DECEM TRAGOEDIAE, QUAE L. ANNAEO SENECAE TRIBUUNTUR...

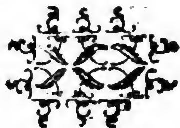
Lucius Annaeus Seneca, Franciscus jr Raphelengius, ...

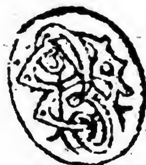

BIBLIOTECA NAZIONALE
VITTORIO EMANUELE
6
23 C
10

DECEM
TRAGOEDIAE,
QVAE
L. ANNAEO SENECAE
TRIBVVNTVR:
Operâ FRANC. RAPHELENGII
FR. F. PLANTINIANI,
Ope
V. CL. IVSTI LIPSI
emendatiores.

Cum vtriusque ad easdem Animaduersionibus & Notis.

DVACI,
Ex Typographia BALTAZARIS BELLERI,
sub Circino Aureo. Anno 1621.

IVSTO LIPSIO

VIRO CLARISSIMO,

FR. RAPHELENGIVS

FR. PLANTINIANVS

D. C. Q.

IVLIVM *Cæsarem*, V. CL. *solum sæpe inclinatam aciem restituisse aiunt, fugientibus obstitisse, nutantes retinuisse: tantum adfert ad rem nauiter agendam momenti pręniæ virtutis exemplum. Idem ego de te fidenter adfirmo; in certamine quidem non tam periculoso, non minus glorioso tamē: nota illa scilicet literarum cum armis conlatio; imò verò istarum prælatio. Non semel, inquam, solus tu partam pænè de priscis Scriptoribus victoriam mēdis eripuisti; quã iis ceu tacito cõsensu cesserãt alij, adeò vt, absque te esset, de corũ pluribus Triumphum iam conclamasset Barbaries.*

Verùm enim-verò litterariæ cohortis fuit fatum, tam turpiter & diu premi, vt fortiorem nacta assertorem, feliciùs resurgeret. Expertus loquor. Tragœdias istas vnas decem de Latinis superstites vindicem aliquem flagitare videbam; indolebam: & iam, misericordiâ potiùs motus, quàm alicui meæ confisus virtuti, tentare quid cęperam. Vix pugnæ me ingeßi, labasco, & tantum-non Criticum omnem laborem mente deiectus fugio. Sustinuisti tu V. CL. *& viam non præiuisti tantùm, etiam præmunisti. Ego abiecti sanè animi fuissem, si spectante ipso ac pugnante duce, arma ignauus detrectassem. Feci itaque aliquid. Quicquid id est, non alium illi præsidem deligere volui, quàm cuius in eo, vt in omnibus studijs, ductum, imperium, auspicium secutus sum. Atque eo minùs timebo, quum à parte mea* CRITICORVM *ipse* CÆSAR. *Vale.*

AD

AD LECTOREM.

BENEVOLE Lector, ne alicubi in hac tragœdiarum editione offendaris, hęc pauca de instituti mei ratione pręliba.

In auctoribus singulis Tragœdiis tribuendis, & ordine ipsarum sequor, τρισμέγιστον LIPSIVM, præceptorem & præsidem meum: cuius etiam Animaduersiones iis adnexę; & correctiones in plerisque obseruatæ à me studiosè: eæ enim adeò certę, adeò claræ, vt minimam earum instar oraculi habeam. Si quid pręterea immutatum est, factum id aut ab ingenio meo, atque hoc rarissimè, vt qui minimum mihi licere in adolescente hac ętate arbitrer; aut, quod sæpius auctoribus libris. Quos habui, vt etiam hoc scias; Manuscriptos duos: alterum optimi & doctissimi viri ABRAHAMI ORTELII, probæ notę, & in quo interpuncta acuratissimè obseruata, quod in chirographis alioqui perrarum; alterum meum, sed vnius tantùm seculi librum; ineptè etiam descriptum. Excusos: Venetijs apud Aldum, Lugduni apud Gryphium, sic satis bonos; tres alios haud ita sedulo emendatos. Parisijs vnum, Basileæ alterum, tertium Lipsię, editos. Ad calcem corrolarium adieci. Notas meas; breues illas quidem & leues tamen. Iis ista solùm à me adnotata quæ meliora sperem potiùs quàm adfirmem, quęque nec temeriter nouanda, nec negligenter silentio prętereunda videbuntur. Neque earum vnquam transgressus leges, Commentatoris vicem subij: quum enim cursum illum strenuè cucurrerit Reuerendus Del Rio, palmam ego nullus inuideo. Nec sanè quotquot repperi varias lectiones, adscripsi. vastus iste & vanus, vt puto, in tantâ librorum discrepantiâ labor. Et, sodes, quotus istas leget? Res capitalis agitur scilicet, si ego in tali loco, Et, in alio, Aut, legam; tu Ac, &, Vel, malis Euphonia interdum spectatur, inquiunt, & latens quædam energia. Non nego. Sed age, aliquis ista omnia mihi conlegat, breui supra Aucto-

rum ipsorum scripta excreuerit huiuscemodi nugamentorum moles. At princeps mihi cura fuit, curare vti ab erratis purus prodiret textus. ad hanc rem non indiligens fui codicum perscrutator: optimum quodque selegi, elegi, suo loco dedi; etiam nullâ in notis redditâ ratione. Cur id fecerim? certus sum ego ita scriptum aut excusũ in isto & isto exemplari, atque id bene, vix dubitò; quid dubitem sequi? Faciam, sed moneam. Vmbram occupantium ista vox, non rem. Ridiculè me extollam, si fecerim: quod ni fecissem, peccassem. Locum manifestariè mendosum emendaui auctoribus plurimis librorum; claram rem si probare velim, dubiam faciam. Gloriolam aliquam & famam non contemno minimè. Sed promerenda ista, non emendicanda. Volo, inquam, res ipsa criticos moueat, non ostentatio sui. Si audiatur huic legi, quanta sparsim in eorum libris χρωγμῶν necessaria resegmina! Video enim, iuuenis alioqui & rudis, in hoc studio facere plerosque quod Medici improbi, quibus volupe si multi ægri; desiderant, malè adfecti sint auctores, vt ipsi sanent; nihil occurrat, pura impurati fœdare non verentur: quum eo magis lætandum sit, quo minùs opus vtrorumque opera. Vtinam verò in hac re mens LIPSIANA! in hac re? quin Fœlix ille cui in cunctis dux LIPSIVS, vt cui insimul dux ipsa Virtus. Vale.

L. AN-

L. ANNÆI SENECÆ PHILOSOPHI Medea.

Perſonæ.

MEDEA. CREON. CHORVS. IASON. NVTRIX. NVNCIVS.

ACTVS PRIMVS.

MEDEA.

DI coniugales; tuque genialis tori
Lucina custos, quaque domitorem freti
Tiphyn nouam frenare docuiſti ratem;
Et tu profundi ſæue dominator maris;
Clarumque Titan diuidens orbi diem;
Tacitiſque præbens conſcium ſacris iubar
Hecate triformis; quoſq; iurauit mihi
Deos Iaſon: quoſque Medeæ magis
Fas eſt precari; noctis æternæ chaos,
Auerſa ſuperis regna, maneſque impios,
Dominumque regni triſtis, & dominam fide
Meliore raptam, voce non fauſtâ precor:
Adeſte, adeſte ſceleris vltrices deæ,
Crinem ſolutis ſquallidæ ſerpentibus,
Atram cruentis manibus amplexæ facem:
Adeſte, thalamis horridæ quondam meis

Quales stetistis; coniugi letum noua,
Letumque socero & regiæ stirpi date;
Mihi peius aliquod quod precer sponso malum;
Viuat, per vrbes erret ignotas, egens,
Exsul, pauens, inuisus, incerti laris;
Me coniugem optet, limen alienum expetat
Iam notus hospes; quoque non aliud queam
Peius precari, liberos similes patri,
Similesq; matri. parta iam parta vltio est.
Peperi. querelas verbaque in assum fero.
Non ibo in hostes? manibus excutiam faces,
Cæloque lucem? spectat hoc nostri sator
Sol generis, & spectatur, & curru insidens
Per solita puri spacia decurrit poli?
Non redit in ortus, & remetitur diem?
Da, da per auras curribus patriis vehi;
Committe habenas genitor, & flagrantibus
Ignifera loris tribue moderari iuga:
Gemino Corinthus littori opponens moras,
Cremata flammis maria committet duo.
Hoc restat vnum, pronubam thalamo feram
Vt ipsa pinum: postque sacrificas preces
Cadam dicatis victimas altaribus.
Per viscera ipsa quære supplicio viam,
Si viuis anime: si quid antiqui tibi
Remanet vigoris, pelle fœmineos metus,
Et inhospitalem Caucasum mente indue.
Quodcunque vidit Phasis aut Pontus nefas,

Videbit

Videbit Isthmos. effera, ignota, horrida,
Tremenda cælo pariter ac terris mala
Mens intus agitat. vulnera, & cadẽ, & vagum
Funus per artus leuia memoraui nimis:
Hæc virgo feci. grauior exsurgat dolor.
Maiora iam me scelera post partus decent.
Adcingere ira, teque in exitium para
Furore toto: paria narrentur tua
Repudia thalamis. quo virum linques modo?
Hoc quo secuta es. rumpe iam segnes moras.
Quæ scelere parta est, scelere linquetur domus.

CHORVS.

Asclepiadei, Glyconici, & Hexametri.

AD regum thalamos numine prospero
Qui cælum superi quique regunt fretum
Adsint cum populis ritè fauentibus.
Primus sceptriferis colla Tonantibus
Taurus celsa ferat tergore candido.
Lucinam niuei femina corporis
Intentata iugo placet. & asperi
Martis sanguineas quæ cohibet manus,
Quæ dat belligeris fœdera gentibus,
Et cornu retinet diuite copiam,
Donetur tenerâ mitior hostiâ.
Et tu qui facibus legitimis ades,
Noctem discutiens auspice dexterâ,
Huc incede gradu marcidus ebrio,
Præcingens rôseo tempora vinculo.

Et tu quæ gemini præmia temporis
Tardè ſtella redis ſemper amantibus,
Te matres auidæ, te cupiúnt nurus,
Quàm primùm radios ſpargere lucidos.
Vincit virgineus decor
Longè Cecropias nurus:
Et quæ Taygeti iugis
Exercent iuuenum modo,
Muris quod caret oppidum:
Et quas Aonius latex,
Alpheúſque ſacer lauat,
Cedent Æſonio duci,
Si formà velit adſpici,
Proles fulminis improbi,
Aptat qui iuga tigribus;
Nec non qui tripodas mouet,
Frater virginis aſperæ;
Cedet Caſtore cum ſuo
Pollux caſtibus aptior.
Sic ſic cælicolæ, precor,
Vincat fœmina coniuges,
Vir longè ſuperet viros.
Hæc cùm virgineo conſtitit in choro,
Vnius facies præminet omnibus.
Sic cum ſole perit ſideribus decor;
Et denſi latitant Pleïadum greges,
Cùm Phœbe ſolitum lumine non ſuo
Orbem circuitis cornibus adligat.

Oſtro

Oſtro ſic niueus Phœniceo color
Perfuſus rubuit: ſic nitidum iubar
Paſtor luce nouâ roſcidus adſpicit.
Ereptus thalamis Phaſidos horridis,
Effrenæ ſolitus pectora coniugis
Inuitâ trepidus prendere dexterâ,
Fœlix Aoniam prendito virginem,
Nunc primùm ſoceris ſponte volentibus.
Conceſſo iuuenes ludite iurgio.
Hinc illinc iuuenes mittite carmina.
Rara eſt in dominos iuſta licentia.
Candida thyrſigeri proles generoſa Lyei,
Multifidam iam tempus erat ſuccendere pinum.
Excute ſolennem digitis marcentibus ignem,
Feſta dicax fundat conuicia Feſcenninus.
Soluat turba iocos. tacitis eat illa tenebris,
Si qua peregrino nubit fugitiua marito.

ACTVS SECVNDVS.

MEDEA, NVTRIX.

OCcidimus, aures pepulit Hymeneus meas.
Vix ipſa tantum, vix adhuc, credo malum.
Hæc facere Iaſon potuit? erepto patre,
Patriâ, atque regno, ſedibus ſolam exteris
Deſerere? durus merita contempſit mea;
Qui ſcelere flammas viderat vinci & mare,
Adeóne credit omne conſumptum nefas?
Incerta, vecors, mente non ſanâ feror
Partes in omnes. vnde me vlciſci queam?

Vtinam

Vtinam esset illi frater! est coniux; in hunc
Ferrum exigatur; hæc meis satis est malis.
Si quod Pelasga, si quod vrbes Barbaræ
Nouere facinus, quod tuæ ignorant manus,
Nunc est parandum. scelera te hortentur tua.
Et cuncta redeant; inclytum regni decus
Raptum; & nefanda virginis paruus comes.
Diuisus ense, funus incertum patri,
Sparsumque ponto corpus; & Peliæ senis
Decocta aheno membra. funestum impiè
Quàm sæpe fudi sanguinem? at nullum scelus
Irata feci. sæuit infelix amor.
Quid tamen Iason potuit alieni arbitrî
Iurisque factus? debuit ferro obuium
Offerre pectus. melius, ah melius, dolor
Furiose loquere; si potest, viuat meus.
Vt fuit, Iason; sin minus, viuat tamen;
Memorque nostri muneri parcat meo.
Culpa est Creontis tota qui sceptro impotens
Coniugia soluit; quique genitricem abstrahit
Natis; & arcto pignore adstrictam fidem
Dirimit: petatur solus hic, pœnas luat
Quas debet. alto cinere cumulabo domum.
Videbit atrum verticem flammis agi
Malea longas nauibus flectens moras.
NV. *Sile obsecro, questusque secreto abditos*
Manda dolori, grauia quisquis vulnera
Patiente & æquo immotus animo pertulit,

Referre

Referre potuit. ira quæ tegitur nocet:
Professa perdunt odia vindictæ locum.
ME. Leuis est dolor qui capere consilium potest.
Et clepere sese: magna non latitant mala.
Libet ire contra. NV. siste furialem impetum
Alumna: vix te tacita defendit quies.
ME. Fortuna fortes metuit, ignauos premit.
NV. Tunc est probanda, si locum virtus habet.
ME. Nunquam potest non esse virtuti locus.
NV. Spes nulla monstrat rebus adflictis viam.
ME. Qui nil potest sperare, desperet nihil.
NV. Abiere Colchi, coniugis nulla est fides,
Nihilque superest opibus è tantis tibi.
ME. Medea superest: hic mare & terras vides,
Ferrumque, & ignes, & deos, & fulmina.
NU. Rex est timendus. ME. rex meus fuerat pater.
NV. Non metuis arma? ME. sint licet terrâ edita.
NV. Moriere. M. cupio. N. profuge. M. pœnituit fugæ:
Medea fugiam? NV. mater es. ME. cui sim, vides.
NV. Profugere dubitas? M. fugiã, at vlciscar prius.
NV. Vindex sequetur: M. forsan inueniam moras.
NV. Compesce uerba; parce iam demens minis,
Animosque minue; tempori aptari decet.
ME. Fortuna opes auferre, non animum potest.
Sed cuius ictu regiæ cardo strepit?
Ipse est pelasgo tumidus imperio Creo.

CREO.

CREO. MEDEA.

MEdea, Colchi noxium Æetæ genus,
Nondum meis exportat è regnis pedem?
Molitur aliquid; nota fraus, nota est manus.
Cui parcet illa? quémve securum sinet?
Abolere properè pessimam ferro luem
Equidem parabam; precibus euicit gener.
Concessa vita est; liberet fines metu,
Abeatque tuta. fert gradum contra ferox,
Minaxque nostros propiùs adfatus petit.
Arcete famuli tactu & adcessu procul;
Iubete sileat; regium imperium pati
Aliquando discat. vade veloci viâ,
Monstrumque sæuum, horribile iam dudum auehe.
ME. Quod crimen aut quæ culpa multatur fugâ?
CR. Quæ causa pellat, innocens mulier rogat.
ME. Si iudicas, cognosce; si regnas, iube.
CR. Æquum atque iniquum regis imperiū ferat.
ME. Iniqua nunquam regna perpetuò manent.
CR. I, quære Colchos. ME. redeo; qui aduexit, feras.
CR. Vox constituto sera decreto venit.
ME. Qui statuit aliquid parte inauditâ alterâ,
Æquum licet statuerit, haud æquus fuit.
CR. Auditus à te Pelia supplicium tulit:
Sed fare, causæ detur egregiè locus.
ME. Difficile quàm sit animum ab ira flectere
Iam concitatum, quamque regale hoc putet
Sceptris superbis quisquis admouit manus.

Quâ

Quà cœpit ire, regiâ didici mea.
Quamuis enim ſim clade miſeranda obruta,
Expulſa, ſupplex, ſola, deſerta; vndique
Adflicta; quondam nobili fulſi patre,
Auoque clarum Sole deduxi genus:
Quodcunque placidis flexibus Phaſis rigat;
Pontuſque quidquid Scythicus à tergo videt,
Paluſtribus quà maria dulceſcunt aquis;
Armata peltis quidquid exercet cohors
Incluſa ripis vidua Thermodontijs:
Hoc omne noſter genitor imperio regit.
Generoſa, felix, decore regali potens
Fulſi: petebant tunc meos thalamos viri,
Qui nunc petuntur. rapida fortuna ac leuis
Præcepſque regno eripuit, exſilio dedit.
Confide regnis, cùm leuis magnas opes
Huc ferat & illuc caſus. hoc reges habent
Magnificum & ingens, nulla quod rapiat dies;
Prodeſſe miſeris. ſupplices fido lare
Protegere. ſolùm hoc Colchico regno extuli,
Decus illud ingens, Græciæ florem inclytum,
Præſidia Achiuæ gentis, & prolem Deûm
Seruaſſe memet. munus eſt Orpheus meum,
Qui ſaxa cantu mulcet, & ſiluas trahit;
Geminumque munus Caſtor & Pollux meũ eſt;
Satiq; Borea, quique trans Pontum quoque
Submota Lynceus lumine immiſſo videt;
Omneſque minyæ: nam ducum taceo ducem.

Pro quo nihil debetur; hunc nulli imputo.
Vobis reuexi ceteros, vnum mihi.
Incesse nunc, & cuncta flagitia ingere.
Fatebor; obici crimen hoc solum potest,
Argo reuersâ. virgini placeat pudor,
Paterque placeat; tota cum ducibus ruet
Pelasga tellus: hic tuus primus gener
Tauri ferocis ore flagranti occidet.
Fortuna caussam, quâ volet, nostram premat;
Non pœnitet seruasse tot regum decus.
Quodcumque culpâ præmium ex omni tuli,
Hoc est penes te. si placet, damna ream:
Sed redde crimen. sum nocens, fateor, Creo:
Talem sciebas esse, cùm genua adtigi,
Fidemque supplex præsidis dextra peti:
Terrâ hac miseriis angulum & sedem rogo,
Latebrasque viles, vrbe si pelle placet,
Detur remotus aliquis in regnis locus.
CR. Non esse me qui sceptra violenter geram,
Nec qui superbo miserias calcem pede,
Testatus equidem videor haud clarè parum,
Generum ex sidë legendo, & adflictum, & graui
Terrore pauidum. quippe te pœna expetit
Letoque Acastus, regna Thessalica obtinens;
Senio trementem debili atque æuo grauem,
Patrem peremptum queritur, & casi senis
Discissa membra; cùm dolo capta tuo
Pia sorores inpium auderent nefas.

Potest

Potest Iason, si tuam causam amoues,
Suam tueri, nullus innocuum cruor
Contaminauit: absuit ferro manus;
Prorsusque vestro purus à cœtu stetit.
Sed tu malorum machinatrix facinorum,
Cui feminea nequitia ad audendum omnia
Virile robur; nulla famæ memoria est,
Egredere, purga regna; letales simul
Tecum aufer herbas; libera ciues metu.
Aliâ sedens tellure solicita deos.

ME. *Profugere cogis? redde fugienti ratem,*
Vel redde comitem; fugere cur solam iubes?
Non sola veni. bella si metuis pati.
Vtrumque regno pelle. cur sontes duos
Distinguis? Illi Pelia, non nobis iacet.
Fugam, rapinas, adice desertum patrem,
Lacerumque fratrem, quidquid etiamnum nouam
Docet maritus coniugem, non est meum.
Toties nocens sum facta, sed nunquam mihi.

CR. *Iam exisse decuit: quid seris fando moras?*

ME. *Supplex recedens illud extremum precor,*
Ne culpa natos matris insontes trahat.

CR. *Vale, hos paterno, vt genitor, excipiam sinu.*

ME. *Per ego auspicatos regij thalami toros,*
Per spes futuras, perque regnorum status,
Fortuna variâ dubia quos agitat vice,
Precor, breuem largire fugienti moram
Dum extrema natis mater infigo oscula;

Quales ſtetiſtis; coniugi letum noua,
Letumque ſocero & regiæ ſtirpi date;
Mihi peius aliquod quod precer ſponſo malum;
Viuat, per vrbes erret ignotas, egens,
Exſul, pauens, inuiſus, incerti laris;
Me coniugem optet, limen alienum expetat
Iam notus hoſpes; quoque non aliud queam
Peius precari, liberos ſimiles patri,
Similesq; matri. parta iam parta vltio eſt.
Peperi. querelas verbaque in aſſum fero.
Non ibo in hoſtes? manibus excutiam faces,
Cæloque lucem? ſpectat hoc noſtri ſator
Sol generis, & ſpectatur, & curru inſidens
Per ſolita puri ſpacia decurrit poli?
Non redit in ortus, & remetitur diem?
Da, da per auras curribus patriis vehi;
Committe habenas genitor, & flagrantibus
Igniferâ loris tribue moderari iuga:
Gemino Corinthus littori opponens moras,
Cremata flammis maria committet duo.
Hoc reſtat vnum, pronubum thalamo feram
Vt ipſa pinum: poſtque ſacrificas preces
Cadam dicatis victimas altaribus.
Per viſcera ipſa quære ſupplicio viam,
Si viuis anime: ſi quid antiqui tibi
Remanet vigoris, pelle femineos metus,
Et inhoſpitalem Caucaſum mente indue.
Quodcunque vidit Phaſis aut Pontus nefas,

Videbis

Videbit Iſthmos. effera, ignota, horrida,
Tremenda cælo pariter ac terris mala
Mens intus agitat. vulnera, & cædē, & vagum
Funus per artus leuia memoraui nimis:
Hæc virgo feci. grauior exſurgat dolor.
Maiora iam me ſcelera poſt partus decent.
Adcingere ira, teque in exitium para
Furore toto: paria narrentur tua
Repudia thalamis. quo virum linques modo?
Hoc quo ſecuta es. rumpe iam ſegnes moras.
Quæ ſcelere parta eſt, ſcelere linquetur domus.

CHORVS.

Aſclepiadei, Glyconici, & Hexametri.

AD regum thalamos numine proſpero
Qui cælum ſuperi quique regunt fretum
Adſint cum populis ritè fauentibus.
Primus ſceptriferis colla Tonantibus
Taurus celſa ferat tergore candido.
Lucinam niuei femina corporis
Intentata iugo placet. & aſperi
Martis ſanguineas quæ cohibet manus,
Quæ dat belligeris fœdera gentibus,
Et cornu retinet diuite copiam,
Donetur tenerâ mitior hoſtiâ.
Et tu qui facibus legitimis ades,
Noctem diſcutiens auſpice dexterâ,
Huc incede gradu marcidus ebrio,
Præcingens rōſeo tempora vinculo.

Et tu quæ gemini præmia temporis
Tardè stella redis semper amantibus,
Te matres auidæ, te cupiúnt nurus,
Quàm primùm radios spargere lucidos.
Vincit virgineus decor
Longè Cecropias nurus:
Et quæ Taygeti iugis
Exercent iuuenum modo,
Muris quod caret oppidum:
Et quas Aonius latex,
Alpheúsque sacer lauat,
Cedent Æsonio duci,
Si formà velit adspici,
Proles fulminis improbi,
Aptat qui iuga tigribus;
Nec non qui tripodas mouet,
Frater virginis asperæ;
Cedet Castore cum suo
Pollux cæstibus aptior.
Sic sic cælicolæ, precor,
Vincat femina coniuges,
Vir longè superet viros.
Hæc cùm virgineo constitit in choro,
Vnius facies præminet omnibus.
Sic cum sole perit sideribus decor;
Et densi latitant Pleïadum greges,
Cùm Phœbe solitum lumine non suo
Orbem circuitis cornibus adligat.

Ostro sic niueus Phœniceo color
Perfusus rubuit: sic nitidum iubar
Pastor luce nouâ roscidus adspicit.
Ereptus thalamis Phasidos horridis,
Effrenæ solitus pectora coniugis
Inuitâ trepidus prendere dexterâ,
Fœlix Aoniam prendito virginem,
Nunc primùm soceris sponte volentibus.
Concesso iuuenes ludite iurgio.
Hinc illinc iuuenes mittite carmina.
Rara est in dominos iusta licentia.
Candida thyrsigeri proles generosa Lyei,
Multifidam iam tempus erat succendere pinum.
Excute solennem digitis marcentibus ignem,
Festa dicax fundat conuicia Fescenninus.
Soluat turba iocos. tacitis eat illa tenebris,
Si qua peregrino nubit fugitiua marito.

ACTVS SECVNDVS.

MEDEA, NVTRIX.

OCcidimus, aures pepulit Hymeneus meas.
Vix ipsa tantum, vix adhuc, credo malum.
Hæc facere Iason potuit? erepto patre,
Patriâ, atque regno, sedibus solam exteris
Deserere? durus merita contempsit mea;
Qui scelere flammas viderat vinci & mare,
Adeóne credit omne consumptum nefas?
Incerta, vecors, mente non sanâ feror
Partes in omnes. vnde me vlcisci queam?

Vtinam

Vtinam esset illi frater! est coniux; in hanc
Ferrum exigatur; hæc meis satis est malis.
Si quod Pelasgæ, si quod vrbes Barbaræ
Nouere facinus, quod tuæ ignorant manus,
Nunc est parandum. scelera te hortentur tua.
Et cuncta redeant; inclytum regni decus
Raptum; & nefanda virginis paruus comes.
Diuisus ense, funus incertum patri,
Sparsumque ponto corpus; & Peliæ senis
Decocta aheno membra. funestum impiè
Quàm sæpe fudi sanguinem? at nullum scelus
Irata feci. sæuit infelix amor.
Quid tamen Iason potuit alieni arbitrî
Iurisque factus? debuit ferro obuium
Offerre pectus. melius, ah melius, dolor
Furiose loquere; si potest, viuat meus.
Vt fuit, Iason; sin minus, viuat tamen;
Memorque nostri muneri parcat meo.
Culpa est Creontis tota qui sceptro impotens
Coniugia soluit; quique genitricem abstrahit
Natis; & arcto pignore adstrictam fidem
Dirimit: petatur solus hic, pœnas luat
Quas debet. alto cinere cumulabo domum.
Videbit atrum verticem flammis agi
Malea longas nauibus flectens moras.
NV. *Sile obsecro, questusque secreto abditos*
Manda dolori, grauia quisquis vulnera
Patiente & æquo immotus animo pertulit,

Referre

Referre potuit. ira quæ tegitur nocet:
Professa perdunt odia vindictæ locum.
ME. *Leuis est dolor qui capere consilium potest.*
Et clepere sese: magna non latitant mala.
Libet ire contra. NV. *siste furialem impetum*
Alumna: vix te tacita defendit quies.
ME. *Fortuna fortes metuit, ignauos premit.*
NV. *Tunc est probanda, si locum virtus habet.*
ME. *Nunquam potest non esse virtuti locus.*
NV. *Spes nulla monstrat rebus adflictis viam.*
ME. *Qui nil potest sperare, desperet nihil.*
NV. *Abiere Colchi, coniugis nulla est fides,*
Nihilque superest opibus è tantis tibi.
ME. *Medea superest: hic mare & terras vides,*
Ferrumque, & ignes, & deos, & fulmina.
NV. *Rex est timendus.* ME. *rex meus fuerat pater.*
NV. *Non metuis arma?* ME. *sint licet terrâ edita.*
NV. *Moriere.* M. *cupio.* N. *profuge.* M. *pœnituit fugæ.*
Medea fugiam? NV. *mater es:* ME. *cui sim, vides.*
NV. *Profugere dubitas?* M. *fugiã; at vlciscar prius.*
NV. *Vindex sequetur:* M. *forsan inueniam moras.*
NV. *Compesce verba; parce iam demens minis*
Animosque minue; tempori aptari decet.
ME. *Fortuna opes auferre, non animum potest.*
Sed cuius ictu regius cardo strepit?
Ipse est pelasgo tumidus imperio Creo.

CREO

CREO. MEDEA.

MEdea, Colchi noxium Æetæ genus,
Nondum meis exportat è regnis pedem?
Molitur aliquid; nota fraus, nota est manus.
Cui parcet illa? quémve securum sinet?
Abolere properè pessimam ferro luem
Equidem parabam; precibus euicit gener.
Concessa vita est; liberet fines metu,
Abeatque tuta. fert gradum contra ferox,
Minaxque nostros propiùs adfatus petit.
Arcete famuli tactu & adcessu procul;
Iubete sileat; regium imperium pati
Aliquando discat. vade veloci viâ,
Monstrumque sæuum, horribile iam dudum auehe.
ME. Quod crimen aut quæ culpa multatur fugâ?
CR. Quæ causa pellat, innocens mulier rogat.
ME. Si iudicas, cognosce; si regnas, iube.
CR. Æquum atque iniquum regis imperiũ ferat.
ME. Iniqua nunquam regna perpetuò manent.
CR. I, quære Colchos. ME. redeo; qui aduexit, feras.
CR. Vox constituto sera decreto venit.
ME. Qui statuit aliquid parte inauditâ alterâ,
Æquum licet statuerit, haud æquus fuit.
CR. Auditus à te Pelia supplicium tulit.
Sed fare, causæ detur egregiè locus.
ME. Difficile quàm sit animum ab ira flectere
Iam concitatum, quamque regale hoc putet
Sceptris superbis quisquis admouit manus.

Quâ cœpit ire, regiâ didici mea.
Quamuis enim ſim clade miſeranda obruta,
Expulſa, ſupplex, ſola, deſerta; vndique
Adflicta; quondam nobili fulſi patre,
Auoque clarum Sole deduxi genus:
Quodcunque placidis flexibus Phaſis rigat;
Pontuſque quidquid Scythicus à tergo videt,
Paluſtribus quà maria dulceſcunt aquis;
Armata peltis quidquid exercet cohors
Incluſa ripis vidua Thermodontijs:
Hoc omne noſter genitor imperio regit.
Generoſa, felix, decore regali potens
Fulſi: petebant tunc meos thalamos viri,
Qui nunc petuntur. rapida fortuna ac leuis
Præcepſque regno eripuit, exſilio dedit.
Confide regnis, cùm leuis magnas opes
Huc ferat & illuc caſus. hoc reges habent
Magnificum & ingens, nulla quod rapiat dies;
Prodeſſe miſeris. ſupplices fido lare
Protegere. ſolùm hoc Colchico regno extuli,
Decus illud ingens, Græciæ florem inclytum,
Præſidia Achiuæ gentis, & prolem Deûm
Seruaſſe memet. munus eſt Orpheus meum,
Qui ſaxa cantu mulcet, & ſiluas trahit;
Geminumque munus Caſtor & Pollux meũ eſt;
Satiq; Boreæ, quique trans Pontum quoque
Submota Lynceus lumine immiſſo videt;
Omneſque minyæ: nam ducum taceo ducem.

Pro quo nihil debetur; hunc nulli imputo.
Vobis reuexi ceteros, vnum mihi.
Inceſſe nunc, & cuncta flagitia ingere.
Fatebor; obici crimen hoc ſolum poteſt,
Argo reuerſâ. virgini placeat pudor,
Paterque placeat; tota cum ducibus ruet
Pelaſga tellus: hic tuus primus gener
Tauri ferocis ore flagranti occidet.
Fortuna cauſſam, quâ volet, noſtram premat;
Non pœnitet ſeruaſſe tot regum decus.
Quodcumque culpâ præmium ex omni tuli,
Hoc eſt penes te. ſi placet, damna ream:
Sed redde crimen. ſum nocens, fateor, Creo:
Talem ſciebas eſſe, cùm genua adtigi,
Fidemque ſupplex præſidis dextra petI:
Terrâ hac miſeriis angulum & ſedem rogo,
Latebraſque viles, vrbe ſi pelle placet,
Detur remotus aliquis in regnis locus.
CR. *Non eſſe me qui ſceptra violenter geram,*
Nec qui ſuperbo miſerias calcem pede,
Teſtatus equidem videor haud clarè parum,
Generum exſule legendo, & adflictum, & graui
Terrore pauidum. quippe te pœna expetit
Letoque Acaſtus, regna Theſſalica obtinens;
Senio trementem debili atque æuo grauem,
Patrem peremptum queritur, & caſi ſenis
Diſciſſa membra; cùm dolo captæ tuo
Piæ ſorores impium auderent nefas.

Poteſt

Poteſt Iaſon, ſi tuam cauſam amoues,
Suam tueri, nullus innocuum cruor
Contaminauit: abſuit ferro manus;
Prorſuſque veſtro purus à cœtu ſtetit.
Sed tu malorum machinatrix facinorum,
Cui feminea nequitia ad audendum omnia
Virile robur; nulla famæ memoria eſt,
Egredere, purga regna; letales ſimul
Tecum aufer herbas; libera ciues metu.
Aliâ ſedens tellure ſolicita deos.
ME. *Profugere cogis? redde fugienti ratem,*
Vel redde comitem; fugere cur ſolam iubes?
Non ſola veni. bella ſi metuis pati.
Vtrumque regno pelle. cur ſontes duos
Diſtinguis? Illi Pelia, non nobis iacet.
Fugam, rapinas, adice deſertum patrem,
Laceruumque fratrem, quidquid etiamnum no-
Docet maritus coniugem, non eſt meum. (uam
Toties nocens ſum facta, ſed nunquam mihi.
CR. *Iam exiſſe decuit: quid ſeris fando moras?*
ME. *Supplex recedens illud extremum precor,*
Ne culpa natos matris inſontes trahat.
CR. *Vale, hos paterno, vt genitor, excipiam ſinu.*
ME. *Per ego auſpicatos regij thalami toros,*
Per ſpes futuras, perque regnorum ſtatus,
Fortuna variâ dubia quos agitat vice,
Precor, breuem largire fugienti moram
Dum extrema natis mater infigo oſcula,

Fortasse moriens. CR. fraudibus tempus petis.
ME. Quæ fraus timeri tempore exiguo potest?
CR. Nullũ ad nocendũ tempus angustũ est malis.
ME. Parúmne miseræ temporis lachrymis negas?
CR. Etsi repugnat precibus infelix timor,
Vnus parando dabitur exsilio dies.
ME. Nimis est, & ex hoc aliquid abscindas licet.
CR. Et ipsa propera, capite supplicium lues;
Clarus priusquam Phœbus attollat diem,
Nisi cedis Isthmo, sacra me thalami vocant:
Vocat precari festus Hymenæo dies.

CHORVS.

Anapæstici.

AVdax nimium qui freta primus
Rate tam fragili perfida rupit,
Terrásque suas post terga videns,
Animam leuibus credidit auris;
Dubioque secans æquora cursu
Potuit tenui fidere ligno,
Inter vitæ mortisque vias
Nimium gracili limite ducto.
Nondum quisquam sidera norat;
Stellisque quibus pingitur æther,
Non erat vsus: nondum Pleiadas,
Hyadas poterant vitare rates;
Non Oleniæ sidera capræ;
Non quæ sequitur, flectitque senex
Arctica tardus plaustra Bootes:

Nondum

Nondum Boreas, nondum Zephyrus
Nomen habebant.
Auſus Tiphys pandere vaſto
Carbaſa ponto, legeſque nouas
Scribere ventis. nunc lina ſinu
Tendere toto: nunc prolato
Pede tranſuerſos captare notos:
Nunc antennas medio tutas
Ponere malo: nunc in ſummo
Religare loco, cum iam totos
Auidus nimium nauita flatus
Optat, & alto rubicunda tremunt
Suppara velo.
Candida noſtri ſecula patres
Videre, procul fraude remotâ.
Sua quiſque piger littora tangens,
Patrioque ſenex factus in aruo,
Paruo diues, niſi quas tulerat
Natale ſolum non norat opes.
Bene diſſecti fœdera mundi
Traxit in vnum Theſſala pinus,
Iuſſitque pati verbera pontum;
Partemque metus fieri noſtri
Mare ſepoſitum. dedit illa graues
Improba pœnas, per tam longos
Ducta timores. cùm duo montes,
Clauſtra profundi, hinc atque illinc
Subito impulſu, velut æthereo

Gemerent ſonitu; pergeret aſtra
Nubeſque ipſas mare depreſſum;
Palluit audax Tiphys, & omnes.
Labente manu miſit habenas;
Orpheus tacuit torpente lyrâ;
Ipſaque vocem perdidit Argo.
Quid? cùm Siculi virgo Pelori,
Rabidos vtero ſubcincta canes.
Omnes pariter ſoluit hiatus;
Quis non totos horruit artus,
Toties vno latrante malo?
Quid? cùm Auſonium diræ peſtes
Voce canora mare mulcerent?
Cùm Pieria reſonans citharâ
Thracius Orpheus, ſolitam cantu
Retinere rates, pene coegit
Sirena ſequi? quod fuit huius
Precium curſus? aurea pellis?
Maiuſque mari Medea malum,
Merces primâ digna carinâ.
Nunc iam ceſſit pontus, & omnes
Patitur leges. non Palladia
Compacta manu regum referens
Inclyta remos quæritur Argo.
Quælibet altum cymba pererrat:
Terminus omnis motus, & vrbes
Muros terrâ poſuere nouos:
Nil quâ fuerat ſede reliquit

Peruius

Peruiis orbis.
Indus gelidum potat Araxem:
Albim Perſæ Rhenumque bibunt.
Venient annis ſecula ſeris,
Quibus Oceanus vincula rerum
Laxet, & ingens pateat tellus,
Tiphyſque nouos detegat orbes.
Neque ſit terris vltima Thule.

ACTVS TERTIVS.

NVTRIX. MEDEA.

ALumna celerem quo rapis tectis pedem?
Reſiſte, & iras comprime ac retine impetũ.
Incerta qualis entheos curſus tulit,
Cùm iam recepto Mænas inſanit deo,
Pindi niualis vertice, aut Niſæ iugis.
Talis recurſat huc & huc motu effero,
Furoris ore ſigna lymphati gerens.
Flammata facies ſpiritum ex alto citat.
Proclamat: oculos vberi fletu rigat.
Renidet. omnis ſpecimen adfectus capit;
Hæret, minatur, æſtuat, queritur, gemit.
Quo pondus iſtud verget? vbi ponet minas?
Vbi ſe iſte fluctus franget? exundat furor:
Non facilè ſecum verſat, aut medium ſcelus:
Se vincet; iræ nouimus veteres notas,
Magnum aliquid inſtat, efferum, immane, impiũ.
Vultum furoris cerno. dI fallant metum.
ME. *Si quæris odio miſera quem ſtatuas modum,*

Imitare amorem, regias egon' vt faces
Inulta patiar? segnis hic ibit dies,
Tanto petitus ambitu, tanto datus?
Dum terra cœlum media libratum feret,
Nitidusque certas mundus euoluet vices,
Numerusque arenis deerit, & solem dies,
Noctem sequentur astra, dum siccas polus
Versabit Arctos. flumina in pontum cadent;
Nunquam meus cessabit in pœnas furor,
Crescetque semper, quæ ferarum immanitas,
Quæ Scylla, quæ Charibdis Ionium mare
Siculumque sorbens, quæque anhelantem premens
Titana tantis Ætna feruescet minis?
Non rapidus amnis, non procellosum mare,
Pontusque coro sæuus, aut vis ignium
Adiuta flatu possit inhibere impetum
Irasque nostras, sternam & euertam omnia.
Timuit Creontem, ac bella Thessalici ducis:
Amor timere neminem verus potest.
Sed cesserit conuictus, & dederit manus;
Adire certe, & coniugem extremo adloqui
Sermone potuit: hoc quoque extimuit ferox.
Laxare certe tempus inuitis fuga
Genero licebat. liberis, vnus dies
Datus duobus. non queror tempus breue.
Multum patebit. faciet, hic faciet dies
Quod nullus vnquam taceat. inuadam deos,
Et cuncta quatiam. NV. *recipe turbatum malis*

Hera

Hera pectus, animum mitiga. ME. sola est qu
Mecum ruinâ cuncta si video obruta,
Mecum omnia abeant. trahere, cum pereas, lib
NV. Quam multa sint timenda, si perstas, vi
Nemo potentes adgredi tutus potest.

IASON. MEDEA

O Dura fata semper, & sortem asperam;
Cùm sæuit, & cùm parcit, ex æquo mal
Remedia toties inuenit nobis Deus
Periculis peiora! si vellem fidem
Præstare meritis coniugis, leto fuit
Caput obferendum: si mori nolim, fide
Misero carendum est. non timor vincit virum
Sed trepida pietas: quippe sequeretur necem
Proles parentum. ô sancta, si cælum incolis,
Iustitia, numen inuoco ac testor tuum:
Nati patrem vicere. quin ipsam quoque,
Etsi ferox est corde, nec patiens iugi,
Consulere natis malle quàm thalamis, reor.
Constituit animus precibus iratam adgredi.
Atque ecce, viso memet, exsiluit, furit,
Fert odia præ se, totus in vultu est dolor.
ME. Fugimus Iason, fugimus. hoc non est nou
Mutare sedes: causa fugiendi noua est.
Pro te solebam fugere. discedo, exeo.
Penatibus profugere quam cogis tuis,
Ad quos remittis? Phasin, & Colchos petam?
Patriumque regnum; quæque fraternus cruor

Perfudit arua? quas peti terras iubes?
Quæ maria monstras? Pontici fauces freti,
Per quas reuexi nobiles regum manus,
Adulterum secuta per Symplegadas?
Paruámne Iölcon, Thessala an Tempe petam?
Quascumque aperui tibi vias, clusi mihi.
Quò me remittis? exsuli exsilium imperas,
Nec das. eatur, regius iussit gener:
Nihil recuso. dira supplicia ingere;
Merui: cruentis pellicem pœnis premat
Regalis ira, vinculis oneret manus,
Clusamque saxo noctis æternæ obruat;
Minora meritis patiar. Ingratum caput,
Reuoluat animus igneos tauri halitus,
Interque sæuos gentis indomitæ metus,
Armifero in aruo flammeum Æëtæ pecus.
Hostisque subiti tela: cùm iussu meo
Terrigena miles mutuâ cæde occidit.
Adiice expetita spolia Phryxei arietis,
Somnoque iussum lumina ignoto dare
Insomne monstrum; traditum fratrem neci;
Et scelere in vno non semel factum scelus;
Iussasque natas fraude deceptas meâ,
Secare membra non reuicturi senis.
Aliena sequeris regna? deserui mea,
Per spes tuorum liberûm, & certum larem,
Per victa monstra, per manes, pro te quibus
Nunquam peperci, perque præteritos metus,

Per

Per cælum, & undas, coniugi testes mei,
Miserere, redde supplici felix vicem.
Ex opibus illis quas procul raptas Scythæ
Vsque à perustis Indiæ populis petunt,
Referta quasque vix domus gazas capit,
Ornamus auro nemora; nil exsul tuli
Nisi fratris artus: hos quoque impendi tibi.
Tibi patria cessit, tibi pater, frater, pudor;
Hac dote nupsi: redde fugienti sua.
IA. Perimere cùm te vellet infestus Creo,
Lacrymis meis euictus exsilium dedit.
ME. Pœnam putabam: munus, vt video, est fuga.
IA. Dum licet abire, profuge, teque hinc eripe.
Grauis ira regũ est semper. ME. hoc suades mihi
Præstas Creusæ, pellicem inuisam amoues.
IA. Medea amores obicis? M. & cædem. & dolos.
IA. Obijcere crimen quod potes tandem mihi?
ME. Quodcumq; feci. IA restat hoc vnum insuper,
Tuis vt etiam sceleribus fiam nocens?
ME. Tua illa, tua sunt illa. cui prodest scelus,
Is fecit. omnes coniugem infamem arguant;
Solus tuere. solus insontem voca.
Tibi innocens sit quisquis est pro te nocens
IA. Ingrata vita est cuius accepta pudet.
ME. Retinenda non est cuius accepta pudet.
IA. Quin potiùs irâ concitum pectus doma;
Placare natis. ME. abdico, abiuro, abnuo.
Meis Creusa liberis fratres dabit?

Regi

Regina natis exsulum adflictis potens?
Non veniat vnquam tam malus miseris dies,
Qui prole fœda misceat prolem inclytam;
Phœbi nepotes Sisyphi nepotibus.
IA. *Quid misera meque teque in exitium trahis?*
Abscede quæso. ME. *supplicem audiuit Creo.*
IA. *Quid facere possim, loquere.* M. *pro me? vel scel'.*
IA. *Hinc rex, & illinc.* M. *est & his maior metus*
Medea. neu confligе: certemus sine;
Sit precium Iason. IA. *cedo defessus malis.*
Et ipsa casus sæpe iam expertos time.
ME. *Fortuna semper omnis intra me stetit.*
IA. *Acastus instat, propior est hostis Creo.*
ME. *Vtrumque profuge; nolo vt in socerum manus*
Armes, nec vt te cæde cognata inquines
Medea cogit, innocens mecum fuge.
IA. *Et quis resistet, gemina si bella ingruant?*
Creo atque Acastus arma si iungant sua?
ME. *His adice Colchos, adice Æëtem ducem;*
Scythas Pelasgis iunge; demersos dabo.
IA. *Alta extimesco sceptra.* ME. *ne cupias, vide.*
IA. *Suspecta ne sint, longa colloquia amputa.*
ME. *Nunc summe toto Iuppiter cælo tona,*
Intende dextram, vindices flammas para,
Omnemque ruptis nubibus mundum quate:
Nec deligenti tela librentur manu
In me vel istum. quisquis è nobis cadet,
Nocens peribit: non potest in nos tuum

Erras

Errare fulmen. IA. *ſana meditari incipe,*
Et placida fare. ſi quid ex ſoceri domo
Poteſt fugam leuare, ſolamen pete.
ME. *Contemnere animus regias, vt ſcis, opes*
Poteſt, ſoletque: liberos tantùm fugæ
Habere comites liceat, in quorum ſinus
Lacrymas profundam. te noui nati manent.
IA. *Parêre precibus cupere me fateor tuis;*
Pietas vetat. namque iſtud haud poſſum pati:
Non ſi ipſememet cogat & rex, & ſocer.
Hæc cauſa vitæ eſt, hoc peruſti pectoris
Curis leuamen: ſpiritu citius queam
Carere, membris, luce. ME. *ſi hic natos amas,*
Bene eſt; tenetur, vulneri patuit locus.
Suprema certè liceat abeuntem loqui
Mandata, liceat vltimum amplexum dare.
Ratum eſt & illud. voce iam extrema peto,
Ne ſi qua noſter dubius effudit dolor,
Maneant in animo verba, ſed melior tibi
Memoria noſtri ſubeat; hæc iræ data
Oblitterentur. IA. *omnia ex animo expuli.*
Precorque & ipſe, feruidam vt mentem regas,
Placideque tractes. miſerias lenit quies.
ME. *Diſceſſit, itán' eſt? vadis oblitus mei?*
Et tot meorum facinorum. excidimus tibi?
Nunquam excidemus. hoc age, omnes aduoca
Vires & artes. fructus eſt ſcelerum tibi,
Nullum ſcelus putare. vix fraudi eſt locus:

Tim

Timemur. hâc aggredere, quâ nemo potest
Quidquam timere. perge, nunc aude, incipe
Quidquid potes, Medea, quidquid non potes.
Tu fida nutrix, socia mœroris mei,
Varijque casus, misera consilia adiuua.
Est palla nobis, munus ætherea domus,
Decusque regni, pignus Æëtæ datum
A Sole: gemmis est & auro textili
Monile fulgens; quodque gemmarum nitor
Distinguit aurum, quo solent cingi comæ:
Hæc nostra nati dona nubenti ferant:
Sed ante diris inlita ac tincta artibus.
Vocetur Hecate; sacra luctifica adpara;
Struantur aræ; flamma iam tectis sonet.

CHORVS.

Sapphici.

NVlla vis flammæ, tumidique venti
Tanta, nec teli metuenda torti;
Quanta, cùm coniux viduata tedis
Ardet & odit.
Non vbi hibernos nebulosus imbres
Auster aduexit; properátque torrens
Isther, & iunctos vetat esse pontes;
Ac vagus errat:
Non vbi impellit Rhodanus profundum;
Aut vbi in riuos niuibus solutis
Sole iam forti, medioque vere
Tabuit Hæmus.

Calui

Cæcus eſt ignis ſtimulatus ira,
Nec regi curat, patiturve frenos.
Haud timet mortem, cupit ire in ipſos
Obuius enſes.
Parcite ô diui, veniam precamur,
Viuat vt tutus mare qui ſubegit.
Sed furit vinci dominus profundi
Regna ſecunda.
Auſus æternos agitare currus,
Immemor metæ iuuenis paternæ,
Quos polo ſparſit furioſus ignes
Ipſe recepit.
Conſtitit nulli via nota magno.
Vade, qua tutum populo priori:
Rumpe nec ſancti violente mundi
Fœdera ſacra.
Quiſquis audacis tetigit carinæ
Nobiles remos, nemoris ſacrati
Pelion denſâ ſpoliauit vmbrâ:
Quiſquis intrauit ſcopulos vagantes,
Et tot emenſus pelagi labores,
Barbara funem religauit ora,
Raptor externi rediturus auri,
Exitu diro temerata ponti
Iura piauit.
Exigit pœnas mare prouocatum.
Tiphys imprimis domitor profundi,
Liquit indocto regimen magiſtro,

Littora

Littore externo procul à paternis
Occidens regnis, tumuloque vili
Tectus, ignotas iacet inter umbras.
Aulis amiſſi memor inde regis
Portubus lentis retinet carinas
Stare querentes.
Ille vocali genitus Camœna,
Cuius ad chordas modulante plectro
Reſtitit torrens, ſiluere venti,
Cui ſono cantu volucris relicto,
Adſuit tota comitante ſilua,
Thracios ſparſus iacuit per agros;
Ad caput tractus fluuialis Hebri,
Contigit notam Styga, Tartarumque,
Non rediturus.
Strauit Alcides Aquilone natos;
Patre Neptuno genitum necauit,
Sumere innumeras ſolitum figuras:
Ipſe poſt terræ pelagique pacem,
Poſt feri Ditis patefacta regna,
Viuus ardenti recubans in Oeta,
Præbuit ſæuis ſua membra flammis,
Tabe conſumptus gemini cruoris
Munere nuptæ.
Strauit Ancæum violentus ictu
Setiger. fratres Meleagre matris
Impius mactas; morieriſque dextra
Matris iratæ. meruere cuncti.

Morte quod crimen tener expiauit
Herculi magno puer inrepertus?
Raptus est tutas puer inter vndas.
Ite nunc fortes perarate pontum
Sorte timenda,
Idmonem, quamuis bene fata nosset,
Condidit serpens Libycis arenis,
Omnibus verax, sibi falsus vni,
Concidit Mopsus, caruitque Thebis.
Ille si verè cecinit futura,
Exul errauit Thetidis maritus.
Igne fallaci nociturus Argis
Nauplius præceps cadit in profundum.
Crimini pœnas patrio pependit,
Fulmine & ponto moriens Oïleus,
Coniugis fatum redimens Pheræi
Vxor impendit animam marito.
Ipse qui prædam spoliumque iussit
Aureum primâ reuehi carina,
Vstus accenso Pelias aheno
Arsit angustas vagus inter vndas.
Iam satis diui mare vindicastis;
Parcite iusso.

ACTVS QVARTVS.

NVTRIX.

PAuet animus, horret, magna pernicies adest.
Immane quantum augescit, & semet dolor
Accendit ipse, vimque præteritam integrat.

Vidi furentem sæpe; & adgressam deos
Cælum trahentem: maius his, maius parat
Medea monstrum. namq; vt adtonito gradu
Euasit, & penetrale funestum adtigit;
Totas opes effudit; & quidquid diu
Etiam ipsa timuit, promit; atque omnem explicat
Turbam malorum; arcana, secreta, abdita.
Et tristè læuâ complicans sacrum manu,
Pestes vocat quascumque feruenti creat
Arena Libyæ, quasque perpetua niue
Taurus coërcet frigore Arctoo rigens.
Et omne monstrum. tracta magicis cantibus
Squammea latebris turba desertis adest.
Hic sera serpens corpus immensum trahit,
Trifidamque linguam exertat, & quærens quibus
Mortifera veniat, carmine audito stupet,
Tumidumque nodis corpus adgestis plicat,
Cogitque in orbes. Parua sunt, inquit, mala,
Et vile telum est ima quod tellus creat:
Cælo petam venena. iam nunc tempus est
Aliquid mouere fraude vulgari altius.
Huc ille vasti more torrentis iacens
Descendat anguis, cuius immensos duæ
Maior minorque sentiunt nodos feræ,
Maior Pelasgis, apta Sinodiis minor.
Pressasque tandem soluat Ophiuchus manus;
Virusque fundat. adsit ad cantus meos
Lacessere ausus gemina Python numina.

Et

Et hydra, & omnis redeat Herculeâ manu
Succiſa ſerpens, cæde ſe reparans ſua.
Tu quoque relictis peruigil Colchis ades
Sopite primùm cantibus ſerpens meis.
Poſtquam euocauit omne ſerpentum genus,
Congerit in vnum frugis infauſta mala:
Quæcumque generat inuius ſaxis Eryx;
Quæ fert opertis hieme perpetuâ iugis
Sparſus cruore Caucaſus Promethei;
Et quis ſagittas diuites Arabes linunt,
Pharetraque pugnax Medus, aut Parthus leuis,
Aut quos ſub axe frigido ſuccos legunt
Lucis Suëui nobiles Hercynijs,
Quodcumque tellus vere nidifico creat;
Aut rigida cùm iam bruma diſcuſſit decus
Nemorum, & niuali cuncta conſtrinxit gelu;
Quodcumque gramen flore mortifero viret,
Diruſque tortis ſuccus in radicibus
Cauſas nocendi gignit, adtrectat manu.
Æmonius illas contulit peſtes Athos;
Has Pindus ingens; illa Pangæi iugis
Teneram cruenta falce depoſuit comam:
Has aluit altum gurgitem Tigris premens;
Danubius illas; has per arentes plagas
Tepidis Hydaſpes gemmifer currens aquis,
Nomenque terris qui dedit Bætis ſuis,
Heſperia pulſans maria languenti vado:
Hæc paſſa ferrum eſt dum parat Phœbus diem,

Illius alta nocte succisus frutex:
At huius vngue secta cantato seges.
Mortifera carpit gramina, ac serpentium
Saniem exprimit, miscetque & obscœnas aues;
Mœstique cor bubonis, & rauca strigis
Execta viua viscera. hæc scelerum artifex
Discreta ponit: his rapax vis ignium,
His gelida pigri frigoris glacies inest.
Addit venenis verba, non istis minùs
Metuenda. sonuit ecce vesano gradu
Canitque mundus vocibus primis tremit.

MEDEA.

Trochaici tetrametri, Iambici trimetri ac dimetri, & Anapæstici.

VOs precor vulgus silentum vosq; ferales deos,
Et chaos cæcũ, atq; opacã Ditis vmbrosi domũ,
Tartari ripis ligatos squallidæ mortis specus; (uos.
Supplicis animæ remissis currite ad thalamos no-
Rota resistat mẽbra torquẽs, tãgat Ixion humũ.
Tantalus securus vndas hauriat Pyrenidas:
Longe grauior pœna sedeat coniugis socero mei.
Lubricus per saxa retro Sisyphum voluat lapis.
Vos quoque vrnis quas foratis irritus ludit labor,
Danaides, coite; vestras hic dies quærit manus.
Nunc meis vocata sacris, noctium sidus, veni,
Pessimos induta vultus, fronte non vna minax.
Tibi more gentis vinculo soluens comam
Secreta nudo nemora lustraui pede.

Et euocaui nubibus siccis aquas,
Egique ad imum maria; & Oceanus graues
Interius vndas æstibus victus dedit.
Paritérque mundus lege confusa ætheris
Et solem & astra vidit: & vetitum mare
Tetigistis vrsæ. temporum flexi vices;
Æstiua tellus floruit cantu meo;
Messem coacta vidit hibernam Ceres,
Violenta Phasis vertit in fontem vada;
Et Ister, in tot ora diuisus, truces
Compressit vndas omnibus ripis piger:
Sonuere fluctus, tumuit insanum mare
Tacente vento. nemoris antiqui domus
Amisit vmbram vocis imperio meæ.
Die relicto Phœbus in medio stetit.
Hyadesque nostris cantibus motæ labant.
Adesse sacris tempus est Phœbe tuis.
Tibi hæc cruentâ serta texuntur manu,
Nouena quæ serpens ligat;
Tibi hæc Typhœus, membra qui discors tulit,
Qui regna concussit Iouis.
Vectoris istic perfidi sanguis inest,
Quem nessus exspirans dedit.
Oetæus isto cinere defecit rogus,
Qui virus Herculeum bibit.
Piæ sororis, impiæ matris facem,
Vltricis Althea vides.
Reliquit istas inuio plumas specu

Harpyia dum Zetum fugit.
Hic adice pinnas ſauciæ Stymphalidos,
Lernea paſſa ſpicula.
Sonuiſtis aræ; tripodas agnoſco meos,
Fauente commotos dea.
Video Triuiæ currus agiles,
Non quos pleno lucida vultu
Pernox agitat; ſed quos facie
Lurida mœſtâ, cum Theſſalicis
Vexata minis, cælum freno
Propiore legit. ſic face, triſtem
Pallida lucem funde per auras;
Horrore nouo terræ populos;
Inque auxilium Dictynna tuum
Precioſa ſonent æra Corinthi.
Tibi ſanguineo ceſpite ſacrum
Solenne damus; tibi de medio
Rapta ſepulcro fax nocturnos
Suſtulit ignes? tibi mota caput
Flexâ voces ceruice dedi;
Tibi funereo de more iacens
Paſſos vincit vitta capillos;
Tibi iactatur triſtis Stygiâ
Ramus ab vnda; tibi nudato
Pectore Mænas ſacro feriam
Brachia cultro.
Mânet noſter ſanguis ad aras.
Adſueſce manus ſtringere ferrum,

Carosque pati posse cruores.
Sacrum laticem percussa dedi,
Quòd si nimium sæpe vocari
Quereris, votis ignosce, precor.
Causa vocandi Persei tuos
Sæpius arcus, vna atque eadem
Semper, Iason. Tu nunc vestes
Tinge Creusæ, quas cùm primùm
Sumpserit, imas vrat serpens
Flamma medullas. ignis fuluo
Clusus in auro latet obscurus,
Quem mihi cæli qui furta luit
Viscere fœto dedit, & docuit
Condere vires arte Prometheus:
Dedit ac tenui sulphure tectos
Mulciber ignes. & viuacis
Fulgura flammæ de cognato
Phaëtonte tuli:
Habeo mediæ dona Chimæræ:
Habeo flammas
Vsto Tauri gutture raptas,
Quas permisto felle Medusæ,
Tacitum iussi seruare malum.
Adde venenis stimulos Hecate,
Donisque meis semina flammæ
Condita serua. fallant visus,
Tactusque ferant: meet in pectus
Venasque calor: stillent artus,

Oſſaque fument. vincatque ſuas
Flagrante comâ noua nupta faces.
Vota tenentur; ter latratus
Audax Hecate dedit, & ſacros
Edidit ignes face luctifera.
Peracta vis eſt omnis. huc natos voca,
Precioſa per quos dona nubenti feras.
Ite, ite nati, matris infauſta genus,
Placate vobis munere & multa prece
Dominam & nouercam. vadite, & celeres domũ
Referte greſſus, vltimo amplexu vt fruar.

CHORVS.

Iambici dimetri catalecti.

QVonam cruenta Mænas
Præceps amore ſæuo
Rapitur? quod impotenti
Facinus parat furore?
Vultus citatus irâ
Riget; & caput feroci
Quatiens ſuperba motu
Regi minatur vltro.
Quis credat exſulantem?
Flagrant genæ rubentes,
Pallor fugat ruborem,
Nullum vagante forma
Seruat diu colorem.
Huc fert pedes & illuc.
Vt tigris orba natis,

Curſu

Cursu furente lustrat
Gangeticum nemus: sic
Frenare nescit iras
Medea, non amores.
Nunc ira amorque causam
Iunxere: quid sequetur?
Quando efferet Pelasgis
Nefanda Colchis aruis
Greßum? metúque soluet
Regnum, simulque reges?
Nunc Phœbe mitte currus
Nullo morante loro;
Nox condat alma lucem:
Mergat diem timendum
Dux noctis hesperugo.

ACTVS QVINTVS.

NVNCIVS. CHORVS. NVTRIX. MEDEA, IASON.

PEriere cuncta, concidit regni status,
Nata atque genitor cinere permisto iacent.
CH. *Qua fraude capti?* NVN. *qua solet reges capi*
Donis. CHO. *in illis esse quis potuit dolus?*
NVN. *Et ipse miror; vixque iam facto malo,*
Potuisse fieri credo. CHO. *quis cladis modus?*
NVN. *Auidus per omnem regia partem furit*
Emissus ignis: iam domus tota occidit,
Vrbi timetur. CHO. *vnda flammas opprimat.*
NVN. *Et hoc in ista clade mirandum accidit;*

Alit unda flammas, quoque prohibetur magis,
Magis ardet ignis, ipsa præsidia occupat.
NVT. Effer citatum sede Pelopea gradum,
Medea, præceps quaslibet terras pete.
ME. Egon' vt recedam? si profugissem prius,
Ad hoc redirem: nuptias specto nouas.
Quid anime cessas? sequere felicem impetum.
Pars vltionis ista, quâ gaudes, quota est?
Amas adhuc furiosa? sic satis est tibi
Cælebs Iason? quære pœnarum genus
Haud vsitatum. tamque sic temet para.
Fas omne cedat, abeat expulsus pudor:
Vindicta leuis est quam ferunt parua manus.
Incumbe in iras, teque languentem excita,
Penitusque veteres pectore ex imo impetus
Violentus hauri. quidquid admissum est adhuc,
Pietas vocetur. hoc age: & faxo, sciant
Quàm leuia fuerint, quamque vulgaris notæ
Quæ commodaui scelera, prælusit dolor
Perista noster, quid manus poterant rudes
Audere magnum? quid puellaris furor?
Medea nunc sum: creuit ingenium malis.
Iuuat, iuuat rapuisse fraternum caput;
Artus iuuat secuisse, & arcano patrem
Spoliasse sacro; iuuat in exitium senis
Armasse natas. quære materiam dolor
Ad omne facinus, non rudem dextram adferens.
Quò te igitur ira mittis? aut qua perfido

Intendis

Intendis hosti tela? nescio quid ferox
Decreuit animus intus, & nondum sibi
Audet fateri; stulta properaui nimis.
Ex pellice vtinam liberos hostis meus
Aliquos haberet! quidquid ex illo tuum est,
Creusa peperit: placuit hoc pœnæ genus,
Meritoque placuit: vltimum magno scelus
Animo parandum est. liberi quondam mei,
Vos pro paternis sceleribus pœnas date.
Cor pepulit horror, membra torpescunt gelu,
Pectusque tremuit, ira discessit loco,
Materque tota coniuge expulsa redit.
Egón' vt meorum liberûm ac prolis meæ
Fundam cruorem? melius ah demens furor?
Incognitum istud facinus ac dirum nefas
A me quoque absit. quod scelus miseri luent?
Scelus est Iason genitor. & maius scelus
Medea mater. occidant, non sunt mei.
Pereant: mei sunt: crimine & culpa carent,
Sunt innocentes, fateor: & frater fuit.
Quid anime titubas? ora quid lacrymæ rigant,
Variamque nunc huc ira nunc illuc amor
Diducit? anceps æstus incertam rapit.
Vt sæua rapidi bella cùm venti gerunt,
Vtrimque fluctus maria discordes agunt,
Dubiumque pelagus feruet: haud aliter meum
Cor fluctuatur. ira pietatem fugat,
Iramque pietas. cede pietati dolor.

Huc

Huc cara proles, vnicum adflictæ domus
Solamen: huc vos ferte, & infusos mihi
Coniungite artus: habeat incolumes pater,
Dum & mater habeat. vrget exilium ac fuga:
Iam iam meo rapientur euulsi sinu,
Flentes, gementes. osculis pereant patris;
Periere matris. rursus increscit dolor,
Et feruet odium: repetit inuisam manum
Antiqua mentis ira; quà ducis sequor.
Vtinam superba turba Tantalidos meo
Exisset vtero, bisque septenos parens
Natos tulissem! sterilis in pœna fui.
Fratri patrique quod sat est peperi duos.
Quónam ista tendit turba furiarum impotens?
Quem quærit? aut quò flammeos ictus parat?
Aut cui cruentas agmen infernum faces
Intentat? ingens anguis excusso sonat
Tortus flagello. quem trabe infesta petit
Megæra? cuius vmbra dispersis venit
Incerta membris? frater est; pœnas petit.
Dabimus, sed omnes fige luminibus faces:
Lania, perure, pectus en furijs patet.
Discedere à me frater vltrices deas,
Manésque ad imos ire securas iube:
Mihi me relinque, & vtere hac frater manu,
Quæ strinxit ensem: victima manes tuos
Placamus istâ. quid repens adfert sonus?
Parantur arma, meque in exitium petunt.

Excelsa

Excelſa noſtra tecta conſcendam domus
Cæde inchoata. perge tu mecum comes,
Tuum quoque ipſe corpus hinc mecum aueho.
Nunc hoc age anime: non in occulto tibi eſt
Perdenda virtus, adproba populo manum.
IA. Quicunque regum es cladibus fidus, dolens,
Concurre, vt ipſam ſceleris auctorem horridi
Capiamus: huc huc fortis armigeri cohors
Conferte tela; vertite ex imo domum.
ME. Iam iam recepi ſceptra, germanum, patrem,
Spoliúmque Colchi pecudis auratæ tenent;
Rediere regna. rapta virginitas redit.
O placida tandem numina. ô feſtum diem,
O nuptialem! vade, perfectum eſt ſcelus:
Vindicta nondum; perage, dum faciunt manus.
Quid nunc moraris anime? quid dubitas? potens
Iam cecidit ira: pœnitet, facti pudet.
Quid miſera, feci? miſera, pœniteat licet;
Feci. voluptas magna me inuiſam ſubit:
Et ecce creſcit: deerat hoc vnum mihi,
Spectator ipſe: nil adhuc factum reor;
Quidquid ſine iſto fecimus ſceleris, perit.
IA. En ipſa tecti parte precipiti imminet.
Huc rapiat ignes aliquis, vt flammis cadat
Suis peruſta. ME. congere extremum tuis
Natis Iaſon funus, ac tumulum ſtrue.
Coniux, ſocérque, iuſta iam functis habent
A me ſepulti: natus hic fatum tulit:

Illius alta nocte succisus frutex:
At huius vngue secta cantato seges.
Mortifera carpit gramina, ac serpentium
Saniem exprimit, miscetque & obscœnas aues,
Mœstique cor bubonis, & rauca strigis
Execta viua viscera. hæc scelerum artifex
Discreta ponit: his rapax vis ignium,
His gelida pigri frigoris glacies inest.
Addit venenis verba, non istis minùs
Metuenda. sonuit ecce vesano gradu
Canitque mundus vocibus primis tremit.

MEDEA.

Trochaici tetrametri, Iambici trimetri ac dimetri, & Anapæstici.

VOs precor vulgus silentum vosq; ferales deos,
Et chaos cæcũ, atq; opacã Ditis vmbrosi domũ,
Tartari ripis ligatos squallidæ mortis specus; (nos.
Supplicijs animæ remissis currite ad thalamos no-
Rota resistat mẽbra torquẽs, tãgat Ixion humũ,
Tantalus securus vndas hauriat Pyrenidas:
Longe grauior pœna sedeat coniugis socero mei.
Lubricus per saxa retro Sisyphum voluat lapis.
Vos quoque vrnis quas foratis irritus ludit labor,
Danaides, coite; vestras hic dies quærit manus.
Nunc meis vocata sacris, noctium sidus, veni,
Pessimos induta vultus, fronte non vna minax.
Tibi more gentis vinculo soluens comam
Secreta nudo nemora lustraui pede.

Et

Et euocaui nubibus siccis aquas,
Egique ad imum maria; & Oceanus graues
Interius vndas æstibus victus dedit.
Paritérque mundus lege confusa ætheris
Et solem & astra vidit: & vetitum mare
Tetigistis vrsæ. temporum flexi vices;
Æstiua tellus floruit cantu meo;
Messem coacta vidit hibernam Ceres,
Violenta Phasis vertit in fontem vada;
Et Ister, in tot ora diuisus, truces
Compressit vndas omnibus ripis piger:
Sonuere fluctus, tumuit insanum mare
Tacente vento. nemoris antiqui domus
Amisit vmbram vocis imperio meæ.
Die relicto Phœbus in medio stetit.
Hyadesque nostris cantibus motæ labant.
Adesse sacris tempus est Phœbe tuis.
Tibi hæc cruentâ serta texuntur manu,
  Nouena quæ serpens ligat;
Tibi hæc Typhœus, membra qui discors tulit,
  Qui regna concussit Iouis.
Vectoris istic perfidi sanguis inest,
  Quem nessus exspirans dedit.
Oetæus isto cinere defecit rogus,
  Qui virus Herculeum bibit.
Piæ sororis, impiæ matris facem,
  Vltricis Althea vides.
Reliquit istas inuio plumas specu

Harpyia dum Zetum fugit.
Hic adice pinnas saucia Stymphalidos,
Lernea passa spicula.
Sonuistis ara; tripodas agnosco meos,
Fauente commotos dea.
Vedeo Triuia currus agiles,
Non quos pleno lucida vultu
Pernox agitat; sed quos facie
Lurida mœstâ, cum Thessalicis
Vexata minis, cælum freno
Propiore legit. sic face, tristem
Pallida lucem funde per auras;
Horrore nouo terra populos;
Inque auxilium Dictynna tuum
Preciosa sonent æra Corinthi.
Tibi sanguineo cespite sacrum
Solenne damus; tibi de medio
Rapta sepulcro fax nocturnos
Sustulit ignes? tibi mota caput
Flexâ voces ceruice dedi;
Tibi funereo de more iacens
Passos vincit vittta capillos;
Tibi iactatur tristis Stygiâ
Ramus ab vnda; tibi nudato
Pectore Manas sacro feriam
Brachia cultro.
Mânet noster sanguis ad aras.
Adsuesce manus stringere ferrum,

Carosque

Carosque pati posse cruores.
Sacrum laticem percussa dedi,
Quòd si nimium saepe vocari
Quereris, votis ignosce, precor.
Causa vocandi Persei tuos
Saepius arcus, vna atque eadem
Semper, Iason. Tu nunc vestes
Tinge Creusae, quas cùm primùm
Sumpserit, imas vrat serpens
Flamma medullas. ignis fuluo
Clusus in auro latet obscurus;
Quem mihi caeli qui furta luit
Viscere foeto dedit; & docuit
Condere vires arte Prometheus:
Dedit ac tenui sulphure tectos
Mulciber ignes. & viuacis
Fulgura flammae de cognato
Phaëtonte tuli:
Habeo mediae dona Chimaerae:
Habeo flammas
Vsto Tauri gutture raptas;
Quas permisto felle Medusae,
Tacitum iussi seruare malum.
Adde venenis stimulos Hecate,
Donisque meis semina flammae
Condita serua: fallant visus,
Tactusque ferant: meet in pectus
Venasque calor: stillent artus,

Oſſaque fument. vincatque ſuas
Flagrante comâ noua nupta faces.
Vota tenentur; ter latratus
Audax Hecate dedit, & ſacros
Edidit ignes face luctifera.
Peracta vis eſt omnis. huc natos voca,
Precioſa per quos dona nubenti feras.
Ite, ite nati, matris infauſta genus,
Placate vobis munere & multa prece
Dominam & nouercam. vadite, & celeres domũ
Referte greſſus, vltimo amplexu vt fruar.

CHORVS.

Iambici dimetri catalecti.

QVonam cruenta Mænas
Præceps amore ſæuo
Rapitur? quod impotenti
Facinus parat furore?
Vultus citatus irâ
Riget; & caput feroci
Quatiens ſuperba motu
Regi minatur vltro.
Quis credat exſulantem?
Flagrant genæ rubentes,
Pallor fugat ruborem.
Nullum vagante forma
Seruat diu colorem.
Huc fert pedes & illuc.
Vt tigris orba natis,

Curſu furente luſtrat
Gangeticum nemus: ſic
Frenare neſcit iras
Medea, non amores.
Nunc ira amorque cauſam
Iunxere: quid ſequetur?
Quando efferet Pelaſgis
Nefanda Colchis aruis
Greßum? metúque ſoluet
Regnum, ſimulque reges?
Nunc Phœbe mitte currus
Nullo morante loro;
Nox condat alma lucem:
Mergat diem timendum
Dux noctis heſperugo.

ACTVS QVINTVS.

NVNCIVS. CHORVS. NVTRIX. MEDEA, IASON.

PEriere cuncta, concidit regni ſtatus,
Nata atque genitor cinere permiſto iacent.
CH. *Qua fraude capti?* NVN. *qua ſolet reges capi*
Donis. CHO. *in illis eſſe quis potuit dolus?*
NVN. *Et ipſe miror; vixque iam facto malo,*
Potuiſſe fieri credo. CHO. *quis cladis modus?*
NVN. *Auidus per omnem regia partem furit*
Emiſſus ignis: iam domus tota occidit,
Vrbi timetur. CHO. *vnda flammas opprimat.*
NVN. *Et hoc in iſta clade mirandum accidit;*

Alit vnda flammas, quoque prohibetur magis,
Magis ardet ignis, ipsa præsidia occupat.
NVT. Effer citatum sede Pelopea gradum,
Medea, præceps quaslibet terras pete.
ME. Egón' vt recedam? si profugissem prius,
Ad hoc redirem: nuptias specto nouas.
Quid anime cessas? sequere felicem impetum.
Pars vltionis ista, quâ gaudes, quota est?
Amas adhuc furiosa? sic satis est tibi
Cælebs Iason? quære pœnarum genus
Haud vsitatum. tamque sic temet para.
Fas omne cedat, abeat expulsus pudor:
Vindicta leuis est quam ferunt paruæ manus.
Incumbe in iras, teque languentem excita,
Penitusque veteres pectore ex imo impetus
Violentus hauri. quidquid admissum est adhuc,
Pietas vocetur. hoc age: & faxo, sciant
Quàm leuia fuerint, quamque vulgaris notæ
Quæ commodaui scelera, prælusit dolor
Per ista noster, quid manus poterant rudes
Audere magnum? quid puellaris furor?
Medea nunc sum: creuit ingenium malis.
Iuuat, iuuat rapuisse fraternum caput;
Artus iuuat secuisse, & arcano patrem
Spoliasse sacro; iuuat in exitium senis
Armasse natas. quære materiam dolor
Ad omne facinus, non rudem dextram adferens.
Quò te igitur ira mittis? aut quæ perfido

Intendis

Intendis hosti tela? nescio quid ferox
Decreuit animus intus, & nondum sibi
Audet fateri; stulta properaui nimis.
Ex pellice vtinam liberos hostis meus
Aliquos haberet! quidquid ex illo tuum est,
Creusa peperit: placuit hoc pœnæ genus,
Meritoque placuit: vltimum magno scelus
Animo parandum est. liberi quondam mei,
Vos pro paternis sceleribus pœnas date.
Cor pepulit horror, membra torpescunt gelu,
Pectusque tremuit, ira discessit loco,
Materque tota coniuge expulsa redit.
Egón' vt meorum liberûm ac prolis meæ
Fundam cruorem? melius ah demens furor?
Incognitum istud facinus ac dirum nefas
A me quoque absit. quod scelus miseri luent?
Scelus est Iason genitor. & maius scelus
Medea mater. occidant, non sunt mei.
Pereant: mei sunt: crimine & culpa carent,
Sunt innocentes, fateor: & frater fuit.
Quid anime titubas? ora quid lacrymæ rigant,
Variamque nunc huc ira nunc illuc amor
Diducit? anceps æstus incertam rapit.
Vt sæua rapidi bella cùm venti gerunt,
Vtrimque fluctus maria discordes agunt,
Dubiumque pelagus feruet: haud aliter meum
Cor fluctuatur. ira pietatem fugat;
Iramque pietas. cede pietati dolor.

Huc cara proles, vnicum adflictæ domus
Solamen: huc vos ferte, & infusos mihi
Coniungite artus: habeat incolumes pater,
Dum & mater habeat. vrget exilium ac fuga:
Iam iam meo rapientur euulsi sinu,
Flentes, gementes. osculis pereant patris;
Periere matris. rursus increscit dolor,
Et feruet odium: repetit inuisam manum
Antiqua mentis ira; quà ducis sequor.
Vtinam superbæ turba Tantalidos meo
Exisset vtero, bisque septenos parens
Natos tulissem! sterilis in pœna fui.
Fratri patrique quod sat est peperi duos.
Quónam ista tendit turba furiarum impotens?
Quem quærit? aut quò flammeos ictus parat?
Aut cui cruentas agmen infernum faces
Intentat? ingens anguis excusso sonat
Tortus flagello. quem trabe infesta petit
Megæra? cuius vmbra dispersis venit
Incerta membris? frater est; pœnas petit.
Dabimus, sed omnes fige luminibus faces:
Lania, perure, pectus en furijs patet.
Discedere à me frater vltrices deas,
Manésque ad imos ire securas iube:
Mihi me relinque, & vtere hac frater manu,
Quæ strinxit ensem: victima manes tuos
Placamus istâ. quid repens adfert sonus?
Parantur arma, meque in exitium petunt.

Excelsa

Excelsa nostra tecta conscendam domus
Cade inchoata. perge tu mecum comes,
Tuum quoque ipse corpus hinc mecum auehe.
Nunc hoc age anime: non in occulto tibi est
Perdenda virtus, adproba populo manum.
IA. Quicunque regum es cladibus fidus, dolens,
Concurre, vt ipsam sceleris auctorem horridi
Capiamus: huc huc fortis armigeri cohors
Conferte tela; vertite ex imo domum.
ME. Iam iam recepi sceptra, germanum, patrem,
Spoliúmque Colchi pecudis auratæ tenent;
Rediere regna. rapta virginitas redit.
O placida tandem numina. ô festum diem,
O nuptialem! vade, perfectum est scelus:
Vindicta nondum; perage, dum faciunt manus.
Quid nunc moraris anime? quid dubitas? potens
Iam cecidit ira: pœnitet, facti pudet.
Quid misera, feci? misera, pœniteat licet;
Feci. voluptas magna me inuisam subit:
Et ecce crescit: deerat hoc vnum mihi,
Spectator ipse: nil adhuc factum reor;
Quidquid sine isto fecimus sceleris, perit.
IA. En ipsa tecti parte præcipiti imminet.
Huc rapiat ignes aliquis, vt flammis cadat
Suis perusta. ME. congere extremum tuis
Natis Iason funus, ac tumulum strue.
Coniux, socérque, iusta iam functis habent
A me sepulti: natus hic fatum tulit:

Hic te vidente dabitur exitio pari.
IA. Per numen omne, perque communes fugas,
Toroſque, quos non noſtra violauit fides,
Iam parce nato: ſi quod eſt crimen, meum eſt:
Me dede morti, noxium macta caput.
ME. Hac qua recuſas, qua doles, ferrum exigam.
I, nunc ſuperbe, virginum thalamos pete,
Relinque matres. IA. vnus eſt pœna ſatis.
ME. Si poſſet vna cæde ſatiari manus,
Nullam petiſſet: vt duos perimam tamen,
Nimium eſt dolori numerus anguſtus meo.
In matre ſi quod pignus etiamnum latet,
Scrutabor enſe viſcera, & ferro extraham.
IA. Iã perage cœptum facinus, haud vltra precor.
ME. Perfruere lento ſcelere, ne propera dolor;
Moramque ſaltem ſupplicibus dona meis.
Meus dies eſt. tempore accepto vtimur.
IA. Infeſta memet perime. ME. miſereri iubes.
Bene eſt, peractum eſt plura non habui dolor,
Quæ tibi litarem. lumina huc tumida adleua
Ingrate Iaſon: coniugem agnoſcis tuam?
Sic fugere ſoleo: patuit in cœlum via.
Squammoſa gemini colla ſerpentes iugo
Submiſſa præbent: recipe iam natos parens:
Ego inter auras aliti curru vehar.
IA. Per alta vade ſpatia ſublimi æthere;
Teſtare nullos eſſe, qua veheris, deos,

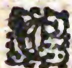
IGNOTI POETÆ THEBAIS.

Perſonæ.

OEDIPVS. ANTIGONE.
NVNCIVS. IOCASTA.
POLYNICES.

ACTVS PRIMVS.

OEDIPVS. ANTIGONE.

ÆCI parentis regimen, ac feſſi vnicum
Patris leuamẽ, nata, quam tanti eſt mihi
Genuiſſe vel ſic, deſere infauſtum patrem.
In recta quid deflectis errantem gradum?
Permitte labi, meliùs inueniam viam
Quã quæro, ſolus, quæ me ab hac vita extrahat,
Et hoc nefandi capitis adſpectu leuet
Cælum atque terras. quantulum hac egi manu:
Non video noxæ conſcium noſtræ diem:
Sed videor. hinc iam ſolue inhærentem manum,
Et patere cæcum, quâ volet, ferri pedem.
Ibo, ibo, quâ prærupta protendit iuga
Meus Cithæron; quâ peragrati celer
Per ſaxa montis iacuit Actæon ſuis
Noua præda canibus: quâ per obſcurum nemus,
Syluamque opacæ vallis inſtinctas deo
Egit ſorores mater, & gaudens malo
Vibrante thyrſo prætulit fixum caput;
Vel quâ cucurrit corpus inuiſum trahens

Zethi

Zethi iuuentus, quâ per horrentes rubos
Tauri ferocis sanguis ostentat fugas,
Vel quâ alta maria vertice immenso premit,
Inoque praeceps, quâ scelus fugiens suum,
Nouumque faciens, mater insiluit freto
Mersura natum seque. felices, quibus
Fortuna melior tam bonas matres dedit.
Et alius istis noster in siluis locus,
Qui me reposcit; hunc petam cursu incito,
Non haesitabit gressus; huc omni duce
Spoliatus, ibo. quid moror sedes meas?
Montem Cithaeron redde, & hospitium mihi
Illud meum restitue, vt exspirem senex
Vbi debui infans: recipe supplicium vetus
Semper cruente, saeue, crudelis, ferox,
Cum occidis & cùm parcis: olim iam tuum
Est hoc cadauer. perage mandatum patris,
Iam & matris. animus gestit antiqua exsequi
Supplicia. quid me nata pestifero tenes
Amore vinctum? quid tenes? genitor vocat:
Sequor, sequor; iam parce: sanguineum gerens
Insigne regni Laïus rapti furit,
Et ecce inanes manibus infestis petit
Foditque vultus. nata genitorem vides?
Ego video. tandem spiritum inimicum exuo,
Desertor animae, fortis in partem tui:
Omitte poenas languidas longae mora,
Mortemque totam recipe. quid segnis traho?

Quid viuo? nullum facere iam poſſum ſcelus,
Poſſum miſer. prædico, diſcede à patre,
Diſcede virgo. timeo poſt matrem omnia.
AN. Vis nulla genitor à tuo noſtram manum
Corpore reſoluet, nemo me comitem tui
Eripiet vnquam. Labdaci claram domum,
Opulenta ferro regna germani petant,
Pars magna patris optimo è regno mea eſt,
Pater ipſe: non hunc auferet frater mihi
Thebana rapto ſceptra qui regno tenet,
Non hunc cateruas alter Argolicas agens.
Non ſi reuulſo Iuppiter mundo tonet,
Mediumque noſtros fulmen in nexus cadat,
Manum hanc remittam. prohibeas genitor licet,
Regam abnuentem, dirigam inuitum gradum.
In plana tendis? vado: prærupta expetis?
Non obſto, ſed præcedo: quouis vertere
Duce me, duobus omnis eligitur via.
Perire ſine me non potes: mecum potes,
Hic alta rupes arduo ſurgit iugo,
Spectatque longè ſpatia ſubiecti maris:
Vis hanc petamus? nudus hic pendet ſilex,
Hic ſciſſa tellus faucibus ruptis hiat,
Vis hanc petamus? hic rapax torrens cadit,
Parteſque lapſi montis exeſas rotat,
In hunc ruamus? dum prior quò vis eo.
Non deprecor, non hortor. extingui cupis,
Votumque genitor maximum mors eſt tibi?

Si moreris, antecedo: si viuis, sequor.
Sed flecte mentem, pectus antiquum aduoca,
Victasque magno robore ærumnas doma.
Resiste. tantis in malis vinci malum est,
OED. Vnde in nefanda specimen egregium domo?
Vnde ista generi virgo dissimilis suo,
Fortuna? credis. aliquis est ex me pius?
Non esset vnquam, fata bene noui mea,
Nisi vt noceret. ipsa se in leges nouas
Natura vertet; regeret in fontem citas
Reuolutus vndas amnis, & noctem adferet
Phœbea lampas, hesperus faciet diem:
Vt ad miserias aliquid accedat meas.
Pij quoque erimus. vnica Oedipodæ est salus,
Non esse saluum, liceat vlcisci patrem
Adhuc inultum. dextra quid cessas iners
Exigere pœnas? quidquid exactum est adhuc,
Matri dedisti. mitte genitoris manum
Animosa virgo; funus extendis meum
Longasque viui ducis exsequias patris;
Aliquando terrâ corpus inuisum tege.
Peccas honesta mente; pietatem vocas,
Patrem insepultum trahere. qui cogit mori
Nolentem, in æquo est, quique properantẽ impedit;
Occidere est, vetare cupientem mori.
Nec tamen in æquo est, alterum grauius reor.
Malo imperari, quàm eripi mortem mihi.
Desiste cœpto virgo; ius vitæ ac necis

Mea penes me eſt. regna deſerui libens,
Regnum mei retineo. ſi fida es comes,
Enſem parenti trade; ſed notum nece
Enſem paterna. tradis? an nati tenent
Cum regno & illum? faciet, vbicũque eſt, ſcelus.
Ibi ſit. relinquo, natus hunc habeat meus,
Sed vterque flammas potiùs & vaſtum aggerem
Compone; in altos ipſe me immittam rogos.
Erectam ad ignes funebrem adſcendam ſtruem,
Pectuſque ſoluam durum, & in cineres dabo
Hoc quidquid in me viuit. vbi ſæuum eſt mare?
Duc, vbi ſit altis prærutum ſaxis iugum;
Vbi torta rapidus ducat Iſmenos vada?
Duc, vbi feræ ſint, vbi fretum, vbi præceps locus,
Si dux es. illuc ire morituro placet,
Vbi ſedit alta rupe ſemifero dolos
Sphinx ore nectens: dirige huc greſſu pedem:
Hic ſiſte patrem: dira ne ſedes vacet,
Monſtrum repone maius: hoc ſaxum inſidens
Obſcura noſtræ verba fortunæ loquar,
Quæ nemo ſoluat. quiſquis Aſſyrio loca
Poſſeſſa regi ſcindis, & Cadmi nemus
Serpente notum, ſacra quo Dirce latet;
Supplex ad aras quiſquis Euroten bibis;
Spartamque fratre nobilem gemino colis
Quicumque Elim, Parnaſon, & Bœotios
Colonus agros vberis tondes ſoli;
Aduerte mentem: ſæua Thebarum lues

Luctifica cæcis verba committes modis,
Quid simile posuit? quid tam inextricabile?
Aui gener, patrisque riualis sui,
Frater suorum liberûm, & fratrum parens;
Vno auia partu liberos peperit viro,
Ac sibi nepotes. monstra quis tanta explicet?
Ego ipse, victæ spolia qui Sphingis tuli,
Hærebo, fati tardus interpres mei.
Quid perdis vltra verba? quid pectus ferum
Mollire tentas precibus: hoc animo sedet
Effundere hanc cum morte luctantem diu
Animam, & tenebras petere. nam sceleri hæc meo
Parum alta nox est. Tartaro condi iuuat,
Et si quid vltra Tartarum est. tandem libet
Quod olim oportet. morte prohiberi haud queo.
Ferrum negas: noxias lapso vias
Cludes? & arctis colla laqueis inseri
Prohibebis? herbas, quæ ferunt letum, auferes?
Quid ista tandem cura proficiet tua?
Vbique mors est. optimè hoc cauit Deus:
Eripere vitam nemo non homini potest;
At nemo mortem: mille ad hanc aditus patent.
Nil quæro: dextrâ noster & nudâ solet
Bene animus vti. dextra nunc toto impetu,
Toto dolore, viribus totis veni:
Non destino vnum vulneri nostro locum,
Totus nocens sum: quâ voles mortem exige.
Effringe corpus, corque tot scelerum capax

Euelle,

Euelle, totos viscerum nuda sinus;
Fractum incitatis ictibus guttur sonet;
Laceraue fixis vnguibus vena fluant,
Aut dirige iras quo soles: hac vulnera
Rescissa multo sanguine ac tabe irriga:
Hac extrahe animam duram, inexpugnabilem.
Et tu parens, vbicumque pœnarum arbiter
Adstas mearum; non ego hoc tantum scelus
Vlla expiari credidi pœna satis
Vnquam, nec ista morte contentus fui,
Nec me redemi parte, membratim tibi
Volui perire: debitum tandem exige.
Nunc soluo pœnas, nunc tibi inferias dedi.
Ades, atque inertem dexteram introrsus preme;
Magisque merge. timida cùm paruo caput
Libauit haustu, vixque cupientes sequi
Eduxit oculos. hæret etiam nunc mihi
Ille animus. hæret; cùm recusantem manum
Preßere vultus. audias verum Oedipe:
Minus eruisti lumina audacter tua,
Quàm præstitisti; nunc manum cerebro indue.
Hac parte mortem perage, quá cœpi mori.
AN. *Pauca ô parens magnanime miserãda precor*
Vt verba nata mente placatâ audias.
Non te vt reducam veteris ad specimen domus,
Habitumque regni flore pollentem inclyti,
Peto aut vt iras, tempore aut ipsa morâ
Fractas, remisso pectore ac placido feras,

Et hoc decebat roboris tanti virum,
Non esse sub dolore, nec victum malis
Dare terga: non est, vt putas, virtus, pater,
Timere vitam, sed malis ingentibus
Obstare, nec se vertere, ac retro dare
Qui fata proculcauit, ac vitæ bona
Proiecit, atque abscidit, & casus suos
Onerauit ipsi, ceu video, nullo est opus,
Quare ipse mortem fugiat, aut quare petat.
Vtrumque timidi est velle. contemsit mori,
Qui non cupiscit. cuius haud vltrà mala
Exire possunt, in loco tuto est situs.
Quis iam deorum (velle fac) quidquam potest
Malis tuis adijcere? iam nec tu potes,
Nisi hoc, vt esse te putes dignum nece.
Non es, nec vlla pectus hoc culpa attigit.
Et hoc magis te genitor insontem voca,
Quod innocens es. diis quoque inuitis. quid est
Quod te efferarit? quod nouos suffixerit
Stimulos dolori? quid te ad infernas agit
Sedes? quid ex his pellit? vt careas die:
Cares: vt altis nobilem muris domum,
Patriamque fugias: patria tibi viuo perijt.
Natos fugis, matremque? ab adspectu omnium
Fortuna te submouit: & quidquid potest
Auferre cuiquam mors, tibi hoc vita abstulit.
Regni tumultus, turba fortunæ prior
Abscessit, ante iusta. quem genitor fugis?

OE. Me fugio: fugio conscium scelerum omnium
Pectus, manumque hanc fugio, & hoc cælum & (deos:
Et dira fugio scelera, quæ feci innocens.
Ego hoc solum, frugifera quo surgit Ceres,
Premo? has ego auras ore pestifero traho?
Ego laticis haustu satior? aut vllo fruor
Almæ parentis munere? ego castam manum
Nefandus, incestificus, exsecrabilis
Adtrecto? ego vllos aure concipio sonos,
Per quos parentis nomen aut nati audiam?
Vtinam quidem rescindere has quirem vias,
Manibusque adactis omne quo voces meant,
Aditusque verbis tramite angusto patet,
Eruere possem, nata: iam sensum tui,
Quæ pars meorum es criminum, infelix pater
Fugissem. inhæret ac recrudescit nefas.
Subinde & aures ingerunt quidquid mihi
Negastis oculi. cur caput tenebris graue
Non mitto ad vmbras Ditis æternas? quid hic
Manes meos detineo? quid terram grauo,
Mistusque superis erro? quid restat mali?
Regnum, parentes, liberi, virtus quoque,
Et ingenI solertis eximium decus
Periere: cuncta sors mihi infesta abstulit:
Lacrimæ supererant: has quoque eripui mihi.
Absiste: nullas animus admittit preces;
Nouamque pœnam sceleribus quærit parem.
Et esse par quæ poterit? infanti quoque

Decreta mors est. fata quis tam tristia
Sortitus vnquam? videram nondum diem,
Vterique nondum solueram clusi moras,
Et iam timebar. protinus quosdam editos
Nox occupauit, & noua luci abstulit:
Mors me antecessit. aliquis intra viscera
Materna letum præcocis fati tulit:
Sed nunquid & peccauit? abstrusum, abditum,
Dubiumque an essem, sceleris infandi reum
Deus egit: illo teste damnauit parens,
Calidoque teneros transtulit ferro pedes,
Et in alta nemora pabulum misit feris,
Auibus & auidis, quas Citheron noxius
Cruore sæpe regio adtractas alit.
Sed quem deus damnauit, abiecit pater,
Mors quoque refugit: præstiti Delphiis fidem:
Genitorem adortus impia straui nece.
Hoc alia pietas redimet, occidi patrem.
Sed matrem amaui, proloqui hymenæum pudet,
Tedasque nostras. has quoque inuitum pati
Te coge pœnas, facinus ignotum, efferum,
Inusitatum fare, quod populi horreant,
Quod esse factum nulla non ætas neget,
Quod patricidam pudeat. in patrios toros
Tuli paterno sanguine adspersas manus,
Scelerisque precium maius accepi scelus:
Leue est paternum facinus; in thalamos meos
Deducta mater; ne parum scelerum foret,

Fecunda

Fecunda. nullum crimen hoc maius poteſt
Natura ferre. ſi quod etiamnum eſt tamen,
Qui facere poſſunt, dedimus. abiecti necis
Precium paternæ ſceptrum; & hoc iterum manus
Armauit alias; optime regni mei
Fatum ipſe noui. nemo ſine ſacro feret
Illud cruore. magna præſagit mala
Paternus animus: iacta iam ſunt ſemina
Cladis futuræ: ſpernitur pacti fides.
Hic occupato cedere imperio negat;
Ius ille & icti fœderis teſtes deos
Inuocat, & Argos exul, atque vrbes mouet
Graias in arma. non leuis feſſis venit
Ruina Thebis: tela, flammæ, vulnera
Inſtant: & iſtis ſi quod eſt maius malum;
Vt eſſe genitos nemo non ex me ſciat.
AN. *Si nulla, genitor, cauſa viuendi tibi eſt;*
Hæc vna abunde eſt, vt pater natos regas
Grauiter furentes. tu impij belli minas
Auertere vnus, tuque vecordes potes
Inhibere iuuenes, ciuibus pacem dare,
Patriæ quietem, fœderi læſo fidem.
Vitam tibi ipſe ſi negas, multis negas.
OED. *Illis parentis vllus aut æqui eſt amor,*
Auidis cruoris, imperI, armorum, doli,
Diris, ſceleſtis, breuiter vt dicam, meis?
Certant in omne facinus, & penſi nihil
Ducunt, vbi illos ira præcipites agat.

Nefasque nullum, per nefas nati, putant.
Non patris illos tangit adflicti pudor,
Non patriæ, regno pectus adtonitum furit.
Scio quò ferantur, quanta moliri parent,
Ideoque leti quæro maturi viam,
Morique propero, dum in domo nemo est mea
Nocentior me. nata quid genubus meis
Fles aduoluta? quid prece indomitum domas?
Vnum hoc habet fortuna quo possim capi,
Inuictus alijs sola tu adfectus potes
Molire duros, sola pietatem in domo
Docere nostrâ. nil graue aut miserum est mihi,
Quod te sciam voluisse; tu tantum impera.
Hic Oedipus, hic Aegea tranabit freta,
Iubente te; flammasque quas Siculo vomit
De monte tellus igneos voluens globos,
Excipiet ore; seque serpenti offeret
Quæ sæua furto nemoris Herculeo furit;
Iubente te præbebit alitibus iecur;
Iubente te vel viuet.

ACTVS SECVNDVS.

NVNCIVS. OEDIPVS. ANTIGONE.

EXemplum in ingens regia stirpe edite,
Thebæ pauentes arma fraterna inuocant,
Regantque tectis arceas patrijs faces.
Non sunt minæ, iam propius adcessit malum;
Nam regna repetens frater & pactas vices,

In bella cunctos Græciæ populos agit;
Septena muros caſtra Thebanos premunt.
Succurre; prohibe pariter & bellum & nefas.
OED. *Ego ille ſum, qui ſcelera committi vetem?*
Et abſtinere ſanguine à caro manus
Doceam? magiſter iuris & amoris pij
Ego ſum? meorum exempla facinorum adpetūt.
Me nunc ſequuntur: laudo & agnoſco libens;
Exhortor, aliquid vt patre hoc dignum gerant.
Agite ô propago clara, generoſam indolem
Probate factis, gloriam ac laudes meas
Superate: & aliquid facite propter quod patrem
Adhuc iuuet vixiſſe. facietis ſcio,
Sic eſtis orti: ſcelere defungi haud leui,
Haud vſitato, tanta nobilitas poteſt.
Ferte arma, facibus petite penetrales deos,
Frugemque flammâ metite natalis ſoli,
Miſcete cuncta, rapite in exitium omnia,
Deiicite paſſim mœnia, in planum date,
Templis deos obruite, maculatos lares
Conflate: ab imo tota conſidat domus;
Vrbs concremetur. primus à thalamis meis
Incipiat ignis. AN. *mitte violentum impetum*
Doloris, ac te publica exorent mala,
Auctorque placida liberis pacis veni.
OED. *Vides modeſtæ deditum menti ſenem?*
Placidaque amantem pacis ad partes vocas?
Tumet animus ira, feruet immenſum dolor.

Maiuſ-

Maiusque quàm quod casus & iuuenum furor
Conatur, aliquid cupio. non satis est adhuc
Ciuile bellum: frater in fratrem ruat.
Nec hoc sat est: quod debet vt fiat nefas
De more nostro, quod meos deceat toros,
Date arma patri: nemo me ex his eruat
Siluis; latebo rupis exesa cauo.
Aut sepe densa corpus abstrusum tegam,
Hinc aucupabor verba rumoris vagi,
Et sæua fratrum bella, quod possum, audiam.

ACTVS TERTIVS.

IOCASTA. ANTIGONE. NVNCIVS.

Felix Agaue, facinus horrendum manu
Quâ fecerat gestauit, & spolium tulit
Cruenta nati Mænas in partes dati.
Fecit scelus; sed misera non vltra suum
Scelus hoc cucurrit, hoc leue est quod sum nocens?
Feci nocentes. hoc quoque etiamnum leue est,
Peperi nocentes. deerat ærumnis meis,
Vt & hostem amarem. bruma ter posuit niues,
Et tertia iam falce decubuit Ceres:
Vt exsul errat natus, & patria caret.
Profugusque regum auxilia Graiorum rogat:
Gener est Adrasti, cuius imperio mare,
Quod cingit Isthmon, regitur. hic gentes suas,
Septemque secum regna ad auxilium trahit
Generi. quid optem, quidue decernam, haud scio.

Regnum reposcit: causa repetentis bona est;
Mala sic petentis. vota quæ faciam parens?
Vtrumque natum video, nil possum piè
Pietate salua facere; quodcunque alteri
Optabo nato, fiet alterius malo,
Sed vtrumque quamuis diligam adfectu pari;
Quò causa melior, sorsque deterior trahit,
Inclinat animus, semper infirmo fauens.
Miseros magis fortuna conciliat suis.
NVN. *Regina, dum tu flebiles questus cies,*
Terisque tempus, tota nudatis stetit
Acies in armis: æra iam bellum cient,
Aquilaque pugnam signifer mota vocat;
Septena reges bella dispositi parant;
Animo pari Cadmea progenies subit;
Cursu citato miles hinc atque hinc ruit.
Vide vt atra nubes puluere abscondat diem,
Fumoque similes campus in cælum erigat
Nebulas, equestri fracta quas tellus pede
Submittit; &, si vera metuentes vident,
Infesta fulgent signa, surrectis adest
Frons prima telis, aureâ clarum notâ
Nomen ducum vexilla præscriptum ferunt.
I, redde amorem fratribus, pacem omnibus,
Et impia arma mater opposita impedi.
AN. *Perge, i parens, & concita celerem gradum,*
Composce tela, fratribus ferrum excute,
Nudum inter enses pectus infestos tene,

Aut

Aut ſolue bellum mater, aut prima excipe.
IO. *ibo, ibo, & armis obuium opponam caput.*
Stabo inter arma. petere qui fratrem volet,
Petat antè matrem. tela, qui fuerit pius,
Rogante ponat matre; qui non eſt pius,
Incipiat à me, feruidos iuuenes anus
Tenebo. Nullum teſte me fiet nefas.
Aut ſi quod & me teſte committi poteſt,
Non ſiet vnum. AN. *ſigna conlatis micant*
Vicina ſignis, clamor hoſtilis fremit,
Scelus in propinquo eſt, occupa mater preces.
Et ecce motos fletibus credas meis,
Sic agmen armis ſegne compoſitis venit;
Procedit acies tarda, ſed properant duces.
IO. *Quis me procella turbine inſana vehens*
Volucer per auras ventus ætherias aget?
Quæ Sphinx, vel atra nube ſubtexens diem
Stymphalis auidis præpetem pennis feret?
Aut quæ per altas aëris rapiet vias
Harpyia, ſæui regis obſeruans famem,
Et inter acies proiecit raptam duas?
NVN. *Vadit furenti ſimilis, atque etiam furit.*
Sagitta qualis Parthica velox manu
Excuſſa fertur, qualis inſano ratis
Premente vento rapitur; aut qualis cadit
Delapſa cælo ſtella, cùm ſtringens polum
Rectam citatis ignibus rumpit viam;
Adtonita curſu fugit, & binas ſtatim

Diduxit

Diduxit acies. victa maternâ prece
Haesere bella. iamque in alternam necem
Illinc & hinc miscere cupientes manum.
Vibrata tela continent dextra sua,
Paci fauetur, omnium ferrum latet
Cessatque; telum vibrat in fratrum manu;
Laniata canas mater ostendit comas,
Rogat abnuentes, inrigat fletu genas,
Negare matri qui diu dubitat, potest.

ACTVS QVARTVS.

IOCASTA. POLYNICES.

IN me arma & ignes vertite, in me omnis ruat
Vnam iuuentus, quaeque ab Inachio venit
Animosa muro, quaeque Thebanâ ferox
Descendit arce; ciuis atque hostis simul
Hunc petite ventrem, qui dedit fratres viro.
Mea membra passim spargite, ac diuellite;
Ego vtrumque peperi. ponitis ferrum ocyus
Ac dico? & ex aequo mihi dextras datis?
Date, dum piae sunt. error inuitos adhuc
Fecit nocentes? omne fortunae fuit
Peccantis in nos crimen? hoc primum nefas
Inter scientes geritur. in vestra manu est,
Vtrum velitis. sancta si pietas placet,
Donate matrem pace; si placuit scelus,
Maius paratum est. Media se opponit parens;
Proinde bellum tollite, aut belli moram.
Sollicita qui nunc mater alterna prece

Aut solue bellum mater, aut prima excipe.
IO. *ibo, ibo, & armis obuium opponam caput,*
Stabo inter arma. petere qui fratrem volet,
Petat antè matrem. tela, qui fuerit pius,
Rogante ponat matre; qui non est pius,
Incipiat à me, feruidos iuuenes anus
Tenebo. Nullum teste me fiet nefas.
Aut si quod & me teste committi potest,
Non flet vnum. AN. *signa conlatis micant*
Vicina signis, clamor hostilis fremit,
Scelus in propinquo est, occupa mater preces.
Et ecce motos fletibus credas meis,
Sic agmen armis segne compositis venit;
Procedit acies tarda, sed properant duces.
IO. *Quis me procella turbine insana vehens*
Volucer per auras ventus ætherias aget?
Quæ Sphinx, vel atra nube subtexens diem
Stymphalis auidis præpetem pennis feret?
Aut quæ per altas aëris rapiet vias
Harpyia, sæui regis obseruans famem,
Et inter acies proiecit raptam duas?
NVN. *Vadit furenti similis; atque etiam furit.*
Sagitta qualis Parthica velox manu
Excussa fertur, qualis insano ratis
Premente vento rapitur; aut qualis cadit
Delapsa cælo stella, cùm stringens polum
Rectam citatis ignibus rumpit viam;
Adtonita cursu fugit, & binas statim

Diduxit

Diduxit acies. victa maternâ prece
Hæsere bella. iamque in alternam necem
Illinc & hinc miscere cupientes manum.
Vibrata tela continent dextra suas,
Paci fauetur, omnium ferrum latet
Cessatque; telum vibrat in fratrum manu;
Laniata canas mater ostendit comas,
Rogat abnuentes, irrigat fletu genas,
Negare matri qui diu dubitat, potest.

ACTVS QVARTVS.

IOCASTA. POLYNICES.

IN me arma & ignes vertite, in me omnis ruat
Vnam iuuentus, quæque ab Inachio venit
Animosa muro, quæque Thebanâ ferox
Descendit arce; ciuis atque hostis simul
Hunc petite ventrem, qui dedit fratres viro.
Mea membra passim spargite, ac diuellite;
Ego vtrumque peperi. ponitis ferrum ocyus
Ac dico? & ex æquo mihi dextras datis?
Date, dum piæ sunt. error inuitos adhuc
Fecit nocentes? omne fortunæ fuit
Peccantis in nos crimen? hoc primum nefas
Inter scientes geritur. in vestra manu est,
Vtrum velitis. sancta si pietas placet,
Donate matrem pace; si placuit scelus,
Maius paratum est. Media se opponit parens;
Proinde bellum tollite, aut belli moram.
Sollicita qui nunc mater alterna prece

Verba admonebo? misera quem amplectar prius?
In vtramque partem ducor adfectu pari.
Hic absuit? sed pacta si fratrum valent,
Nunc alter aberit; ergo non vnquam duos,
Nisi sic, videbo? iunge complexus prior.
Tu, tot labores totque perpessus mala;
Longo parentem fessus exsilio vides;
Accede propius, clude vaginâ impium
Ensem; & trementem iamque cupientem excuti
Hastam solo defige. maternum tuo
Coire pectus pectori clypeus vetat,
Hunc quoque repone; vinculo frontem exue,
Tegmenque capitis triste belligeri leua,
Et ora matri redde. quo vultus refers,
Acieque pauida fratris obseruas manum;
Adfusa totum corpus amplexu tegam?
Tuo cruori per meum fiet via.
Quid dubius hæres? an times matris fidem?
PO. Timeo: nihil iam iura naturæ valent
Post ista fratrum exempla, ne matri quidem
Fides habenda est. IO. redde iam capulo manum,
Adstringe galeam, læua se clypeo ingerat;
Dum frater exarmatur, armatus mane.
Tu pone ferrum, causa qui es ferri prior,
Si pacis odium est, furere si bello placet,
Inducias te mater exiguas rogat,
Ferat vt reuerso post fugam nato oscula,
Vel prima, vel suprema, dum pacem peto.

Audite

Audite inermes? ille te, tu illum times;
Ego vtrumq;, sed pro vtroque. quid strictũ abnuis
Recondere ensem? qualibet gaude mora.
Id gerere bellum cupitis, in quo est optimum
Vinci. Vereris fratris infesti dolos?
Quoties necesse est fallere, aut falli à suis,
Patiare potiùs ipse, quàm facias, scelus.
Sed ne verere: mater insidias, & hinc
Et rursus illinc abiget. exoro, an patri
Inuideo vestro? veni, vt arcerem nefas,
An vt viderem? propiùs hic ferrum abdidit,
Recliuis hasta: & arma defixa incubant.
Ad te preces nunc nate maternas feram,
Sed ante lachrymas, teneo longo tempore
Petita votis ora. te profugum solo
Patrio penates regis externi tegunt:
Te maria tot diuersa, tot casus vagum
Egêre: non te duxit in thalamos parens
Comitata primos, nec sua festas manu
Ornauit ædes, nec suâ lætus faces
Vittâ reuinxit. dona non auro & graues
Gazas socer, non arua, non vrbes dedit:
Dotale bellum est. hostium es factus gener,
Patriâ remotus, hospes alieni laris,
Externa consecutus, expulsus tuis,
Sine crimine exsul, ne quid è fatis tibi
Deesset paternis; hoc quoque ex illis habes,
Errasse thalamis. nate post multos mihi

Remisse

Remisse soles, nate solicita metus
Et spes parentis, cuius adspectum deos
Semper rogaui, cùm tuus reditus mihi
Tantum esset erepturus aduentu tuo,
Quantum daturus; quando pro te desinam,
Dixi, timere? dixit irridens Deus,
Ipsum timebis. nempe, nisi bellum foret,
Ego te carerem; nempe, si tu non fores,
Bello carerem. triste conspectus datur
Precium tui, durumque; sed matri placet;
Hinc modo recedant arma, dum nullum nefas
Mars sæuus audet. hoc quoque est magnum nefas,
Tam propè fuisse. stupeo, & exsanguis tremo;
Cùm stare fratres hinc & hinc video duos
Sceleris sub ictu; membra quassantur metu,
Quàm penè mater maius adspexi nefas,
Quàm quod miser videre non potuit pater:
Licet timore facinoris tanti vacem,
Videamque iam nil tale, sum infelix tamen,
Quòd penè vidi. per decem mensûm graues
Vteri labores, perque pietate inclytas
Precor sorores, & per irati sibi
Genas parentis, scelere quas nullo nocens,
Erroris à se dira supplicia exigens,
Hausit; nefandas mœnibus patris faces
Auerte, signa bellici retro agminis
Flecte. vt recedas, magna pars sceleris tamen
Vestri peracta est. vidit hostili grege

Campos

Campos repleri patria, fulgentes procul
Armis cateruas; vidit equitatu leui
Cadmea frangi prata, & excelsos rotis
Volitare proceres; igne flagrantes trabes
Fumare, cineri quæ petunt nostras domos;
Fratresque (facinus quod nouum & Thebis fuit)
In se ruentes; totus hic exercitus,
Et populus omnis, & vtraque hoc vidit soror,
Genitrixque vidit; nam pater debet sibi
Quod ista non spectauit. occurrat tibi
Nunc Oedipus: quo iudice, erroris quoque
Pœna petuntur. ne, precor, ferro erue
Patriam, ac penates; néve, quas regere expetis,
Euerte Thebas. quis tenet mentem furor?
Petendo patriam perdis. vt fiat tua,
Vis esse nullam? quin tuæ causa nocet
Ipsum hoc quod armis vertis infestus solum,
Segetesque adustas sternis, & totos fugam
Edis per agros. nemo sic vastat sua.
Quæ corripi igne, quæ meti gladio iubes,
Aliena credis. rex sit è vobis vter,
Manente regno quærite. hæc telis petes,
Flammisque tecta? poteris has Amphionis
Quassare moles; nulla quas struxit manus
Stridente tardum machina ducens onus;
Sed conuocatus vocis & citharæ sono
Per seipse turres venit in summas lapis?
Hæc saxa franges victor? hinc spolia auferes?

Vinctoſque duces patris æquales tui?
Matres ab ipſo coniugum raptas ſinu?
Sæuus catenâ miles impoſitâ trahet?
Vt adulta virgo miſta captiuo gregi
Thebana nuribus munus Argolicis eat?
An & ipſa palmas vincta poſt tergum datas
Mater triumphi præda fraterni vehar?
Potéſne ciues lætus exitio datos
Videre paſſim? mœnibus caris potes
Hoſtem admouere? ſanguine & flamma potes
Implere Thebas? tam ferum & durum geris
Sæuumque in iras pectus, & nondum imperas?
Quid ſceptra facient? pone veſanos, precor,
Animi tumores, teque pietati refer.
PO. Vt profugus errem ſemper? vt patriâ arcear,
Opemque gentis hoſpes externæ ſequar?
Quid paterer aliud, ſi fefelliſſem fidem,
Si peieraſſem? fraudis alienæ dabo
Pœnas? at ille præmium ſcelerum feret?
Iubes abire. matris imperio obſequor.
Da, quo reuertar. regia frater meâ
Habitet ſuperbus, parua me abſcondat caſa;
Hanc da repulſo; liceat exiguo lare
Penſare regnum; coniugi donum datus
Arbitria thalami dura felicis feram,
Humiliſque ſocerum lixa dominantem ſequar?
In ſeruitium cadere de regno graue eſt.
IO. Si regna quæris, nec poteſt ſceptro manus

Vacare sæuo? multa quæ possunt peti
In orbe toto qualibet tellus dabit.
Hinc nota Baccho Tmolus adtollit iuga,
Quà lata terris spatia frugiferis iacent,
Et quà trahens opulenta Pactolus vada,
Inundat auro rura; nec lætis minùs
Meandros aruis flectit errantes aquas,
Rapidusque campos fertiles Hebrus secat;
Hinc grata Cereri Gargara, & diues solum;
Quod Xanthus ambit niuibus Idæis tumens;
Hinc, quà relinquit nomen Ionij maris,
Fauces Abydi Sestos opposita premit
Aut quà latus iam propior Orienti dedit,
Tutamque crebris portubus Lyciam videt;
Hæc regna ferro quære, in hos populos ferat
Socer arma fortis: has paret sceptro tuo,
Tradatque gentes. hoc adhuc regnum puta
Tenere patrem. melius exsilium est tibi,
Quàm reditus iste. crimine alieno exsulas,
Tuo redibis. meliùs vsus viribus,
Noua regna nullo scelere maculata adpetes,
Quin ipse frater, arma comitatus tua,
Tibi militabit: vade, & id bellum gere
In quo pater materque pugnanti tibi
Fauere possint. regna cum scelere, omnibus
Sunt exsiliis grauiora, nunc belli mala
Propone, dubias Martis incerti vices.
Licet omne tecum Græcia robur trahas,

Licet arma longè miles, ac latè explicet;
Fortuna belli semper ancipiti in loco est
Quodcumque Mars decernit, exæquat duos,
Licet impares sint, gladius: & spes & metus
Sors cæca versat; præmium incertum petis
Certum scelus. fauisse fac votis deos
Omnes tuis; cessere, & auersi fugam
Petiere ciues, clade funesta iacens
Obtexit agros miles. exsultes licet,
Victorque fratris spolia deiecti geras,
Frangenda palma est. quale tu id bellum putas,
In quo exsecrandum victor admittit nefas,
Si gaudet? hunc quem vincere infelix cupis,
Cùm viceris, lugebis. infaustas, age,
Dimitte pugnas, libera patriam metu
Luctu parentes. PO. *sceleris & fraudis suæ*
Pœnas nefandus frater ut nullas ferat?
IO. *Ne metue, pœnas & quidem soluet graues,*
Regnabit; hæc est pœna. si dubitas, auo
Patrique crede. Cadmus hoc dicet tibi,
Cadmique proles. sceptra Thebarum fuit
Impune nulli gerere, nec quisquam fide
Ruptâ tenebat illa; iam numeres licet
Fratrem inter istos. PO. *numero; & est tanti mihi*
Cum regibus iacere. IO. *te turba exsulum*
Adscribo; regna, dummodo inuisus tuis.
PO. *Regnare non vult, esse qui inuisus timet.*
Simul ista mundi conditor posuit Deus,

Odium atque regnum. regis & magni reor
Odia ista premere. multa dominantem vetat
Amor suorum; plus in iratos licet.
IO. *Qui vult amari, languida regnet manu.*
Inuisa nunquam imperia retinentur diu.
Precepta melius imperI reges dabunt;
Exsilia tu dispone. PO. *pro regno velim*
Patriam, penates, coniugem flammis dare.
Imperia precio quolibet constant bene.

Deest huic Tragœdiæ finis.

L. ANNÆI SENECÆ IVNIORIS HERCVLES FVRENS.

Personę

IVNO. LYCVS. CHORVS.
HERCVLES. MEGARA.
THESEVS. AMPHITRYON.

ACTVS PRIMVS.

IVNO.

SOror Tonantis (hoc enim solum mihi
Nomen relictum est) semper alienum Iouem,
Ac templa summi vidua deserui ætheris,
Locumque cælo pulsa pellicibus dedi.
Tellus colenda est, pellices cælum tenent.

Hinc arctos alta parte glacialis poli
Sublime classes sidus Argolicas agit.
Hinc, quà tepenti vere laxatur dies,
Tyriæ per vndas vector Europæ nitet.
Illinc timendum ratibus ac ponto gregem
Passim vagantes exerunt Atlantides.
Ferro minax hinc terret Orion deos;
Suasque Perseus aureus stellas habet.
Hinc clara gemini signa Tyndaridæ micant;
Quibusque natis mobilis tellus stetit.
Nec ipse tantùm Bacchus, aut Bacchi parens,
Adiere superos; ne qua pars probro vacet,
Mundus puellæ serta Cnossiaca gerit.
Sed vetera querimur; vna me dira ac fera
Thebana nuribus sparsa tellus impiis,
Quoties nouercam fecit. adscendat licet,
Meumque victrix teneat Alcmene locum;
Pariterque natus astra promissa occupet,
In cuius ortu mundus impendit diem,
Tardusque Eoo Phœbus effulsit mari,
Retinere mersum iussus Oceano iubar:
Non sic abibunt odia. viuaces aget
Violentus iras animus, & sæuus dolor
Æterna bella? pace sublata geret.
Quæ bella? quidquid horridum tellus creat
Inimica, quidquid pontus, aut aër tulit
Terribile, dirum; pestilens, atrox, ferum,
Fractum atq; domitũ est. superat & crescit malis;

Itaque

Iraque noſtra fruitur, in laudes ſuas
Mea vertit odia, dum nimis ſæua impero,
Patrem probauit: inde, quâ lucem premit,
Aperitque Tethys, quâ ferens Titan diem
Binos propinqua tingit Æthiopes face.
Indomita virtus colitur, & toto Deus
Narratur orbe. monſtra iam deſunt mihi,
Minorque labor eſt Herculi iuſſa exſequi,
Quàm mihi iubere, lætus imperia excipit,
Quæ fera tyranni iuſſa violento queant
Nocere iuueni? nempe pro telis gerit,
Quæ domuit, & quæ fudit, armatus venit
Leone & Hydra. nec ſatis terræ patent:
Effregit ecce limen Inferni Iouis,
Et opima victi regis ad ſuperos refert.
Parum eſt reuerti, fœdus vmbrarum perit.
Vidi ipſa, vidi nocte diſcuſſa inferûm,
Et Dite domito, ſpolia iactantem patri
Fraterna. cur non vinctum & oppreſſum trahit,
Ipſum catenis paria ſortitum Ioui?
Ereboque capto potitur, & retegit Styga?
Patefacta ab imis manibus retro via eſt,
Et ſacra diræ mortis in aperto iacent.
At ille rupto carcere vmbrarum, ferox
De me triumphat, & ſuperbifica manu
Atrum per vrbes ducit Argolicas canem.
Viſo labantem Cerbero vidi diem,
Pauidumque ſolem; me quoque inuaſit tremor;

Et terna monstri colla deuicti intuens,
Timui imperasse. leuia sed nimium queror.
Cælo timendum est; regna ne summa occupet
Qui vicit ima, sceptra præripiet patri,
Nec in astra lenta veniet, vt Bacchus, via,
Iter ruina quæret, & vacuo volet
Regnare mundo: robore expenso tumet,
Et posse cælum viribus vinci suis
Didicit ferendo; subdidit mundo caput,
Nec flexit humeros molis inuisa labor
Mediusque collo sedit Herculeo polus.
Immota ceruix sidera & cælum tulit:
Et me prementem. quærit ad superos viam.
Perge ira, perge, & magna meditantem opprime:
Congredere, manibus ipsa iam lacera tuis.
Quid tanta mandas odia? discedant feræ:
Ipse imperando fessus Eurystheus vacet.
Titanas ausos rumpere imperium Iouis
Emitte: Siculi verticis laxa specum.
Tellus gigante Doris excusso tremens,
Supposita monstri colla terrifici leuet.
Sublimis alias luna concipiat feras.
Sed vicit ista, quæris Alcidæ parem?
Nemo est, nisi ipse bella iam secum gerat.
Adsint ab imo Tartari fundo excitæ
Eumenides, ignem flammeæ spargant comæ;
Viperea sæuæ verbera incutiant manus.
I, nunc superbe, cælitum sedes pete;

Humana temne. iam Styga, & manes, ferox,
Fugiſſe credis? hic tibi oſtendam inferos.
Reuocabo in alta conditam caligine
Vltra nocentum exſilia diſcordem deam,
Quam munit ingens montis oppoſiti ſpecus.
Educam & imò ditis è regno extraham
Quidquid relictum eſt: veniat inuiſum ſcelus,
Suumque lambens ſanguinem impietas ferox.
Errorque, & in ſe ſemper armatus Furor.
Hoc, hoc miniſtro noſter vtatur dolor.
Incipite famulæ Ditis; ardentem incitæ
Concutite pinum; & agmen horrēdum anguibus,
Megæra ducat; atque luctifica manu
Vaſtam rogo flagrante corripiat trabem.
Hoc agite, pœnas petite violatæ Stygis;
Concutite pectus, acrior mentem excoquat
Quàm qui caminis ignis Ætneis furit.
Vt poſſit animo captus Alcides agi,
Magno furore percitus, nobis prius
Inſaniendum eſt. Iuno cur nondum furit?
Me, me ſorores mente deiectam mea
Verſate primam. facere ſi quidquam adparo
Dignum nouerca, iam odia mutentur mea.
Natos reuerſus videat incolumes, precor,
Manuque fortis redeat: inueni diem.
Inuiſa quo nos Herculis virtus iuuet;
Me pariter & ſe vincat; & cupiat mori
Ab inferis reuerſus, hoc proſit mihi,

Ioue eſſe genitum. ſtabo, & vt certo exeant
Emiſſa neruo tela, librabo manum:
Regam furentis arma: pugnanti Herculi
Tandem fauebo; ſcelere perfecto licet
Admittat illas genitor in cœlum manus.
Mouenda iam ſunt bella, clareſcit dies,
Ortuque Titan lucidus croceo ſubit.

CHORVS. Anapæſtici.

IAm rara micant ſidera prono
Languida mundo; nox victa vagos
Contrahit ignes; luce renata
Cogit nitidum Phoſphoros agmen;
Signum celſi glaciale poli,
Septem ſtellis Arcades vrſa
Lucem verſo temone vocant;
Iam cæruleis euectus equis
Titan ſummum proſpicit Oetam;
Iam Cadmeis inclyta baccis
Adſperſa die dumeta rubent;
Phœbique fugit reditura ſoror,
Labor exoritur durus. & omneis
Agitat curas, aperitque domos
Paſtor: gelidâ cana pruinâ
Grege dimiſſo pabula carpit;
Ludit prato liber aperto
Nondum rupta fronte iuuencus;
Vacua reparant vbera matres.
Errat curſu leuis incerto

Molli petulans hœdus in herba:
Pendet summo stridula ramo;
Pennasque nouo tradere soli
Gestit querulos inter nidos
Thracia pellex; turbaque circum
Confusa sonat, murmure misto
Testata diem; carbasa ventis
Credit dubius nauita vita,
Laxos aura conplente sinus;
Hic exesis pendens scopulis,
Aut deceptos instruit hamos,
Aut suspensus spectat pressa
Præmia dextra; sensit tremulum
Linea piscem.
Hæc. Innocua quibus est vita
Tranquilla quies, & læta suo
Paruoque domus, spes & in agris.
Turbine magno spes solicitæ
Vrbibus errant, trepidique metus.
Ille superbos aditus regum,
Durasque fores expers somni
Colit; hic nullo fine beatus
Componit opes, gazis inhians;
Et congesto pauper in auro est.
Illum populi fauor attonitum,
Fluctuque magis mobile vulgus
Aura tumidum tollit inani.
Hic clamosi rabiosa fori

Iurgia

Iurgia vendens inprobus, iras
Et verba locat. nouit paucos
Secura quies, qui velocis
Memores aui, tempora nunquam
Reditura tenent. dum fata sinunt,
Viuite læti: properat cursu
Vita citato volucrique die
Rota præcipitis, vertitur anni.
Duræ peragunt pensa sorores,
Nec sua retro fila reuoluunt.
At gens hominum fertur rapidis
Obuia fatis, incerta sui.
Stygias vltro quærimus vndas.
Nimium Alcide pectore forti
Properas mœstos visere manes.
Certo veniunt ordine Parcæ.
Nulli iusso cessare licet,
Nulli scriptum proferre diem.
Recipit populos vrna citatos.
Alium multis gloria terris
Tradat, & omnes fama per vrbes
Garrula laudet, cœloque parem
Tollat & astris: alius curru
Sublimis eat: me mea tellus
Lare secreto tutoque tegat.
Venit ad pigros cana senectus:
Humilique loco, sed certa sedet
Sordida paruæ fortuna domus:

Alte virtus animosa cadit.
Sed mœsta venit crine soluto
Megara, paruum comitata gregem,
Tardusque senio graditur Alcidæ parens.

ACTVS SECVNDVS.

MEGARA. AMPHITRYON.

O Magne Olympi rector, & mundi arbiter,
Iam statue tãdem grauibus ærũnis modum,
Finemque cladi. nulla lux vnquam mihi
Secura fulsit. finis alterius mali
Gradus est futuri; protinus reduci nouus
Paratur hostis. antequam lætam domum
Contingat, aliud iussus ad bellum meat.
Nec vlla requie, tempus aut vllum datur,
Nisi dum iubetur; sequitur à primo statim
Infesta Iuno. numquid immunis fuit
Infantis ætas? monstra superauit prius
Quàm nosse posset. gemina cristati caput
Angues ferebant ora, quos contra obuius
Reptauit infans; igneos serpentium
Oculos remisso lumine ac placido intuens,
Arctos serenis vultibus nodos tulit;
Et tumida tenerâ guttura elidens manu,
Prælusit Hydræ. Mænali pernix fera,
Multo decorum præferens auro caput,
Deprensa cursu est. maximus Nemeæ timor
Gemuit lacertis pressus Herculeis leo.
Quid stabula memorem dira Bistonij gregis,

Suisque

Suisque regem pabulum armentis datum?
Solitumque densis hispidum Erymanthi iugis
Arcadica quatere nemora Mænalium suem?
Taurumque centum non leuem populis metum?
Inter remotos gentis Hesperiæ greges
Pastor triformis littoris Tartessii
Peremptus, acta est præda ab occasu vltimo,
Notum Cithæron pauit Oceano pecus.
Penetrare iussus solis æstiui plagas.
Et adusta medius regna quæ torret dies,
Vtrimque monteis soluit abrupto obice,
Et iam ruenti fecit Oceano viam.
Post hæc adortus nemoris opulenti domos,
Aurifera vigilis spolia serpentis tulit.
Quid sæua Lernæ monstra, numerosum malum,
Non igne demum vicit, & docuit mori?
Solitasque pinnis condere obductis diem
Petiit ab ipsis nubibus Stymphalidas?
Non vicit illum cælibis semper tori
Regina gentis vidua Thermodontiæ,
Nec ad omne clarum facinus audaces manus
Stabuli fugauit turpis Augiæ labor,
Quid ista prosunt? orbe defenso caret.
Sensere terræ pacis auctorem suæ
Abesse terris. prosperum ac felix scelus,
Virtus vocatur. sontibus parent boni.
Ius est in armis, opprimit leges timor.
Ante ora vidi nostra truculenta manu

Natos paterni cadere regni vindices,
Ipſamque Cadmi nobilis ſtirpem vltimam
Occidere, vidi regium capitis decus
Cum capite raptum. quis ſatis Thebas fleat?
Ferax deorum terra quem dominum tremit?
E cuius aruis, eque fecundo ſinu
Stricto iuuentus orta cum ferro ſtetit;
Cuiuſque muros natus Amphion Ioue
Struxit, canoro ſaxa modulatu trahens,
In cuius vrbem non ſemel diuûm parens
Cœlo relicto venit, hac quæ cælites
Recepit, & quæ fecit, & (fas ſit loqui)
Fortaſſe faciet; ſordido premitur iugo.
Cadmæa proles atque Ophionius cinis,
Quò decidiſtis? tremitis ignauum exſulem,
Suis carentem finibus, noſtris grauem?
Qui ſcelera terrâ, quique perſequitur mari,
Ac ſæua iuſtâ ſceptra confregit manu,
Nunc ſeruit abſens, fertque quæ ferri vetat;
Tenetque Thebas exſul Herculeas Lycus.
Sed non tenebit. aderit & pœnas petet,
Subituſque ad aſtra emerget; inueniet viam,
Aut faciet. Adſis ſoſpes & remees tuis;
Tandemque venias victor ad victam domum.
Emerge coniux, atque depulſas manu
Abrumpe tenebras nulla ſi vetito via;
Itérque clauſum eſt, orbe diducto redi,
Et quidquid atra nocte poſſeſſum latet,

Emitte

Emitte tecum. dirutis qualis iugis
Præceps citato flumini quærens iter,
Quondam dedisti, scissa cùm vasto impetu
Patuêre Tempe. pectore impulsus tuo
Huc mons & illuc cecidit, & rupto aggere
Noua cucurrit Thessalus torrens via.
Talis parentes, liberos, patriam petens
Erumpe, rerum terminos tecum efferens,
Et quidquid auida tot per annorum gradus
Abscondit ætas redde, & oblitos sui,
Lucisque pauidos ante te populos age.
Indigna te sunt spolia, si tantum refers
Quantum imperatũ est. magna sed nimiũ loquor,
Ignara nostræ sortis. vnde illum mihi,
Quo te tuamque dexteram amplectar, diem,
Reditusque lentos, nec mei memores querar?
Tibi, ô deorum ductor, indomiti ferent
Centena tauri colla. tibi frugum parens
Secreta reddam sacra; tibi multa fide
Longas Eleusi tacita iactabo faces.
Tum restitutas fratribus rebor meis
Animas, & ipsum regna moderantem sua
Florere patrem. si qua te maior tenet
Clausum potestas, sequimur. aut omnes tuos
Defende reditu sospes, aut omnes trahe.
Trahes, nec vllus eriget fractos deus.
AM. *O socia nostri sanguinis, casta fide*
Seruans torum natosque magnanimi Herculis,

Meliora

Meliora mente concipe, atque animum excita,
Aderit profectò, qualis ex omni ſolet
Labore, maior. ME: *Quod nimis miſeri volunt,*
Hoc facilè credũt. AM. *Immo quod metuunt nimis,*
Nunquam amoueri poſſe nec tolli putant.
Prona eſt timori ſemper in peius fides.
ME. *Demerſus, ac defoſſus, & toto inſuper*
Oppreſſus orbe, quam viam ad ſuperos habet?
AM. *Quam tunc habebat, cùm per arentem plagã,*
Et fluctuantes more turbati maris
Abiit arenas, biſque diſcedens fretum,
Et bis recurrens? cumque deſerta rate
Deprenſus hæſit Syrtium breuibus vadis,
Et puppe fixa maria ſuperauit pedes?
ME. *Iniqua raro maximis virtutibus*
Fortuna parcit, nemo ſe tutò diu
Periculis offerre tam crebris poteſt.
Quem ſæpe tranſit caſus, aliquando inuenit.
Sed ecce ſæuus, ac minas vultu gerens,
Et qualis animo eſt, talis inceſſu venit
Aliena dextrâ ſceptra concutiens Lycus,
Vrbis regens opulenta Thebana loca,
Et omne quidquid vberi cingit ſolo
Obliqua Phocis, quidquid Iſmenus rigat,
Quidquid Cithæron vertice excelſo videt,
Et bina findens Iſthmos exilis freta,

LYCVS. MEGARA. AMPHITRYON.

NOn vetera patriæ iura possideo domus
Ignauus hæres; nobiles non sunt mihi
Aui, nec altis inclytum titulis genus;
Sed clara virtus. qui genus iactat suum,
Aliena laudat. rapta sed trepida manu
Sceptra obtinentur: omnis in ferro est salus.
Quod ciuibus tenere te inuitis scias,
Strictus tuetur ensis. alieno in loco
Haud stabile regnum est: vna sed nostras potest
Fundare vires, iuncta regali face
Thalamisque Megara: ducet è genere inclyto
Nouitas colorem nostra: non equidem reor
Fore vt recuset, ac meos spernat thoros.
Quòd si impotenti pertinax animo abnuet.
Stat tollere omnem penitus Herculeam domum.
Inuidia factum ac sermo popularis premet?
Ars prima regni est, posse te inuidiam pati.
Tentemus igitur: fors dedit nobis locum.
Namque ipsa tristi vestis obtectu caput
Velata, iuxta præsides adstat deos
Laterique adhæret verus Alcidæ sator.
ME. Quidnam iste, nostri generis exitium ac lues,
Noui parat? quid tentat? LY. ô clarum trahens
A stirpe nomen regia, facilis mea
Parumper aure verba patienti excipe.
Si æterna semper odia mortales gerant,

Nec

Nec captus vnquam cedat exanimis furor,
Sed arma felix teneat, infelix paret;
Nihil relinquent bella: tum vastis ager
Squallebit aruis, subdita tectis face
Altus sepultas obruet gentes cinis:
Pacem reduci velle, victori expedit;
Victo necesse est. particeps regno veni:
Sociemus animos. pignus aut fidei cape:
Coniunge dextram. quid truci vultu siles?
ME. *Egone vt parentis sanguine adspersam manu,*
Fratrumque gemina cæde contingam? prius
Extinguet ortus, referet occasus diem:
Pax antè fida niuibus & flammis erit:
Et Scylla Siculum iunget Ausonio latus:
Priusque multo vicibus alternis fugax
Euripus vndâ stabit Euboicâ piger.
Patrem abstulisti, regna, germanos, larem,
Patriam: quid vltrà est? vna res superest mihi,
Fratre ac parente carior, regno ac lare,
Odium tui: quod esse cum populo mihi
Commune doleo: pars quota ex isto mea est?
Dominare tumidus, spiritus altos gere:
Sequitur superbos vltor à tergo Deus.
Thebana noui regna. quid matres loquar
Passas & ausas scelera? quid geminum nefas;
Mistumque nomen coniugis, nati, patris?
Quid bina fratrum castra? quid totidem rogos?
Riget superba Tantalis luctu parens,

Me-

Mœstusque Phrygio manat in Sipylo lapis.
Quin ipsa toruum subrigens crista caput
Illyrica Cadmus regna permensus fugâ,
Longas reliquit corporis tracti notas.
Hæc te manent exempla. dominare ut lubet,
Dum solita regni fata te nostri vocent.

[illegible] vocis amoue;
[illegible] ab Alcide pati.
[illegible] victrix geram
[illegible] sine legum metu,
[illegible] pro causa loquar.
[illegible] in bello pater,
[illegible] modum,
[illegible] potest
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] placet,
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] mihi.

Gea.

Grauent catenæ corpus, & longa fame
Mors protrahatur lenta, non vincet fidem
Vis vlla nostram; moriar Alcide tua.
LY. *Animosne mersus inferis coniux facit?*
ME. *Inferna tetigit, posset vt supera adsequi.*
LY. *Telluris illum pondus immensæ premit.*
ME. *Nullo premetur onere qui cœlum tulit.*
LY. *Cogêre.* ME. *Cogi qui potest, nescit mori.*
LY. *Effare, thalamis quod nouis potiùs parem*
Regale munus? ME. *Aut tuam mortem, aut meã.*
LY. *Moriere demens.* ME. *Coniugi occurram meo.*
LY. *Sceptróne nostro potior est famulus tibi?*
ME. *Quot iste famulus tradidit reges neci!*
LY. *Cur ergo regi seruit, & patitur iugum?*
ME. *Imperia dura tolle, quid virtus erit?*
LY. *Obici feris monstrisque virtutem putas?*
ME. *Virtutis est domare quæ cuncti pauent,*
LY. *Tenebræ loquentem magnæ tartareæ premunt.*
ME. *Non est ad astra mollis è terris via.*
LY. *Quo patre genitus cœlitum penetret domos?*
AM. *Miseranda coniux Herculis magni sile.*
Partes meæ hæ sunt, reddere Alcidæ patrem,
Genusque verum. post tot ingentis viri
Memoranda facta, postque pacatum manu
Quodcumque Titan ortus, & labens videt,
Post monstra tot perdomita, post Phlegram impio
Sparsam cruore, postque defensos Deos,
Nondum liquet de patre? mentimur Iouem?

 Iuno-

Iurgia vendens inprobus, iras
Et verba locat. nouit paucos
Secura quies, qui velocis
Memores æui, tempora nunquam
Reditura tenent. dum fata sinunt,
Viuite læti: properat cursu
Vita citato volucrique die
Rota præcipitis, vertitur anni.
Duræ peragunt pensa sorores,
Nec sua retro fila reuoluunt.
At gens hominum fertur rapidis
Obuia fatis, incerta sui.
Stygias vltro quærimus vndas.
Nimium Alcide pectore forti
Properas mœstos visere manes.
Certo veniunt ordine Parcæ.
Nulli iusso cessare licet,
Nulli scriptum proferre diem.
Recipit populos vrna citatos.
Alium multis gloria terris
Tradat, & omnes fama per vrbes
Garrula laudet, cœloque parem
Tollat & astris: alius curru
Sublimis eat: me mea tellus
Lare secreto tutoque tegat.
Venit ad pigros cana senectus:
Humilique loco, sed certa sedet
Sordida parua fortuna domus:

Alte virtus animoſa cadit.
Sed mœſta venit crine ſoluto
Megara, paruum comitata gregem,
Tarduſque ſenio graditur Alcidæ parens.

ACTVS SECVNDVS.

MEGARA. AMPHITRYON.

O Magne Olympi rector, & mundi arbiter,
Iam ſtatue tãdem grauibus ærũnis modum,
Finemque cladi. nulla lux vnquam mihi
Secura fulſit. finis alterius mali
Gradus eſt futuri; protinus reduci nouus
Paratur hoſtis. antequam lætam domum
Contingat, aliud iuſſus ad bellum meat.
Nec vlla requie, tempus aut vllum datur,
Niſi dum iubetur; ſequitur à primo ſtatim
Infeſta Iuno. numquid immunis fuit
Infantis ætas? monſtra ſuperauit prius
Quàm noſſe poſſet. gemina criſtati caput
Angues ferebant ora, quos contra obuius
Reptauit infans, igneos ſerpentium
Oculos remiſſo lumine ac placido intuens,
Arctos ſerenis vultibus nodos tulit;
Et tumida tenerâ guttura elidens manu,
Præluſit Hydræ. Mænali pernix fera,
Multo decorum præferens auro caput,
Deprenſa curſu eſt. maximus Nemeæ timor
Gemuit lacertis preſſus Herculeis leo.
Quid ſtabula memorem dira Biſtonij gregis,

Suisque regem pabulum armentis datum?
Solitumque densis hispidum Erymanthi iugis
Arcadica quatere nemora Mænalium suem?
Taurumque centum non leuem populis metum?
Inter remotos gentis Hesperiæ greges
Pastor triformis littoris Tartessii
Peremptus, acta est præda ab occasu vltimo,
Notum Cithæron pauit Oceano pecus.
Penetrare iussus solis æstiui plagas.
Et adusta medius regna quæ torret dies,
Vtrimque monteis soluit abrupto obice,
Et iam ruenti fecit Oceano viam.
Post hæc adortus nemoris opulenti domos,
Aurifera vigilis spolia serpentis tulit.
Quid sæua Lernæ monstra, numerosum malum,
Non igne demum vicit, & docuit mori?
Solitasque pinnis condere obductis diem
Petiit ab ipsis nubibus Stymphalidas?
Non vicit illum cælibis semper tori
Regina gentis vidua Thermodontiæ,
Nec ad omne clarum facinus audaces manus
Stabuli fugauit turpis Augiæ labor,
Quid ista prosunt? orbe defenso caret.
Sensere terræ pacis auctorem suæ
Abesse terris. prosperum ac felix scelus,
Virtus vocatur. sontibus parent boni.
Ius est in armis, opprimit leges timor.
Ante ora vidi nostra truculentâ manu

Natos

Natos paterni cadere regni vindices,
Ipſamque Cadmi nobilis ſtirpem vltimam
Occidere, vidi regium capitis decus
Cum capite raptum. quis ſatis Thebas fleat?
Ferax deorum terra quem dominum tremit?
E cuius aruis, eque fecundo ſinu
Stricto iuuentus orta cum ferro ſtetit;
Cuiuſque muros natus Amphion Ioue
Struxit, canoro ſaxa modulatu trahens,
In cuius vrbem non ſemel diuûm parens
Cœlo relicto venit, hac quæ cælites
Recepit, & quæ fecit, & (fas ſit loqui)
Fortaſſe faciet; ſordido premitur iugo.
Cadmæa proles atque Ophionius cinis,
Quò decidiſtis? tremitis ignauum exſulem,
Suis carentem finibus, noſtris grauem?
Qui ſcelera terrâ, quique perſequitur mari,
Ac ſæua iuſtâ ſceptra confregit manu,
Nunc ſeruit abſens, fertque quæ ferri vetat;
Tenetque Thebas exſul Herculeas Lycus.
Sed non tenebit. aderit & pœnas petet,
Subituſque ad aſtra emerget; inueniet viam,
Aut faciet. Adſis ſoſpes & remees tuis;
Tandemque venias victor ad victam domum.
Emerge coniux, atque depulſas manu
Abrumpe tenebras nulla ſi vetito via;
Itérque clauſum eſt, orbe diducto redi,
Et quidquid atra nocte poſſeſſum latet,

Emitte

Emitte tecum. dirutis qualis iugis
Præceps citato flumini quærens iter,
Quondam dedisti, scissa cùm vasto impetu
Patuêre Tempe. pectore impulsus tuo
Huc mons & illuc cecidit, & rupto aggere
Noua cucurrit Thessalus torrens via.
Talis parentes, liberos, patriam petens
Erumpe, rerum terminos tecum efferens,
Et quidquid auida tot per annorum gradus
Abscondit ætas redde, & oblitos sui,
Lucisque pauidos ante te populos age.
Indigna te sunt spolia, si tantum refers
Quantum imperatũ est. magna sed nimiũ loquor,
Ignara nostræ sortis. vnde illum mihi,
Quo te tuamque dexteram amplectar, diem,
Reditusque lentos, nec mei memores querar?
Tibi, ô deorum ductor, indomiti ferent
Centena tauri colla, tibi frugum parens
Secreta reddam sacra; tibi multa fide
Longas Eleusi tacita iactabo faces.
Tum restitutas fratribus rebor meis
Animas, & ipsum regna moderantem sua
Florere patrem. si qua te maior tenet
Clausum potestas, sequimur. aut omnes tuos
Defende reditu sospes, aut omnes trahe.
Trahes, nec vllus eriget fractos deus.
AM. O socia nostri sanguinis, casta fide
Seruans torum natosque magnanimi Herculis,

Meliora

Meliora mente concipe, atque animum excita,
Aderit profectò, qualis ex omni ſolet
Labore, maior. ME: *Quod nimis miſeri volunt,*
Hoc facilè credũt. AM. *Immo quod metuunt nimis,*
Nunquam amoueri poſſe nec tolli putant.
Prona eſt timori ſemper in peius fides.
ME. *Demerſus, ac defoſſus, & toto inſuper*
Oppreſſus orbe, quam viam ad ſuperos habet?
AM. *Quam tunc habebat, cùm per arentem plagã,*
Et fluctuantes more turbati maris
Abiit arenas, biſque diſcedens fretum,
Et bis recurrens? cumque deſerta rate
Deprenſus haſit Syrtium breuibus vadis,
Et puppe fixa maria ſuperauit pedes?
ME. *Iniqua rarò maximis virtutibus*
Fortuna parcit, nemo ſe tutò diu
Periculis offerre tam crebris poteſt.
Quem ſæpe tranſit caſus, aliquando inuenit.
Sed ecce ſæuus, ac minas vultu gerens,
Et qualis animo eſt, talis inceſſu venit
Aliena dextrâ ſceptra concutiens Lycus,
Vrbis regens opulenta Thebana loca,
Et omne quidquid vberi cingit ſolo
Obliqua Phocis, quidquid Iſmenus rigat,
Quidquid Cithæron vertice excelſo videt,
Et bina findens Iſthmos exilis freta,

LYCVS. MEGARA. AMPHITRYON.

NOn vetera patriæ iura possideo domus
Ignauus hæres; nobiles non sunt mihi
Aui, nec altis inclytum titulis genus;
Sed clara virtus. qui genus iactat suum,
Aliena laudat. rapta sed trepida manu
Sceptra obtinentur: omnis in ferro est salus.
Quod ciuibus tenere te inuitis scias,
Strictus tuetur ensis. alieno in loco
Haud stabile regnum est: vna sed nostras potest
Fundare vires, iuncta regali face
Thalamisque Megara: ducet è genere inclyto
Nouitas colorem nostra: non equidem reor
Fore vt recuset, ac meos spernat thoros.
Quòd si impotenti pertinax animo abnuet.
Stat tollere omnem penitus Herculeam domum.
Inuidia factum ac sermo popularis premet?
Ars prima regni est, posse te inuidiam pati.
Tentemus igitur: fors dedit nobis locum.
Namque ipsa tristi vestis obtectu caput
Velata, iuxta præsides adstat deos
Laterique adhæret verus Alcidæ sator.
ME. Quidnam iste, nostri generis exitium ac lues,
Noui parat? quid tentat? LY. ô clarum trahens
A stirpe nomen régia, facilis mea
Parumper aure verba patienti excipe.
Si æterna semper odia mortales gerant,

Nec

Nec captus vnquam cedat exanimis furor,
Sed arma felix teneat, infelix paret;
Nihil relinquent bella: tum vastis ager
Squallebit aruis, subdita tectis face
Altus sepultas obruet gentes cinis:
Pacem reduci velle, victori expedit;
Victo necesse est. particeps regno veni:
Sociemus animos. pignus aut fidei cape:
Coniunge dextram. quid truci vultu siles?
ME. *Egone vt parentis sanguine adspersam manum,*
Fratrumque gemina cæde contingam? priùs
Extinguet ortus, referet occasus diem:
Pax antè fida niuibus & flammis erit:
Et Scylla Siculum iunget Ausonio latus:
Priusque multo vicibus alternis fugax
Euripus vndâ stabit Euboicâ piger.
Patrem abstulisti, regna, germanos, larem,
Patriam: quid vltrà est? vna res superest mihi,
Fratre ac parente carior, regno ac lare,
Odium tui: quod esse cum populo mihi
Commune doleo: pars quota ex isto mea est?
Dominare tumidus, spiritus altos gere:
Sequitur superbos vltor à tergo Deus.
Thebana noui regna. quid matres loquar
Passas & ausas scelera? quid geminum nefas;
Mistumque nomen coniugis, nati, patris?
Quid bina fratrum castra? quid totidem rogos?
Riget superba Tantalis luctu parens,

Mœstusque Phrygio manat in Sipylo lapis.
Quin ipse toruum subrigens cristâ caput
Illyrica Cadmus regna permensus fugâ,
Longas reliquit corporis tracti notas.
Hæc te manent exempla. dominare vt lubet,
Dum solita regni fata te nostri vocent.
LY. Agedum efferatas rabida voces amoue;
Et disce regum imperia ab Alcide pati.
Ego raptâ quamuis sceptra victrici geram
Dextrâ, regamque cuncta sine legum metu,
Quas arma vincunt: pauca pro causa loquar.
Nostra. cruento cecidit in bello pater,
Cecidere fratres: arma non seruant modum,
Nec temperari facilè nec reprimi potest
Stricti ensis ira; bella delectat cruor.
Sed ille regno pro suo; nos improba
Cupidine acti. quæritur belli exitus,
Non causa. sed nunc pereat omnis memoria;
Cùm victor arma posuit, & victum decet
Deponere odia. non vt inflexo genu
Regnantem adores, petimus, hoc ipsum placet,
Animo ruinas quòd capis magno tuas.
Es rege coniux digna; sociemus toros.
ME. Gelidus per artus vadit exsangues tremor.
Quod facinus aures pepulit? haud equidem horrui
Cùm pace rupta bellicus muros fragor
Circumsonaret. pertuli intrepidè omnia;
Thalamos tremisco; capta nunc videor mihi.

Grauent catenæ corpus, & longa fame
Mors protrahatur lenta, non vincet fidem
Vis vlla nostram; moriar Alcide tua.
LY. *Animosne mersus inferis coniux facit?*
ME. *Inferna tetigit, posset vt supera adsequi.*
LY. *Telluris illum pondus immensæ premit.*
ME. *Nullo premetur onere qui cœlum tulit.*
LY. *Cogêre.* ME. *Cogi qui potest, nescit mori.*
LY. *Effare, thalamis quod nouis potiùs parem*
Regale munus? ME. *Aut tuam mortem, aut meã.*
LY. *Moriere demens.* ME. *Coniugi occurram meo.*
LY. *Sceptróne nostro potior est famulus tibi?*
ME. *Quot iste famulus tradidit reges neci!*
LY. *Cur ergo regi seruit, & patitur iugum?*
ME. *Imperia dura tolle, quid virtus erit?*
LY. *Obici feris monstrisque virtutem putas?*
ME. *Virtutis est domare quæ cuncti pauent,*
LY. *Tenebræ loquentem magna tartarea premunt.*
ME. *Non est ad astra mollis è terris via.*
LY. *Quo patre genitus cœlitum penetret domos?*
AM. *Miseranda coniux Herculis magni sile.*
Partes meæ hæ sunt, reddere Alcidæ patrem.
Genusque verum. post tot ingentis viri
Memoranda facta, postque pacatum manu
Quodcumque Titan ortus, & labens videt,
Post monstra tot perdomita, post Phlegram impio
Sparsam cruore, postque defensos Deos,
Nondum liquet de patre? mentimur Iouem?

Iunonis odio crede. LY. *Quid violas Iouem,*
Mortale cælo non potest iungi genus.
AM. *Communis ista pluribus causa est Deis.*
LY. *Famuline fuerant antè quam fierent Dei?*
AM. *Pastor Pheræos Delius pauit greges.*
LY. *Sed non per omnes exsul errauit plagas.*
AM. *Quem profuga terrâ mater erranti edidit,*
LY. *Non monstra, sæuas Phœbus aut timuit feras.*
AM. *Primus sagittas imbuit Phœbi Draco.*
Quàm grauia paruus tulerit, ignoras, mala
E matris vtero fulmine eiectus puer
Mox fulminanti proximus patri stetit.
Quid? qui gubernat astra, qui nubes quatit,
Non latuit infans rupis exesæ specu?
Solicita tanti precia natales habent;
Semperque magno constitit, nasci Deum.
LY. *Quemcunque miserum videris, hominē scias,*
AM. *Quemcumque fortem videris, miserum neges.*
LY. *Fortem vocemus, cuius ex humeris Leo*
Donum puellæ factus, & claua excidit,
Fulsitque pictum veste Sidoniâ latus?
Fortem vocemus, cuius horrentes comæ
Maduere nardo? laude qui notas manus
Ad non virilem tympani mouit sonum,
Mitrâ ferocem barbarâ frontem premens?
AM *Non erubescit Bacchus effusos tener*
Sparsisse crines, nec manu molli leuem
Vibrasse thyrsum, cùm parum forti gradu

Aura

Auro decorum ſyrma barbaricum trahit.
Poſt multa virtus opera laxari ſolet.
LY. *Hoc Euryti fatetur euerſi domus,*
Pecorumque ritu virginum oppreſſi greges
Hoc nulla Iuno, nullus Euryſtheus iubet:
Ipſius hæc ſunt opera. AM. *Non noſti omnia.*
Ipſius opus eſt, caſtibus fractus ſuis
Eryx, & Eryci iunctus Antæus Libys:
Et qui hoſpitali cæde manantes foci
Bibêre iuſtum ſanguinem Buſiridis.
Ipſius opus eſt vulneri & ferro obuius
Mortem coactus ante Geryonem pati;
Nec vnus vna Geryon victus manu,
Eris inter iſtos, qui tamen nullo ſtupro
Læſere thalamos. LY. *Quod Ioui, hoc regi licet:*
Ioui dediſti coniugem, regi dabis.
Et te magiſtro non nouum hoc diſcet nurus,
Etiam viro probante meliorem ſequi.
Sin copulari pertinax tædis negat;
Vel ex coacta nobilem partum feram.
ME. *Vmbra Creontis, & penates Labdaci,*
Et nuptiales impij Oedipodæ faces,
Nunc ſolita noſtro fata coniugio date
Nunc, nunc cruenta regis Ægypti nurus,
Adeſte, multo ſanguine infeſtæ manus:
Deeſt vna numero Danais, explebo nefas.
LY. *Coniugia quoniam peruicax noſtra abnuis,*
Regemque terres; ſceptra quid poſſint, ſcies,

Complectere aras, nullus eripiet Deus
Te mihi: nec orbe si remolito queat
Ad superà victor numina Alcides vehi.
Congerite siluas, templa supplicibus suis
Iniecta flagrent: coniugem & totum gregem
Consumat vnus igne subiecto rogus.
AM. Hoc munus à te genitor Alcidæ peto,
Rogare quod me deceat, vt primus cadam.
LY. Qui morte cunctos luere supplicium iubet,
Nescit tyrannus esse. diuersa inroga;
Miserum veta perire; fœlicem iube.
Ego, dum cremandis trabibus adcrescit rogus,
Sacro regentem maria votiuo rogem.
AM. Prô numinum vis summa, prô cælestium
Rector parensque, cuius excussis tremunt
Humana telis, impiam regis feri
Compesce dextram. quid Deos frustra precor?
Vbicumque es, audi nate. Cur subito labant
Agitata motu templa? cur mugit solum?
Infernus imo sonuit è fundo fragor.
Audimur; en est sonitus Herculei gradus.

CHORVS. Choriambici tetrametri.

O Fortuna viris inuida fortibus,
Quàm non æqua bonis præmia diuidis!
Eurystheus facili regnet in otio;
Alcmena genitus bella per omnia
Monstris exagitet cæliferam manum;
Serpentis resecet colla feracia;

Dece

Deceptis referat mala ſororibus,
Cùm ſomno dederit peruigiles genas
Pomis diuitibus præpoſitus Draco.
Intrauit Scythiæ multiuagas domos,
Et gentes patriis ſedibus hoſpitas:
Calcauitque freti terga rigentia,
Et mutis tacitum littoribus mare.
Illic duræ carent æquora fluctibus,
Et quà plenæ rates carbaſa tenderant,
Intonſis teritur ſemita Sarmatis.
Stat pontus vicibus mobilis annuis,
Nauem nunc facilis, nunc equitem pati.
Illic quæ viduis gentibus imperat,
Aurato religans ilia baltheo,
Detraxit ſpolium nobile corpori,
Et peltam, & niuei vincula pectoris,
Victorem poſito ſuſpiciens genu.
Qua ſpe præcipites actus ad inferos,
Audax ire vias irremeabiles,
Vidiſti Siculæ regna Proſerpinæ?
Illic nulla Noto, nulla Fauonio
Conſurgunt tumidis fluctibus æquora.
Non illic geminum Tyndaridæ genus
Subcurrunt timidis ſidera nauibus;
Stat nigro pelagus gurgite languidum;
Et cùm mors auidis pallida dentibus
Gentes innumeras manibus intulit,
Vno tot populi remige tranſeunt.

Euin-

Euincas vtinam iura feræ Stygis,
Parcarumque colos irreuocabiles.
Hic qui rex populis pluribus imperat,
Bello cùm peteres Nestoriam Pylon,
Tecum conseruit pestiferas manus,
Telum tergemina cuspide præferens;
Effugit tenui vulnere saucius,
Et mortis dominus pertimuit mori.
Fatum rumpe manu, tristibus inferis
Prospectus pateat lucis, & inuius
Limes det faciles ad superos vias.
Immites potuit flectere cantibus
Vmbrarum dominos, & prece supplici
Orpheus, Eurydicen dum repetit suam.
Quæ syluas, & aues, saxaque traxerat,
Ars, quæ prebuerat fluminibus moras,
Ad cuius sonitum constiterant feræ,
Mulcet non solitis vocibus inferos,
Et surdis resonat clariùs in locis.
Deflent Eurydicen Threïciæ nurus;
Deflent & lacrymis difficiles Dei;
Et qui fronte nimis crimina tetricâ
Quærunt, ac veteres excutiunt reos;
Flentes Eurydicen Iuridici sedent.
Tandem mortis ait vincimur arbiter:
Euade ad superos; lege tamen data:
Tu post terga tui perge viri comes;
Tu non antè tuam respice coniugem,

Quàm

Quàm cùm clara Deos obtulerit dies,
Spartanique aderit ianua Tænari.
Odit verus amor, nec patitur moras.
Munus, dum properat cernere, perdidit.
Quæ vinci potuit regia cantibus,
Hæc vinci poterit regia viribus.

ACTVS TERTIVS.

HERCVLES.

O Lucis alme rector, & cæli decus,
Qui alterna curru spatia flãmifero ambiẽs,
Illustre lætis exeris terris caput;
Da Phœbe veniam, si quid inlicitum tui
Videre vultus: iussus in lucem extuli
Secreta mundi. tuque cælestûm arbiter
Parensque, visus fulmine opposito tege.
Et tu secundo maria qui sceptro regis,
Imas pete vndas: quisquis ex alto adspicit
Terrena, facie pollui metuens noua,
Aciem reflectat, oraque in cælum erigat,
Portenta fugiens. hoc nefas cernant duo,
Qui aduexit, & qui iussit. in pœnas meas,
Atque in labores, non satis terræ patent
Iunonis odio: vidi inaccessa omnibus,
Ignota Phœbo, quæque deterior polus
Obscura diro spatia concessit Ioui.
Et si placerent tertiæ sortis loca,
Regnare potui: noctis æternæ chaos,
Et nocte quiddam grauius, & tristes Deos,

Et fata

Et fata vici, morte contempta redii.
Quid restat aliud? vidi & ostendi inferos.
Da, si quid vltrà est: tam diu pateris manus
Cessare nostras, Iuno? quid vinci iubes?
Sed templa quare miles infestus tenet?
Limenque sacrum terror armorum obsidet.

AMPHITRYON. HERCVLES. THESEVS.

Vtrumne visus vota decipiunt meos?
An ille domitor orbis, & Graiûm decus,
Tristi silentum nubilo liquit domum?
Estne ille natus? membra lætitiâ stupent.
O nate, certa & sera Thebarum salus,
Verúmne cerno corpus? an fallor tua
Deceptus vmbra? tune es? agnosco toros,
Humerosque, & alto nobilem trunco manum.
HER. *Vnde iste, genitor, squallor, & lugubribus*
Amicta coniux? vnde tam fœdo obsiti
Padore nati? qua domum clades grauat?
AM. *Socer est peremtus: regna possidet Lycus;*
Natos, parentem, coniugem leto petit.
HER. *Ingrata tellus. nemo ad Herculea domus*
Auxilia venit? vidit hoc tantum nefas
Defensus orbis? cur diem questu tero?
Mactetur hostia. TH. *hanc ferat virtus notam;*
Fiatque summus hostis Alcidæ Lycus.
Ad hauriendum sanguinem inimicum feror.
HER. *Theseu resiste, ne qua vis subita ingruat:*

Me

Me bella poscunt. differ amplexus parens,
Coniuxque differ: nuntiet diti Lycus
Me iam redisse. TH. *Flebilem ex oculis fuga*
Regina vultum, tuque nato sospite
Lacrymas cadentes reprime; si noui Herculem,
Lycus Creonti debitas pœnas dabit;
Lentum est dabit, dat: hoc quoque est lentũ, dedit.
AM. *Votum secundet, qui potest, nostrum Deus,*
Rebusque lassis adsit. O magni comes
Magnanime nati, pande virtutum ordinem;
Quàm longa mœstos ducat ad manes via;
Vt vincla tulerit dura tartareus canis.
TH. *Memorare cogis acta secura quoque*
Horrenda menti; vix adhuc certa est fides
Vitalis auræ, torpet acies luminum,
Hebetesque visus vix diem insuetum ferunt.
AM. *Peruince Thèseu quidquid alto pectore*
Remanet pauoris, néve te fructu optimo
Frauda laborum. Quod fuit durum pati,
Meminisse dulce est. Fare casus horridos.
TH. *Fas omne mundi, teque dominantem precor*
Regno capaci, teque quam tota irrita
Quæsiuit Enna mater, vt iura abdita
Et eperta terris, liceat impunè eloqui.
Spartana tellus nobile adtollit iugum,
Densis vbi æquor Tænarus siluis premit,
Hic ora soluit Ditis inuisi domus,
Hiatque rupes alta, & immenso specu

Ingens

Ingens vorago faucibus vastis patet,
Latumque pandit omnibus populis iter.
Non cæca tenebris incipit primò via:
Tenuis relicta lucis à tergo nitor.
Fulgorque dubius solis adflicti cadit,
Et ludit aciem; tale non dubiè solet
Præbere lumen primus aut serus dies.
Hinc ampla vacuis spatia laxantur locis,
In qua omne mersum pereat humanum genus.
Nec ire labor est, ipsa deducit via;
Vt sæpe puppes æstus inuitas rapit,
Sic pronus aër vrget, atque auidum chaos;
Gradumque retro flectere haud vnquam sinunt
Vmbræ tenaces. intus immenso sinu,
Placido quieta labitur Lethe vado,
Demitque curas; néve remeandi ampliùs
Pateat facultas, flexibus multis grauem
Inuoluit amnem. qualis incertâ vagus
Mæander vndâ ludit, & cedit sibi,
Instatque dubius littus an fontem petat;
Palus inertis fœda Cocyti iacet.
Hic vultur, illic luctifer bubo gemit,
Omenque triste resonat infaustæ strigis;
Horrent opaca fronde nigrantes comæ,
Taxo imminente, quam tenet segnis Sopor
Famesque mœsta tabido rictu iacens;
Pudorque serus conscios vultus tegit,
Metus, Pauorque, Funus, & frendens Dolor,

Aterque

Aterque luctus sequitur. & Morbus tremens,
Et cincta ferro Bella: in extremo abdita
Iners senectus adiuuat baculo gradum.
AM. *Estne aliqua tellus Cereris aut Bacchi ferax?*
TH. *Non prata viridi læta facie germinant;*
Nec adulta leni fluctuat Zephyro seges,
Non vlla ramos silua pomiferos habet;
Sterilis profundi vastitas squallet soli,
Et fœda tellus torpet æterno situ;
Rerumque mœstus finis & mundi vltima:
Immotus aër hæret, & pigro sedet
Nox atra mundo; cuncta mœrore horrida,
Ipsaque morte peior est mortis locus.
AM. *Quid? ille opaca qui regit sceptro loca*
Qua sede positus temperat populos leues?
TH. *Est in recessu Tartari obscuro locus,*
Quem grauibus vmbris spissa caligo alligat;
A fonte discors manat hinc imo latex,
Ater, quieto similis; hunc iurant Dei,
Tacente sacram deuehens fluuio Styga;
At hinc tumultu rapitur ingenti ferox,
Et saxa fluctu voluit Acheron inuius
Renauigari. cingitur duplici vado
Aduersa Ditis regia, atque ingens domus
Vmbrante luco tegitur; hic vasto specu
Pendent tyranni limina; hoc vmbris iter;
Hæc porta regni, campus hanc circa iacet,
In quo superbo digerit vultu sedens

Animas

Animas recentes dira maiestas Deo,
Frons torua; fratrum quæ tamen speciem gerat,
Gentisque tantæ; vultus est illi Iouis,
Sed fulminantis; magna pars regni trucis
Et ipse dominus, cuius adspectum timet
Quidquid timetur. AM. *Veráne est fama, inferis*
Tam sera reddi iura, & oblitos sui
Sceleris nocentes debitas pœnas dare?
Quis iste veri rector, atque æqui arbiter?
THE. *Non vnus alta sede quæsitor sedens*
Iudicia trepidis sera sortitur reis.
Auditur illo Cnossius Minos foro;
Rhadamantus illo; Thetidis hoc audit socer.
Quod quisque fecit patitur; auctorem scelus
Repetit, suoque premitur exemplo nocens.
Vidi cruentos carcere includi duces,
Et impotentis terga plebeiâ manu
Scindi tyranni. quisquis est placidè potens,
Dominusque vitæ seruat innocuas manus,
Et incruentum mitis imperium regit,
Animoque parcit; longa permensus diu
Felicis æui spatia, vel cælum petit,
Vel læta felix nemoris Elysii loca,
Iudex futurus: sanguine humano abstine,
Quicumque regnas. scelera taxantur modo
Maiore nostra. AM. *Certus inclusos tenet*
Locus nocentes, vtque fert fama, impios
Supplicia vinclis sæua perpetuis domant?

Rapitur

THE. *Rapitur volucri tortus Ixion rotâ.*
Ceruice saxum grande Sisypheâ sedet.
In amne medio faucibus siccis senex
Sectatur vndas, abluit mentum latex,
Fidemque cùm iam sæpe decepto dedit,
Perit vnda in ore: poma destituunt famem,
Præbet volucri Tityus æternas dapes.
Vrnasque frustra Danaides plenas ferunt.
Errant furentes impiæ Cadmeïdes.
Terretque mensas auida Phineas auis.
AM. *Nunc ede nati nobilem pugnam mei.*
Patrui volentis munus, an spolium refert?
TH. *Ferale tardis imminet saxum vadis,*
Stupente vbi vndâ segne torpescit fretum:
Hunc seruat amnem cultu & adspectu horridus,
Pauidosque manes squallidus gestat senex,
Impexa pendet barba, deformem sinum
Nodus coërcet, concauæ lucent genæ,
Regit ipse conto portitor longo ratem:
Hic onere vacuam littori puppim adplicans
Repetebat vmbras: poscit Alcides viam
Cedente turbâ, diras exclamat Charon:
Quo pergis audax? siste properantem gradum.
Non passus vllas natus Alcmenâ moras,
Ipso coactum nauitam conto domat,
Scanditque puppem. cymba populorum capax
Subcubuit vni; sedit, & grauior ratis
Vtrimque Lethen latere titubato bibit.

Tunc vaſta trepidant monſtra, Centauri truces,
Lapithæque multo in bella ſuccenſi mero;
Stygiæ paludis vltimos quærens ſinus,
Fecunda mergit capita Lernæus labor.
Poſt hæc auari Ditis adparet domus.
Hic ſæuus vmbras territat Stygius canis,
Qui terna vaſto capita concutiens ſono
Regnum tuetur. ſordidum tabo caput
Lambunt colubri; viperis horrent iubæ;
Longuſque torta ſibilat caudâ draco;
Par ira formæ. ſenſit vt motus pedum,
Adtollit hirtas angue vibrato comas,
Miſſumque captat aure ſubrecta ſonum,
Sentire & vmbras ſolitus. vt propior ſtetit
Ioue natus, antro cedit incertus canis,
Et vterque timuit. ecce latratu graui
Loca muta terret, ſibilat totos minax
Serpens per armos; vocis horrendæ fragor
Per ora miſſus terna felices quoque
Exterret vmbras. ſoluit à læua feros
Tunc ipſe rictus, & Cleonæum caput
Opponit, ac ſe tegmine ingenti clepit
Victrice magnum dextera robur gerens;
Huc nunc & illuc verbere aſſiduo rotat,
Ingeminat ictus: domitus infregit minas,
Et cuncta laſſus capita ſubmiſit canis,
Antroque toto ceſſit. extimuit ſedens
Vterque ſolio dominus, & duci iubet;

Ma

Me quoque petenti munus Alcidæ dedit.
Tunc grauia monstri colla permulcens manu,
Adamante texto vincit. oblitus sui
Custos opaci peruigil regni canis
Componit aures timidus. & patiens trahi,
Herumque fassus, ore submisso obsequens
Vtrumque cauda pulsat anguifera latus.
Postquam est ad oras Tænari ventum, & nitor
Percussit oculos lucis ignotæ, bonos
Resumit animos vinctus, & vastas furens
Quassat quatenas: pene vectorem abstulit,
Pronumque retro vexit, & mouit gradu.
Tunc & meas respexit Alcides manus,
Geminis vterque viribus tractum canem
Ira furentem, & bella tentantem irrita,
Intulimus orbi. vidit vt clarum æthera,
Et pura nitidi spatia conspexit poli,
Oborta nox est, lumina in terram dedit,
Compressit oculos, & diem inuisum expulit,
Aciemque retro flexit, atque omni petit
Ceruice terram, tum sub Herculea caput
Abscondit vmbra. Densa sed læto venit
Clamore turba, frontibus laurum gerens,
Magnique meritas Herculis laudes canit.

CHORVS.

Sapphici hendecasyllabi.

NAtus Eurystheus properante partu,
Iusserat mundi penetrare fundum:

Deerat hoc solum numero laborum,
Tertia regem spoliare sortis.
Ausus est cæcos aditus inire,
Ducit ad manes via quà remotos
Tristis, & silua metuenda nigra.
Sed frequens magna comitante turba,
Quantus incidit populus per vrbes
Ad noui ludos auidus theatri:
Quantus Eleum coit ad tonantem,
Quinta cùm sacrum reuocauit æstas:
Quanta, cùm longa redit hora noctis,
Crescere & somnos cupiens quietos
Libra Phœbeos tenet æqua currus,
Turba secretam Cererem frequentat,
Et citi tectis properant relictis
Attici noctem celebrare Mystæ;
Tanta per campos agitur silentes
Turba. Pars tarda gradiens senecta,
Tristis, & longa satiata vita;
Pars adhuc currit melioris æui,
Virgines nondum thalamis iugatæ,
Et comis nondum positis ephebi,
Matris & nomen modò doctus infans;
His datum solis, minus vt timerent,
Igne prælato releuare noctem.
Cæteri vadunt per opaca tristes,
Qualis est nobis animus remota
Luce, cùm mœstus sibi quisque sensit

Obrutum tota caput esse terrâ.
Stat chaos densum, tenebręque turpes,
Et color noctis malus, ac silentis
Otium mundi, vacuęque nubes.
Sera nos illo referat senectus.
Nemo ad id serò venit, vnde nunquam,
Cùm semel venit, potuit reuerti.
Quid iuuat durum properare fatum?
Omnis hęc magnis vaga turba terris
Ibit ad manes, facietque inerti
Vela Cocyto. tibi crescit omne,
Et quod occasus videt, & quod ortus:
Parce venturis, tibi mors paramur;
Sis licet segnis, properamus ipsi.
Prima quę vitam dedit hora, carpsit.

Choriambici Glyconij.

Thebis lęta dies adest;
Aras tangite supplices,
Pingues cędite victimas:
Permistę maribus nurus
Solennes agitent choros;
Cessent deposito iugo
Arui fertilis incolę.
Pax est Herculeâ manu
Auroram inter & Hesperum;
Et quâ sol medium tenens
Vmbras corporibus negat.
Quodcunque alluitur solum

Deerat hoc ſolum numero laborum,
Tertia regem ſpoliare ſortis.
Auſus eſt cæcos aditus inire,
Ducit ad manes via quà remotos
Triſtis, & ſilua metuenda nigra.
Sed frequens magna comitante turba,
Quantus incidit populus per vrbes
Ad noui ludos auidus theatri:
Quantus Eleum coit ad tonantem,
Quinta cùm ſacrum reuocauit æſtas:
Quanta, cùm longa redit hora noctis,
Creſcere & ſomnos cupiens quietos
Libra Phœbeos tenet æqua currus,
Turba ſecretam Cererem frequentat,
Et citi tectis properant relictis
Attici noctem celebrare Myſtæ;
Tanta per campos agitur ſilentes
Turba. Pars tarda gradiens ſenecta.
Triſtis, & longa ſatiata vita;
Pars adhuc currit melioris æui,
Virgines nondum thalamis iugatæ,
Et comis nondum poſitis ephebi,
Matris & nomen modò doctus infans;
His datum ſolis, minus vt timerent,
Igne prælato releuare noctem.
Cæteri vadunt per opaca triſtes,
Qualis eſt nobis animus remota
Luce, cùm mœſtus ſibi quiſque ſenſit

Obrutum tota caput esse terrâ.
Stat chaos densum, tenebræque turpes,
Et color noctis malus, ac silentis
Otium mundi, vacuæque nubes.
Sera nos illo referat senectus.
Nemo ad id serò venit, vnde nunquam,
Cùm semel venit, potuit reuerti.
Quid iuuat durum properare fatum?
Omnis hæc magnis vaga turba terris
Ibit ad manes, facietque inerti
Vela Cocyto. tibi crescit omne,
Et quod occasus videt, & quod ortus:
Parce venturis, tibi mors paramur;
Sis licet segnis, properamus ipsi.
Prima quæ vitam dedit hora, carpsit.

Choriambici Glyconij.

Thebis læta dies adest;
Aras tangite supplices,
Pingues cædite victimas:
Permistæ maribus nurus
Solennes agitent choros;
Cessent deposito iugo
Arui fertilis incolæ.
Pax est Herculeâ manu
Auroram inter & Hesperum;
Et quâ sol medium tenens
Vmbras corporibus negat.
Quodcunque alluitur solum

Longo Tethyos ambitu,
Alcidis domuit labor.
Transuectus vada Tartari
Paccatis redit inferis.
Iam nullus superest timor;
Nil vltra iacet inferos.
Stantes sacrificus comas
Dilecta tege populo.

ACTVS QVARTVS.

HERCVLES. THESEVS. AMPHITRYON. MEGARA.

VLtrice dextra fusus aduerso Lycus
Terram petiuit ore; tum quisquis comes
Fuerat tyranni, iacuit & pœna comes.
Nunc sacra patri victor, & superis feram.
Cæsisque meritas victimis aras colam.
Te te laborum socia & adiutrix precor
Belligera Pallas, cuius in laua ciet
Ægis ferocis ore saxifico minas.
Adsit Lycurgi domitor & rubri maris,
Tectam virenti cuspidem thyrso gerens;
Geminumque numen, Phœbus, & Phœbi soror,
Soror sagittis aptior, Phœbus lyra,
Fraterque quisquis incolit cælum meus,
Non ex nouerca frater. Huc adpellite
Greges opimos. quidquid Indorum seges,
Arabesque odoris quidquid arboribus legunt,
Conferte in aras, pinguis exsudet vapor.

Popu-

Populea noſtras arbor exornet comas;
Te ramus oleæ fronde gentili tegat
Theſeu: Tonantem noſtra adorabit manus.
THE. Dij conditores vrbis, & ſilueſtria
Trucis antra Zeti. nobiles Dirces aquas,
Laremque regis qui aduenæ Tyrium colis?
HE. Date thura flãmis. AM. Nate manãtes prius
Manus cruenta cæde & hoſtili expia.
HER. Vtinam cruorem capitis inuiſi Deis
Libare poſſem, gratior nullus liquor
Tinxiſſet aras: victima haud vlla amplior
Poteſt magiſque opima mactari Ioui,
Quàm rex iniquus. AM. Finiat genitor tuos
Opta labores: detur aliquando otium
Quieſque feſſis. HER. Ipſe concipiam preces
Ioue meque dignas: ſtet ſuo cælum loco,
Telluſque & æther: aſtra inoffenſos agant
Æterna curſus, alta pax gentes alat:
Ferrum omne teneat ruris innocui labor,
Enſeſque lateant, nulla tempeſtas fretum
Violenta turbet: nullus irato Ioue
Exſiliat ignis, nullus hiberna niue
Nutritus agros amnis euerſos trahat:
Venena ceſſent, nulla nocituro grauis
Succo tumeſcat herba: non ſæui ac truces
Regnent tyranni: ſi quod etiamnum eſt ſcelus
Latura tellus, properet, & ſi quod parat
Monſtrum, meum ſit. Sed quid hoc? mediũ diem

Cinxere tenebræ, Phœbus obscuro meat
Sine nube vultu. quis diem retro fugat,
Agitque in ortus? vnde nox atrum caput
Ignota profert? vnde tot stellæ polum
Implent diurnæ? primus en noster labor
Cæli refulget parte non minima Leo,
Iraque totus feruet, & morsus parat:
Iam rapiet aliquod sidus, ingenti minax
Stat ore, & ignes efflat, & rutila iubam
Ceruice iactat: quidquid autumnus grauis,
Hiemsque gelido frigida spatio refert,
Vno impetu transiliet, & verni petet
Frãgetq; Tauri colla. AM. *Quod subitũ hoc malum?*
Quò nate vultus huc & huc acres refers?
Acieque falsum turbida cælum vides?
HER. *Perdomita tellus, tumida cesserunt freta,*
Inferna nostros regna sensere impetus;
Immune cælum est, dignus Alcidæ labor
In alta mundi spatia sublimis ferar.
Petatur æther, astra promittit pater.
Quid si negaret? non capit terra Herculem,
Tandemque superis reddit. en vltro vocat
Omnis deorum cœtus, & laxat fores,
Vna vetante. recipis, & reseras polum?
An contumacis ianuam mundi traho;
Dubitatur etiam? vincla Saturno exuam,
Contraque patris impij regnum impotens
Auum resoluam. bella Titanes parent.

Me duce furentes: ſaxa cum ſiluis feram,
Rapiamque dextrâ plena Centauris iuga.
Iam monte gemino limitem ad ſuperos agam.
Videat ſub Oſſa Pelion Chironſuum;
In cælum Olympus tertio poſitus gradu
Perueniat, aut mittatur. AM. *Infandos procul*
Auerte ſenſus; pectoris ſani parum,
Magni tamen, compeſce dementem impetum.
HER. *Quid hoc? gigantes arma peſtifera mouent,*
Profugit & umbras Tityus, ac lacerum gerens
Et inane pectus, quàm propè à cælo ſtetit?
Labat Cytheron, alta Pallene tremit,
Marcentque Tempe, rapuit hic Pindi iuga;
Hic rapuit Oeten; ſæuit horrendum Mimas;
Flammifera Erinnys verbere excuſſo ſonat,
Rogiſque aduſtas propiùs ac propiùs ſudes
In ora tendit; ſæua Tiſiphone caput
Serpentibus vallata, poſt raptum Canem,
Portam vacantem clauſit oppoſita face.
Sed ecce proles regis inimici latet,
Lyci nefandum ſemen. inuiſo patri
Hæc dextra iam vos reddet: excutiat leues
Neruus ſagittas. tela ſic mitti decet
Herculea. AM. *Quò ſe cæcus inuergit furor?*
Vaſtum coactis flexit arcum cornibus,
Pharetramque ſoluit. ſtridet emiſſa impetu
Arundo. medio ſpiculum collo figit
Vulnere relicto. HER. *Ceteram prolem eruam,*

Omneſque

Ingens vorago faucibus vastis patet,
Latumque pandit omnibus populis iter.
Non cæca tenebris incipit primò via:
Tenuis relicta lucis à tergo nitor.
Fulgorque dubius solis adflicti cadit,
Et ludit aciem; tale non dubiè solet
Præbere lumen primus aut serus dies.
Hinc ampla vacuis spatia laxantur locis,
In quæ omne mersum pereat humanum genus.
Nec ire labor est, ipsa deducit via;
Vt sæpe puppes æstus inuitas rapit,
Sic pronus aër vrget, atque auidum chaos;
Gradumque retro flectere haud vnquam sinunt
Vmbræ tenaces. intus immenso sinu,
Placido quieta labitur Lethe vado,
Demitque curas; néve remeandi ampliùs
Pateat facultas, flexibus multis grauem
Inuoluit amnem. qualis incertâ vagus
Mæander vndâ ludit, & cedit sibi,
Instatque dubius littus an fontem petat;
Palus inertis fœda Cocyti iacet.
Hic vultur, illic luctifer bubo gemit,
Omenque triste resonat infaustæ strigis;
Horrent opaca fronde nigrantes comæ,
Taxo imminente, quam tenet segnis Sopor
Famesque mœsta tabido rictu iacens;
Pudorque serus conscios vultus tegit,
Metus, Pauorque, Funus, & frendens Dolor,

Aterque

Aterque luctus sequitur. & Morbus tremens,
Et cincta ferro Bella: in extremo abdita
Iners senectus adiuuat baculo gradum.
AM. *Estne aliqua tellus Cereris aut Bacchi ferax?*
TH. *Non prata viridi læta facie germinant;*
Nec adulta leni fluctuat Zephyro seges,
Non vlla ramos silua pomiferos habet;
Sterilis profundi vastitas squallet soli,
Et fœda tellus torpet æterno situ;
Rerumque mœstus finis & mundi vltima:
Immotus aër hæret, & pigro sedet
Nox atra mundo; cuncta mœrore horrida,
Ipsaque morte peior est mortis locus.
AM. *Quid? ille opaca qui regit sceptro loca*
Qua sede positus temperat populos leues?
TH. *Est in recessu Tartari obscuro locus,*
Quem grauibus vmbris spissa caligo alligat;
A fonte discors manat hinc imo latex,
Ater, quieto similis; hunc iurant Dei,
Tacente sacram deuehens fluuio Styga;
At hinc tumultu rapitur ingenti ferox,
Et saxa fluctu voluit Acheron inuius
Renauigari. cingitur duplici vado
Aduersa Ditis regia, atque ingens domus
Vmbrante luco tegitur; hic vasto specu
Pendent tyranni limina; hoc vmbris iter;
Hæc porta regni, campus hanc circa iacet,
In quo superbo digerit vultu sedens

Animas

Animas recentes dira maiestas Deo,
Frons torua; fratrum quæ tamen speciem gerat,
Gentisque tantæ; vultus est illi Iouis,
Sed fulminantis; magna pars regni trucis
Et ipse dominus, cuius adspectum timet
Quidquid timetur. AM. *Verùne est fama, inferis*
Tam sera reddi iura, & oblitos sui
Sceleris nocentes debitas pœnas dare?
Quis iste veri rector, atque æqui arbiter?
THE. *Non vnus alta sede quæsitor sedens*
Iudicia trepidis sera sortitur reis.
Auditur illo Cnossius Minos foro;
Rhadamantus illo; Thetidis hoc audit socer.
Quod quisque fecit patitur; auctorem scelus
Repetit, suoque premitur exemplo nocens.
Vidi cruentos carcere includi duces,
Et impotentis terga plebeiâ manu
Scindi tyranni. quisquis est placidè potens,
Dominusque vitæ seruat innocuas manus,
Et incruentum mitis imperium regit.
Animoque parcit; longa permensus diu
Felicis æui spatia, vel cælum petit,
Vel læta felix nemoris Elysii loca,
Iudex futurus: sanguine humano abstine,
Quicumque regnas. scelera taxantur modo
Maiore nostra. AM. *Certus inclusos tenet*
Locus nocentes, vtque fert fama, impios
Supplicia vinclis sæua perpetuis domant?

Rapitur

THE. *Rapitur volucri tortus Ixion rotâ.*
Ceruice ſaxum grande Siſyphiâ ſedet.
In amne medio faucibus ſiccis ſenex
Sectatur vndas, abluit mentum latex,
Fidemque cùm iam ſæpe decepto dedit,
Perit vnda in ore: poma deſtituunt famem.
Præbet volucri Tityus æternas dapes.
Vrnaſque fruſtra Danaides plenas ferunt.
Errant furentes impiæ Cadmeïdes.
Terretque menſas auida Phineas auis.
AM. *Nunc ede nati nobilem pugnam mei.*
Patrui volentis munus, an ſpolium refert?
TH. *Ferale tardis imminet ſaxum vadis,*
Stupente vbi vndâ ſegne torpeſcit fretum:
Hunc ſeruat amnem cultu & aſpectu horridus,
Pauidoſque manes ſqualidus geſtat ſenex,
Impexa pendet barba, deformem ſinum
Nodus coërcet, concauæ lucent genæ,
Regit ipſe conto portitor longo ratem:
Hic onere vacuam littori puppim adplicans
Repetebat vmbras: poſcit Alcides viam
Cedente turbâ, diras exclamat Charon:
Quo pergis audax? ſiſte properantem gradum.
Non paſſus vllas natus Alcmenâ moras,
Ipſo coactum nauitam conto domat,
Scanditque puppem. cymba populorum capax
Subcubuit vni; ſedit, & grauior ratis
Vtrimque Lethen latere titubato bibit.

Tunc vaſta trepidant monſtra, Centauri truces,
Lapithæque multo in bella ſuccenſi mero;
Stygiæ paludis vltimos quærens ſinus,
Fecunda mergit capita Lernæus labor.
Poſt hæc auari Ditis adparet domus.
Hic ſæuus vmbras territat Stygius canis,
Qui terna vaſto capita concutiens ſono
Regnum tuetur. ſordidum tabo caput
Lambunt colubri; viperis horrent iubæ;
Longuſque torta ſibilat caudâ draco;
Par ira formæ. ſenſit vt motus pedum,
Adtollit hirtas angue vibrato comas,
Miſſumque captat aure ſubrecta ſonum,
Sentire & vmbras ſolitus. vt propior ſtetit
Ioue natus, antro cedit incertus canis,
Et vterque timuit. ecce latratu graui
Loca muta terret, ſibilat totos minax
Serpens per armos; vocis horrendæ fragor
Per ora miſſus terna felices quoque
Exterret vmbras. ſoluit à læua feros
Tunc ipſe rictus, & Cleonæum caput
Opponit, ac ſe tegmine ingenti clepit
Victrice magnum dextera robur gerens;
Huc nunc & illuc verbere aſſiduo rotat,
Ingeminat ictus: domitus infregit minas,
Et cuncta laſſus capita ſubmiſit canis,
Antroque toto ceſſit. extimuit ſedens
Vterque ſolio dominus, & duci iubet;

Me quoque petenti munus Alcidæ dedit.
Tunc grauia monſtri colla permulcens manu,
Adamante texto vincit. oblitus ſui
Cuſtos opaci peruigil regni canis
Componit aures timidus. & patiens trahi,
Herumque faſſus, ore ſubmiſſo obſequens
Vtrumque cauda pulſat anguifera latus.
Poſtquam eſt ad oras Tænari ventum, & nitor
Percuſſit oculos lucis ignotæ, bonos
Reſumit animos vinctus, & vaſtas furens
Quaſſat catenas: penè vectorem abſtulit,
Pronumque retro vexit, & mouit gradu.
Tunc & meas reſpexit Alcides manus,
Geminis vterque viribus tractum canem
Ira furentem, & bella tentantem irrita,
Intulimus orbi. vidit vt clarum æthera,
Et pura nitidi ſpatia conſpexit poli,
Oborta nox eſt, lumina in terram dedit,
Compreſſit oculos, & diem inuiſum expulit,
Aciemque retro flexit, atque omni petit
Ceruice terram, tum ſub Herculea caput
Abſcondit vmbra. Denſa ſed læto venit
Clamore turba, frontibus laurum gerens,
Magnique meritas Herculis laudes canit.

CHORVS.

Sapphici hendecaſyllabi.

NAtus Euryſtheus properante partu,
Iuſſerat mundi penetrare fundum:

Deerat hoc solum numero laborum,
Tertiæ regem spoliare sortis.
Ausus est cæcos aditus inire,
Ducit ad manes via quà remotos
Tristis, & silua metuenda nigra.
Sed frequens magna comitante turba,
Quantus incidit populus per vrbes
Ad noui ludos auidus theatri:
Quantus Eleum coit ad tonantem,
Quinta cùm sacrum reuocauit æstas:
Quanta, cùm longæ redit hora noctis,
Crescere & somnos cupiens quietos
Libra Phœbeos tenet æqua currus,
Turba secretam Cererem frequentat,
Et citi tectis properant relictis
Attici noctem celebrare Mystæ;
Tanta per campos agitur silentes
Turba. Pars tarda gradiens senecta
Tristis, & longa satiata vita;
Pars adhuc currit melioris æui,
Virgines nondum thalamis iugatæ,
Et comis nondum positis ephebi,
Matris & nomen modò doctus infans;
His datum solis, minus vt timerent,
Igne prælato releuare noctem.
Cæteri vadunt per opaca tristes,
Qualis est nobis animus remota
Luce, cùm mœstus sibi quisque sensit

Obrutum tota caput esse terrâ.
Stat chaos densum, tenebræque turpes,
Et color noctis malus, ac silentis
Otium mundi, vacuæque nubes.
Sera nos illo referat senectus.
Nemo ad id serò venit, vnde nunquam,
Cùm semel venit, potuit reuerti.
Quid iuuat durum properare fatum?
Omnis hæc magnis vaga turba terris
Ibit ad manes, facietque inerti
Vela Cocyto. tibi crescit omne,
Et quod occasus videt, & quod ortus:
Parce venturis, tibi mors paramur;
Sis licet segnis, properamus ipsi.
Prima quæ vitam dedit hora, carpsit.

Choriambici Glyconij.

Thebis læta dies adest;
Aras tangite supplices,
Pingues cædite victimas:
Permistæ maribus nurus
Solennes agitent choros;
Cessent deposito iugo
Arui fertilis incolæ.
Pax est Herculeâ manu
Auroram inter & Hesperum;
Et quâ sol medium tenens
Vmbras corporibus negat.
Quodcunque alluitur solum

Longo Tethyos ambitu,
Alcidis domuit labor.
Transuectus vada Tartari
Paccatis redit inferis.
Iam nullus superest timor;
Nil vltra iacet inferos.
Stantes sacrificus comas
Dilecta tege populo.

ACTVS QVARTVS.

HERCVLES. THESEVS. AMPHITRYON. MEGARA.

VLtrice dextra fusus aduerso Lycus
Terram petiuit ore; tum quisquis comes
Fuerat tyranni, iacuit & pœna comes.
Nunc sacra patri victor, & superis feram.
Cæsisque meritas victimis aras colam.
Te te laborum socia & adiutrix precor
Belligera Pallas, cuius in læua ciet
Ægis ferocis ore saxifico minas.
Adsit Lycurgi domitor & rubri maris,
Tectam virenti cuspidem thyrso gerens;
Geminumque numen, Phœbus, & Phœbi soror,
Soror sagittis aptior, Phœbus lyra,
Fraterque quisquis incolit cælum meus,
Non ex nouerca frater. Huc adpellite
Greges opimos. quidquid Indorum seges,
Arabesque odoris quidquid arboribus legunt,
Conferte in aras, pinguis exsudet vapor.

Popu-

Populea nostras arbor exornet comas;
Te ramus olea fronde gentili tegat
Theseu: Tonantem nostra adorabit manus.
THE, *Dij conditores vrbis, & siluestria*
Trucis antra Zeti. nobiles Dirces aquas,
Laremque regis qui aduena Tyrium colis?
HE. *Date thura flāmis.* AM. *Nate manātes prius*
Manus cruenta cæde & hostili expia.
HER. *Vtinam cruorem capitis inuisi Deis*
Libare possem, gratior nullus liquor
Tinxisset aras: victima haud vlla amplior
Potest magisque opima mactari Ioui,
Quàm rex iniquus. AM. *Finiat genitor tuos*
Opta labores: detur aliquando otium
Quiesque fessis. HER. *Ipse concipiam preces*
Ioue meque dignas: stet suo cælum loco,
Tellusque & æther: astra inoffensos agant
Æterna cursus, alta pax gentes alat:
Ferrum omne teneat ruris innocui labor,
Ensesque lateant, nulla tempestas fretum
Violenta turbet: nullus irato Ioue
Exsiliat ignis, nullus hiberna niue
Nutritus agros amnis euersos trahat:
Venena cessent, nulla nociturо grauis
Succo tumescat herba: non sæui ac truces
Regnent tyranni: si quod etiamnum est scelus
Latura tellus, properet, & si quod parat
Monstrum, meum sit. Sed quid hoc? mediū diem

Me duce furentes: saxa cum siluis feram,
Rapiamque dextrâ plena Centauris iuga.
Iam monte gemino limitem ad superos agam.
Videat sub Ossa Pelion Chiron suum;
In cælum Olympus tertio positus gradu
Perueniat, aut mittatur. AM. *Infandos procul*
Auerte sensus; pectoris sani parum,
Magni tamen, compesce dementem impetum.
HER. *Quid hoc? gigantes arma pestifera mouent,*
Profugit & vmbras Tityus, ac lacerum gerens
Et inane pectus, quàm propè à cælo stetit?
Labat Cytheron, alta Pallene tremit,
Marcentque Tempe, rapuit hic Pindi iuga;
Hic rapuit Oeten; sæuit horrendum Mimas;
Flammifera Erinnys verbere excusso sonat,
Rogisque adustas propiùs ac propiùs sudes
In ora tendit; sæua Tisiphone caput
Serpentibus vallata, post raptum Canem,
Portam vacantem clausit opposita face.
Sed ecce proles regis inimici latet,
Lyci nefandum semen. inuiso patri
Hæc dextra iam vos reddet: excutiat leues
Neruus sagittas. tela sic mitti decet
Herculea. AM. *Quò se cæcus inuergit furor?*
Vastum coactis flexit arcum cornibus,
Pharetramque soluit. stridet emissa impetu
Arundo. medio spiculum collo figit
Vulnere relicto. HER. *Ceteram prolem eruam,*
Omnesque

Omneſque latebras. quid moror? maius mihi
Bellum Mycenis reſtat, vt Cyclopea
Euerſa manibus ſaxa noſtris concidant.
Huc eat, & illuc aula diſiecto obice,
Rumpatque poſtes. columen impulſum labet;
Procumbat omnis regia. hic video abditum
Natum ſceleſti patris. AM. *En blandas manus*
Ad genua tendens voce miſeranda rogat.
Scelus nefandum, triſte, & adſpectu horridum!
Dextrâ precantem rapuit, & circa furens
Bis ter rotatum miſit; aſt illi caput
Sonat, cerebro tecta diſperſo madent.
At miſera paruum protegens natum ſinu
Megara, furenti ſimilis è latebris fugit.
HER. *Licet Tonantis profuga condaris ſinu,*
Petet vndecunque temet hæc dextra & feret.
AM. *Quò miſera pergis? quã fugã aut latebras pe-*
Nullus ſalutis Hercule infenſo eſt locus; (tis?
Amplectere ipſum potiùs, & blanda prece
Lenire tenta. ME. *Parce iam coniux precor,*
Agnoſce Megaram; natus hic vultus tuos,
Habituſque reddit; cernis, vt tendat manus?
HER. *Teneo nouercam: ſequere, da pœnas mihi,*
Iugoque preſſum libera turpi Iouem.
Sed ante matrem paruulum hoc mõſtrum auferã.
ME. *Quò tendis amens? ſanguinem fundes tuum?*
AM. *Pauefactus infans igneo vultu patris*
Perit ante vulnus; ſpiritum rapuit timor.

In

In coniugem nunc claua libratur grauis;
Perfregit oſſa, corpori trunco caput
Abeſt, nec vſquam eſt. cernere hoc audes nimis
Viuax ſenectus? ſi piget luctus, habes
Mortem paratam. pectus in tela indue,
Vel ſtipitem iſtum, cæde monſtrorum inlitum
Conuerte, falſum ac nomini turpem tuo
Remoue parentem, ne tuæ laudi obſtrepat.
THE. *Quò te ipſe ſenior obuium morti ingeris?*
Quo pergis amens? profuge, & obtectus late,
Vnumque manibus aufer Herculeis ſcelus.
HER. *Bene habet, pudendi regis exciſa eſt domus.*
Tibi hunc dicatum maximi coniux Iouis
Gregem cecidi; Vota perſolui libens
Te digna; & Argos victimas alias dabit.
AM. *Nondum litaſti nate; conſumma ſacrum.*
Stat ecce ad aras hoſtia, exſpectat manum
Ceruice prona. præbeo, obcurro, inſequor;
Macta. Quid hoc eſt? errat acies luminum,
Viſuſque mæror hebetat. an video Herculis
Manus trementes? vultus in ſomnum cadit,
Et feſſa ceruix capite ſubmiſſo labat;
Flexo genu iam totus ad terram ruit.
Vt cæſa ſiluis ornus, aut portus mari
Datura moles. viuis? an leto dedit
Idem tuos qui miſit ad mortem furor?
Sopor eſt, reciprocos ſpiritus motus agit.
Detur quieti tempus, vt ſomno grauis

Vis

Vis victa morbi pectus obpreſſum leuet.
Remouete famuli tela, ne repetat furens.

CHORVS. Anapæſtici.

LVgeat æther, magnuſque parens
Ætheris alti, telluſque ferax.
Et vaga ponti mobilis vnda.
Tuque ante omnes, qui per terras
Tractuſque maris fundis radios,
Noctemque fugas ore decoro,
Feruide Titan; obitus pariter
Tecum Alcides vidit & ortus,
Nouitque tuas vtraſque domos.
Soluite tantis animum monſtris,
Soluite ſuperi; rectam in melius
Flectite mentem. tuque ô domitor
Somne laborum, requies animi,
Pars humanæ melior vitæ,
Volucer matris genus aſtrææ,
Frater duræ languide mortis,
Veris miſcens falſa, futuri
Certus, & idem peſſimus auctor;
Pater ô rerum, portus vitæ,
Lucis requies, noctiſque comes;
Qui par regi famuloque venis;
Placidus feſſum leniſque foues;
Pauidum leti genus humanum
Cogis longam diſcere mortem;
Preme deuictum torpore graui,

Sopor

Sopor indomitos adliget artus;
Nec torua prius pectora linquat,
Quàm mens repetat pristina cursum.
En fusus humi sæua feroci
Corde volutat somnia: nondum est
Tanti pestis superata mali:
Clauæque graui lassum solitus
Mandare caput: quærit vacuâ
Pondera dextrâ, motu iactans
Brachia vano: nec adhuc omnes
Expulit æstus: sed, vt ingenti
Vexata Noto seruat longos
Vnda tumultus, & iam vento
Cessante tumet. pelle insanos
Fluctus animi, redeat pietas
Virtusque viro. vel sit potius
Mens vesano concita motu:
Prior æcus, quà cœpit, eat.
Solus te iam præstare potest
Furor insontem: proxima puris
Sors est manibus nescire nefas.
Nunc Herculeis percussa sonent
Pectora palmis: mundum solitos
Ferre lacertos verbera pulsent
Victrice manu: gemitus vastos
Audiat æther;
Audiat atri regina poli,
Vastisque ferox qui colla gerit

Vincta

Vincta catenis, imo latitans
Cerberus antro.
Resonet mæsto clamore chaos,
Lateque patens vnda profundi.
Et, qui meliùs tua tela tamen
Senserat, æther.
Pectora tantis obsessa malis
Non sunt ictu ferienda leui.
Vno planctu tria regna sonent.
Et tu collo decus, ac telum
Suspensa diu fortis arundo,
Pharetræque leues, date sæua fero
Verbera tergo: cadant humeros
Robora fortes, stipesque potens
Duris oneret pectora nodis:
Plangant tantos arma dolores.
Non vos patriæ laudis comites,
Vlti sæuo vulnere reges.
Non argiua membra palæstra
Flectere docti, fortes cæstu,
Fortesque manu; iam tamen ausi
Telum Scythici leue coryti
Missum certa librare manu,
Tutosque fuga figere ceruos,
Nondumque feræ terga iubatæ.
Ite ad Stygios vmbræ portus,
Ite innocuæ, quas in primo
Limine vitæ scelus oppressit.

Patriusque

Patriuſque furor
Ite infauſtum genus ô pueri,
Noti per iter triſte laboris:
Ite, iratos viſite reges.

ACTVS QVINTVS.

HERCVLES. AMPHITRYON. THESEVS.

QVis hic locus? quæ regio? quæ mundi plaga?
Vbi ſum? ſub ortu ſolis? an ſub cardine
Glacialis Vrſæ? numquid Heſperij maris
Extrema tellus hunc dat Oceano modum?
Quas trahimus auras? quod ſolum feſſo ſubeſt?
Certè redimus. vnde proſtrata domo
Video cruenta corpora? an nondum exſuit
Simulacra mens inferna? poſt reditus quoque
Oberrat oculos turba feralis meos.
Pudet fateri, paueo; neſcio quod mihi
Neſcio quod animus grande præſagit malum.
Vbi eſt parens? vbi illa natorum grege
Animoſa coniux? cur latus læuum vacat
Spolio leonis? quónam abijt tegmen meum,
Idemque ſomno mollis Herculeo torus?
Vbi tela? vbi arcus? arma quis viuo mihi
Detrahere potuit? ſpolia quis tanta abſtulit?
Ipſumque quis non Herculis ſomnum horruit?
Libet meum videre victorem, libet.
Exſurge victor, quem nouum cælo pater
Genuit relicto; cuius inceſtu ſtetit
Nox longior quàm noſtra. quod cerno nefas?

Nati cruenta cæde confecti iacent:
Perempta coniux. quis Lycus regnum obtinet?
Quis tanta Thebis ſcelera moliri auſus eſt,
Hercule reuerſo? quiſquis Iſmeni loca,
Actæa quiſquis arua, qui gemino mari
Pulſata Pelopis regna Dardanij colis,
Succurre, ſæuæ cladis auctorem indica.
Ruat ira in omnes: hoſtis eſt, quiſquis mihi
Non monſtrat hoſtem. victor Alcida lates?
Procede, ſeu tu vindicas currus truces
Thracis cruenti, ſiue Geryonis pecus,
Libyæue dominos: nulla pugnandi mora eſt.
En nudus adſto, vel meis armis licet
Petas inermem. Cur meos Theſeus fugit
Paterque vultus? ora cur condunt ſua?
Differte fletus. quis meos dederit neci
Omnes ſimul profare. quid genitor ſiles?
At tu ede Theſeu, ſed tua Theſeu fide.
Vterque tacitus ora pudibunda obtegit,
Furtimque lacrymas fundit. in tantis malis
Quid eſt pudendum? nunquid Argiuæ potens
Dominator vrbis? nunquid infeſtum Lyci
Pereuntis agmen clade nos tanta obruit?
Per te meorum facinorum laudem precor
Genitor, tuique nominis ſemper mihi
Numen ſecundum, fare, quis fudit domum?
Cui præda iacui? AM. *Tacita ſic abeant mala.*
HE. *Vt inultus ego ſim?* AM. *Sæpe vindicta obfuit.*

HER.

HER. *Quiſquamne ſegnis tanta tolerauit mala?*
AM. *Maiora quiſquis timuit.* HER. *His etiã pater*
Quidquam timeri maius aut grauius poteſt?
AM. *Cladis tuæ pars iſta, quam noſti, quota eſt?*
HER. *Miſerere genitor, ſupplices tendo manus.*
Quid hoc? manus refugit, hic errat ſcelus.
Vnde hic cruor? quid illa puerili madens
Arundo leto, tincta Lerneâ nece?
Iam tela video noſtra, non quæro manum
Quæ potuit arcum flectere, aut quæ dextera
Sinuare neruum vix recedentem mihi?
Ad vos reuertor; genitor, hoc noſtrum eſt ſcelus?
Tacuere; noſtrum eſt. AM. *Luctus eſt iſthic tuus;*
Crimen nouercæ; caſus hic culpa caret.
HER. *Nunc parte ab omni genitor iratus tona*
Oblite noſtri; vindica ſera manu
Saltem nepotes; ſtelliger mundus ſonet,
Flammas & hic & ille iaculetur polus:
Rupes ligatum Caſpiæ corpus trahant,
Atque ales auida. cur Promethei vacant
Scopuli? paretur vertice immenſo feras
Volucreſque paſcens Caucaſi abrutum latus
Nudumque ſiluis. illa, quæ Pontum Scythen
Symplegas arctat, hinc & hinc vinctas manus
Diſtendat alto: cumque reuocata vice
In ſe coibunt, ſaxaque in cœlum expriment,
Actis vtrimque rupibus, medium mare;
Ego inquieta montium iaceam mora.

Quin structum aceruans nemore congesto aggerẽ,
Cruore corpus impio sparsum cremo?
Sic sic agendum est; inferis reddam Herculem.
AM. Nondum tumultu pectus adtonitum caret,
Mutauit iras: quodque habet proprium furor,
In seipse furit. HER. O dira furiarum loca,
Et inferorum carcer, & sonti plaga
Decreta turba, & si quod exilium latet
Vlterius Erebo, Cerbero ignotum & mihi,
Huc me abde tellus; Tartari ad finem vltimum
Mansurus ibo. pectus ô nimium ferum!
Quis vos per omnem, liberi, sparsos domum
Deflere dignè poterit? hic durus malis
Lacrymare vultus nescit. huc ensem date,
Date huc sagittas, stipitem huc vastum date.
Tibi tela frangam nostra, tibi nostros puer
Rumpemus arcus, ac tuis stipes grauis
Ardebit vmbris; ipsa Lernais frequens
Pharetra telis in tuos ibit rogos,
Dent arma pœnas: vos quoque infaustas meis
Cremabo telis, ô nouercales manus.
THE. Quis nomen vnquam sceleris errori indidit?
HER. Sæpe error ingens sceleris obtinuit locum.
THE. Nũc Hercule opus est, perfer hãc molẽ mali.
HER. Non sic furore cessit extinctus pudor,
Populos vt omnes impio adspectu fugem.
Arma, arma Theseu, flagito propere mihi
Subtracta reddi. sana si mens est mihi.

Referte

Referte manibus tela; si remanet furor,
Pater recede, mortis inueniam viam.
AM. *Per sancta generis, sacra, per ius nominis*
Vtrumque nostri, siue me altorem vocas,
Seu tu parentem, perque venerandos piis
Canos, senectæ parce desertæ precor,
Annisque fessis; vnicum lapsæ domus
Firmamen, vnum lumen adflicto malis
Temet reserua. nullus ex te contigit
Fructus laborum. semper aut dubium mare
Aut monstra timui: quisquis in toto fuit
Rex sæuus orbe, manibus aut aris nocens,
A me timetur. semper absentis pater
Fructum tui tactumque & adspectum peto.
HER. *Cur animam in ista luce detineam amplius*
Morerque, nihil est: cuncta iam amisi bona,
Mentem, arma, coniugem, natos, manus,
Etiam furorem. nemo polluto queat
Animo mederi: morte sanandum est scelus.
THE. *Perimes parẽte?* HE. *Facere ne possim, occidã.*
TH. *Genitore corã?* HER. *Cernere hũc docui nefas.*
AM. *Memoranda potius omnibus facta intuens,*
Vnius à te criminis veniam pete.
HER. *Veniam dabit sibi ipse, qui nulli dedit?*
Laudanda feci iussus, hoc vnum meum est.
Succurre genitor, siue te pietas mouet,
Seu triste fatum, siue violatæ decus
Virtutis, effer arma, vincatur meâ

Fortuna dextrâ. THE. *Sunt quidem patriæ preces*
Satis efficaces; ſed tamen noſtro quoque
Moueare fletu; ſurge, & aduerſa impetu
Perfringe ſolito; nunc tuum nulli imparem
Animum malo reſume, nunc magnâ tibi
Virtute agendum eſt; Herculem iraſci veta.
HER. *Si viuo, feci ſcelera: ſi morior, tuli.*
Purgare terras propero; iamdudum mihi
Monſtrum impium, ſæuumque & immite, ac ferũ
Oberrat. agedum dextra conare adgredi
Ingens opus, labore biſſeno amplius.
Ignaue ceſſas, fortis in pueros modò
Pauidamque matrem? arma niſi dentur mihi,
Aut omne Pindi Thracis exſcindam nemus,
Bacchique lucos, & Cytheronis iuga
Mecum cremabo. tota cum domibus ſuis
Dominiſque tecta, cum deis templa omnibus
Thebana ſupra corpus excipiam meum,
Atque vrbe verſa condar & ſi fortibus
Leue pondus humeris mœnia immiſſa incident,
Septemque opertus non ſatis portis premar;
Onus omne media parte qua mundus ſedet,
Dirimitque ſuperos, in meum vertam caput.
Redde arma. AM. *Vox eſt digna genitore Herculis.*
Hoc en peremptus ſpiculo cecidit puer;
Hoc Iuno telum manibus emiſit tuis,
Hoc nunc ego vtar. TH. *Ecce quàm miſerũ metu*
Cor palpitat, corpuſque ſolicitum ferit.

Aptata

Aptata arundo est, ecce iam facies scelus
Volens sciensque. pande, quid fieri iubes?
HER. Nihil rogamus, noster in tuto est dolor.
AM. Natum potes seruare tu solus mihi
Theseu, ipse necdum maximum euasi metum.
Miserum haud potes me facere, felicem potes.
Sic statue quidquid statuis, vt causam tuam
Famamque in arcto stare & ancipiti scias.
Aut viuis, aut occidis: hanc animam leuem,
Fessamque senio, nec minùs quassam malis
In ore primo teneo. tam tardè patri
Vitam dat aliquis? non feram vlterius moram:
Letale ferrum pectori impressum induam:
Hic hic iacebit Herculis sani scelus.
HER. Iam parce genitor, parce. iam reuoca manũ.
Subcumbe virtus, perfer imperium patris,
Eat ad labores hic quoque Herculeos labor:
Viuamus. artus adleua adflictos solo
Theseu parentis: dextra contactus pios
Scelerata refugit. AM. Hãc manũ amplector libẽs,
Hac nixus ibo, pectori hanc ego admouens
Pellam dolores. HER. Quem locum profugus petã?
Vbi me recondam? qua ve tellure obruam?
Quis Tanais, aut quis Nilus, aut quis Persica
Violentus vnda Tigris, aut Rhenus ferox,
Tagúsve Ibera turbidus gaza fluens,
Abluere dextram poterit? Arctoum licet
Maeotis in me gelida transfundat mare,

Et tota Thetys per meas currat manus:
Hærebit altùm facinus. in quas impius
Terras recedes? ortum an occasum petes;
vbique notus perdidi exsilio locum.
Me refugit orbis, astra transuersos agunt
Obliqua cursus; ipse Titan cerberum
Meliore vultu vidit. ô fidum caput,
Theseu, latebram quære longinquam, abditam.
Quicumque semper sceleris alieni arbiter
Amas nocentes, gratiam meritis refer,
Vicemque nostris: redde me infernis precor
Vmbris reductum, meque subiectum tuis
Restitue vinclis. ille me abscondet locus.
Sed & ille nouit. THE. *Nostra te tellus manet;*
Illic solutam cæde Gradiuus manum
Restituit armis: illa te Alcide vocat
Facere innocentes terra quæ superos solet.

L. AN-

L. ANNÆI SENECÆ IVNIORIS

HERCVLES OETÆVS.

Personę

HERCVLES. HYLLVS. CHORVS MVLIERVM. ALCMENA.
IOLE. PHILOCTETES.
NVTRIX. DEIANIRA.

ACTVS PRIMVS.

HERCVLES.

Sator deorum, cuius excussum manu
Vtraque Phœbi sentiunt fulmen domus,
Secure regna: protuli pacem tibi,
Quacumque Nereus porrigi terras vetat.
Non est tonandum, perfidi reges iacent,
Sæui tyranni; fregimus, quidquid fuit
Tibi fulminandum, sed mihi cælum parens
Adhuc negatur? parui certè, Ioue
Vbique dignus; teque testata est meum
Patrem nouerca. quid tamen nectis moras?
Nunquid timemur? numquid impositum sibi
Non poterit Atlas ferre cum cælo Herculem?
Quid astra genitor, quid negas? mors me tibi
Certè remisit; omne concessit malum;
Quod terra genuit, pontus, aër, inferi.
Nullus per vrbes errat Arcadias leo;

Stymphalis icta est; Manali nulla est fera;
Sparsit peremptus aureum serpens nemus,
Et Hydra vires posuit; & notos Hebro
Cruore pingues hospitum fudi greges;
Hostisque traxi spolia Thermodontia;
Vidi regentem fata; nec tantùm redij,
Sed trepidus atrum Cerberum vidit dies,
Et ille solem: nullus Antæus Libys
Animam resumit; cecidit ante aras suas
Busiris; vna est Geryon sparsus manu:
Taurusque populis horridus centum pauor.
Quodcumque tellus genuit infestum, occidit.
Meaque fusum dexterâ iratis deis
Non licuit esse. si negat mundus feras,
Animum nouerca? redde nunc nato patrem,
Vel astra forti. nec peto vt monstres iter,
Permitte tantùm genitor, inueniam viam.
Vel si times ne terra concipiat feras.
Properet malũ quodcumque, dum terra Herculem
Habet, videtque. nam quis inuidet mala?
Aut quis per vrbes rursus argolicas erit
Iunonis odio dignus? in tutum meas
Laudes redegi; nulla me tellus silet.
Me sensit Vrsa frigidum Scythes genus,
Indusque Phœbo subditus, Cancro Libys.
Te clare Titan testor, obcurri tibi
Quacumque fulges, nec meos lux prosequi
Potuit triumphos: solis excessi vices,

In-

Infraque noſtras ſubſtitit metas dies.
Natura ceſſit: terra defecit gradum;
Laxata per me nox: & extremum chaos
In me cucurrit: inde ad hunc orbem redi,
Vnde retro nemo: tulimus Oceani minas.
Nec vlla valuit quatere tempeſtas ratem
Quacumque preſſi pars quota eſt quam proſequor?
Iam vacuus æther non poteſt odiis tuæ
Sufficere nuptæ, quaſque deuincam feras
Tellus timet concipere; nec monſtra inuenit.
Feræ negantur, Hercules monſtri loco
Iam cœpit eſſe. quanta nunc fregi mala,
Quot ſcelera nudus? quidquid immane obſtitit,
Solæ manus ſtrauere: nec iuuenis feras
Timui, nec infans: quidquid eſt iuſſum, leue eſt;
Nec vlla nobis ſegnis inluxit dies.
O quanta fudi monſtra, quæ nullus mihi
Rex imperauit. inſtitit Virtus mihi,
Iunone peior. ſed quid in pauidum genus
Feciſſe prodeſt? non habent pacem dei.
Purgata tellus omnis in cœlo videt
Quodcumque timuit. tranſtulit Iuno feras.
Ambit peremptus Cancer ardentem plagam.
Libyæque ſidus fertur, & meſſes alit.
Annum fugata tradit Aſtrææ Leo:
At ille iactans feruidam cœlo iubam
Auſtrum madentem ſiccat; & nimbos trahit.
Inuaſit omnis ecce iam cœlum fera,

Mequo

Meque antecessit: victor è terris meos
Specto labores. astra portentis prius
Ferisque Iuno tribuit, vt cælum mihi
Faciat timendum. sparserit mundum licet,
Cælumque terris peius ac peius Styge
Irata faciat; dabitur Alcidæ locus.
Si post feras, post bella, post Stygium canem
Nondum astra merui, Siculus Hesperium latus
Tangat Pelorus, & vna sic tellus erit:
Illinc fugabo maria. si iungi iubes;
Committat vndas Isthmus, & iuncto sale
Nouâ ferantur Attica puppes viâ.
Mutetur orbis: vallibus currat nouis
Ister, nouasque Tanais accipiat vias:
Da da tuendos Iuppiter saltem deos.
Illa licebit fulmen à parte auferas,
Ego quam tuebor: siue glacialem polum,
Seu me tueri feruidam partem iubes,
Hac esse superos parte securos puta.
Cirrhæa Pæan templa, & ætheriam domum
Serpente cæso meruit: at quoties iacet
Python in Hydra? Bacchus & Perseus deis
Iam se intulêre; sed quota est mundi plaga
Oriens subactus? aut quota est Gorgon fera?
Quis astra natus laudibus meruit suis
Ex te & nouerca? quem tuli, mundum peto.
Sed tu comes laboris Herculei Lyca
Prafer triumphos, Euryti victos lares,

Stratum-

Stratumque regnum. vos pecus rapite ocius,
Quà templa tollens ara Cenæi Iouis
Astro timendum spectat Euboicum mare,

CHORVS. IOLE.

Choriambici & Anapæstici.

PAr ille est superis, cui pariter dies
Et fortuna fuit; mortis habet vices,
Lentè cùm trahitur vita gementibus.
Quisquis sub pedibus fata rapacia,
Et puppem posuit liminis vltimi,
Non captiua dabit brachia vinculis,
Nec pompæ veniet nobile ferculum.
Nunquam est ille miser, cui facilè est mori.
Illum si medio decipiat ratis
Ponto, cùm borean expulit africus,
Aut eurus zephyrum, cùm mare diuidunt,
Non puppis laceræ fragmina colligit,
Vt littus medio speret in æquore.
Vitam qui poterit reddere protinus,
Solus naufragium non poterit pati.
Non turpis macies, & lacrymæ tenent,
Et crinis patrio puluere sordidus.
Nos non flamma rapax, non fragor obruit.
Felices sequeris mors, miseros fugis.
Stamus nec patria mœnibus, heu, locus
Et siluis dabitur, lapsaque sordida
Fient templa casæ: iam gelidus Dolops
Hac ducet pecudes, quà tepet obrutus

Strata qui superest Oechalia cinis:
Illo Thessalicus pastor in oppido
Indocta referens carmina fistula,
Cantu nostra canit tempora flebili.
Et dum pauca Deus secula contrahit,
Quæretur patria quis fuerit locus.
Felix incolui non steriles locos,
Nec ieiuna soli iugera Thessali;
Ad Trachyna vocor, saxa rigentia,
Et dumeta iugis horrida torridis,
Vix gratum pecori montiuago nemus.
At si quas melior sors famulas vocat,
Illas aut volucer transferet Inachus;
Aut Dircea colent mœnia, quà fluit
Ismenus tenui flumine languidus;
Hîc mater tumidi nupserat Herculis.
Quæ cautes Scythiæ, quis genuit lapis?
Num Titana ferunt? te Rhodope tulit,
Te præruptus Athos, te fera Caspia,
Quæ virgata tibi præbuit vbera.
Falsa est de geminis fabula noctibus,
Æther cùm tenuit sidera longiùs,
Commisitque vices Lucifer Hespero,
Et soles vetuit Delia tardior.
Nullis vulneribus peruia membra sunt.
Ferrum sentit hebes, lentior est chalybs,
In nudo gladius corpore frangitur,
Et saxum resilit, fataque negligit,

Et mortem indomito corpore prouocat.
Non illum potuerunt figere cuſpides,
Non arcus Scythica tenſus arundine,
Non quæ tela gerit Sarmata frigidus;
Aut qui ſolifera ſuppoſitus plaga
Vicino Nabathæ vulnera dirigit
Parthus Cnoſſiacis certior ictibus,
Muros Oechaliæ corpore propulit.
Nil obſtare valet. vincere quod parat,
Iam victum eſt. quota pars vulnere concidit?
Pro fato potuit vultus iniquior,
Et vidiſſe ſat eſt Herculeas minas:
Qui vaſtus Briareus, qui tumidus Gyges
Supra Theſſalicos conſtitit aggeres,
Vt cælo inſereret vipereas manus.
Hoc vultu riguit? commoda cladibus
Magnis magna patent. nil ſupereſt mali:
Iratum miſeræ vidimus Herculem.
IOL. *At ego infelix non templa ſuis*
Conlapſa dies, ſparſoſve focos;
Natis miſtos arſiſſe patres,
Hominique deos, templa ſepulchris;
Nullum querimur commune malum:
Aliò noſtras fortuna vocat
Lacrymas: alias flere ruinas
Mea fata iubent. quæ prima querar?
Quæ ſumma gemam? pariter cuncta
Deflere iuuat. nec plura dedit

Pecto-

Pectora tellus, vt digna ſonent
Verbera planctu. me vel Sipyli
Flebile ſaxum fingite ſuperi,
Vel in Eridani ponite ripis.
Vbi mœſta ſonat Phaëtontiadum
Turba ſororum; me vel Siculis
Addite ſaxis, vbi fata gemit
Theſſala Siren; vel in Edonas
Tollite ſiluas: quales natum
Daulias ales ſolet Iſmariâ
Flere ſub vmbrâ; formam lacrymis
Aptate meis, reſonetque malis
Aſpera Trachyn: Cyprias lacrymas
Myrrha tuetur: raptum coniux
Ceyca gemit: ſibi Tantalis eſt
Facta ſuperſtes: fugit vultus
Philomela ſuos, natumque ſonat
Flebilis Itym; cur mea nondum
Capiunt volucres brachia plumas?
Felix, felix, cùm ſilua domus
Noſtra feretur, patrioque ſedens
Ales in agro referam querulo
Murmure queſtus. volucremque Iolen
Turba loquetur. vidi vidi
Miſeranda mei fata parentis,
Cùm letifero ſtipite pulſus,
Tota iacuit ſparſus in aula.
O Prò, ſi tumulum fata dediſſent,

Quo-

Quoties genitor quærendus eras!
Potuine tuam ſpectare necem,
Non dum teneras veſtite genas,
Nec dum fortis ſanguine Toxeu?
Quid veſtra querar fata parentes,
Quos in tutum mors æqua tulit?
Mea me lacrymas fortuna rogat:
Iam iam dominæ captiua colos
Fuſoſque legam; prô, ſæue decor
Formaque mortem paritura mihi!
Tibi cuncta domus concidit vni,
Dum me genitor negat Alcidæ,
Atque Herculeus ſocer eſſe timet.
Sed iam dominæ tecta petantur.
CH. *Quid regna tui clara parentis,*
Proauoſque tuos reſpicis amens?
Fugiat vultus fortuna prior.
Patiens quiſquis nouit famulum,
Regemque pati, vultuſque ſuos
Variare poteſt, vires pepulit
Ponduſque mali; nec ſeruit inops,
Caſus animo qui tulit æquo.

ACTVS SECVNDVS.

NVTRIX. DEIANIRA.

O Quàm cruentus feminas ſtimulat dolor,
Cùm patuit vna pellici & nuptæ domus!
Scylla & Charybdis Sicula contorquens freta
Minùs eſt timenda: nulla non melior fera eſt.

Namque

Namque vt reluxit pellicis captæ decus,
Et fulsit Iole, qualis innubis dies,
Parúmve claris noctibus sidus micat;
Stetit furenti similis, ac toruum intuens
Herculea coniux, fœta vt Armenia iacens
Sub rupe tigris, hoste conspecto exilit:
Aut iussa thyrsum quatere, conceptum ferens
Mænas Lyæum. dubia quò gressus agat,
Hæsit parumper: tum per Herculeos lares
Lymphata rapitur; tota vix satis est domus:
Incurrit, errat, sistit; in vultus dolor
Processit omnis, pectori penè intimo
Nihil est relictum: fletus insequitur genas;
Nec vnus habitus durat, aut vno furit
Contenta vultu: nunc inardescunt genæ,
Pallor ruborem pellit, & formas dolor
Errat per omnes: quæritur, implorat, gemit.
Sonuêre postes: ecce præcipiti gradu
Secreta mentis ore confuso exerit.
DE. *Quamcunque partem sedis ætheræ premis*
Coniux Tonantis, mitte in Alcidem feram
Quæ mihi satis sit: si qua fecundum caput
Palude tota vastior serpens mouet,
Ignara vinci si quid excessit feras
Immane, dirum, horribile, quo viso Hercules
Auertat oculos; hoc specu immenso exeat.
Vel si feræ negantur, hanc animam precor
Conuerte in aliquid: quodlibet possum malum

Hac mente fieri; commoda effigiem mihi
Parem dolori; non capit pectus minas.
Quid excutis telluris extremæ sinus,
Orbemque versas? quid rogas Ditem malâ?
Omnes in isto pectore inuenias feras,
Quas timeat. odijs accipe hoc telum tuis;
Ego sum nouerca: perdere Alcidem potes,
Profer manus quocumque, quid cessas Dea?
Vtere furente: quod iubet fiat nefas?
Reperi: quid hæres? ipsa iam cesses licet,
Hæc ira satis est. NVT. *pectoris sani parum*
Alumna questus comprime, & flammas doma,
Frena dolorem; coniugem ostende Herculis.
DE. *Iole meis captiua germanos dabit*
Natis, Iouisque fiet e famula nurus?
Non flamma cursus pariter & torrens ferent,
Et ursa pontum sicca cæruleum bibet;
Non ibo inulta: gesseris cœlum licet,
Totusque pacem debeat mundus tibi.
Est aliquid Hydrâ potius: iratæ dolor
Nuptæ. quis ignis tantus in cælum furit
Ardentis Aetnæ? quidquid est victum tibi,
Hic vincet animus. capta præripiet toros?
Adhuc timebam monstra; iam nullum est malū:
Cessere pestes; in locum venit feræ
Iuuisa pellex, summe prô rector deûm,
Et clare Titan, Herculis tantum fui
Coniux timentis. vota quæ superis tuli

I *Cessere*

Cessere captæ, pellici felix fui;
Illi meas audistis ô superi preces;
Incolumis illi remeat. ô nulla dolor
Contente pœna, quære supplicia horrida,
Incogitata, infanda; Iunonem doce,
Quid odia valeant; nescit irasci satis.
Pro me gerebas bella, propter me vagas
Achelous vndas sanguine infecit suo,
Cùm lenta serpens fieret; in taurum trucem
Nunc flecteret serpente deposita minas;
Et mille in hoste vinceres vno feras.
Iam displicemus; capta prælata est mihi.
Non præferetur; qui dies thalami vltimus
Nostri est futurus, hic erit vitæ tuæ.
Quid hoc? recedit animus, & ponit minas.
Iam cessit ira, quid miser langues dolor?
Perdis furorem? coniugis sanctæ fidem
Mihi reddis iterum. quid vetas flammas ali?
Quid frangis ignes? hunc mihi serua impetum.
Pares eramus; non erit votis opus.
Aderit nouerca, quæ manus nostras regat,
Nec inuocata. NV. quod paras demens scelus?
Perimes maritum? cuius extremus dies
Primusque laudes nouit; & cælo tenus
Erecta terras fama subpositas habet?
Rogos in istos terra consurget parens,
Domusque soceri prima, & Ætolûm genus
Sternetur omne; saxa iamdudum & faces

In te ferentur; vindicem tellus suum
Defendet omnis. vna quod pœnas dabis!
Effugere terras crede, & humanum genus:
Te posse fulmen genitor Alcidæ gerit.
Iam iam minaces ire per cælum faces
Specta, & tonantem fulmine excusso diem.
Mortem quoque ipsam, quam putas tutam, time.
Dominatur illic patruus Alcidæ tui.
Quocumque pergis misera, cognatos deos
Illic videbis. DE. maximum fieri scelus
Et ipsa fateor; sed dolor fieri iubet.
NVT. Moriere. DE. moriar Herculis nempe inclyti
Coniux, nec vllus nocte discussâ dies
Viduam notabit, nec meos pellex toros
Captiua capiet. antè ab occasu dies
Nascetur; Indos antè glacialis polus,
Stythásue tepidâ Phœbus adficiet rotâ;
Quàm me relictam Thessalæ adspicient nurus.
Meo iugales sanguine extinguam faces:
Aut pereat, aut me perimat; elisis feris
Et coniugem addat; inter Herculeos licet
Me quoque labores numeret; Alcidæ toros
Moritura certè corpore amplectar meo.
Ire, ire ad vmbras Herculis nuptam libet;
Sed non inultam, si quid è nostro Hercule
Concepit Iole, manibus euellam meis
Ante, & per ipsas pellicem inuadam faces.
Me nuptiali victimam feriat die

Infestus, Iolem dum supra exanimem ruam.
Felix iacet, quicunque quos odit premit.
NVT. *Quid ipsa flammas pascis? & vastum foues*
Vltro dolorem misera? quid casum times?
Dilexit Iolem, nempe dum starent lares,
Regisque natam peteret; in famulæ locum
Regina cecidit, perdidit vires amor,
Multumque ab illo traxit infelix status.
Illicita amantur, excidit quidquid licet.
DE. *Fortuna amorem peior inflammat magis.*
Amat vel ipsum quòd caret patrio lare,
Quòd nudus auro crinis & gemma iacet:
Ipsas misericors forsan ærumnas amat,
Hoc vsitatum est Herculi, captas amat.
Dilecta Priami nempe Dardanij soror
Concessa famulo est: adice, quot nuptas prius,
Quot virgines dilexit: errauit vagus.
Arcadia nempe virgo, Palladios choros
Dum nectit, Auge vim stupri passa excidit,
Nullamque amoris retinet Herculeï notam.
Referam quid alias? méne Thespiades vocant?
Breuique in illas arsit Alcides face.
Hospes Timoli Lydiam fouit nurum,
Et amore captus ad leues sedit colos:
Vdum feroci stamen intorquens manu,
Nempe illa ceruix spolia deposuit feræ,
Crinemque mitrâ pressit, & famulus stetit
Hirtam Sabæâ madidus myrrha comam,

Vbi-

Vbique caluit, ſed leui caluit face.
NVT. *Hærere amantes poſt vagos ignes ſolent,*
Famulámne & hoſtis præferet natam tibi?
DE. *Vt alta ſiluas forma vernantes alit,*
Quas nemore nudo primus inueſtit tepor,
Aut cùm ſolutos expulit boreas notos,
Et ſæua totas bruma decuſſit comas.
Deforme foliis adſpicis truncis nemus.
Sic noſtra longum forma percurrens iter,
Deperdit aliquid ſemper, & fulget minus,
Maliſque minus eſt; quidquid in nobis fuit
Olim petitum, cecidit & partu labat;
Materque multum rapuit ex illo mihi;
Ætas citato ſenior eripuit gradu.
Vides vt altum famula non perdat decus?
Ceſſere vultus penitus, & pædor ſedet;
Tamen per ipſas fulget ærumnas decor,
Nihilque ab illa caſus & fatum graue
Niſi regna traxit. hinc meum pectus timor
Altrix laceſſit, hinc rapit ſomnos pauor.
Præclara totis gentibus coniux eram,
Thalamoſque noſtros inuido fato nurus
Optabat omnis; quod nimis quiſque deos
Orabat vllos: nuribus Argolicis fui
Menſura voti. quem Ioui ſocerum parem
Altrix habebo? quis ſub hoc mundo mihi
Dabitur maritus? ipſe qui Alcidæ imperat
Facibus ſuis me iungat Euryſtheus licet,

Minus eſt, toris caruiſſe regnantem leue eſt.
Altè illa cecidit, quæ viro caret Hercule.
NVT. *Conciliat animos coniugum partus ferè.*
DE. *Sic ipſe forſan diuidet partus toros.*
NVT. *Famula illa trahitur interim donum tibi.*
DE. *Hic quem per vrbes ire præclarum vides,*
Et viua tergo ſpolia geſtantem feræ,
Qui regna miſeris donat, & celſis rapit,
Vaſtâ grauatus horridam claua manum,
Cuius triumphos vltimi Seres canunt,
Et quiſquis alius orbe conſepto iacet:
Leuis eſt, nec illum gloriæ ſtimulat decor.
Errat per orbem, non vt æquetur Ioui,
Nec vt per vrbes magnus Argolicas eat:
Quod amet requirit, virginum thalamos petit.
Si qua eſt negata, rapitur; in populos furit,
Nuptas ruinis quærit; & vitium impotens,
Virtus vocatur; cecidit Oechalia inclyta,
Vnuſque Titan vidit atque vnus dies
Stantem & cadentem cauſa bellandi eſt amor.
Toties timebit, Herculi natam parens
Quoties negabit; hoſtis eſt, quoties ſocer
Fieri recuſat. ſi gener non eſt, furit.
Poſt hæc quid iſtas innocens ſeruo manus?
Donec furentem ſimulet, ac ſæua manu
Intendat arcus, meque natumque opprimat?
Si coniuges expellit Alcides ſuas,
Hæc ſunt repudia? nec poteſt fieri nocens;

Terris

Terris videri sceleribus causam suis
Fecit nouercam. quid stupes segnis furor?
Scelus occupandum est, perge dum feruet manus.
NVT. Perimes maritum? DE. pellicis certè meæ.
NV. At Ioue creatū? DE. nempe & Alcmenâ satū.
NV. Ferróne? D. ferro. N. si nequis? DE. perimā dolo.
NV. Quis iste furor est? D. quē meus coniux docet.
NV. Quem nec nouerca potuit, hunc perimes virū?
DE. Cælestis ira quos premit, miseros facit;
Humana nullos. NV. parce miseranda, & time.
DE. Contempsit omnes ille, qui mortem prius.
Libet ire in enses. NVT. maior admisso tuus
Alumna dolor est, culpa par odium exigat.
Cur sæua modicis statuis? vt passa es, dole.
DE. Leue esse credis pellicis nuptæ malum?
Quidquid dolorem pascit, id nimium puta.
NV. Amórne clari fugit Alcidæ tibi?
DE. Non fugit, altrix remanet, & penitus sedet
Fixus medullis, crede; sed magnus dolor,
Iratus amor est. NV. artibus magicis ferè
Coniugia nuptæ precibus admistis ligant.
Vernare iussi frigore in medio nemus;
Missumque fulmen stare: concussi fretum
Cessante vento; turbidum explicui mare;
Et sicca tellus fontibus patuit nouis;
Habuere motum saxa; discussi fores;
Vmbræ stetistis & meâ iussi prece
Manes loquuntur; sonuit infernus canis;

Mare, terra, cælum, & tartarus seruit mihi.
Nox media solem vidit, & noctem dies;
Nihilque leges ad meos cantus tenet.
Flectemus illum, carmina inuenient iter.
DE. *Quas Pontus herbas generat, aut quas Thes-*
Sub rupe pindus, aut vbi inueniã malum, (*sala*
Cui cedat ille? carmine in terras mago
Descendat astris luna desertis licet,
Et bruma messes videat, & cantu fugax
Stet deprehensum fulmen, & versâ vice
Medius coactis fugerit stellis dies;
Non flectet vnum. NVT. *vicit & superos amor.*
DE. *Vincetur vni forsan, & spolium dabit,*
Amorque summus fiet, Alcidæ labor.
Sed te per omne cælitum numen precor,
Per hunc timorem, quidquid arcani adparo,
Penitus recondas, & fide tacita premas.
NVT. *Quid istud est quod esse secretum iubes?*
DE. *Non tela sunt, non arma, non ignis, minæ.*
NVT. *Præstare fateor posse me tacitam fidem,*
Si scelere careat; interim scelus est fides.
DE. *Circumspice, agedum, ne quis arcana occupet;*
Partemque in omnem vultus inquirens eat.
NVT. *En locus ab omni tutus arbitro vacat.*
DE. *Est in remoto regiæ sedis loco*
Arcana tacitus nostra defendens specus:
Non ille primos accipit soles locus,
Non ille seros, cùm ferens Titan diem,
Lassam rubenti mergit Oceano rotam:

Illic amoris pignus Herculei latet.
Altrix fatebor, Nessus est auctor mali,
Quem grauida nubes Thessalo genuit duci,
Quà celsus astris inserit Pindus caput,
Vltraque nubes Othrys eductus riget.
Namque vt subactus Herculis claua horrida
Achelous, omnes facilis in species dari,
Tandem peractis omnibus patuit feris,
Vnoque turpe subdidit cornu caput;
Me coniugem dum victor Alcides habet,
Repetebat Argos; fortè per campos vagus
Euenus altum gurgitem & pontum ferens,
Iam penè summis turbidus ripis erat;
Transire nessus verticem solitus vadis,
Precium poposcit; meque iam dorso ferens,
Quà iungit hominem spina deficiens equo,
Frangebat ipsas fluminis tumidi minas.
Iam totus vndis Neßus exierat ferox,
Medioque adhuc errabat Alcides vado,
Vasto rapacem verticem scindens gradu.
Ast ille vt esse vidit Alcidem procul,
Tu præda nobis, inquit, & coniux eris.
Prohibetur vndis. meque complexam ferens
Gressum citabat. non tenent vnda Herculem;
Infide vector, inquit, immisti licet
Ganges & Isther vallibus iunctis eant.
Vincemus ambos, consequar telo fugam.
Præcessit arcus verba; tum longum ferens

Arundo vulnus tenuit hærentem fugam,
Mortemque fixit. ille iam quærens diem,
Tabem fluentis vulneris dextrâ excipit,
Traditque nobis vngulæ insertam suæ,
Quam fortè sæua sciderat auulsam manu.
Tum verba moriens addit, Hoc, inquit, magæ
Dixere amorem posse defigi malo.
Hoc docta Mycale Thessalas monuit nurus,
Vnam inter omnes luna quam sequitur magam,
Astris relictis. inlitas vestes dabis
Hac, inquit, ipsa tabe, si pellex tuos
Inuisa thalamos tulerit, & coniux leuis
Aliam parenti dederit altisono nurum.
Hoc nulla lux conspiciat, hoc tenebræ tegant
Tantum remotæ. sic potens vires suas
Sanguis tenebit. verba deprehendit quies,
Mortemque lassis intulit membris sopor.
Tu, quam meis admittit arcanis fides,
Perge, vt nitentes virus in vestes satum,
Mentem per artus adeat, & tactu intimas
Intret medullas. NVT. *ocyus iussa exsequar*
Alumna; precibus tu Deum inuictum aduoca,
Qui certa tenerâ tela dimittit manu.
DE. *Te te precor, quem mundus & superi timent,*
Et æquor, & qui fulmen Ætnæum quatis,
Timende matri teliger sæue puer,
Intende certa spiculum velox manu:
Non è sagittis leuibus; è neruo, precor,

Grauiore

Grauiore profer, quod tua nondum manus
Miſere in aliquem; non leui telo eſt opus,
Vt amare poſſit Hercules; rigidas manus
Intende. & arcum cornibus iunctis para.
Nunc nunc ſagittā prome, qua quondam horridus
Iouem petiſti; fulmine abiecto Deus
Cùm fronte ſubita tumuit, & rapidum mare
Taurus puellæ vector Aſſyriæ ſcidit.
Immitte amorem, vincat exempla omnia;
Amare diſcat coniuges, ſi quas decor
Immiſit Ioles pectori Herculeo faces,
Extingue totas. perbibat flammas mei.
Tu fulminantem ſæpe domuiſti Iouem,
Tu furua nigri ſceptra geſtantem poli,
Turbæ ducem maioris, & dominum Stygis.
Tu, qui nouerca es grauior irata deus,
Cape hunc triumphum, ſolus euince Herculem.
NVT. *Prolata vis eſt, quaque palladia colu*
Laſſauit omnem texta famularem manum.
Nunc congeratur virus, vt veſtis bibat
Herculea peſtem; precibus augebo malum.
In tempore ipſo gnauus occurrit Lycas;
Celanda vis eſt, illa ne pateant mala.
DE. *O, quod ſuperba non habent vnquam domus.*
Fidele ſemper regibus nomen, Lyca,
Cape hos amictus, noſtra quos neuit manus,
Dum vagus in orbem fertur, & victus mero
Tenet feroci Lydiam gremio nurum.

Nunc

Nunc poscit Iolem; sed iecur fors horridum
Flectam emerendo. merita vincunt & malos.
Non antè vestes induat coniux iube,
Quàm thure flammas spargat, & poscat deos
Canâ rigentem populo vinctus comam.
Ipsa ad penates regios gressus feram,
Precibusque amoris horridi matrem colam.
Vos quas paternis extuli comites focis,
Calydonia deflete lugendas vices.

CHORVS. Anapæstici.

Flemus casus Oenei tuos,
Comitum primos turba per annos,
Flemus dubios miserandа tores.
Nos Acheloi tecum solitæ
Pulsare vadum, cùm iam tumidas
Vere peracto poneret vndas,
Gracilisque vado serperet æquo;
Nec præcipitem volueret amnem
Flauus rapido fonte Lycormas;
Nos Palladias ire per aras,
Et virgineos celebrare choros,
Nos Cadmeis orgia ferre
Tecum solitæ condita cistis,
Cùm iam pulso sidere brumæ
Tertia soles euocat æstas,
Et spiciferæ concessa deæ
Attica mystas clausit Eleusis.
Nunc quoque, fatum quodcunque times,

Fidas

Fidas comites accipe fatis.
Nam rara fides, vbi iam melior
Fortuna ruit.
Tu quicunque es, qui sceptra tenes,
Licet omne tua vulgus in aula
Centum pariter limina pulset;
Cùm tot populis stipatus eas,
In tot populis vix vna fides.
Tenet auratum limen Erinnys,
Et cùm magnæ patuere fores,
Intrant fraudes, cautique doli.
Ferrumque latens; cumque in populos
Prodire parant, comes inuidia est.
Noctem quoties submouet Eos,
Regem toties credite nasci.
Pauci reges, non regna, colunt,
Plures fulgor conuocat aulæ.
Cupit hic regi proximus ipsi
Clarus claras ire per vrbes:
Vrit miserum gloria pectus,
Cupit hic gazis implere famem:
Nec tamen omnis plaga gemmiferi
Sufficit Istri, nec tota sitim
Lydia vincit; nec quæ zephyro
Subdita tellus, stupet aurato
Flumine clarum radiare Tagum;
Nec si totus seruiat Hebrus;
Ruraque diues cingat Hydaspes;

Intra-

Intraque suos currere fines
Spectet toto flumine Gangem.
Auidis auidis natura parum est.
Colit hic reges, regumque lares,
Non vt presso vomere semper
Nunquam cesset curuus arator,
Vel mille secent arua coloni,
Solas optat, quas donet, opes.
Colit hic reges, calcet vt omnes,
Perdatque aliquos, nullumque leuet;
Tantùm vt noceat, cupit esse potens.
Quota pars moritur tempore fati.
Quos felices Cynthia vidit,
Vidit miseros abitura dies.
Rarum est, felix, idemque senex.
Cespes Tyrio mollior ostro.
Solet impauidos ducere somnos.
Aurea rumpunt tecta quietem,
Vigilesque trahit purpura noctes.
O si pateant pectora ditum,
Quantos intus sublimis agit
Fortuna metus! Brutia coro
Pulsante fretum mitior vnda est.
Pectora pauper secura gerit.
Tenet è patula pocula fago,
Sed non trepida tenet ipsa manu,
Carpit faciles vilesque cibos,
Sed non strictos respicit enses.

Aurea miſcet pocula ſanguis.
Coniux modico nupta marito
Non diſpoſito clara monili,
Geſtat pelagi dona rubentis,
Nec gemmiferas detrahit aures
Lapis Eoâ lectus in vndâ.
Nec Sidonio mollis aheno
Repetita bibit lana rubores;
Nec mæoniâ diſtinguit acu,
Quæ Phœbeis ſubditus euris
Legit Eois Ser arboribus;
Qualibet herba tinxere colos,
Quas indocta neuere manus;
Sed non dubios fouet illa toros.
Sequitur dira lampade Erinnys,
Quorum populi coluere diem.
Nec ſibi felix pauper habetur,
Niſi felices cecidiſſe videt.
Quiſquis medium defugit iter,
Stabili nunquam tramite curret:
Dum petit vnum præbere diem,
Patrioſque puer concitat axes,
Nec per ſolitum percurrit iter,
Sed Phœbeis ignota ſecat
Sidera flammis, errante rotâ,
Secum pariter perdidit orbem.
Medium cæli dum ſulcat iter,
Tenuit Latias Dædalus oras,

Nullique

Nullique dedit nomina ponto.
Sed dum volucres vincere veras
Icarus audet, patriasque puer
Despicit alas, Phœboque volat
Proximus ipsi, dedit ignoto
Nomina ponto.
Malè pensantur magna ruinis.
Felix alius magnusque volet;
Me nulla vocet turba potentem,
Stringat tenuis littora puppis,
Nec magna meos aura phaselos
Iubeat medium scindere pontum.
Transit tutos fortuna sinus,
Medioque rates quærit in alto,
Quarum feriunt suppara nubes.
Sed quid pauido territa vultu,
Qualis Baccho saucia Thyas,
Fertur rapido regina gradu?
Quæ te rursus fortuna rotat,
Miseranda, refer. licet ipsa neges,
Vultus loquitur quodcumque tegis.

ACTVS TERTIVS.

DEIANIRA. CHORVS.

Vagus per artus errat excussos tremor,
Erectus horret crinis, impulsis adhuc
Stat terror animis, & cor adtonitum salit,
Pauidumque trepidis palpitat venis iecur.
Vt fractus austro pontus etiamnunc tumet,

Quamuis quiescat languidis ventis dies;
Ita mens adhuc vexatur excusso metu.
Semel profecto premere felices Deus
Cùm cœpit, vrget. hos habent magna exitus.
CH. *Quis tam impotens, ô misera, te casus rotat?*
DE. *Vt missa palla est, tabe Nessea inlita,*
Thalamisque demens intuli gressum meis,
Nescio quid animus timuit, & fraudem strui.
Libet experiri solibus virus ferum
Flammisque Nessus sanguinem ostendi arcuit.
Hic ipse fraudes esse præmonuit Deus.
Et forte nulla nube respersus iubar
Laxabat ardens feruidum Titan diem;
Vix ora solui, patitur etiam nunc timor.
Medios in ignes solis, & claram facem
Quo tincta fuerat palla, vestisque inlita,
Abiectus horret sanguis, & Phœbi comâ
Tepefactus ardet: vix queo monstrum eloqui,
Niues vt eurus soluit, aut tepidus notus
Quas vere primo lubricus perdit Mimas;
Vtque euolutos frangit Ionio salo
Obposita fluctus Leucas; & laxus tumor
In littore ipso spumat, aut cælestibus
Adspersa tepidis thura laxantur focis;
Sic languet omne virus, & perdit comam.
Dumque ipsa miror; causa mirandi perit.
Quin ipsa tellus spumeos motus agit,
Et quidquid illa tabe contactum est, labat.

Tumensque tacita sequitur, & quaßat caput.
Natum pauentem cerno & ardenti pede
Gressus ferentem. Prome quid portes noui.

HYLLVS. DEIANIRA. NVTRIX.

I, profuge, quære si quid vlterius patet
Terris, freto, sideribus, Oceano, inferis;
Vltra labores mater Alcidæ fuge.
DE. *Nescio quod animus grande præsagit malum.*
HYL. *Regna, triumpha, templa Iunonis pete:*
Hæc tibi patent; delubra præclusa omnia.
DE. *Effare, qui me casus insontem premat.*
HYL. *Decus illud orbis, atque præsidium vnicum,*
Quem fata terris in locum dederant Iouis,
O mater, obiit, membra, & Herculeos toros
Vrit lues Nessea qui domuit feras,
Ille ille victor vincitur, mœret, dolet.
Quid quæris vltra? DE. *miserias properant suas*
Audire miseri. fare, quo posita in statu
Iam nostra domus est. ô lares, miseri lares?
Nunc vidua, nunc expulsa, nunc feror obruta?
HYL. *Non sola mœres, Hercules toto iacet*
Mundo gemendus. fata ne mater tua
Priuata credas, iam genus totum obstrepet.
Hunc eiulatu, quem gemis, cuncti gemunt.
Commune terris omnibus pateris malum;
Luctum occupasti prima. non sola Herculem
Miseranda mœres. DE. *quàm propè à letho tamen,*
Ede ede, quæso, iaceat Alcidês meus.

HYL. *Mors refugit illum, victa quæ in regno suo*
Semel est, nec audent fata tam vastum nefas
Admittere. ipsa forsitan trepidâ colos
Clotho manu proiecit, & fatum Herculis
Timet peragere. pro diem, infandum diem,
Hócne ille somno magnus Alcides ijt
Ad fata, & vmbras, atque peiorem polum?
DE. *Præcedere illum dicis? an possum prior*
Mortem occupare? fare, si nondum occidit.
HYL. *Euboica tellus vertice immenso tumens*
Pulsatur omni parte: Phryxeum mare
Scindit Caphareus; seruit hoc austro latus;
At qua, niuosi patitur aquilonis minas,
Euripus vndas flectit instabiles vagus,
Septemque cursus flectit, & totidem refert,
Dum lassa Titan mergat Oceano iuga;
Hîc rupe celsa, nulla quam nubes ferit,
Annosa fulgent templa Canei Iouis.
Vt stetit ad aras omne votiuum pecus,
Totumque tantis gemuit armentis nemus;
Spolium Leonis sordidum tabo exsuit,
Posuitque clauæ pondus, & pharetrâ graues
Laxauit humeros: veste tunc fulgens tua
Cana reuinctus populo horrentem comam,
Succendit aras: Accipe has, inquit, focis
Non falso messes genitor, & largo sacer
Splendescat ignis thure, quod Phœbum colens
Diues Sabæis conlegit truncis Arabs.

Pacata tellus, inquit, & cœlum, & freta;
Feris subactis omnibus victor redI,
Depone fulmen. gemitus in medias preces,
Stupente, & ipso, cecidit? hic cœlum horrido
Clamore complet: qualis impressa fugax
Taurus bipenni vulnus & telum ferens,
Delubra vasto trepida mugitu replet.
Aut quale mundo fulmē emissum tonat;
Sic ille gemitus sidera & pontum ferit:
Et vasta Chalcis sonuit; & voces Cyclas
Excepit omnis; hinc petræ Capharides:
Hinc omne voces reddit Herculeas nemus.
Flentem vidimus: vulgus antiquam putat
Rabiem redisse; tunc fugam famuli petunt.
At ille vultus ignea torquens face,
Vnum inter omnes quærit & sequitur Lycam.
Complexus aras ille tremebunda manu,
Mortem metu consumpsit, & parum sui
Pœnæ reliquit. dumque tremebundum manu
Tenuit cadauer, Hac manu, inquit, hac ferar,
O fata! victus? Herculem perimit Lycas.
Ecce alia clades, Hercules perimit Lycam.
Fata inquinantur; fiet hic summus labor.
In astra missus fertur, & nubes vago,
Spargit cruore; talis in cœlum exsilit
Arundo, Getica visa dimitti manu,
Aut quam Cydon excussit; inferius tamen
Et tela fugient. corpus in pontum cadet;

In ſaxa ceruix; funus ambobus iacet.
Reſiſtite, inquit, non furor mentem abſtulit.
Furore grauius iſtud atque ira malum eſt.
In me iuuat ſæuire. vix peſtem indicat,
Et ſæuit: artus ipſe dilacerat ſuos,
Et membra vaſta carpit auellens manu;
Exſuere amictus quærit; hoc ſolum Herculem
Non poſſe vidi, trahere conatus tamen,
Et membra traxit: corporis palla horridi
Pars eſt, & ipſa veſtis immiſcet cutem.
Nec cauſa diræ cladis in medio patet:
Sed cauſa tamen eſt, vixque ſufficiens malo.
Nunc ore terram languidus prono ferit;
Nunc poſcit vndas: vnda non vincit malum.
Fluctiſona quærit littora, & pontum occupat.
Famularis illum retinet errantem manus.
O ſortem acerbam, fuimus Alcidæ pares!
Nunc puppis illum littore Euboico refert,
Auſterque lenis pondus Herculeum rapit.
DE. *Deſtituit animus membra: nox oculos premit.*
Quid anime ceſſas? quid ſtupes? factum eſt ſcelus.
Natum repoſcit Iuppiter, Iuno æmulum:
Reddendus orbi eſt. quod pôteſt reddi exhibe.
Eat per artus enſis exactus meos.
Sic ſic agendum eſt. tam leues pœnas manus
Tantis repoſcit? tolle fulminibus ſocer
Nurum ſceleſtam: nec leui telo manus
Armetur; iſtud fulmen exiliat polo,

Quo, ni fuisset genitus Alcides tibi,
Hydram cremasses. pestem vt insolitam feri,
Et vt nouerca peius irata malum.
Emitte telum quale in errantem prius
Phaëthonta missum est; perdidi erepto Hercule:
Et ipsa populos. Quid rogas telum deos?
Iam parce socero, coniugem Alcidæ necem
Optare pudeat; hæc erit voto manus.
A me petatur. occupa ferrum ocyùs
Cur deinde ferrum? quidquid in mortem trahit,
Telum est abunde. rupe ab ætheria ferar.
Hæc, hæc, renatum prima quæ poscit diem,
Oeta eligatur, corpus hinc mitti placet.
Abrupta cautes scindat, & partem mei
Ferat omne saxum, pendeant laceræ manus;
Totumque rubeat asperi montis latus.
Leuis vna mors est: leuis at extendi potest,
Eligere nescis anime cui telo incubes.
Vtinam esset vtinam fixus in thalamis meis
Herculeus ensis: huic decet ferro immori.
Vna perire dextra nobis sat est?
Coite gentes: saxa & incensas faces
Iaculetur orbis; nulla nunc cesset manus:
Corripite tela. vindicem vestrum abstuli.
Impunè sæui sceptra iam reges gerent,
Impunè iam nascetur indomitum malum.
Reddentur aræ cernere adsuetæ hostiam
Similem colenti, sceleribus feci viam.

Ego

Ego vos tyrannis, regibus, monſtris, feris,
Sæuiſque rapto vindice, obpoſiti deis.
Ceſſas Tonantis ſocia? non ſpargis facem,
Imitata fratrem, & mittis ereptam Ioui?
Meque ipſa perdis? laus tibi erepta inclyta eſt,
Ingens triumphus: æmuli Iuno tui
Mortẽ occupaui. NV. *quid domũ impulſã trahis?*
Erroris iſtuc omne quodcunque eſt nefas.
Haud eſt nocens, quicunque non ſponte eſt nocens.
DE. *Quicunque facto ignoſcit, & parcit ſibi,*
Errare meruit, morte damnari placet.
NVT. *Nocens videri qui petit, mortem cupit.*
DE. *Mors innocentes ſola deceptos facit.*
NVT. *Titana fugies?* DE. *ipſe me Titan fugit.*
NV. *Vitã relinques miſera?* DE. *at Alcidem ſequar.*
NVT. *Supereſt, & auras ille cæleſtes trahit.*
DE. *Vinci Hercules cùm potuit, hinc cœpit mori.*
NVT. *Natum relinques, fataque abrumpes tua?*
DE. *Quæcunque natum ſepelit, hæc vixit diu.*
NV. *Virum ſequeris?* DE. *prægredi caſtæ ſolent.*
NVT. *Si teipſa damnas, ſceleris & miſerã arguis.*
DE. *Nemo nocens ſibi ipſe pœnas inrogat.*
NVT. *Multis remiſſa eſt vita, quorum error nocẽs,*
Non dextra fuerat. fata quis damnat ſua?
DE. *Quicunque fata iniqua ſortitus fugit.*
NVT. *Hic ipſe Megaram nempe confixam ſuis*
Strauit ſagittis, atque natorum indolem
Lernæa figens tela furibunda manu.

Ter parricida factus; ignouit tamen
Sibi: nam furoris fonte Cyniphio scelus
Sub axe Libyco tersit, & dextram abluit.
Quo misera pergis? quid tuas damnas manus?
DE. *Damnat meas deuictus Alcides manus:*
Fraudem placet punire. NVT. *si noui Herculem,*
Aderit cruenti forsitan victor mali,
Dolorque fractus cedet Alcidæ tuo.
DE. *Exedit artus virus, vt fama est, Hydræ:*
Inmersa pestis coniugis membra abstulit.
NVT. *Serpentis illud virus enectæ autumas*
Haud posse vinci, qui malum & viuum tulit:
Elisit Hydram, dente cum infixo stetit
Media palude victor, effuso obrutus
Artus veneno. sanguis hunc Nessi obprimet
Qui vicit ipsas horridi Nessi manus?
DE. *Frustra tenetur ille, qui statuit mori:*
Proinde lucem fugere decretum est mihi.
Vixit satis, quicunque cum Alcide óccidit.
NVT. *Per has aniles ecce te supplex comas,*
Atque vbera ista penè materna obsecro,
Depone tumidas pectoris læsi minas,
Mortisque diræ expelle decretum horridum.
DE. *Quicunque misero fortè dissuadet mori,*
Crudelis illi est. NVT. *Interim pœna est mori.*
DE. *Sed sæpe donum in pluribus venia fuit.*
NVT. *Defende saltem dexteram infelix tuam,*
Fraudisque facinus esse, non nuptæ sciat.

De.

DE. Defendar illic, inferi ſoluent ream,
A me me ipſa damnor, purget has Pluto manus,
Stabo ante ripas immemor Lethe tuas,
Et vmbra triſtis coniugem excipiam meum.
Sed tu, negrantis regna qui torques poli,
Para laborem. ſcelera quæ quiſque auſus eſt,
Hic vicit error. Iuno non auſa Herculem eſt
Eripere terris. horridam pœnam para.
Siſyphia ceruix ceſſet, & noſtros lapis
Impellat humeros. me vagus fugiat latex,
Meamque fallax vnda deludat ſitim.
Merui manus præbere turbinibus tuis,
Quæcunque regem Theſſalum torques rota.
Effodiat auidus hinc & hinc vultus fibras.
Vacet vna Danais, has ego explebo vices.
Laxate manes. recipe me comitem tui
Phaſiaca coniux, peior hac, peior tuo
Vtroque dextra eſt ſcelere, ſeu mater nocens,
Seu dira ſoror es. adde me comitem tuis
Treïcia coniux ſceleribus. natam tuam
Althæa mater recipe; nunc veram tuam
Agnoſce prolem: quid tamen tantum manus
Veſtræ abſtulerunt? claudite Elyſium mihi,
Quæcunque fidæ coniuges nemoris ſacri
Lucos tenetis. ſi qua reſperſit manus
Viri cruore, nec memor caſtæ facis
Stricto cruenta Belias ferro ſtetit,
In me ſuas cognoſcat & laudet manus:

In hanc abire coniugum turbam libet.
Sed & illa fugiet turba tam diras manus,
Inuicte coniux, innocens animus mihi,
Scelesta manus est. prò nimis mens credula,
Prò Nesse fallax! namque semiferi dolis
Auferre cupiens pellici, eripui mihi.
Retede Titan, tuque quæ blanda tenes
In luce miseros, vita caritura Hercule;
Lux vilis ista est. exigam pœnas tibi.
Reddamque vitam. fatáne extendam mea?
Mortemque coniux in tuas seruem manus?
Virtûsne superest aliqua? Sarmatica & manus
Intendere arcum tela missurum valet?
In arma cessant, teque languenti manu
Non audit arcus? si potes letum dare
Animose coniux, dexteram expecto tuam.
Mors differatur. frange vt insontem Lycam;
Alias in vrbes sparge; & ignotum tibi
Emitte in orbem; perde vt Arcadiæ nefas,
Et quidquid aliud restitit. ab illis tamen
Coniux redisti. HYL. *parce iam mater precor;*
Ignosce fatis. error à culpa vacat.
DE. *Si vera pietas, Hylle, quærenda est tibi,*
Iam perime matrem. pauida quid tremuit manus?
Quid ora flectis? hoc erit pietas scelus.
Ignaue dubitas? Herculem eripui tibi:
Hæc hæc peremit dextra; cui debes pati
Auum Tonantem; maius eripui decus,

Quàm

Quàm in lucẽ tribui. si tibi ignotum est nefas,
A matre disce: seu tibi iugulo placet
Mersisse ferrum, siue maternum libet
Inuadere vterum; mater intrepidum tibi
Præbebit animum; non erit totum scelus
A te peractum: dextera sternar tua,
Sed mente nostra. natus Alcidæ times?
Ita nulla peragas iussa, nec frangens mala
Erres per orbem; si qua nascetur fera,
Referas parentem. dexteram intrepidam para:
Patet ecce plenum pectus ærumnis, feri.
Scelus remitto: dexteræ parcunt tuæ
Eumenides ipsæ; verberum crepuit sonus.
Quænam ista torquens angue vipereo comam
Temporibus atras squallidis pinnas quatit?
Quid me flagrante dira persequeris face,
Megæra? pœnas poscit Alcides, dabo.
Iámne inferorum, diua, sedere arbitri?
Sed ecce diras carceris video fores.
Quis iste saxum immane detritis gerit
Iam senior humeris? ecce iam vectus lapis
Quærit relabi. membra quis præbet rotæ?
Hic ecce pallens dira Tisiphone stetit,
Causam poposcit. parce verberibus precor,
Megæra, parce, sustine Stygias faces.
Scelus est amoris. sed quid hoc? tellus labat;
Et aula tectis crepuit excussis minax
Vnde iste cœtus? totus in vultus meos

Decur-

Decurrit orbis? hinc & hinc populi fremunt,
Totusque poscit vindicem mundus suum.
Iam parcite vrbes. quò fugam præceps agam?
Mors sola portus, dabitur ærumnis locus.
Testor nitentis flammeam Phœbi rotam,
Superosque testor, Herculem terris adhuc
Moritura linquo HYL. *fugit adtonita, hei mihi!*
Peracta iam pars matris est, statuit mori.
Nunc nostra superest. mortis aufero impetum;
O misera pietas! si mori matrem vetas,
Patri es scelestus; si mori pateris tamen,
In matre peccas. surgit hinc illinc nefas.
Inhibenda tamen est: pergam, & eripiam scelus.

CHORVS.

Choriambici Glyconij.

VErum est quod cecinit sacer
Thressæ sub Rhodopes iugis,
Tangens Pieriam chelym,
Orpheus, Calliopæ genus:
Æternum fieri nihil,
Illius stetit ad modos
Torrentis rapidi fragor,
Oblitusque sequi fugax,
Amisit liquor impetum:
Et dum fluminibus mora est,
Defecisse putant Geten
Hebrum Bistones vltimi.
Aduexit volucres nemus,

Et

Et silua residens venit;
Aut si qua aëra peruolat,
Auditis vaga cantibus
Ales deficiens cadit.
Abrupit scopulos Athos,
Centauris obitum ferens;
Et iuxta Rhodopen stetit
Laxata niue cantibus.
Et quercum fugiens suam,
Ad vatem properat Dryas,
Ad cantus veniunt suis
Ipse cum latebris fera,
Iuxtaque impauidum pecus
Sedit Marmaricus leo.
Nec dama trepidant lupos.
Et serpens latebras fugit
Tunc oblita veneni.
Quin per Tenarias fores,
Manes cùm tacitos adit,
Mœrentem feriens chelym,
Cantu tartara flebili
Et tristes Erebi deos
Mouit: nec timuit Stygis
Iuratos superis lacus.
Hæsit non stabilis rota
Victo languida turbine.
Increuit Tityi iecur,
Dum cantus volucres tenet.

Audit

Audito quoque nauitæ
Inferni ratis æquoris
Nullo remigio venit.
Tunc primùm Phrygius senex
Vndis stantibus immemor
Excussit rabidam sitim,
Nec pomis adhibet manus.
Sed cùm linqueret inferos
Orpheus carmina fundens,
Et vinci lapis improbus,
Et vatem potuit sequi;
Consumptas iterum deæ
Supplent Euridices colos.
Sed dum respicit immemor,
Nec credens sibi redditam
Orpheus Eurydicem sequi,
Cantus præmia perdidit.
Quæ nata est iterum perit.
Tunc solamina cantibus
Quærens flebilibus modis,
Hæc Orpheus cecinit Getis:
Leges in superos datas,
Et qui tempora dirigens
Quatuor præcipitis Deus
Anni disposuit vices,
Nulli non auidas polo
Parcas stamina nectere.
Quod natum est poterit mori.

Vati credere Thracio
Deuictus iubet Hercules.
Iam iam legibus obrutis
Mundo cùm veniet dies;
Auſtralis polus obruet
Quidquid per Libyam iacet,
Et ſparſus Garamas tenet:
Arctous polus obruet
Quidquid ſubiacet axibus,
Et ſiccus boreas ferit.
Amiſſum trepidus polo
Titan excutiet diem.
Cæli regia concidet,
Certos atque obitus trahet.
Atque omnes pariter deos
Perdet mors aliqua & chaos
Et mors fata nouiſſima
In ſe conſtituet ſibi.
Quis mundum capiet locus?
Diſcedet via tartari,
Stratis vt pateat polis?
An quod diuidit æthera
A terris ſpatium, ſat eſt,
Et mundi nimium malis?
Quis tantum capiet nefas
Fratrum? quis ſuperis locus?
Pontum, ſidera, tartara,
Regna vnus capiet tria.

Sed

Sed quis non modicus fragor
Aures attonitas mouet?
Est est Herculeus sonus.

ACTVS QVARTVS.

Trimetri & Anapæstici.

HERCVLES. CHORVS.

Conuerte Titan clare, anhelantes equos,
Emitte noctem. pereat hic mundo dies,
Quo moriar; atra nube inhorrescat polus.
Obsta Nouercæ. Nunc pater cæcum chaos
Reddi decebat: hinc & hinc compagibus
Ruptis vterque debuit frangi polus.
Quid parcis astris? Herculem amittis pater.
Nunc partem in omnem Iuppiter specta poli,
Ne quis gigas Thessalica iaculetur iuga,
Et fiat Othrys pondus Encelado leue.
Laxabit atri carceris iam iam fores
Pluton superbus: vincula excutiet patri,
Cælumque reddet, ille, qui pro fulmine
Tuisque facibus natus in terris eram,
Ad Styga reuertor. surget Enceladus ferox,
Mittetque, quo nunc premitur, in superos onus.
Regnum omne genitor ætheris dubium tibi
Mors nostra faciet, antequam spolium tui
Cælum omne fiat, conde me tota pater
Mundi ruina; frange, quem perdis, polum.
CH. *Non vana times nate Tonantis;*
Iam Thessalica Pelion Ossa

Premet; & Pindo congestus Athos
Nemus ætheriis inseret astris.
Vincet scopulos inde Typhœus,
Et Tyrrhenam feret Inarimen.
Feret Ætnæos inde caminos,
Scindetque latus montis aperti,
Nondum Enceladus fulmine victus,
Iam te cæli signa sequentur.
HER. *Ego, qui relicta morte, contempta Styge,*
Per media Lethes stagna cum spolio redij,
Cùm penè trepidis excidit Titan equis;
Ego, quem deorum regna senserunt tria,
Morior; nec vllus per meum stridit latus
Transmissus ensis; haud meæ telum necis
Saxum est, nec instar montis abrupti latus,
Aut totus Othrys; non truci vultu Gyges
Pindo cadauer obruit toto meum.
Sine hoste vincor; quodque me torquet magis;
(O misera virtus) summus Alcidæ dies
Nullum malum prosternit; inpendo, hei mihi,
In nulla vitam facta. Prò mundi arbiter,
Superique quondam dexteræ testes meæ!
Prô cuncta tellus, Herculis vestri placet
Mortem perire? dirus ô nobis pudor!
O turpe fatum! femina Herculeæ necis
Auctor feretur, auctor Alcides quibus!
Inuicta si me cadere feminea manu
Voluere fata, perque tam turpes colos

Mea mors cucurrit, cadere potuissem, hei mihi,
Iunonis odio femina caderem minis,
Sed cælum habentis. si nimis superis fuit;
Scythico sub axe genita domuisset meas
Vires Amazon femina cuius manu
Iunonis hostis vincor? hinc grauior tui
Nouercæ pudor est. quid diem hunc lætum vocas?
Quid tale tellus genuit iratæ tibi?
Mortalis odia femina excessit tua.
Adhuc fremebas esse te Alcidæ parem,
Victa es duobus; pudeat irarum deos.
Vtinam meo cruore satiasset suos
Nemæa rictus pestis! aut centum anguibus
Vallatus Hydram tabe pauissem mea.
Vtinam fuissem præda Centauris datus!
Aut inter vmbras vinctus, æterno miser
Saxo sederem! spolia cùm traxi vltima
Fato stupente. tunc ab inferna Styge
Lucem recepi, Ditis euici moras:
Vbique me mors fugit, vt leto inclyto
Fortis carerem. prò feræ victæ, ô feræ!
Non me triformis sole conspecto canis
Ad Styga reduxit: non sub Hesperio polo
Ibera vicit turba pastoris feri;
Non gemina serpens. perdidi mortem, hei mihi,
Toties honestam. titulus extremus quis est?
CH. *Viden', vt laudis conscia virtus*
Non Lethæos horreat amnes?

Pudet auctoris, non morte dolet,
Cupit extremum finire diem
Vasta pressus mole gigantum,
Et mortiferum Titana pati,
Rabidæque necem debere feræ.
Si tua causa est miseranda necis,
Quòd nulla fera est. nullusque gigas,
Iam quis dignus necis Herculeæ
Superest auctor, nisi dextra tui?
HER. *Eheu quis intus scorpius, quis feruidã*
Plagâ reuulsus cancer infixus meas
Vrit medullas? sanguinis quondam capax
Tumidi iecur pulmonis arentes fibras
Distendit: ardet felle siccato iecur,
Totumque lentus sanguinem auexit vapor.
Primam cutem consumpsit, hinc aditus nefas
In membra fecit, abstulit costis latus:
Exedit artus penitus, & totas malum
Hausit medullas, ossibus vacuis sedet.
Nec ossa durant ipsa, sed compagibus
Discussa ruptis mole conlapsâ fluunt.
Defecit ingens corpus, & pesti satis
Herculea non sunt membra. prô quantũ est malũ,
Quod esse vastum fateor! ô dirum nefas!
En cernite vrbes, cernite ex illo Hercule
Quid iam supersit. Herculem agnoscis pater?
His ego lacertis spolia Nemæi mali
Elisa pressi? tensus hac arcus manu

Aſtris ab ipſis detulit Stymphalidas?
His ego citatam greſſibus viciferam,
Radiante clarum fronte geſtantem caput?
His fracta Calpe manibus eliſit fretum?
His tot feræ, tot ſcelera, tot reges iacent?
His mundus humeris ſedit? hæc moles mei eſt?
Hæc illa ceruix? has ego oppoſui manu
Cælo ruenti? cuius ô cuſtos manu.
Trahetur vltrà Stygius? vbi vires priùs?
In me? ſepultæ. quid patrem adpello Iouem?
Quid per Tonantem vendico cælum mihi?
Iam iam meus credetur Amphitrio pater.
Quæcunque peſtis viſcere in noſtro lates,
Procede; quid me vulnere occulto petis?
Quis te ſub axe frigido pontus Scythes,
Quæ pigra Tethys genuit? aut Maurum premens
Ibera Calpe littus? ô dirum malum!
Vtrúmne ſerpens, ſquallidum criſtâ caput
Vebrans, an aliquod eſt mihi ignotum malum?
Numquid cruore es genita Lernææ feræ?
An te reliquit Stygias in terris canis?
Omne es malum, nullumque. quis vultus tibi eſt?
Concede ſaltem ſcire quò peream malo.
Quæcunque peſtis, ſiue quæcunque es fera,
Palam timeres. quis tibi in medias locum
Fecit medullas? ecce diruptæ cute
Viſcera manus detexit, vlterior tamen
Inuenta latebra eſt, ô malum ſimile Herculi!

Vnde

Vnde iste fletus? vnde in has lacrymæ genas?
Inuictus olim vultus, & numquam malis
Lacrymas suis præbere consuetus; pudet;
Iam flere didicit. quis dies fletum Herculis,
Quæ terra vidit? siccus ærumnas tuli.
Tibi illa virtus, quæ tot elisit mala,
Tibi cessit vni; prima, & ante omnes mihi
Fletum abstulisti; durior saxo horrido,
Et chalybe vultus, & vaga Symplegade,
Rictus meos infregit, & lacrymam extulit;
Flentem, gementem, summe protector poli
Me terra vidit: quodque me torquet magis,
Nouerca vidit. Vrit ecce iterum fibras;
Incaluit ardor. vnde nunc fulmen mihi?
CHO. *Quid non possit superare dolor?*
Quondam Getico durior Hæmo,
Nec Parrhasio lentior axe,
Sæuo cessit membra dolori:
Fessumque mouens per colla caput
Latus alterno pondere flectit,
Fletum virtus sæpe resorbet,
Sic arctoas laxare niues,
Quamuis tepido sidere Titan,
Non tamen audet, vicitque faces
Solis adusti glaciale iubar.

HERCVLES. ALCMENA.

C*Onuerte vultus ad meas clades pater.*
Nũquam ad tuas confugit Alcides manus,

Non cùm per artus Hydra fecundum meos
Caput implicarit. inter infernos lacus
Possessus atra nocte cum fato steti,
Nec inuocaui. tot feras vici horridas,
Reges, tyrannos; non tamen vultus meos
In astra torsi. semper hæc nobis manus
Votum spopondit. nulla propter me sacro
Micuere cœlo fulmina. hic aliquid dies
Optare iussit. primus audierit preces,
Idemque summus; vnicum fulmen peto.
Giganta crede: non minus cœlum mihi
Adserere potui: dum patrem verum puto,
Cœlo peperci. siue crudelis pater,
Siue es misericors, commoda nato manum.
Propera ante mortem, & occupa hanc laudē tibi.
Vel, si piget, manusque detrectat nefas,
Emitte Siculo vertice ardentes, pater,
Titanas in me, qui manu Pindum ferant,
Aut te, Ossa, qui me monti proiecto obprimant.
Abrumpe & Erebi claustra. me stricto petat
Bellona ferro; mitte Gradiuum trucem;
Armetur in me dirus, & frater quidem,
Sed ex nouerca. tu quoque Alcidæ soror,
Tantùm ex parente, cuspidem in fratrem tuum
Iaculare Pallas. supplices tendo manus
Ad te nouerca: sparge tu saltem, precor,
Telum; perire femina possim manu.
Iam fracta, iam satiata, quid pascis minas?

Quid

Quid quæris vltrà? supplicem Alciden vides.
Et nulla tellus, nulla me vidit fera
Te deprecantem; nunc mihi iratâ quidem
Opus est nouercâ; nunc tuus cessat dolor,
Nunc odia ponis; parcis, vbi votum est mori?
O terræ & vrbes, non facem quisquam Herculi,
Non arma tradet? à tela subtrahitis mihi?
Ita nulla sæuas terra concipiat feras
Post me sepultum, nec meas vnquam manus
Imploret orbis: si qua nascetur fera,
Nascatur alius. vndique infelix caput
Mactate saxis, vincite ærumnas meas.
Ingrate cessas orbis? excidimus tibi?
Adhuc malis ferisque suppositus fores,
Ni me tulisses; vindicem vestrum malis
Eripite populi. tempus hoc vobis datur.
Pensate merita: mors erit pretium omnium.
AL. *Quas misera terras mater Alcidæ petam?*
Vbi natus, vbi nam est? certa si visus notat,
Reclinis ecce corde anhelanti æstuat.
Gemit; peractum est: membra complecti vltima
O nate liceat; spiritus fugiens meo
Legatur ore! brachia in amplexus cape.
Vbi membra sunt? vbi illa, quæ mundum tulit,
Stelligera ceruix? quis tibi exiguam tui
Partem reliquit? HER. *Herculem spectas quidem*
Mater, sed vmbram & vile nescio quid mei
Agnosce mater: ora quid flectis retro,

Vultumque mœrens? Herculem dici tuum
Partum erubeſcis? AL. *quis feram mundus nouã,*
Quæ terra genuit? quódve tam dirum nefas
De te triumphat? victor Herculis quis eſt?
HER. *Nupta iacentem cernis Alcidem dolis.*
AL. *Quis tantus eſt qui vincat Alciden dolus?*
HER. *Quicunque, mater, femina irata ſat eſt.*
AL. *At vnde in artus peſtis aut oſſa incidit?*
HER. *Aditum venenis palla femineis dedit.*
AL. *Vbinam ipſa palla eſt. mẽbra nudata intuer.*
HE *Conſũpta mecũ eſt.* AL. *tãtáne inuenta eſt lues?*
HER. *O mater Hydram, & mille cum Lerna feras*
Errare mediis credo viſceribus meis.
Quæ tanta nubes flamma Sicanias bibit?
Quæ Lemnos ardens? quæ plaga ignifera poli,
Vetans flagranti currere in zona diem,
In ipſa me iactate, prô comites, freta,
Medioſque in amnes. quis ſat eſt Iſter mihi?
Non ipſe terris maior Oceanus meos
Franget vapores: omnis in noſtris malis
Deficiet humor, omnis areſcet latex.
Quid rector Erebi me remittebas Ioui?
Decuit tenere? redde me tenebris tuis.
Talem ſubactis Herculem oſtende inferis,
Nil inde ducam. quid, times iterum Herculem?
Inuade mors non trepida, iam poſſum mori.
AL. *Compeſce lacrymas ſaltem & ærũnas doma,*
Maliſque tantis Herculem indomitum refer.

Mortem

Mortemque vince: quod soles, vince inferos.
HER. *Si me catenis horridus vinctum suis*
Præberet auidæ Caucasus volucri dapem;
Scythia gemente, flebilis gemitus mihi
Non excidisset: si vaga Symplegades
Vtraque premerent rupe, redeuntis minas
Ferrem ruinæ. Pindus incumbat mihi
Atque Hæmus, & qui Thracios fluctus Athos
Frangit, Iouisque fulmen excipiens Mimas:
Non ipse si in me, mater, hic mundus ruat,
Superque nostros flagret incensus rogos
Phœbeus axis, degener mentem Herculis
Clamor domaret. mille decurrant feræ;
Pariterque lacerent, hinc feris clangoribus
Ætheria me Stymphalis, hinc taurus minax
Ceruice tota pulset, & quidquid furit;
Solum quoque ingens surgat, hinc illinc fremens,
Artusque nostros durus imminuat dolor,
Sparsus silebo; non feræ excutient mihi,
Non arma, gemitus, nil, quod impelli potest.
AL. *Non virus artus nate femineum coquit;*
Sed dura series operis, & longus tibi
Pauit cruentis forsitan morbis dolor.
HER. *Vbi mors? vbi illa? testis est aliquis mali?*
Intendat arcus; nuda sufficiet manus,
In orbe mecum veniat. huc aliquis mihi
Procedat, agedum huc. AL. *hei mihi! sensus quoque*
Excussit ille nimius inpulsu dolor.

Remouete quæso tela, & infestas precor
Rapite hinc sagittas, igne suffusa genæ
Scelus minantur. qua fuga latebras petam?
Dolor iste furor est: Herculem solus domat.
Cur deinde latebras aut fugam vecors petam?
Obire forti meruit Alcmene manu.
Vel scelere pereat, antè quàm letum mihi
Ignauus aliquis mandet, ac turpis manus
De me triumphet, ecce lassatus malis
Sopore fessas adligat venas dolor.
Grauique anhelum pectus inpulsu quatit.
Fauete superi, si mihi natum inclytum
Misera negantis, vindicem saltem precor
Seruate terris: abeat excussus dolor,
Corpusque vires reparet Herculeum suas.

HYLLVS. ALCMENA. HERCVLES.

PRò lux acerba, prò capax scelerum dolor
Nurus Tonantis occidit, natura iacet,
Nepos supersum: scelere materno hic perit,
Fraude illa capta est. quis per annorum vices,
Totoque in æuo poterit ærumnas senex
Referre tantas? vnus eripiet dies
Parentem vtrumque. cætera vt sileam mala,
Parcamque fatis, Herculem amitto patrem.
AL. *Compesce voces inclytum Alcidæ genus,*
Miseræque fato similis Alcmenæ nepos:
Longus dolorem forsitan vincet sopor.

Sic

Sed ecce lassam deserit mentem quies,
Redditque morbo corpus, & luctus mihi.
HER. Quid hoc? rigenti cernitur Trachin iugo?
At inter astra positus euasi genus
Mortale tandem. quis mihi cælum parat?
Te te pater iam video; placatam quoque
Specto nouercam qui sonus nostras ferit
Cælestis aures? Iuno me generum vocat.
Video nitentem regiam clari ætheris,
Phœbique tritam flammeâ zonam rotâ:
Cubile video noctis; hinc tenebras vocat.
Quid hoc? quis axem cludit, & ab ipsis pater
Deducor astris? ora Phœbeus modo
Adflabat axis, tam prope à cælo fui,
Trachyna video: quis mihi terras dedit?
Modò nempe me infra steterat, ac totus mihi
Subpositus orbis tam bene exciderat dolor.
Cogis fateri. parce, & hanc vocem occupa.
Hæc Hylle dona matris, hoc munus parat.
Vtinam liceret stipite ingesto impiam
Effringere animam, quale Amazonium malum
Circa niualis Caucasi domui latus.
O clara Megara, túne, cùm furerem, mihi.
Coniux fuisti? stipitem atque arcus date:
Dextra inquinetur; laudibus maculã imprimam,
Summus legatur femina Herculeus labor.
HYL. Compesce diras genitor irarum minas.
Habet, peractum est: quas petis pœnas, dedit:

Sua

Suâ peremptâ dexterâ mater iacet.
HER. *Cæci dolores! manibus irati Herculis*
Occidere meruit: perdidit comitem Lycas.
Sæuire in ipsum corpus exanime impetus
Atque ira cogit. cur minis nostris caret?
Ipsum cadauer pabulum accipiant feræ.
HYL. *Plus misera læso doluit: huic aliquid quoque*
Detrahere velles. occidit dextra sua,
Tuo dolore. plura, quàm poscis, tulit.
Sed non cruentæ sceleribus nuptæ iaces,
Nec fraude matris: Nessus hos struxit dolos,
Ictus sagittis qui tuis vitam expulit.
Cruore tincta est palla semiferi, pater,
Nessusque nunc has exigit pœnas sibi.
HER. *Habet, peractum est; fata se nostra explicant.*
Lux ista summa est: quercus hanc sortem mihi
Fatidica quondam dederat, & Parnassio
Cirrhea quatiens templa mugitu nemus.
Dextrâ perempti victor Alcide viri
Olim iacebis; hic tibi emenso freta,
Terrasque & vmbras, finis extremus datur.
Nil querimur vltrà, decuit hunc finem dari,
Ne quis superstes Herculis victor foret.
Nunc mors legatur clara, memoranda, inclyta,
Me digna prorsus; nobilem hunc faciam diem,
Cædatur omnis silua, & Oeteum nemus
Suscipiat ignis, Herculem accipiat rogus.
Sed ante mortem tu, genus Pœantium,

Hoc

Hoc triste nobis iuuenis officium adpara;
Herculea totum flamma succendat diem.
Ad te preces nunc Hylle supremas fero;
Est clara captas inter, inclytum genus
Regnumque referens, Euryto virgo edita,
Iole; tuis hanc facibus & flammis para.
Victor cruentus abstuli patriam, lares;
Nihilque misere preter Alciden dedi,
Et iste rapitur: penset ærumnas suas,
Iouis nepotem foueat, & natum Herculis.
Tibi illa pariat quidquid ex nobis habet.
Tuque ipsa planctus pone funebres, precor,
O clara genitrix. viuet Alcides tuus.
Virtute nostrâ pellicem feci tuam
Credi nouercam: siue nascente Hercule
Nox illa certa est, siue mortalis meus
Pater est, licet sit falsa progenies mihi,
Materna culpa cesset, & crimen Iouis.
Merui parentem, contuli cælo decus.
Natura me concepit in laudes Iouis:
Quin ipse quanquam Iuppiter credi meus
Pater esse gaudet. parce iam lacrymis parens,
Superba matres inter Argolicas eris.
Quid tale Iuno peperit, ætherium gerens
Sceptrum, & Tonanti nupta? mortali tamen
Cælum tenens inuidit? Alcidem suum
Dici esse voluit. perage nunc Titan vices
Solus relictus; ille qui vester comes

Vbique

Vbique fueram, tartara & manes peto.
Hanc tamen ad imos perferam laudem inclytam,
Quòd nulla pestis vicit Alcidem palàm,
Omnemque pestem vicit Alcides palàm.

CHORVS.

Sapphici

O *Decus mundi, radiate Titan,*
Cuius ad primos Hecate vapores
Lassa nocturnæ leuat ora bigæ.
Dic sub aurora positis Sabæis,
Dic sub occasu positis Iberis,
Quique feruentem patiuntur axem,
Quique sub plaustro patiuntur vrsæ:
Dic ad æternos properare manes
Herculem, & regnum canis inquieti,
Vnde non vnquam remeauit vllus.
Sume, quos nubes radios sequantur.
Pallidus mœstas speculare terras,
Et caput turpes nebulæ pererrent.
Quando, prò Titan, vbi, quo sub axe,
Herculem in terris alium sequeris?
Quas manus orbis miser inuocabis,
Si qua sub terra numerosa pestis
Sparget intentam rabiem draconis?
Arcadum si quis populi vetusti
Fecerit siluas aper inquietas?
Thraciæ si quis Rhodopes alumnus
Durior terris Helices niuosæ

Sparget

Sparget humano ſtabulum cruore?
Quis dabit pacem populo timenti,
Si quid irati ſuperi per vrbes
Iuſſerint naſci? iacet omnibus par;
Quem parem tellus genuit Tonanti.
Planctus immenſus reſonet per vrbes;
Et, comas nullo cohibet ne nodo,
Femina exſertos feriat lacertos;
Solaque obductis foribus deorum,
Templa ſecuræ pateant nouercæ.
Vadis ad Lethen, Stygiumque littus,
Vnde te nullæ referent carinæ.
Vadis ad manes miſerandus, vnde
Morte deuictâ tuleras triumphum.
Vmbra nudatis venies lacertis,
Languido vultu, trepidoque collo:
Teque non ſolum feret illa puppis.
Non tamen viles eris inter vmbras;
Æacumque inter, geminoſque Cretas,
Fata diſcernes. fieri tyranni
Parcite ô dites, inhibete dextras.
Laudis eſt, purum tenuiſſe ferrum;
Dumque regnabas minimum cruentis
In tuas vrbes licuiſſe factis.
Sed locum virtus habet inter aſtra.
Sedis Arctoæ ſpatium tenebis?
An grauis Titan vbi promit æſtus?
An ſub occaſu tepido nitebis,
Vnde commiſſo reſonare Ponto

Audies Calpen? loca quæ sereni
Deprimes cæli? quis erit recepto
Tutus Alcidæ locus inter astra?
Horrido tantùm procul à leone
Det pater sedes, calidoque Cancro;
Ne tuo vultu tremefacta leges
Astra conturbent, trepidetque Titan.
Vere dum flores venient tepenti,
Et comam siluis hiemes recident,
Vel comam siluis reuocabit æstas,
Pomaque autumno fugiente cedent,
Nulla te terris rapiet vetustas.
Tu comes Phœbo, comes ibis astris.
Antè nascetur seges in profundo,
Vel fretum dulci resonabit undâ,
Antè discedet glacialis vrsæ
Sidus, & ponto vetito fruetur,
Quàm tuas laudes populi quiescant.
Te pater rerum miseri precamur,
Nulla nascatur fera, nulla pestis,
Non duces sæuos miseranda tellus
Horreat; nullâ dominetur aulâ
Qui putet solum decus esse regni.
Semper intensum tenuisse ferrum.
Si quid in terris iterum timetur,
Vindicem terræ petimus relicta.
Heu quid hoc? mundus sonat, ecce mœret;
Mœret Alcidæ pater. an deorum

Cla-

Clamor, an vox est timida nouercæ?
Hercule an viso fugit astra Iuno?
Laßus an pondus titubauit Atlas?
An magis diri tremuêre manes,
Herculem an visum canis inferorum
Fugit abruptis trepidus catenis?
Fallimur: læto venit ecce vultu
Quem tulit Pæas, humerisque tela
Gestat, & notas populis pharetras,
Herculis hæres.

ACTVS QVINTVS.

NVTRIX. PHILOCTETES.

Effare casus, iuuenis, Herculeos precor,
Vultuque quonam tulerit Alcides necem.
PH. *Quo nemo vitam.* NV. *lætus adeóne vltimos*
Inuasit ignes? PH. *esse iam flammas nihil*
Ostendit ille, qui sub occasu Hercules
Virtute vinci docuit indomita omnia.
NV. *Inter vapores quis fuit forti locus?*
PH. *Quod vnum in orbe venerat nondum malũ,*
Et flamma victa est, hæc quoque adcessit feris:
Inter labores ignis Herculeos abit.
NV. *Edissere agedum, flamma quo victa est modo?*
PH. *Vt omnis Oeten mœsta corripuit manus,*
Hinc fagus vmbras perdit, & toto iacet
Succisa trunco: flexit hinc pinum ferox
Astris minantem, & nube de media vocat;
Ruitura cautes mouit, & siluam trahit

Secum minorem. Chaonis quondam loquax
Stat vaſta late quercus, & Phœbum vetat,
Vltraque totos porrigit ramos nemus:
Gemit illa multo vulnere impreſſo minax,
Frangitque cuneos, reſilit excuſſus chalybs,
Vulnuſque ferrum patitur, & truncum fugit.
Commota tandem eſt; tunc cadens lenta mora
Duxit ruinam; protinus radios locus
Admiſit omnes; ſedibus pulſa ſuis
Volucres pererrant nemore ſucciſo diem,
Quaruntque laſſis garrula pinnis nemus.
Iamque omnis arbor ſonuit, & ſacra quoque
Senſere quercus horridam ferro manum;
Nullique priſcum profuit ligno nemus.
Adgeritur omnis ſilua, & alterna trabes
In aſtra tollunt Herculi anguſtum rogum.
Rapit alta flammas pinus, & robur tenax,
Et breuiori lex: ſilua contexit pyram,
Populea ſilua frondis Herculea nemus.
At ille, vt ingens nemore ſub Naſamonio
Æger reclini pectore admugit leo,
Fertur. quis illum credat ad flammas rapi?
Vultus petentis aſtra, non ignes, erant.
Vt preſſit Oeten, ac ſuis oculis rogum
Luſtrauit, omnes fregit impoſitus trabes.
Arcumque poſcit: Accipe hæc, inquit, ſate
Pæante dona, munus Alcidæ cape:
Has Hydra ſenſit, his iacent Stymphalides,

Et

Et, quidquid aliud eminus vici malum.
Virtute felix iuuenis, has nunquam irritas
Mittes in hostes: siue de media voles
Auferre volucres nube, descendent aues,
Et certa prædam tela de cælo ferent.
Nec fallet vnquam dexteram hic arcus tuam:
Librare telum didicit, & certam dare
Fugam sagittis, ipsa non fallunt iter
Emißa neruo tela. tu tantum, precor
Adcommoda ignes, & facem extremam mihi.
Hic nodus, inquit, nulla quem capiet manus,
Mecum per ignem flagret: hoc telum Herculem
Tantum sequetur. hoc quoque acciperes, ait,
Si ferre poßes: adiuuet domini rogum.
Tum rigida secum spolia Nemeæi mali
Arsura poscit: latuit in spolio rogus.
Ingemuit omnis turba; nec lacrymas dolor
Cuiquam remisit: mater in luctum furens
Diduxit auidum pectus, atque vtero tenus
Exserta vastos vbera in planctus ferit,
Superosque & ipsum vocibus pulsans Iouem,
Impleuit omnem voce femineâ locum.
Deforme letum mater Herculeum facis;
Compesce lacrymas, inquit, introrsus dolor
Femineus abeat, Iuno cur lætum diem
Te flente ducat? pellicis gaudet suæ
Spectare lacrymas. comprime infirmum iecur
Mater; nefas est vbera atque vterum tibi

Laniare, qui me genuit. & dirum fremens,
Qualis per vrbes duxit Argolicas canem.
Cum victor Erebi Dite contempto redit
Tremente fato: talis incubuit rogo.
Quis ſic triumphans lætus in curru ſtetit
Victor? quis illo gentibus vultu dedit
Leges tyrannus? quanta pax obitus tulit?
Hæſere lacrymæ; cecidit expulſus dolor
Nobis quoque ipſis; nemo morituro ingemit.
Iam flere pudor eſt ipſa, quam ſexus iubet
Mœrere. ſiccis hæſit Alcmene genis;
Stetitque nato pene iam ſimilis parens.
NV. Nulláſne in aſtra miſit ad ſuperos preces
Arſurus? aut in vota reſpexit Iouem?
PH. Iacuit ſui ſecurus, & cælum intuens
Quæſiuit oculis, arce an ex aliqua pater
Deſpiceret illum. tum manus tendens ait:
Quacunque parte proſpicis natum pater,
Iſte eſt pater, quem nocte commiſſa dies
Quæſiuit vnus. ſi meas laudes canit
Vtrumque Phœbi littus, & Scythiæ genus,
Et omnis ardens ora quam torret dies:
Si pace tellus plena, ſi nullæ gemunt
Vrbes, nec aras impias quiſquam inquinat:
Si ſcelera deſunt, ſpiritum admitti hunc precor
In aſtra. nec me mortis infernæ locus,
Nec mœſta nigri regna conterrent Iouis:
Sed ire ad illos vmbra quos vici deos

Tant

Pater erubesco. nube discussa diem
Pande, vt deorum vultus ardentem Herculem
Spectet: licet tu sidera & mundum neges,
Vltro pater cogere, si voces dolor
Abstulerit vllas. pande tum Stygios lacus,
Et redde fatis. adproba natum prius;
Vt dignus astris videar hic faciet dies.
Leue est quod actum est. Herculem genitor prius
Inuenit, an damnauit? hoc postque addidit;
Nouerca cernat quo feram flammas modo.
Flammas poposcit. hoc age Alcida comes;
Non segnis, inquit, corripe Oetaam facem,
Quid dextra tremuit: num manus pauida impiũ
Scelus refugit? redde iam pharetras mihi.
Ignaue, iners, inermis. en nostros manus
Quæ tendat arcus, quis sedet pallor genis?
Animo faces inuade, quo Alciden vides
Vultu iacere; respice arsurum miser.
Vocat ecce iam me genitor, & pandit polos.
Venio pater. Vultusque non idem fuit.
Tremente pinum dexterâ ardentem impuli.
Refugit ignis, & reluctantur faces,
Et membra vitant. sed recedentem Hercules
Insequitur ignẽ. Caucasũ, aut Pindũ, aut Athon
Ardere credas. nullus erupit sonus;
Tantùm ingemiscit ignis. ah durum iecur!
Typhon in illo positus immanis rogo
Gemuisset ipse, quique conuulsam solo

Imposuit humeris Ossan Enceladus ferox.
At ille medias inter exsurgens faces
Semustus ac laniatus, intrepidus, rubens,
Nunc, ô parens Herculea, sic stare ad rogum,
Te mater, inquit, sic decet flere Herculem?
Inter vapores positus, & flammæ minas
Immotus, inconcussus, in neutrum latus
Correpta flectens membra, adhortatur, monet,
Gerit aliquid ardens; omnibus fortem addidit
Animum ministris. vrere ardentem putes.
Stupet omne vulgus, vix habent flammæ fidem;
Tam placida frons est, tanta maiestas viro;
Nec properat vri. cumque iam forti datum
Leto satis pensauit, igniferas trabes
Hinc inde traxit, minima quas flamma occupat,
Totasque in ignem vertit, & quà plurimus
Exundat ignis, recipit intrepidus, ferox.
Nunc ora flammis implet. ast illi graues
Luxere barbæ. cumque iam vultum minax
Adpeteret ignis, lamberent flammæ caput,
Non pressit oculos. Sed quid hanc mœstam intuor
Sinu gerentem reliquias magni Herculis?
Crinemque iactans squallidum Alcmene gemit?

ALCMENA. PHILOCTETES.

Timete superi fata. tam paruus cinis
Herculeus est; huc ille decreuit gigas,
O quanta Titan in nihil moles abit!
Anilis, heu me, cepit Alcidem sinus.

Hic

Hic tumulus illi eſt; ecce vix totam Hercules
Compleuit vrnam. quàm leue eſt pondus mihi,
Cui totus æther pondus incubuit leue.
Ad tartara olim regnaque ô nate vltima.
Rediturus ibas; quando ab inferna Styge
Remeabis iterum? non vti ſpolium trahas,
Rurſumque Theſeus debeat lucem tibi;
Sed quando ſolus ignis impoſitus tuas
Compeſcet vmbras, teque tartareus canis
Inhibere poterit? quando Tænaræas fores
Pulſabis? Ah quas mater ad fauces agar?
Quà mors aditur? vadis ad manes iter
Habiturus vnum. Quid diem queſtu tero?
Quid miſera duras vita? quid lucem hanc tenes?
Quem parere rurſus Herculem poſſum Ioui?
Quis me parentem natus Alcmenam ſuam
Tantus vocabit? ô nimis felix, nimis,
Thebane coniux, Tartari intraſti loca
Florente nato; teque venientem inferi
Timuere forſan, quòd pater tantùm Herculis
Vel falſus aderas. Quas petam terras anus,
Inuiſa ſæuis regibus? ſi quis tamen
Rex eſt relictus ſæuus. hei miſera mihi!
Quicumque cæſos ingemunt nati patres,
A me petent ſupplicia, me cuncti obruent.
Si quis minor Buſiris, aut ſi quis minor
Antæus vrbes perfidæ terrent plaga,
Ego præda ducar; ſi quis Iſmarios greges

Thracis cruenti vindicat, carpent greges
Mea membra diri forsitan pœnas petet
Irata Iuno, totus vretur dolor:
Secura victo tandem ab Alcide vacat.
Pellex superſum, ſupplicia de qua exigat,
Ne parere poſſem, fecit hic natus mihi
Vterum timendum. petam Alcmene loca?
Quis me locus, quæ regio, quæ mundi plaga
Defendet aut quas mater in latebras agar?
Vbique certè nota, ſi patriam petam,
Lareſque miſeros, Argos Euryſtheus tenet.
Orbata Thebas, regnum & Iſmenum petam,
Thalamoſque noſtros, in quibus quondam Iouem
Dilecta vidi; prô nimis felix nimis,
Si fulminantem & ipſa ſenſiſſem Iouem!
Vtinam meis viſceribus Alcides foret
Exſectus infans? nunc datum eſt miſeræ, datum
Videre natum laude certantem Ioui:
Et hoc daretur ſcire, quod fatum mihi
Eripere poſſet! quis memor viuet tui
O nate populus? omne iam ingratum eſt genus.
Petam Cleonas? Arcadum an populos petam?
Meritiſque terram nobilem quæram tuis?
Hic dira ſerpens cecidit; hic ales fera;
Hic rex cruentus; hic tua fractus manu,
Qui te ſepulto poſſidet cælum, Leo.
Si grata terra eſt, populus Alcmenam tuam
Defendat omnis: Thracias gentes petam,
Hebrique populos hac quoque eſt meritis tuis

Defenſa tellus; ſtabula cum regno iacent.
Hic pax cruento rege proſtrato data eſt:
Vbi enim negata? quod tibi infelix anus
Quæram ſepulchrum? de tuis totus rogis
Contendat orbis: reliquias magni Herculis
Quis populus, aut quæ templa, quæ gentes colent?
Quis iam petet, quis poſcet Alcmenes onus?
Quæ tibi ſepulchra nate, quis tumulus ſat eſt?
Hic totus orbis famâ erit tumulus tibi.
Quid anime trepidas? Herculis cineres tene.
Complectere oſſa, reliquiæ auxilium dabunt,
Erunt ſatis præſidia, terrebunt tuæ
Reges vel vmbræ. PH. debitos nato quidem
Compeſce fletus mater Alcidæ inclyti.
Non eſt gemendus, nec graui vrgendus nece,
Virtute quiſquis abſtulit fatis iter.
Æterna virtus Herculem fleri vetat:
Fortes vetat mœrere, degeneres iubet.
AL. Sedabo queſtus? vindicem amiſi parens
Terræ atque pelagi, quaque purpureus dies
Vtrumque clarâ ſpectat Oceanum rotâ
Quot miſera in vno condidi natos parens?
Regno carebam, regna ſed poteram dare.
Vna inter omnes terra quas matres gerit,
Votis peperci: nil ego à ſuperis peti
Incolume nato. quid dare Herculeus mihi
Non poterat ardor? quis Deus quidquam mihi
Negare poterat? vota in hac fuerant manu;

Quidquid negaret Iuppiter, daret Hercules.
Quid tale genitrix vlla mortalis tulit?
Defleuit aliqua mater, & toto stetit
Succisa fœtu, bisque septenos greges
Deplanxit vna; gregibus æquari meus
Quot ille poterat? matribus miseris adhuc
Exemplar ingens deerat; Alcmene dabit.
Cessate matres, pertinax si quas dolor
Adhuc iubet lugere, quas luctus grauis
In saxa vertit; cedite his cuncta malis.
Agedum, senile pectus ô miseræ manus
Pulsate. & vna funeri tanto sat est
Grandæua anus defecta: quod totus breui
Iam quæret orbis? expedi planctus tamen
Defessa quanquam brachia, vt inuidiam deis
Lugendo facias. aduoca in planctum genus.

ALCMENA. Anapæstici.

FLete Alcmenen, magnique Iouis
Plangite natum, cui concepto
Lux vna perIt, noctesque duas
Contulit Eos: ipsâ quiddam
Plus luce perit. tota pariter
Plangite gentes, quarum sæuos
Ille tyrannos iussit Stygias
Penetrare domos, populisque madens
Ponere ferrum; fletum meritis
Reddite tantis. totus, totus
Personet orbis. fleat Alciden

Cœru-

Cærula Crete; magno tellus
Clara Tonante;
Centum populi brachia pulsent.
Nunc Curetes, nunc Corybantes
Arma Idæâ quassate manu:
Armis illum lugere decet:
Nunc nunc funus plangite verum:
Iacet Alcides non minor ipso,
Creta, Tonante,
Flete Herculeos Arcades obitus,
Nondum Phœbo nascente genus.
Et iuga Spartes Nemeaque sonent,
Feriatque graues Mænala planctus.
Poscite magno Alcidem gemitu:
Stratus vestris setiger oris,
Alesque sequi iussa sagittas
Totum pinnis velata diem:
Flete Argolici, flete Cleonæ,
Hic terrentem mœnia quondam
Vestra leonem fregit nostri
Dextera nati. date Sitoniæ
Verbera matres, gelidusque sonet
Planctibus Hebrus: flete Alciden.
Quòd non stabulis nascitur infans,
Nec vestra greges viscera carpunt.
Fleat Antæo libera tellus;
Et rapta fero plaga Geryone.
Mecum miseræ plangite gentes:

Alt-

Audiat ictus vtraque Tethys.
Vos quoque mundi turba citati,
Flete Herculeos numina casus.
Vestrum Alcides ceruice meus
Mundum, superi, cælumque tulit,
Cùm stelligeri vector olympi,
Pondere liber spirauit Atlas.
Vbi nunc nostra Iuppiter arces?
Vbi promissi regia mundi?
Nempe Alcides mortalis obit;
Nempe sepultus. quoties telis
Facibusque tuis ille pepercit?
Quoties ignis spargendus erat?
In me saltem iaculare facem,
Semelemque puta.
Iámne Elysias ô nate domus,
Iam littus habes, ad quod populos
Natura vocat?
An post raptum Styx atra canem
Præclusit iter; teque in primo
Limine Ditis fata morantur?
Quis nunc vmbras nate tumultus,
Manesque tenet?
Fugit abductâ nauita cymba,
Et Centauris Thessala motis
Ferit adtonitos vngula manes?
Anguesque suos Hydra sub vndis
Territa mersit? teque labores

O nate timent?
Fallor, fallor vesana parens?
Nec te manes vmbraque timent.
Non Argolico rapta leoni
Fuluâ pellis contecta iubâ
Lauos operit dura lacertos;
Vallantque feri tempora dentes.
Donum pharetræ cessere tuæ
Telaque mittet iam dextra minor.
Vadis inermis nate per vmbras,
Ad quas semper mansurus eris.

HERCVLES. ALCMENA.
Iambici & dactylici.

QVid me tenentem regna siderei poli,
Cæloque tandem redditum, planctu iubes
Sentire fatum? parce. nam virtus mihi
In astra, & ipsos fecit ad superos iter.
AL. *Vnde sonus trepidas aures ferit?*
Vnde meas inhibet lacrymas fragor?
Agnosco agnosco, victum est chaos.
A Styge, nate, redis iterum mihi:
Fractaque non semel est mors horrida?
Vicisti rursus noctis loca,
Puppis & infernæ vada tristia.
Peruius est Acheron iam languidus,
Et remeare licet soli tibi.
Nec te fata tenent post funera,
An tibi præclusit Pluton iter,

Et pauidus regni metuit sibi?
Certè ego te vidi flagrantibus
Inpositum siluis, cùm pluribus
In cælum furerent flammæ minio.
Arsisti certè, verum vltima
Non tenuere tuas vmbras loca;
Quid timuere tui manes precor?
Vmbra quoque est Diti nimis horrida.
HER. Non me rigentis stagna Cocyti tenent,
Non puppis vmbras furua transuexit meas;
Iam parce mater questibus manes semel
Vmbrasque vidi: quidquid in nobis tui
Mortale fuerat, ignis iniectus tulit:
Paterna cælo pars data est, flammis tua.
Proinde planctus pone, quos nato pares
Genitrix inerti luctus in turpes eas?
Virtus in astra tendit, in mortem timor.
Præsens ab astris, mater, Alcides cano;
Pœnas cruentus iam tibi Eurystheus dabit.
Curru superbum vecta transcendes caput.
Me iam decet subire cælestem plagam;
Inferna vinco rursus Alcides loca.
AL. Mane parumper. cessit, ex oculis abit:
In astra fertur. fallor, an vultus putat
Vidisse natum? misera mens incredula est.
Es numen, & te mundus æternum tenet.
Io triumphe. regna Thebarum petam,
Nouumque templis additum numen canam.

CHORVS. Anapæſtici.

NVnquam Stygias fertur ad vmbras
Inclyta virtus. viuite fortes;
Nec lethæos ſæua per amnes
Vos fata trahent. ſed cùm ſummas
Exiget horas conſumpta dies,
Iter ad ſuperos gloria pandet.
Sed tu domitor magne ferarum,
Orbiſque ſimul pacator ades.
Nunc quoque noſtras reſpice terras:
Et ſi qua nouo bellua vultu
Quatiet populos terrore graui,
Tu fulminibus frange triſulcis,
Fortiùs ipſo genitore tuo
Fulmina mittens.

L. ANNÆI SENECÆ IVNIORIS Thyestes.

Personæ

TANTALVS. ATREVS. THYESTES.
NVNCIVS. MEGÆRA. SERVVS.
PLISTHENES CHORVS.

ACTVS PRIMVS.

TANTALVS. MEGÆRA.

Quis me inferorum sede ab infausta extrahit
Auido fugaces ore captantem cibos?
Quis male deorum Tantalo viuas domos
Ostendit iterum? peius inuentum est siti
Arente in vndis aliquid, & peius fame
Hiante semper? Sisyphi nunquid lapis
Gestandus humeris lubricus nostris venit?
Aut membra celeri differens cursu rota?
Aut pœna Tityi, semper adcrescens iecur
Visceribus atras pascit effossis aues?
Et nocte reparans quidquid amisit die,
Plenum recenti pabulum monstro iacet:
In quod malum transscribor? ô quisquis noua
Supplicia functis durus vmbrarum arbiter
Disponis, adde si quid ad pœnas potes:
Quod ipse custos carceris diri horreat,

Quod

Quod mœstus Acheron paueat, ad cuius metum
Nos quoque tremamus; quare. iam nostra subit
E stirpe turba, quæ suum vincat genus,
Ac me innocentem faciat, & inausa audeat.
Regione quidquid impia cessat loci,
Complebo. nunquam stante Pelopeia domo,
Minos vocabit. ME. *perge detestabilis*
Vmbra, & penates impios furiis age.
Certetur omni scelere, & alterna vice
Stringantur enses. nec sit irarum modus
Pudorve: mentes cæcus instiget furor;
Rabies parentum duret, & longum nefas
Eat in nepotes. nec vacet cuiquam vetus
Odisse crimen, semper oriatur nouum,
Nec vnum in vno. dumque punitur scelus,
Crescat: superbis fratribus regna excidant,
Repetantque profugos, dubia violentæ domus
Fortuna reges inter incertos labet:
Miser ex potente fiat, ex misero potens;
Fluctuque regnum casus assiduo ferat:
Ob scelera pulsi, cùm dabit patriam deus,
In scelera redeant: sintque tam inuisi omnibus,
Quàm sibi. nihil sit ira quod vetitum putet.
Fratrem expauescat frater, & natum parens,
Natusque patrem. liberi pereant malè,
Peiùs tamen nascantur. immineat viro
Infesta coniux. bella trans pontum vehant:
Effusus omnes irriget terras cruor,

Supraque magnos gentium exsultet duces.
Libido victrix impia stuprum in domo
Leuissimum sit: fratris & fas, & fides,
Iusque omne pereat. non sit à vestris malis
Immune cælum. cùm micant stellæ polo,
Flammæque seruant debitum mundo decus;
Nox atra fiat, excidat cœlo dies.
Misce penates; odia, cædes, funera
Accerse, & imple scelere Tantaleam domum.
Ornetur altum columen, & lauro fores
Læte virescant; dignus aduentu tuo
Splendescat ignis; Thracium fiat nefas
Maiore numero. dextra cur patrui vacat?
Nondum Thyestes liberos deflet suos?
Ecquando tollet ignibus iam subditis
Spumante aheno membra? per partes eant
Discerpta patrios polluat sanguis focos:
Epulæ instruantur. non noui sceleris tibi
Conuiuia venies; liberum dedimus diem.
Tuamque ad istas soluimus mensas famem.
Ieiunia exple, mistus in Bacchum cruor
Spectante te potetur: inueni dapes,
Quas ipse fugeres. siste, quò præceps ruis?
TAN. *Ad stagna, & amnes, & recedentes aquas,*
Labrisque ab ipsis arboris plenæ fugas.
Abire in atrum carceris liceat mei
Cubile: liceat, si parum videor miser,
Mutare ripas: alueo medius tuo

Phlegethon relinquar, igneo cinctus freto.
Quicunque pœnas lege fatorum datas
Pati iuberis; quisquis exeso iaces
Pauidus sub antro, quique venturi times
Montis ruinam; quisquis auidorum feros
Rictus leonum, & dira furiarum agmina
Implicitus horres: quisquis immissas faces
Semiustus abigis, Tantali vocem excipe
Properantis ad vos: credite experto mihi;
Amate pœnas. quando continget mihi
Effugere superos? ME, *antè perturba domum,*
Inferque tecum prælia, & ferri malum
Regibus amorem; concute insano ferum
Pectus tumultu. TAN. *mè pati pœnas decet,*
Non esse pœnam: mittor, vt dirus vapor
Tellure ruptâ, vel grauem populis luem
Sparsura pestis. ducam in horrendum nefas
Auus nepotes? magne diuorum parens,
Nosterque quamuis pudeat, ingenti licet
Taxata pœnâ lingua crucietur, loquar;
Nec hoc tacebo; moneo, ne sacrâ manus
Violata cæde, néve furiali malo
Adspergite aras. stabo, & arcebo scelus.
Quid ora terres verbere, & tortos ferox
Minaris angues? quid famem fixam intimis
Agitas medullis? flagrat incensum siti
Cor, & perustis flamma visceribus micat.
Sequor. ME. *furorem diuide in totam domum.*

Sic sic ferantur, & suum infensi inuicem
Sitiant cruorem; sensit introitus tuos
Domus, & nefando tota contactu horruit.
Actum est abundè, gradere ad inferos specus,
Amnemque notum; iam tuo mœsta pede
Terra grauantur. cernis vt fontes liquor
Introrsus actus linquat; vt ripæ vacent;
Ventusque raras igneus nubes ferat;
Pallescit omnis arbor, ac nudus stetit
Fugiente pomo ramus; & qui fluctibus
Illinc propinquis Isthmos atque illinc fremit,
Vicina gracili diuidens terrâ vada,
Longè remotos latus exaudit sonos.
Iam lerna retrocessit, & Phoronides
Latuere venæ, nec suas profert sacras
Alpheus Vndas, & Citharonis iuga
Stant parte nulla cana, deposita niue;
Timentque veterem nobiles Argi sitim,
En ipse Titan dubitat, an iubeat sequi,
Cogatque habenis ire periturum diem.

CHORVS. Choriambici Asclepiadei.

ARgos de superis si quis Achaicum,
Piscasque domos turribus inclytas,
Isthmi si quis amat regna Corinthij,
Et portus geminos, & mare dissidens:
Si quis Taygeti conspicuas niues,
Quas cùm Sarmaticus tempore frigido
In summis boreas composuit iugis,

Æstas

Æstas veliferis soluit Etesiis;
Quem tangit gelido flumine lucidus
Alpheus, stadio notus Olympico;
Aduertat placidum numen, & arceat
Alternæ scelerum ne redeant vices,
Neu succedat auo deterior nepos,
Et maior placeat culpa minoribus.
Tandem lassa feros exsuat impetus
Sicci progenies inpia Tantali.
Peccatum satis est; fas valuit nihil,
Aut commune nefas. proditus occidit
Deceptor dominæ Myrtilus, & fide
Vectus qua tulerat, nobile reddidit
Mutato pelagus nomine. notior
Nulla est Ioniis fabula nauibus.
Exceptus gladio paruulus inpio
Dum currit patrium natus ad osculum,
Inmatura focis victima concidit;
Diuulsusque tua est Tantale dextera,
Mensas vt strueres hospitibus deis.
Hos æterna fames prosequitur cibos,
Hos æterna sitis; nec dapibus feris
Decerni potuit pœna decentior;
Stat lusus vacuo gutture Tantalus,
Inpendet capiti plurima noxio
Phineis auibus præda fugacior.
Hinc illinc grauidis frondibus incubat
Et curuata suis fœtibus, ac tremens

Inludit patulis arbor hiatibus.
Hac, quamuis auidus, nec patiens moræ
Deceptus toties tangere negligit,
Obliquatque oculos, oraque comprimit,
Inclusisque famem dentibus adligat:
Sed tunc diuitias omne nemus suas
Demittit propius, pomaque desuper
Insultant foliis mitia languidis,
Accenduntque famem, quæ iubet inritas
Exercere manus: has vbi protulit,
Et falli libuit, totus in arduum
Autumnus rapitur, siluaque mobilis.
Instat deinde sitis non leuior fame,
Qua cùm percaluit sanguis, & igneis
Exarsit facibus, stat miser obuios
Fluctus ore petens, quos profugus latex
Auertit, sterili deficiens vado;
Conantemque sequi deserit, hic bibit
Altum de rapido gurgite puluerem.

ACTVS SECVNDVS.

ATREVS. SERVVS.

IGnaue, iners, eneruis, & (quod maximum
Probrum tyranno rebus in summis reor)
Inulte, post tot scelera, post fratris dolos,
Fasque omne ruptum, questibus vanis agis
Iras? at Argos fremere iam totum tuis
Debebat armis, omnis & geminum mare
Innare classis, iam tuis flammis agros

Luce-

Lucere & vrbes decuit; ac strictum vndique
Micare ferrum. Tota sub nostro sonet
Argolica tellus equite; non siluæ tegant
Hostem, nec altis montium structæ iugis
Arces. relictis bellicum totus canat
Populus Mycenis. quisquis inuisum caput
Tegit ac tuetur, clade funesta occidat.
Hæc ipsa pollens inclyti Pelopis domus
Ruat vel in me, dummodo in fratrem ruat.
Age anime, fac quod nulla posteritas probet;
Sed nulla taceat. aliquod audendum est nefas
Atrox, cruentum, tale, quod frater meus
Suum esse malit. scelera non vlcisceris,
Nisi vincis, & quid esse tam sæuum potest,
Quod superet illum? nunquid abiectus iacet?
Nunquid secundis patitur in rebus modum,
Fessis quietem? noui ego ingenium viri
Indocile; flecti non potest, frangi potest.
Proin antequam se firmet, aut vires paret
Petatur vltro, ne quiescentem petat,
Aut perdet, aut peribit; in medio est scelus
Positum occupanti. SER. *fama te populi nihil*
Aduersa terret? ATR. *maximũ hoc regni bonũ est,*
Quod facta domini cogitur populus sui
Quàm ferre, tam laudare. SER. *quos cogit metus*
Laudare, eosdem reddit inimicos metus,
At qui fauoris gloriam veri petit,
Animo magis quàm voce laudari volet.

ATR. *Laus vera & humili ſæpe contingit viro;*
Non niſi potenti falſa, quod nolunt velint.
SER. *Rex velit honeſta; nemo non eadem volet.*
ATR. *Vbicũque tantùm honeſta dominanti licẽt,*
Precariò regnatur. SER. *vbi non eſt pudor,*
Nec cura iuris, ſanctitas, pietas, fides,
Inſtabile regnum eſt. ATR. *ſanctitas, pietas, fides,*
Priuata bona ſunt: qua iuuat, reges eant.
SER. *Nefas nocere vel malo fratri puta.*
ATR. *Fas eſt in illo quidquid in fratre eſt nefas.*
Quod enim reliquit crimen intactum? aut vbi
Sceleri pepercit? coniugem ſtupro abſtulit,
Regnumque furto; ſpecimen antiquum imperI
Fraude eſt adeptus; fraude turbauit domum.
Eſt Pelopis altis nobile in ſtabulis pecus,
Arcanus aries, ductor opulenti gregis,
Huius per omne corpus effuſo coma
Dependet auro, cuius è tergò noui
Aurata reges ſceptra Tantalei gerunt;
Poſſeſſor huius regnat: hunc tantæ domus
Fortuna ſequitur. tuta ſepoſitâ ſacer
In parte carpit prata, quæ cludit lapis,
Fatale ſacro paſcuum muro tegens,
Hunc (facinus ingens auſus) adſumpta in ſcelus
Conſorte noſtri perfidus thalami auehit.
Hinc omne cladis mutuæ fluxit malum.
Per regna trepidus exul errauit mea:
Pars nulla generis tuta ab inſidiis vacat,

Cor.

Corrupta coniux, imperI quassa est fides,
Domus aegra, dubius sanguis: est certi nihil,
Nisi frater hostis. quid stupes? tandem incipe,
Animosque sume. Tantalum & Pelopem adspice:
Ad haec manus exempla poscuntur mea.
Profare, dirum quâ caput mactem viâ.
SER. *Ferro peremptus spiritum inimicum exspuat*
ATR. *De fine pœna loqueris, ego pœnam volo.*
Perimat tyrannus? lenis in regno meo
Mors impetretur? SER. *nulla te pietas mouet?*
ATR. *Excede pietas, si modo nostra in domo*
Vnquam fuisti. dira furiarum cohors,
Discorsque Erinnys veniat, & geminas faces
Megara quatiens. non satis magno meum
Ardet furore pectus: inpleri iuuat
Maiore monstro. SER. *quid noui rabidus struis?*
ATR. *Nil quod doloris capiat adsueti modum.*
Nullum relinquam facinus, & nullum est satis.
SER. *Ferrum?* ATR. *parum est.* SER. *Quid ignis?*
(ATR. *Etiamnum parum est.*
SER. *Quonam ergo telo tantus vtetur dolor?*
ATR. *Ipso Thyeste.* SER. *maius est ira hoc malum.*
ATR. *Fateor. tumultus pectora adtonitus quatit,*
Penitusque voluit? rapior, & quò nescio:
Sed rapior. imo mugit è fundo solum;
Tonat dies serenus; ac totis domus
Vt fracta tectis crepuit, & moti lares
Vertêre vultum. fiat hoc, fiat, nefas,

Quod di timetis. SER. *facere quid tandem paras?*
ATR. *Nescio quid animus maius, & solito am-*
Supraque fines moris humani tumet, (*plius*
Instatque pigris manibus: haud, quid sit, scio.
Sed grande quiddam est. ita sit: hoc anime incipe:
Dignum Thyeste facinus & dignum Atreo
Vterque faciat. vidit infandas domus
Odrysia mensas. fateor, immane est scelus
Sed occupatum, maius hoc aliquid dolor
Inueniat. animum filio inspira parens,
Sororque: causa est similis; adsiste, & manum
Impelle nostram; liberos auidus parens
Gaudensque laceret & suos artus edat.
Bene est. abunde est; hic placet pœnæ modus
Tantisper. vbinam est: tam diu cur innocens
Versatur Atreus tota iam ante oculos meos
Imago cædis errat, ingesta orbitas
In ora patris. anime quid rursus times?
Et ante rem subsidis? audendum est, age.
Quod est in isto scelere præcipuum nefas,
Hoc ipse faciat. SER. *sed quibus captus dolis*
Nostros dabit perductus in laqueos pedem?
Inimica credit cuncta. ATR. *non poterit capi,*
Nisi capere vellet. regna nunc sperat mea:
Hac spe minanti fulmen occurret Ioui;
Hac spe subibit gurgitis tumidi minas;
Dubiumque Libycæ Syrtis intrabit fretum;
Hac spe, quod esse maximum retur malum,

Fratrem

Fratrem videbit. SER. *quis fidem pacis dabit?*
Cui tanta credet. ATR. *credula est spes improba:*
Natis tamen mandata, quæ patruo ferant,
Dabimus: relictis exul hospitiis, vagus,
Regno vt miserias mutet, atque Argos regat
Ex parte dominus. si nimis durus preces
Spernet Thyestes, liberos eius rudes,
Malisque fessos grauibus, & faciles capi
Preces mouebunt, hinc vetus regni furor,
Illinc egestas tristis, hinc durus labor,
Quamuis rigentem tot malis subigent virum.
SER. *Iam tempus illi fecit ærumnas leues.*
ATR. *Erras: malorum sensus adcrescit die:*
Leue est miserias ferre; perferre est graue.
SER. *Alios ministros consiliis istis lege.*
Peiora iuuenes facile præcepta audiunt.
In parte facient quidquid in patruo doces.
Sæpe in magistrum scelera redierunt sua.
ATR. *Vt nemo doceat fraudis & sceleris vias,*
Regnum docebit. ne mali fiant, times:
Nascuntur. istud, quod vocas sæuum, asperum?
Agique dirè credis, & nimium impiè,
Fortasse & illic agitur. SER. *hanc fraudem scient*
Nati parari; tacita tam rudibus fides
Non est in annis, detegent forsan dolos.
ATR. *Tacere multis discitur vitæ malis*
SER. *Ipsosne, per quos fallere alium cogitas,*
Falles? ATR. *at ipsi crimine & culpa vacent.*

Quid

Quid enim est necesse liberos sceleri meo
Inserere? per nos odia se nostra explicent.
Male agis, recedis anime: si parcis tuis,
Parces & illi; consilii Agamemnon mei
Sciens minister fiat, & patris cliens
Menelaus adsit. prolis incertæ fides
Ex hoc petatur scelere: si bella abnuunt,
Et gerere nolunt odia, si patruum vocant;
Pater est. eatur. Multa sed trepidus solet
Detegere vultus, magna nolentem quoque
Consilia produnt: nesciant quantæ rei
Fiant ministri. nostra tu cœpta occule.
SER. *Haud sum monendus ista nostro in pectore*
Fides, timorque; sed magis cludit fides.

CHORVS.

Choriambici Glyconij.

TAndem regia nobilis,
Antiqui genus Inachi,
Fratrum composuit minas.
Quis vos exagitat furor,
Alternis dare sanguinem,
Et sceptrum scelere adgredi?
Nescitis cupidi arcium,
Regnum quo iaceat loco.
Regem non faciunt opes,
Non vestis Tyriæ color,
Non frontis nota regia,
Non auro nitida trabes.

Rex est, qui posuit metus,
Et diri mala pectoris:
Quem non ambitio impotens,
Et nunquam stabilis fauor
Vulgi præcipitis mouet:
Non quidquid fodit Occiden s;
Aut vnda Tagus aurea
Claro deuehit alueo:
Non quidquid Libycis terit
Feruens area messibus;
Quem non concutiet cadens
Obliqui via fulminis:
Non eurus rapiens mare;
Aut sæuo rapidus freto
Ventosi tumor Adriæ;
Quem non lancea militis,
Non strictus domuit chalybs ,
Qui tuto positus loco
Infra se videt omnia:
Occurritque suo libens
Fato, nec queritur mori.
Reges conueniant licet,
Qui sparsos agitant Dacas,
Qui rubri vada littoris;
Aut gemmis mâre lucidum
Latè sanguineum tenent;
Aut qui Caspia fortibus
Reclu lunt iuga Sarmatis;

Certet

Certet Danubium licet
Audet qui pedes ingredi;
Et quocumque loco iacent
Seres vellere nobiles:
Mens regnum bona possidet.
Nil vllis opis est equis;
Nil armis, & inertibus
Telis, quæ procul ingerit
Parthus, cùm simulat fugas:
Admotis nihil est opus
Vrbes sternere machinis,
Longe saxa rotantibus:
Rex est, qui metuit nihil;
Rex est quique cupit nihil.
Hoc regnum sibi quisque dat.
Stet quicumque volet potens
Aulæ culmine lubrico;
Me dulcis saturet quies,
Obscuro positus loco,
Leni perfruar otio.
Nullis nota Quiritibus
Ætas per tacitum fluat.
Sic cùm transierint mei
Nullo cum strepitu dies,
Plebeius moriar senex.
Illi mors grauis incubat,
Qui notus nimis omnibus,
Ignotus moritur sibi.

ACTVS TERTIVS.

THYESTES. PLISTHENES.

O Otata patriæ tecta, & Argolicas opes,
Miserisq; summũ ac maximũ exsulibus bo-
Tactum soli natalis, & patrios deos (num,
(Si sunt tamen di) cerno, Cyclopum sacras
Turres, labore maius humano decus,
Celebrata iuueni stadia, per quæ nobilis
Palmam paterno non semel curru tuli.
Occurret Argos, populus occurret frequens,
Sed nempe & Atreus; repete siluestres fugas
Saltusque densos potiùs, & mistam feris
Similemque vitam. clarus hic regni nitor
Fulgore non est quòd oculos falso auferat:
Cùm quid datur, spectabis, & dantem adspice,
Modò inter illa quæ putant cuncti aspera
Fortis fui, lætusque; nunc contra in metus
Reuoluor; animus hæret, ac retro cupit
Corpus referre; moueo nolentem gradum.
PL. Pigro (quid hoc est) genitor incessu stupet,
Vultumque versat, séque in incerto tenet.
THY. Quid anime pendes? quidve consilium diu
Tam facile torques rebus in certissimis?
Fratri atque regno credis? an metuis mala
Iam victa, iam mansueta? & ærumnas fugis
Bene conlocatas: esse iam miserum iuuat.
Reflecte gressum, dum licet, teque eripe.
PL. Quæ causa cogit genitor à patria gradum

Referre?

Referre visa? cur bonis tantis sinum
Subducis? irâ frater abiectâ redit,
Partemque regni reddit, & laceræ domus
Componit artus, teque restituit tibi.
THY. *Causam timoris, ipse quam ignoro, exigis;*
Nihil timendum video, sed timeo tamen:
Placet ire; pigris membra sed genubus labant;
Alioque, quàm quò nitor, abductus feror;
Sic concitatam remige & vento ratem
Æstus resistens remigi & velo refert.
PL: *Peruince quidquid obstat & mentem inpedit:*
Reducemque quanta præmia expectent vide.
Pater potes regnare. THY. *quin possum mori.*
PL *Summa est potestas. nulla, si cupias nihil,*
Natis relinques? TH. *non capit regnum duos.*
PL. *Miser esse mauult, esse qui felix potest?*
TH. *Mihi crede, falsis magna nominibus placent.*
Frustra timentur dura. dum excelsus steti,
Nunquam pauere destiti, atque ipsum mei
Ferrum timere lateris. ô quantum bonum est,
Obstare nulli, capere securas dapes!
Humi iacentem scelera non intrant casam,
Tutusque mensâ capitur angustâ cibus.
Venenum in auro bibitur; expertus loquor.
Malam bonæ præferre fortunam licet.
Non vertice alti montis impositam domum,
Et eminentem ciuitas humilis tremit;
Nec fulget altis splendidum tectis ebur;

Som-

Somnoſque non defendit excubitor meos;
Non claſſibus piſcamur; & retro mare
Iactâ fugamus mole; non ventrem improbum
Alimus tributo gentium; nullus mihi
Vltra Getas metatur, & Parthos ager;
Non ture colimur; nec meæ excluſo Ioue
Ornantur aræ; nullo culminibus meis
Inpoſita nutat ſilua; nec fumant manu
Succenſa multa ſtagna; nec ſomno dies,
Bacchoque nox ducenda peruigili datur.
Sed non timemus. tuta ſine telo eſt domus;
Rebuſque paruis alta præſtatur quies.
Inmane regnum eſt, poſſe ſine regno pati.
PL. *Nec abnuendum eſt, ſi dat imperium deus.*
THY. *Nec adpetendum.* PL. *frater vt regnes rogat.*
THY. *Rogat? timendum eſt. errat hic aliquis dolus.*
PL. *Redire pietas, vnde ſubmota eſt, ſolet,*
Reparatque vires iuſtus amiſſas amor.
THY. *Amat Thyeſten frater? ætherias prius*
Perfundet Arctos pontus; & Siculi rapax
Conſiſtet æſtus vnda, & Ionio ſeges
Matura pelago ſurget; & lucem dabit
Nox atra terris; antè cum flammis aqua,
Cum morte vita, cum mari ventus fidem
Fœduſque iungent. PL. *quam tamen fraudẽ times?*
TH. *Omnem; timori quem meo ſtatuam modum?*
Quantum poteſt, tantum odit. PL. *in te quid poteſt?*
THY. *Pro me nihil iam metuo: vos facitis mihi*

Atrea timendum. PL. *decipi captus times?*
Serum est cauendi tempus in mediis malis.
TH. *Eatur. vnum genitor hoc testor tamen;*
Ego vos sequor, non duco. PL. *Respiciat deus*
Bene cogitata. perge non dubio gradu.

ATREVS. THYESTES.

PLagis tenetur clusa dispositis fera:
Et ipsum, & vnà generis inuisi indolem
Iunctam parenti cerno. iam tuto in loco
Versantur odia: venit in nostras manus
Tandem Thyestes, venit, & totus quidem.
Vix tempero animo, vix dolor frenos capit.
Sic, cùm feras vestigat, & longo sagax
Loro tenetur Vmber, ac presso vias
Scrutatur ore, dum procul lento suem
Odore sentit, paret, & tacito locum
Rostro pererrat; præda cùm propior fuit,
Ceruice tota pugnat, & gestu vocat
Dominum morantem, seque retinenti eripit.
Cùm spirat ira sanguinem, nescit tegi:
Tamen tegatur. adspice, vt multo grauis
Squallore vultus obruat mœstos coma?
Quàm fœda iaceat barba. præstetur fides.
Fratrem iuuat videre: complexus mihi
Redde expetitos; quidquid irarum fuit,
Transierit; ex hoc sanguis ac pietas die
Colantur; animis odia damnata excidant.
THY. *Diluere possem cuncta, nisi talis fores.*

Sed

Sed fateor, Atreu, fateor, admisi omnia
Quæ credidisti; pessimam causam meam
Hodierna pietas fecit; est prorsus nocens,
Quicunque visus tam bono fratri est nocens.
Lacrymis agendum est, supplicem primus vides.
Hæ te precantur pedibus iniectæ manus.
Ponatur omnis ira & ex animo tumor
Erasus abeat obsides fidei accipe
Hos innocentes. ATR. *frater, à genubus manus*
Aufer, meosque potiùs amplexus pete.
Vos quoque, senum præsidia, tot iuuenes, meo
Pendete collo. squallidam vestem exsue,
Oculisque nostris parce, & ornatus cape,
Quales mei; lætusque frater imperI
Capesse partem. maior hæc laus est mea,
Fratri paternum reddere incolumi decus.
Habere regnum casus est, virtus dare.
THY. *DI paria frater precia pro tantis tibi*
Meritis rependant. regiam capitis notam
Squallor recusat noster; & sceptrum manus
Infausta refugit; liceat in media mihi
Latêre turba. ATR. *recipit hoc regnum duos.*
TH. *Meum esse credo, quidquid est frater tuum.*
ATR. *Quis influentis dona fortunæ abnuit?*
THY. *Expertus est quicunque quàm facilè effluat.*
ATR. *Fratrem potiri gloria ingenti vetas?*
Tua iam peracta gloria est, restat mea.
TH. *Respuere certum est regna consilium mihi.*

ATR. *Meam relinquam, nisi tuam partem accipis.*
THY. *Accipio, regni nomen inpositi feram:*
Sed iura & arma seruient mecum tibi.
ATR. *Inposita capiti vincla venerando gere;*
Ego destinatas victimas superis dabo.

CHORVS.

Sapphici.

CRedat hoc quisquam? ferus ille & acer,
Nec potens mentis, truculentus Atreus.
Fratris aspectu stupefactus haesit.
Nulla vis maior pietate vera est.
Iurgia externis inimica durant;
Quos amor verus tenuit, tenebit.
Ira cùm magnis agitata causis
Gratiam rupit, cecinitque bellum,
Cùm leues frenis sonuere turmae,
Fulsit hinc illinc agitatus ensis;
Quem mouet crebro furibundus ictu
Sanguinem Mauors cupiens recentem,
Obprimit ferrum, manibusque iunctis
Ducit ad pacem pietas negantes.
Otium è tanto subitum tumultu
Quis deus fecit? modò per Mycenas
Arma ciuilis crepuere belli,
Pallida matres timuere natis,
Vxor armato timuit marito,
Cùm manum inuitus sequeretur ensis
Sordidus pacis vitio quieta.

Ille labentes renouare muros
Hic ſitu quaſſas ſtabilire turres;
Ferreis portas cohibere clauſtris
Ille certabat; pauiduſque pinnis
Anxiæ nocti vigil incubabat.
Peior eſt bello timor ipſe belli.
Iam minæ ſæui cecidere ferri;
Iam ſilet murmur graue claſſicorum;
Iam tacet ſtridor litui ſtrepentis;
Alta pax vrbi reuocata lætæ eſt.
Sic vbi ex alto tumuere fluctus,
Brutium Coro feriente pontum,
Scylla pulſatis reſonat cauernis,
Ac mare in portu timuere nautæ,
Quod rapax hauſtum reuomit Charybdis;
Et ferus Cyclops metuit parentem
Rupe feruentis reſidens in Ætna,
Ne ſuperfuſus violetur vndis
Ignis Ætnæis reſonans caminis;
Et putat mergi ſua poſſe pauper
Regna Laërtes Ithaca tremente
Si ſuæ ventis cecidere vires,
Mitius ſtagno pelagus recumbit,
Alta quæ nauis timuit ſecare,
Hinc & hinc fuſis ſpacioſa velis;
Strata ludenti patuere cymbæ;
Et vacat merſos numerare piſces,
Hic vbi ingenti modò ſub procella

Cyclades pontum timuere mota.
Nulla sors longa est, dolor ac voluptas
Inuicem cedunt; breuior voluptas.
Ima permutat breuis hora summis.
Ille qui donat diadema fronti,
Quem genu nixa tremuere gentes,
Cuius ad nutum posuere bella
Medus, & Phœbi propioris Indus,
Et Daca Parthis equitem minati:
Anxius sceptrum tenet: & mouentes
Cuncta diuinat metuitque casus
Mobiles rerum, dubiumque tempus.
Vos, quibus rector maris atque terra
Ius dedit magnum necis atque vita,
Ponite inflatos tumidosque vultus:
Quidquid à vobis minor expauescit,
Maior hoc vobis dominus minatur.
Omne sub regno grauiore regnum est.
Quem dies vidit veniens superbum,
Hunc dies vidit fugiens iacentem.
Nemo confidat nimium secundis,
Nemo desperet meliora lapsis.
Miscet hæc illis: prohibetque Clotho
Stare fortunam, rotat omne fatum.
Nemo tam diuos habuit fauentes,
Crastinum vt possit sibi polliceri.
Rex Deus nostras celeri citatas
Turbine versat.

ACTVS QVARTVS.

NVNCIVS. CHORVS.

QVis me per auras turbo precipitem vehet,
Atraque nube inuoluet, vt tantum nefas
Eripiat oculis? ô domus Pelopi quoque,
Et Tantalo pudenda! CH. quid portas noui?
NVN. Quanã ista regio est, Sparte & Argos, im-
Sortita fratres? & maris gemini premens (pios
Fauces Corinthus? an feris Ister fugam
Prabens Alanis? an sub aterna niue
Hyrcana tellus? an vagi passim Scytha?
CH. Quis hic nefandi est conscius monstri locus?
Effare, & istud pande, quodcunque est malum.
NVN. Si steterit animus, si metu corpus rigens
Remittit artus. haret in vultu trucis
Imago facti, ferte me insana procul
Illo procella. ferte, quò fertur dies
Hinc raptus. CHO. animos grauiùs incertos tenes.
Quid sit quod horres ede, & auctorem indica.
Non quaero quis sit, sed vter, effare ocyùs.
NVN. In arce summa Pelopea pars est domus
Conuersa ad austros: cuius extremum latus
Æquale monti crescit, atque vrbem premit,
Et contumacem regibus populum suis
Habet sub ictu: fulget hic turba capax:
Immane tectum, cuius auratas trabes
Variis columna nobiles maculis ferunt:
Post ista vulgo nota, qua populi colunt,

In multa diues ſpatia diſcedit domus.
Arcana in imo regia receſſu iacet,
Alta vetuſtum valle compeſcens nemus,
Penetrale regni; nulla quæ latos ſolet
Præbere ramos arbor, aut ferro coli,
Sed taxus, & cupreſſus, & nigra ilice
Obſcura nutat ſilua; quam ſupra eminens
Deſpectat altè quercus, & vincit nemus.
Hinc auſpicari regna Tantalidæ ſolent,
Hinc petere lapſis rebus & dubiis opem.
Adfixa inhærent dona, vocales tubæ;
Fractique currus; ſpolia Myrtoi maris;
Victæque falſis axibus pendent rotæ;
Et omne gentis facinus. hoc Phrygius loco
Fixus tiaras Pelopis: hic præda hoſtium;
Et de triumpho picta barbarico chlamys.
Fons ſtat ſub vmbra triſtis, & nigra piger
Hæret palude: talis eſt diræ Stygis
Deformis vnda, quæ facit cælo fidem,
Hic nocte cæca gemere ferales deos
Fama eſt: catenis lucus excuſſis ſonat,
Vlulantque manes: quidquid audire eſt metus,
Illic videtur: errat antiquis vetus
Emiſſa buſtis turba, & inſultant loco
Maiora notis monſtra. quin tota ſolet
Micare flamma ſilua, & excelſæ trabes
Ardent ſine igne: ſæpe latratu nemus
Trino remugit; ſæpe ſimulacris domus

Adtonita

Adtonita magnis. nec dies ſedat metum;
Nox propria luco eſt, & ſuperſtitio inferûm
In luce media regnat. hinc orantibus
Reſponſa dantur certa, cum ingenti ſono
Laxantur adyto fata, & immugit ſpecus
Vocem deo ſoluente. quò poſtquam furens
Intrauit Atreus liberos fratris trahens,
Ornantur aræ. quis queat dignè eloqui?
Poſt terga iuuenum nobiles religat manus,
Et mœſta vitta capita purpureâ ligat:
Non tura deſunt, non ſacer Bacchi liquor,
Tangenſve ſalſa victimam culter mola.
Seruatur omnis ordo, ne tantum nefas
Non ritè fiat. CHO. *quis manum ferro admouet?*
NVN. *Ipſe eſt ſacerdos: ipſe funeſta prece*
Letale carmen ore violento canit,
Stat ipſe ad aras; ipſe deuotos neci
Contrectat, & conponit, & ferro admouet,
Accendit ipſe: nulla pars ſacri perit.
Lucus tremiſcit, tota ſuccuſſo ſolo
Nutauit aula, dubia quò pondus daret,
Ac fluctuanti ſimilis: è læuo æthere
Atrum cucurrit limitem ſidus trahens:
Libata in igne vina mutato fluunt
Cruenta Baccho: regium capiti decus
Bis terque lapſum eſt: fleuit in templis ebur.
Mouere cunctos monſtra: ſed ſolus ſibi
Inmotus Atreus conſtat, atque vltro deos

Terret minantes. iamque dimissa mora
Adsiluit aris, toruum & obliquum intuens:
Ieiuna siluis qualis in Gangeticis
Inter iuuencos Tigris errauit duos,
Vtriusque prædæ cupida, quò primos ferat
Incerta morsus, flectit huc rictus suos,
Illo reflectit, & famem dubiam tenet:
Sic dirus Atreus capita deuota impiæ
Speculatur iræ: quem priùs mactet sibi,
Dubitat: secunda deinde quem cæde immolet.
Nec interest, sed dubitat, & tantum scelus
Iuuat ordinare. CH. *quem tamen ferro occupat?*
NVN. *Primus locus (ne deesse pietatem putes)*
Auo dicatur: Tantalus prima hostia est.
CH. *Quo iuuenis animo, quo tulit vultu necem?*
NVN. *Stetit sui securus, & non est preces*
Perire frustra passus: ast illi ferus
In vulnere ensem abscondit, & penitus premens
Iugulo manum commisit: educto stetit
Ferro cadauer: cumque dubitasset diu
Hac parte an illa caderet, in patruum cadit.
Tunc ille ad aras Plisthenem sæuus trahit,
Adicitque fratri, colla percussa amputat:
Ceruice cæsa truncus in pronum ruit;
Querulum cucurrit murmure incerto caput.
CH. *Quid deinde gemina cæde perfunctus facit?*
Puerône parcit? an scelus sceleri ingerit?
NVN. *Silua iubatus qualis Armenia leo,*

In

In cæde multa victor armento incubat,
Cruore rictus madidus, & pulſa fame
Non ponit iras: hinc & hinc tauros premens,
Vitulis minatur, dente iam laſſo piger,
Non aliter Atreus ſæuit, atque ira tumet,
Ferrumque gemina cæde perfuſum tenens,
Oblitus in quem fureret, infeſta manu
Exegit vltra corpus. at pueri ſtatim
Pectore receptus enſis, in tergo exiit.
Cadit ille, & aras ſanguine extinguens ſuo;
Per vtrumq; vulnus moritur. CH. *ô ſæuum ſcelus!*
NVN. *Exhorruiſti? hactenus non ſtat nefas:*
Plus eſt. CH. *an vltrà maius aut atrocius*
Natura recipit. NVN. *ſceleris hunc finem putas?*
Gradus eſt. CH. *quid vltrà potuit? obiecit feris*
Lanianda forſan corpora, atque igne arcuit?
NVN. *Vtinam arcuiſſet! ne tegat functos humus,*
Ne ſoluat ignis, auibus epulandos licet
Feriſque triſte pabulum ſæuis trahat.
Votum eſt ſub hoc, quod eſſe ſupplicium ſolet.
Pater inſepultos ſpectet. ô nullo ſcelus
Credibile in æuo, quodque poſteritas neget!
Erepta viuis exta pectoribus tremunt,
Spirantque venæ, corque adhuc pauidum ſalit.
At ille fibras tractat, ac fata inſpicit.
Et adhuc calentes viſcerum venas notat:
Poſtquam hoſtiæ placuere, ſecurus vacat
Iam fratris epulis. ipſe diuiſum ſecat

In membra corpus; amputat trunco tenus
Humeros patentes; & lacertorum moras;
Denudat artus dirus, atque ossa amputat;
Tantùm ora seruat, & datas fidei manus.
Hæc verubus hærent viscera, & lentis data
Stillant caminis; illa flammatus latex
Querente aheno iactat: impositas dapes
Transsiliit ignis, inque crepitantes focos
Bis ter regestus, & pati iussus moram
Inuitus ardet, stridet in verubus iecur,
Nec facilè dicam, corpora an flammæ gemant;
Gemuere; piceus ignis in fumos abit;
Et ipse fumus tristis, ac nebulâ grauis
Non rectus exit, seque in excelsum leuat,
Ipsos penates nube deformi obsidet.
O phœbe patiens, fugeris retro licet,
Medioque ruptum merseris cœlo diem,
Serò occidisti: lancinat natos pater,
Artusque mandit ore funesto suos,
Nitet fluente madidus vnguento comam,
Grauisque vino. sæpe præclusa cibum
Tenuere fauces. in malis vnum hoc tuis
Bonum est Thyesta, quòd mala ignoras tua,
Sed & hoc peribit. verterit cursus licet
Sibi ipse Titan, obuium ducens iter;
Tenebrisque facinus obruat tetrum nouis,
Nox missa ab ortu tempore alieno grauis;
Tamen videndum est: tota patefient mala.

CHO-

CHORVS.

Anapæstici.

Quò terrarum, superumque parens,
Cuius ad ortus noctis opacæ
Decus omne fugit, quò vertis iter,
Medioque diem perdis Olympo?
Cur Phœbe tuos rapis adspectus?
Nondum seræ nuncius horæ
Nocturna vocat lumina vesper:
Nondum Hesperiæ flexura rotæ
Iubet emeritos soluere currus:
Nondum in noctem vergente die
Tertia misit buccina signum.
Stupet ad subitæ tempora cœnæ
Nondum fessis bubus arator.
Quid te ætherio pepulit cursu?
Quæ causa tuos limite certo
Deiecit æquos? nunquid aperto
Carcere Ditis victi tentant
Bella gigantes? nunquid Tityus
Pectore fesso renouat veteres
Saucius iras? num reiecto
Latus explicuit monte Typhœus?
Nunquid struitur via Phlegræos
Alta per hostes? & Thessalicum
Thressa premitur Pelion Ossa?
Solitæ mundi periere vices:
Nihil occasus, nihil ortus erit.

Stu-

Stupet Eoos assueta deo
Tradere frenos genitrix primæ
Rescidi lucis, peruersa sui
Lumina regni. nescit fesso
Tingere currus, nec fumantes
Sudore iubas mergere ponto,
Ipse insueto nouus hospitio,
Sol auroram videt occiduus,
Tenebrasque iubet surgere nondum
Nocte paratâ. non succedunt
Astra, nec vllo micat igne polus,
Nec luna graues digerit vmbras.
Sed quidquid id est, vtinam nox sit.
Trepidant trepidant pectora magno
Perculsa metu, ne fatali
Cuncta ruinâ quassata labent,
Iterumque deos hominesque premat
Deforme chaos: iterum terras,
Et mare & ignes, & vaga picti
Sidera mundi natura tegat,
Non æternæ facis exortu
Dux astrorum secula ducens
Dabit æstatis brumæque notas.
Non Phœbeis obuia flammis,
Demet nocti luna timores,
Vincetque sui fratris habenas,
Curuo breuius limite currens.
Ibit in vnum congesta sinum

Turba deorum.
Hic qui ſacris peruius aſtris
Secat obliquo tramite zonas,
Flectens longos ſignifer annos,
Lapſa videbit ſidera labens.
Hic qui nondum vere benigno,
Reddit zephyro vela tepenti,
Aries præceps ibit in vndas,
Per quas pauidam vexerat Hellen.
Hic qui nitida taurus cornu
Præfert Hyadas, ſecum Geminos
Trahet, & curui brachia Cancri
Leo flammiferis æſtibus ardens
Iterum è cœlo cadet Herculeus.
Cadet in terras Virgo relictas;
Iuſtaque cadent pondera Libræ;
Secumque trahent Scorpion acrem.
Et qui neruo tenet Æmonio
Pennata ſenex ſpicula Chiron,
Rupto perdet ſpicula neruo.
Pigram referens hiemem gelidus
Cadet Ægoceros, frangetque tuam,
Quiſquis es, vrnam. tecum excedent
Vltima cœli ſidera Piſces.
Monſtraque nunquam perfuſa mari
Merget condens omnia gurges.
Et qui medias diuidit Vrſas,
Fluminis inſtar, lubricus Anguis;

Magnis

Magnoque minor iuncta Draconi
Frigida duro Cynosura gelu:
Custosque sui tardus plaustri
Iam non stabilis ruet Arctophylax.
Nos è tanto visi populo
Digni, premeret quos euerso
Cardine mundus:
In nos ætas vltima venit.
O nos dura sorte creatos,
Seu perdidimus solem miseri,
Siue expulimus!
Abeant questus, discede timor.
Vitæ est auidus, quisquis non vult
Mundo secum pereunte mori.

ACTVS QVINTVS.

ATREVS.

AEqualis astris gradior, & cunctos super
Altum superbo vertice attingens polum.
Nunc decora regni teneo, nunc solium patris,
Dimitto superos: summa votorum attigi.
Bene est, abunde iam sat etiam est mihi.
Sed cur satis sit? pergam, & implebo patrem
Funere suorum: ne quid obstaret pudor,
Dies recessit; perge, dum cœlum vocat.
Vtinam quidem tenere fugientes deos
Possem, & coactos trahere, vt vltricem dapem
Omnes viderent! quod sat est videat pater.
Etiam die nolente discutiam tibi

Tenebras, miseriæ sub quibus latitant tuæ.
Nimis diu conuiua securo iaces
Hilarique vultu: iam sat is mensis datum est,
Satisque Baccho. sobrio tanta ad mala
Opus est Thieste. turba famularis fores
Templi relaxa; festa patefiat domus.
Libet videre, capita natorum intuens
Quos det colores, verba quæ primus dolor
Effundat, aut vt spiritu expulso stupens
Corpus rigescat; fructus hic operis mei est.
Miserum videre nolo, sed dum fit miser.
Aperta multâ tecta conlucent face.
Resupinus ipse purpura atque auro incubat,
Vino grauatum fulciens leua caput.
Eructat, ô me cœlitum excelsissimum,
Regumque regem! vota transcendi mea.
Satur est, capaci ducit argento merum.
Ne parce potu, restat etiam nunc cruor
Tot hostiarum; veteris hunc Bacchi color
Abscondit; hoc hac mensa claudatur scypho;
Mistum suorum sanguinem genitor bibat;
Meum bibisset. ecce iam cantus ciet,
Festasque voces, nec satis menti imperat.

THYESTES.

Anapæstici.

PEctora longis hebetata malis,
Iam solicitas ponite curas;
Fugiat mœror, fugiatque pauor,

Fugiat trepidi comes exsilij
Tristis egestas, rebusque grauis
Pudor adflictis magis vnde cadas,
Quàm quò, refert; magnum ex alto
Culmine lapsum, stabilem in plano
Figere gressum: magnum ingenti
Strage malorum pressum, fracti
Pondera regni non inflexâ
Ceruice pati: nec d generem
Victumque malis. rectum impositas
Ferre ruinas. Sed iam saui
Nubila fati pelle, ac miseri
Temporis omnes dimitte notas:
Redeant vultus ad læta boni,
Veterem ex animo mitte Thyesten.
Proprium hoc miseros sequitur vitium,
Nunquam rebus credere lætis.
Redeat felix fortuna licet,
Tamen adflictos gaudere piget.
Quid me reuocas, festumque vetas
Celebrare diem? quid flere iubes
Nulla surgens dolor ex causa?
Quis me prohibet flore decenti
Vincire comam? prohibet, prohibet.
Verna capiti fluxere rosa;
Pingui madidus crinis amomo
[illegible] stetit horrores;
[illegible] cadit.

[illegible]

Venit in medias voces gemitus;
Mœror lacrymas amat adsuetas.
Flendi miseris dira cupido est.
Libet infaustos mittere questus,
Libet & Tyrio saturas ostro
Rumpere vestes: ululare libet.
Mittit luctus signa futuri
Mens, antè sui præsaga mali.
Instat nautis fera tempestas,
Cùm sine vento tranquilla tument.
Quos tibi vultus quósve tumultus
Fingis demens? credula præsta
Pectora fratri: iam quidquid id est,
Vel sine causa, vel sera times.
Nolo infelix; sed vagus intrà
Terror oberrat. subitos fundunt
Oculi fletus, nec causa subest.
Dolor an metus est? an habet lachrymas
Magna voluptas?

ATREVS. THYESTES.

FEstum diem germane, consensu pari
Celebremus: hic est sceptra qui firmet mea,
Solidamque pacis adliget certa fidem.
THY. Saties dapis me, nec minus Bacchi tenet.
Augere cumulus hic voluptatem potest,
Si cum meis gaudere felici datur.
ATR. Hic esse natos crede in amplexu patris,
Hic sunt, eruntque; nulla pars prolis tuæ

Tibi ſubtrahetur: ora, quæ exoptas dabo,
Totumque turba iam ſua implebo patrem.
Satiaberis, ne metue: nunc miſti meis,
Iucunda menſæ ſacra iuuenilis colunt.
Sed accientur. poculum inſuſo cape
Gentile Baccho: THY. capio fraternæ dapis
Donum. paternis vina libentur diis,
Tunc hauriantur. ſed quid hoc? non vult manus
Parere: creſcit pondus, & dextram grauat.
Admotus ipſis Bacchus à labris fugit,
Circaque rictus ore decepto effluit.
Et ipſa trepido menſa ſubſiluit ſolo.
Vix lucet ignis. ipſe quin æther grauis
Inter diem noctemque deſertus ſtupet.
Quid hoc? magis magiſque concuſſi labant
Conuexa cœli; ſpiſſior denſis coit
Caligo tenebris, noxque ſe in nocte abdidit.
Fugit omne ſidus. quidquid eſt, fratri, precor,
Natiſque parcat, omnis in vile hoc caput
Abeat procella. redde iam natos mihi.
ATR. Reddam, & tibi illos nullus eripiet dies.
THY. Quis hic tumultus viſcera exagitat mea?
Quid tremuit intus? ſentio impatiens onus
Meumque gemitu non meo pectus gemit.
Adeſte nati, genitor infelix vocat;
Adeſte, viſis fugiet hic vobis dolor.
Vnde obloquuntur? ATR. expedi amplexus pater.
Venere; natos ecquid agnoſcis tuos?

Ag-

THY. *Agnosco fratrem. sustines tantum nefas*
Gestare tellus: non ad infernam Styga
Te nosque mergis? rupta & ingenti via
Ad chaos inane regna cum rege abripis?
Non tota ab imo tecta conuellens solo,
Vertis Mycenas? stare circa Tantalum,
Auosque nostros, si quis intra Tartara est,
Vterque iam debuimus, hinc compagibus
Et hinc reuulsis, huc tuam immani sinu
Demitte vallem, nosque defossos tege
Acheronte toto; noxiæ supra caput
Animæ vagentur nostrum; & ardenti freto
Phlegethon arenas igneus totas agens,
Exitia supra nostra violentus fluat.
Immota tellus pondus ignauum iaces?
ATR. *Recipe hosce citius; liberis tandem tuis*
Diu expetitus, nulla per fratrem est mora.
Fruere, osculare, diuide amplexus tribus.
THY. *Hoc fœdus? hæc est gratia? hæc fratris fides?*
Sic odia ponis? non peto, incolumes pater
Natos vt habeam? scelere quod saluo dari
Odioque possit, frater hoc fratrem rogo,
Sepelire liceat: redde, quod cernas statim
Vri; nihil te genitor habiturus rogo,
Sed perditurus. ATR. *quidquid è natis tuis*
Superest, habebis: quodque non superest, habes.
THY. *Vtrúmne sæuis pabulum alitibus iacent?*
An belluis seruantur? an pascunt feras?

ATR. *Epulatus ipſe es impiâ natos dape.*
THY. *Hoc eſt deos quod puduit; hoc egit diem*
Auerſum in ortus: quas miſer voces dabo?
Queſtuſque quos? quæ verba ſufficient mihi?
Abſciſſa cerno capita & auulſas manus,
Et rupta fractis cruribus veſtigia.
Hoc eſt quod auidus capere non potuit pater.
Voluuntur intus viſcera, & cluſum nefas
Sine exitu luctatur, & quærit viam.
Da frater enſem, ſanguinis multum mei
Habet ille, ferro liberis demus viam.
Negatur enſis. pectora inliſo ſonent
Concuſſa planctu. ſuſtine infelix manum.
Parçamus vmbris. tale quis vidit nefas?
Quis inhoſpitalis. Caucaſi rupem aſperam
Heniochus habitans? quiſve Cecropiis metus
Terris Procruſtes genitor en natos premo,
Premorque natis. ſceleris eſt aliquis modus?
ATR. *Sceleri modus debetur, vbi facias ſcelus,*
Non vbi reponas. hoc quoque exiguum eſt mihi
Et vulnere ipſo ſanguinem calidum in tua
Diffundere ora debui, vt viuentium
Biberes cruorem. verba ſunt iræ data:
Dum propero, ferro vulnera impreſſo dedi.
Cecidi ad aras, cæde votiuâ focos
Placaui: & artus, corpora exanima amputans,
In parua carpſi fruſta: & hæc feruentibus
Demerſi ahenis, illa lentis ignibus

Stillare

Stillare iussi. membra neruosque abscidi
Viuentibus: gracilique traiectas veru
Mugire fibras vidi, & adgessi manu
Meâ ipse flammas. omnia hæc melius pater
Fecisse potuit. cecidit incassum dolor.
Scidit ore natos impio, sed nesciens,
Sed nescientes. THY. *clusa littoribus vagis*
Audite maria; vos dij audite hoc scelus,
Quocumque diffugistis; audite inferi:
Audite terræ; noxque Tartarea grauis
Et atra nube, vocibus nostris vaca;
Tibi sum relictus, sola tu miserum vides,
Tu quoque sine astris. vota non faciam improba;
Pro me nihil precabor; ecquid iam potest
Pro me esse? vobis vota prospicient mea.
Tu summe cœli rector, ætheriæ potens
Dominator aulæ nubibus totum horridis
Conuolue mundum, bella ventorum vndique
Dimmitte, & omni parte violentum intona;
Manuque, non qua tecta, & inmeritas domos
Telo petis minore; sed qua montium
Tergemina moles cecidit, & qui montibus
Stabant pares Gigantes, hæc arma expedi,
Ignesque torque, vindica amissum diem.
Iaculare flammas, lumen ereptum polo
Fulminibus exple: causa, ne dubites diu,
Vtriusque mala sit: si minus, mala sit mea.
Me pete: trisulco flammeam telo facem

Perpetuus hoc transmitte. si natos pater
Humare, & igni tradere extremo volo,
Ego sum cremandus. Si nihil superos mouet,
Nullumque telis impios numen petit;
Æterna nox permaneat, & tenebris tegat
Immensa longis scelera: nil Titan queror,
Si perseueras. ATR. nunc meas laudo manus,
Nunc parta vera est palma, perdideram scelus,
Nisi sic doleres: liberos nasci mihi
Nunc credo, castis nunc fidem reddi toris.
TH. Quid liberi meruere? ATR. quòd fuerant tui.
TH. Natos parenti? ATR fateor; & quod me iu-
Certos. THY. piorum præsides testor deos. (uat
AT. Quid coniugales? TH. scelere quis pensat scelus?
ATR. Scio quid queraris, scelere prærepto doles;
Nec quòd nefandas hauseris angit dapes:
Quòd non pararis. fuerat hic animus tibi,
Instruere similes inscio fratri cibos
Et adiuuante liberos matre adgredi,
Similique letho sternere: hoc vnum obstitit,
Tuos putasti. THY. vindices aderunt dei:
His puniendum vota te tradunt mea.
ATR. Te puniendum liberi trado tuis.

L. AN-

L. ANNÆI SENECÆ IVNIORIS Oedipus.

Personę

OEDIPVS. IOCASTA. CHORVS. CREON. TIRESIAS. MANTO. SENEX. PHORBAS. NVNCIVS.

ACTVS PRIMVS.

OEDIPVS. IOCASTA.

Iam nocte pulsa dubius effulsit dies,
Et nube mœstum squallida exoritur iubar,
Lumenque flamma triste luctifica gerens,
Iam cernet auida peste solatas domos:
Stragemque quam nox fecit ostendet dies.
Quisquámne regno gaudet? ô fallax bonum,
Quantum malorum fronte quàm blanda tegis?
Vt alta ventos semper excipiunt iuga,
Rupemque saxis vasta dirimentem freta,
Quamuis quieti, verberant fluctus maris:
Imperia sic excelsa fortunæ obiacent.
Quàm bene parentis sceptra Polybi fugeram,
Curis solutus, exul, intrepidus, vagans;
Cælum deosque testor, in regnum incidi.
Infanda timeo, ne mea genitor manu
Perimatur: hoc me Delphicæ laurus monent,

Aliudque nobis indicant maius scelus.
Et maius aliud patre mactato nefas?
Prô misera pietas! eloqui fatum pudet.
Thalamos parentis Phœbus, & diros toros
Nato minatur, impia incestos face.
Hic me paternis expulit regnis timor.
Nunc ego penates profugus excessi meos,
Parum ipse fidens mihimet, in tuto tua
Natura posui iura. cùm magna horreas,
Quæ posse fieri non putes, metuas tamen.
Cuncta expauesco, meque non credo mihi.
Iamiam aliquid in nos fata moliri parant.
Nam quid rear, quòd ista Cadmea lues
Infesta genti strage tam latè edita
Mihi parcit vni. cui reseruamur malo?
Inter ruinas vrbis, & semper nouis
Deflenda lacrymis funera, ac populi struem,
Incolumis adsto, scilicet Phœbi reus.
Sperare poteras sceleribus tantis dari
Regnum salubre? fecimus cœlum nocens.
Non aura gelido lenis adflatu fouet
Anhela flammis corda; non Zephiri leues
Spirant; sed ignes auget æstiferi Canis
Titan, Leonis terga Nemeæi premens.
Deseruit amnes humor, atque herbas color,
Aretque Dirce; tenuis Ismenos fluit,
Et tingit inopi nuda vix vnda vada;
Obscura cælo labitur Phœbi soror;

Triſtiſque mundus nubilo pallet nouo.
Nullum ſerenis noctibus ſidus micat:
Sed grauis & ater incubat terris vapor.
Obtexit arces cælitum, ac ſummas domos
Inferna facies. denegat fructum Ceres
Adulta, & altis flaua cum ſpicis cremat:
Arente culmo ſterilis emoritur ſeges.
Nec vlla pars immunis exitio vacat:
Sed omnis ætas pariter & ſexus ruit;
Iuueneſque ſenibus iungit, & natis patres
Funeſta peſtis: vna fax thalamos cremat;
Fletuque acerbo funera & queſtu carent.
Quin iſta tanti peruicax clades mali
Siccauit oculos: quodque in extremis ſolet,
Periere lacrymæ. portat hunc æger parens
Supremum ad ignem, mater hunc amens gerit,
Properatque, vt alium regerat in eundem rogum.
Quin luctu in ipſo luctus exoritur nouus,
Suæque circa funus exſequiæ cadunt,
Tum propria flammis corpora alienis cremant;
Diripitur ignis, nullus eſt miſeris pudor.
Non oſſa tumuli ſancta diſcreti tegunt:
Arſiſſe ſatis eſt. pars quota in cineres abit?
Deeſt terra tumulis, iam rogos ſilua negant.
Non vota, non ars vlla correptos leuant,
Cadunt medentes, morbus auxilium trahit.
Adfuſus aris ſupplices tendo manus,
Matura poſcens fata: præcurram vt prior

Patriam ruentem: neue post omnes cadam;
Fiamque regni funus extremum mei.
O sæua nimium numina, ô fatum graue!
Negatur vni nempe in hoc populo mihi
Mors tam parata? sperne letali manu
Contacta regna. linque lacrymas, funera,
Tabifica cœli vitia, quæ tecum inuehis
Infaustus hospes: profuge iamdudum ocyùs
Vel ad parentes. IO. *quid iuuat coniux malas*
Grauare questu: regium hoc ipsum reor,
Aduersa capere; quoque sit dubius magis
Status, & cadentis imperI moles labat;
Hoc stare certo pressiùs, fortem gradu.
Haud est virile, terga fortunæ dare.
OED. *Abest pauoris crimen, ac probrum procul,*
Virtusque nostra nescit ignauos metus.
Si tela contrà stricta, si vis horrida
Mauortis in me rueret, aduersus feros
Audax gigantes obuias ferrem manus.
Nec Sphinga cæcis verba nectentem modis
Fugi: cruentos vatis infandæ tuli
Rictus, & albens ossibus sparsis solum.
Cumque è superna rupe iam prædæ imminens
Aptaret alas, verbera & caudæ mouens,
Sæui leonis more, conciperet minas;
Carmen poposci; sonuit horrendum, insuper
Crepuere malæ; saxaque impatiens moræ
Reuulsit vnguis, viscera expectans mea.

Ne-

Nodosa sortis verba, & implexos dolos,
Ac triste carmen alitis solui feræ.
IO. *Quid sera mortis vota nunc demens facis?*
Licuit perire. laudis hoc precium tibi
Sceptrum, & perempta Sphingis hæc merces datur.
OED. *Ille ille dirus callidi monstri cinis*
In nos rebellat; illa nunc Thebas lues
Perempta perdit. vna iam superest salus,
Si quam salutis Phœbus ostendit viam.

CHORVS.

Sapphici, & Anapæstici, & in fine Iambici.

OCcidis Cadmi generosa proles
Vrbe cum tota, viduas colonis
Respicis terras miseranda Thebe.
Carpitur letho tuus ille Bacche
Miles, extremos comes vsque ad Indos,
Ausus Eois equitare campis,
Figere & mundo tua signa primo.
Cinnamis siluas Arabum beatas
Vidit, & versas equitis sagittas,
Terga fallacis metuenda Parthi.
Littus intrauit pelagi rubentis.
Promit hic ortus, aperitque lucem
Phœbus, & flammâ propiore nudos
Inficit Indos.
Stirpis inuictæ genus interimus,
Labimur sæuo rapiente fato:

Diu

Ducitur semper noua pompa morti.
Longus ad manes properatur ordo
Agminis mœsti, seriesque tristis
Hæret, & turba tumulos petenti
Non satis septem patuere portæ.
Stat grauis strages premiturque iuncto
Funere funus.
Prima vis tardas tetigit bidentes;
Laniger pingues malè carpsit herbas,
Colla tacturus steterat sacerdos,
Dum manus certum parat alta vulnus,
Aureo taurus rutilante cornu
Labitur segnis; patuit sub ictu
Ponderis vasti resoluta ceruix.
Nec cruor ferrum maculauit, atrâ
Turpis è plaga sanies profusa est.
Segnior cursu sonipes in ipso
Condidit gyro, dominumque prono
Procidit armo.
Incubant pratis pecudes relictæ;
Taurus armento pereunte marcet;
Deficit pastor grege diminuto,
Tabidos inter moriens iuuencos.
Non lupos cerui metuunt rapaces;
Cessat irati fremitus leonis;
Nulla villosis feritas in vrsis.
Perbibit pestem latebrosa serpens,
Aret, & sicco moritur veneno.

Non

Non silua sua decorata coma,
Fundit opacis montibus umbras.
Non rura virent vbere gleba;
Non plena suo vitis Iaccho
Brachia curuat:
Omnia nostrum sensere malum.
Rupere Erebi claustra profundi
Turba sororum face tartarea:
Phlegethonque sua motam ripa
Miscuit vndis Styga Sidonijs.
Mors altà auidos oris hiatus
Pandit, & omnes explicat alas.
Quique capaci turbida cymba
Flumina seruat durus senior,
Nauita crudus, vix assiduo
Brachia conto lassata refert,
Fessus turbam vectare nouam.
Quin Tanarij vincula ferri
Rupisse canem fama, & nostris
Errasse locis; mugisse solum;
Vaga per lucos simulacra virûm
Maiora viris: bis Cadmeum
Niue discussa tremuisse nemus.
Iam turbatam sanguine Dircem,
Nocte silenti
Amphionios vlulasse canes.
O dira noui facies leti,
Grauior leto! piger ignauos

Adligat artus languor; & ægro
Rubor in vultu; maculæque caput
Sparſere leues; tum vapor ipſam
Corporis arcem flammeus vrit,
Multoque genas ſanguine tingit.
Oculique rigent, & ſacer ignis
Paſcitur artus. reſonant aures,
Stillatque niger naris adunca
Cruor, & venas rumpit hiantes.
Intima creber viſcera quaſſat
Gemitus ſtridens, tunc amplexu
Frigida preſſo ſaxa fatigant,
Quos liberior domus elato
Cuſtode ſinit. petitis fontes,
Aliturque ſitis latice ingeſto.
Proſtrata iacet turba per aras,
Oratque mori. ſolum hoc faciles
Tribuere dei. delubra petunt,
Haud vt voto numina placent,
Sed iuuat ipſos ſatiare deos.
Quiſnam ille propero regiam greſſu petit?
Adéſtne clarus ſanguine ac factis Creo?
An æger animus falſa pro veris videt?
Adeſt petitus omnibus votis Creo.

ACTVS SECVNDVS.

OEDIPVS. CREO.

Trimetri iambici, & Tetrametri trochaici, & quidam heroici hexametri.

HOrrore quatior, fata quò vergant timens,
Trepidumque gemino pectus euentu labat.
Vbi læta duris mista in ambiguo iacent,
Incertus animus scire cùm cupiat, timet.
Germane nostræ coniugis, fessis opem
Si quam reportas, voce properata edoce.
CR. *Responsa dubia sorte perplexa latent.*
OED. *Dubiam salutem qui dat adflictis, negat.*
CR. *Ambage flexâ Delphico mos est deo*
Arcana tegere. OED. *fare sit dubium licet;*
Ambigua soli noscere Oedipodæ datur.
CR. *Cædem expiari regiam exilio deus,*
Et interemptum Laïum vlcisci iubet.
Non antè cælo lucidus curret dies,
Haustusque tutos ætheris puri dabit.
OED. *Ecquis peremptor inclyti regis fuit?*
Quem memoret, ede, Phœbus, vt pœnas luat.
CR. *Sit precor dixisse tutū visu & auditu horridū,*
Torpor incedit per artus, frigidus sanguis coit.
Vt sacrata templa Phœbi supplici intraui pede,
Et pias, numen precatas, ritè summisi manus.
Gemina Parnasi niualis arx trucem sonitū dedit.
Imminēs Phœbea laurus tremuit, & mouit domū,
Ac repentè sancta fontis lympha Castalij stetit.

Incipit Lethæa vates ſpargere horrentes comas,
Et pati commota Phœbũ, contigit nondum ſpecũ,
Emicat vaſto fragore maior humano ſonus:
Mitia Cadmeis remeabunt ſidera Thebis,
Si profugus Dircen Iſmenida liqueris hoſpes,
Regis cæde nocens, Phœbo iam notus & infans.
Nec tibi longa manent ſceleratæ gaudia cædis:
Tecum bella geres natis quoque bella relinques,
Turpis maternos iterum reuolutus in ortus.
OED. *Quod facere monitus cælitum iuſſus paro,*
Functi cineribus regis hoc decuit dari,
Ne ſancta quiſquam ſceptra violaret dolo.
Regi tuenda maximè regum eſt ſalus.
CR. *Queritur peremptũ nemo, quẽ incolumẽ timet.*
OED. *Curam perempti maior excuſſit timor.*
CR. *Pium prohibuit vllus officium metus?*
OED. *Prohibent nefandi carminis triſtes minæ.*
Nunc expietur numinum imperio ſcelus.
Quiſquis deorum regna placatus vides:
Tu tu, penes quem iura præcipitis poli;
Tuque ô ſereni maximum mundi decus,
Bis ſena curſu ſigna qui vario regis,
Qui tarda cereri ſecula euoluis rota;
Sororque fratri ſemper occurrens tuo,
Noctiuaga Phœbe; quique ventorum potens
Æquor per altum cærulos currus agis;
Et qui carentes luce diſponis domos.
Adeſte, cuius Laius dextra occidit,

Hunc

Hunc non quieta tecta, non fidi lares?
Non hospitalis exsulem tellus ferat,
Thalamis pudendis doleat & prole impia.
Hic & parentem dextera perimat sua,
Faciatque (num quid grauius optari potest?)
Quidquid ego fugi. non erit veniæ locus:
Per regna iuro quæque nunc hospes rego,
Et quæ reliqui, perque penetrales deos;
Per te pater Neptune, qui fluctu breui
Vtrimque nostro geminus adludis solo.
Et ipse nostris vocibus testis veni
Fatidica vatis ora Cirrheæ mouens.
Ita molle senium ducat, & summum diem
Securus alto reddat in solio parens,
Solasque Merope nouerit Polybi faces,
Vt nulla sontem gratia eripiet mihi.
Sed quo nefastum facinus admissum loco est,
Memorato: aperto Marte, an insidiis iacet?
CR. *Frondifera sanctæ nemora Castaliæ petens*
Calcauit altis obsitum dumis iter,
Trigemina qua se spargit in campos via:
Secat vna gratum Phocidos Baccho solum,
Vnde altus arua deserit cælum petens
Clementer acto colle Parnassus biceps;
At vna bimares Sisyphi terras adit,
Olenia in arua: tertius trames caua
Conualle serpens, tangit errantes aquas,
Gelidumque dirimit amnis Elii vadis

 Hic

Hic pace fretum, subita prædonum manus
Adgressa ferro, facinus occultum tulit.
In tempore ipso, sorte Phœbea excitus
Tiresia tremulo tardus adcelerat gradu,
Comesque Manto luce viduatum trahens.

OEDIPVS. TIRESIAS. MANTO.

SAcrate diuis, proximum Phœbo caput,
Responsa solue, fare quem pœna petant.
TIR. *Quòd tardo fatum, lingua quod quærit mo-(ras*
Haud te quidem magnanime mirari addecet,
Visu carentem magna pars veri latet,
Sed quò vocat me patria, quò Phœbus, sequar.
Fata eruantur, si foret viridis mihi
Calidusque sanguis, pectore excuterem deum.
Adpellite aris candidum tergo bouem,
Curuoque nunquam colla depressum iugo.
Tu lucis inopem nata genitorem regens,
Manifesta sacri signa fatidici refer.
MAN. Opima sanctas victima ante aras stetit.
TIR. *In vota superos voce solenni voca,*
Arasque dono turis Eoi exstrue.
MAN. *Iam tura sacris cælitum ingessi fossis.*
TIR. *Quid flāma? largas iámne cōprehendit dapes?*
MAN. *Subitò refulsit lumen, & subitò occidit.*
TIR. *Vtrúmne clarus ignis & nitidus stetit,*
Rectusque purum verticem cælo tulit,
Et summam in auras fusus explicuit comam?
An latera circa serpit incertus via,

Et ſtuctuante turbidus fumo labat?
MAN. Non vna facies mobilis flammæ fuit:
Imbrifera qualis implicat varios ſibi
Iris colores, parte quæ magnâ poli
Curuata picto nunciat nimbos ſinu:
Quis deſit illi, quiſue ſit dubites color,
Cærulea fuluis miſta oberrauit notis;
Sanguinea rurſus: vltimum in tenebras abit.
Sed ecce pugnax ignis in partes duas
Diſcedit, & ſe ſcindit vnius ſacri
Diſcors fauilla. genitor horreſco intuens.
Libata Bacchi dona permutat cruor,
Ambitque denſus regium fumus caput,
Ipſoſque circa ſpiſſior vultus ſedet,
Et nube denſâ ſordidam lucem abdidit.
Quid ſit parens effare. TIR. quid fari queam
Inter tumultus mentis adtonitæ vagos?
Quidnam loquar? ſunt dira, ſed in alto, mala.
Solet ira certis numinum oſtendi notis.
Quid iſtud eſt, quod eſſe prolatum volunt,
Iterumque nolunt, & truces iras tegunt?
Pudet deos neſcio quid. Huc properè admoue,
Et ſparge ſalsâ colla taurorum molâ.
Placidóne vultu ſacra & admotas manus
Patiuntur? MAN. altum taurus adtollens caput,
Primos ad ortus poſitus, expauit diem,
Trepiduſque vultum obliquat, & radios fugit.
TIR. Vnóne terram vulnere adflicti petunt?

MAN. *Iuuenca ferro semet opposito induit,*
Et vulnere vno cecidit. at taurus duos
Perpessus ictus, huc & huc dubius ruit,
Animamque fessus vix reluctantem exprimit.
TIR. *Vtrùm citatus vulnere angusto micat,*
An lentus altas irrigat plagas cruor?
MAN. *Huius per ipsam, quà patet pectus, viam*
Effusus amnis: huius exiguo graues
Maculantur ictus imbre; sed versus retro
Per ora multus sanguis, atque oculos redit.
TIR. *Infausta magnos sacra terrores cient.*
Sed ede certas viscerum nobis notas.
MAN. *Genitor quid hoc est? non leui motu, vt solent,*
Agitata trepidant exta; sed totas manus
Quatiunt: nouusque prosilit venis cruor.
Cor marcet aegrum penitus, ac mersum latet;
Liuentque venae; magna pars fibris abest,
Et felle nigro tabidum spumat iecur.
Ac, semper omen vnico imperio graue,
En capita paribus bina consurgunt toris,
Sed vtrumque caesum tenuis abscondit caput
Membrana, latebram rebus occultis negans.
Hostile valido robore insurgit latus,
Septemque venas tendit, has omnes retro
Prohibens reuerti limes obliquus secat.
Mutatus ordo est, sede nil propriâ iacet;
Sed acta retro cuncta. non animae capax
In parte dextra pulmo sanguineus iacet.

Non.

Non læua cordis regio; non molli ambitu
Omenta pingues viſcerum obtendunt ſinus.
Natura verſa eſt; nulla lex vtero manet.
TIR. *Scrutemur vnde tantus hic extis rigor?*
MAN. *Quod hoc nefas? conceptus innuptæ bouis,*
Nec more ſolito poſitus, alieno in loco
Implet parentem; membra cum gemitu mouet.
Tremulo rigore debiles artus micant;
Infecit atras liuidus fibras cruor;
Tentantque turpes mobilem trunci gradum;
Et inane ſurgit corpus, ac ſacros petit
Cornu miniſtros: viſcera effugiunt manum.
Neque ipſa, quæ te pepulit, armenti grauis
Vox eſt; nec vſquam territi reſonant greges:
Immugit aris ignis, & trepidant foci.
OED. *Quid iſta ſacri ſigna terrifici ferant,*
Exprome: voces aure non timida hauriam.
Solent ſuprema facere ſecuros mala.
TIR. *His inuidebis, quibus opem quæris malis.*
OED. *Memora, quod vnum ſcire cœlicolæ volunt;*
Contaminarit rege quis cæſo manus.
TIR. *Nec alta cæli pinna quæ leuis ſecat,*
Nec fibra viuis rapta pectoribus poteſt
Ciêre nomen. alia tentanda eſt via,
Ipſe euocandus noctis æternæ plagis
Emiſſus Erebo, vt cædis auctorem indicet.
Reſeranda tellus, Ditis implacabile
Numen precandum; populus infernæ Stygis

Huc extrahendus. Ede, cui mandes sacrum.
Nam te, penes quem summa regnorum, est nefas
Inuisere vmbras. OED. Te Creo hic poscit labor.
Ad quem secundum regna respiciunt mea.
TIR. Dum nos profunda claustra laxamus Stygis,
Populare Bacchi laudibus carmen sonet.

CHORVS.

Hexametri, trochaici, choriābici, iābici, dactylici, sapphici, anapęstici, puri & impuri, &c.

Effusam redimite comam nutante corymbo,
Mollia Nisæis armati brachia thyrsis.
Lucidum cœli decus, huc ades votis
Quæ tibi nobiles Thebæ, Bacche, tuæ
Palmis supplicibus ferunt.
Huc aduerte fauens virgineum caput.
Vultu sidereo discute nubila,
Et tristes Erebi minas,
Auidumque fatum. te decet vernis comam
Cingi floribus:
Te caput Tyria cohibere mitra;
Hederáue mollem
Baccifera religare frontem:
Spargere effusos sine lege crines,
Rursus adducto reuocare nodo.
Qualis iratam metuens nouercam
Creueras falsos imitatus artus,
Crine flauenti simulata virgo,
Lutea vestem retinente zona.

Vnde

Vnde tam molles placuere cultus,
Et sinus laxi, fluidumque syrma.
Vidit aurato residere curru,
Veste cùm longa regeres leones,
Omnis Eoæ plaga vasta terræ;
Qui bibit Gangem; niueumque quisquis
Frangit Araxem.
Te senior turpi sequitur Silenus asello,
Turgida pampineis redimitus tempora sertis;
Condita lasciui deducunt orgia mystæ.
Te Bassaridum comitata cohors:
Nunc Edonî pede pulsauit
Sola Pangæi; nunc Threïcio
Vertice Pindi; nunc Cadmeas
Inter matres impia Mænas
Comes Ogygio vênit Iaccho,
Nebride sacrâ præcincta latus.
Tibi commotæ pectora matres
Fudere comam, thyrsumque leuem
Vibrante manu. iam post laceros
Pentheos artus Thuyades œstro
Membra remissæ, velut ignotum
Videre nefas.
Ponti regna tenet nitidi matertera Bacchi,
Nereïdumque choris Cadmeia cingitur Ino.
Ius habet in fluctus magni puer aduena ponti,
Cognatus Bacchi, numen non vile Palæmon.
Te Tyrrhena puer rapuit manus,

Et tumidum Nereus posuit mare,
Cærula cùm pratis mutat freta.
Hinc verno platanus folio viret,
Et Phœbo laurus carum nemus:
Garrula per ramos auis obstrepit:
Viuaces hederas ramus tenet;
Summâ ligat vitis carchesia;
Idæus prora fremuit leo;
Tigris puppè sedet Gangetica;
Dum pirata freto pauidus natat;
Et noua demersos facies habet.
Brachia prima cadunt prædonibus,
Inlisumque vtero pectus coit.
Paruula dependet lateri manus,
Et dorso fluctum curuo subit,
Lunatâ scindit caudâ mare,
Et sequitur curuus fugientia carbasa delphin.
Diuite Pactolus vexit te Lydius vndâ,
Aurea torrenti deducens flumina ripâ.
Laxauit victos arcus, Geticasque sagittas
Lactea Massagetes qui pocula sanguine miscet.
Regna securigeri Bacchum sensere Lycurgi.
Sensere terræ Zedacum feroces?
Et quos vicinus Boreas ferit
Arua mutantes: quasque Mæotis
Adluit gentes frigida fluctu:
Quasque despectat vertice summo
Sidus Arcadium, geminumque plaustrum,

Ille

Ille dispersos domuit Gelonos:
Arma detraxit trucibus puellis:
Ore deiecto petière terram
Thermodontiacæ graues cateruæ,
Positis tandem leuibus sagittis,
Mites factæ. sacer & Cithæron
Sanguine inundauit,
Ophioniaque cæde.
Prœtides siluas petière & agros,
Præsidem Bacchum coluit nouerca.
Naxos Ægeo redimita ponto,
Tradit thalamis virginem relictam,
Meliore pensans damna marito.
Pumice sicco
Fluxit Nyctileus latex.
Garruli gramen secuere riui,
Conbibit dulces humus alta succos,
Niueique lactis candidos fontes,
Et mista odoro Lesbia cum thymo.
Ducitur magno noua nupta cœlo:
Solenne Phœbus carmen
Edit, infusis humero capillis.
Concutit tædas geminus Cupido:
Telum deposuit Iuppiter igneum,
Condidit Baccho veniente fulmen.
Lucida dum current annosi sidera mundi,
Oceanus clausum dum fluctibus ambiet orbem,
Lunaque dimissos dum plena recolliget ignes,

Dum

Dum matutinos prædicet Lucifer ortus,
Altaque cæruleum dum Nerea nesciet Arctos,
Candida formosi venerabimur ora Lyæi.

ACTVS TERTIVS.

OEDIPVS. CREO.

E*Tsi ipse vultus flebiles præfert notas,*
Expone cuius capite placemus deos.
CR. *Fari iubes, tacere quæ suadet metus.*
OED. *Si te ruentes non satis Thebæ mouent,*
At sceptra moueant lapsa cognatæ domus.
CR. *Nescisse cupies nosse quæ nimium expetis.*
OED. *Iners malorum remedium ignorantia est.*
Itan' & salutis publicæ indicium obrues?
CR. *Vbi turpis est medicina, sanari piget.*
OED. *Audita fare, vel malo domitus graui,*
Quid arma possint regis irati scies.
CR. *Odere reges dicta quæ dici iubent.*
OED. *Mittêris Erebo vile pro cunctis caput,*
Arcana sacri voce ni retegis tuâ.
CR. *Tacere liceat: nulla libertas minor*
A rege petitur. OED. *Sæpe vel lingua magis*
Regi atque regno muta libertas obest.
CR. *Vbi non licet tacere, quid cuiquam licet?*
OED. *Imperia soluit, qui tacet, iussus loqui.*
CR. *Coacta verba placidus accipias precor.*
OED. *Vlline pœna vocis expressæ fuit?*
CR. *Est procul ab vrbe lucus ilicibus niger,*
Dircæa circa vallis irrigua loca.

Cir-

Cupreßus altis exſerens ſiluis caput
Virente ſemper adligat trunco nemus;
Curuoſque tendit quercus & putres ſitu
Annoſa ramos: huius abrupit latus
Edax vetuſtas. illa iam feſſâ cadens
Radice, fulta pendet aliena trabe,
Amara baccis laurus; & tilia leues:
Et Paphia myrtus & per immenſum mare
Motura remos alnus; & Phœbo obuia
Enode zephyris pinus opponens latus.
Media ſtat ingens arbor, atque vmbrâ graui
Siluas minores vrget; & magno ambitu
Diffuſa ramis vna defendit nemus.
Triſtis ſub illa lucis & Phœbi inſcius,
Reſtagnat humor frigore æterno rigens.
Limoſa pigrum circuit fontem palus.
Huc vt ſacerdos intulit ſenior gradum,
Haud eſt moratus; præſtitit noctem locus:
Tunc foſſa tellus; & ſuper rapti rogis
Iaciuntur ignes ipſe funeſto integit
Vates amictu corpus, & frontem quatit.
Lugubris imos palla perfundit pedes.
Squallente cultu mœſtus ingreditur ſenex,
Mortifera canam taxus adſtringit comam.
Nigro bidentes vellere, atque atræ boues
Retro trahuntur. flamma prædatur dapes,
Viuumque trepidat igne ferali pecus.
Vocat inde manes; teque qui manes regis,

Dum matutinos prædicet Lucifer ortus,
Altaque cæruleum dum Nerea nesciet Arctos,
Candida formosi venerabimur ora Lyæi.

ACTVS TERTIVS.

OEDIPVS. CREO.

ETsi ipse vultus flebiles præfert notas,
Expone cuius capite placemus deos.
CR. Fari iubes, tacere quæ suadet metus.
OED. Si te ruentes non satis Thebæ mouent,
At sceptra moueant lapsa cognatæ domus.
CR. Nescisse cupies nosse quæ nimium expetis.
OED. Iners malorum remedium ignorantia est.
Itan' & salutis publicæ indicium obrues?
CR. Vbi turpis est medicina, sanari piget.
OED. Audita fare, vel malo domitus graui,
Quid arma possint regis irati scies.
CR. Odere reges dicta quæ dici iubent.
OED. Mitteris Erebo vile pro cunctis caput,
Arcana sacri voce ni retegis tuâ.
CR. Tacere liceat: nulla libertas minor
A rege petitur. OED. Sæpe vel lingua magis
Regi atque regno muta libertas obest.
CR. Vbi non licet tacere, quid cuiquam licet?
OED. Imperia soluit, qui tacet, iussus loqui.
CR. Coacta verba placidus accipias precor.
OED. Vlline pœna vocis expressæ fuit?
CR. Est procul ab vrbe lucus ilicibus niger,
Dircæa circa vallis irrigua loca.

Cu-

Cupreſſus altis exſerens ſiluis caput
Virente ſemper adligat trunco nemus;
Curuoſque tendit quercus & putres ſitu
Annoſa ramos: huius abrupit latus
Edax vetuſtas. illa iam feſſâ cadens
Radice, fulta pendet aliena trabe,
Amara baccis laurus; & tiliæ leues:
Et Paphia myrtus & per immenſum mare
Motura remos alnus; & Phœbo obuia
Enode zephyris pinus opponens latus.
Media ſtat ingens arbor, atque vmbrâ graui
Siluas minores vrget; & magno ambitu
Diffuſa ramis vna defendit nemus.
Triſtis ſub illa lucis & Phœbi inſcius,
Reſtagnat humor frigore æterno rigens.
Limoſa pigrum circuit fontem palus.
Huc vt ſacerdos intulit ſenior gradum,
Haud eſt moratus; præſtitit noctem locus:
Tunc foſſa tellus; & ſuper rapti rogis
Iaciuntur ignes ipſe funeſto integit
Vates amictu corpus, & frontem quatit.
Lugubris imos palla perfundit pedes.
Squallente cultu mœſtus ingreditur ſenex,
Mortifera canam taxus adſtringit comam.
Nigro bidentes vellere, atque atræ boues
Retro trahuntur. flamma prædatur dapes,
Viuumque trepidat igne ferali pecus.
Vocat inde manes; teque qui manes regis,

Et obsidentem claustra letalis lacus:
Carmenque magicum voluit, & rapido minax
Decantat ore quidquid aut placat leues
Aut cogit vmbras. sanguinem libat focis,
Solidasque pecudes vrit, & multo specum
Saturat cruore. libat & niueum insuper
Lactis liquorem; fundit & Bacchum manu
Laua, canitque rursus. & terram intuens
Grauiore manes voce & adtonitâ ciet.
Latrauit Hecates turba; ter valles cauæ
Sonuere mæstum; tota succusso solo
Pulsata tellus. Audior, vates ait;
Rata verba fudi, rumpitur cæcum chaos,
Iterque populis Ditis ad superos datur.
Subsedit omnis silua, & erexit comam;
Duxere rimas robora; & totum nemus
Concussit horror: terra se retro dedit,
Gemuitque penitus: siue tentari abditum
Acheron profundum mente non æquâ tulit:
Siue ipsa tellus vt daret functis viam,
Compage rupta sonuit: aut ira furens
Triceps catenas Cerberus mouit grauis.
Subitò dehiscit terra, & immenso sinu
Laxata patuit. ipse pallentes deos
Vidi inter vmbras, ipse torpentes lacus,
Noctemque veram: gelidus in venis stetit
Hæsitque sanguis: sæua prosiluit cohors,
Et stetit in armis omne vipereum genus

Fra-

Fratrum, caterua dente Dircæo sata,
Auidumque populi pestis Ogygij malum,
Tum torua Erinnys sonuit, & cæcus Furor
Horrorque, & vnà quidquid æternæ creant
Celantque tenebræ; Luctus auellens comam,
Ægreque lapsum sustinens Morbus caput.
Grauis Senectus sibimet, & pendens Metus.
Nos liquit animus. ipsa quæ ritus senis
Artesque norat, stupuit. intrepidus parens,
Audaxque damno conuocat Ditis feri
Exsangue vulgus; illico nebulæ leues
Volitant, & auras libero cælo trahunt.
Non tot caducas educat frondes Eryx;
Nec vere flores Hybla tot medio creat;
Cùm examen alto nectitur densum globo;
Fluctusque non tot frangit Ionium mare;
Nec tanta gelidi Strymonis fugiens minas
Permutat hiemes ales, & cælum secans
Tepente Nilo pensat Arctoas niues;
Quot ille populos vatis eduxit sonus.
Pauidæ latebras nemoris vmbrosi petunt
Animæ trementes. primus emergit solo,
Dextra ferocem cornibus taurum premens
Zetus; manuque sustinet læua chelim,
Qui saxa dulci traxit Amphion sono.
Interque natos Tantalis tandem suos,
Tutò superba fert caput fastu graui,
Et numerat vmbras. peior hac genitrix adest

Furi-

Furibunda Agaue, tota quam sequitur manus
Partita regem: sequitur & Bacchas lacer
Pentheus, tenetque sæuus etiam nunc minas.
Tandem vocatus sæpe pudibundum extulit
Caput, atque ab omni desidet turba procul,
Celatque semet. instat, & Stygias preces
Geminat sacerdos, donec in apertum efferat
Vultus opertos Laius. fari horreo!
Stetit per artus sanguine effuso horridus,
Padore fœdo squallidam obtectus comam,
Et ore rabido fatur: O Cadmi effera,
Cruore semper læta cognato domus,
Vibrate thyrsos: enthea natos manu
Lacerate potiùs; maximum Thebis scelus
Maternus amor est; patria non ira deûm
Sed scelere raperis. non graui flatu tibi
Luctificus auster; nec parum pluuio æthere
Satiata tellus halitu sicco nocet;
Sed rex cruentus, precia qui sæuæ necis
Sceptra, & nefandos occupat thalamos patris;
Inuisa proles. sed tamen peior parens
Quàm natus vtero rursus infausto grauis,
Egit qui in ortus semet; & matri impios
Fœtus regessit; quique (vix mos est feris)
Fratres sibi ipse genuit. implicitum malum,
Magisque monstrum Sphinge perplexum sua,
Te te, cruenta sceptra qui dextra geris,
Te pater inultus vrbe cum tota petam,

Et mecum Erynnes pronubas thalami traham;
Traham sonantes verbera, incestam domum
Vertam, & penates impio Marte obteram.
Proinde pulsum finibus regem ocyus
Agite exsulem. quodcumque funesto gradu
Solum relinquet, vere florifero virens
Reparabit herbas; spiritus puros dabit
Vitalis aura: veniet & siluis decor.
Lethum, luesque, mors, labor, tabes, dolor,
Comitatus illo dignus, excedent simul.
Et ipse rapidis gressibus sedes volet
Effugere nostras: sed graues pedibus moras
Addam & tenebo: reptet incertus via,
Baculo senili triste pratentans iter.
Praripite terras, auferam cælum pater.
OED. *Et ossa & artus gelidus inuasit tremor.*
Quidquid timebam facere, fecisse arguor.
Tori iugalis abnuit Merope nefas,
Sociata Polybo: sospes absoluit manus
Polybus meas: vterque defendit parens
Cadem stuprumque. quis locus culpa est super?
Multo ante Theba Laïum amissum gemunt,
Bœota gressu quàm meo tetigi loca.
Falsúsne senior, an deus Thebis grauis?
Iam-iam tenemus callidi socios doli.
Mentitur ista, praferens fraudi deos,
Vates, tibique sceptra despondet mea.
CR. *Egon' vt sororem regiâ expelli velim?*

Si me fides sacrata cognati laris
Non contineret in meo certum statu:
Tamen ipsa me Fortuna terreret nimis
Solicita semper, liceat hoc tutò tibi
Exuere pondus, ne recedentem opprimat.
Iam te minore tutior pones loco.
OED. Hortaris etiam, sponte deponam vt mea
Tam grauia regna? CR. suadeam hoc illis ego
In vtrumque quis est liber etiam nunc status.
Tibi iam necesse ferre fortunam tuam.
OED. Certissima est regnare cupienti via,
Laudare modica, & otium ac somnum loqui.
Ab inquieto sæpe simulatur quies.
CR. Parumne me tam longa defendit fides?
OED. Aditum nocendi perfido præstat fides?
CR. Solutus onere regio, regni bonis
Fruor, domusque ciuium cœtu viget;
Nec vlla vicibus surgit alternis dies,
Qua non propinqui munera ad nostros lares
Sceptri redundent, cultus, opulentæ dapes,
Donata multis gratiâ nostrâ salus:
Quid tam beata deesse fortunæ rear?
OE. Quòd res secundæ non habent vnquam modū.
CR. Incognitâ igitur vt nocens causâ cadam?
OED. Num ratio vobis reddita est vitæ meæ?
Num audita causa est nostra Tiresiæ? tamen
Sontes videmur: facitis exemplum, sequor.
CR. Quid si innocēs sum? OE. dubia pro certis solēt

Timere reges. CR. qui pauet vanos metus,
Veros fatetur. OED. quisquis in culpa fuit,
Dimissus odit omne quod dubium putat.
CR. Sic odia fiunt. OED. odia qui nimium timet,
Regnare nescit: regna custodit metus.
CR. Qui sceptra duro sæuus imperio regit,
Timet timentes: metus in auctorem redit.
OED. Seruate sontem saxeo inclusum specu:
Ipse ad penates regios referam gradum.

CHORVS.

Anapæstici, choriambici, sapphici, trochaici & Iambici inter se mixti & confusi.

Non tu tantis causa periclis,
Non hac Labdacidas premunt
Fata: sed veteres Deûm
Iræ sequuntur. Castalium nemus
Vmbram Sidonio præbuit hospiti,
Lauitque Dirce Tyrios colonos:
Vt primùm magni natus Agenoris,
Fessus per orbem furta sequi Iouis,
Sub nostra ramis constitit arboris,
Prædonem numerans suum;
Monituque Phœbi
Iussus erranti comes ire vaccæ,
Quam non flexerat
Vomer, aut tardi iuga curua plaustri;
Deseruit fugas, nomenque genti
Inauspicata de boue tradidit:

Tempore ex illo noua monstra semper
Protulit tellus:
Aut anguis imis vallibus editus,
Annosa supra robora sibilat,
Supraque pinus,
Supra Chaonias celsior arbores
Cœruleum erexit caput,
Cùm maiore sui parte recumberet.
Aut feta tellus, impio partu
Effudit arma:
Sonuit reflexo classicum cornu,
Littusque adunco stridulos cantus
Elisit ære. antè non linguas
Alias, & arma vocis ignota
Clamore primùm hostico experti,
Agmina campos cognata tenent,
Dignaque iacto semine proles
Vno ætatem permensa die,
Post luciferi nata meatus,
Ante Hesperios óccidit ortus.
Horret tantis aduena monstris,
Populique timet bella recentis,
Donec cecidit sæua iuuentus;
Genitrixque suo reddi gremio
Modò productos vidit alumnos.
Hac transierit ciuile nefas.
Illa Herculeæ norint Thebæ
Prælia fratrum,

Quid

Quid Cadmei fata nepotis,
Cùm viuacis cornua cerui
Frontem ramis texere nouis;
Dominumque canes egêre suum?
Præceps siluas montesque fugit
Citus Actæon, agilique magis
Pede per saltus, & saxa vagus
Metuit motas zephyris plumas,
Et quæ posuit retia vitat:
Donec placidi fontis in vndâ
Cornua vidit, vultusque feros.
Vbi virgineos fouerat artus
Nimium sæui diua pudoris.

ACTVS QVARTVS.

OEDIPVS. IOCASTA.

CVras reuoluit animus, & repetit metus.
Obiisse nostro Laïum scelere autumant
Superi inferique: sed animus contrà innocens,
Sibique meliùs quàm deis notus, negat.
Redit memoria tenue per vestigium,
Cecidisse nostri stipitis pulsu obuium,
Datumque Diti, cùm prior iuuenem senex
Curru superbus pelleret Thebis procul,
Phocæa trifidas regio quâ scindit vias.
Vnanima coniux explica errorem precor,
Quæ spatia moriens Laïus vitæ tulit:
Primóne in æuo viridis, an fracto occidit?
IO. Inter senem iuuenemque; sed propior seni.

OED. Frequensne turba regium cinxit latus?
IO. Plures fefellit error ancipitis viæ;
Paucos fidelis curribus iunxit labor.
OED. Aliquisne cecidit regio fato comes?
IO. Vnum fides virtusque consortem addidit.
OED. Teneo nocentem; conuenit numerus, locus:
Sed tempus adde. IO. decima iam metitur seges.

SENEX. OEDIPVS.

Corinthius te populus in regnum vocat
Patrium: quietem Polybus æternam obtinet.
OED. Vt vndique in me sæua fortuna inruit!
Edissere agedum, quo cadat fato parens.
SE. Animam senilem mollis exsoluit sopor.
OED. Genitor sine vlla cæde defunctus iacet.
Testor, licet iam tollere ad cœlum piè
Puras nec vlla scelera metuentes manus.
Sed pars magis metuenda fatorum manet.
SE. Omnem paterna regna discutiunt metum.
OED. Repetam paterna regna, sed matrem horreo.
SE. Metuis parentem, quæ tuum reditum expetens
Solicita pendet? OED. ipsa me pietas fugat.
SE. Viduam relinques? OED. tangis en ipsos metus.
SE. Effare, mersus quis premat mentem timor:
Præstare tacitam regibus soleo fidem.
OE. Connubia matris Delphico admonitu tremo.
SE. Timere vana desine, & turpes metus
Depone, Merope vera non fuerat parens.
OED. Quod subditiui præmium nati petit?

SE. *Regnum: ſuperbam liberi adſtringunt fidem.*
OED. *Secreta thalami, fare, quo excipias modo.*
SE. *Hæ te parenti paruulum tradunt manus.*
OED. *Tu me parenti tradis? at quis me tibi?*
SE. *Paſtor niuoſo ſub Cithæronis iugo.*
OED. *In illa temet nemora quis caſus tulit?*
SE. *Illo ſequebar monte cornigeros greges.*
OED. *Nunc adice certas corporis noſtri notas.*
SE. *Forata ferro geſſeras veſtigia,*
Tumore nactus nomen, ac vitio pedum.
OED. *Quis fuerit ille, qui meum dono dedit*
Corpus, requiro. SE. *regios pauit greges;*
Minor ſub illo turba paſtorum fuit.
OED. *Eloquere nomen.* SE. *prima langueſcit ſenum*
Memoria, longo laſſa ſublabens ſitu.
OED. *Potéſne facie noſcere ac vultu virum?*
SE. *Fortaſſe noſcam. ſæpe iam ſpatio obrutam*
Leuis exoletam memoriam reuocat nota.
OED. *Ad ſacra & aras omne compulſum pecus*
Duces ſequantur: ite properè, accerſite
Famuli, penes quos ſumma conſiſtit gregum.
SE. *Siue iſta ratio ſiue fortuna occulit,*
Latêre ſemper patere quod latuit diu:
Sæpe eruentis veritas patuit malo.
OED. *Malum timeri maius his aliquod poteſt?*
SE. *Magnum eſſe, magnâ mole quod petitur, ſcias.*
Concurrit illinc publica, hinc regis ſalus,
Vtrimque patria: contine medias manus;

Vt nil lacessas, ipsa se fata explicant.
Non expedit concutere felicem statum.
OED. *Tutò mouetur quidquid extremo in loco est.*
SE. *Nobilius aliquid genere regali adpetis?*
Ne te parentis pigeat inuenti vide.
OED. *Nec pœnitendi sanguinis quæram fidem,*
Sed nosse certum est. ecce grandæuus senex,
Arbitria sub quo regij fuerant gregis,
Phorbas. refersne nomen aut vultum senis?
SE. *Adridet animo forma: nec notus satis;*
Nec rursus iste vultus ignotus mihi.
Regnum obtinente Laio famulus greges
Agitasti opimos, sub Citharonis plaga;

PHORBAS. SENEX. OEDIPVS.

L*Ætus Citharon pabulo semper nouo*
Æstiua nostro prata submittit gregi.
SE. *Noscisne memet?* P. *dubitat anceps memoria.*
OED. *Huic aliquis à te traditur quondam puer?*
Effare. dubitas? cur genas mutat color?
Quid verba quæris? veritas odit moras.
PH. *Obducta longo temporum tractu moues.*
OED. *Fatere, ne te cogat ad verum dolor.*
PH. *Inutile isti munus infantem dedi.*
Non potuit ille luce, non cœlo frui.
SE. *Procul sit omen: viuit, & viuat precor.*
OED. *Superesse quare traditum infantem negas?*
PH. *Ferrum per ambos tenue transactum pedes*
Ligabat artus; vulneri innatus tumor.

Tile.

Puerile fœda corpus vrebat lue.
SE. *Quid quæris vltra? fata iam accedunt propè.*
OE. *Quis fuerit infans, edoce.* PH. *prohibet fides.*
OE. *Huc aliquis ignē: flamma iam excutiet fidē,*
Per tam cruentas vera quærenti vias.
PH. *Ignosce quæso, si ferus videor tibi,*
Et impotens; iam parta vindicta in manu est.
OED. *Dic vera: quisnam, quóue generatus patre*
Qua matre genitus? PH. *coniuge est genitus tua.*
OED. *Dehisce tellus, tuque tenebrarum potens,*
In tartara ima rector vmbrarum rape
Retro reuersas generis ac stirpis vices.
Congerite ciues saxa in infandum caput;
Mactate telis; me petat ferro parens;
Me natus; in me coniuges arment manus;
Fratresque; & æger populus ereptos rogis
Iaculetur ignes, seculi crimen vagor,
Odium deorum, iuris exitium sacri;
Qua luce primùm spiritus hausi rudes,
Iam morte dignus. redde nunc animos parens;
Nunc aliquid aude sceleribus dignum tuis,
I, perge, propero regiam cursu pete,
Gratare matri, liberis auctá domo.

CHORVS. Trochaici.

F*Ata si liceat mihi*
Fingere arbitrio meo,
Temperem zephyro leui
Vela ne pressæ graui

Spiritu antenna tremant:
Lenis & modicum fluens
Aura, nec vergens latus,
Ducat intrepidam ratem.
Tuta me mediâ vehat
Vita decurrens via.
Cnossium regem timens,
Alta dum demens petit,
Artibus fidens nouis,
Certat & veras aues
Vincere, ac falsis nimis
Imperat pennis puer,
Nomen eripuit freto.
Callidus medium senex
Dædalus librans iter,
Nube sub media stetit,
Alitem expectans suum:
Qualis accipitris minas
Fugit, & sparsos metu
Colligit fœtus auis:
Donec in ponto manus
Mouit implicitas puer,
Comes audacis viæ.
Quidquid excessit modum,
Pendet instabili loco.
Sed quid hoc? postis sonat;
Mœstus & famulus manu
Regius quassat caput.
Ede quid portes noui.

ACTVS QVINTVS.

NVNCIVS.

Prædicta post quam fata & infandum genus
Deprendit, ac ſe ſcelere conuictum Oedipus
Damnauit: ipſe regiam infeſtus petens,
Inuiſa propero tecta penetrauit gradu.
Qualis per arua Libycus inſanit leo,
Fuluam minaci fronte concutiens iubam:
Vultus furore toruus, atque oculi truces,
Gemitus, & altum murmur, & gelidus fluit
Sudor per artus. ſpumat, & voluit minas,
Ac merſus altè magnus exundat dolor.
Secum ipſe ſæuus grande neſcio quid parat,
Suiſque fatis ſimile. Quid pœnas moror?
Vt hoc ſceleſtum pectus aut ferro petat,
Aut feruido aliquis igne vel ſaxo domet?
Quæ Tigris aut quæ ſæua viſceribus meis
Incurret ales? ipſe tu ſcelerum capax
Sacer Cithæron, vel feras in me tuis
Emitte ſiluis, mitte vel rabidos canes.
Nunc redde Agauen. anime quid mortem times?
Mors innocentem ſola fortunæ eripit.
Hæc fatus aptat impiam capulo manum,
Enſemque ducit. Itane tam magnis breues
Pœnas ſceleribus ſoluis? atque vno omnia
Penſabis ictu? moreris? hoc patri ſat eſt:
Quid deinde matri? quid malè in lucem editis
Natis? quid ipſi, quæ tuum magnâ luit

Sce-

Scelus ruina, flebili patriæ dabis?
Soluenda non est illa, quæ leges ratas
Natura in vno vertit Oedipode, nouos
Commenta partus: suppliciis eadem meis
Nouetur. iterum viuere atque iterum mori
Liceat: renasci semper, vt toties noua
Supplicia pendas. vtere ingenio miser:
Quòd sæpe fieri non potest, fiat diu.
Mors eligatur longa: quæratur via,
Qua nec sepultis mistus, & viuis tamen
Exemptus erres. morere, sed citra patrem.
Cunctaris anime? subitus an vultus grauat
Perfusus imber, ac rigat fletu genas?
Et flere satis est? hactenus fundent leuem
Oculi liquorem: sedibus pulsi suis
Lacrymas sequantur. hi maritales statim
Fodiantur oculi. Dixit, atque ira furit;
Ardent minaces igne truculento genæ;
Oculique vix se sedibus retinent suis.
Violentus, audax, mutus, iratus, ferox.
Tantum cruentus gemuit, & dirum fremens
Manus in ora torsit: ac contra truces
Oculi steterunt, & suam intenti manum
Vltro insequuntur, vulneri occurrunt suo.
Scrutatur auidus manibus vncis lumina;
Radice ab ima funditus vulsos simul
Euoluit orbes: hæret in vacuo manus,
Et fixa penitus vnguibus lacerat cauos

Altè

Altè recessus luminum, & inanes sinus
Sæuitque frustra, plusque quàm sat est furit,
Tantum est periclum lucis: adtollit caput,
Cauisque lustrans orbibus cœli plagas,
Noctem experitur: quidquid effossis malè
Dependet oculis, rumpit; & victor deos
Conclamat omnes: Parcite en patriæ, precor,
Iam iussa feci. debitas pœnas tuli:
Inuenta thalamis digna nox tandem meis.
Rigat ora fœdus imber, & lacerum caput
Largum reuulsis sanguinem venis vomit.

CHORVS. Anapæstici.

Fatis agimur: cedite fatis.
Non solicitæ possunt curæ
Mutare rati stamina fusi.
Quidquid patimur mortale genus,
Quidquid facimus, venit ex alto.
Seruatque suæ decreta colus
Lachesis, durâ reuoluta manu.
Omnia certo tramite vadunt:
Primusque dies dedit extremum.
Non illa Deo vertisse licet,
Quæ nexa suis currunt causis.
It cuique ratus. prece non vllâ
Mobilis, ordo. multis ipsum
Timuisse nocet: multi ad fatum
Venêre suum, dum fata timent.
Sonuêre fores, atque ipse suum

Duce non vllo molitur iter
Luminis orbus.

OEDIPVS. CHORVS. IOCASTA.

BEne habet, peractum eſt, iuſta perſolui patri.
Iuuant tenebræ; quis deus tandem mihi
Placatus atra nube perfundit caput?
Quis ſcelera donat? conſcium euaſi diem.
Nil patricida dextera debes tuæ.
Lux te refugit. vultus Oedipodem hic decet.
CH. *En ecce rapido ſæua proſiluit gradu*
Iocaſta vecors: qualis adtonita & furens
Cadmea mater abſtulit nato caput,
Senſitque raptum; dubitat, adflictum adloqui
Cupit, pauetque. iam malis ceſſit pudor.
IO. *Cupiunt, & horrent ora. nam quid te vocem?*
Natúmne? dubitas? natus es; nati pudet?
Immitis oro nate, quò auertis caput,
Vacuoſque vultus? OED. *quis frui tenebris vetat?*
Quis reddit oculos? mater en, matris ſonus.
Perdidimus operam. congredi fas amplius
Haud eſt, nefandos diuidat vaſtum mare,
Dirimatque tellus abdita: & quiſquis ſub hoc
In alia verſus ſidera, ac ſolem auium
Dependet orbis, alterum ex nobis ferat.
IO. *Fati iſta culpa eſt; nemo fit fato nocens.*
OED. *Iam parce verbis mater, & parce auribus;*
Per has reliquias corporis trunci precor,
Per inauſpicatum ſanguinis pignus mei,

Per

Per omne nostri nominis fas & nefas.
IO. *Quid anime torpes? socia cur scelerum dare*
Pœnas recusas? omne confusum perit,
Incesta, per te iuris humani decus.
Morere, ac nefastum spiritum ferro exige.
Non si ipse mundum concitans diuûm sator
Corusca sæua tela iaculetur manu,
Vnquam rependam sceleribus pœnas pares
Mater nefanda. mors placet: mortis via
Quæratur. agedum commoda matri manum,
Si patricida es: restat hoc operi vltimum.
Rapiatur ensis: hoc iacet ferro meus
Coniux: quid illum nomine haud vero vocas?
Socer est. vtrúmne pectori infigam meo
Telum? an patenti conditum iugulo imprimam?
Eligere nescis vulnus. hunc dextra hunc pete
Vternm capacem, qui virum & natum tulit.
CH. *Iacet perempta; vulneri immoritur manus;*
Ferrumque secum nimius eiecit cruor.
OED. *Te fatidice, te præsidem veri Deum*
Compello, solum debui fatis patrem.
Bis patricida, plusque quàm timui nocens,
Matrem peremi; scelere confecta est meo.
O Phœbe mendax, fata superaui impia.
Pauitante gressu sequere fallaces vias,
Suspensa plantis efferens vestigia.
Cæcam tremente dextera noctem rege.
I, gradere præceps, lubricos ponens gradus,

I, pre-

I, profuge, vade, siste ne in matrem incidas.
Quicumque fessi corpore, & morbo graues
Semianima trahitis corpora: en fugio, exeo,
Releuate colla: mitior cœli status
Post terga sequitur; quisquis exilem iacens
Animam retentat, viuidos haustus leuis
Concipiat. ite, ferte depositis opem:
Mortifera mecum vitia terris extraho.
Violenta fata, & horridus mortis tremor,
Maciesque & atra pestis, & rabidus dolor
Mecum ite, mecum; ducibus his uti libet.

L. ANNÆI SENECÆ IVNIORIS Hippolytus.

Personæ

HIPPOLYTVS. CHORVS. PHÆDRA. THESEVS. NVNCIVS. NVTRIX.

ACTVS PRIMVS.

HIPPOLYTVS. Anapæstici.

ITE, umbrosas cingite siluas,
Summaque montis iuga Cecropij.
Celeri plantâ lustrate vagi
Quæ saxa solo Carpeneito
Subiecta iacent; quaque Thriasii
Vallibus amnis rapidâ currens

Verbe-

Verberat unda. ſcandite colles
Semper canos niue Riphæa,
Hac hac alij, qua nemus altâ
Texitur alno; qua prata iacent;
Quæ rorifera mulcens aura
Zephyrus uernas euocat herbas.
Vbi per glareas lenis Iliſſus,
Vbi Mæander ſuper æquales
Labitur agros piger, & ſteriles
Amne maligno radit arenas.
Vos, quæ Marathon tramite læuo
Saltus aperit; quà comitatæ
Gregibus paruis nocturna petunt
Pabula fœtæ. uis, qua tepidis
Subditus auſtris frigora mollit
Durus Acarnan; alius rupem
Dulcis Hymetti; paruas alius
Calcet Aphidnas. pars illa diu
Vacat immunis, qua curuati
Littora ponti Sunion urget.
Si quem tangit gloria ſiluæ,
Vocat hunc Philipis;
Hîc verſatur metus agricolis,
Vulnere multo iam notus aper.
At vos laxas canibus tacitis
Mittite habenas;
Teneant acres lora moloſſos.
Et pugnaces tendant Creſſæ

Fortia trito vincula collo;
At Spartanos, genus est audax
Auidumque feræ, nodo cautus
Propiore liga. veniet tempus
Cùm latratu caua saxa sonent,
Nunc demissi nare sagaci
Captent auras, lustraque presso
Quærant rostro; dum lux dubia est;
Dum signa pedum roscida tellus
Impressa tenet.
Alius raras ceruice graui
Portare plagas; alius teretes
Properet laqueos. picta rubenti
Linea pinnâ vano eludat
Terrore feras. tibi libretur
Missile telum: tu graue dextrâ
Lauaque simul, robur lato
Dirige ferro. tu præcipites
Clamore feras subsessor ages:
Tu iam victor curuo solues
Viscera cultro.
Ades en comiti diua virago,
Cuius regno pars terrarum
Secreta vacat: cuius certis
Petitur telis fera, quæ gelidum
Potat Araxen, & quæ stanti
Ludit in Istro: tua Getulos
Dextra leones, tua Cretæas

Sequitur

Sequitur ceruas: nunc veloces
Figis damas leuiore manu:
Tibi dant varia pectora tigres.
Tibi villosi terga bisontes,
Latisque feri cornibus vri.
Quidquid solis pascitur aruis;
Siue illud inops nouit Garamas,
Siue illud Arabs diuite siluâ,
Siue ferocis iuga Pyrenes,
Siue Hyrcani celant saltus,
Vacuisque vagus Sarmata campis
Arcus metuit, Diana, tuos.
Tua si gratus numina cultor
Tulit in saltus, retia vinctas
Tenuere feras; nulli laqueum
Rupere pedes; fertur plaustro
Præda gementi; tum rostra canes
Sanguine multo rubicunda gerunt;
Repetitque casas rustica longo
Turba triumpho.
En Diua faue, signum arguti
Misere canes, vocor in siluas.
Hac hac pergam quâ via longum
Compensat iter.

PHÆDRA. NVTRIX.

O Magna vasti Creta dominatrix freti,
Cuius per omne littus innumeræ rates
Tenuere pontum, quidquid Assyriâ tenus

Tellure Nereus peruium rostris secat;
Cur me in penates obsidem inuisos datam,
Hostique nuptam degere ætatem in malis,
Lacrymisque cogis? profugus en coniux abest,
Præstatque nuptæ quam solet Theseus fidem.
Fortis per altas inuij retro lacus
Vadit tenebras miles audacis proci,
Solio vt reuulsam regis inferni abstrahat.
Pergit furoris socius: haud illum timor
Pudorque tenuit, stupra & inlicitos toros
Acheronte in imo quærit Hippolyti pater.
Sed maior alius incubat mœstæ dolor:
Non me quies nocturna; non altus sopor
Soluêre curis: alitur, & crescit malum,
Et ardet intus; qualis Æthnæo vapor
Exundat antro. Palladis telæ vacant;
Et inter ipsas pensa labuntur manus.
Non colere donis templa votiuis libet;
Non inter aras Attidum mistam choris,
Iactare tacitis conscias sacris faces,
Nec adire castis precibus aut ritu pio
Adiudicatam præsidem terræ deam.
Iuuat excitatas consequi cursu feras,
Et rigida molli gesæ iaculari manu.
Quò tendis anime? quid furens saltus amas?
Fatale miseræ matris agnosco malum,
Peccare noster nouit in siluis amor.
Genitrix tui me miseret; infando malo

Cor-

Correpta, pecoris efferi ſæuum ducem
Audax amaſti toruus, impatiens iugi.
Adulter ille, ductor indomiti gregis,
Sed amabat aliquid; quis meas miſeræ deus
Aut quis iuuare Dædalus flammas queat?
Non, ſi ille remeet arte Mopſopiâ potens;
Qui noſtra cæcâ monſtra concluſit domo,
Promittat vllam caſibus noſtris opem.
Stirpem peroſa Solis inuiſi Venus,
Per nos catenas vindicat Martis ſui,
Suaſque; probris omne Phœbeum genus
Onerat nefandis. nulla Minois leui
Defuncta amore eſt, iungitur ſemper nefas.
NVT. *Theſeia coniux, clara progenies Iouis,*
Nefanda caſto pectore exturba ocyùs.
Extingue flammas, néve te diræ ſpei
Præbe obſequentem, quiſquis in primo obſtitit
Repulitque amorem, tutus ac victor fuit;
Qui blandiendo dulce nutriuit malum,
Serò recuſat ferre quod ſubiit iugum.
Nec me fugit, quàm durus & veri inſolens
Ad recta flecti regius nolit tumor.
PH. *Quemcunque dederit exitum caſus, feram:*
Fortem facit vicina libertas ſenem.
NVT. *Obſtare primum eſt velle, nec labi viâ,*
Pudor eſt ſecundus, noſſe peccandi modum.
Quò miſera pergis? quid domũ infamem grauas,
Superaſque matrem? maius eſt monſtro nefas:

Nam monstra fato, moribus scelera imputes.
Si, quòd maritus supera non cernit loca,
Tutum esse facinus credis, & vacuum metu
Erras. teneri crede Lethæo abditum
Thesea profundo, ferre perpetuam Stygem;
Quid ille, lato maria qui regno premit,
Populisque reddit iura centenis pater,
Latêre tantum facinus occultum sinet?
Sagax parentum est cura. Credamus tamen
Astu doloque tegere nos tantum nefas;
Quid ille rebus lumen infundens suum
Matris parens? quid ille, qui mundum quatit,
Vibrans corusca fulmen Aethnæum manu,
Sator deorum? credis hoc posse effici
Inter videntes omnia vt lateas auos?
Sed, vt secundus numinum abscondat fauor
Coitus nefandos, vtque contingat stupro
Negata magnis sceleribus semper fides:
Quid pœna præsens conscia mentis pauor
Animusque culpa plenus, & semet timens?
Scelus aliqua tutum. nulla securum tulit.
Compesce amoris impij flammas precor,
Nefasque, quòd non vlla tellus barbara
Commisit vnquam, non vagus campis Geta,
Nec inhospitalis Taurus, aut sparsus Scythes.
Expelle facinus mente castifica horridum:
Memorque matris, metue concubitus nouos.
Miscere thalamo patris & nati adparas,

Vtroque

Vteroque prolem capere confuſam impio?
Perge, & nefandis verte naturam ignibus.
Cur monſtra ceſſant? aula cur fratris vacat?
Prodigia toties orbis inſueta audiet,
Natura toties legibus cedet ſuis,
Quoties amabit Creſſa? PH. *quæ memoras ſcio*
Vera eſſe nutrix, ſed furor cogit ſequi
Peiora: vadit animus in præceps ſciens,
Remeatque fruſtra ſana conſilia adpetens.
Sic cùm grauatam nauita aduersâ ratem
Propellit vndâ, cedit in vanum labor,
Et victa prono puppis aufertur vado:
Quod ratio poſcit, vincit ac regnat furor,
Potenſque tota mente dominatur deus:
Hic volucer omni regnat in terra potens,
Ipſumque flammis torret indomitis Iouem.
Gradiuus iſtas belliger ſenſit faces,
Opifex triſulci fulminis ſenſit deus,
Et qui furentes ſemper Æthnæis iugis
Verſat caminos, igne tam paruo calet.
Ipſumque Phœbum, tela qui neruo regit,
Figit ſagittâ certior miſſa puer,
Volitatque cœlo pariter & terris grauis.
NVT. *Deum eſſe Amorem turpiter vitio fauens*
Finxit libido: quoque liberior foret,
Titulum furori numinis falſi addidit:
Natum per omnes ſcilicet terras vagum
Erycina mittit, ille per cœlum volans,

Proterua teneræ tela molitur manu,
Regnumque tantum minimus in superos habet.
Vana ista demens animus adsciuit sibi,
Venerisque numen finxit, atque arcus dei.
Quisquis secundis rebus exsultat nimis,
Fluitque luxu, semper insolita adpetens,
Hunc illa magnæ dira fortunæ comes
Subit libido, non placent sueta dapes,
Non tecta sani moris, aut vilis cibus.
Cur in penates rariùs tenues subit
Hæc delicatas eligens pestis domos?
Cur sancta paruis habitat in tectis Venus?
Mediumque sanos vulgus adfectus tenet,
Et se coërcent modica? contrà diuites,
Regnoque fulti plura quàm fas est, petunt?
Quod non potest, vult posse qui nimium potest.
Quid deceat alto præditam solio vides.
Metue ac verere sceptra remeantis viri.
PH. *Amoris in me maximum regnum fero,*
Reditusque nullos metuo. non vnquam amplius
Conuexa tetigit supera, qui mersus semel
Adiit silentem nocte perpetuâ domum.
NVT. *Ne crede. Ditis clauserit regnum licet,*
Canisque diras Stygius obseruet fores,
Solus negatas inuenit Theseus vias.
PH. *Veniam ille amori forsitan nostro dabit.*
NVT. *Immitis etiam coniugi casta fuit,*
Experta sæuam est barbara Antiope manum.

Sed posse flecti coniugem iratum puta:
Quis huius animum flectet intractabilem?
Exosus omne feminæ nomen fugit,
Immitis annos cælibi vitæ dicat,
Connubia vitat, genus Amazonium scias.
PH. *Huncin niuosi collis hærentem iugis,*
Et aspera agili saxa calcantem pede,
Sequi per alta nemora, per montes placet.
NVT. *Resistet ille, seque mulcendum dabit,*
Castosque ritus Venere non castâ exuet?
Tibi ponet odium, cuius odio forsitan
Persequitur omnes? PH. *precibus haud vinci potest?*
NVT. *Ferus est.* PH, *amore didicimus vinci feros.*
NVT. *Fugiet.* PH. *per ipsa maria si fugiat sequar.*
NV. *Patris memento.* P. *meminimus matris simul.*
NV. *Genus omne profugit* PH. *pellicis careo metu.*
NVT. *Aderit maritus.* PH. *nempe Pirithoi comes.*
NVT. *Aderitque genitor.* PH *mitis Ariadnæ pater.*
NVT. *Per has senectæ splendidas supplex comas,*
Fessumque curis pectus, & cara vbera
Precor, furorem siste, teque ipsam adiuua.
Pars sanitatis velle sanari fuit.
PH. *Non omnis animo cessit ingenuo pudor.*
Paremus altrix. qui regi non vult amor
Vincatur. haud te fama maculari sinam.
Hæc sola ratio est unicum effugium mali,
Virum sequamur, morte præuertam nefas.
NVT. *Moderare alumna mentis effrenæ impetus,*

Animos coërce, dignam ob hoc vitâ reor,
Quòd esse temet autumas dignam nece.
PH. *Decreta mors est, queritur fati genus,*
Laqueóne vitam finiam, an ferro incubem;
An missa præceps arce Palladiâ cadam.
Prò castitatis vindicem armemus manum.
NVT. *Sic te senectus nostra præcipiti sinet*
Perire letho? siste furibundum impetum.
PH. *Prohibere ratio nulla periturum potest,*
Vbi quis mori constituit & debet mori.
NVT. *Solamen annis vnicum fessis, hera,*
Si tam proteruus incubat menti furor,
Contemne famam: fama vix vero fauet,
Peius merenti melior, & peior bono:
Tentemus animum tristem & intractabilem.
Meus iste labor est, adgredi iuuenem ferum,
Mentemque sæuam flectere immitis viri.

CHORVS. Sapphici & Anapæstici.

Diua non miti generata ponto,
Quam vocat matrem geminus cupido;
Impotens flammis simul & sagittis,
Iste lasciuus puer, acrè nitens,
Tela quàm certo iaculatur arcu!
Labitur totas furor in medullas,
Igne furtiuo populante venas.
Non habet latam data plaga frontem,
Sed vorat tectas penitus medullas.
Nulla pax isti puero, per orbem

Spargit effuſas agilis ſagittas.
Quæque naſcentem videt ora ſolem,
Quæque ad occaſus iacet ora ſeros,
Si qua feruenti ſubiecta Cancro eſt,
Si qua maioris glacialis Vrſæ
Semper errantes patitur colonos,
Nouit hos æſtus: iuuenum feroces
Concitat flammas: ſenibuſque feſſis
Rurſus extinctos reuocat calores:
Virginum ignoto ferit igne pectus;
Et iubet cælo ſuperos relicto
Vultibus falſis habitare terras.
Theſſali Phœbus pecoris magiſter
Egit armentum, poſitoque plectro
Impari tauros calamo vocauit.
Induit formas quoties minores
Ipſe qui cœlum nebulaſque ducit?
Candidas ales modò mouit alas,
Dulcior vocem moriente cygno.
Fronte nunc torua petulans iuuencus
Virginum ſtrauit ſua terga ludo
Perque fraternos noua regna fluctus
Vngula lentos imitante remos,
Pectore aduerſo domuit profundum,
Pro ſua vector timidus rapina.
Arſit obſcuri dea clara mundi
Nocte deſerta, nitidoſque fratri
Tradidit currus aliter regendos;

Illa.

Ille nocturnas agitare bigas
Diſcit, & gyro breuiore flecti
Nec ſuum tempus tenuere noctes,
Et dies tardo remeauit ortu,
Dum tremunt axes grauiore curru,
Natus Alcmenâ poſuit pharetram,
Et minax vaſti ſpolium leonis,
Paßus aptari digitis ſmaragdos,
Et dari legem rudibus capillis;
Crura diſtincto religauit auro,
Luteo plantas cohibente ſocco;
Et manu, clauam modò quæ gerebat,
Fila deduxit properante fuſo.
Vidit Perſes ditiſque ferax
Lydia regni, deiecta feri
Terga leonis;
Humeriſque quibus ſederat alti
Regia cæli, tenuem Tyrio
Stamine pallam.
Sacer eſt ignis, credite læſis,
Nimiumque potens. quà terra ſalo
Cingitur alto, quàque æthereo
Candida mundo ſidera currunt;
Hæc regna tenet puer immitis.
Spicula cuius ſentit in imis
Cœrulus vndis grex Nereïdum;
Flammamque nequit releuare mari.
Ignes ſentit genus aligerum.

Vene-

Venere instincti quàm magna gerunt
Grege pro toto bella iuuenci!
Si coniugio timuêre suo,
Poscunt timidi prælia cerui,
Et mugitu dant concepti
Signa furoris. tunc virgatas
India tigres decolor horret:
Tunc vulnificos acuit dentes
Aper; & toto est spumeus ore:
Pœni quatiunt colla leones;
Cùm mouit amor; tum silua gemit
Murmure sæuo.
Amat insani bellua ponti;
Lucæque boues. vendicat omnes
Natura sibi. Nihil immune est;
Odiumque perit, cùm iussit amor;
Veteres cedunt ignibus iræ.
Quid plura canam? vincit sæuas
Cura nouercas.

ACTVS SECVNDVS.

NVTRIX. PHÆDRA.

SPes nulla tantum posse leniri malum,
Finisque flammis nullus insanis erit.
Torretur æstu tacito, & inclusus quoque,
Quamuis tegatur, proditur vultu furor.
Erumpit oculis ignis, & lapsa genæ
Lucem recusant. nil idem dubiæ placet,
Artusque variè iactat incertus dolor.

Nunc vt ſoluto labitur moriens gradu,
Et vix labante ſuſtinet collo caput.
Nunc ſe quieti reddit, & ſomni immemor
Noctem querelis ducit: adtolli iubet,
Iterumque poni corpus: & ſolui comas;
Rurſusque fingi: ſemper impatiens ſui
Mutatur habitus: nulla iam Cereris ſubit
Cura, aut ſalutis: vadit incerto pede.
Iam viribus defecta; non idem vigor,
Non ora tingens nitida purpureus rubor.
Populatur artus cura, iam greſſus tremunt.
Tenerque nitidi corporis cecidit decor;
Et, qui tenebant ſigna Phœbeæ facis
Oculi, nihil gentile nec patrium micant;
Lacrymæ cadunt per ora, & aſſiduo genæ
Rore irrigantur; qualiter Tauri iugis
Tepido madeſcunt imbre perfuſæ niues.
Sed en pateſcunt regiæ faſtigia;
Reclinis ipſa ſedis auratæ toro
Solitos amictus mente non ſanâ abnuit,
PH. Remouete famulæ purpuram, atq; auro inlitas
Veſtes; procul ſit muricis Tyrij rubor,
Quæ fila ramis vltimis Seres legunt;
Breuis expeditos zona conſtringat ſinus;
Ceruix monili vacua; nec niueus lapis
Deducat aures, Indici donum maris:
Odore crinis ſparſus Aſſyrio vacet,
Sic temere iactæ colla perfundant comæ

Humeroſque ſummos; curſibus mota citis
Ventos ſequantur: laua ſe pharetra dabit;
Haſtile vibret dextra Theſſalicum manus.
Talis ſeueri mater Hippolyti fuit.
Qualis relictis frigidi Ponti plagis,
Egit cateruas Atticum pulſans ſolum,
Aut Tanais, aut Mæotis, & nodo comas
Coëgit, emiſitque lunata latus
Protecta pelta; talis in ſiluas ferar.
NVT. *Regina, ſæuis ecquis eſt flammis modus?*
Depone queſtus, non leuat miſeros dolor;
Agreſte placa virginis numen deæ.
Regina nemorum, ſola quæ montes colis,
Et vna ſolis montibus coleris dea,
Conuerte triſtes omnium in melius menas.
O magna ſiluas inter & lucos dea,
Clarumque cœli ſidus, & noctis decus,
Cuius relucet mundus alterna face,
Hecate triformis; en ades cœptis fauens,
Animum rigentem triſtis Hippolyti doma:
Amare diſcat, mutuos ignes ferat,
Det faciles aures, mitiga pectus ferum,
Inuerte mentem: toruus, auerſus, ferox,
In iura Veneris redeat, huc vires tuas
Intende. ſic te lucidi vultus ferant,
Et nube rupta cornibus puris eas.
Sic te regentem frena nocturni ætheris
Detrahere nunquam Theſſali cantus queant,

Nul-

Nullusque de te gloriam pastor ferat.
Ades inuocata. iam faues votis dea.
Ipsum intuor solenne venerantem sacrum,
Nullo latus comitante. quid dubitas? dedit
Tempus locumque casus, vtendum artibus.
Trepidamus: haud est facile mandatum scelus
Audere. Verùm iusta, qui reges timet,
Deponat; omne pellat ex animo decus,
Malus est minister regij imperij pudor,

HIPPOLYTVS. NVTRIX.

QVid huc seniles fessa moliris gradus
O fida nutrix, turbidam frontem gerens
Et mœsta vultus? sospes est certè parens,
Sospesque Phædra stirpis & geminæ iugum.
NVT. *Metus remitte, prospero regnum in statu est,*
Domusque florens sorte felici viget:
Sed tu beatis mitior rebus veni:
Namque anxiam me cura solicitat tui,
Quod te ipse pœnis grauibus infestus grauas.
Quem fata cogunt, hic quidem viuat miser:
At si quis vltro se malis offert volens,
Seque ipse torquet, perdere est dignus bona
Qui nescit vti. Potiùs annorum memor,
Mentem relaxa; noctibus festis facem
Adtolle; curas Bacchus exoneret graues.
Ætate fruere: mobili cursu fugit.
Nunc facile pectus, grata nunc iuueni Venus:
Exsultet animus: cur toro viduo iaces?

Tri-

Tristem iuuentam solue: nunc luxus rape;
Effunde habenas; optimos vitæ dies
Effluere prohibe; Propria describit Deus
Officia, & æuum per suos ducit gradus.
Lætitia iuuenem, frons decet tristis senem.
Quid te coërces, & necas rectam indolem?
Seges illa magnum fœnus agricolæ dabit,
Quæcumque lætis tenera luxuriat satis:
Arborque celso vertice euincit nemus,
Quam non maligna cædit aut resecat manus.
Ingenia meliùs recta se in laudes ferunt,
Si nobilem animum vegeta libertas alit.
Truculentus, & siluester, & vitæ inscius,
Tristem iuuentam Venere desertâ colis,
Hoc esse munus credis indictum viris,
Vt dura tolerent, cursibus domitent equos,
Et sæua bella Marte sanguineo gerant?
Prouidit ille maximus mundi parens,
Cùm tam rapaces cerneret fati minas,
Vt damna semper sobole repararet nouâ.
Excedat, agêdum, rebus humanis Venus,
Quæ supplet ac restituit exhaustum genus;
Orbis iacebit squallido turpis situ,
Vacuum sine vllis classibus stabit mare,
Alesque cœlo deerit, & siluis fera;
Solis & aër peruius ventis erit,
Quàm varia lethi genera mortalem trahunt,
Carpuntque turbam, pontus, & ferrum, & doli!

Sed fata credas deesse: sic atram Styga,
Iam petimus vltro. cælibem vitam probet
Sterilis iuuentus. hoc erit quidquid vides,
Vnius aui turba, & in semet ruet.
Proinde vitæ sequere naturam ducem,
Vrbem frequenta, ciuium cœtus cole.
HIP. *Non alia magis est libera, & vitio carens,*
Ritusque melius vita quæ priscos colat;
Quàm quæ relictis mœnibus siluas amat.
Non illum auaræ mentis inflammat furor.
Qui se dicauit montium insontem iugis:
Non aura populi, & vulgus infidum bonis,
Non pestilens inuidia, non fragilis fauor.
Non ille regno seruit; aut regno imminens
Vanos honores sequitur, aut fluxas opes,
Spei metusque liber. haud illum niger
Edaxque liuor dente degeneri petit.
Nec scelera populos inter atque vrbes sita
Nouit; nec omnes conscius strepitus pauet.
Haud verba fingit. mille non quærit tegi
Diues columnis, nec trabes multo insolens
Suffigit auro. non cruor largus pias
Inundat aras; fruge nec sparsi sacrâ
Centena niuei colla submittunt boues:
Sed rure vacuo potitur, & aperto æthere
Innocuus errat. callidas tantùm feris
Struxisse fraudes nouit, & fessus graui
Labore, niueo corpus Ismeno fouet.

Nunc ille ripam celeris Alphei legit:
Nunc nemoris alti denſa metitur loca,
Vbi Lerna puro gelida perlucet vado.
Sedemque mutat; hic aues querulæ fremunt,
Ramique ventis lenè percuſſi tremunt,
Vetereſque fagi. iuuit aut amnis vagi
Preſſiſſe ripas, ceſpite aut nudo leues
Duxiſſe ſomnos, ſiue fons largus citas
Defundit vndas, ſiue per flores nouos
Fugiente dulcis murmurat riuo ſonus.
Excuſſa ſiluis poma compeſcunt famem,
Et fraga paruis vulſa dumetis cibos
Faciles miniſtrant. Regios luxus procul
Eſt impetus fugiſſe. ſolicito bibant
Auro ſuperbi. quàm iuuat nudâ manu
Captaſſe fontem! certior ſomnus premit
Secura duro membra verſantem toro,
Non in receſſu furta, & obſcuro improbus
Quærit cubili, ſeque multiplici timens
Domo recondit; æthera ac lucem petit,
Et teſte cœlo viuit. hoc equidem reor
Vixiſſe ritu prima quos miſtos deis
Profudit ætas. nullus his auri fuit
Cæcus cupido, nullus in campo ſacer
Diuiſit agros arbiter populis lapis.
Nondum ſecabant credulæ pontum rates;
Sua quiſque norat maria. non vaſto aggere
Crebraque turre cinxerant vrbes latus.

Non arma sæua miles aptabat manu,
Nec torta clusas fregerat saxo graui
Balista portas. iussa nec dominum pati
Iuncto ferebat terra seruitium boue.
Sed arua per se fœta, poscentes nihil
Pauere gentes. silua natiuas opes,
Et opaca dederant antra natiuas domos.
Rupêre fœdus, impius lucri furor,
Et ira præceps, quæque succensas agit
Libido mentes. venit imperij sitis
Cruenta: factus præda maiori minor.
Pro iure vires esse. tum primùm manu
Bellare nuda, saxaque & ramos rudes
Vertêre in arma. non erat glacili leuis
Armata ferro cornus, aut longo latus
Mucrone cingens ensis, aut crista caput
Galeæ comantes: tela faciebat dolor.
Inuênit artes bellicus Mauors nouas,
Et mille famas mortis; hinc terras cruor
Infecit omnes fusus, & rubuit mare.
Tum scelera dempto fine per cunctas domos
Iêre. nullum caruit exemplo nefas.
A fratre frater, dexterâ nati parens
Cecidit, maritus coniugis ferro iacet,
Perimuntque fœtus impiæ matres suos:
Taceo nouercas: mitius nil est feris.
Sed dux malorum femina, & scelerum artifex
Obsedit animos, cuius incestæ stupris

Fumam

Fumant tot vrbes, bella tot gentes gerunt,
Et versa ab imo regna tot populos premunt.
Sileantur alia: sola coniux Aegei
Medea reddit feminas dirum genus.
NVT. Cur omnium sit culpa, paucarum scelus?
HIP. Detestor omnes, horreo, fugio, exsecror.
Sit ratio, sit natura, sit dirus furor;
Odisse placuit. ignibus iunges aquas;
Et amica ratibus antè promittet vada
Incerta Syrtis; antè ab extremo sinu
Hesperia Tethis lucidum adtollet diem;
Et ora damis blanda præbebunt lupi:
Quàm victus animum feminæ mitem geram.
NVT. Sæpe obstinatus induit frenos amor,
Et odia mutat. regna materna adspice.
Illæ feroces sentiunt Veneris iugum.
Testaris istud vnicus genitus puer.
HIP. Solamen vnum matris amissæ fero.
Odisse quòd iam feminas omnes licet.
NVT. Vt dura cautes vndique intractabilis
Resistit vndis, & lacessentes aquas
Longè remittit: verba sic spernit mea.
Sed Phædra præceps graditur, impatiens moræ.
Quò se dabit fortuna? quò verget furor?
PH. Altrix profare quid feras; quonam in loco est?
NVT. Terrâ repentè corpus exanimum cadit;
Et ora morti similis obduxit color.
Adtolle vultus, dimoue vocis moras;

Tuus en, alumna, temet Hippolytus tenet.
PH. *Quis me dolori reddit, atque æstus graues*
Reponit animo? quàm bene excideram mihi?
HIP. *Cur dulce munus redditæ lucis fugis?*
PH. *Aude anime, tenta. perage mandatum tuum.*
Intrepida constent verba. qui timidè rogat,
Docet negare. magna pars sceleris mei
Olim peracta est: serus est nobis pudor.
Amauimus nefanda. si cœpta exsequor,
Forsan iugali crimen abscondam face.
Honesta quædam scelera successus facit.
Age, incipe anime. commodes paulum, precor,
Secretus aures: si quis est, abeat comes.
HIP. *En locus ab omni liber arbitrio vacat.*
PH. *Sed ora cœptis transitum verbis negant:*
Vis magna vocem emittit, at maior tenet.
Vos testor omnes cœlites, hoc, quod volo
Me nolle. HIP. *Animúsne cupidus effari nequit?*
PH. *Curæ leues loquuntur, ingentes stupent.*
HIP. *Committe curas auribus mater meis.*
PH. *Matris superbum est nomen & nimium potens.*
Nostros humilius nomen adfectus decet:
Me vel sororem Hippolyte vel famulam voca;
Famulamque potiùs: omne seruitium feram.
Non me per altas ire si iubeas niues,
Pigeat gelatis ingredi Pindi iugis:
Non si per ignes ire, & infesta agmina,
Cuncter paratis ensibus pectus dare.

Mandata

Mandata recipe sceptra, me famulam accipe.
Te imperia regere, me decet iussa exsequi.
Muliebre non est regna tutari vrbium.
Tu, qui iuuenta flore primæuo viges,
Ciues paterno fortis imperio rege.
Sinu receptam supplicem ac seruam tege.
Miserere viduæ. HIP. *summus hoc omen Deus*
Auertat, aderit sospes actutum parens.
PH. *Regni tenacis dominus, & tacitæ Stygis,*
Nullam relictos fecit ad superos viam.
Thalami remittet ille raptorem sui?
Nisi fortè amori placidus & Pluto sedet.
HIP. *Illum quidem æqui cœlites reducem dabunt.*
Sed, dum tenebit vota in incerto Deus.
Pietate caros debita fratres colam;
Et te tuebor; esse ne viduam putes:
Ac tibi parentis ipse supplebo locum.
PH. *O spes amantum credulâ, ô fallax amor!*
Satisne dixit? precibus admotis agam.
Miserere, tacitæ mentis exaudi preces.
Libet loqui, pigetque. HIP. *quodnã istud malũ est?*
PH. *Quod in nouercam cadere vix credas malũ.*
HIP. *Ambigua voce verba perplexa iacis;*
Effare apertè. PH. *pectus insanum vapor*
Amorque torret, intimas sæuus vorat
Penitus medullas: atque per venas meat
Visceribus ignis mersus, & venis latens
Vt agilis altas flamma percurrit trabes,

HIP. *Amore nempe Theseï casto furis?*
PH. *Hippolyte, sic est: Theseï vultus amo,*
Illos priores, quos tulit quondam puer,
Cùm prima puras barba signaret genas,
Monstrique cæcam Cnossii vidit domum,
Et longa curuâ fila collegit viâ.
Quis tum ille fulsit? presserant vittæ comam,
Et ora flauus tenera tingebat rubor.
Inerant lacertis mollibus fortes tori:
Tuæue Phœbes vultus, aut Phœbi mei;
Tuusque potiùs: talis, en talis fuit
Cùm placuit hosti, sic tulit celsum caput.
In te magis refulget incomptus decor,
Et genitor in te totus, & toruæ tamen
Pars aliqua matris, miscet ex æquo decus;
In ore Graio Scythicus apparet rigor.
Si cum parente Creticum intrasses fretum,
Tibi fila potiùs nostra neuisset soror.
Te te soror, quacumque siderei poli
In parte fulges, inuoco ad causam parem:
Domus sorores vna corripuit duas:
Te genitor, at me natus. en supplex iacet
Adlapsa genubus regiæ proles domus.
Respersa nullâ labe, & intacta, innocens,
Tibi mutor vni; certa descendi ad preces.
Finem hic dolori faciet, aut vitæ dies.
Miserere amantis. HIP. *magne regnator deûm*
Tam lentus audis scelera? tam lentus vides?

Ecquando

Ecquando sæua fulmen emittes manu?
Sic nunc serenum est? omnis impulsus ruat
Æther, & atris nubibus condat diem,
Ac versa retro sidera obliquos agant
Retorta cursus. tuque sidereum caput,
Radiate Titan, tu nefas stirpis tuæ
Speculare, lucem merge, & in tenebras fuge.
Cur dextra, diuûm rector atque hominum, vacat
Tua? nec trisulca mundus ardescit face?
In me tona, me fige, me velox cremet
Transactus ignis: sum nocens merui mori.
Placui nouercæ. Dignus an stupris ego?
Sceleríque tanto visus ego solus tibi
Materia facilis? hoc meus meruit rigor?
O scelere vincens omne femineum genus;
O maius ausa matre monstrifera malum;
Genitrice peior? illa se tantùm stupro
Contaminauit. & tamen tacitum diu
Crimen biformis partus exhibuit nota,
Scelusque matris arguit vultu truci
Ambiguus infans. ille te venter tulit.
O ter quaterque prospero fato dati,
Quos hausit, & peremit, & leto dedit
Odium, dolusque! genitor inuideo tibi,
Colchide nouerca maius hoc, maius malum est:
PH. *Et ipsa nostræ fata cognosco domus:*
Fugienda petimus, sed mei non sum potens.
Te vel per ignes, per mare insanum sequar,

Rupesque, & amnes vnda quos torrens rapit.
Quacumque gressus tuleris, hac amens ferar.
Iterumque superbe genubus aduoluor tuis.
HIP. *Procul impudicos corpore à casto amoue*
Tactus. quid hoc est? etiam in amplexus ruit?
Stringatur ensis; merita supplicia exigat,
Et impudicum crine contorto caput
Læua reflexi. Iustior nunquam focis
Datus tuis est sanguis, arcitenens dea.
PH. *Hippolyte nunc me compotem voti facis:*
Sanas furentem. maius hoc voto meo est,
Saluo vt pudore manibus immoriar tuis.
HIP. *Abscede, viue, ne quid exores: & hic*
Contactus ensis deserat castum latus.
Quis eluet me Tanais? aut quæ barbaris
Mæotis vndis Pontico incumbens mari?
Non ipse toto magnus Oceano pater
Tantum expiaret sceleris. ô silua, ô fera!
NV. *Deprensa culpa est. anime quid segnis stupes?*
Regeramus ipsa crimen, atque vltro impiam
Venerem arguamus: scelere velandum est scelus.
Tutissimum est inferre, cùm timeas, gradum.
Ausæ priores simus an passæ nefas,
Secreta cùm sit culpa, quis testis sciet?
Adeste Athenæ, fida famulorum manus
Fer opem; nefandi raptor Hippolytus stupri
Instat premitque, mortis intentans metum,
Ferro pudicam terret. En præceps abit,

En-

Ensemque trepida liquit adtonitus fuga.
Pignus tenemus sceleris. Hanc mœstam prius
Recreate: crinis tractus, & lacera coma,
Vt sunt remaneant; facinoris tanti notas
Referte in vrbem. Recipe iam sensus hera.
Quid te ipsa lacerans omnium adspectum fugis?
Mens impudicam facere, non casus, solet.

CHORVS.

Sapphici, Choriambici, & Dactylici.

FVgit insanæ similis procellæ,
Ocyor nubes glomerante Coro.
Ocyor cursum rapiente flammâ,
Stella cùm ventis agitata longos
Corripit ignes,
Conferat tecum decus omne priscum
Fama miratrix senioris æui.
Pulchrior tanto tua forma lucet,
Clarior quanto micat orbe pleno,
Cùm suos ignes coëunte cornu
Iunxit, & curru properante pernox
Exerit vultus rubicunda Phœbe;
Nec tenent stellæ faciem minores.
Qualis est primas referens tenebras
Nuncius noctis, modò lotus vndis
Hesperus, pulsis iterum tenebris
Lucifer idem.
Et tu thyrsigerâ Liber ab India,
Intonsâ iuuenis perpetuum comâ,

Tigres pampineâ cuspide territans,
Ac mitrâ cohibens cornigerum caput,
Non vinces rigidas Hippolyti comas.
Nec vultus nimium suspicias tuos:
Omnes per populos fabula distulit,
Phædra quem Bromio prætulerit soror.
Anceps forma bonum mortalibus,
Exigui donum breue temporis,
Vt velox celeri pede laberis!
Non sic prata nouo vere decentia
Æstatis calidæ despoliat vapor,
Sæuit solstitio cùm medius dies,
Et noctem breuibus præcipitat rotis;
Languescunt folio lilia pallido,
Et gratæ capiti deficiunt rosæ:
Vt fulgor teneris qui radiat genis
Momento rapitur, nullaque non dies
Formosi spolium corporis abstulit.
Res est forma fugax: quis sapiens bono
Confidat fragili? dum licet, vtere:
Tempus sed tacitum subruit, horaque
Semper præterita deterior subit.
Quid deserta petis? tutior auiis
Non est forma locis, te nemore abditum.
Cùm Titan medium constituit diem,
Cinget turba licens Naiades improbæ,
Formosos solitæ claudere fontibus;
Et somnis facient insidias tuis

Lasciuæ

Lasciua nemorum multiuaga dea,
Panes quas Dryadas montiuagi petunt.
Aut te stellifero despiciens polo
Sidus post veteres Arcadas editum
Currus non poterit flectere candidos.
Et nuper rubuit, nullaque lucidis
Nubes sordidior vultibus obstitit.
At nos soliciti lumine turbido,
Tractam Thessalicis carminibus rati,
Tinnitus dedimus. tu fueras labor,
Et tu causa moræ; te dea noctium
Dum spectat, celeres sustinuit vias.
Vexent hanc faciem frigora parciùs,
Hæc solem facies rariùs adpetat,
Lucebit Pario marmore clariùs.
Quàm grata est facies torua viriliter:
Et pondus veteris triste supercili!
Phœbo colla licet splendida compares;
Illum cæsaries, nescia colligi,
Perfundens humeros ornat & integit;
Te frons hirta decet, te breuior coma
Nullâ lege iacens. tu licet asperos
Pugnacesque deos viribus arceas:
Et vasti spacio vincere corporis
Æquas Herculeos iam iuuenis toros,
Martis belligeri pectore latior.
Si dorso libeat cornipedis vehi,
Frenis Castorea mobilior manu

Spote

Spartanum poteris flectere Cyllarum,
Amentum digitis tende prioribus,
Et totis iaculum derige viribus;
Tam longè dociles spicula figere
Non mittent gracilem Cretes arundinem.
At si tela modo spargere Parthico
In cœlum placeat, nulla sine alite
Descendent, tepido viscere condita;
Prædam de mediis nubibus adferes.
Raris forma viris (sæcula prospice)
Impunita fuit: te melior deus
Tutum prætereat, formaque nobilis
Deformis senij limina transeat.
Quid sinat inausum feminæ præceps furor?
Nefanda iuueni crimina insonti adparat.
In scelere quærit crine lacerato fidem;
Decus omne turbat capitis; humectat genas.
Instruitur omnis arte femineâ dolus.
Sed iste quisnam est regium in vultu decus
Gerens, & alto vertice adtollens caput?
Vt ora iuueni paria Pirithoo gerit,
Ni languido candore pallerent genæ,
Staretque recta squallor incultus coma.
En ipse Theseus redditus terris adest.

ACTVS TERTIVS.

THESEVS. NVTRIX.

T*Andem profugi noctis æternæ plagam,*
Vastoque manes carcere vmbrantem polum?

Vt vix cupitum sufferunt oculi diem!
Iam quarta Eleusis dona Triptolemi secat,
Paremque toties libra composuit diem,
Ambiguus vt me sortis ignotæ labor
Detinuit inter mortis & vitæ mala.
Pars vna vitæ mansit extincto mihi.
Mersus malorum finis Alcides fuit;
Qui cùm reuulsum Tartaro extraheret canem,
Me quoque supernas pariter ad sedes tulit,
Sed fessa virtus robore antiquo caret,
Trepidantque gressus. heu labor quantus fuit
Phlegethonte ab imo petere longinquum æthera.
Pariterque mortem fugere, & Alcidem sequi!
Quis fremitus aures flebilis pepulit meas?
Expromat aliquis; luctus, & lacrimæ, & dolor,
Et limine ipso mœsta lamentatio;
Hospitia digna prorsus inferno hospite.
NVT. *Tenet obstinatum Phædra consilium necis,*
Fletusque nostros spernit, ac morti imminet.
TH. *Quæ causa leti? reduce cur moritur viro?*
NVT. *Hæc ipsa letum causa maturum adtulit.*
TH. *Perplexa magnum verba nescio quid tegunt:*
Effare apertè quis grauet mentem dolor.
NVT. *Haud pandit vlli, mœsta secretum occulit,*
Statuitque secum ferre, quo moritur malum.
Iam perge, quæso, perge, properato est opus.
TH. *Reserate clusos regij postes laris.*

THE

THESEVS PHÆDRA.

O Socia thalami, siccine aduentum viri,
Et expetiti coniugis vultum excipis?
Quin ense viduas dexteram? atque animum mihi
Restituis? & te quidquid è vita fugat
Expromis? PH. eheu per tui sceptrum imperI,
Magnanime Theseu, perque natorum indolem,
Tuosque reditus, perque iam cineres meos,
Permitte mortem. TH causa quæ cogit mori?
PH. Si causa leti dicitur, fructus perit.
TH. Nemo istud alius, me quidem excepto, audiet.
Aures pudicas coniugis solas times?
Effare, fido pectore arcana occulam.
PH. Alium silere quod voles, primus sile.
TH. Leti facultas nulla continget tibi.
PH. Mori volenti deesse nunquam mors potest.
TH. Quod sit luendum morte delictum indica.
PH. Quod viuo. T. lacrimæ nónne te nostræ mouent?
PH. Mors optima est perire dum lacrymant sui.
TH. Silere pergit. verbere ac vinclis anus
Altrixque prodet quidquid hæc fari abnuit.
Vincite ferro, verberum vis extrahat
Secreta mentis. PH. ipsa iam fabor, mane.
TH. Quidnã ora mœsta auertis, & lacrymas genis
Subito coortas veste prætentâ obtegis?
PH. Te te creator cœlitum testem inuoco,
Et te coruscum lucis ætheriæ iubar,
Ex cuius ortu nostra dependet domus

Tentata precibus restiti: ferro ac minis
Non cessit animus, vim tamen corpus tulit.
Labem hanc pudoris eluet noster cruor.
TH. Quis, ede, nostri decoris euersor fuit?
PH. Quem rere minime. TH. quis sit audire expeto.
PH. Hic dicet ensis quem tumultu territus
Liquit stuprator, ciuium adcursum timens.
TH. Quod facinus, heu me, cerno? quod monstrum (intuor?
Regale paruis asperum signis ebur,
Capulo refulget gentis Atteæ decus.
Sed ipse quónam euasit? PH. hi trepidum fugâ
Videre famuli concitum celeri pede.

THESEVS.

PRò sancta pietas, prò gubernator poli,
Et qui secundum in fluctibus regnum tenes,
Vnde ista venit generis infandi lues?
Hunc Graia tellus aluit, an Taurus Scythes,
Colchúsve Phasis? redit ad auctores genus,
Stirpemque primam degener sanguis refert.
Et prorsus iste gentis armigeræ furor,
Odisse veneris fœdera, & castum diu
Vulgare populis corpus. ô tetrum genus,
Nullâque victum lege melioris soli!
Feræ quoque ipsæ veneris euitant nefas.
Generisque leges inscius seruat pudor.
Vbi vultus ille, & ficta maiestas viri,
Atque habitus horrens, prisca & antiqua appetēs,
Morumque senium triste, & adspectu graue?

O vita fallax, abditos ſenſus geris,
Animiſque pulchram turbibus faciem induis!
Pudor impudentem celat, audacem quies,
Pietas nefandum, vera fallaces probant,
Simulantque molles dura. ſiluarum incola
Ille efferatus, caſtus, intactus, rudis,
Mihi te reſeruas? à meo primum toro
Et ſcelere tanto placuit ordiri virum?
Iam-iam ſuperno numini grates ago,
Quòd icta noſtrâ cecidit Antiope manu:
Quòd non ad antra Stygia deſcendens, tibi
Matrem reliqui. Profugus ignotas procul
Percurre gentes: te licet terra vltimo
Submota mundo dirimat Oceani plagis:
Orbemque noſtris pedibus obuerſum colas;
Licet in receſſu penitus extremo abditus
Horrifera celſi regna tranſieris poli;
Hiemeſque ſupra poſitus & canas niues,
Gelidi frementes liqueris Boreæ minas
Poſt te furentes, ſceleribus pœnas dabis.
Profugum per omnes pertinax latebras premam:
Longinqua, cluſa, abſtruſa, diuerſa, inuia
Emetiemur; nullus obſtabit locus.
Huc vota mittam, tela quò mitti haud queunt,
Scis vnde redeam. genitor æquoreus dedit,
Vt vota prono trina concipiam deo,
Et inuocatâ munus hoc ſanxit Styge.
En perage donum triſte regnator freti.

Non cernat vltrà lucidum Hippolytus diem,
Adeatque manes iuuenis irato patre.
Fer abominandam nunc opem nato parens,
Nunquam ſupremum numinis munus tui
Conſumeremus, magna ni premerent mala.
Inter profunda Tartara, & Ditem horridum,
Et imminentes regis inferni minas,
Voto peperci. redde nunc pactam fidem
Genitor, moraris? cur adhuc vndæ ſilent?
Nunc atra ventis nubila impellentibus
Subtexe noctem, ſidera & cœlum eripe.
Effunde pontum, vulgus æquoreum cie,
Fluctuſque ab ipſo tumidus Oceano voca.

CHORVS. Anapæſtici.

O Magna parens natura deûm!
Tuque igniferi rector Olympi,
Qui ſparſa cito ſidera mundo
Curſuſque vagos rapis aſtrorum,
Celerique polos cardine verſas.
Cur tibi tanta eſt cura perennes
Agitare vias ætheris alti?
Vt nunc canæ frigora brumæ
Nudent ſiluas; nunc arbuſtis
Redeant vmbræ; nunc æſtiui
Colla Leonis Cererem magno
Feruore coquant; vireſque ſuas
Temperet annus? ſed cur idem
Qui tanta regis, ſub quo vaſti

Pondera mundi librata ſuos
Ducunt orbes, hominum nimium
Securus ades, non ſolicitus
Prodeſſe bonis, nocuiſſe malis?
Res humanas ordine nullo
Fortuna regit, ſpargitque manu
Munera cæca peiore fouens.
Vincit ſanctos dira libido.
Fraus ſublimi regnat in aula.
Tradere turpi faſces populus
Gaudet; eoſdem colit atque odit.
Triſtis virtus peruerſa tulit
Præmia recti. caſtos ſequitur
Mala paupertas vitioque potens
Regnat adulter.
O vane pudor, falſumque decus!
Sed quid citato nuncius portat gradu?
Reſtatque mæſtus lugubrem vultum gerens?

ACTVS QVARTVS.

NVNCIVS. THESEVS.

O Sors acerba & dura famulatus grauis,
Cur me ad nefandos nuncium caſus vocas?
TH. Ne metue clades fortiter fari aſperas;
Non imparatum pectus ærumnis gero.
NVN. Vocem dolori lingua luctifica negat.
TH. Proloquere, quæ ſors adgrauet quaſſam domũ.
NVN. Hippolytus (heu me) flebili leto occubat.
TH. Natum parens obiiſſe iam pridem ſcio.

Nunc

Nunc raptor obiit: mortis effare ordinem.
NVN. *Vt profugus vrbem liquit infesto gradu,*
Celerem citatis passibus cursum explicans,
Celsos sonipedes ocyus subigit iugo;
Et ora frenis domita substrictis ligat.
Tum multa secum effatus, & patrium solum
Abominatus, sæpe genitorem ciet,
Acerque habenis lora permissis quatit.
Cùm subitò vastum tumuit ex alto mare,
Creuitque in astra: nullus inspirat salo
Ventus, quieti nulla pars cæli strepit,
Placidumque pelagus propria tempestas agit.
Non tantus auster Sicula disturbat freta,
Nec tam furenti pontus exsurgit sinu
Regnante Coro, saxa cùm fluctu tremunt.
Et cana summum spuma Leucatem ferit.
Consurgit ingens pontus in vastum aggerem,
Tumidumque monstro pelagus in terram ruit.
Nec ista ratibus tanta construitur lues:
Terris minatur; fluctus haud cursu leui
Prouoluitur, nescio quid onerato sinu
Grauis vnda portat? quæ nouum tellus caput
Ostendit astris? Cyclas exoritur noua.
Latuêre rupes, numen Epidauri Dei,
Et scelere petræ nobiles Scironides
Et quæ duobus terra comprimitur fretis.
Hæc dum stupentes querimur, en totum mare
Immugit, omnes vndique scopuli adstrepunt:

Summum cacumen rorat expulso salo,
Spumat vomitque vicibus alternis aquas;
Qualis per alta vehitur Oceani freta
Fluctus refundens, ore Physeter capax.
Inhorruit concussus vndarum globus,
Soluitque sese. & litori inuexit malum
Maius timore. pontus in terras ruit,
Suumque monstrum sequitur. os quassat tremor.
TH. Quis habitus ille corporis vasti fuit?
NVN. Cærulea taurus colla sublimis gerens,
Erexit altam fronte viridanti iubam:
Stant hispidæ aures: cornibus varius color;
Et quem feri dominator habuisset gregis,
Et quem sub vndis natus: hinc flammam vomit,
Oculi hinc relucent: cærulâ insignis notâ
Opima ceruix arduos tollit toros:
Naresque hiulcis haustibus patulæ fremunt:
Musco tenaci pectus ac palear viret:
Longum rubenti spargitur fuco latus.
Tum ponè tergus vltima in monstrum coit
Facies, & ingens bellua immensam trahit
Squammosa partem. talis extremo mari
Pristis citatas sorbet aut reddit rates.
Tremuere terræ: fugit adtonitum pecus
Passim per agros; nec suos pastor sequi
Meminit iuuencos: omnis è saltu fera
Discessit. omnis frigido exsanguis metu
Venator horret. solus immunis metu

His-

Hippolytus arctis continet frenis equos,
Pauidosque notæ vocis hortatu sciet.
Est alta ad Argos collibus ruptis via,
Vicina tangens spatia subpositi maris.
Hic se illa moles acuit, atque iras parat.
Vt cepit animos, seque prætentans satis
Prolusit iræ; præpeti cursu euolat,
Summam citato vix gradu tangens humum;
Et torua currus ante trepidantes stetit.
Contrà feroci natus insurgens minax
Vultu, nec ora mutat; & magnum intonat:
Haud frangit animum vanus hic terror meum,
Nam mihi paternus vincere est tauros làbor.
Inobsequentes protinus frenis equi
Rapuere currum: iamque deerrantes via,
Quacumque pauidos rapidus euexit furor,
Hac ire pergunt, seque per scopulos agunt.
At ille, qualis turbido rector mari
Ratem retentat, ne det obliquum latus,
Et arte fluctus fallit: haud aliter citos
Currus gubernat, ora nunc pressis trahit
Constricta frenis, terga nunc torto frequens
Verbere coercet. sequitur assiduus comes,
Nunc æqua carpens spatia; nunc contrà obuius
Oberrat, omni parte terrorem mouens.
Non licuit vltra fugere: nam toruo obuius
Incurrit ore corniger ponti horridus.
Tam verò pauida sonipedes mente exciti

Imperia soluunt, seque luctantur iugo
Eripere, rectique in pedes iactant onus,
Præceps in ora natus, implicuit cadens
Laqueo tenaci corpus: & quanto magis
Pugnat, sequaces hoc magis nodos ligat.
Sensere pecudes facinus, & curru leui,
Dominante nullo, quà timor iussit, ruunt.
Talis per auras non suum agnoscens onus,
Solique falso creditum indignans diem,
Phaetonta currus deuio excussit polo.
Latè cruentat arua, & inlisum caput
Scopulis resultat: auferunt dumi comas:
Et ora durus pulcra populatur lapis:
Peritque multo vulnere infelix decor.
Moribunda celeres membra peruoluunt rotæ.
Tandemque raptum truncus ambustâ sude
Medium per inguen stipite eiecto tenet;
Paulumque domino currus adfixo stetit.
Hæsere biiuges vulnere, & pariter moram
Dominumque rumpunt. inde semianimem secant
Virgulta: acutis asperi vepres rubis.
Omnisque truncus corporis partem tulit.
Errat per agros funebris famuli manus,
Per illa quà distractus Hippolytus loca
Longum cruentâ tramitem signat nota:
Mœstæque domini membra vestigant canes.
Necdum dolentum sedulus potuit labor
Explere corpus. Hoccine est formæ decus

Qui

Qui modo paterni clarus imperij comes,
Et certus hæres, ſiderum fulſit modo,
Paſſim ad ſupremos ille conligitur rogos,
Et funeri confertur. TH. *ô nimium potens,*
Quanto parentes ſanguinis vinclo tenes
Natura, quàm te colimus inuiti quoque?
Occidere volui noxium, amiſſum fleo.
NV. *Haud quiſnã honeſtè flere quod voluit poteſt.*
TH. *Equidè malorũ maximũ hunc cumulum reor,*
Si abominanda caſus optata efficit.
NVN. *Et ſi odia ſeruas, cur madent fletu genæ?*
TH. *Quòd interemi, non quòd amiſi, fleo.*

CHORVS.

Anapæſtici, choriambici, ſapphici, iambici.

QVanti caſus humana rotant!
Minus in paruis fortuna furit,
Leuiuſque ferit leuiora Deus.
Seruat placidos obſcura quies:
Præbet ſomnos caſa ſecuros.
Admota ætheriis culmina ſedibus
Euros excipiunt, excipiunt Notos,
Inſani Boreæ minas
Imbriferumque Corum.
Humida vallis raros patitur
Fulminis ictus: tremuit telo
Iouis altiſoni Caucaſus ingens,
Phrygiumque nemus Matris Cybeles.
Metuens cœlo Iuppiter alto

Vicina petit. non capit vnquam
Magnos motus humilis tecti
Plebeia domus. volat ambiguis
Nobilis alis hora, nec vlli
Præstat velox fortuna fidem.
Qui clara videt sidera mundi,
Nitidumque diem morte relictâ,
Luget mœstos tristis reditus;
Ipsoque magis flebile Auerno
Sedis patriæ videt hospitium.
Pallas Attææ veneranda genti,
Quòd tuus cælum superosque Theseus
Spectat, & fugit Stygias paludes,
Casta nil debes patruo rapaci:
Constat inferno numerus tyranno.
Quæ vox ab altis flebilis tectis sonat?
Strictoque vecors Phædra quid ferro parat?

ACTVS QVINTVS.

THESEVS PHÆDRA.

QVis te dolore percitam instigat furor?
Quid ensis iste? quidve vociferatio?
Planctusque supra corpus inuisum volunt?
PH. Me me profundi sæue dominator freti
Inuade, & in me monstra cærulei maris
Emitte, quidquid intimo Tethys sinu
Extrema gestat, quidquid Oceanus vagis
Complexus vndis vltimo fluctu tegit.
O dire Theseu semper, ô nunquam tuis

Tutò reuerse, natus & genitor nece
Reditus tuos luêre: peruertis domum.
Amore semper coniugum aut odio nocens.
Hippolyte tales intuor vultus tuos?
Talesque feci? membra quis sæuus Scinis,
Aut quis Procrustes sparsit? aut quis Cressius
Dædalea vasto claustra mugitu replens,
Taurus biformis, ore cornigero ferox
Diuulsit? heu me, quò tuus fugit decor,
Oculique, nostrum sidus? exanimus iaces?
Ades parumper, verbaque exaudi mea.
Nil turpe loquimur; hac manu pœnas tibi
Soluam, & nefando pectori ferrum inseram,
Animaque Phædram pariter ac scelere exuam;
Et te per vndas, perque Tartareos lacus,
Per Styga, per amnes igneos amens sequar.
Placemus vmbras: capitis exuuias cape,
Laceraque frontis accipe abscissam comam.
Non licuit animos iungere, at certè licet
Iunxisse fata. morere, si casta es, viro;
Si incesta, amori. coniugis thalamos petam
Tanto impiatos facinore: hoc deerat nefas,
Vt vindicato sancta fruereris toro?
O mors amoris vna sedamen mali,
O mors pudoris maximum læsi decus,
Confugimus ad te, pande placatos sinus.
Audite Athenæ, tuque funestâ pater
Peior nouercâ falsa memoraui, & nefas

Quod

Quod ipsa demens pectore insano hauseram,
Mentita finxi: falsa punisti pater,
Iuuenisque castus crimine incesta iacet,
Pudicus, insons. recipe iam mores tuos;
Mucrone pectus impium iusto pete;
Cruorque sancto soluat inferias viro.
Quid facere rapto debeas nato parens
Disce ex nouerca. condere Acherontis plagis.

THESEVS. CHORVS.

Trochaici tetrametri & iambici senarij.

TH. *Palladi fauces Auerni, vosque Tænarei specus,*
Vnda miseris grata Lethes, vosq; torpentes lacus,
Impiũ rapite, atq; mersum premite perpetuis malis.
Nunc adeste sæua ponti monstra, nunc vastũ mare
Vltimo quodcunque Proteus æquoris abscõdit sinu,
Meque ouantẽ scelere tanto rapite in altos gurgites.
Tuque semper genitor iræ facilis adsensor meæ.
Morte dignum facinus ausus, qui nouâ natũ nece
Segregem sparsi per agros: quique dum falsũ nefas
Exsequor vindex, scelestus incidi in verum scelus,
Sidera & manes, & vndas scelere compleui meo.
Amplius sors nulla restat, regna me norunt tria.
In hoc redimus? patuit ad cælum via,
Bina vt viderem funera, & geminam necem?
Cælebs & orbus; funebres vnâ face
Vt concremarem prolis ac thalami rogos?
Donator atræ lucis Alcida tuum
Diti remitte munus, ereptos mihi

Resti-

Reſtitue manes. impius fruſtra inuoco
Mortem relictam. crudus, & leti artifex,
Exitia machinatus inſolita, effera,
Nunc tibimet ipſe iuſta ſupplicia inroga.
Pinus coacto vertice attingens humum
Cælo remiſſa findat in geminas trabes,
Mittatque præceps ſaxa per Scyronia.
Grauiora vidi, quæ pati cluſos iubet
Phlegethon nocentes igneo cingens vado.
Quæ pœna maneat memet & ſedes, ſcio.
Vmbræ nocentes cedite, & ceruicibus
His his repoſitum degrauet feſſas manus
Saxum, ſenis perennis Æolij labor.
Me ludat amnis ora vicina adluens.
Vultur relicto tranſuolet Tityo ferus,
Meumque pœnæ ſemper adcreſcat iecur.
Et tu mei requieſce Pirithoi pater:
Hæc incitatis membra turbinibus ferat
Nunquam reſiſtens orbe reuoluta rota.
Dehiſce tellus, recipe me dirum chaos,
Recipe: hac ad vmbras iuſtior nobis via eſt.
Natum ſequor. ne metue qui manes regis;
Caſti venimus. recipe me æterna domo:
Non exiturum. non mouent diuos preces:
At ſi rogarem ſcelera, quàm proni forent?
CHO. *Theſeu querelis tempus æternum manet!*
Nunc iuſta nato ſolue, & abſconde ocyùs
Diſperſa fœdè membra laniatu effero.

TH. *Huc huc reliquias vehite cari corporis,*
Pondusque & artus temere congestos date.
Hippolytus hic est? facinus agnosco meum.
Ego te peremi: neu nocens tantùm semel
Solúsve fierem, facinus ausurus parens,
Patrem aduocaui munere en patrio fruor.
O triste fractis orbitas annis malum,
Complectere artus, quodque de nato est super.
Miserande mæsto pectore incumbens foue.
Disiecta genitor membra laceri corporis
In ordinem dispone, & errantes loco
Restitue partes. fortis hic dextræ locus;
Hic læua frenis docta moderandis manus
Ponenda. læui lateris agnosco notas.
Quàm magna lacrymis pars adhuc nostris abest?
Durate trepidæ lugubri officio manus,
Fletusque largos sistite arentes genæ,
Dum membra nato genitor adnumerat suo,
Corpusque fingit. hoc quidem est forma carens,
Et turpe, multo & vulnere ambesum vndique;
Quæ pars tui sit dubito, sed pars est tui:
Hic hic repone, non suo at vacuo loco.
Hæc illa facies igne sidereo nitens,
Inimica flectens lumina? hic cecidit decor,
O dira fata numinum, ô sæuus furor.
Sic ad parentem natus ex voto redit?
En hæc suprema dona genitoris cape,
Sæpe efferendus! interim hæc ignes ferant.
Patefacite acerba cæde funestam domum.

Mopsopia claris tota lamentis sonet.
Vos adparate regij flammam rogi;
At vos per agros corporis partes vagas
Anquirite. istam terra defossam premat,
Grauisque tellus impio capiti incubet.

L. ANNÆI SENECÆ IVNIORIS

Troas.

Personæ

HECVBA. PYRRHVS. CHORVS MVLIERVM. ANDROMACHA. TALTHYBIVS. SENEX. AGAMEMNON. VLYSSES. CALCHAS. ASTYANAX. HELENA. NVNCIVS.

ACTVS PRIMVS.

HECVBA.

CVicunque regno fidit, & magna potens
Dominatur aula, nec leues metuit deos,
Animumque rebus credulum lætis dedit:
Me videat, & te Troia. non vnquam tulit
Documenta Fors maiora, quàm fragili loco
Starent superbi. columen euersum occidit
Pollentis Asiæ, cælitum egregius labor:
Ad cuius arma venit, & qui frigidum
Septena Tanain ora pandentem bibit;

Et qui

Et qui renatum prorsus excipiens diem;
Tepidum rubenti Tigrin immiscet freto;
Et quæ vagos vicina prospiciens Scythas
Ripam cateruis Ponticam viduis ferit;
Excisa ferro est. Pergamum incubuit sibi.
En alta muri decora congesti iacent;
Tectis adustis regiam flammæ ambiunt,
Omnisque latè fumat Assaraci domus.
Non prohibet auidas flamma victoris manus.
Diripitur ardens Troia. nec cælum patet
Vndante fumo. nube ceu densâ obsitus,
Ater fauillâ squallet Iliacâ dies.
Stat auidus irâ victor, & lentum Ilium
Metitur oculis, ac decem tandem ferus
Ignoscit annis. horret adflictam quoque:
Victamque quamuis videat, haud credit sibi
Potuisse vinci. spolia populator rapit
Dardania; prædam mille non capiunt rates.
Testor deorum numen aduersum mihi,
Patriæque cineres, teque rectorem Phrygum,
Quem Troia toto conditum regno tegit;
Tuosque manes, quo stetit stante Ilion,
Et vos meorum liberûm magni greges,
Vmbræ minores: quidquid aduersi accidit,
Quæcunque Phœbas ore lymphato furens,
Credi Deo vetante, prædixit mala,
6 Priora Hecuba vidi grauida, nec tacui metus,
Et vana vates ante Cassandram fui.

Non

Non cautus ignes Ithacus, aut Ithaci comes
Nocturnus in vos ſparſit, aut fallax Sinon:
Meus ignis iſte eſt, facibus ardetis meis.
Sed quid ruinas vrbis euerſæ gemis
Viuax ſenectus? reſpice infelix ad hos
Luctus recentes: Troia iam vetus eſt malum.
Vidi execrandum regiæ cædis nefas,
Ipſaſque ad aras maius admiſſum ſcelus
Æacidæ armis, cùm ferox ſæua manu
Coma reflectens regium torta caput
Alto nefandum vulneri ferrum abdidit;
Quod penitus actum, cùm recepiſſet libens,
Enſis ſenili haud tinctus è iugulo redit.
Placare quem non potuit à cæde efferâ,
Mortalis æui cardinem extremum premens;
Superique teſtes ſceleris, & quondam ſacrum
Regni iacentis. ille tot regum parens
Caret ſepulcro Priamus, & flamma indiget
Ardente Troia. non tamen ſuperis ſat eſt:
Donum ecce Priami è nuribus & natis legens,
Sortitur vrna. Præda quem vilis ſequar?
Hic Hectoris coniugia deſpondet ſibi,
Hic optat Heleni coniugem, hic Antenoris,
Nec deeſt tuos Caſſandra qui thalamos petat.
Mea ſors timetur: ſola ſum Danais metus.
Lamenta ceſſant? turba captiua mea
Ferite palmis pectora & planctus date,
Et iuſta Troiæ facite. iamdudum ſonet

Fatalis Idæ iudicis diri domus.

CHORVS. MVLIERVM. HECVBA. Anapæstici.

NOn rude vulgus, lacrymisque nouum
Lugere iubes: hoc continuis
Egimus annis, ex quo tegigit
Phrygius Graias hospes Amyclas,
Secuitque fretum pinus matri
Sacra Cybellæ. decies niuibus
Canuit Ide,
Ide nostris nudata rogis;
Et Sigeis trepidus campis
Decies secuit messor aristas;
Vt nulla dies mœrore caret,
Sed noua fletus causa ministrat.
Ite ad planctus, miseramque leua
Regina manum, vulgus dominam
Vile sequemur: indociles
Lugere sumus.
HE. *Fidæ casus nostri comites,*
Soluite crimen; per colla fluant
Mœsta capilli: tepido Troia
Puluere turpis paret exertos
Turba lacertos. veste remissâ
Substringe sinus; vteroque tenus
Pateant artus. cui coniugio
Pectora velas, captiue pudor?
Cingat tunicas palla solutas:

Vacet

Vacet ad crebri verbera planctus
Furibunda manus. placet hic habitus,
Placet: agnosco Troada turbam.
Iterum luctus redeant veteres;
Solitum flendi vincite morem.
Hectora flemus.
CH. Soluimus omnes lacerum multo
Funere crinem, coma demisso est
Libera nodo; sparsitque cinis
Feruidus ora.
HE. Complete manus. hoc ex Troia
Sumpsisse licet, cadat ex humeris
Vestis apertis, vtrumque tegat
Suffulta latus: iam nuda vocant
Pectora dextras. nunc nunc vires
Exprome dolor: Rhœtea sonent
Litora planctu.
Habitansque cauis montibus Echo,
Non (vt solita est) extrema breuis
Verba remittat; totos reddat
Troia gemitus. audiat omnis
Pontus, & æther. sæuite manus,
Pulsu vasto tundite pectus:
Non sum solito contenta sono.
Hectora flemus.
CHO. Tibi nostra ferit dextra lacertos,
Humerosque ferit tibi sanguineos;
Tibi nostra caput dextera pulsat,

Fatalis Idæ iudicis diri domus.

CHORVS. MVLIERVM.
HECVBA. Anapæstici.

NOn rude vulgus, lacrymisque nouum
Lugere iubes: hoc continuis
Egimus annis, ex quo tetigit
Phrygius Graias hospes Amyclas,
Secuitque fretum pinus matri
Sacra Cybellæ. decies niuibus
Canuit Ide,
Ide nostris nudata rogis;
Et Sigeis trepidus campis
Decies secuit messor aristas;
Vt nulla dies mœrore caret,
Sed noua fletus causa ministrat.
Ite ad planctus, miseramque leua
Regina manum, vulgus dominam
Vile sequemur: indociles
Lugere sumus.
HE. *Fidæ casus nostri comites,*
Soluite crinem; per colla fluant
Mæsta capilli: tepido Troiæ
Puluere turpis paret exertos
Turba lacertos. veste remissâ
Substringe sinus; vteroque tenus
Pateant artus. cui coniugio
Pectora velas, captiue pudor?
Cingat tunicas palla solutas:

Tam

Vacet ad crebri verbera planctus
Furibunda manus. placet hic habitus,
Placet: agnosco Troada turbam.
Iterum luctus redeant veteres;
Solitum flendi vincite morem.
Hectora flemus.
CH. *Soluimus omnes lacerum multo*
Funere crinem, coma demisso est
Libera nodo; sparsitque cinis
Feruidus ora.
HE. *Complete manus. hoc ex Troia*
Sumpsisse licet, cadat ex humeris
Vestis apertis, vtrumque tegat
Suffulta latus: iam nuda vocant
Pectora dextras. nunc nunc vires
Exprome dolor: Rhœtea sonent
Litora planctu.
Habitansque cauis montibus Echo,
Non (vt solita est) extrema breuis
Verba remittat; totos reddat
Troia gemitus. audiat omnis
Pontus, & æther. sæuite manus;
Pulsu vasto tundite pectus:
Non sum solito contenta sono.
Hectora flemus.
CHO. *Tibi nostra ferit dextra lacertos,*
Humerosque ferit tibi sanguineos;
Tibi nostra caput dextera pulsat,

Tibi maternis ubera palmis
Laniata iacent: fluit, & multo
Sanguine manat quamcumque tuo
Funere feci rupta cicatrix
Columen patriæ, mora fatorum:
Tu præsidium Phrygibus fessis,
Tu murus eras, humerisque tuis
Stetit illa decem fulta per annos:
Tecum cecidit. summusque dies
Hectoris idem patriæque fuit.
HE. *Vertite planctus: Priamo vestros*
Fundite fletus; satis Hector habet.
CHO. *Accipe, rector Phrygiæ, planctus,*
Accipe fletus bis capte senex;
Nil Troia semel te rege tulit;
Bis pulsata
Dardana Graio mœnia ferro;
Bisque pharetras passa Herculeas
Post elatos Hecubæ partus,
Regumque rogos, postrema pater
Funera cludis, magnoque Ioui
Victima cæsus Sigea premis
Littora truncus.
HE. *Alio lacrymas flectite vestras,*
Non est Priami miseranda mei
Mors, Iliades: felix Priamus,
Dicite cunctæ. Liber manes
Vadit ad imos, nec feret unquam

Vinctâ

Vinctâ Graium ceruice iugum.
Non ille duos videt Atridas,
Nec fallacem cernit Vlyſſem.
Non Argolici præda triumphi
Subiecta feret colla trophæis.
Non adſuetas ad ſceptra manus
Poſt terga dabit; curruſque ſequens
Agamemnonios, aurea dextrâ
Vincula geſtans latis fiet
Pompa Mycenis.
CH. Felix Priamus, dicimus omnes,
Secum excedens ſua regna tulit:
Nunc Elyſii nemoris tutis
Errat in vmbris; interque pias
Felix animas Hectora quærit,
Felix Priamus. Felix quiſquis
Bello moriens, omnia ſecum
Conſumpta tulit.

ACTVS SECVNDVS.

TALTHYBIVS. CHORVS.

QVàm longa Danais ſemper in portu mora,
Seu petere bellum, petere ſeu patriam volunt!
CH. Quæ cauſa ratibus faciat & Danais moram,
Effare, reduces quis Deus cludat vias?
TA. Pauet animus, artus horridus quaſſat tremor.
Maiore veris monſtra vix capiunt fidem.
Vidi, ipſe vidi: ſumma iam Titan iuga
Stringebat; ortus vicerat noctem dies,

Cùm subito cæco terra mugitu fremens,
Concussa cæcos traxit ex imo sinus,
Mouere siluæ capita, & excelsum nemus
Fragore vasto tonuit, & lucus sacer,
Idæa ruptis saxa ceciderunt iugis.
Nec sola tellus tremuit: & pontus suum
Adesse Achillem sensit, ac strauit vada.
Tunc scissa tellus aperit immensos specus;
Et hiatus Erebi peruium ad superos iter
Tellure fractâ præbet, ac tumulum leuat,
Emicuit ingens vmbra Thessali ducis;
Threicia qualis arma præludens tuis
Iam Troia fatis, strauit: aut Neptunium
Canâ nitentem perculit iuuenem comâ:
Aut cùm inter acies Marte violento furens
Corporibus amnes clusit; & quærens iter
Tardus cruento Xanthus errauit vado:
Aut cùm superbo victor in curru stetit,
Egitque habenas, Hectorem & Troiam trahens.
Impleuit omne littus irati sonus:
Ite, ite inertes debitos manibus meis
Auferte honores: soluite ingratas rates
Per nostra ituri maria, non paruo luet
Iras Achillis Græcia, at magno luet
Desponsa nostris cineribus Polyxena;
Pyrrhi manu mactetur, & tumulum riget.
Hæc fatus altâ voce, dimisit diem;
Repetensque Ditem, mersus ingentem specum

Coeun-

Coeunte terrâ iunxit, immoti iacent
Tranquilla pelagi, ventus abiecit minas,
Placidumque fluctu murmurat leni mare.
Tritonum ab alto cecinit hymenæum chorus.

PYRRVS. AGAMEMNON. CALCHAS.

CVm læta pelago vela rediturus dares,
Excidit Achilles: cuius vnius manu
Impulsa Troia corruit tandem solo,
Breui repensans quidquid obiecit mora
Scyros, fretumque Lesbos Ægeum secans.
Illo remoto, dubia quò caderet stetit.
Velis licet, quod petitur, ac properes dare,
Serò es daturus. iam suum cuncti duces
Tulere precium. quæ minor merces potest
Tantæ dari virtuti? an is meruit parum,
Qui fugere bellum iussus, & longa sedens
Æuum senectâ degere, ac Pylij senis
Transcendere annos, exuit matris dolos,
Falsasque vestes, fassus est armis virum?
Inhospitali Telephus regno impotens,
Dum Mysiæ ferocis introitus negat,
Rudem cruore regio dextram imbuit,
Fortemque eandem sensit, & mitem manum.
Cecidere Thebæ; vidit Eetion capi
Sua regna victus, clade subuersa est pari
Adposita celso parua Lyrnessos iugo;
Captaque tellus nobilis Briseide.

Et causa litis regibus Chryse iacet,
Et notâ famâ Tenedos; & quæ pascuo
Fecunda pingui Thracios nutrit greges,
Et sacra Phœbo Cilla? quid? quas adluit
Vernis Caicus gurgitem adtollens aquis?
Hæc tanta clades gentium, ac tantus pauor,
Sparsæ tot vrbes turbinis vasti modo,
Alterius esset gloria, ac summum decus:
Iter est Achillis; sic meus venit pater,
Et tanta gessit bella, dum bellum parat.
Vt alia sileam merita, non vnus satis
Hector fuisset? Ilium vicit pater,
Vos diruistis. inclytas laudes iuuat,
Et clara magni facta genitoris sequi.
Iacuit peremptus Hector ante oculos patris,
Patruique Memnon, cuius ob luctum parens
Pallente mœstum protulit vultu diem,
Suique victor operis exemplum horruit,
Didicitque Achilles & deâ natos mori.
Tum versa Amazon vltimus cecidit timor,
Debes Achilli, merita si digne æstimas,
Etsi Mycenis virginem atque Argis petat:
Dubitatur etiam, placita nec subitò probas?
Priamique natam Pelei nato ferum
Mactare credis? at tuam natam parens
Helenæ immolasti; solita iam & facta expeto.
AG. *Iuuenile vitium est, regere non posse impetum.*
Ætatis alios feruor hic primæ rapit,

Pyr-

Pyrrhum paternus. spiritus quondam truces
Minasque tumidi lentus Æacidæ tuli.
Quo plura possis, plura patienter feras.
Quid cæde dirâ nobilem clari ducis
Adspergis umbram? noscere hoc primum decet;
Quid facere victor debeat, victus pati.
Violenta nemo imperia continuit diu:
Moderata durant. quoque fortunâ altiùs
Euexit ac leuauit humanas opes,
Hoc se magis supprimere felicem decet,
Variosque casus tremere, metuentem deos
Nimium fauentes. magna momento obrui
Vincendo didici. Troia nos timidos facit
Nimium ac feroces. stamus hoc Danai loco,
Vnde illa cecidit. fateor, aliquando impotens
Regno, ac superbus, altiùs memet tuli:
Sed fregit illos spiritus hæc, quæ dare
Potuißet alij, causa, fortunæ fauor.
Tu me superbum Priame, tu timidum facis:
Ego esse quidquam sceptra, nisi vano putem
Fulgore tectum nomen; & falso comam
Vinclo decentem? casus hæc rapiet breuis;
Nec mille forsan ratibus, aut annis decem.
Non omnibus fortuna tam lenta imminet.
Equidem fatebor (pace dixisse hoc tua
Argiua tellus liceat) adfligi Phrygas,
Vincique volui: ruere & æquari solo,
Etiam arcuissem. sed regi frenis nequit

Et ira, & ardens hostis, & victoria
Commissa nocti. quidquid indignum aut ferum
Cuiquam videri potuit, hoc fecit dolor,
Tenebræque, per quas ipse se irritat furor,
Gladiusque felix. cuius infecti semel
Vecors libido est. quidquid euersæ potest
Superesse Troiæ, maneat. exactum satis
Pœnarum, & vltrà est. regia vt virgo óccidat,
Tumuloque dono detur, & cineres riget,
Et facinus atrox cædis vt thalamos vocem,
Non patiar. in me culpa cunctorum redit.
Qui non vetat peccare, cùm possit, iubet.
PYR. Nullúmne Achillis præmium manes ferent?
AG. Ferent; & illum laudibus cuncti canent;
Magnumque terræ nomen ignotæ audient.
Quòd si leuatur sanguine infuso cinis,
Opima Phrygij colla cædantur gregis,
Fluatque nulli flebilis matri cruor.
Quis iste mos est, quando in inferias homo est
Impensus homini? detrahe inuidiam tuo
Odiumque patri, quem coli pœna iubes.
PYR. O tumide, rerum dum secundarum status
Extollit animos, tumide, cùm increpuit metus
Regum; tyranne, iámne flammatum geris
Amore solito pectus, ac veneris nouæ?
Solúsne toties spolia de nobis feres?
Hac dextra Achilli victimam reddam suam:
Quam si negas, retinesque, maiorem dabo,

Dig-

Dignamque quam det Pyrrus. & nimium diu
A cæde nostra regia cessat manus,
Paremque poscit Priamus. AG. haud equidē nego
Hoc esse Pyrrhi maximum in bello decus,
Sæuo peremptus ense quòd Priamus iacet,
Supplex paternus. PYR. supplices nostri patris,
Hostesque eosdem nouimus. Priamus tamen
Præsens rogauit, tu graui pauidus metu,
Nec ad rogandum fortis, Aiaci preces
Ithacoque mandas, clusus, atque hostem tremens.
AG. At non timebat tunc tuus fateor parens,
Interque cædes Græciæ, atque vstas rates,
Segnis iacebat, belli & armorum immemor,
Leui canoram verberans plectro chelym,
PYR. Tunc magnus Hector arma contemnens tua
Cantus Achillis timuit: & tanto in metu
Naualibus pax alta Thessalis fuit.
AG. Nempe iisdem in istis Thessalis naualibus
Pax alta rursus Hectoris patri fuit.
PYR. Est regis alti spiritum regi dare.
AG. Cur dextra regi spiritum eripuit tua?
PYR. Mortem misericors sæpe pro vita dabit.
AG. At nunc misericors virgines busto petis.
PYR. Iámne immolari virgines credis nefas?
AG. Præferre patriam liberis regem decet.
PYR. Lex nulla capto parcit, aut pœnam impedit.
AG. Quod non vetat lex, hoc vetat fieri pudor.
PYR. Quodcumque libuit facere, victori licet.

Minimum

AG. *Minimum decet libere cui multum licet.*
PYR. *His ista iactas, quos decem annorum graui*
Regno subactos Pyrrhus exsoluit iugo.
AG. *Hos Scyros animos?* P. *scelere quæ fratrũ caret.*
AG. *Inclusa fluctu.* PYR. *nempe cognati maris.*
Atrei & Thyestæ nobilem noui domum.
AG. *Ex virginis concepte furtiuo stupro,*
Et ex Achille nate, sed nondum viro.
PY. *Illo ex Achille, genere qui mundum suo*
Sparsus per omnem. cœlitum regnum tenet;
Thetide æquor, vmbras Æaco, cœlum Ioue.
AG. *Illo ex Achille, qui manu Paridis iacet.*
PYR. *Quem nec deorum cominus quisquam petIt.*
AG. *Compescere equidem verba, & audacẽ malo,*
Poteram domare; sed meus captis quoque
Scit parcere ensis; potius interpres deûm
Calchas vocetur. fata si poscunt, dabo.
Tu qui Pelasga vincla soluisti rati,
Morasque bellis; arte qui reseras polum,
Cui viscerum secreta, cui mundi fragor,
Et stella longâ semitam flammâ trahens
Dant signa fati; cuius ingenti mihi
Mercede constant ora, quid iubeat Deus
Effare Calcha, nosque consilio rege.
CAL. *dant fata Danais, quo solent precio, viam.*
Mactanda virgo est Thessali busto ducis:
Sed quo iugari Thessalæ cultu solent,
Ionidésve, vel Mycenææ nurus,

Pyr.

Pyrrhus parenti coniugem tradat suo;
Sic ritè dabitur. non tamen nostras tenet
Hæc una puppes causa. nobilior tuo
Polyxene cruore debetur cruor.
Quem fata quærunt: turre de summa cadat
Priami nepos Hectoreus, & letum oppetat:
Tum mille velis impleat classis freta.

CHORVS.

Choriambici.

VErum est, an timidos fabula decipit,
Vmbras corporibus viuere conditis?
Cùm coniux oculis imposuit manum,
Supremusque dies solibus obstitit,
Et tristes cineres vrna coërcuit;
Non prodest animam tradere funeri,
Sed restat miseris viuere longiùs?
An toti morimur? nullaque pars manet
Nostri, cùm profugo spiritus halitu
Immistus nebulis cessit in aëra,
Et nudum tetigit subdita fax latus?
Quidquid sol oriens, quidquid & occidens
Nouit: cæruleis Oceanus fretis
Quidquid vel veniens vel fugiens, lauat,
Ætas Pegaseo corripiet gradu.
Quo bisseni volant sidera turbine,
Quo cursu properat secula voluere
Astrorum dominus, quo properat modo
Obliquis Hecate currere flexibus,

Hæc omnes petimus fata: nec amplius,
Iuratos ſuperis qui tetigit lacus,
Vſquam eſt. vt calidis fumus ab ignibus
Vaneſcit ſpacium per breue ſordidus;
Vt nubes grauidas, quas modo vidimus,
Arctoi borea diſiicit impetus:
Sic hic, quo regimur, ſpiritus effluet,
Poſt mortem nihil eſt, ipſaque mors nihil,
Velocis ſpatij meta nouiſſima.
Spem ponant auidi, ſoliciti metum.
Quæris quo iaceas poſt obitum loco?
Quo non nata iacent.
Tempus nos auidum deuorat & chaos.
Mors indiuidua eſt noxia corpori,
Nec parcens animæ. Tænara, & aſpero
Regnum ſub domino, limen & obſidens
Cuſtos non facili Cerberus oſtio,
Rumores vacui, verbaque inania,
Et par ſolicito fabula ſomnio.

ACTVS TERTIVS.

ANDROMACHA. SENEX. VLYSSES.

QVid mœſta Phrygiæ turba laceratis comas?
Miſerumque tunſa pectus, effuſo genas
Fletu rigatis? leuia perpeſſa ſumus,
Si flenda patimur. Ilium vobis modò,
Mihi cecidit olim, cùm ferus curru incito
Mea membra raperet, & graui gemeret ſono

Peliacus

Peliacus axis, pondere Hectoreo tremens.
Tunc obrupta atque euersa Troia concidit.
Torpens malis rigensque, sine sensu feror.
Iam erepta Danais coniugem sequerer meum,
Nisi hic teneret. hic meos animos domat,
Morique prohibet: cogit hic aliquid deos
Adhuc rogare; tempus ærumnæ addidit.
Hic mihi malorum maximum fructum abstulit.
Nihil timere. prosperis rebus locus
Ereptus omnis: dira, quæ veniant, habent.
Miserrimum est timere, cùm speres nihil.
SE. Quis te repens commouit adflictam metus?
AN. Exoritur aliquod maius è malo malum.
Nondum ruentis Ilij fatum stetit.
SE. Et quas reperiet, ut velit, clades Deus?
AN. Stygij profundi claustra, & obscuri specus
Laxantur: &, ne desit euersis metus,
Hostes ab imo conditi tumulo exeunt:
Solisne retro peruium est Danais iter?
Certè æqua mors est, turbat, atque agitat Phrygas
Communis iste terror. hic propriè meum
Exterret animum noctis horrendæ sopor.
SE. Quæ visa portent, effer in medium,
AN. Partes ferê nox alma transierat duas,
Clarumque septem verterant stellæ iugum;
Ignota tandem vênit adflictæ quies,
Breuisque fessis somnus obrepsit genis,
(Si somnus ille est mentis adtonitæ stupor)

Cum

Cùm subitò nostros Hector ante oculos stetit:
Non qualis vltro bella in Argiuos ferens,
Graias petebat facibus Idæis rates;
Nec cæde vastâ qualis in Danaos furens
Vera ex Achille spolia simulato tulit;
Non ille vultus flammeum incendens iubar:
Sed fessus, ac deiectus, & fletu grauis,
Similisque nostro, squallidâ obtectus comâ.
Iuuat tamen vidisse. tum quassans caput,
Depelle somnos, inquit, & natum eripe,
O fida coniux: lateat; hæc vna est salus.
Omitte fletus. Troia quòd cecidit, gemis?
Vtinam iaceret tota. festina, amoue
Quocumque nostra paruulam stirpem domus.
Mihi gelidus horror ac tremor somnum excutit,
Oculosque nunc huc pauida nunc illuc ferens,
Oblita nati, misera quæsiui Hectorem.
Fallax per ipsos vmbra complexus abit.
O nate, magni certa progenies patris,
Spes vna Phrygibus, vnica afflictæ domus,
Veterisque soboles sanguinis nimium inclyti,
Nimiumque patri similis; hos vultus meus
Habebat Hector, talis incessu fuit,
Habituque talis, sic tulit fortes manus,
Sic celsus humeris, fronte sic toruâ minax,
Ceruice fusam dissipans latâ comam.
O nate serò Phrygibus, at matri citò
Eritne tempus illud, ac felix dies,

Quo

Quò Troici defenſor & vindex ſoli,
Recidiua ponas Pergama, & ſparſos fugâ
Ciues reducas? nomen & patriæ ſuum,
Phrygibuſque reddas? Sed mei fati memor,
Tam magna timeo vota; quod captis ſat eſt,
Viuamus. Heu me, quis locus fidus meo
Erit timori? quâve te ſede occulam?
Ars illa pollens opibus, & muris deûm
Gentes per omnes clara & inuidiæ capax,
Nunc puluis altus, ſtrata ſunt flamma omnia,
Supereſtque vaſtâ ex vrbe ne tantum quidem
Quo lateat infans. quem locum fraudi legam?
Eſt tumulus ingens coniugi caro ſacer,
Verendus hoſti, mole quem immenſâ parens
Opibuſque magnis ſtruxit in luctus ſuos,
Rex non auarus. optimè credam patri.
Sudor per artus frigidus totos cadit,
Omen tremiſco miſera feralis loci.
SE. *Hæc cauſſa multos vna ab interitu arcuit,*
Credi periſſe. vix ſpei quidquam eſt ſuper.
Graue pondus illum, magna nobilitas, premit.
AN. *Ne prodat aliquis.* SE. *amoue teſtes doli.*
AN. *Si quæret hoſtis?* SE. *vrbe in euerſa perit.*
AN. *Quid proderit latuiſſe rediturò in manus?*
SE. *Victor feroces impetus primos habet.*
AN. *Quid? quòd latêre ſine metu magno nequit?*
SE. *Miſer occupet præſidia, ſecurus legat.*
AN. *Quis te locus, quæ regio ſeducta, inuia*

Tutò reponet? quis feret trepidis opem?
Quis proteget? Qui semper, etiam nunc tuos
Hector tuere; coniugis furtum pia
Serua, & fideli cinere victurum excipe.
Succede tumulo nate, quid retro fugis,
Turpesque latebras spernis? agnosco indolem:
Pudet timere. spiritus magnos fuge,
Animosque veteres: sume quos casus dedit.
En intuere, turba quæ simus super,
Tumulus, puer, captiua, cedendum est malis,
Sanctas parentis conditi sedes, age,
Aude subire. fata si miseros iuuant,
Habes salutem: fata si vitam negant,
Habes sepulchrum. SE. *claustra commissum tegũt.*
Quem ne tuus producat in medium timor.
Procul hinc recede, teque diuersam amoue.
AN. *Leuiùs solet timere, qui propiùs timet.*
Sed, si placet, referamus hinc alio pedem.
SE. *Cohibe parumper ora, questusque opprime.*
Gressus nefandos dux Cephalenûm admouet.
AN. *Dehisce tellus, tuque coniux vltimo*
Specu reuulsam scinde tellurem, Stygis
Sinu profundo conde depositum meum:
Adest Vlysses, & quidem dubio gradu
Vultuque, nectit pectore astus callidos.
VLY. *Dura minister sortis, hoc primum peto.*
Vt ore quamuis verba dicantur meo,
Non esse credas nostra: Graiorum omnium

Proce-

Procerumque vox eſt, petere quos ſeras domus
Hectorea ſoboles prohibet: hanc fata expetunt.
Solicita Danaos pacis incerta fides
Semper tenebit: ſemper à tergo timor
Reſpicere coget, arma nec poni ſinet,
Dum Phrygibus animos natus euerſis dabit
Andromacha. AN. veſter augur hoc Calchas canit?
VLY. Et ſi taceret augur hæc Calchas, tamen
Dicebat Hector, cuius & ſtirpem horreo.
Generoſa in ortus ſemina exſurgunt ſuos:
Sic ille magni paruus armenti comes,
Primiſque nondum cornibus findens cutem,
Ceruice ſubitò celſus, & fronte arduus,
Gregem paternum ducit, ac pecori imperat.
Quæ tenera cæſo virga de trunco ſtetit,
Par ipſa matri tempore exiguo ſubit,
Vmbraſque terris reddit & cœlo nemus:
Sic malè reiectus igne de magno cinis,
Vires reſumit. eſt quidem iniuſtus dolor
Rerum æſtimator: ſi tamen tecum exigas,
Veniam dabis, quòd bella, poſt hiemes decem,
Totidemque meſſes, iam ſenex miles timet,
Aliaſque clades rurſus, ac nunquam bene
Troiam iacentem. magna res Danaos mouet,
Futurus Hector: libera nos hoc metu.
Hæc vna naues cauſa deductas tenet;
Hîc claſſis hæret. ne've crudelem putes,
Quòd ſorte iuſſus Hectoris natum petam;

Petissem Orestem: pátere quid victor tulit.
AN. *Vtinam quidem esses nate materna in manu,*
Nossemque quis te casus ereptum mihi
Teneret, aut quæ regio: non hostilibus
Confossa telis pectus, aut vinclis manus
Secantibus præstricta, non acri latus
Vtrumque flammâ cincta, maternam fidem
Vnquam exuissem. Nate quis te nunc locus,
Fortuna quæ possedit? errore auio
Vagus arua lustras, vastus an patriæ vapor
Corripiet artus? sæuus an victor tuo
Lusit cruore, nunquid immanis feræ
Morsu peremptus pascis Idæas aues?
VLY. *Simulata remoue verba: non facile est tibi*
Decipere Vlyssem. vicimus matrum dolos,
Etiam dearum: cassa consilia amoue.
Vbi natus est. AN. *vbi Hector, vbi cuncti Phryges,*
Vbi Priamus. vnum quæris, ego quæro omnia.
VLY. *Coacta dices, sponte quod fari abnuis.*
AN. *Tuta est, perire quæ potest, debet, cupit,*
VLY *Magnifica verba mors propè admota excutit.*
AN. *Si vis Vlysse cogere Andromacham metu,*
Vitam minare: nam mori votum est mihi.
VLY. *Verberibus, igne, morte, cruciatu eloqui*
Quodcumque celas, adiget inuitam dolor,
Et pectore imo condita arcana eruet.
Necessitas plus posse quàm pietas solet.
AN. *Propone flammas, vulnera, & diras mali*

Doloris

Doloris artes, & famem, & ſæuam ſitim,
Variaſque peſtes vndique, & ferrum inditum
Viſceribus vſtis, carceris cæci luem,
Et quidquid audet victor iratus, tumens
VLY. *Stulta eſt fides, celare quod prodas ſtatim.*
AN. *Animoſa nullos mater admittit metus.*
VLY. *Hic ipſe, quo nunc contumax perſtas, amor*
Conſulere paruis liberis Danaos monet.
Poſt arma tam longinqua, poſt annos decem,
Minus timerem quos facis Calchas metus.
Si mihi timerem: bella Telemacho paras.
AN. *Immiti Vlyſſi gaudium ac Danais dabo:*
Dandum eſt. fatere quos premis luctus dolor.
Gaudete Atridæ, tuque lætifica, vt ſoles,
Refer Pelaſgis: Hectoris proles obIt.
VLY. *Et eſſe verum hoc quâ probas Danais fide?*
AN. *Ita quod minari maximum victor poteſt,*
Contingat, & me fata maturo exitu
Facilique ſoluant, ac meo condant ſolo,
Et patria tellus Hectorem leuiter premat.
Vt luce caret, vt inter extinctos iacet,
Datuſque tumulo debita exanimis tulit.
VLY. *Expleta fata ſtirpe ſublatâ Hectoris,*
Solidamque pacem lætus ad Danaos feram.
Quid agis Vlyſſe? Danaidæ credent tibi?
Tu cui? parenti. fingit an quidquam parens,
Nec abominandæ mortis auſpicium pauet?
Auſpicia metuunt, qui nihil maius timent.

Fidem adligauit iureiurando ſuam.
Si peierat, timere quid grauius poteſt?
Nunc aduoca aſtus anime, nunc fraudes, dolos,
Et totum Vlyſſem: veritas nunquam latet.
Scrutare matrem: mœret, inlacrymat, gemit.
Et huc & illuc anxios greſſus refert,
Miſſaſque voces aure ſolicita excipit.
Magis hæc timet, quàm mœret. ingenio eſt opus.
Alios parentes adloqui in luctu decet,
Tibi gratulandum eſt, miſera, quòd nato cares,
Quem mors manebat ſæua, præcipitem datum
E turre, lapſis ſola quæ muris manet.
AN. *Reliquit animus, membra quatiuntur, labãt,*
Torpetque vinctus frigido ſanguis gelu.
VLY. *En tremuit: hac, hac parte quærẽda eſt mihi.*
Matrem timor detexit, iterabo metum.
Ite ite celeres fraude materna abditum
Hoſtem Pelaſgi nominis, peſtem vltimam,
Vbicumque latitat, erutam in medium date.
Bene eſt, tenetur: perge, feſtina, adtrahe.
Quid reſpicis trepidaſque? iam certè perit.
AN. *Vtinam timerem, ſolitus ex longo eſt metus.*
Dediſcit animus ſerò quod didicit diu.
VLY. *Luſtrale quoniam debitum muris puer*
Sacrum anteceſſit, nec poteſt vatem ſequi
Meliore fato raptus: hoc Calchas ait
Modo piari poſſe redituras rates,
Si placet vndas Hectoris ſparſi cinis.

At tumulus imo totus æquetur solo.
Nunc ille quoniam debitam effugit necem;
Erit admouenda sedibus sacris manus.
AN. *Quid agimus? animũ distrahit geminus ti-*
Hinc natus, illinc coniugis cari cinis. (mor:
Pars vtra vincet; testor immites deos,
Deosque veros coniugis manes mei,
Non aliud Hector in meo nato mihi
Placere, quàm te: viuat, vt possit tuos
Referre vultus. prorutus tumulo cinis
Mergetur? ossa fluctibus spargi sinam
Disiecta vastis? potiùs hic mortem oppetat.
Poteris nefandæ deditum mater neci
Videre? poteris celsa per fastigia
Missum rotari? potero, perpetiar, feram,
Dum non meus post fata victoris manu
Iactetur Hector. hic suam pœnam potest
Sentire: at illum fata iam in tuto locant.
Quid fluctuaris? statue, quem pœnæ extrahas.
Ingrata dubitas? Hector est illinc tuus.
Erras, vtrimque est Hector: hic sensu potens,
Forsan futurus vltor extincti patris.
Vtrique parci non potest; quidnam facis?
Serua è duobus anime, quem Danai timent.
VL. *Responsa peragam, funditus busta eruam.*
AN. *Quæ vendidistis?* VL. *pergã, & è sũmo aggere*
Traham sepulcra. AN. *cœlitum adpello fidem,*
Fidemque Achillis, Pyrrhe, genitoris tui

Munus tuere. VLY. tumulus hic campo ſtatim
Toto iacebit. AN. fuerat hoc prorſus nefas
Danais inauſum. templa violaſtis, deos
Etiam fauentes: buſta tranſierat furor.
Reſiſtam, inermes offeram armatis manus:
Dabit ira vires. qualis Argolicas ferox
Turmas Amazon ſtrauit: aut qualis deo
Percuſſa Manas, entheo ſiluas gradu
Armata thyrſo terret, atque expers ſui
Vulnus dedit nec ſenſit: in medios ruam,
Tumuloque cineris ſocia defenſo cadam.
VLY. Ceſſatis? & vos flebilis clamor mouet,
Furorque caſſus feminæ? iuſſa ocyus
Peragite. AN. Me me ſternite hîc ferro prius.
Repelle Auernum, rumpe fatorum moras,
Molire terras Hector, vt Vlyſſem domes:
Vel vmbra ſatis eſt. arma concuſſit manu,
Iaculatur ignes. cernitis Danai hectorem?
An ſola video? VLY. funditus cuncta erue.
AN. Quid agis? ruinâ mater & natum & virũ,
Proſternis vnâ. forſitan Danaos prece
Placare poteris. conditum elidet ſtatim
Immane buſti pondus; intereat miſer,
Vbicunque potius, ne pater natum obruat,
Prematque patrem natus. Ad genua accido
Supplex Vlyſſe, quamque nullius pedes
Nouere dextram, pedibus admoueo tuis;
Miſerere matris, & preces placidus pias

Pa-

Patiensque recipe: quoque te celsum altiùs
Superi leuarunt, mitiùs lapsos preme.
Misero datur quodcunque fortuna datur.
Sic te reuisat coniugis sancta torus,
Annosque, dum te recipit, extendat suos
Laërta: sic te iuuenis excipiat tuus,
Et vota vincens vestra felici indole,
Ætate auum transcendat, ingenio patrem.
Miserere matris; vnicum adflictæ mihi
Solamen hic est. VLY. *exhibe natum, & roga.*

ANDROMACHA.

Anapæstici.

HVc è latebris procede tuis
Fleblile matris furtum miseræ.
Hic puer, hic est terror Vlysse
Mille carinis. submitte manus,
Dominique pedes supplice dextrâ
Stratus adora: nec turpe puta
Quidquid miseros fortuna iubet:
Pone ex animo reges atauos,
Magnique senis iura per omnes
Inclyta terras: excidat Hector.
Gere captiuum, positoque genu,
Si tua nondum funera sentis,
Matris fletus imitare tuæ.
Vidit pueri regis lacrymas
Et Troia prior, paruusque minas
Trucis Alcidæ flexit Priamus.

Ille, ille ferox, cuius vastis
Viribus omnes cessere feræ;
Qui perfracto limine Ditis
Cæcum retro patefecit iter,
Hostis parui victus lacrymis:
Suscipe, dixit, rector habenas,
Patrioque sede celsus solio,
Sed sceptra fide meliore tene:
Hoc fuit, illo victore capi.
Discite mites Herculis iras;
An sola placent Herculis arma?
Iacet ante pedes non minor illo
Supplice supplex, vitamque petit.
Regnum Troiæ quocunque volet
Fortuna ferat.

VLYSSES. ANDROMACHA. ASTIANAX.

Matris quidem me mœror adtonitæ mouet:
Magis Pelasgæ me tamen matres mouent;
Quarum iste magnos crescit in luctus puer.
AN. *An has ruinas vrbis in cinerem datas*
Hic excitabit? hæ manus Troiam erigent?
Nullas habet spes Troia, si tales habet.
Non sic iacemus Troes, vt cuiquam metus
Possimus esse. Spiritus genitor facit?
Sed nempe tractus ipse post Troiam pater
Posuisset animos, magna quos frangunt mala.
Si pœna petitur, quæ peti grauior potest?

Fa-

Famulare collo nobili subeat iugum.
Seruire liceat. aliquis hoc regi negat?
VL. *Non hoc Vlysses. sed negat Calchas tibi.*
AN. *O machinator fraudis, ô scelerum artifex,*
Virtute cuius bellicâ nemo óccidit:
Dolis & astu malefica mentis iacent
Etiam Pelasgi; vatem & insontes deos
Prætendis? hoc est pectoris facinus tui
Nocturne miles, fortis in pueri necem,
Iam solus audes aliquid, & claro die.
VL. *Virtus Vlissis nota Danais est satis,*
Nimisque Phrygibus. non vacat vanis diem
Conterere verbis; anchoras classis legit.
AN. *Breuem moram largire, dum officium parens*
Nato supremum reddo, & amplexu vltimo
Auidos dolores satio. VL. *misereri tui*
Vtinam liceret! quod tamen solum licet,
Tempus moramque dabimus, arbitrio tuo
Implere lacrymis; fletus ærumnas leuat.
AN. *O dulce pignus, ô decus lapsæ domus,*
Summumque Troiæ funus, ô Danaûm timor,
Genitricis ô spes vana, cui demens ego
Laudes parentis bellicas, annos aui
Medios precabar; vota destituit Deus.
Iliaca non tu sceptra regali potens
Gestabis aulâ; iura nec populis dabis,
Victasque gentes sub tuum mittes iugum;
Non Graia cædes terga, non Pyrrhum trahes;

Non arma tenerâ parua tractabis manu;
Sparsasque passim saltibus latis feras
Audax sequêris, nec stato lustri die
Solenne referens Troici lustri sacrum,
Puer citatas nobilis turmas ages,
Non inter aras mobili velox pede,
Reuocante flexo concitos cornu modos,
Barbarica prisco templa saltatu coles.
O morte dirâ tristius leti genus;
Flebilius aliquid Hectoris magni nece
Muri videbunt. VLY. rumpe iam fletus parens.
Magnus sibi ipsi non facit finem dolor.
AN. Lacrimis Vlysse parua, quam petimus, mora (est.
Concede paruos vt meâ condam manu
Viuentis oculos. occidis paruus quidem,
Sed iam timendus: Troia te exspectat tua.
I, vade liber, liberos Troas vide.
AST. Miserere mater. AN. quid meos retines sinus,
Manusque matris? cassa præsidia occupas.
Fremitu leonis qualis audito tener
Timidum iuuencus adplicat matri latus;
At ille sæuus matre submotâ leo,
Prædam minorem morsibus vastis premens
Frangit, vehitque: talis è nostro sinu
Te rapiet hostis. oscula & fletus, puer,
Lacerosque crines excipe, & plenus mei
Occurre patri: pauca materna tamen
Perfer querelæ verba: Si manes habent

Curas

Curas priores, nec perit flammis amor;
Seruire Graio pateris Andromachen iugo
Crudelis Hector? lentus & segnis iaces?
Rediit Achilles. Sume nunc iterum comas,
Et sume lacrymas, quidquid è misero viri
Funere relictum est, sume quæ reddas tuo
Oscula parenti. matris hanc solatio
Relinque vestem, tumulus hanc tetigit meus,
Manesque cari: quidquid hic cineris latet,
Scrutabor ore. VLY. *nullus est flendi modus,*
Abripite properè classis Argolicæ moram.

CHORVS. Sapphici.

QVæ vocat sedes habitanda captas?
Thessali montes, & opaca tempe?
An viros tellus dare militares
Aptior Phthie? meliorque fœtu
Fortis armenti lapidosa Trachyn?
An maris vasti domitrix Iolcos?
Vrbibus centum spatiosa Crete?
Parua Gortyne, sterilisque Tricce?
An frequens rusciis leuibus Methone,
Quæ sub Oetæis latebrosa siluis
Misit infestos Troiæ ruinis
Non semel arcus?
Olenos tectis habitata raris?
Virginis Pleuros inimica diuæ?
An maris lati sinuosa Trœzen?
Pelion regnum Protei superbum,

Tertius

Tertius cælo gradus? hic recumbens
Montis exesi spaciosus antro
Iam trucis Chiron pueri magister,
Tinnulas plectro feriente chordas,
Tunc quoque ingentes acuebat iras
Bella canendo.
An ferax varij lapidis Carystos?
An tremens litus maris inquieti
Semper Euripo properante Chalcis?
Quolibet vento faciles Echinæ?
An carens nunquam Gonoessa vento?
Quæque formidant Borean Enispe?
Atticâ pendens Peparethos ora?
An sacris gaudens tacitis Eleusis?
Nunquid Aiacis Salamina veri?
An ferâ notam Calidonâ sæua?
Quásve perfundit subiturus æquor
Segnibus terras Titaressos vndis?
Bessan & Scarphen? Pylon an senilem?
Pharin? an Pisam Iouis, & coronis
Elida claram?
Quolibet tristis miseras procella
Mittat, & donet cuicunque terræ:
Dum, luem tantam Troiæ atque Achiuis,
Quæ tulit, Sparte procul absit: absit
Argos, & sæui Pelopis Mycenæ.
Neritos paruâ breuior Zacyntho,
Et nocens saxis Ithace dolosis.
Quod manet fatum, dominusque quis te,

Aut quibus terris Hecube videndam
Ducet? in cuius moriere regno?

ACTVS QVARTVS.

HELENA. ANDROMACHA. HECVBA.

QVicunque hymen funestus, inlætabilis,
Lamenta, cædes, sanguinem, gemitus habet,
Est auspice Helena dignus. euersis quoque
Nocere cogor Phrygibus: ego Pyrrhi toros
Narrare falsos iubeor, ego cultus dare
Habitusque Graios, arte capietur meâ.
Meaque fraude concidet Paridis soror.
Fraudetur; ipsi leuius hoc equidem reor.
Optanda mors est, sine metu mortis mori.
Quid iussa cessas agere? ad auctorem redit
Sceleris coacti culpa. Dardaniæ domus
Generosa virgo, melior adflictos deus
Respicere cœpit, teque felici parat
Dotare thalamo. tale coniugium tibi
Non ipsa sospes Troia, non Priamus daret.
Nam te Pelasgæ maximum gentis decus
Ad sancta lecti iura legitimi petit.
Cui regna campi lata Thessalici iacent.
Te magna Thetys, teque tot pelagi deæ,
Placidumque numen æquoris tumidi Thetis
Suam vocabunt: te datam Pyrrho socer
Peleus nurum vocabit, & Nereus nurum.
Depone cultus squallidos, festos cape.

Tertius cælo gradus? hic recumbens
Montis exesi spaciosus antro
Iam trucis Chiron pueri magister,
Tinnulas plectro feriente chordas,
Tunc quoque ingentes acuebat iras
Bella canendo.
An ferax varij lapidis Carystos?
An tremens litus maris inquieti
Semper Euripo properante Chalcis?
Quolibet vento faciles Echidnæ?
An carens nunquam Gonoëssa vento?
Quæque formidant Borean Enispe?
Atticâ pendens Peparethos ora?
An sacris gaudens tacitis Eleusis?
Nunquid Aiacis Salamina veri?
An ferâ notam Calidonâ sæua?
Quásve perfundit subiturus æquor
Segnibus terras Titaressos vndis?
Bessan & Scarphen? Pylon an senilem?
Pharin? an Pisam Iouis, & coronis
Elida claram?
Quolibet tristis miseras procella
Mittat, & donet cuicunque terra:
Dum, luem tantam Troiæ atque Achiuis,
Quæ tulit, Sparte procul absit: absit
Argos, & sæui Pelopis Mycenæ.
Neritos paruâ breuior Zacyntho,
Et nocens saxis Ithace dolosis.
Quod manet fatum, dominusque quis te,

Aut quibus terris Hecube videndam
Ducet? in cuius moriere regno?

ACTVS QVARTVS.

HELENA. ANDROMACHA. HECVBA.

QVicunque hymen funestus, inlatabilis,
Lamenta, cædes, sanguinem, gemitus habet,
Est auspice Helena dignus. euersis quoque
Nocere cogor Phrygibus: ego Pyrrhi toros
Narrare falsos iubeor, ego cultus dare
Habitusque Graios, arte capietur meâ.
Meaque fraude concidet Paridis soror.
Fraudetur; ipsi leuius hoc equidem reor.
Optanda mors est, sine metu mortis mori.
Quid iussa cessas agere? ad auctorem redit
Sceleris coacti culpa. Dardaniæ domus
Generosa virgo, melior adflictos deus
Respicere cœpit, teque felici parat
Dotare thalamo. tale coniugium tibi
Non ipsa sospes Troia, non Priamus daret.
Nam te Pelasgæ maximum gentis decus
Ad sancta lecti iura legitimi petit.
Cui regna campi lata Thessalici iacent.
Te magna Thetys, teque tot pelagi deæ,
Placidumque numen æquoris tumidi Thetis
Suam vocabunt: te datam Pyrrho socer
Peleus nurum vocabit, & Nereus nurum.
Depone cultus squallidos, festos cape.

Dedisce

Dedisce captam, deprime horrentes comas,
Crinemque docta patere distingui manu.
Hic forsitan te casus excelso magis
Solio reponet, profuit multis capi.
AN. *Hoc deerat vnum Phrygibus euersis malum,*
Gaudere? flagrant strata passim Pergama.
O coniugale tempus; an quisquam audeat
Negare? quisquam dubius ad thalamos eat.
Quos Helena suadet? pestis, exitium, lues
Vtriusque populi, cernis hos tumulos ducum?
Et nuda totis ossa quæ passim iacent
Inhumata campis? hæc hymen sparsit tuus.
Tibi fluxit Asiæ, fluxit Europæ cruor;
Cùm dimicantes lenta prospiceres viros,
Incerta voti. perge, thalamos adpara.
Tædis quid opus est? quidve solenni face?
Quid igne? thalamis Troia prælucet nouis.
Celebrate Pyrrhi Troades connubia,
Celebrate: digni planctus & gemitus sonent.
HEL. *Ratione quamuis careat, & flecti neget*
Magnus dolor, sociosque nonnunquam sui
Mœroris ipsos oderit: causam tamen
Possum tueri iudice infesto meam.
Grauiora passa. luget Andromacha Hectorem,
Et Hecuba Priamum. solus occultè Paris
Lugẽdus Helenæ est. durũ & inuisũ & graue est
Seruitia ferre? patior hoc olim iugum
Annis decem captiua. prostratum Ilium est,

Versi penates. perdere est patriam grauis,
Grauius timere. vos leuat tanti mali
Comitatus: in me victus & victor furit.
Quam quisque famulam traheret, incerto diu
Casu pependit: me meus traxit statim
Sine sorte dominus, caussa bellorum fui,
Tantaque Teucris cladis. hoc verum puta,
Spartana puppis vestra si secuit freta;
Sin rapta Phrygijs præda remigibus fui,
Deditque donum iudicij victrix dea:
Ignosce Paridi; iudicem iratum mea
Habitura caussa est. ista Menelaum manent
Arbitria. Nunc hanc luctibus paulum tuis
Andromacha omissis flecte. vix lacrymas queo
Retinere. A. *quātū est Helena quod lacrymat mali.*
Cur lacrymat autem? fare quos Ithacus dolos
Quæ scelera nectat; vtrùm ab Idæis iugis
Iactanda virgo est? arcis an celsæ edito
Mittenda saxo? num per has vastum in mare
Voluenda rupes, latere quas scisso lauat
Altum vadosos Sigeon spectans sinus?
Dic, fare, quidquid subdolo vultu tegis.
Leuiora mala sunt cuncta, quàm Priami gener
Hecubaque Pyrrhus. fare, quam pœnam pares,
Exprome, & vnum hoc deme nostris cladibus,
Falli: paratas perpeti mortem vides.
HEL. *Vtinam iuberet me quoque interpres deûm*
Abrumpere ense lucis inuisæ moras.

Vel Achillis ante busta, furibunda manu
Occidere Pyrri, fata comitantem tua
Polyxene miseranda, quam tradi sibi,
Cineremque Achilles ante mactari suum,
Campo maritus vt sit Elysio, iubet.
AN. *Vide vt animus ingens lætus audierit necem?*
Cultus decoros regiæ vestis petit,
Et admoueri crinibus patitur manum.
Mortem putabat illud, hoc thalamos putat.
At misera luctu mater audito stupet;
Labefacta mens succubuit. adsurge, adleua
Animum, & cadentem misera firma spiritum.
Quàm tenuis anima vinculo pendet leui.
Minimum est, quod Hecubam facere felicē potest,
Spirat, reuixit: prima mors miseros fugit.
HEC. *Adhuc Achilles viuit in pœnas Phrygum?*
Adhuc rebellat? ô manum Paridis leuem!
Cinis ipse nostrum sanguinem ac tumulus sitit.
Modò turba felix latera cingebat mea:
Laßabar in tot oscula, & in totum gregem
Diuidere matrem: sola nunc hæc est super,
Votum, comes, leuamen, adflictæ quies.
Hæc totus Hecubæ fœtus, hac sola vocor
Iam voce mater. dura & infelix age
Elabere anima. denique hoc vnum mihi
Remitte funus. irrigat fletus genas,
Imberque victo subitus è vultu cadit.
Lætare, gaude nata; quàm vellet tuos

Cassandra

Cassandra thalamos, vellet Andromache tuos.
AN. Nos Hecuba, nos nos Hecuba lugenda sumus.
Quas mota classis huc & huc sparsas feret,
Hanc cara tellus sedibus patriis teget.
HEL. Magis inuidebis, si tuam sortem scias.
AN An aliqua pœna pars mea ignota est mihi?
HEL. Versata dominos vrna captiuis dedit.
AN. Cui famula tradar, ede: quem dominũ voco?
HEL. Te sorte prima Scyrius iuuenis tulit
AN. Cassandra felix! quam furor sorte eximit,
Phœbusque. HEL. regũ hanc maximus rector tenet.
HEC. Estne aliquis, Hecubam qui suam dici velit?
HEL. Ithaco obtigisti præda nolenti breuis.
HEC Quis tam impotens, ac dirus, & iniqua ferus
Sortitor vrnæ? regibus reges dedit?
Quis tam sinister diuidit captas Deus?
Quis arbiter crudelis, & miseris grauis,
Eligere dominos nescit? & sæua manu
Dat iniqua miseris fata? quis matrem Hectoris
Armis Achillis miscet? ad Vlissem vocor.
Nunc victa, nunc captiua, nunc cunctis mihi
Obsessa videor cladibus: domini pudet,
Non seruitutis. Hectoris spolium feret,
Qui tulit Achillis? sterilis, & sæuis fretis
Inclusa tellus, num capit tumulos meos?
Duc duc Vlysse: nil moror, dominum sequor:
Me mea sequentur fata. non pelago quies
Tranquilla veniat, sæuiat ventis mare,

Et bella, & ignis, & mea & Priami mala:
Dũque iſta venient, interim hæc pœna in loco eſt:
Sortem occupaui, præmium eripuit mihi.
Sed incitato Pyrrhus adcurrit gradu,
Vultuque toruo. Pyrrhe quid ceſſas? age
Reclude ferro pectus, & Achillis tui
Coniunge ſoceros. perge mactator ſenum;
Et hic decet te ſanguis: abreptam trahite,
Maculate ſuperos cæde funeſta deos,
Maculate manes. quid precer vobis? precor
His digna ſacris æquora, hoc claſſi accidat
Toti Pelaſgæ: ratibus hoc mille accidat,
Meæ precabor, cùm vehar, quidquid rati.

CHORVS. Sapphici.

DVlce mœrenti populus dolentum,
Dulce lamentis reſonare gentes.
Leniùs luctus lacrimæque mordent.
Turba quas fletu ſimili frequentat.
Semper ah ſemper dolor ipſe magnus
Gaudet in multos ſua fata mitti,
Seque non ſolum patuiſſe pœnæ.
Ferre, quam ſortem patiuntur omnes,
Nemo recuſat.
Nemo ſe credit miſerum, licet ſit.
Tolle felices, remoueto multo
Diuites auro, remoueto centum
Rura qui ſcindant opulenta bubus;
Pauperi ſurgent animi iacentes.

Est miser nemo nisi comparatus.
Dulce in immensis posito ruinis,
Neminem latos habuisse vultus.
Ille deplorat, queriturque fatum,
Qui secans fluctum rate singulari
Nudus in portus cecidit petitos.
Æquior casum tulit & procellas,
Mille qui ponto pariter carinas
Obrui vidit, tabulâque littus
Naufraga spargi, mare cùm coactis
Fluctibus Corus prohibet reuerti.
Questus est Hellen cecidisse Phryxus,
Cùm gregis ductor radiante villo,
Aureo fratrem simul & sororem
Sustulit tergo, medioque iactum
Fecit in ponto. tenuit querelas
Et vir, & Pyrrhe, mare cùm viderent,
Et nihil præter mare cùm viderent,
Vnici terris homines relicti.
Soluet hunc questum, lacrymasque nostras
Sparget huc illuc agitata classis;
Et tubâ iussi dare vela nautæ,
Cùm semel ventis properante remo
Prenderint altum, fugientque littus.
Quis status mentis miseris, vbi omnis
Terra decrescet pelagusque crescet,
Celsa cùm longè latitabit Ide?
Tum puer matri, genitrixque nato,

Troia quà iaceat regione monſtrans
Dicet, & longè digito notabit;
Ilium eſt illic, vbi fumus altè
Serpit in cœlum, nebulaque turpes.
Troes hoc ſigno patriam videbunt.

ACTVS QVINTVS.

NVNCIVS. ANDROMACHA. HECVBA.

O Dira fata, ſæua, miſeranda, horrida.
Quod tam ferum tam triſte bis quinis ſcelus
Mars vidit annis? quod priùs referens gemam?
Tuóſve potiùs; an tuos luctus, anus?
HEC. *Quoſcumque luctus fleueris, flebis meos.*
Sua quemque tantùm, me omnium clades premit.
Mihi cũcta pereũt: quiſquis eſt, Hecuba eſt miſer.
NVN. *Mactata virgo eſt, miſſus è muris puer:*
Sed vterque letum mente generoſâ tulit.
AN. *Expone ſeriem cædis, & duplex nefas*
Proſequere: gaudet animus ærumnas meus
Tractare totas: ede, & enarra omnia.
NVN. *Eſt vna magnâ turris è Troiâ ſuper,*
Adſueta Priamo: cuius è faſtigio
Summiſque pinnis, arbiter belli ſedens
Regebat acies: turre in hac blando ſinu
Fouens nepotem, cùm metu verſos graui
Danaos fugaret Hector & ferro & face,
Paterna puero bella monſtrabat ſenex.
Hæc nota quondam turris, & muri decus,
Nunc ſæua cautes, vndique effuſâ ducum,

Plebiſque turbâ cingitur, totum coit
Ratibus relictis vulgus: his collis procul
Aciem patenti liberam præbet loco;
His alta rupes, cuius è cacumine
Erecta ſummos turba librauit pedes;
Hunc pinus, illum laurus, hunc fagus gerit,
Et tota populo ſilua ſuſpenſo tremit;
Extrema montis ille prærupti petit,
Semuſta at ille tecta, vel ſaxum imminens
Muri cadentis preſſat: atque aliquis (nefas)
Tumulo ferus ſpectator Hectoreo ſedet.
Per ſpatia latè plena ſublimi gradu
Incedit Ithacus, paruulum dextra trahens
Priami nepotem. nec gradu ſegni puer
Ad alta pergit mœnia. vt ſummâ ſtetit
Pro turre, vultus huc & huc acres tulit,
Intrepidus animo: qualis ingentis fera
Paruus tenerque fœtus, & nondum potens
Sæuire dente, iam tamen tollit minas,
Morſuſque inanes tentat, atque animis tumet:
Sic ille dextra prenſus hoſtili puer
Ferox, ſuperbè mouerat vulgum, ac duces,
Ipſumque Vlyſſem: non flet è turba omnium,
Qui fletur. ac dum verba fatidici, & preces
Concipit Vlyſſes vatis, & ſæuos ciet
Ad ſacra ſuperos, ſponte deſſiluit ſua
In media Priami regna non trepidus puer.
AN. *Quis Colchus hoc, quis ſedis incerta Scytha*

It pronuba illi Tyndaris, mœstum caput
Demissa: tali nubat Hermione face,
Phryges precantur: sic viro turpis suo
Reddatur Helena. terror adtonitos mouet
Vtrosque populos. ipsa deiectos gerit
Vultus pudore, sed tamen fulgent genæ,
Magisque solito splendet extremus decor:
Vt esse Phœbi dulcius lumen solet
Iam-iam cadentis, astra cùm repetunt vices,
Premiturque dubius nocte vicinâ dies.
Stupet omne vulgus, & ferè cuncti magis
Peritura laudant: hos mouet formæ decus,
Hos mollis ætas, hos vaga rerum vices:
Mouet animus omnes fortis, & leto obuius.
Pyrrhum antecedit. omnium mentes tremunt,
Miserantur, ac mirantur. Vt primùm ardui
Sublime montis tetigit, atque altè editus
Iuuenis paterni vertice in busti stetit,
Audax virago non tulit retro gradum,
Conuersa ad ictum stat truci vultu ferox.
Tam fortis animus omnium mentes ferit.
Nouumque monstrum, est Pyrrhus ad cadē piger.
Vt dextra ferrum penitus exactæ abdidit,
Subitus recepta morte prorupit cruor
Per vulnus ingens. nec tamen moriens adhuc
Deponit animos: cecidit, vt Achilli grauem
Factura terram, prona, & irato impetu.
Vterque fleuit cœtus: ac timidum Phryges

L. ANNÆI SENECÆ IVNIORIS

Agamemnon.

Personę

THYESTES. EVRYBATES. CLYTÆMNESTRA. CASSANDRA. NVTRIX. AGAMEMNON. ÆGISTHVS. ELECTRA. CHORVS. STROPHIVS.

ACTVS PRIMVS.

THIESTES.

Paca linquens Ditis inferni loca,
Adsum profundo tartari emissus specu,
Incertus vtras oderim sedes magis.
Fugio Thyestes inferos, superos fugo.
En horret animus, & pauor membra excutit.
Video paternos, imò fraternos lares.
Hoc est vetustum Pelopeæ limen domus.
Hinc auspicari regium capiti decus
Mos est Pelasgis. hoc sedent alti toro,
Quibus superba sceptra gestantur manu.
Locus hic habendæ curiæ; hic epulis locus.
Libet reuerti. nónne vel tristes lacus
Incolere satius? nónne custodem Stygis

Trige-

Trigemina nigris colla iactantem iubis?
Vbi ille celeri corpus euinctus rota
In ſe refertur. vbi per aduerſum irritus
Redeunte toties luditur ſaxo labor:
Vbi tondet ales auida fecundum iecur.
Et inter vndas feruida exuſtus ſiti
Aquas fugaces ore decepto adpetit,
Pœnas daturus cælitum dapibus grauis.
Sed ille noſtræ pars quota eſt culpæ ſenex?
Reputemus omnes, quos ob infandas manus
Quæſitor vrna Cnoſſius verſat reos.
Vincam Thyeſtes ſceleribus cunctos meis,
A fratre vincar, liberis plenus tribus
In me ſepultis, viſcera exedi mea.
Nec hactenus fortuna maculauit patrem,
Sed maius aliud auſa commiſſo ſcelus:
Natæ nefandos petere concubitus iubet.
Non pauidus hauſi dicta, ſed cepi nefas.
Ergo vt per omnes liberos irem parens
Coacta fatis nata fert vterum grauem,
Me patre dignum. verſa natura eſt retro;
Auo parentem, (prò nefas) patri virum,
Natis nepotes miſcui, nocti diem.
Sed ſera tandem reſpicit feſſos malis
Poſt facta demum ſortis incertæ fides.
Rex ille regum, ductor Agamemnon ducum,
Cuius ſecuta mille vexillum rates,
Iliaca velis maria texerunt ſuis;

Post bina Phœbi lustra deuicto Ilio
Adest, daturus coniugi iugulum suæ.
Iam-iam natabit sanguine alterno domus,
Enses, secures, tela, diuisum graui
Ictu bipennis regium video caput.
Iam scelera propè sunt, iam dolus, cædes, cruor.
Parantur epulæ. causa natalis tui
Ægysthe vênit. quid pudor vultus grauat?
Quid dextra dubio trepida consilio labat?
Quid ipse temet consulis, torques, rogas,
An deceat hoc te? respice ad matrem, decet.
Sed cur repentè noctis æstiuæ vices
Hiberna longâ spacia producunt morâ?
Aut quid cadentes detinet stellas polo?
Phœbum moramur, redde iam mundo diem.

CHORVS.

Anapæstici.

O Regnorum
Magnis fallax fortuna bonis,
In præcipiti dubioque nimis
Excelsa locas! nunquam placidam
Sceptra quietem, certúmve sui
Tenuere diem.
Alia ex alia cura fatigat,
Vexatque animos noua tempestas.
Non sic Libycis Syrtibus æquor
Furit alternos voluere fluctus;
Non Euxini turget ab imis

Commota

Commota vadis vnda, niuali
Vicina polo;
Vbi cæruleis immunis aquis,
Lucida versat Plaustra Bootes:
Vt præcipites regum casus
Fortuna rotat.
Metui cupiunt, metuique timent:
Non nox illis alma recessus
Præbet tutos; non curarum
Somnus domitor pectora soluit:
Quas non arces scelus alternum
Dedit in præceps? impia quas non
Arma fatigant? iura, pudorque,
Et coniugij sacrata fides,
Fugiunt aulas; sequitur tristis
Sanguinolentâ Bellona manu,
Quæque superbos vrit Erinnys,
Tumidas semper comitata domos:
Quas in planum qualibet hora
Tulit ex alto.
Licet arma vacent, cessentque doli;
Sidunt ipso pondere magna,
Ceditque oneri fortuna suo.
Vela secundis inflata notis,
Ventos nimium timuere suos.
Nubibus ipsis inserta caput
Turris pluuio vapulat austro:
Densasque nemus spargens vmbras

Annosa

Annoſa videt robora frangi,
Feriunt celſos fulmina colles:
Corpora morbis maiora patent:
Et cùm in paſtus armenta vagos
Vilia currunt, placet in vulnus
Maxima ceruix.
Quidquid in altum fortuna tulit,
Ruitura leuat. modicis rebus
Longius æuum eſt. felix, media
Quiſquis turbæ parte quietus,
Aurâ ſtringit litora tutâ,
Timiduſque mari credere cymbam,
Remo terras propiore legit.

ACTVS SECVNDVS.

CLYTÆMNESTRA. NVTRIX.

QVid ſegnis anime tuta conſilia expetis?
Quid fluctuaris? cluſa iam melior via eſt.
Licuit pudicos coniugis quondam toros
Et ſceptra caſta vidua tutari fide.
Periere mores, ius, decus, pietas, fides,
Et qui redire, cùm perit, neſcit pudor.
Da frena, & omnem prona nequitiam incita.
Per ſcelera ſemper ſceleribus tutum eſt iter.
Tecum ipſa nunc euolue femineos dolos,
Quod vlla coniux perfida, atque impos ſui,
Amore cæco; quod nouercales manus
Auſa: quod ardens impiâ virgo face,

Phasiaca fugiens regna Theßalicâ trabe:
Ferrum, venena, vel Mycenæâ domo,
Coniuncta socio, profuge furtiuâ rate.
Quid timida loqueris furta, & exsiliũ, & fugas?
Soror ista fecit: te decet maius nefas.
NVT. *Regina Danaûm, & inclytum Ledæ genus,*
Quid tacita versas? quidue consilij impotens
Tumido feroces impetus animo geris?
Licet ipsa sileas, totus in vultu est dolor.
Proin quidquid est, da tempus ac spatium tibi.
Quod ratio nequiit? sæpe sanauit mora.
CLY. *Maiora cruciant, quàm vt moras possim pati.*
Flammæ medullas & cor exurunt meum:
Mistus dolori subdidit stimulos timor:
Inuidia pulsat pectus: hinc animum iugo
Premit cupido turpis, & vinci vetat.
Et inter istas mentis obsessæ faces,
Feßus quidem, & deiectus, & pessum datus
Pudor rebellat. fluctibus variis agor:
Vt cùm hinc profundum ventus, hinc æstus rapit,
Incerta dubitat vnda, cui cedat malo.
Proinde omisi regimen è manibus meis:
Quocumque me ira, quò dolor, quò spes feret,
Huc ire pergam: fluctibus dedi ratem.
Vbi animus errat, optimum est casum sequi.
NV. *Cæca est temeritas, quæ petit casum ducem.*
CLY. *Cui vltima est fortuna, quid dubiam timet?*
NV. *Tuta est, latetque culpa, si pateris, tua.*

Perlu-

CLY. *Perlucet omne regia vitium domus.*
NV. *Piget prioris, & nouum crimen ſtruis?*
CLY. *Res eſt profectò ſtulta, nequitiæ modus.*
NV. *Quod metuit, auget, qui ſcelus ſcelere obruit.*
CLY. *Et ferrum & ignis ſæpe medicinæ loco eſt.*
NV. *Extrema primo nemo tentauit loco.*
CLY. *Capienda rebus in malis præceps via eſt.*
NV. *Ad te reflectat coniugI nomen ſacrum.*
CLY. *Decem per annos vidua reſpiciam virum?*
NV. *Meminiſſe debes ſobolis ex illo tuæ.*
CL. *Equidem & iugales filiæ memini faces;*
Et generum Achillem. præſtitit matri fidem.
NV. *Redemit illa claſſis immotæ moras,*
Et maria pigro fixa languore impulit.
CL. *Pudet, pigetque, Tyndaris cæli genus,*
Luſtrale claſſi Doricæ peperit caput.
Reuoluit animus virginis thalamos meæ,
Quos ille dignos Pelopea fecit domo,
Cùm ſtetit ad aras ore ſacrilego pater
Quaſi nuptiales: horruit Calchas ſuæ
Reſponſa vocis, & recedentes focos.
O ſcelera ſemper ſceleribus vincens domus!
Cruore ventos emimus, bellum nece.
NV *Sed vela pariter mille fecerunt rates.*
CL. *Non eſt ſoluta proſpero claſſis Deo;*
Eiecit Aulis impias portu rateis.
Sic auſpicatus bella, non melius gerit.
Amore captæ captus; immotus prece,

Sminthea tenuit spolia Phœbei ducis,
Ardore sacræ virginis iam tum furens.
Non illum Achilles flexit indomitus minis;
Non ille solus fata qui mundi videt
In nos fidelis augur, in captas leuis;
Non populis æger, & relucentes rogi.
Inter ruentis Græciæ stragem vltimam
Sine hoste victus marcet, ac Veneri vacat,
Reparatque amores: neve desertus foret
A pellice vmquam barbara celebs torus,
Ablatam Achilli diligit Briseïda:
Nec rapere puduit è sinu vulsam viri.
En Paridis hostem! nunc nouum vulnus gerens
Amore Phrygiæ vatis insensus furit:
Et post trophæa Troïca, ac versum Ilium,
Captæ maritus remeat, & Priami gener.
Accingere anime, bella non leuia adparas:
Scelus occupandum est: pigra quem exspectas diē?
Pelopea Phrygiæ sceptra dum teneant nurus?
An te morantur virgines viduæ domi,
Patrique Orestes similis? horum te mala
Ventura moueant, turbo quis rerum imminet.
Quid misera cessas? en adest natis tuis
Furens nouerca. per tuum, si aliter nequit,
Latus exigatur ensis, & perimat duos.
Misce cruorem, perde pereundo virum.
Mors misera non est, commori cum quo velis.
NV. Regina, frena temet, & siste impetus;

Et

Et quanta tentas, cogita. victor venit
Asiæ ferocis, vltor Europæ, trahens
Captiua Pergama, & diu victos Phrygas:
Hunc fraude nunc conaris insanâ adgredi?
Quem non Achilles ense violauit fero,
Quamuis procacem toruus armasset manum;
Non melior Aiax morte decreta furens;
Non sola Danais Hector & bello mora;
Non tela Paridis certa; non Memnon niger;
Non Xanthus armis corpora immistis gerens;
Fluctusque Simois cæde purpureos agens,
Non niuea proles Cycnus æquorei dei,
Non bellicoso Thressa cum Rhæso phalanx;
Non picta pharetras, & securigera manu
Peltata Amazon: hunc domi reducem paras
Mactare, & aras cæde maculare impia?
Vltrix inultum Græcia hoc facinus feret?
Equos & arma, classibusque horrens fretum
Propone, & alto sanguine exundans solum,
Et tota capta fata Dardaniæ domus
Regesta Danais. comprime adfectus truces,
Mentemque tibimet ipsa pacifica tuam.

ÆGISTVS. CLYTÆMNESTRA.

QVod tempus animo semper ac mente horrui,
Adest profecto rebus extremum meis.
Quid terga vertis anime? quid primo impetu
Deponis arma? crede perniciem tibi,
Et dira sæuos fata moliri deos:

Oppone cunctis vile suppliciis caput,
Ferrumque & ignes pectore aduerso excipe.
CL. *Ægisthe non est pœna sic nato mori.*
AEG. *Tu nos pericli socia, tu Leda sata*
Comitare tantùm: sanguinem reddet tibi
Ignauus iste ductor: ac fortis pater.
Sed quid trementes circuit pallor genas,
Iacensque vultus languido obtutu stupet?
CLY. *Amor iugalis vincit, ac flectit retro.*
Remeemus illuc vnde non decuit priùs
Abire: sed nunc casta repetatur fides.
Nam sera nunquam est ad bonos mores via.
Quem pœnitet peccasse, penè est innocens.
AEG. *Quò raperis amens? credis aut speras tibi*
Agamemnonis fidele coniugium? vt nihil
Subesset animo, quod graues faceret metus:
Tamen superba, & impotens flatu, nimis
Fortuna magno, spiritus tumidos daret,
Grauis ille sociis stante adhuc Troia fuit:
Quid rere ad animum suapte natura trucem,
Troiam addidisse? rex Micenarum fuit;
Veniet tyrannus. prospera animos efferunt.
Adfusa circa pellicum quanto venit
Turba adparatu! sola sed longè eminet,
Tenetque regnum famula veridici dei.
Feréśne thalami victam consortem tui?
At illa nolet. vltimum est nuptæ malum,
Palàm mariti possidens pellex domum,

Nec

Nec regna socium ferre nec tedæ sciunt.
CL. Ægisthe, quid me rursus in præceps rapis,
Iramque flammis iam residentem excitas?
Permisit aliquid victor in captam sibi;
Nec coniugem hoc respicere nec dominam decet.
Lex alia solio est, alia priuato toro.
Quid quòd seueras ferre me leges viro
Non patitur animus turpis admissi memor?
Det ille veniam facile, cui veniâ est opus.
AEG. Ita est: pacisci mutuam veniam licet.
Ignota tibi sunt iura regnorum haud noua?
Nobis maligni iudices æqui sibi,
Id esse regni maximum pignus putant,
Si quidquid aliis non licet, solis licet.
CL. Ignouit Helenæ, iuncta Menelao redit,
Quæ Europam & Asiam paribus adflixit malis.
AEG. Sed nulla Atridem Venere furtiuâ abstulit,
Nec cœpit animum coniugi obstrictum sua.
Iam crimen ille quærit, & causas parat.
Nil esse crede turpe commissum tibi:
Quid honesta prodest vita, flagitio carens,
Vbi dominus odit? fit nocens, non quæritur.
Spartámne repetes spreta, & à tanto viro,
Patriasque sedes profuga? non dant exitum
Repudia regum: spe metum falsâ leuas.
CL. Delicta nouit nemo, nisi fidus, mea.
AEG. Non intrat vnquam regium limen fides.
CL. Opibus merebor, vt fidem precio obligem.

AEG. *Precio parata, vincitur precio fides.*
CLY. *Surgit residuus pristinæ mentis pudor.*
Quid obstrepis? quid voce blandiloquâ mala
Consilia dictas? scilicet nubet tibi
Regum relicto rege, generosa exsuli?
AEG. Et cur *Atrida videor inferior tibi,*
Natus Thyestæ? CLY. *si parum est, adde & nep*
AEG. *Auctore Phœbo gignor, haud generis pude*
CLY. *Phœbum nefandæ stirpis auctorem vocas?*
Quem nocte subita frena reuocantem sua
Cœlo expulistis? quid deos probro aduocas,
Surripere doctus fraude genitales toros,
Quem Venere tantùm scimus inlicitâ virum?
Secede properè, dedecus claræ domus
Asporta ab oculis. hæc vacat regi ac viro.
AEG. *Exsilia mihi sunt haud noua, adsueui ma*
Si tu imperas regina, non tantùm domo
Argisve cedo. nil moror iussu tuo
Aperire ferro pectus ærumnis graue.
CLY. *Siquidem hoc cruenta* Tyndaris *fieri sin*
Quæ inuita peccat, debet & culpæ fidem.
Secede mecum potiùs, vt rerum statum
Dubium ac minacem iuncta consilia explicent.

CHORVS. Anapæstici.

CAnite ô pubes inclyta Phœbum.
Tibi festa caput turba coronat;
Tibi virgineas laurum quatiens
De more comas innuba fundit

Sur

Styrps Inachia.
Tu quoque nostros, Thebana manus
Comitare choros; quæque Erasini
Gelidos fontes, quæque Eurotam
Quæque virenti tacitum ripâ
Bibis Ismenon, quam fatorum
Præscia Manto sata Tiresia
Latonigenas monuit sacris
Celebrare deos : Arcus victor
Pace relata Phœbe relaxa,
Humeroque graues leuibus telis
Pone pharetras; resonetque manu
Pulsa citata vocale chelys.
Nil acre velim, magnumque modis
Intonet altis: Sed quale soles
Leuiore lyra flectere carmen
Simplex, lusus cùm docta tuos
Musa recenset. Licet & chorda
Grauiore sones, quale sonabas,
Cùm Titanas fulmine misso
Fregere Dei: vel cùm montes
Montibus altis superimpositi
Struxere gradus trucibus monstris:
Stetit imposita Pelion ossa,
Pinifer ambos pressit Olympus.
Ades ô magni soror & coniux
Consors sceptri, regia Iuno:
Tua te colimus turba Mycenæ;

Tu ſolicitum ſupplexque tui
Numinis Argos ſola tueris:
Tu bella manu pacemque regis:
Tu nunc lauros Agamemnonias
Accipe victrix: tibi multifora
Tibia buxo ſolenne canit;
Tibi fila mouent doctæ puellæ
Carmine molli: tibi votiuam
Matres Graiæ lampada iactant:
Ad tua coniux candida tauri
Delubra cadit, neſcia aratri,
Nullo collum ſignata iugo.
Tuque ô magni nata Tonantis
Inclyta Pallas; quæ Dardanias
Sæpe petiſti cuſpide turres;
Te permiſto matrona minor
Maiorque choro colit, & reſerat
Veniente deâ templa ſacerdos:
Tibi nexilibus turba coronis
Redimita venit: tibi grandæui
Laſſique ſenes compote voto
Reddunt grates, libantque manu
Vina trementi.
Et te Triuia gratâ memores
Voce precamur: tu maternam
Siſtere Delon Lucina iubes,
Huc atque illuc prius errantem
Cyclada ventis; nunc iam ſtabilis

Fixa terras

Fixa terras radice tenet;
Respuit auras, religatque rates
Adsueta sequi. tu Tantalidos
Funera matris victrix numeras:
Stat nunc Sipyli vertice summo
Flebile saxum,
Et adhuc lacrymas marmora fundunt
Antiqua nouas.
Colit impensè femina virque
Numen geminum. Tuque ante omnes
Pater ac rector, fulmine pollens,
Cuius nutu simul extremi
Tremuêre poli, generis nostri
Iuppiter auctor cape dona libens:
Abauusque tuam non degenerem
Respice prolem.
Sed ecce vasto concitus miles gradu
Manifesta properat signa letitiæ gerens.
Namque hasta summo lauream ferro gerit,
Fidusque regi semper Eurybates adest.

ACTVS TERTIVS.

EVRYBATES. CLYTÆMNESTRA.

DElubra & aras cœlitum, & patrios lares
Post longa fessus spatia, vix credens mihi
Supplex adoro. Vota superis soluite:
Telluris altum remeat Argolicæ decus.
Tandem ad penates victor Agamemnon suos.
CLY. Felix ad aures nuncius venit meas.

Vbinam petitus per decem coniux mihi
Annos moratur? pelagus an terras premit?
EV. Incolumis, auctus gloriâ, laude inclytus,
Reducem expetito littori impreſſit pedem.
CLY. Sacris colamus proſperum tandem diem,
Et ſi propitios, attamen lentos, deos.
Tu pande, viuat coniugis frater mei,
Et pande, teneat quas ſoror ſedes mea.
EV. Meliora votis poſco, & obteſtor deos;
Nam certa fari ſors maris dubij vetat.
Vt ſparſa tumidum claſſis excepit mare,
Ratis videre ſocia non potuit ratem.
Quin ipſe Atrides æquore immenſo vagus,
Grauiora pelago damna quàm bello tulit,
Remeatque victo ſimilis, exiguas trahens
Laceraſque victor claſſe de tantâ rates.
CLY. Quis, fare, noſtras hauſerit caſus rates,
Aut quæ maris fortuna diſpulerit duces.
EV. Acerba fatu poſcis: infauſtum iubes
Miſcere læto nuncium: refugit loqui
Mens ægra, tantis atque inhorreſcit malis.
CLY. Exprome: clades ſcire qui refugit ſuas,
Grauat timorem; dubia plus torquent mala.
EV. Vt pergamum omne Doricâ cecidit face,
Diuiſa præda eſt? maria properantes petunt,
Iamque enſe feſſum miles exonerat latus;
Neglecta ſummas ſcuta per puppes iacent;
Ad militares remus aptatur manus;

Omniſque

Omnisque nimiùm longa properanti mora est.
Signum recursus regia vt fulsit rate,
Et clara lentum remigem monuit tuba,
Aurata primas prora designat vias,
Aperitque cursus mille quos puppes secent.
Hinc aura primò lenis impellit rates
Adlapsa velis, vnda vix tactu leuis
Tranquilla zephiri mollis adflatu tremit,
Splendetque classe pelagus, & pariter latet.
Iuuat videre nuda Troia litora.
Iuuat relicti sola Sigei loca,
Properat iuuentus omnis adductos simul
Lentare remos: adiuuat ventos manu,
Et valida nixu brachia alterno mouet:
Sulcata vibrant æquora, & latera increpant,
Dirimuntque cana cœrulum spuma mare.
Vt aura plenos fortior tendit sinus,
Posuere tonsas: credita est vento ratis.
Fususque transtris miles, aut terras procul,
Quantum recedunt vela fugientes notat.
Aut bella narrat: Hectoris fortis minas,
Currusque, & empto redditum corpus rogo:
Sparsum cruore regis Herceum Iouem.
Tum qui iacente reciprocus ludit salo,
Tumidumque pando transilit dorso mare,
Tyrrhenus omni piscis exsultat freto,
Agitque gyros, & comes lateri adnatat,
Anteire naues latus, & rursus sequi.

Nunc

Commota vadis vnda, niuali
Vicina polo;
Vbi cæruleis immunis aquis,
Lucida versat Plaustra Bootes:
Vt præcipites regum casus
Fortuna rotat.
Metui cupiunt, metuique timent:
Non nox illis alma recessus
Præbet tutos; non curarum
Somnus domitor pectora soluit:
Quas non arces scelus alternum
Dedit in præceps? impia quas non
Arma fatigant? iura, pudorque,
Et coniugij sacrata fides,
Fugiunt aulas; sequitur tristis
Sanguinolentâ Bellona manu,
Quæque superbos vrit Erinnys,
Tumidas semper comitata domos:
Quas in planum quælibet hora
Tulit ex alto.
Licet arma vacent, cessentque doli;
Sidunt ipso pondere magna,
Ceditque oneri fortuna suo.
Vela secundis inflata notis,
Ventos nimium timuere suos.
Nubibus ipsis inserta caput
Turris pluuio vapulat austro:
Densasque nemus spargens vmbras

... mouet,
... nus.
... rens?

... tos.

...:
... uas.
... datum est,
... malo.
... gis
... n,

... la;
... t,

... mare;

... us tegit;
... leuis
... nt;
... ens.

... alis,
... pet
... s,

Oppone cunctis vile suppliciis caput,
Ferrumque & ignes pectore aduerso excipe.
CL. *Ægisthe non est pœna sic nato mori.*
AEG. *Tu nos pericli socia, tu Leda sata*
Comitare tantùm: sanguinem reddet tibi
Ignauus iste ductor: ac fortis pater.
Sed quid trementes circuit pallor genas,
Iacensque vultus languido obtutu stupet?
CLY. *Amor iugalis vincit, ac flectit retro.*
Remeemus illuc vnde non decuit priùs
Abire: sed nunc casta repetatur fides.
Nam sera nunquam est ad bonos mores via.
Quem pœnitet peccasse, penè est innocens.
AEG. *Quò raperis amens? credis aut speras tibi*
Agamemnonis fidele coniugium? vt nihil
Subesset animo, quod graues faceret metus:
Tamen superba, & impotens flatu, nimis
Fortuna magno, spiritus tumidos daret,
Grauis ille sociis stante adhuc Troia fuit:
Quid rere ad animum suapte natura trucem,
Troiam addidisse? rex Micenarum fuit;
Veniet tyrannus. prospera animos efferunt.
Adfusa circa pellicum quanto venit
Turba adparatu! sola sed longè eminet,
Tenetque regnum famula veridici dei.
Feréśne thalami victam consortem tui?
At illa nolet. vltimum est nuptæ malum,
Palàm mariti possidens pellex domum.

Nu

Nec regna socium ferre nec tedæ sciunt.
CL. *Ægisthe, quid me rursus in præceps rapis,*
Iramque flammis iam residentem excitas?
Permisit aliquid victor in captam sibi;
Nec coniugem hoc respicere nec dominam decet.
Lex alia solio est, alia priuato toro.
Quid quòd seueras ferre me leges viro
Non patitur animus turpis admissi memor?
Det ille veniam facile, cui veniâ est opus.
AEG. *Ita est: pacisci mutuam veniam licet.*
Ignota tibi sunt iura regnorum haud noua?
Nobis maligni iudices æqui sibi,
Id esse regni maximum pignus putant,
Si quidquid aliis non licet, solis licet.
CL. *Ignouit Helenæ, iuncta Menelao redit,*
Quæ Europam & Asiam paribus adflixit malis.
AEG. *Sed nulla Atridem Venere furtiuâ abstulit,*
Nec cœpit animum coniugi obstrictum sua.
Iam crimen ille quærit, & causas parat.
Nil esse crede turpe commissum tibi:
Quid honesta prodest vita, flagitio carens,
Vbi dominus odit? fit nocens, non quæritur.
Spartámne repetes spreta, & à tanto viro,
Patriasque sedes profuga? non dant exitum
Repudia regum: spe metum falsâ leuas.
CL. *Delicta nouit nemo, nisi fidus, mea.*
AEG. *Non intrat vnquam regium limen fides.*
CL. *Opibus merebor, vt fidem precio obligem.*

AEG. *Precio parata, vincitur precio fides.*
CLY. *Surgit residuus pristinæ mentis pudor.*
Quid obstrepis? quid voce blandiloquâ mala
Consilia dictas? scilicet nubet tibi
Regum relicto rege, generosa exsuli?
AEG. *Et cur Atrida videor inferior tibi,*
Natus Thyestæ? CLY. *si parum est, adde & nepos.*
AEG. *Auctore Phœbo gignor, haud generis pudet.*
CLY. *Phœbum nefandæ stirpis auctorem vocas?*
Quem nocte subita frena reuocantem sua
Cælo expulistis? quid deos probro aduocas,
Surripere doctus fraude genitales toros,
Quem Venere tantùm scimus inlicitâ virum?
Secede properè, dedecus claræ domus
Asporta ab oculis. hæc vacat regi ac viro.
AEG. *Exsilia mihi sunt haud noua, adsueui malis.*
Si tu imperas regina, non tantùm domo
Argisve cedo. nil moror iussu tuo
Aperire ferro pectus ærumnis graue.
CLY. *Siquidem hoc cruenta Tyndaris fieri sinam?*
Quæ inuita peccat, debet & culpæ fidem.
Secede mecum potiùs, vt rerum statum
Dubium ac minacem iuncta consilia explicent.

CHORVS. Anapæstici.

Canite ô pubes inclyta Phœbum.
Tibi festa caput turba coronat;
Tibi virgineas laurum quatiens
De more comas innuba fundit.

Stirps

Styrps Inachia.
Tu quoque nostros, Thebana manus
Comitare choros; quaque Erasini
Gelidos fontes, quaque Eurotam
Quaque virenti tacitum ripâ
Bibis Ismenon, quam fatorum
Praescia Manto sata Tiresia
Latonigenas monuit sacris
Celebrare deos. Arcus victor
Pace relata Phoebe relaxa,
Humeroque graues leuibus telis
Pone pharetras; resonetque manu
Pulsa citata vocale chelys.
Nil acre velim, magnumque modis
Intonet altis: Sed quale soles
Leuiore lyra flectere carmen
Simplex, lusus cùm docta tuos
Musa recenset. Licet & chorda
Grauiore sones, quale sonabas,
Cùm Titanas fulmine misso
Fregere Dei: vel cùm montes
Montibus altis superimpositi
Struxere gradus trucibus monstris:
Stetit imposita Pelion ossa,
Pinifer ambos pressit Olympus.
Ades ô magni soror & coniux
Consors sceptri, regia Iuno:
Tua te colimus turba Mycenae,

Tu ſolicitum ſupplexque tui
Numinis Argos ſola tueris:
Tu bella manu pacemque regis:
Tu nunc lauros Agamemnonias
Accipe victrix: tibi multifora
Tibia buxo ſolenne canit;
Tibi fila mouent doctæ puellæ
Carmine molli: tibi votiuam
Matres Graiæ lampada iactant:
Ad tua coniux candida tauri
Delubra cadit, neſcia aratri,
Nullo collum ſignata iugo.
Tuque ô magni nata Tonantis
Inclyta Pallas; quæ Dardanias
Sæpe petiſti cuſpide turres;
Te permiſto matronæ minor
Maiorque choro colit, & reſerat
Veniente deâ templa ſacerdos:
Tibi nexilibus turba coronis
Redimita venit: tibi grandæui
Laſſique ſenes compote voto
Reddunt grates, libantque manu
Vina trementi.
Et te Triuia gratâ memores
Voce precamur: tu maternam
Siſtere Delon Lucina iubes,
Huc atque illuc priùs errantem
Cyclada ventis; nunc iam ſtabilis

Fixa terras radice tenet;
Reſpuit auras; religatque rates
Adſueta ſequi. tu Tantalidos
Funera matris victrix numeras:
Stat nunc Sipyli vertice ſummo
Flebile ſaxum,
Et adhuc lacrymas marmora fundunt
Antiqua nouas.
Colit impensè femina virque
Numen geminum. Tuque ante omnes
Pater ac rector, fulmine pollens,
Cuius nutu ſimul extremi
Tremuêre poli, generis noſtri
Iuppiter auctor cape dona libens:
Abauuſque tuam non degenerem
Reſpice prolem.
Sed ecce vaſto concitus miles gradu
Manifeſta properat ſigna lætitiæ gerens.
Namque haſta ſummo lauream ferro gerit,
Fiduſque regi ſemper Eurybates adeſt.

ACTVS TERTIVS.

EVRYBATES. CLYTÆMNESTRA.

DElubra & aras cœlitum, & patrios lares
Poſt longa feſſus ſpatia, vix credens mihi
Supplex adoro. Vota ſuperis ſoluite:
Telluris altum remeat Argolicæ decus.
Tandem ad penates victor Agamemnon ſuos.
CLY. *Felix ad aures nuncius venit meas.*

Vbinam petitus per decem coniux mihi
Annos moratur? pelagus an terras premit?
EV. *Incolumis, auctus gloriâ, laude inclytus,*
Reducem expetito littori impressit pedem.
CLY. *Sacris colamus prosperum tandem diem,*
Etsi propitios, attamen lentos, deos.
Tu pande, viuat coniugis frater mei,
Et pande, teneat quas soror sedes mea.
EV. *Meliora votis posco, & obtestor deos;*
Nam certa fari sors maris dubij vetat.
Vt sparsa tumidum classis excepit mare,
Ratis videre socia non potuit ratem.
Quin ipse Atrides æquore immenso vagus,
Grauiora pelago damna quàm bello tulit.
Remeatque victo similis, exiguas trahens
Lacerasque victor classe de tantâ rates.
CLY. *Quis, fare, nostras hauserit casus rates,*
Aut quæ maris fortuna dispulerit duces.
EV. *Acerba fatu poscis: infaustum iubes*
Miscere læto nuncium: refugit loqui
Mens ægra, tantis atque inhorrescit malis.
CLY. *Exprome: clades scire qui refugit suas,*
Grauat timorem; dubia plus torquent mala.
EV. *Vt pergamum omne Doricâ cecidit face,*
Diuisa præda est? maria properantes petunt,
Iamque ense fessum miles exonerat latus;
Neglecta summas scuta per puppes iacent;
Ad militares remus aptatur manus;

Omnisque

Omnisque nimiùm longa properanti mora est.
Signum recursus regia ut fulsit rate,
Et clara lentum remigem monuit tuba,
Aurata primas prora designat vias,
Aperitque cursus mille quos puppes secent.
Hinc aura primò lenis impellit rates
Adlapsa velis, vnda vix tactu leuis
Tranquilla zephiri mollis adflatu tremit.
Splendetque classe pelagus, & pariter latet.
Iuuat videre nuda Troia litora.
Iuuat relicti sola Sigei loca.
Properat iuuentus omnis adductos simul
Lentare remos: adiuuat ventos manu,
Et valida nixu brachia alterno mouet:
Sulcata vibrant æquora, & latera increpant.
Dirimuntque cana cœrulum spuma mare.
Vt aura plenos fortior tendit sinus,
Posuere tonsas: credita est vento ratis.
Fususque transtris miles, aut terras procul,
Quantum recedunt vela fugientes notat,
Aut bella narrat: Hectoris fortis minas,
Currusque, & empto redditum corpus rogo:
Sparsum cruore regis Herceum Iouem.
Tum qui iacente reciprocus ludit salo,
Tumidumque pando transilit dorso mare,
Tyrrhenus omni piscis exsultat freto,
Agitque gyros, & comes lateri adnatat,
Anteire naues latus, & rursus sequi.

Nunc

Nunc prima tangens rostra lasciuit chorus,
Millesimam nunc ambit & lustrat ratem.
Iam littus omne tegitur, & campi latent,
Et dubia parent montis Idæi iuga.
Et iam, quod vnum peruicax acies videt,
Iliacus atrâ fumus adparet nota.
Iam lassa Titan colla releuabat iugo,
In astra iam lux prona, iam præceps dies,
Exigua nubes sordido crescens globo,
Nitidum cadentis inquinat Phœbi iubar,
Suspecta varius occidens fecit freta.
Nox prima cælum sparserat stellis. iacent
Deserta vento vela. tum murmur graue.
Maiora minitans, collibus summis cadit,
Tractuque longo litus ac petræ gemunt,
Agitata ventis vnda venturis tumet:
Cùm luna subito conditur, stellæ latent,
In astra pontus tollitur, cœlum perit,
Nec vna nox est: densa tenebras obruit
Caligo, & omni luce subductâ fretum
Cœlumque miscet: vndique incumbunt simul,
Rapiuntque pelagus infimo euersum solo,
Aduersus Euro Zephyrus, & Boreæ Notus.
Sua quisque mittunt tela: & infesti fretum
Emoliuntur. turbo conuoluit mare.
Strymonius altas aquilo contorquet niues;
Libycusque arenas Auster ac Syrtes agit;
Nec manet in Austro; fit grauis nimbis Notus,

Imbre

Imbre auget vndas, Eurus Orientem mouet,
Nabathaea quatiens regna, & Eoos sinus.
Quid rapidus ora Corus oceano exserens?
Mundum reuelli sedibus totum suis,
Ipsosque rupto crederes caelo deos
Decidere, & atrum rebus induci chaos.
Vento resistit aestus, & ventus retro
Æstum reuoluit. non capit sese mare:
Vndasque miscent imber & fluctus suas.
Nec hoc leuamen denique aerumnis datum est,
Videre saltem, & nosse, quo pereant malo.
Premunt tenebrae lumina, & dirae Stygis
Inferna nox est. excidunt ignes tamen,
Et nube dirum fulmen elisâ micat,
Miserisque lucis tanta dulcedo est malae;
Hoc lumen optant. ipsa se classis premit,
Et prora prorae nocuit, & lateri latus.
Illam dehiscens pontus in praeceps rapit,
Hauritque, & alto redditam reuomit mare;
Haec onere sidit; illa conuulsum latus
Submittit vndis, fluctus hanc decimus tegit;
Haec lacera, & omni decore populato leuis
Fluitat; nec illi vela, nec tonsae manent;
Nec rectus altas malus antennas ferens.
Sed trunca toto puppis Ionio natat.
Nil ratio & vsus audet in magnis malis,
Tenet horror artus. omnis officio stupet
Nauita relicto, remus effugit manus.

In vota miſeros vltimus cogit timor,
Eademque ſuperos Troës & Danai rogant.
Quid fata poſſunt? inuidet Pyrrhus patri,
Aiaci Vlyſſes, Hectori Atrides minor,
Priamo Agamemnon. quiſquis ad Troiam iacet,
Felix vocatur: cadere qui meruit manu,
Quem fama ſeruat victa, quem tellus premit.
Nil nobile auſos pontus atque vnda ferent?
Ignaua fortes fata conſument viros?
Pudenda mors eſt, quiſquis es nondum malis
Satiate tantis cœlitum, tandem tuam
Numen ſerena. cladibus noſtris daret
Vel Troia lacrymas, odia ſi durant tua,
Placetque mitti Doricum exitio genus:
Quid hos ſimul perire nobiſcum iuuat,
Quibus perimus? ſiſtite infeſtum mare:
Vehit iſta Danaos claſſis, & Troas ſimul.
Nec plura poſſunt, occupat vocem mare.
Ecce alia clades: fulmine irati Iouis
Armata Pallas, quidquid aut haſtâ minax,
Aut Ægide, aut furore Gorgoneo poteſt,
Aut igne patrio, tentat, & cœlo noua
Spirant procellæ. ſolus inuictus malis
Luctatur Aiax, vela cogentem huc ſua
Tenſo rudente flamma perſtrinxit cadens.
Libratur aliud fulmen, hoc toto impetu
Certum reducta Pallas excuſſit manu,
Imitata patrem: tranſit Aiacem, & ratem,
Ratiſque partem ſecum & Aiacem tulit.

Nil ille motus, ardua vt cautes salo
Ambustus exstat, dirimit insanum mare,
Fluctusque rumpit pectore, & nauem manu
Complexus in se traxit, & caco mari
Conlucet Aiax, omne resplendet fretum.
Tandem, occupatâ rupe, furibundum intonat,
Superasse nunc se pelagus atque ignes, iuuat
Vicisse cœlum, Palladem, fulmen, mare.
Non me fugauit bellici terror Dei;
Et Hectorem vnà solus & Martem tuli;
Phœbea nec me tela pepulerunt gradu:
Cum Phrygibus istos vicimus. tandem horream
Aliena inerti tela mitti dexterâ?
Quid si ipse mittat? Plura cùm auderet furens,
Tridente rupem subruit pulsam pater
Neptunus, imis exserens vndis caput,
Soluitque montem, quam cadens secum tulit;
Terraque & igne victus & pelago iacet.
Nos alia maior naufragos pestis vocat.
Et humilis vnda, scrupeis mendax vadis,
Vbi saxa rapidis clusa verticibus tegit
Fallax Caphareus: æstuat scopulis fretum,
Feruetque semper fluctus alterna vice;
Ars imminet prarupta, qua spectat mare
Vtrimque geminum, Pelopis hinc oras tui,
Et Isthmon, arcto qui recuruatus solo
Ionia iungi maria Phryxeis vetat;
Hinc scelere Lemnon nobilem; & hinc Cholcida,

Tardamque

Tardamque ratibus Aulida; hanc arcem occupat
Palamedis ille genitor, & clarum manu
Lumen nefanda vertice è summo efferens,
In saxa ducit perfida classem face.
Hærent acutis rupibus fixæ rates;
Has inopis unda breuia comminuunt vada:
Pars vehitur huius, prima pars scopulo sedet;
Hanc alia retro spatia relegentem ferit.
Et fracta frangit; iam timent terram rates.
Voluntque maria. Cecidit in lucem furor.
Postquam litatum est, Phœbus in lucem redit,
Et damna noctis tristis ostendit dies,
CL. *Vtrúmne doleam, læter an reducem virum*
Remeasse? lætor: vulnus at regni graue
Lugere cogor. redde iam Graiis pater,
Altisona quatiens regna, placatos deos.
Nunc omne læta fronde veletur caput:
Sacrifica dulces tibia effundat modos;
Et niuea magnas victima ante aras cadat.
Sed ecce turba tristis, incomptæ comas,
Iliades adsunt; quas super celso gradu
Effrena Phœbas entheas laurus quatit,

CHORVS. CASSANDRA.

Choriambici, dactylici, iambici, trochaici, sapphici, anapæstici, acatalecti & catalecti, scazontes.

HEu quàm dulce malum mortalibus additũ
Vita dirus amor: cùm pateant malis

Effugium

Effugium, & miseros libera mors vocet,
Portus æterna placidus quiete!
Nullus hunc terror,
Nec impotens procellæ fortunæ mouet,
Aut iniqui flamma Tonantis.
Pax alta nullos
Ciuium cœtus timet, aut minaces
Victoris iras; non maria asperis
Insana Coris: non acies feras
Puluereamque nubem,
Motam barbaricis equitum cateruis:
Non vrbe cum tota populos cadentes,
Hostica muros populante flamma;
Indomitúmue bellum. perrumpet omne
Solus contemptor leuium deorum.
Qui vultus Acherontis atri,
Qui Styga tristem non tristis videt.
Audetque vitæ ponere finem,
Par illi rege, par superis erit.
O quàm miserum est nescire mori?
Vidimus patriam ruentem nocte funesta,
Cùm Dardana tecta Dorici raperent ignes.
Non illa bello victa, nec armis,
Vt quando Herculea cecidit pharetra:
Quam non Pelei Thetidisque natus,
Carusque Pelidæ nimium feroci
Vicit, acceptis cùm fulsit armis,
Fuditque Troas falsus Achilles:

Aut cùm ipſe Pelides animos feroces
Suſtulit luctu, celeremque ſaltu
Troades ſummis timuere muris.
Perdidit in malis extremum decus,
Fortiter vinci reſtitit annis
Troia bis quinis,
Vnius noctis peritura fato.
Vidimus ſimulata dona molis immenſa,
Fatale munus Danaûm traximus noſtra
Creduli dextra, tremuitque ſæpe
Limine in primo ſonipes, cauernis
Conditos reges bellumque geſtans:
Et licuit verſare dolos, vt ipſi
Fraude ſua capti caderent Pelaſgi.
Sæpe commota ſonuere parmæ.
Tacitumque murmur percuſſit aures,
Et fremuit malè ſubdolo
Parens Pyrrhus Vlyſſi
Secura metus Troica pubes,
Sacros gaudet tangere funes:
Hinc æquæui gregis Aſtyanax;
Hinc Æmonio deſponſa rogo,
Ducunt turmas: hæc femineas,
Ille viriles.
Feſtæ matres votiua ferunt
Munera diuis, feſti patres
Adeunt aras. vnus totâ eſt
Vultus in vrbe.

Et quæ

Et, quod nunquam post Hectoreos
Vidimus ignes, læta est Hecube.
Quid nunc primum dolor infelix
Quidve extremum deflere paras?
Mœnia diuûm fabricata manu,
Diruta nostra?
An templa deos super usta suos?
Non vacat istis lacrymare malis
Te magne parens flent Iliades:
Vidi, vidi senis in iugulo,
Telum Pyrrhi vix exiguo
Sanguine tingi.
CA. Cohibete lacrymas, omne quas tempus petit,
Troades, & ipsa vestra lamentabili
Lugete gemitu funera: ærumnæ mea
Socium recusant. cladibus questus meis
Remouete, nostris ipsa sufficiam malis.
CHO. Lacrimas lacrymis miscere iuuat.
Magis exurunt quos secretæ
Lacerant curæ: iuuat in medium
Deflere suos. nec enim, quamuis
Dura virago patiensque mali,
Poteris tantas flere ruinas.
Non quæ verno nobile carmen
Ramo cantat querula Edonis,
Ityn in varios modulata sonos;
Non quæ tectis Bistonis ales
Residens summis, impia diri

Furta mariti garrula narrat;
Lugere tuam poterit dignè
Conqueſta domum: licet ipſe velis
Clarus niueos inter olores,
Iſtrum cygnus, Tanaimque colens
Extrema loqui: licet Alcyones
Ceyca ſuum fluctu leuiter
Plangente ſonent, cùm, tranquillo
Malè confiſæ, credunt iterum
Pelago audaces, fœtuſque ſuos
Nido pauidæ titubante fouent.
Non ſi molles imitata viros
Triſtis laceret brachia tecum,
Quæ turritæ turba parenti
Pectora rauco concita buxo
Ferit, vt Phrygium lugeat Atym.
Non eſt lacrymis Caſſandra modus,
Quia quæ patimur vicêre modum.
Sed cur ſacratas diripis capiti infulas?
Miſeris colendos maximè ſuperos reor.
CAS. Vicêre noſtra iam metus omnes mala.
Equidem nec vllâ cælites placo prece;
Nec, ſi velint ſæuire, quo noceant, habent.
Fortuna vires ipſa conſumpſit ſuas.
Quæ patria reſtat? quis pater? quæ iam ſoror?
Bibere tumuli ſanguinem, atque aræ, meum.
Quid illa felix turba fraterni gregis?
Exhauſta nempe. regiam miſeri ſenis

Vacuam

Vacuam relicti, tótque per thalamos vident,
Præter Lacænam ceteras viduas nurus.
Tot illa regum mater, & regimen Phrygum
Fecunda in ignes Hecuba, fatorum nouas
Experta leges, induit vultus feros:
Circa ruinas rabida latrauit suas,
Troiæ superstes, Hectori, Priamo, sibi.
CHO. *Silet repentè Phœbas, & pallor genas,*
Creberque totum possidet corpus tremor,
Stetere vittæ, mollis horrescit coma,
Anhela corda murmure incluso fremunt,
Incerta nutant lumina. & versi retro
Torquentur oculi, rursus immites rigent:
Nunc leuat in auras altior solito caput,
Graditurque celsa, nunc reluctantes parat
Reserare fauces, verba nunc cluso malè
Custodit ore Mænas impatiens dei.
CAS. *Quid me furoris incitam stimulis noui,*
Quid mentis inopem sacra Parnassi iuga
Rapitis? recede Phœbe, iam non sum tua.
Extingue flammas pectori infixas meo.
Cui nunc vagor vesana, cui bacchor furens,
Iam Troia cecidit: falsa quid vates ago.
Vbi sum, fugit lux alma, & obscurat genas
Nox atra, & æther abditus tenebris latet.
Sed ecce gemino sole præfulget dies.
Geminumque duplices Argos adtollit domos.
Idæa cerno nemora, fatalis sedet

Inter potentes arbiter paſtor deas.
Timete reges, moneo, furtiuum genus.
Agreſtis ille alumnus euertet domum.
Quid iſta vecors tela feminea manu
Diſtricta præfert? quem petit dextra virum
Lacæna cultu ferrum Amazonio gerens?
Quæ verſat oculos alia nunc facies meos?
Victor ferarum colla vexatus iacet,
Ignobili ſub dente Marmaricus leo,
Morſus cruentos paſſus audacis leæ.
Quid me vocatis ſoſpitem ſolam è meis,
Vmbræ meorum? te ſequor tota pater
Troia ſepulte. frater, auxilium Phrygum,
Terrorque Danaûm, non ego antiquum decus
Video, aut calentes ratibus exuſtis manus:
Sed lacera membra, & ſocios vinclo graui
Fortes lacertos. te ſequor nimium citò
Congreſſe Achilli Troïle. incertos geris
Deiphobe vultus, coniugis munus nouæ.
Iuuat per ipſos ingredi Stygios lacus.
Iuuat videre Tartari ſæuum canem
Auidique regna Ditis. hæc hodie ratis
Phlegethontis atri regias animas vehet,
Victamque victricemque. Vos vmbræ precor.
Iurata ſuperis vnda te pariter precor,
Reſerate paulum terga nigrantis poli,
Leuis vt Mycenas turba proſpiciat Phrygum.
Spectate miſeri, fata ſe vertunt retro.

Instant sorores squallidæ,
Sanguinea iactant verbera,
Fert læua semustas faces.
Ardentque pallentes genæ,
Et vestis atri funeris
Excesa cingit ilia
Strepuntque nocturni metus,
Et ossa vasti corporis
Corrupta longinquo situ
Palude limosa iacent.
Et ecce defessus senex,
Ad ora ludentes aquas
Non captat, oblitus sitis,
Mœstus futuro funere,
Exsultat, & ponit gradus
Pater decoros Dardanus,
CH. *Iam peruagatus ipse sefregit furor:*
Caditque flexo qualis ante aras gradu
Ceruice taurus vulnus incisâ gerens.
Releuemus artus entheos. Tandem suos
Victrice lauro cinctus Agamemnon adit;
Et festa coniux obuios illi tulit
Gressus, reditque iuncta concordi gradu.

ACTVS QVARTVS.

AGAMEMNON. CASSANDRA.

T*Andem reuertor sospes ad patrios lares.*
O cara salue terra; tibi tot barbaræ
Dedêre gentes spolia, tibi felix diu

Potentis Asiæ Troia submisit manus.
Cur ista vates corpus effusa, ac tremens
Dubia labat ceruice? famuli adtollite,
Refouete gelido latice. Iam recipit diem
Marcente visu. Suscita sensus tuos,
Optatus ille portus ærumnis adest.
Festus dies est. CAS. *festus & Troiæ fuit.*
AG. *Veneremur aras.* CAS. *cecidit ante aras pater.*
AG. *Iouem precemur pariter.* CAS. *Herceũ Iouem?*
AG. *credis videre te Ilium?* CAS. *& Priamũ simul*
AG. *Hic Troia nõ est.* C. *Vbi Helena est, Troiã puto.*
AG. *Ne metue dominã famula.* CA. *libertas adest.*
AG. *Secura viue.* CA. *mors mihi est securitas.*
AG. *Nullũ est periclũ tibi met.* C. *at magnũ tibi est.*
AG. *Victor timere quid potest?* CA. *quod non timet.*
AG. *Hanc fida famuli turba, dum excutiat deum,*
Retinete, nequid impotens peccet furor.
At te pater, qui sæua torques fulmina,
Pellisque nubes, sidera & terras regis,
Ad quem triumphi spolia victores ferunt,
Et te sororem cuncta pollentis viri
Argolica Iuno, pecore votiuo libens
Arabumque donis, supplice & fibra colam.

CHORVS GRÆCORVM.

Choriambici, iambici, sapphici, trochaici, dactylici, &c.

ARgos nobilibus nobile ciuibus,
Argos irata carum nouercæ,
Semper ingentes educas alumnos,

Imparem æquasti numerum deorum.
Tuus ille bisseno meruit labore
Adlegi cœlo magnus Alcides:
Iuppiter ruptâ cui lege mundi,
Roscida noctis geminauit horas;
Iussitque Phœbum
Tardiùs celeres agitare currus,
Et tuas lentè remeare bigas
Candida Phœbe;
Repulitque pedem alternis nomen
Stella quæ mutat, seque mirata est
Hesperum dici. auroramouit
Ad solitas vices caput, & relabens
Imposuit senis humero mariti.
Sensit ortus, sensit occasus,
Herculem nasci: violentus ille
Nocte non vnâ poterat creari.
Substitit mundus tibi concitatus,
O puer magnum subiture cælum,
Te sensit Nemeaus arcto
Pressus lacerto fulmineus leo:
Ceruaque Parrhasis:
Sensit Arcadij populator agri:
Gemuitque Taurus Dictæa linquens
Horridus arua.
Morte fecundum domuit draconem
Vetuitque collo pereunte nasci,
Geminosque fratres pectore ab vno

Tria monſtra natos, ſtipite incuſſo
Fregit inſultans, duxit ad ortus
Heſperium pecus,
Geryonis ſpolium triformis,
Egit Threicium gregem,
Quem non Strymonij gramine fluminis,
Hebrive ripis pauit tyrannus,
Hoſpitum dirus ſtabulis cruorem
Præbuit ſæuis, tinxitque crudos
Vltimus rictus ſanguis aurigæ.
Vidit Hippolyte ferox,
Pectore è medio rapi ſpolium & ſagittas.
Nube percuſſa Stymphalis alto
Decidit cœlo.
Arborque pomis fertilis aureis
Extimuit manus inſueta carpi,
Fugitque in auras leuiore ramo,
Audiuit ſonitum crepitante flammâ
Frigidus cuſtos neſcius ſomni,
Linqueret cum iam nemus omne fului
Plenus Alcides vacuum metallo,
Tractus ad cælum canis inferorum
Triplici catenâ, tacuit, nec vllo
Latrauit ore, lucis ignotæ
Metuens colorem. te dulce ſuccidit
Mendax Dardaniæ domus,
Et ſenſit arcus iterum timendos;
Te duce concidit totidem diebus

Troia, quot annis.

ACTVS QVINTVS.

CASSANDRA.

RES agitur intus magna, par annis decem,
Eheu quid hoc est? anime consurge & cape
Precium furoris; vicimus victi Phryges.
Bene est, resurgis Troia, traxisti iacens
Pares Mycenas, terga dat victor tuus.
Tam clara nunquam prouidæ mentis furor
Ostendit oculis; video, & intersum, & fruor,
Imago visus dubia non fallit meos.
Spectamus, epulæ regia instructa domo,
Quales fuerunt vltimæ Phrygibus dapes,
Celebrantur; ostro lectus Iliaco nitet;
Merumque in auro veteris Assaraci trahunt;
Et ipse pictâ veste sublimis iacet,
Priami superbas corpore exuuias gerens,
Detrahere cultus vxor hostiles iubet,
Induere potiùs coniugis fidæ manu
Textos amictus horreo atque animo tremo.
Regemne perimet exul, & adulter virum?
Venêre fata: sanguinem extremæ dapes
Domini videbunt, & cruor Baccho incidet:
Mortifera vinctum perfidæ tradet neci.
Induta vestis exitum manibus negat,
Caputque laxi & inuii cludunt sinus:
Haurit trementi semiuir dextrâ latus,
Nec penitus adigit, vulnere in medio stupet.

At ille, vt altis hiſpidus ſiluis aper,
Cùm caſſe vinctus, tentat egreſſus tamen,
Arctatque motu vincla, & incaſſum furit:
Cupit fluentes vndique & cæcos ſinus
Diſijcere, & hoſtem quærit implicitus ſuum.
Armat bipenni Tyndaris dextram furens.
Qualiſque ad aras colla taurorum, priùs
Deſignat oculis, antè quàm ferro petat,
Sic huc & illuc impiam librat manum.
Habet. peractum eſt. pendet exigua malè
Caput amputatum parte, & hinc trunco cruor
Exundat, illinc ora cum fremitu iacent.
Nondum recedunt: ille iam exanimem petit,
Laceratque corpus, illa fodientem adiuuat.
Vterque tanto ſcelere reſpondet ſuis,
Hic eſt Thyeſtæ natus, hæc Helenæ ſoror.
Stat ecce Titan dubius emerito die
Suáne currat an Thyeſteâ via!

ELECTRA. STROPHIVS.

FVge ô paternæ mortis auxilium vnicum,
Fuge, & ſceleſtas hoſtium euita manus.
Euerſa domus eſt funditus, regna occidunt,
Quis iſte celeres concitus currus agit?
Germane vultus veſte furabor tuos.
Quos anime demens refugis? externos fugis?
Domus timenda eſt. pone iam trepidos metus
Oreſta: amici fida præſidia intuor.
ST. *Phocide relictâ Strophius Eleâ inclytus*

Palma

Palma reuertor. causa veniendi fuit,
Gratari amico, cuius impulsum manu
Cecidit decenni Marte concussum Ilium.
Quænam ista lacrymis lugubrem vultum rigat?
Pauetque mœsta? regium agnosco genus.
Electra, luctus causa quæ læta in domo est?
EL. *Pater peremptus scelere materno iacet,*
Comes paternæ quæritur natus neci.
Ægisthus arces venere quæsitas tenet.
ST. *O nulla longi temporis felicitas!*
EL. *Te per parentis memoriam obtestor mei,*
Per sceptra terris nota, per dubios deos,
Recipe hunc Orestem, ac pium furtum occule.
ST. *Etsi timendum casus Agamemnon docet,*
Adgrediar, & te Oresta furabor libens.
Poscunt fidem secunda, at aduersa exigunt.
Cape hoc decôrum ludicri certaminis
Insigne frontis, læua victricem tenens
Frondem virenti protegat ramo caput:
Et ista donum palma Pisæi Iouis,
Velamen eadem præstet atque omen tibi.
Tuque ô paternis adsidens frenis comes,
Condisce Pylade patris exemplo fidem.
Vos, Græcia nunc teste, veloces equi
Infida cursu fugite præcipiti loca.
EL. *Excessit, abiit, currus effreno impetu*
Effugit aciem tuta iam opperiar meos
Hostes, & vltro vulneri opponam caput.

Adest cruenta coniugis victrix sui,
Et signa cædis veste maculata gerit:
Manus recenti sanguine etiamnum madent.
Vultusque præ se scelera truculenti ferunt.
Concedam ad aras. patere me vittis tuis
Cassandra iungi, paria metuentem tibi.

CLYTÆMNESTRA. ELECTRA. ÆGISTHVS. CASSANDRA.

HOstis parentis, impium atque audax caput,
Quo more cœtus publicos virgo petis?
EL. *Adulterorum virgo deserui domum.*
CLY. *Quis esse credat virginem?* EL. *natam tuam?*
CLY. *Modestius cum matre.* EL. *pietatem doces?*
CLY. *Animos viriles corde tumefacto geris;*
Sed agere domita feminam disces malo.
EL. *Ni forte fallor, feminas ferrum decet.*
CLY. *Et esse demens te parem nobis putas?*
EL. *Nobis? quis iste est alter Agamemnon tuus?*
CLY, *Indomita post hæc virginis verba impia*
Regina frangam, citius interea mihi
Edissere vbi sit natus, vbi frater tuus?
EL. *Exit Mycenas.* CLY. *redde nunc natum mihi.*
EL. *Et tu parentem redde.* CLY. *quo latitat loco?*
EL. *Tuto: quietus regna non metuens noua:*
Iustæ parenti satis: at iratæ parum.
CL. *Morieris hodie.* EL. *dummodo hac moriar manu.*
Recedo ab aris, siue te iugulo iuuat
Mersisse ferrum, præbeo iugulum volens:

Seu more-

Seu more pecudum colla reſecari placet,
Intenta ceruix vulnus exſpectat tuum.
Scelus peractum eſt: cæde reſperſam viri
Atque obſoletam ſanguine hoc dextram ablue.
CLY. *Conſors pericli pariter ac regni mei*
Ægiſthe gaudes? nata genitricem impiè
Probris laceſſit; abditum fratrem occulit.
AEG. *Furibunda virgo vocis infandæ ſonum,*
Et aure verba indigna maternâ opprime.
EL. *Etiam monebit ſceleris infandi artifex?*
Per ſcelera nactus nomen ambiguum ſuis,
Idem ſororis natus, & patris nepos?
CLY. *Ægiſthe ceſſas impium ferro caput*
Demetere? fratrem reddat, aut animam ſtatim
Abſtruſa cæco carcere, & ſaxo exigat
Æuum per omnes torta pœnarum modos:
Referre, quem nunc occulit, forſan volet
Inops, egens, incluſa, pædore obſita,
Vidua ante thalamos, exul, inuiſa omnibus,
Æthere negato, ſerò ſuccumbet malis.
EL. *Concede mortem.* CLY. *ſi recuſares, darem.*
Rudis eſt tyrannus, morte qui pœnam exigit.
EL. *Mortẽ aliquid vltra eſt?* C. *vita ſi cupias mori.*
Abripite famuli monſtrum, & auectam procul
Vltra Mycenas, vltimo in regni angulo
Vincite, ſeptam nocte tenebroſi ſpecus,
Vt inquietam virginem carcer domet.
At iſta pœnas capite perſoluat ſuo.

Cap-

Captiua coniux. regij pellex tori.
Trahite, vt sequatur coniugem ereptum mihi.
CAS. Ne trahite, vestros ipsa præcedam gradus.
Perferre prima nuncium Phrygibus meis
Propero, repletum ratibus euersis mare,
Captas Mycenas, mille ductorem ducum,
Vt paria fata Troicis tulerit malis;
Perisse dono feminæ, stupro, dolo.
Nihil moramur, rapite. quin grates ago.
Iam-iam iuuat vixisse, post Troiam iuuat.
CL. Furibunda morere. CAS. veniet & vobis fur

IGN

IGNOTI SCRIPTORIS
Octauia.

Perſonæ.

OCTAVIA. NVNCIVS. NVTRICES DVÆ. AGRIPPINA. CHORVS. SENECA. POPPÆA. NERO. PRÆFECTVS.

ACTVS PRIMVS.

OCTAVIA. Anapæſtici.

IAm vaga cœlo ſidera fulgens
Aurora fugat: ſurgit Titan
Radiante coma, mundoque diem
Reddit clarum:
Eia age tantis onerata malis,
Repete adſuetos iam tibi queſtus,
Atque æquoreas vince Alcyonas,
Vince & volucres Pandionias,
Grauior namque his fortuna tua eſt.
Semper genitrix deflenda mihi,
Prima meorum cauſa malorum,
Triſtes queſtus natæ exaudi,
Si quis remanet ſenſus in vmbris.

Vtinam antè manu grandæua sua,
Mea rupisset stamina Clotho,
Tua quàm mœrens vulnera vidi,
Oraque fœdo sparsa cruore!
O lux semper funesta mihi,
Tempore ab illo lux est tenebris
Inuisa magis.
Tulimus sæuæ iussa nouercæ,
Hostilem animum, vultusque truces,
Illa illa meis tristis Erinnys
Thalamis Stygios prætulit ignes,
Teque extinxit miserande pater,
Modò cui totus paruit orbis
Vltra Oceanum;
Cuique Britanni terga dedêre,
Ducibus nostris antè ignoti,
Iurisque sui.
Coniugis, heu me, pater insidiis
Oppresse iaces, seruitque domus
Cum prole tua capta tyranno!

NVTRIX I.

FVlgore primo captus, & facili bono
Fallacis aulæ, quisquis adtonitus stupet,
Subito latentis ecce fortunæ impetu
Modò præpotentem cernat euersam domum
Stirpemque Claudij, cuius imperio fuit
Subiectus orbis; paruit liber diu
Oceanus, & recepit inuitus rates.

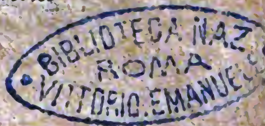
En qui

En qui Britannis primus impoſuit iugum,
Ignota & ante claſſibus texit freta,
Interque gentes barbaras tutus fuit,
Et ſæua maria, coniugis ſcelere occidit,
Mox illa nati, cuius extinctus iacet
Frater venenis, mœret infelix ſoror,
Eademque coniux, nec graues luctus valet
Ira coacta tegere: crudelis viri
Secreta refugit ſemper, atque odio pari
Ardens mariti, mutua flagrat face,
Animum dolentis noſtra ſolatur fides.
Pietaſque fruſtra: mutat immitis dolor
Conſilia noſtra. nec regi mentis poteſt
Generoſus ardor, ſed malis vires capit.
Heu quàm nefandum proſpicit noſter timor
Scelus! quod vtinam numen auertat deûm!

OCTAVIA. NVTRIX.

Anapæſtici.

O Mea nullis æquanda malis
Fortuna! licet repetam luctus
Electra tuos tibi mœrenti
Caſum licuit flere parentem.
Scelus vlciſci vindice fratre.
Tua quem pietas hoſti rapuit.
Texitque fides:
Me crudeli ſorte parentes
Raptos prohibet lugere timor,
Fratriſque necem deflere vetat,

In quo fuerat ſpes vna mihi,
Totque malorum breue ſolamen.
Nunc in luctus ſeruata meos,
Magni reſto nominis vmbra.
NVT. *Vox en noſtras perculit aures*
Triſtis alumnæ. Ceſſa thalamis
Inferre gradus tarda ſenectus
OCT. *Excipe noſtras lacrymas nutrix*
Teſtis noſtri fida doloris.
NVT. *Quis te tantis ſoluet curis,*
Miſeranda, dies
OC. *Qui me Stygias mittet ad vmbras.*
NVT. *Omina, quæſo, ſint iſta procul.*
OC. *Non vota meos tua nunc caſus,*
Sed fata regunt.
Dabit adflictæ meliora Deus
Tempora mitis: tu modò blando
Vince obſequio placata virum.
OC. *Vincam ſæuos ante leones,*
Tigreſque truces; fera quàm ſæui
Corda tyranni.
Odit genitos ſanguine claro;
Spernit ſuperbos humileſque ſimul;
Nec fortunam capit ipſe ſuam,
Quam dedit illi per ſcelus ingens
Infanda parens. licet ingratum
Dira pudeat munere matris,
Hoc imperium cepiſſe; licet

Tantum

Tantum munus morte rependat:
Feret hunc titulum poſt fata tamen
Femina longo ſemper in æuo.
NVT. *Animi retine verba furentis,*
Temere emiſſam comprime vocem.

Iambici.

OC. *Tolerãda quãuis patiar, haud vnquã queãt*
Niſi morte triſti, noſtra finiri mala.
Genitrice cæſa, per ſcelus rapto patre,
Orbata fratre, miſeriis, luctu obruta,
Mœrore preſſa; coniugi inuiſa, ac meæ
Subiecta famulæ, luce non grata fruor;
Trepidante ſemper corde, non mortis metu,
Sed ſceleris. abſit crimen à fatis meis:
Mori iuuabit. pœna non grauior nece eſt,
Videre tumidos & truces miſera mihi
Vultus tyranni, iungere atque hoſti oſcula,
Timere nutus, cuius obſequium meus
Haud ferre poſſet fata poſt fratris dolor,
Scelere interempti cuius imperium tenet,
Et morte gaudet auctor infandæ necis.
Quàm ſæpe triſtis vmbra germani meis
Offertur oculis, membra cùm ſoluit quies,
Et feſſa fletu lumina oppreſſit ſopor!
Modò facibus atris armat infirmas manus,
Oculoſque, & ora fratris infeſtus petit?
Modò trepidus idem refugit in thalamos meos,
Perſequitur hoſtis, atque inherenti mihi,

Violentus enſem per latus noſtrum rapit.
Tunc tremor & ingens excutit ſomnos pauor,
Renouatque luctus & metus miſeræ mihi,
Adice his ſuperbam pellicem, noſtræ domus
Spoliis nitentem, cuius in munus ſuam
Stygiæ parentem natus impoſuit rati;
Quàm dira poſt naufragia ſuperato mari,
Ferro interemit, ſæuior pelagi fretis.
Quæ ſpes ſalutis poſt nefas tantùm mihi?
Inimica victrix imminet thalamis meis,
Odioque noſtri flagrat, & precium ſtupri
Iuſtæ maritum coniugis captat caput:
Emergere vndis, & fer auxilium tuæ
Natæ inuocanti genitor; aut Stygios ſinus
Tellure ruptâ pande, quò præceps ferar.
NV. *Fruſtra parentis inuocas manus tui,*
Miſeranda, fruſtra, nulla cui prolis ſuæ
Manet inter vmbras cura: qui nato ſuo
Præferre potuit ſanguine alieno ſatum,
Genitamque fratre coniugem captam ſibi
Toris nefandis flebili iunxit face.
Hinc orta ſeries facinorum, cædes, doli,
Regni cupido, ſanguinis diri ſitis;
Mactata ſoceri concidit thalamis gener
Victima, tuis ne fieret hymenæis potens.
Pro facinus ingens, fœminæ eſt munus datus
Silanus, & cruore fœdauit ſuo
Patrios penates, criminis ficti reus.

Intrauit hoſtis, hei mihi captam domum
Dolis nouerca, principis factus gener,
Idemque natus, iuuenis infandi ingeni,
Capaxque ſcelerum, dira cui genitrix facem
Accendit, & te iunxit inuitam metu.
Tantoque victrix facta ſucceſſu ferox,
Auſa imminere eſt orbis imperio ſacri.
Quis tot referre facinorum formas poteſt.
Et ſpes nefandas feminæ, & blandos dolos
Regnum petentis per gradus ſcelerum omnium?
Tunc ſancta pietas extulit trepidos gradus,
Vacuamque Erinnys ſæua funeſto pede
Intrauit aulam; polluit Stygiâ face
Sacros penates; iura naturæ furens
Faſque omne rupit; miſcuit coniux viro
Venena ſæua; cecidit atque eadem ſui
Mox ſcelere nati tu quoque extinctus iaces
Deflende nobis ſemper infelix puer,
Modò ſidus orbis, columen Auguſtæ domus
Britannice: heu me, nunc leuis tantùm cinis,
Et triſtis vmbra; ſæua cui lacrymas dedit
Etiam nouerca, cùm rogis artus tuos
Dedit cremandos, membraque & vultus Deo
Similes volanti, flamma feruens abſtulit.
OC. *Extinguat & me, ne manu noſtrâ cadat.*
NVT. *Natura vires non dedit tantas tibi.*
OC. *Dolor, ira, mœror, miſeriæ luctus dabunt.*
NV. *Vince obſequendo potiùs immitem virum.*

OC. *Vt fratrem ademptum ſcelere reſtituat mi*
NVT. *Incolumis vt ſis ipſa, labentem vt domu*
Genitoris olim ſobole reſtituas tuâ.
OC. *Exſpectat aliam principis ſobolem domus:*
Me dira miſeri fata germani trahunt.
NVT. *Confirmet animum ciuium tantus fauo*
OC. *Solatur iſte noſtra, non releuat mala.*
N. *Vis magna populi eſt.* OC. *principis maior tan*
NVT. *Reſpiciet ipſe coniugem,* OC. *pellex vetat.*
NVT. *Inuiſa cunctis nempe.* OC. *ſed cara eſt viro.*
NVT. *Nōdū vxor eſt.* OC. *iā fiet, & genitrix ſi m*
NVT. *Iuuenilis ardor impetu primo furit:*
Langueſcit idem facile, nec durat diu
In Venere turpi, ceu leuis flamma vapor.
Amor perennis coniugis caſtæ manet.
Violare prima quæ toros auſa eſt tuos,
Animumque domini famula poſſedit diu,
Iam metuit eadem, nempe prælatam ſibi,
Subiecta & humilis; atque monumenta exſtrui
Quibus timorem faſſa teſtatur ſuum.
Et hans leuis fallaxque deſtituet deus
Volucer Cupido. ſit licet formâ eminens,
Opibus ſuperba, gaudium capiet breue.

Anapæſtici.

Paſſa eſt ſimilis ipſa dolores
Regina deum,
Cùm ſe formas vertit in omnes
Dominus cæli, diuûmque pater:

Et m

Et modo pinnas ſumpſit oloris;
Modò Sidonij cornua tauri;
Aureus idem fluxit in imbri;
Fulgent cælo ſidera Ledæ;
Patrio reſidet Bacchus olympo.
Deus Alcides poſſidet Heben,
Nec Iunonis iam timet iras,
Cuius gener eſt, qui fuit hoſtis.
Vicit ſapiens tamen obſequium
Coniugis altæ, preſſuſque dolor.
Sola Tonantem tenet ætherio,
Secura toro maxima Iuno,
Nec mortali captus forma
Deſerit altam Iuppiter aulam.
Tu quoque terris altera Iuno,
Soror Auguſti, coniuxque, graues
Vince dolores.

Iambici.

OC. Iungentur antè ſæua ſideribus freta,
Et ignis vnda, Tartaro triſti polus,
Lux alma tenebris, roſcidæ nocti dies:
Quàm cum ſceleſti coniugis mente impiâ
Mens noſtra, ſemper fratris exſtincti memor.
Vtinam nefandi principis dirum caput
Obruere flammis cælitum rector paret,
Qui ſæpe terras fulmine infeſto quatit,
Menteſque noſtras ignibus terret ſacris,
Nouiſque monſtris! vidimus cælo iubar

Ardens, cometam pandere infeſtam facem,
Quà plauſtra tardus noctis æterna vice
Regit Bootes, frigido arctoo rigens.
En ipſe diro ſpiritu ſæui ducis
Polluitur æther, gentibus clades nouas
Minantur aſtra, quas regit dux impius.
Non tam ferum Typhona neglecto Ioue
Irata tellus edidit quondam parens.
Hæc grauior illo peſtis, hic hoſtis Deûm
Hominumque, templis expulit ſuperos ſuis,
Ciueſque patriâ, ſpiritum fratri abſtulit,
Hauſit cruorem matris: & lucem videt,
Fruiturque vitâ, noxiam atque animam trahit?
Prò ſumme genitor, tela cur fruſtra iacis
Inuicta toties temere regali manu?
In tam nocentem dextra cur ceſſat tua?
Vtinam ſuorum facinorum pœnas luat
Nero inſitiuus, Domitio genitus patre,
Orbis tyrannus, quem premit turpi iugo,
Morumque vitiis nomen Auguſtum inquinat.
NV. *Indignus ille fateor eſt thalamis tuis:*
Sed cede fatis atque fortunæ tuæ,
Alumna quæſo; néve violenti moue
Iram mariti. forſitan vindex Deus
Exiſtet aliquis; lætus & veniet dies.
OC. *Graui deorum noſtra iam pridem domus*
Vrgetur irâ: prima quam preſſit Venus,
Furore miſeræ dira genitricis meæ.

Quæ

Quæ nupta demens nupſit inceſtâ face,
Oblita noſtri, coniugis legum immemor;
Illo ſoluta crine, ſuccincta anguibus,
Vltrix Erinnys venit ad Stygios toros,
Raptaſque thalamis ſanguine exſtinxit faces;
Incendit irâ principis pectus truci
Cædem in nefandam. cecidit infelix parens
Heu noſtra ferro; meque perpetuo obruit
Exſtincta luctu; coniugem traxit ſuum,
Natumque ad vmbras; perdidit lapſam domum.
NV. *Renouare luctus parce cum fletu pios,*
Manes parentis neve ſolicita tuæ,
Graues furoris quæ ſui pœnas dedit.

CHORVS ROMANORVM.

Anapæſtici.

QVæ fama modò vênit ad aures.
Vtinam falsò credita, perdat
Fruſtra toties iactata fidem.
Nec noua noſtri coniux thalamos
Principis intret. teneatque ſuos
Nupta penates Claudia proles:
Edat partu pignora pacis,
Quâ tranquillus gaudeat orbis
Seruetque decus Roma æternum.
Fratris thalamos ſortita tenet
Maxima Iuno: ſoror Auguſti
Sociata toris, cur à patriâ

Pellitur

Pellitur aulâ? ſancta quid illi
Prodeſt pietas, Diuuſque pater?
Quid virginitas, caſtuſque pudor?
Nos quoque noſtri ſumus immemores
Poſt fata ducis, cuius ſtirpem
Prodimus ſæuo ſuadente metu.
Vera priorum virtus quondam
Romana fuit, verumque genus
Martis in illis ſanguiſque viris.
Illi reges hac expulerant
Vrbe ſuperbos? vltique tuos
Sunt bene manes virgo, dextrâ
Cæſa parentis, ne ſeruitium
Paterere graue, aut improba ferret
Præmia victrix dira libido.
Te quoque bellum triſte ſecutum eſt,
Mactata tuâ miſeranda manu
Nata Lucreti; ſtuprum ſæui
Paſſa tyranni: dedit infandi
Sceleris pœnas cum Tarquinio
Tullia coniux, quæ per cæſi
Membra parentis ſæuos egit
Impia currus, laceroque ſeni
Violenta rogos nata negauit.
Hoc quoque noſtra
Videre nefas ſecula, magnum
Cùm Tyrrhenum rate ferali
Princeps captam fraude parentem

Miſit

Miſit in æquor. properant placidos
Linquere portus iuſſi nautæ;
Reſonant remis pulſata freta,
Fertur in altum prouectâ ratis,
Quæ reſoluto robore labens
Preſſa dehiſcit, ſorbetque mare:
Tollitur ingens clamor ad aſtra
Cum femineo miſtus planctu:
Mors ante oculos dira vagatur.
Quærit leti ſibi quiſque fugam:
Alij laceræ puppis tabulis
Hærent nudi, fluctuſque ſecant:
Repetunt alij littora nantes:
Multos mergunt fata profundo:
Scindit veſtes Auguſta ſuas,
Laceratque comas, rigat & mœſtis
Fletibus ora.
Poſtquam ſpes eſt nulla ſalutis,
Ardens irâ, iam victa malis,
Hæc, exclamat, mihi pro tanto
Munere reddis præmia nate?
Hac ſum, fateor, digna carina,
Quæ te genui, quæ tibi lucem
Atque imperium, nomenque dedi
Cæſaris amens, exere vultus
Acheronte tuos, pœniſque meis
Paſcere coniux. ego cauſa tuæ,
Miſerande, necis, natoque tuo

Funeris auctor:
En, vt merui, ferar ad manes
Inhumata tuos, obruta ſæuis
Æquoris vndis. feriunt fluctus
Ora loquentis; ruit in pelagus,
Rurſumque ſolo preſſa reſurgit:
Pellit palmis cogente metu
Fata, & cedit feſſa labori;
Manſit tacitis in pectoribus
Spretâ triſti iam morte fides:
Multi dominæ ferre auxilium
Pelago fractis viribus audent,
Brachia quamuis lenta trahentem
Voce hortantur, manibuſque leuant.
Quid tibi ſæui fugiſſe maris
Profuit vndas? ferro es nati
Moritura tui: cuius facinus
Vix poſteritas, tardè ſemper
Credula, credet. Furit, ereptam
Pelagoque dolet viuere matrem
Impius, ingens geminatque nefas:
Ruit in miſeræ fata parentis,
Patiturque moram ſceleris nullam.
Miſſus peragit iuſſa ſatelles;
Reſerat dominæ pectora ferro:
Cædis moriens illa miniſtrum
Rogat infelix, vtero dirum
Condat vt enſem,

Hic est, hic est fodiendus, ait,
Ferro, monstrum qui tale tulit.
Post hanc vocem cum supremo
Mistam gemitu
Animam tandem per sera tristem
Vulnera reddit.

ACTVS SECVNDVS.

SENECA.

QVid me potens Fortuna, fallaci mihi
Blandita vultu, sorte contentum meâ
Altè extulisti? grauiùs vt ruerem editâ
Receptus arce, totque prospicerem metus?
Melius latebam procul ab inuidiæ malis
Remotus, inter Corsici rupes maris,
Vbi liber animus, & sui iuris, mihi
Semper vacabat, studia recolenti mea.
O quàm iuuabat (quo nihil maius parens
Natura genuit, operis immensi artifex)
Cælum intueri, solis & currus sacros,
Mundique modus, solis alternas vices,
Orbemque Phœbes, astra quem cingunt vaga,
Lateque fulgens ætheris magni decus?
Qui si senescit, tantus in cæcum chaos
Casurus iterum, nunc adest mundo dies
Supremus ille, qui premat genus impium
Cæli ruinâ, rursus vt stirpem nouam
Generet, renascens melior: vt quondam tulit
Iuuenis tenente regna Saturno poli.

Tunc illa virgo, numinis magni dea,
Iustitia cælo missa cum sancta Fide,
Terras regebat mitis: humanum genus
Non bella norat; non tubæ fremitus truces;
Non arma gentes; cingere adsuerant suas
Muris nec vrbes: peruium cunctis iter;
Communis vsus omnium rerum fuit:
Et ipsa tellus læta fecundos sinus
Pandebat vltro, tam piis felix parens,
Et tuta alumnis. alia sed soboles minùs
Conspecta mitis. tertium sollers genus,
Nouas ad artes exstitit: sanctum tamen:
Mox inquietum, quod sequi cursu feras
Auderet acres: fluctibus tectos graues
Extrahere pisces rete; vel calamo leui
Decipere volucres; premere subiectos iugo
Tauros feroces; vulnere immunem priùs
Sulcare terram, læsaque fruges suas
Interiùs altè condidit sacro sinu.
Sed in parentis viscera intrauit suæ
Deterior ætas. eruit ferrum graue,
Aurumque; sæuas mox & armauit manus;
Partita fines regna constituit; nouas
Exstruxit vrbes: tecta defendit suis
Aliena telis, aut petit prædæ imminens.
Neglecta terras fugit; & mores feros
Hominum cruentâ cæde pollutas manus
Astræa virgo siderum magnum decus.

Cupido belli creuit, atque auri fames,
Totum per orbem maximum exortum est malum
Luxuria, pestis blanda: cui vires dedit
Roburque longum tempus atque error grauis.
Conlecta vitia per tot ætates diu
In nos redundant: seculo premimur graui,
Quo scelera regnant; sæuit impietas furens;
Turpi libido Venere dominatur potens;
Luxuria victrix orbis immensas opes
Iampridem auaris manibus, vt perdat, rapit.
Sed ecce gressu fertur adtonito Nero,
Trucique vultu quid ferat, mente horreo.

NERO. PRÆFECTVS. SENECA.

Perage imperata: mitte, qui Plauti mihi
Sullæque cæsi referat abscissum caput.
PR. Iussa haud morabor, castra confestim petam.
SE. Nihil in propinquos temere constitui decet.
NE. Iustum esse facile est cui vacat pectus metu.
SE. Magnum timoris remedium clementia est.
NE. Exstinguere hostem maxima est virtus ducis.
SE. Seruare ciues maior est Patriæ Patri.
NE. Præcipere mitem conuenit pueris senem.
SE. Regenda magis est feruida adolescentia.
NE. Ætate in hac satis esse consilij reor.
SE. Vt facta superi comprobent semper tua.
NE. Stultè verebor esse, cùm faciam deos.
SE. Hoc plus verere, quòd licet tantum tibi.

NE. *Fortuna nostra cuncta permittit mihi.*
SE. *Crede obsequenti parcius; leuis est dea.*
NE. *Inertis est, nescire quid liceat sibi.*
SE. *Id facere laus est quod decet, non quod licet.*
NE, *Calcat iacentẽ vulgus.* SE. *inuisum opprimet.*
NE. *Ferrum tuetur principem.* SE. *melius fides.*
NE. *Decet timeri Cæsarem,* SE. *at plus diligi.* *(est.*
N. *Metuãt necesse est* S. *quidquid exprimitur, graue*
NE. *Iussisque nostris pareant.* SE. *iusta impera.*
NE. *Statuam ipse.* SE. *quæ consensus efficiat rata.*
NE. *Destrictus ensis faciet.* S, *hoc absit nefas.*
NE. *An patiar vltro sanguinem nostrum peti,*
Inuisus, & contemptus: vt subito opprimar?
Exsilia non fregere submotos procul
Plautum atque Sullam, pertinax quorum furor
Armat ministros sceleris in cædem meam.
Absentium cùm maneat etiam ingens fauor
In vrbe nostrâ, qui fouet spes exulum;
Tollantur hostes ense suspecti mihi.
Inuisa coniux pereat, & carum sibi
Fratrem sequatur. quidquid excelsum est, cadat.
SE. *Pulchrum eminere est inter inlustres viros;*
Consulere patriæ, parcere adflictis; ferâ
Cæde abstinere; tempus atque iræ dare;
Orbi quietem; seculo pacem suo:
Hæc summa virtus, petitur hac cælum via.
Sic ille Patriæ primus Augustus parens
Complexus astra est, colitur & templis Deus.

Illum tamen Fortuna iactauit diu
Terrâ marique, per graues belli vices,
Hostes parentis donec oppressit sui.
Tibi numen incruenta submisit suum;
Et dedit Habenas imperI facili manu;
Nutuque terras, maria subiecit tuo:
Inuidia tristis victa consensu pio
Cessit: Senatus, Equitis accensus fauor:
Plebisque votis atque iudicio Patrum est
Tu pacis auctor, generis humani arbiter
Electus: orbem tu sacrâ specie regis
Patriæ Parens: quod nomen vt serues, petit,
Suosque ciues Roma commendat tibi.
NE. *Munus deorum est, ipsa quòd seruit mihi*
Roma, & Senatus: quodque ab inuitis preces,
Humilesque voces exprimit nostri metus.
Seruare ciues principi & patriæ graues,
Claro tumentes genere, quæ dementia est?
Cùm liceat vna voce suspectos sibi
Mori iubere? Brutus in cædem ducis,
A quo salutem tulerat, armauit manus:
Inuictus acie, gentium domitor, Ioui
Æquatus altos sæpe per honorum gradus,
Cæsar nefando ciuium scelere occidit.
Quantum cruoris Roma tunc vidit sui,
Lacerata toties! ille qui meruit piâ
Virtute cælum, Diuus Augustus, viros
Quot interemit nobiles, iuuenes, senes,

Dd 2

Sparsos per orbem! cum suos mortis metu
Fugerent penates, & trium ferrum ducum
Tabulâ notante deditos tristis neci?
Exposita rostris capita cæsorum patres
Videre mœsti, flere nec licuit suos,
Non gemere, atrâ tabe polluto foro,
Stillante sanie per putres vultus graui.
Nec finis hic cruoris aut cædis stetit.
Pauere volucres & feras sæuas diu
Tristes Philippi: exhausit & Siculum mare
Classes, virosque sæpe cædentes suos
Concussus orbis viribus magnis ducum.
Superatus acie, puppibus Nilum petit
Fuga paratis, ipse periturus breui.
Hausit cruorem incesta Romani ducis
Ægyptus iterum, nunc leues vmbras tegit.
Illic sepultum est impiè gestum diu
Ciuile bellum; condidit tandem suos
Iam fessus enses victor, hebetatos feris
Vulneribus, & continuit imperium metu;
Armis, fideque militis tutus fuit;
Pietate nati factus eximiâ deus,
Post fata consecratus, & templis datus.
Nos quoque manebunt astra, si sæuo prior
Ense occuparo quidquid infestum est mihi,
Dignaque nostram sobole fundaro domum.
SE. Implebit aulam stirpe cælesti tuam
Generata Diuo, Claudiæ gentis decus,

Sortita fratris, more Iunonis toros.
NE. *Incesta genitrix detrahit generi fidem,*
Animusque nunquam coniugis iunctus mihi.
SE. *Teneris in annis haud satis clara est fides.*
Pudore victus cùm tegit flammas amor.
NE. *Hoc equidem & ipse credidi frustra diu,*
Manifesta quamuis pectore insociabili,
Vultuque signa proderent odium mei.
Tandem quod ardens statuit vlcisci dolor,
Dignamque thalamis coniugem inueni meis
Genere atque formâ. victa cui cedat Venus,
Iouisque coniux, & ferox armis dea.
SE. *Probitas, fidesque coniugis, mores, pudor,*
Placeant marito: sola perpetuò manent
Subiecta nulli, mentis atque animi bona:
Florem decoris singuli carpunt dies.
NE. *Omnes in vnam contulit laudes deus;*
Talemque nasci fata voluerunt mihi.
SE, *Recedat à te, temere ne credas, amor.*
NE. *Quem submouere fulminis dominus nequit.*
Cœli tyrannum, saua qui penetrat freta,
Ditisque regna, detrahit superos polo.
SE. *Volucrem esse Amorem fingit, immitem deum,*
Mortalis error, armat & telis manus,
Arcusque sacros instruit saua face;
Genitumque credit Venere, Vulcano satum,
Vis magna mentis, blandus atque animi calor,
Amor est; iuuentâ gignitur; luxu, otio

Nutritur, inter læta fortuna bona.
Quem ſi fouere atque alere deſiſtas, cadit,
Breuique vires perdit extinctus ſuas.
NE. *Hanc eſſe vitæ maximam cauſam reor,*
Per quam voluptas oritur: interitu caret
Cùm procreetur ſemper humanum genus
Amore grato, qui truces mulcet feras.
Hic mihi iugales præferat tedas deus,
Iugetque noſtris igne Poppæam toris.
SE. *Vix ſuſtinere poſſet hos thalamos dolor*
Videre populi, ſancta nec pietas ſinat.
NE. *Prohibebor vnus facere quod cunctis licet?*
SE. *Maiora populus ſemper à ſummo exigit.*
NE. *Libet experiri viribus fractus meis*
An cedat animis temere conceptus furor.
SE. *Obſequere potiùs ciuibus placidus tuis:*
NE. *Malè imperatur, cùm regit vulgus duces.*
SE. *Nihil impetrare cùm valet, iuſtè dolet.*
NE. *Exprimere ius eſt ferro, quod nequeunt preces.*
SE. *Negare durum eſt.* NE. *principem cogi nefas.*
SE. *Permittat ipſe.* NE. *fama ſed victum feret.*
SE. *Leuis atque vana.* NE. *ſit licet, multos notat.*
SE. *Excelſa metuit.* NE. *non minùs carpit tamen.*
SE. *Facilè opprimetur: merita te Diui patris,*
Ætaſque frangant, coniugis probitas, pudor.
NE. *Deſiſte tandem, iam grauis nimium mihi,*
Inſtare. liceat facere quod Seneca improbat.
Et ipſe populi vota iampridem moror,

Cùm

Cùm portet vtero pignus, & partem mei.
Quin destinamus proximam thalamis diem?

ACTVS TERTIVS.

AGRIPPINA.

TEllure rupta Tartaro gressum extuli,
Stygiam cruenta præferens dextra facem
Thalamis scelestis: nubat his flammis meo
Poppæa nato iuncta, quas vindex manus
Dolorque matris vertet ad tristes rogos.
Manet inter vmbras impiæ cædis mihi
Semper memoria, manibus nostris grauis
Adhuc inultis, reddita & meritis meis
Funesta merces puppis & pretium imperI;
Nox illa, qua naufragia defleui mea,
Comitum necem, natique crudelis nefas
Deflere votum fuerat: haud tempus datum est
Lacrymis, sed ingens scelere geminauit nefas.
Peremta ferro, fœda vulneribus, sacros
Intra penates spiritum effudi grauem
Erepta pelago sanguine exstinxi meo
Nec odia nati; sæuit in nomen ferus
Matris tyrannus, obrui meritum cupit,
Simulacra, titulos destruit mortis metu
Totum per orbem, quem dedit pœnam in meam
Puero regendum noster infelix amor.
Exstinctus vmbras agitat infestus meas,
Flammisque vultus noxios coniux petit,
Instat, minatur, imputat fatum mihi

Tumulumque nati, poſcit auctorem necis.
Iam parce, dabitur, tempus haud longum peto:
Vltrix Erinnys impio dignum parat
Letum tyranno: verbera, & turpem fugam,
Pœnaſque, quis & Tantali vincat ſitim,
Dirum laborem Siſyphi, Tityi alitem,
Ixioniſque membra rapientem rotam.
Licet exſtruat marmoribus, atque auro tegat
Superbus aulam, limen armatæ ducis
Seruent cohortes, mittat immenſas opes
Exhauſtus orbis, ſupplices dextram petant
Parthi cruentam, regna diuitias ferant:
Veniet dies tempuſque, quo reddat ſuis
Animam nocentem ſceleribus, iugulum hoſtibus,
Deſertus, & deſtructus, & cunctis egens.
Heu quò labor, quò vota ceciderunt mea?
Quo te furor prouexit adtonitum tuus,
Et fata nate? cedat vt tantis malis
Genitricis ira, quæ tuo ſcelere occidit?
Vtinam antequam te paruulum in lucem edidi
Aluique, ſæuæ noſtra laceraſſent feræ
Viſcera! ſine vllo ſcelere, ſine ſenſu innocens
Meus occidiſſes, iunctus atque hærens mihi,
Semper quietam cerneres ſedem inferûm,
Proauos, patremque, nominis magni viros.
Quos nunc pudor luctuſque perpetuus manet
Ex te, nefande, meque quæ talem tuli.
Quid tegere ceſſo Tartaro vultus meos,

Nouerca,

Nouerca, coniux, mater infelix meis?

OCTAVIA. CHORVS.

Anapæstici.

PArcite lacrymis vrbis festo
Lætoque die: ne tantus amor,
Nostrique fauor, principis acres
Suscitet iras. vobisque ego sim
Causa malorum.
Non hoc primum pectora vulnus
Mea senserunt: grauiora tuli.
Dabit hic nostris finem curis
Vel morte dies. Non ego saui
Cernere cogar coniugis ora,
Non inuisos intrare mihi
Thalamos famula. soror Augusti,
Non uxor, ero.
Absint tantùm tristes pœnæ.
Letique metus. Socerum diri
Miseranda viri potes hæc demens
Sperare memor? hos ad thalamos
Seruata diu, victima tandem
Funesta cades. Sed quid patrios
Sæpe penates respicis vdis
Confusa genis? propera tectis
Efferre gradus: linque cruentam
Principis aulam.
CH. En inluxit suspecta diu
Famâ toties iactata dies,

Cessit thalamis Claudia diri
Pulsa Neronis, quos iam victrix
Poppæa tenet: cessat pietas dum
Nostra, graui compressa metu,
Segnisque dolor,
Vbi Romani vis est populi,
Fregit claros quæ sæpe duces;
Dedit inuicta leges Patriæ;
Fasces dignis ciuibus olim;
Iussit bellum, pacemque; feras
Gentes domuit; captos reges
Carcere clusit; Grauis en oculis
Vndique nostris iam Poppææ
Fulget imago iuncta Neroni:
Adfligat humo violenta manus
Similes nimium vultus dominæ:
Ipsamque toris detrahat altis:
Petat infelix mox & flammis
Telisque ferri principis aulam.

ACTVS QVARTVS.

NVTRIX II. POPPÆA.

QVò trepida gressum coniugis thalamis tui
Effers alumna? quódve secretum petis
Turbata vultu? cur genæ fletu madent?
Certè petitus precibus & votis dies
Nostris refulsit: Cæsari iuncta es tuo
Tæda iugali, quem tuus cepit decor,
Et culpa Senecæ, tradidit vinctum tibi

Genitrix amoris maximum numen Venus
O qualis, altos quanta pressisti toros
Residens in aula! vidit adtonitus euam
Formam Senatus, tura cùm superis dares,
Sacrasque grato spargeres aras mero,
Velata summum flammeo tenui caput.
Et ipse lateri iunctus atque hærens tuo
Sublimis inter ciuium læta omina
Incessit habitu atque ore lætitiam gerens
Princeps superbo: talis emersam freto
Spumante Peleus coniugem accepit Thetin,
Quorum toros celebrasse cælestes ferunt,
Pelagique numen omne consensu pari.
Quæ subita vultus causa mutauit tuos?
Quid pallor iste, quid ferant lacrymæ, doce.
POP. *Confusa tristi proximæ noctis metu*
Visuque, Nutrix, mente turbata feror,
Defecta sensu. Læta nam postquam dies
Sideribus atris cessit, & nocti polus,
Inter Neronis iuncta complexus mei
Somno resoluor. nec diu placida frui
Quiete licuit. visa nam thalamos meos
Celebrare turba est mœsta; resolutis comis
Matres Latinæ flebiles planctus dabant;
Inter tubarum sæpe terribilem sonum
Sparsam cruore coniugis genitrix mei
Vultu minaci sæua quatiebat facem;
Quam dum sequor, coacta præsenti metu,

Diducta

Diducta subitò patuit ingenti mihi
Tellus hiatu: lata, quò praceps, toros
Cerno iugales pariter & miror meos;
In quîs resedi fessa; venientem intuor
Comitante turba coniugem quondam meum,
Natumque; properat petere complexus meos
Crispinus, intermissa libare oscula;
Irrupit intra tecta tum trepidus meus
Ensemque iugulo condidit sauum Nero.
Tandem quietem magnus excussit timor.
Quatit ora, & artus horridus nostros tremor,
Pulsatque pectus, continet vocem timor,
Quam nunc fides pietasque produxit tua.
Heu quid minantur inferûm manes mihi,
Aut quem cruorem, coniugis vidi mei?
NVT. Quacunque mentis agitat infestus vigor,
Ea per quietem sacer & arcanus refert,
Veloxque sensus. coniugem, thalamos, rogos,
Vidisse te miraris, amplexu noui
Harens mariti: sed mouent lato die
Pulsata palmis pectora, & fusa coma
Octauia dissidia planxerunt sacros
Intra penates fratris, & patrium larem.
Fax illa, quam secuta es Augusta manu
Pralata, clarum nomen inuidiâ tibi
Partum ominatur. inferûm sedes, toros
Stabiles futuros spondet aterna domus.
Iugulo quòd ensem condidit princeps tuo;

Bella

Bella haud mouebit, pace sed ferrum teget.
Recollige animum, recipe lætitiam, precor:
Timore pulso, redde te thalamis tuis.
POP. *Delubra & aras petere constitui sacras,*
Cæsis litare victimis numen Deum,
Vt expientur noctis & somni minæ,
Terrorque in hostes redeat adtonitus meos.
Et vota pro me suscipe, & precibus piis
Superos adora, manet vt præsens metus.

CHORVS, Anapæstici.

SI *vera loquax fama Tonantis*
Furta & gratos narrat amores,
Quem modò Ledæ pressisse sinum
Tectum plumis pinnisque ferunt:
Modò per fluctus raptam Europen
Taurum tergo portasse trucem;
Quæ regit & nunc deseret astra,
Petet amplexus Poppæa tuos;
Quos & Leda præferre potest:
Et tibi quondam, cui miranti
Fuluo, Danaë, fluxit in auro.
Formam Sparte iactet alumnæ
Licet; & Phrygius præmia pastor;
Vincet vultus hæc Tyndaridos,
Qui mouerunt horrida bella,
Phrygiaque solo regna dedêre.
Sed quis gressu ruit adtonito?
Aut quid pectore portat anhelo?

NVN-

NVNCIVS. CHORVS.

QVicunque tectis miles exultat ducis,
Defendat aulam, cui furor populi imminet.
Trepidi cohortes ecce Præfecti trahunt
Præsidia ad vrbis victa; nec cedit metu
Concepta rabies temere; sed vires capit.
CHO. Quis iste mentes agitat adtonitas furor?
NVN. Octauiæ furore perculsa agmina,
Et efferata, per nefas ingens ruunt,
CHO. Quid ausa facere, quóve consilio, doce.
NVN. Reddere penates Claudiæ diui parant,
Torosque fratris, debitam partem imperI,
CHO. Quos iam tenet Poppæa concordi fide?
NVN. Hic vrit animus pertinax nimium furor;
Et in furorem temere præcipites agit.
Quæcunque claro marmore effigies stetit,
Aut ære fulgens, ora Poppææ gerens,
Adflicta vulgi manibus, & sæuo iacet
Euersa ferro, membra per partes trahunt
Deducta laqueis, obruunt turpi diu
Calcata cœno. verba conueniunt feris
Immista factis. CHO. quæ timor recipit meus?
NVN. Sepire flammis principis sedem parant,
Populi nisi iræ coniugem reddat nouam,
Reddat penates Claudia victus suos.
Vt noscat ipse ciuium motus mea
Voce, haud morabor iussa Præfecti exsequi.

Anapæstici.

CHO. *Quid fera frustra bella mouetis?*
Inuicta gerit tela Cupido.
Flammis vestros obruet ignes:
Queis extinxit fulmina sæpe.
Captumque Iouem cælo traxit.
Læsi tristes dabitis pœnas
Sanguine vestro. non est patiens
Feruidus iræ facilisque regi.
Ille ferocem iussit Achillem
Pulsare lyram; fregit Danaos;
Fregit Atridem; regna euertit
Priami; claras diruit vrbes.
Et nunc animus quid ferat horret
Vis intimis violenta dei.

ACTVS QVINTVS.

NERO. PRÆFECTVS.

O *Lenta nimium militis nostri manus,*
Et ira patiens post nefas tantum mea,
Quòd non cruor ciuilis accensas faces
Exstinguit in nos; cæde nec populi madet
Funere Roma, quæ viros tales tulit!
Admissa sed iam morte puniri parum est,
Grauiora meruit impium plebis scelus.
Et illa, cui me ciuium subicit furor,
Suspecta coniux & soror semper mihi,
Tandem dolori spiritum reddat meo,
Iramque nostram sanguine extinguat suo.

Mox tecta flammis concidant vrbis meis:
Ignes, ruina, noxium populum premant,
Turpisque egestas, saeua cum luctu fames.
Exsultat ingens seculi nostri bonis
Corrupta turba: nec capit clementiam
Ingrata nostram, ferre nec pacem potest,
Sed inquieta rapitur: hinc audaciâ,
Hinc temeritate fertur in praeceps suâ.
Malis domanda est, & graui semper iugo
Premenda, ne quid simile tentare audeat,
Contraque sanctos coniugis vultus mea
Adtollere oculos: fracta per poenas metu
Parêre discet Principis nutu sui.
Sed adesse cerno, rara quem pietas virum
Fidesque castris nota praeposuit meis.

PRAEFECTVS. NERO.

POpuli furorem caede paucorum, diu
Qui restiterunt temere, compressum adfero.
NE. Et hoc sat est: sic miles audisti ducem?
Compescis? haec vindicta debetur mihi?
PR. Cecidere motus impio ferro duces.
NE. Quid illa turba, petere quae flammis meos
Ausa est penates, Principi legem dare,
Abstrahere nostris coniugem tantam toris,
Violare quantum licuit incestâ manu
Et voce dirâ, debitâ poena vacat?
PR. Poenam dolor constituet in ciues tuos?
NE. Constituet, aetas nulla quam fama eximat.

Quam

PR. *Quam temperet non ira, non noster timor.*
NE. *Iram expiabit prima quæ meruit meam.*
PR. *Quam poscat ede, nostra ne parcat manu.*
NE. *Cædem sororis poscit & dirum caput.*
PR. *Horrore victum trepidus adstrinxit rigor.*
NE. *Parêre dubitas?* PR. *cur meam damnas fidem?*
NE. *Quòd parcis hosti.* PR. *femina hoc nomen capit?*
NE. *Si scelera cepit?* PR. *estne qui sontem arguat?*
NE. *Populi furor.* PR. *quis regere dementes valet?*
NE. *Qui concitare potuit.* PR. *haud quaquam reor.*
Mulier, dedit natura cui pronum malo
Animum, ad nocendum pectus instruxit dolis;
Sed vim negauit, vt ne inexpugnabilis
Esset, sed ægras frangeret vires timor.
NE. *Vel pœna, quæ tam sera damnatam premit.*
Diu nocentem. tolle consilium, ac preces;
Et imperata perage: deuectam rate
Procul in remotum littus interimi iube;
Tandem vt resideat pectoris nostri timor.

CHORVS OCTAVIA. Anapæstici.

O *Funestus multis populi*
Dirusque fauor, qui cùm flatu
Vela secundo ratis impleuit,
Vexitque procul; languidus idem
Deserit alto sæuoque mari!
Fleuit natos miseranda parens,
Perdidit ingens quos plebis amor,
Nimiusque fauor, genere inlustres.

Pietate, fide, linguâ claros,
Pectore fortes, legibus acres.
Te quoque lenis simili leto
Fortuna dedit. quem neque fasces
Pexere tui, nec tecta domus.
Plura referre
Prohibet præsens exempla dolor.
Modò cui patriam reddere ciues,
Aulam, & fratris voluêre toros;
Nunc ad pœnam letumque trahi,
Flentem, miseram cernere possunt.
Bene paupertas
Humili tecto contenta latet.
Quatiunt altas sæpe procellæ,
Aut euertit fortuna domos?
OC. *Quo me trahitis; quódve tyrannus*
Aut exilium fortuna iubet?
Si mihi vitam fracta remittit
Tot iam nostris euicta malis,
Si cæde meâ cumulare parat
Luctus nostros: inuidet etiam
Cur in patriâ mihi sæua mori?
Sed iam spes est nulla salutis,
Fratris cerno miseranda ratem.
Hæc est, cuius vecta carinâ
Quondam genitrix, nunc & thalamis
Expulsa soror miseranda vehar.
Nullum pietas nunc numen habet,

Nec sint superi, regnat mundo
Tristis Erinnys.
Quis mea dignè deflere potest
Mala? quæ lacrymis nostris questus
Reddet Aëdon? cuius pinnas
Vtinam miseræ mihi fata darent!
Fugerem luctus oblata meos
Pennâ volucri, procul & cœtus
Hominum tristes, cædemque feram:
Sola in vacuo nemore, & tenui
Ramo pendens, querulo possem
Gutture mœstum fundere murmur.
CH. *Regitur fatis mortale genus,*
Nec sibi quidquam spondere potest
Firmum & stabile:
Per quæ casus voluit varios
Semper nobis metuenda dies:
Animum firment exempla tuum,
Iam multa domus quæ vestra tulit.
Quid sæuior est fortuna tibi?
Tu mihi primùm tot natorum
Memoranda parens, nata Agrippæ,
Nurus Augusti, Cæsaris uxor,
Cuius nomen clarum toto
Fulsit in orbe;
Vtero toties enixa graui
Pignora pacis: mox exsilium,
Verbera, sæuas passa catenas,

Funera, luctus, tandem letum.
Cruciata diu. Felix thalamis
Liuia Drusi natisque ferum
Ruit in facinus, pœnamque suam.
Iulia matris fata secuta est:
Post longa tamen tempora ferro
Caesa est, quamuis crimine nullo.
Quid non potuit quondam genitrix
Tua, quæ rexit Principis aulam,
Cara marito, partuque potens?
Eadem famulo subiecta suo.
Cecidit diri militis ense.
Quid cui licuit regnum in calum
Sperare, parens tanta Neronis?
Non funestâ violata manu.
Remigis antè,
Mox & ferro lacerata diu,
Saui iacuit victima nati?
OC. *Me quoque tristes mittet ad vmbras*
Ferus, & manes, ecce tyrannus.
Quid iam frustra miseranda moror?
Rapite ad letum, queis ius in nos
Fortuna dedit. testor superos.
Quid agis demens? parce precari,
Queis inuisa es, numina diuûm.
Tartara testor,
Erebique deas scelerum vltrices,
Et te genitor dignum tali

Morte

Morte & pœna:
Non inuisa est mors ista mihi.
Armate ratem, date vela fretis,
Ventisque: petat puppis rector
Tandem Phariæ littora terræ.
CH. *Lenes auræ, Zephyrique leues,*
Tectam quondam nube ætheria
Qui vexistis raptam sæuæ
Virginis aris Iphigeniam:
Hanc quoque tristi procul à pœna
Portate, precor, templa ad Triuiæ.
Vrbe est nostrâ mitior Aulis,
Et Taurorum barbara tellus:
Hospitis illic cæde litatur
Numen superûm, ciuis gaudet
Roma cruore!

FINIS.

FRANCISCVS F.
RAPHELENGIVS
Lectori S.

HABES, beneuole Lector Tragœdias
à nobis correctas, quales potui, f
nō vt tu desiderares; certè nō omnino
go. Nam quum homo sim, humani nihil
alienum; imprimis, quod assuetum in hoc
nere, errare. Prætereà hæc ætas mea, in
feruoris plus quàm iudicij, nondum persp
aut temperata est ad omnia articulatim
uestiganda. Adeò vt, verum fatear, ab
Lipsio esset, nunquam tam industrius ego
tale quid vti decet absoluerem. Ille me i
vt vides, imò duxit. Enimuero si Animad
siones eius, quas subiunximus, legis, fac
nimaduertes plerasque emendationes, qu
contextu, desumsisse me ex iis. Id ego a
cter sanè feci, non temerè: quum scilic
nota mihi sit accuratio viri, & nihil in
suris eius non geminum & doctū repere
maximè verò quum plurimæ eius corre
nes conueniant cum lectionibus libro
meorum. Quod vt tibi etiam notum esse
margines Animaduersionum notaui b
bus signis, quoties id vsu venit.

I.V

IVSTI LIPSI

ANIMADVERSIONES

IN

TRAGOEDIAS

QVÆ

L. ANNÆO SENECÆ

TRIBVVNTVR.

Ee 4

IN TRAGOEDIAS SENECÆ I. LIPSI V. C. OPERA EMENDATAS.

Qvæ tibi rependent, docte LIPSI, præmia
Doctæ Camœnæ, quas iuuare sedulò
Nulloque cessas démereri tempore?
In lucis oras doctus en SENECA redit
Quatiens cothurnos Euripidis ardui:
Heroës vnà, parte sui superstites
Meliore, redeunt, non, vt antè, debiles,
Non lancinati. dulcis vsum luminis
Sibi restitutum gratulatur OEDIPVS:
Nec nomine vno debet HERCVLES tibi,
Vel quòd scelesta cæde manantes manus
Viuo abluisti rore fluminis tui;
Vel alta scandens astra ab Oetæo rogo,
Consumptus igne profuisse quòd sibi
Te plus vel ipso sensit Æsculapio:
Laudat renatus VIRBIVS tuam manum
Reductus ipsis iam secundùm ab inferis.
Quid plura referam? Romulus debet tibi
Cothurnus omnis, inuidens ante Helladi,
Plus quam Poëtæ; nam ille in hoc vnus fuit,
Quiritium vnis vt placeret auribus;
Tu non, in vrbe tantùm vt vnica popli
Teneret aures vsque, fecisti, vagas;
Sed orbe toto reddidisti nobilem.

Ianus Dousa Filius.

I. LIPSIVS

FRANC. RAPHELENGIO

FR. F. PLANTINIANO

S. D.

QVOD *seriò tandem manum & mentem admoueris Senecæ Tragœdiis, valde id nobis, mi Francisce, gratum. Et nónne diu tale aliquid oportuit, in hoc ingenio, in hoc otio? Illud adest, istud superest: nec culpa hic esse potest, nisi à deside voluntate. Atqui ingenium vt ferrum esse scito. Splendescet, si vtare: rubiginem contrahet, si recondas. Vtere igitur. & imprimis ad hæc ista: quæ gratiam tibi apud me, apud auum, famam gignent apud omnes. Sed auxiliúmne etiam à me poscis? ego consilio defunctum me putabam. Tamen & illud accipe: simul in his talibus veram vocem,* (ἀνώγει. Αὔδα ὅ, τι φρονέεις. τελέσαι δὲ μὲ θυμὸς

Nam amicissimi Plantini mei causa quid no velim? quid non & pro ista Plantiniana stirpe? quam Deus mihi sinat crescere rectam, & in recta virtutis via.

Tragœdia hæ, non vnius viri opus.

TRIA petis. Quid de scriptore Tragœdiarũ sentiã? Quid de ordine? Quid habeam ad ipsas? De primo, sic respõdeo: Scriptorem iis dari à me non vnũ: nec criticos nostros audio, qui aliter pertendũt. Stilum & elocutionem quisquis seriosè paullo magis examinat, non à me sentit? sentit, aut profectò nihil sẽtit. Discrimen nimis clarum. Octauiã & Medæam vnius mẽtis & manus esse quis dixerit? quis Thebaida & Troadã? peritus nemo iudex, & cui purgatior paullo auris. Ego tres scriptores odoror, fortasse & quartum. Audi: Plerasque ex istis Annæi Senecæ esse fateor, (siue Lucium ei prænomẽ siue Marcum. nam liber sanè meus vno loco vtrumque ambiguè congerit) sed Senecæ nouioris. Filiíne illius qui Philosophus? vix arbitror: nec scripta mihi suadent tam bonum æuum. Traiani imperio, imò infrà, si vixisse quemcunque hunc Senecam dicam, à vero non abibo, Certè à veteri illo alius est, vel Sidonio teste, cuius versus innotuere:

Videntur quattuor texuisse. Septem iunioris Senecæ sunt. Qui

-quorum vnus colit hispidum Platona:
Orchestram quatit alter Euripidis.

Etiam Terentiano:

In Tragicis iunxere choris hunc sæpe diserti
Annæus Seneca & Pomponius ante secundus.

Nam Tragicum hunc, ecce, posteriorem facit Pomponio: quem clarum est vixisse eodem cum grandiori Seneca, id est, Claudiano æuo. Quòd autem de hisce Tragœdiis sentiant, liquet ex eodem Terentiano; apud quem versus cum Senecæ nomine, quos hodieque in Hercule Furente legas:

valdè remotus à Philosopho.

Exemplum & Seneca dabo.
Thebis læta dies adest,
Aras tangite supplices:
Pingues cædite victimas.

Is ergo vnus scriptor. Quis alter? etiã Seneca: sed ille bonus, ille meus. Nam Medææ cur nõ Auctorem hunc audacter tribuam? Fabius impellit, qui semi-versum ex ea hunc citat:

At vna, Seneca maioris, Fabij fide.

--quas peti terras iubes?

& quidẽ Senecâ auctore. Quis ergo alius Seneca vspiam ei nominatus, præter nostrũ? Et certè si nõ hũc voluit, nota aliqua aut verbulo (quæ eius accuratio est) indicasset. Addo Argumentum ab æuo, quo colligo eam scriptam ex hisce versibus:

Et ratiocinio temporis,

Parcite ô diui, veniam precamur,
Viuat vt tutus mare qui subegit:

Sed furit, vinci dominus profundi
Regna secunda.

Quos omnino insitos decorè & ingeniosè in laudem Claudij, qui Britāniam tūc aperiebat, planè mihi sedet. At Seneca tūc vixit. Etiā stilus & tota scriptio hoc persuadent, quę optima, & digna optimo illo scriptore. Sanè qui Medæā attēta & substricta. vt sic dicam, aure leget: illustris ingenij fætū fatebitur, & planè melioris viri, melioris æui. En duos scriptores habes. vbi tertius? latet: nec facilè totū eum educā. Video, nec video: esse scio, sed quo colore & nomine, nondum. Hunc ego tribuo Thebaidi. Quidni? ex stilo & tota conformatione eius Tragœdię tam mihi certū est, aliū auctorem ei esse, quàm me spirare. Confer, sodes, cum ceteris, quid simile? Oeconomia diuersa, sine choris, sine interruptione, continua quasi ad Comicam. Scriptio tota vniformis, simplex, sine carminum vlla varietate. sed scriptio, ita me Deus amet, alta, docta, grādis: & quæ suo iure ambulet in cothurnis. Nihil vsquam iuuenile, arcessitum, fucatum. phrasis & verba lecta: sentētiarum mira & inopinata acumina. & acumina virilia, fortia: quæ me quidem ita feriunt, vt non exciter solùm ad ea, sed subsultē. Quid tale in aliis? audebo rem dicere. Scripti gemmula hæc est, & quam

Deni ex stilo, qui præfulget.

Vna etiam ignoti Poetæ.

A facie scriptionis totius certo argumento.

Quæ nimis bona.

Digna Augustæo æuo.

Legēda

quam lubens retulerim vel ad Augusti æuum. Per bellum quidem Ciuile eam scriptã, & ex argumenti electione suspicor, & ex versibus qui quasi data opera huic rei inserti. Quidquid huius est, tollenda sanè ea; nec vltrà calcanda pedibus ignari vulgi. Vos, Critici, ponite & habete audacter inter prima Romana scripta. Quartus scriptor producendus est: sed ambiguè. Nam nec nôui, nec nimis adfirmatè de eo adfirmem. Sentisco tamẽ eum in Octauia; quæ nimis mutare & abire videtur ab aliis Tragœdiis, imò verbere eruditorũ excipiẽda non plausu. Considera, nec vide tantùm sed lustra. quid non in ea protritum, vulgare? imò & vile? quàm multa rebus verbisque inepta? quæ piget excerpere & obiicere tibi singillatim. Puer ego sũ, nisi à puero ea scripta; certè pueri modò. Habes de Tragœdiarum scriptoribus meum sensum: addã & de ipsis. Duas duorum, eximias censeo, quibus laudator ego, non censor. In aliis virtutes video, sed nõ sine mixtura vitiorũ. Magnus Scaliger quòd tam laudatum de his testimonium tulerit, vt etiam Græcis antepofuerit, an ex vero? non dixeris, nisi ad primas illas aspectu. Nam ceteræ profecto non ascendunt culmen istud laudis. Sonus in iis & granditas quædam Tragica, fateor: sed nonne adfectatio sæpe & tumor?

& admirãda doctis. Sed vna, itẽ quarti & ignoti scriptoris: Nec sanè boni. Octauia iacet.

Iudiciũ de his Tragœdiis meum. Nam Scaligeri haud rigidè verum. Iunioris Se-

neca media sunt. mori? Verba & dictio an vsquequaque electa? Iam sententiæ probæ, acutæ, interdum ad miraculum. sed nonne sæpe & sententiolæ? *Sæpe in vitio.* id est, fracta, minuta quædam dicta, obscura aut vana: quæ aspectu blandiantur, excussa *Præsertim affectatione sententiarum.* moueant risũ. Nec enim lumina, sed scintillæ sunt: nec veri fortesque ictus, sed vt in somnio parui & vani conatus. Quas tamẽ ipsas crebrò nimis & ad fastidiũ inculcat. nec inuenit sed arripit: non tam sua fortasse quam æui culpa, cui Scholasticum & Declamatorium hoc genus ita placuit, *vt operum omnium*, (Fabij ver- *Quæ cõmunis tunc culpa.* ba sunt) *solam virtutem Sententias putarẽt*. Hæc noto, non vt nota Poëtã illum afficiam, sed vt te formẽ: discasque iudicio non præiudicio vti, nec signare statim omnia linea alba.

Alterum quæsitum de Ordine est, frustra, Quid enim hæres? nec vnus in libris est, (om- *Ordo in his fabulis nullus.* nes ferè variãt) nec sanè refert. In Plauto ad litteram Comœdiæ disponuntur; tu istas, vt voles, Nã in tempora cuiusque fabulæ quid inquiras? superuacuum est. Sequere, si omnino aliquid à me vis, ordinem hunc bonitatis, & præeat vel Thebais, vel Medæa.

Tertium erat, Si quid ad ipsas? Ego verò, etsi iam antè satis emendatas (hæc enim strictis versibus scripta arcent ferè & cohibent malas manus) postremũ etiam seriò & industriè correxerit V. CL. Antonius Del-Rio, æ-

ternùm nobis amicus. Tamen accipe & à me ista. quorum partem ab ingenio esse scies & subita inuentione, cùm tua causa paullo intentiùs legerem: partem à libro scripto veteri, sanè bono, quem habemus dono Paulli Melissi magni vatis. Illud te moneo, interpūctiones & discrimina valdè vitiata esse, quorum cùm in eiusmodi subtilioribus scriptoribus grande momentum sit, tu vide vt concinnes. Numeri quos adnoto, versuum sunt Fabulæ cuiusque. Ordior à *Quæ nostra hic opera. Et auxilia.*

MEDÆA.

vers. 29. *--Spectat hoc nostri sator*
Sol generis & spectator, & curru insidens
Per solita puri spatia decurrit poli.

Languet sentētia, litterula eam erigo: *& spectatur?* Nā acri indignatione Medæa quærit, Hæcne scelera, inquit, Sol iste videt auctor mei generis: & idē videtur? quasi hoc indicās, refugere eū debuisse vt in Thyestæo aliquo scelere, & vultus suos tegere. Tale illud diuinitus dictū in Thebaide: *Non video noxæ conscium nostræ diem, Sed videor.* Quæ acumina ex re nata & subiecta mirificè delectant acres acutasque mentes. Sequenti etiam versu Codex noster, *per solita curui.* probè. Ita habent manuscripti Ortelij scilicet & me*.

31 *Num redit in ortus, & remetitur diem?*
Vet. *Nunc.* scribendum * *Non,* aut, *Nec.*

32. *Da,*

32 *Da, da, per auras, curribus patris vehi.*
Mimmeſis, *patris*. Æëtæ in aëre nulli currus. lego *patriis*. Nam Sol Medææ auus.

35. *Gemino Corinthus litori obponens moras*
Cremata flammis maria committat duo.
Leuiculum eſt, ſed ad ſententiæ lucē, ſcribe *committet*. Nec enim fouet, ſed minatur. & ſi ego, inquit, in ſolari ſemel curru: peribit cum ſolo Corinthus, in qua hęc perfidia.

55 *Qua ſcelere parta eſt, ſcelere linquetur domus.*
Cod. noſter, *pacta eſt*, &, *rumpetur fides*. Pacta, iuncta. quis mutet?

92 *Vincat femina coniuges,*
Vir longè ſuperet viros.
Præfero & hic ſcriptum: *Vir longè vt ſuperat viros*. Nam formam Iaſonis ita laudat, vt hac parem ei comparem optet.

132. *-funus inceſtum patri,*
Sparſumque ponto corpus.
An non *incertū?* Nam verè illud funus ambiguū, & corpore ſparſo, quærēdū nō vno loco.

151. *-grauia quiſquis vulnera*
Patiente & æquo motus animo pertulit;
Verius, *immotus*.

170 *Moriere.* ME. *cupio.* NV. *profuge.* ME. *pœnituit fuga.*
Medea fugiam? NV. *Mater es.* ME. *cui ſim, vides.*

Acuta

Acuta & proba. tamen impuritatis aut defectus suspiciunculam Vetus iniicit, in quo est: *pœnituit fugæ* NV. *teipsam vide.* ME. *Fugiam?* quæ verba non concinno.

198. *Vox constituto sera decreto venit.*

Intelligo. serotina tua verba, & post decretum quod non muto. Tamen veteri est, *nox*: sua quoque & bona sententia.

204 --*quamque regale hoc putet*.

Quid sibi vult scripta lectio? *hoc caput.*

214 *Armata peltis quidquid exterret cohors.*

Eadē, *exercet*, & sanè videtur dicere ipsas Amazonas subfuisse Æëtæ, solūq; quod exercebāt.

236 *Incesse nunc & cuncta flagitia ingere.*

Sanè bene. tamen in vet. est *cuncta flamma* quid si *fulmina?* haud improbè de regiis istis minis. Sic etiam liber Ortelianus.

248 *Petijq; supplex præsidis dextra fidem.*

Codex,* *Fidéque supplex p. d petij*. Et cur mutarunt? Ita Herc. Fur. *Et fata vici, morte contempta redij*. Et Octauo: *Votis peperci, nil ego à superis petij*. Efferebāt hæc enim vulgò vt dissylaba, & verò scribebant I, scilicet eo longiusculo, *PetI, RedI*. Poëta princeps, *ignobilis otI*. * Ort.

265. *Prorsusque vestro purus à cœtu stetit.*

Vet.* *Proculque vestro.* Ort.

314. *Non quæ sequitur flectitque senex.*

Rectum est, de Boote. At vetus,* *defletq; senex.* Ort. ideóue, quia matrem conatus interficere, ad

aſpectum eius memoria rei lacrymat?

342. *-cùm duo montes*

Subito impulſu, velut ætherio

Gemerent ſonitu, ſpargeret aſtra

Nubeſque ipſas mare depreſſum.

Imago bona. qua & alter Seneca vſus Her. Fur. de iiſdem Cyanæis:

In ſe coibunt, ſaxaque in cælum exprimeut

Actis vtrimque rupibus, medium mare.

Dic tamē ſodes, quomodo aſtra ſpargi poſsūt à mari depreſſo? imò elato. Si ſenſus hic placet, omnino emenda. *mare deprenſum*, interceptum videlicet & quaſi deprehensū ſubitò inter duas rupes, exprimitur in cælum. At veteri meo diſertè eſt, *Pergeret aſtra*, nō *Spargeret*, ex quo alia mihi & proba imago obnata. hæc, Mare, inquit, coitu illo rupium elatum nimis, & ſubitò abiectum, videbatur ſecum nubes detrahere & ipſa aſtra. Omnino oculis ita videtur, qui in commoto mari. *Pergo* autē *depreſſum*, ea forma ſcriptum qua, Eo depreſſum, & talia.

354. *Toties imo latrante modo.*

Mss. Bellius quod in veteri, * *vno*. Scylla, inquit, illa toties latrabat, variis vocibus & animalibus in monſtro vno.

372. *Peruius orbis. Indus gelidum*

Potat Araxem: Albin Perſæ.

Hæc diuide, & fac quattuor minutos verſus:

aut

aut contra legem hic Trochæi medij. Quod semel monitum sæpiùs obseruabis & corriges.

388. *Proclamat, ô superi, oculos fletu rigat.*

Egregiè liber: *Proclamat, oculos uberi fletu rigat.*

393. *Non facilè secum versat aut medium scelus.*

Medium scelus capere possis, non è turba nec mediocre quoddam, rectè. Tamen veteri vox longè alia, mentem præit aliam: *induit scelus.* Fecerim, *aut ludit scelus*. Quid si, *rudi scelus?* Nam produci eæ syllabæ solent, etiam cùm in voce altera binæ litteræ: quod te scire scio.

410. *-tantis Ætna feruebit minis.*

Scribe, *feruescit.*

477. *Alienaque sequens regna, deserui mea.*

Fortius multo scripseris, & interrogando extuleris: *Aliena sequeris regna? deserui mea.* Idque probe probũ est. Tune, ô Iason, inquit, alieno regno immines, ideoque me deseris? at ego tua causa proprium deserui.

508. *Meis Creusa liberis fratres dabit?*
Regina gnatis exsulum, afflictis potens?
Non veniat unquã tam malus miseris dies.

Personis hæc distinguenda & illuminanda: Ort. * *fratres dabit?* IAS. *Regina g. e. a. potens.* MED. *Non veniat, &c.* Sententia docet. Lugd.

516. IAS. *Hinc rex & illinc.* MED. *est & his maior metus,*
*Medea, nos * confligere certemus, sine,* Ald. Sit cõflige.

Sit pretium Iason.

Vitium in phrasi, versu, sensu. Quid est, *certemus confligere*? Lex versus quarta sede pedem illum qui tolerat? Rescribo, *neu confl ge*, *certemus, sine: Sit pretium Iason.* Nec te, inquit, voco ad periculum. nullus te opposueris: mihi posco hanc pugnam, in qua victoris sit Iason.

552 --*liceat vltimum amplexum dare.*

Gratum est, & illud voce iam extrema peto.

Refrigerant hęc legentem. Quò enim istud, *Gratum est* referas? Ausim scribere: *Ratum est?* cum interrogatoria nota. Liberos imprimis apud se tenere cupienter cupiebat Medæa, materiem futuro sceleri, & cum blandè id peteret, iamque ille annueret: ergóne hoc ratum est? inquit: esto. etiam hoc amplius peto, &c.

631. *At caput tractu fluuialis Hebri*

Contigit notam Styga, Tartarumque,

Non rediturus.

De Orphei morte. sed sermonis solœcum hoc quis non videt? lege; * *Ad caput tractus.* Ort. Lugd.

668. *Iam satis diui mare vindicastis,*

Parcite iusso.

Explicant: Parcite Iasoni, qui à Pelia iussus nec sponte aquas violauit. Non refuto. Sed enim cùm in veteri sit, *Parcite vino*, ac is mihi libido legere, *diuo*. & obliquè ad Claudium aspectum censeam: qui & ipse cùm ignotum Oceanum intrasset,

intrasset, tamen parci à diuis æquum censet diuo *Tecta* & ingeniosa adulatio.

950. *Flentes, gementes: sed oculis pereant patris,*
Periere matris.

Vetus, *gementes. osculis pereant*. quidni rectè?

1014. IAS. *Iam perage cœptum facinus, haud vltrà precor.*
Moramque saltem suppliciis dona meis.
ME. *Perfruere lento scelere, ne propera dolor.*

Hæc confusa, nec sanæ mētis. Iason cupit statim interimi liberos, non tractim mori & per singulos artus. Ea enim sententia primi versus. At pugnat ecce alter, & quęrit supplicij morā. Denique Medea respondet quasi ex voto, & exorata. Omnia contrà sunt. Suspicor præposterè locatos versus, & dirigendos sic:

-*haud vltrà precor* MED. *Perfruere lento scelere. ne propera dolor; Morāque saltē supplicib. dona meis.* Ita enim malo, quàm *suppliciis*. Ista mēs. Optas, inquit, Medea, citò defungi hoc spectaculo? haud fiet. & cū irrisione, Ne propera mi dolor, & moram saltē indulge his qui tibi supplices.

1026. *Per alta vade spatia sublimi æthere.*

Codici meo, * *ætheris*. verè. Clausula autem hæc Ort.
diuina, *Testare nullos esse quà veheris deos?* vt mul- Ald.
ta in toto opere, cuius causa te Seneca magis Lugd.
magisque iure miramur. Transeo

Verſ.2. *Patris leuamen gnata, quam tanti eſt mihi*
Genuiſſe, vel ſic deſere infauſtum patrem.

Ald. Diſtingue & ſententiam acutã effice.* *Genuiſſe vel ſic.* Pronuncianda enim ea ἐμφατικώτερον & expreſſius, notãdo ſcilicet ſceleri in hac genitura. O nata, ait Oedipus, cuius tanta pietas, vt vel cum inceſtu genuiſſe eam mihi pretium ſit.

4. *In tecta quid deflectis errantem gradum?*

An in tecta & aulam reducebat patrem Antigona? minimè, tota narratio & rei ſeries refellunt. Occultum mendum: quod odoramur è Ort. Ald. Lugd. veteri, in quo eſt, *In rectum.* Omnino ſcribendum, *In rectâ,* id eſt, Quid me dirigis? rectâ & tutò ire iubes? melius cadam. Itaque ſtatim ſubiungit, *Permitte labi.*

38. *-Quid me gnata peſtifero tenes*
Amore vinctum?

Non placet, *vinctum.* Nec enim id queritur, amari ſe à gnata, ſed retineri in vita. Vellẽ, *viuũ.*

44. *--gnata genitorem vides?*
ANT. *Ego video, tandem ſpiritũ inimicum exue.*
OED. *Deſertor anime, fortis in partem tui.*

Mirum reſponſi frigus in tam calido Antigones amore. Alit ecce furorem patris, & fatetur ſe quoque videre, quod nec ille quidẽ videbat. Denique quid eſt, Inimicum ſpiritum exuere.

Tur-

Turbasse personas video, & Antigonā frustra insertam. Continenter legenda, *genitorē vides?* *Ego video. tandem spiritum inimicum exue Desertor anime.* Non tu, inquit, ô filia patrē meum vides? certè ego. Age anime, vita & spiritu tandem te priua, quem pater repetit.

47. *Mortemque totam recipe; quid segnis traho?*

Arenæ verbum, & allusum ad gladiatores. Tamen veteri est, *totam admitte.*

62. *Regem abnuentem, dirigam inuitum gradum.*

Veteri, *inuitum patrem.*

64. *Non obsto, sed præcedo. quouis vtere*
Duce è duobus, omnis eligitur via.

Tun' hæc capis? haud ego, fateor. Meo libro est, *quouis vertere.* legam & distinguam, --*quouis vertere Duce me, duobus omnibus eligitur via.* Age te & verte quò voles: sed non solus. In te vno, duo peribunt aut viuent.

78. *Sed flecte mentem, pectus antiquum aduoca,*
Victasque magno pectore ærumnas doma.

Displicet inamœna verbi repetitio, *Pectore* & *Pectus.* In meo manifestè alia vox fuit; sed ea erasa, *Pectore* impositum. An *robore?*

118 *Vbi torua rapidus ducebat Ismenos vada.*

Veteri est, * *ducat Ismenos,* malim etiam *torta,* Ald. quàm *torua.*

178. --*audias verum Oedipum.*

Scribe cum vet. *Oedipe.* Sese enim alloquitur: &

sequentia flagitant.

181 *Hac parte mortem perage, quà cœpit mori.*

Vet. *Cœpi mori* probe.

182. *Pauca ô parens miserande magnanime precor,*
Vt verba nata mente placata audias.

Magis ex decoro & vero scripta lectio, *miseranda magnanime.*

193. *Qui fata proculcauit, ac vita bona*
Proiecit, atque † abscessit, & casus suos
Onerauit: ipsi, ceu video, nullo est opus
Quare ipse mortem cupiat aut quare petat:
Vtrumque timidi est velle. contempsit mori
Qui concupiscit.

Mss. Lugd. Bat. *abscidit.*

Vtinam hic mihi tua mens Oedipe! dico, illa saga & diuina. Nã mirificè hæc turbata & implexa. Sententiam vtcumque video; verba pro sententia non video. Quid est *onerare casus suos?* quid illud, *ceu video, nullo est opus?* aut tenebræ, aut sordes. Sed & illic vitium, *mortem cupiat, aut petat.* Nónne enim hæc eadem? & tamē sequentia diuellunt: additurque, *Vtrumque timidi est velle.* Vbi ergo illud vtrumque? In toto non iuuo, in parte sic. Primùm lego, *atque abcidit.* ex meo veteri. Deinde pro, *cupiat*, velim *fugiat:* sententiæ impulsu. Postremum quà est, *Qui cōcupiscit*, scribendum affirmo, *Qui non cupiscit;* planè ex Antigones * mēte. Nónne hoc illa argutatur & persuasum it patri, neutrū viro forti facien-

† Etiã ex libri veteris.

faciendū, vt voueat mori vel vt fugiat? Itaque in quo
addit: ille verè contemnit mortem, qui nec cu- est,
pit. Sententia, quam sapientum manus firmat, *non*
& noster Seneca: *Non vult mori, qui optat. Deos concu-*
vitam roga & salutem, si mori placuit. Hic mortis piscit.
est fructus, optare desinere. Et reuera, nónne vides † Ort.
mollissimum atque impatientissimum quem-
que mortem optare? sed optare.

208. *-quid te ad infernas agit*
Sedes? quid ex his pellit, vt careas die?
Cares, vt altis nobilem muris domum
Patriamque fugias, patria tibi viuo perit.

Pulcherrimas sententiolas diuide & ordina. --*Quid ex his pellit? vt careas die? Cares. vt altis nobilem muris domum patriamque fugias? patria tibi viuo periit.* Diuisione vtitur, & membratim rogat ac concludit. Cur vis mori? quid te à superis locis pellit ad inferos? An vt diem non videas? non vides, sponte tua cæcus. Vti patriam fugias? iam es in ea nec es, viuum cadauer.

218. *Et dira fugio scelera, quæ feci nocens.*

Rescribe, *feci innocens.* Res ita est: fato, nō culpa, peccauit Oedipus: & supra scriptum, *dis quoque inuitis esse eum innocentem.*

230. *Quæ pars meorum criminum es, infelix pater.*

*V*ersus labascit: fulcio transiecta voce, *meorum es criminum.*

254. *Calidoque teneros transtulit ferro pedes.*

Ita ſanè & meus liber. ſed transferēdi verbum haud ſatis validum notandæ rei, *An tranſtulit?* an potiùs, *tranſiit?* Nā priſcis editionibus eſt, *tranſſuit*. quod ipſum non nemo defendat.

257. *Cruore ſæpe regio attractas alit.*

Ms. Vetus, * *tinctas alit.*

262. *-proh, loqui hymenæum pudet.*

Ort. Vno verbo, † *proloqui.*

313. *Hic Oedipus, Ægæa tranabit freta.*

Excuſari ſcio poſſe, à Græcanica terminatione. Tamen tutius verſui conſulā repetita voce, *Hic Oedipus, hic Ægæa.*

318. *Iubente te præbebit alitibus iecur,*
Iubente viuet.

Ort. Veterem librum cur non audiam? cui eſt, * *Iubente te vel viuet.* egregia emphaſi, & quaſi extremum malorū illi, vita. At verſus negat, nec continuari cum ſequenti poteſt. Quid mali? præſertim cùm Actus nouus ſequatur. Sanè etiam in Troade verſum abruptum & interciſum legeris, medio quidem Actu.

-ſponte diſſiluit ſua In media Priami regna,

nouus enim verſus excipit: *Quis Colchus, aut quis ſedis incertæ Scytha.* Hoc hic cenſe, & proximum verſum alterius Actus initio

--Regia ſtirpe edite.

audacter è libro noſtro exple, *exemplum ingens. regia ſtirpe edite.* Ita enim adiuuamus, cùm

in eo

in eo sit † *Exemplum ingens*. Hæc glossemata Ort.
non esse nec ad textus, nobis satis certum.

328. *Ego ille sum, qui † scelera committi vetem?* Bas.
Probè & verè. tamen veteri, *sceptra committi*: Par.
suo & probo item sensu. bella.

331. *-meorum facinorum exempla appetunt.*
Liber & versus volunt: *exempla facinorum appetunt*, statimque: *laudo & agnosco libens*.

336. Ioc. *Felix Agaue facinus horrendum manu.*
In his verbis initium est actus tertij, libro veteri: tu sequere, & continuatim lege ad Actum qui vulgò quartus.

366. *-misera non vltra suum*
Scelus hoc cucurrit. hoc leue est, quod sum nocēs:
Feci nocentes. hoc quoque etiamnum leue est,
Peperi nocentes.

Ingeniosa & mira miseriarũ exaggeratio, sed lego versu altero, *hac cucurrit*. deinde, *Feci nocentem*. Sententiæ valde consulo. quos enim alioquin Iocasta nocentes fecerit. At singulari numero si leges, ad Oedipum apposité referes: quem illa nocentem fecit, sacra mixtione. Causa corruptioni, quòd litteram elidi censebant non elidendam.

393. *Cursu citato miles hinc illinc ruit.*
Vetus, † *hinc atque hinc ruit.* Ort.

417. *Ecce ecce motos fletibus credas meis.* Ald.
Malo ex scripto, *Et ecce.* Lugd.

456. *Donato matrem pace. si placuit scelus,*
Maius peractum est: media se opponit parens.

Ort. Lugd. Omnino audiendus liber vetus, * *Maius paratum est*. Non postulat, sed flagitat hoc sētētia. Si pergitis, inquit Iocasta, & frater in fratrem ruit, non ea meta sceleri: maius superest. quia primū interficienda ego mater. Peti neuter vestrûm nisi per me potest, quæ obiicio mediam.

463. *Nunc alter aberit. ergo iam nunquam duos*
Nisi sic videbo?

Scripto abest τὸ *iam*. Mihi placeat. *ergo non vnquam*.

482. *Dum frater est armatus, armatus mane.*

Ort. Censores cur mutastis? fuit antea, * *frater exarmatur:* nimis bene. Interea dū frater ponit arma, inquit, tu retine. Ita non scriptus solùm liber, sed etiam editio vetus. cuius mihi copia fuit è diuite libraria CL. V. Francisci Nansij.

493. *--Hic ferrum abdidit*
Reclinis hasta, & arma defixa incubant.

Scribe, *incubat*. ad habitum Eteoclis, qui condito gladio & velut in pacem compositus incumbebat hastæ.

632. *--præmium incertum petit,*
Certum scelus.

Legendum *petis*. affatur ipsum Polynicem. Et priora valde laborant ab interpūctis, quæ dispone optimæ sententiæ bono. His mihi

salue

ſalue Thebai, haud paullo melior illa quæ vigilata per biſſenos annos. Prodi tu,

HERCVLES FVRENS.

Cui à me quoque pars ſanitatis.

Verſ. 12. *Ferâ comâ hinc exterret Orion deos.*

Comane tam formidoloſa, vt eam dij timeant? Vetus, *Ferá minax hinc terret.* cui valdè adhæreo, & capio canem qui venatori iſti adiūctus. An & *ferro minax*; nam certè gladium etiā ei attribuūt qui imagines nobis imaginati in cælō.

19 *Sed vetera ſerò querimur, vna me fera*
Thebana, nuribus ſparſa tellus impijs.

Addit liber meus vocem, * *vna me dira ac fera.* Mss. malè & præter verſum, niſi alterā deleas quod Ald. mihi videtur, & inducam τὸ *ſerò*. Additium eſt. Lugd.

33. *-ſuperat & creſcit malis.*

Veteri, *increſcit malis.*

44. *-nempe pro telis gerit*
Quæ timuit & quæ fudit. armatus venit.
Leone & Hydrâ,

Timórne in Herculem cadat? non ipſa Iuno dixerit, etſi hic dicit. Reponam, *Quæ domuit:* ſententia & heroë quidem illo volente.

68. *--robore expenſo tumet.*

Placet hoc præ veteri lectione, *robore experto.*

71. *Nec flexit humeros molis immenſæ labor.*

Meo libro, *molis inuiſa.* veriùs.

76. *Congredere, manibus ipſa iam lacera tuis,*

Quid

Quid tanta mandas odia?

Verba Iunonis ſeſe in Dium illum exſtimulātis. in quibus diſplicent *tanta odia.* An non melius, *tacita*? Quid opus, inquit, clàm & per alios nocere, laceſſere? Quin palàm amor & odium aperio iam ipſa.

94. *Quà mugit ingens montis oppoſiti ſpecus.*

Ort. Corrige è libro, * *Quam munit.*

Baſ. 119. *-ſtabo, & vt certo exeant*

Emiſſa neruo tela, librabo manum.

Vult dicere Iuno, ſe ſuaptè manu directuram tela Herculis in corpora liberorum. Itaque cum ſcripto ſcribo, *librabo manu.*

122. *Admittit illas genitor in cælum manus.*

Binos verſus hic adtexit noſter liber, & germaniſſimos quidem Senecæ:

Ort. † *Mouenda iam ſunt bella, clareſcit dies:*

Ortuque Titan lucidus croceo ſubit.

Ita enim claudit Iuno. Verborum & minarum ſatis eſt: arma expedio. quia vocat me ecce dies poſterior ex hiſce verſibus in vulgatis nullibi legitur. alter nō ſuo loco, ſuprà verſu nonageſimo inſertus. Tu illinc pelle, & huc compelle.

159. *Quibus eſt vita tranquilla quies;*

Et læta ſuo paruoque domus

Spes & in agris.

Turbine magno ſpes ſollicitæ

Vrbibus errant; trepidique metus.

Præcla-

Præclara gnome, nec temere mihi mutanda, cui vita hæc in agris vnicè placet & ex agris. At vetus tamen aliorsum trahit, qui scribit, *Spes iam magna*. Puto verè, si cum sequentibus adnectas: atque adeò versuum ordine moto. *Spes iam magnis vrbibus errant, trepidique metus: Turbine magno spes sollicita.* quæ repetitio sanè decora. facit ille ipse vetus, cui versus quem postposui totus abest, initio Chori malè adtextus, sed erronem huc reuoco.

171. *Aurâ tumidum voluit inani.*

Scriptus, * *tollit*. rectissimè. Ort.

188 *Certo veniunt ordine Parcæ.* Ald.

Idem, *tempore Parcæ.* Lugd.

213. *-sequitur apprimè statim* Bas.

Infesta Iuno.

Ego legam, *sequitur à primo statim*, id est, Iuno ab vitæ primordiis & ipsis carceribus insecuta Herculem. Itaque addit, *nunquid immunis fuit Infantis ætas?*

219. *-igneos serpentium.*

Oculos remisso pectore ac placido intuens.

Eho, an pectore quispiā intuetur? audi librum, *remisso lumine.*

237. *--abrupto obice*

Etiam ruenti fecit Oceano viam.

De Hercule, mare ad Gades aperiente. Sed probo veterem scripturam, *Latam ruenti.*

Adsis

270. *Adsis sospes & remees tuis,*

Meus codex, *remees precor.* & statim, *dispulsis manu.*

290. *Erumpererum terminos tecum afferens.*

Melius, *efferens:* ex libro. Supra: *Et quidquid atra nocte possessum latet, Emitte tecum.*

300. *-tibi frugum parens.*
Secreta reddam sacra.

Mss. Ad cererem, rectè. non malè item vetus; *frugum* † *potens.*

309. *O socia nostri sanguinis.*

Malè hic initium colloquij. superioribus vno textu iunge, auctore libro.

316. ME. *Prona est timori semper in peius fides.*

Sententia hæc Megaræ non conuenit. ablega ad Amphitruonem, inducta eius persona. Illa autem sequentia dicat, *Demersus ac defessus.* Alioqui turbela.

355. *Namque ipsa tristi vestis obtectu caput Velata.*

Vetus, *vestis obtentu.* vtrumuis elige.

362. *Si æterna semper odia mortales agant.*

Idem, *mortales gerant*, magis Latinè.

406. *Sed ille regno pro suo, vos improba*
Cupidinie acti.

Ald. Imò,* *nos improba.* Nam de se palàm id fatetur Lycus, & vt decuit tyrannum.

* Mss. Par. *nostrũ.* 410. *--Non vincet fidem*
Vis vlla * *nostra, moriar Alcide tua.*

Vetus,

Vetus, *Vis vlla, namque moriar.* † Ms.

438. *Quo patre genitus, cælitum* † *penetrat domos?* pene-

Longè melius in vet. *cælitum* * *sperat domos?* tret.

471. *Mitrâ ferocem barbarâ frontem premens?* * Ort.

Hoc ad Herculem vulgati libri referunt (nec malè, nam & mitra pressus Omphalæ seruiit) & Lyço tribuunt. At meus ad Bacchum, & Amphitruonis personę adiungit, hoc modo: AMP. *Mitra fer. b. f. premens, Non erubescit Bacchus,* &c. Et quis nescit mitram huius dei velut propriam, & mitratos eius cœtus?

528. *Monstris exagitet cæliferam manum.*

Non mutarem, nisi libri monitu, qui disertè, *teliferam.* Et sanè non manus Herculis propriè cælum tulit, sed sedit id eius humeris. At bene de telis.

576. *Et surdis resonat clariùs in locis.*

Post hunc versum iste inseritur libro veteri, *Deflent Eurydicen Threiciæ nurus:* planè appositè. qui alienissimo loco nobis legitur, versu post quarto. Tu ergo dispone.

623. *Verúmne cerno corpus? an fallor tua*
Deceptus vmbra?

Vetus & hunc versum suggerit, *Tencóne in auras editum, an vana fruor.* vter germanior, mihi non liquet.

676. *Vt sæpe puppes æstus inuitas rapit,*
Sic pronus agger vrget atque abditum chaos.

 elegan-

Eleganter, de prona ista ad inferos via. sed malène vetus, *pronus aër*: vt velit ab aëre & occulto vento quodam rapi nos ad atram sedem.

Mss. Par. Bas.

742. *Animoque parcit.*

Vetus, *animæque*, id est, vitæ ciuium.

769. *Hic onere vacuam littori puppim applicans.*
Repetebat vndas.

De Charonte, quasi retrorsum ierit viso Hercule. At meo libro, *Repetebat umbras.* quod verissimum censeo. Narrat eum vacuasse cymbam, narrat repcrisse nouum onus.

777. *Vtrimque Lethen latere titubato bibit.*

Noster, *Latere titubanti.*

779. *Lapithæque multo bella succensi mero.*

Vocula addenda è veteri, *multo in bella*, Res clamat.

789. *Adtollit hirtas angue vibrato comas,*
Missumque captat aure subiectâ sonum.

De Cerbero scribit, adsurgente ad Herculis aduentum. Sed emendem, *aure subrectâ*. Nónne canum id proprium, & arrigi aures videmus cùm sonum captant?

792. *-antro cedit incertus canis,*
Et vterque timuit.

Et meus, & olim editus, *antro sedit.* rectè. Non enim fugit, nec decuit Cerberum: sed assedit, ambiguus quietis an pugnæ.

813. *--& nitor*
Percussit oculos lucis ignota, oculos

Resumit animos victus.

Ego malim, *lucis ignota bono*, *Resumit animos.* hac mente. Postquam Cerberus supera attigit, & lucis dulcedo ac bonum obiecta oculis, luctatur, & negat vinci.

911. *-pinguis exsudet vapor.*

Vetus, *exundet.*

917. *Laremque regis qui aduena Tyrium colis.*

Idem. *Laremque regis aduena Tyrium colens.*

948. *-& ignes efflat, & rutilat, iubam Ceruice iactans.*

Leonem eiusque motus describit. lego, *& rutila iubam Ceruice iactat.*

991. *-quò se cæcus inuergit furor?*

Veteri, *cæcus impedit*. sed apparet ante fuisse, *impegit*. erasum est.

1018. *Renuo nouercam, sequere, da pœnas mihi.*

Fuit in meo, † *Teneo nouercā*. sed altera illa vox Par. supposita. Omnino furibūdus Hercules imaginat nouercā se tenere in vxore: eāq; interficit

1032. *Quò te ipse, genitor, obuium morti ingeris?*

Ferri potest, ex more quo senes omnes patres dicimus. Tamen cùm Thesei hæc verba, cur à veteri & veritate non stem, *teipse, senior?*

1221. *In seipse sæuit, HERC. dira Furiarum loca.*

Scriptus, *In seipse furit*. Versus labat: fulci, immissa littera, *ô dira.*

1256. *A me timetur. semper à me absentis pater.*

Quid vetus lectio sibi vult, *Nox timetur.* credo, *Nobis.*

1265. *Memoranda potiùs omnibus facta intuens,*
Vnius à te criminis veniam peto.

Minimè sis, & frigidè hoc petat senex. Lego, *veniam pete.* ad ipsum: scilicet Herculem, quem Amphitruo vult aspectu aliarum gloriarum, delere & deluere vnam hanc noxam. Herculem hunc, quà potui, adiuui: sequitur

OETÆVS.

14 *--omne cùm cesset malum*
Quod terra genuit, pontus, aër, inferi.

Concinniùs vetus, *omne concessit.*

28. *Quodcunque tellus genuit infestum, óccidit,*
Meaque fusum dextera, iratis deis
Non licuit esse: sic negat mundus feras,
Animum nouerca redde nunc gnato patrem,
Vel astra forti.

Agnosco scholā, & sētētiolas ibi natas. Tamē, quia subtiliora paulum, distinctione iuuemus. Ort. *óccidit, Meaq; fusū* † *est* (vocula hæc à libro no-
Lugd. stro) *dextera. iratis deis Non licuit esse.* * *si* (nō *sic*) *negat mundus feras, Animum nouerca: redde nunc,* &c. Quidquid monstrorum (gloriatur Hercules) vbique fuit, nos sustulimus deorum ira ad hæc tollenda nihil opus, & prçstiti eos quietos. Si mundus non vltrà feras mihi dat, si animū suum & beniuolentiam abnuit Iuno: quid

quid expecto? da filio adesse patri: natura iubet. da forti cælum: meritum iubet.

35. *Properet malū quodcūq;, dum terra Herculem*
Habet viditque. nam quis inuadet mala?

Beta languidius hoc postremum. addo robur, & lego, *inuidet*. Quis, inquit, ille qui labores & pugnas mihi inuideat? atqui has deposco.

40. *Me sensit Vrsæ frigidum † Scythicæ genus,* Ort.
Indusque Phœbo subditus, Cancro Libys. Scythia.

Offendor. nec rectè Septentrionales mihi dixerit, genus esse Scythicæ Vrsę. Crede mihi emendanti, *Me sensit Vrsæ frigidum Scythes genus, Indusque Phœbo subditus.* hoc verborum ordine & mente. Me sensit Scytha, Vrsæ subditus: me Indus, Phœbo: Afer, Cancro.

† Mss. *& vna sic tellus erit.*

50. *--Siculus Hesperium latus*
Tangat Pelorus, † vt vna iam tellus erat.

Intricata, inepta. Vetus, *Pelorus, vna iam tellus erit.* rectè. Legebam ego, *vna iam tellus eat.*

Par. *& vna iā tellus erit.*

103. *Astro timendum spectat Euboicum mare.*

Idem, *Austro.*

140. *-quà fugit*
Ismenos tenui flumine languidus.

Del-Rio. *vt vna cùm tellus erat.*

Qui conuenit rapidum & fugæ verbum huic languenti? Scriptus, * *fluit.*

151. *Nullis vulneribus peruia monstra sunt,*
Ferrum sensit hebes,

Nullus ingenij sol hæc illustret sine libro. An mon-

* Mss. Bas.

monſtra non peruia vulneribus? aliter iſte ipſe Hercules docuit. Bene meus, *peruia membra.* De ipſo heroë illo ſermo. quem tam rigidũ & durum ait, vt membra eius reſpuant lædi. Scribe & eodem auctore, *Ferrum ſentit.*

364, *-quota pars vulnere concidit?*
Pro fato patuit vultus iniquior,
Et viciſſe ſat eſt Herculeis minis.

Non ceperunt hæc acumina, & corruperunt. Scribe cum meo libro † *potuit*, non *patuit*; deinde: *Et vidiſſe ſat eſt Herculeas minas.* Hoc ait. Ea vis & virtus Herculis, vt vultus eius iratior, ſit pro fato: & vidiſſe eius minas, ſufficiat in mortem. Oculi & verba eius, telum. Hæc ſubtilia: ſed quò tam ſubtilia? Profectò, ſi inſpicis, tota hæc fabula præter ceteras argutatur, imò tumet, & cum Poëta, *-nubes & inania captat.*

Ort. Ald. Lugd. Baſ.

367. *Quo vaſtus Briareus, quo tumidus Gyges*
Supra Theßalicos conſtitit aggeres,
Hoc vultu riguit.

Quaſi velit eundem vultum fuiſſe gygis illius & Briarei. Non id mihi bonum. Veteri eſt, *Qui vaſtus:* itemque *qui tumidus*, quod retineo, & mox lego, *Hoc vultu rigeat:* in hunc ſenſum. Illi ipſi Briareus, & Gyges, qui cælum impugnarunt feroces, rigeſcant & pereant ab hoc vultu.

384 *-me vel Sipyli*
Flebile ſaxum figat, ſuperi

Vel.

Vel in Eridani ponite ripis.

Verus hic vetus: *saxũ fingite:* Superos Iole cõpellat. & me inquit, vel Sipylæum saxum facite vt Nioben, vel populum defigite ad Padum.

204. *-referam querulo*
Murmure questus, volucremque Iolem
Turba loquetur.

In meo, *Murmure casus.* &: * *Fama loquitur.* Mss.

219. *--proh sæpe dolor,*
Formaque mortem paritura mihi.

An dolor mortis causa Iolæ? nullus. Ego iam ex sententia emendaueram, *sæue decor,* vel, *scaue.* & reperiri ita in libro.

239. *Parumve claris noctibus sidus micat.*

Noster, *Purisve clarum.*

241. *--fœta vt armento, iacens.*
Sub rupe Tigris.

Peruersè mutatum, cùm in libris esset, *fœta vt Armenia.* Tu repone. Ort.

290. *--summe protector deûm* Ald.
Et clare Titan. Lugd.

Scribo diuisim, *proh rector deûm.* & statim † *Herculis coniux timentis.* non, *tumentis.*

320. * *(--saua, iamdudum faces*
Inteferentur.) vindicem tellus suum
Defendit omnis.

Verba nutricis dehortantis Deianiram à scelere, quod omnes hominũ gentes vindicabunt.

* Ignorãt ista verba omnes quotquot vidi,

Sed noster liber illustriùs ea & veriùs profert: *saxa iamdudum & faces.* Ea duo tela in populi seditione & aggressu. Virgilius: *Iamque faces & saxa volant.* Iste ipse Poëta, infrà: *Coite gentes, saxa & incensas faces Iaculetur orbis:* in hac ipsa morte Herculis vindicanda.

excep-tâ Fa-bricia-nâ edi-tione.

336. *- antè ab occasu dies*

Nascetur Indis: ante glacialem polum
Scythásve tepida Phœbus afficiet rota.

Nihil herebam: sed vetus me stitit, in quo *glacialis polus* scriptum. Ego verò lego & dispungo: *antè ab occasu dies Nascetur : Indos ante glacialis polus, Scythásve,* &c. Priùs, inquit, ab occasu ortus erit: priùs Indos glacialis polus tanget, aut Scythas Phœbi rota calidior.

345. *Ire, ire, ad umbras Herculis nuptam licet.*

Probissimè. At vetus, a *Herculi* b *iunctam* c *libet.*

353. *--quid casum times?*

Nubilosum dictum, & quasi hac mente quid times eam quæ iam cecidit? Tamen ambigo, ne *cassum* scripserit: id esset, quid frustra & in vanum times?

360. *Amat vel ipsam, quòd caret patrio lare.*

Vetus, *vel ipsum.* optimè. Hoc ipsum, inquit, amat in Iole, quod tu pellendo amori esse vis: nempe eius miserias.

363. NVT. *Hoc usitatum est Herculi, captas amat.*

Deleo personā Nutricis: & sermonē continuo.

a Mss. A. B. L. P. b Lug. Par. Sed Ald. Bas. *victã.* c Lug. *libet.*

DE I

379. DEI. *Hærere amantes post vagos ignes solent.*
NVT. *Famulámne & hostis præferet gnatam tibi?*

Iterum malè insita persona. Tu Deianirã tolle, & Nutricẽ substitue: cuius duo ij versus sunt.

385. *Deforme foliis aspicis truncis nemus.*

Apage, ineptè. nunquid Trunca folia? Vetus scriptus, & editus. * *Deforme solis*. Nihil in nemore, præter nudos truncos. Ort.

391. *Ætas citato senior eripuit gradu.*

Vt fluat sententia, scribe, *& rapuit*.

400. *-quo nimis quisque deos* Mss.
Orabat vllos: nuribus Argolicis fui Par.
Mensura voti. qua

Mens compâret, verba quæro. Meus, *quóve* Del-
mens quicquam deos. Nec hoc placat aures. Rio.

405. *Facibus suis me iungat Eurystheus licet.* quod.
Minus est, toros meruisse regnantis leue est.

In veteri, *toris caruisse regnantem leue est*. quod verissimũ credo. Tanti mihi Hercules coniux, inquit, vt contemnam regum præco nuptias: & leue mihi sit, regnare, sed carere his toris.

441. *Quē nec nouerca perimit, hunc perimes virum?*

Meus, *nouerca potuit* bene: In sequentibus personæ turbant: quas sic digero: *Perimes virum? Cælestis ira q.p.m. facit, Humana nullos.* NV. *Parce m. & time.* DEI. *contempsit o.i.q.m. prius. Libet ire in enses.*

447. *Cur sæua modicè statuis? vt passa es, dole.*
Legebam, *sæua immodicè.* ex sententia: quam
Mss. eãdem veriùs fortasse præfert liber, † *sæua modicis.* Id est: cur delictis modicis tam sæuam
Par. Lugd. pœnam statuis? ira & vindicta tua, sint pro culpa. Idem etiam liber: *vt læsa es.*

470. *-& cantu fugax,*
Sit deprehensum fulmen.
Optimè vetus, *Stet depreh.* teneatur & ligetur cantu, in ipso illo cursu.

472. *Medius coactus fugerit stellis dies.*
Ille idem, *ferueat stellis.*

498. *Est in remoto sedis egregia loco.*
Restitue eleganter ex meo, *remoto regia sedis loco.*

491. *-amoris pignus Herculei manet.*
Ort. Vetus, * *latet.*

Ald. 494. *Quà celsus astris inserit Pindus caput.*
Lugd. Idem, *Quà trepidus.*

499. *Vnoque turpis subdidit cornu caput.*
Idem, *turpe,* quod melius. & dicit eum caput subdidisse, turpe vno cornu.

502. *Euenus altum gurgitem in Pontum ferens.*
Nemo damnet; sed verior tamẽ sentẽtia subtiliorque elicitur è veteri, *gurgitem & pontum,* Causa nimirũ duplex Eueni aucti & alti, quòd & suas vndas ferebat, & pontum iam acceperat. scilicet per æstum.

Transi-

504. *Transire Nessus verticem solitus vagum,*
Pretium poposcit.

Audi veterem, *solitus vadis*. Planè id germanum est.

522. *Traditque nobis ungulâ insertam suâ.*

Melius, *ungula insertam sua.* atque ita liber.

526. *Hac docta Mycale Thessalas monuit nurus.*

Vetus, *docuit nurus.*

538. *Mentem per artus adeat, & tactus sinus*
Intret medullas.

Non conuenit *Sinus*. Veteri est, *tactus imas*, legam, *tactum intimas.*

558. *--Peribat flammas mei.*

Liber, *formam mei.*

556. *Nunc congregetur virus, vt vestis bibat.*

Emenda ex eodem, *Nunc congeratur*,

685. *Tenuit Latias Dædalus oras.*

In Latione fuit Dædalus? non nunc succurrit: etsi præfractè haud negem. veteri meo clarè alia vox fuit, sed inducta: An, *Italas*? Nam fuit In Italia sanè, id est, Magna Græcia, Cumis, & eo tractu.

703. *Fertur rapido regina gradu.*

Vetus, *Fertur medio*, quid verbi fuit? cogita.

706. *Vultus loquitur quodcunque negas.*

Idem, *quodcunque tegis.*

Thalamisque

718 *Thalamiſque demens intuli greſſum meis.*
Et hic neſcio quid aliud liber reponi ſuadet, *Thalamiſq; ingerẽs.* Sanè demẽtis vox incõgrua.

720. *-ſolibus virus ferum*
Flammiſq; Neſſus ſanguinem offendi arguit.
Non negabis quin coniectura noſtra magis ad
Ort. verum, † *ſanguinem oſtendi arcuit*. Nam Neſſus moriens præceperat, ne in lucem daret hoc virus. Suprà: *Hoc nulla lux aſpiciat, hoc tenebræ tegant Tantum remota.*

736. *Sic languet omne virus & perdit comam.*
Vetus, *comas.* ſed neutrum placet, & vulnerum plura in extremo hoc colloquio veſtigia.

739. *Et quidquid illa tabe contactum eſt, labat,*
Tumenſque tacita ſequitur, & quaſſat caput.
Quis ἀταξίαν non videat? An ad Tellurem hæc aptè referas? nunquam. nec illa ſanè tacita ſequi virus potuit, & caput quaſſare. Nugæ. Tu ſcito plagam hic eſſe, vel potiùs hiatum. Deeſt verſus aut alter, & hæc de Nutrice, opinor, dicũtur, quæ cũ filio ſuperueniebat mœſto, mœſta. Itaque παρασκευὴ eſt, vt ſolet, ad ſequẽtia.

746. DE. *Neſcio quod animus grãde præſagit malũ.*
Poſt hũc verſum liber meus duos iſtos inſerit:
Mss. * *Regina triumphi templa Iunonis pete, Hæc tibi*
Lugd. *patent delubra præcluſa omnia*. Quos meæ fidei crede germaniſſimos eſſe, & ab Hyllo pronũciari facito, cum leui emendatione: *Regna, tri-*

umpha,

umpha. Iam, inquit, licet exsultes, vicisti.i. pete templa, sacrifica, sed Iunoni tantũ; cuius odiis gratum tuum ministerium & instrumentũ Simile infrà in Choro? *Solaque obductis foribus deorum Templa secura pateant nouercæ*. Sequẽs autem versus, *Effare qui*: iterũ scilicet Deianiræ dãdus.

776. *Euboica tellus vertice immenso tumens*
Pulsatur omni parte. Phryxeum mare
Scindit Caphareus: seruit hoc Austro latus.
At qua niuosi patitur Aquilonis minas
Euripus vndas flectit instabiles vagus.

Eubœæ descriptio est, haud scio an exactè vera. Ait Capharei promõtorium ad Austrũ esse: mallem ad Ortum dixisset, & Geographi mecum. Item, Euripum ad Aquilonem. ille autem certissimò ad Occasum est. Quod legitur, *omni parte*: in veteri est, *omni latere*. inque eodem, *instabilis vagas*. & statim proximò versu, *Septẽque cursus voluit*.

801. *Sic ille gemitu sidera & pontum ferit.*
Et vasta Calpe sonuit, & voces Cyclas
Excepit omnis.

Scio, quod ad veritatẽ attinet, ἀνευθύνους εἶναι ποιητὰς, & tollere iis rem supra fidem licere: sed tamen cum modo & decoro. Quod autem hoc tam insolens mendacium, Herculis gemitum è Græcia producere ad Extremam Calpẽ? Nũquam ille scripsit, sed quod liber suggerit,

Chalcis.

Eleganter, de prona ista ad inferos via. sed malene vetus,* *pronus aër*: vt velit ab aëre & occulto vento quodam rapi nos ad atram sedem.

Mss. Par. Bas.

742. *Animoque parcit.*

Vetus, *animaque*, id est, vitæ ciuium.

769. *Hic onere vacuam littori puppim applicans. Repetebat vndas.*

De Charonte, quasi retrorsum ierit viso Hercule. At meo libro, *Repetebat vmbras.* quod verissimum censeo. Narrat eum vacuasse cymbam, narrat reperisse nouum onus.

777. *Vtrimque Lethen latere titubato bibit.*

Noster, *Latere titubanti.*

779. *Lapithæque multo bella succensi mero.*

Vocula addenda è veteri, *multo in bella*, Res clamat.

789. *Adtollit hirtas angue vibrato comas,*
Missumque captat aure subiectâ sonum.

De Cerbero scribit, adsurgente ad Herculis aduentum. Sed emendem, *aure subrectâ*. Nónne canum id proprium, & arrigi aures videmus cùm sonum captant?

792. *-antro cedit incertus canis,*
Et vterque timuit.

Et meus, & olim editus, *antro sedit*. rectè. Non enim fugit, nec decuit Cerberum: sed assedit, ambiguus quietis an pugnæ.

813. *--& nitor*
Percussit oculos lucis ignotæ, oculos

Resumit animos vinctus.

Ego malim, *lucis ignota bono*, *Resumit animos.* hac mente. Postquam Cerberus supera attigit, & lucis dulcedo ac bonum obiecta oculis, luctatur, & negat vinci.

911. *-pinguis exsudet vapor.*

Vetus, *exundet.*

917. *Laremque regis qui aduena Tyrium colis.*

Idem. *Laremque regis aduena Tyrium colens.*

948. *-& ignes efflat, & rutilat, iubam Ceruice iactans.*

Leonem eiusque motus describit. lego, *& rutila iubam Ceruice iactat.*

991. *-quò se cæcus inuergit furor?*

Veteri, *cæcus impedit.* sed apparet ante fuisse, *impegit.* erasum est.

1018. *Renuo nouercam, sequere, da pœnas mihi.*

Fuit in meo, † *Teneo nouercã.* sed altera illa vox suppolita. Omnino furibũdus Hercules imaginat nouercã se tenere in vxore: eãq; interficit Par.

1032. *Quò te ipse, genitor, obuium morti ingeris?*

Ferri potest, ex more quo senes omnes patres dicimus. Tamen cùm Thesei hæc verba, cur à veteri & veritate non stem, *teipse, senior?*

1221. *In seipse sæuit, HERC. dira Furiarum loca.*

Scriptus, *In seipse furit.* Versus labat: fulci, immissa littera, *ô dira.*

1256. *A me timetur. semper à me absentis pater.*

Quid vetus lectio sibi vult, *Nox timetur.* credo, *Nobis.*

1265. *Memoranda potiùs omnibus facta intuens,*
Vnius à te criminis veniam peto.

Minimè sis, & frigidè hoc petat senex. Lego, *veniam pete.* ad ipsum: scilicet Herculem, quem Amphitruo vult aspectu aliarum gloriarum, delere & deluere vnam hanc noxam. Herculem hunc, quà potui, adiuui: sequitur

OETÆVS.

14 *--omne cùm cesset malum*
Quod terra genuit, pontus, aër, inferi.

Concinniùs vetus, *omne concessit.*

28. *Quodcunque tellus genuit infestum, óccidit,*
Meaque fusum dextera, iratis deis
Non licuit esse: sic negat mundus feras,
Animum nouerca redde nunc gnato patrem,
Vel astra forti.

Agnosco scholã, & sẽtẽtiolas ibi natas. Tamẽ, quia subtiliora paulum, distinctione iuuemus. Ort. Lugd. *óccidit, Meaq; fusũ* † *est* (vocula hæc à libro nostro) *dextera. iratis deis Non licuit esse.* * *si* (nõ *sic*) *negat mundus feras, Animum nouerca: redde nunc,* &c. Quidquid monstrorum (gloriatur Hercules) vbique fuit, nos sustulimus deorum ira ad hæc tollenda nihil opus, & pręstiti eos quietos. Si mundus non vltrà feras mihi dat, si animũ suum & beniuolentiam abnuit Iuno:

quid

quid expecto? da filio adesse patri: natura iubet. da forti cælum: meritum iubet.

35. *Properet malũ quodcũq;, dum terra Herculem*
Habet viditque. nam quis inuadet mala?

Beta languidius hoc postremum. addo robur, & lego, *inuidet*. Quis, inquit, ille qui labores & pugnas mihi inuideat? atqui has deposco.

40. *Me sensit Vrsæ frigidum † Scythicæ genus,* Ort.
Indusque Phœbo subditus, Cancro Libys. Scythia.

Offendor. nec rectè Septentrionales mihi dixerit, genus esse Scythicæ Vrsę. Crede mihi emendanti, *Me sensit Vrsæ frigidum Scythes genus, Indusque Phœbo subditus.* hoc verborum ordine & mente. Me sensit Scytha, Vrsæ subditus: me Indus, Phœbo: Afer, Cancro.

† Mss. & *vna sic tellus erit.* Par. & *vna iã tellus erit.* Del-Rio. *vt vna cùm tellus erat.*

80. *--Siculus Hesperium latus*
Tangat Pelorus, † vt vna iam tellus erat.

Intricata, inepta. Vetus, *Pelorus, vna iam tellus erit.* rectè. Legebam ego, *vna iam tellus eat.*

103. *Astro timendum spectat Euboicum mare.*

Idem, *Austro.*

140. *-quà fugit*
Ismenos tenui flumine languidus.

Qui conuenit rapidum & fugæ verbum huic languenti? Scriptus, * *fluit.*

151. *Nullis vulneribus peruia monstra sunt,*
Ferrum sensit hebes,

Nullus ingenij sol hæc illustret sine libro. An * Mss. Baſ.

monstra non peruia vulneribus? aliter iste ipse Hercules docuit. Bene meus, *peruia membra.* De ipso heroë illo sermo. quem tam rigidū & durum ait, vt membra eius respuant lædi. Scribe & eodem auctore, *Ferrum sentit.*

264. *-quota pars vulnere concidit?*
Pro fato patuit vultus iniquior,
Et vicisse sat est Herculeis minis.

Non ceperunt hæc acumina, & corruperunt. Scribe cum meo libro † *potuit*, non *patuit*; deinde: *Et vidisse sat est Herculeas minas.* Hoc ait. Ea vis & virtus Herculis, vt vultus eius iratior, sit pro fato: & vidisse eius minas, sufficiat in mortem. Oculi & verba eius, telum. Hæc subtilia: sed quo tam subtilia? Profectò, si inspicis, tota hæc fabula præter ceteras argutatur, imò tumet, & cum Poëta, *-nubes & inania captat.*

Ort. Ald. Lugd. Bas.

267. *Quo vastus Briareus, quo tumidus Gyges*
Supra Thessalicos constitit aggeres,
Hoc vultu riguit.

Quasi velit eundem vultum fuisse gygis illius & Briarei. Non id mihi bonum. Veteri est, *Qui vastus*: itemque *qui tumidus*, quod retineo, & mox lego, *Hoc vultu rigeat*: in hunc sensum. Illi ipsi Briareus, & Gyges, qui cælum impugnarunt feroces, rigescant & pereant ab hoc vultu.

284. *-me vel Sipyli*
Flebile saxum figat, superi

Vel

Vel in Eridani ponite ripis.

Verus hic vetus: *saxū fingite:* Superos Iole cō-pellat. & me inquit, vel Sipylæum saxum facite vt Nioben, vel populum defigite ad Padum.

204. *-referam querulo*
Murmure questus, volucremque Iolem
Turba loquetur.

In meo, *Murmure casus.* &:* *Fama loquitur.* Mss.

219. *--proh sæpe dolor,*
Formaque mortem paritura mihi.

An dolor mortis causa Iolæ? nullus. Ego iam ex sententia emendaueram, *sæue decor,* vel, *scæue.* & reperiri ita in libro.

239. *Parumve claris noctibus sidus micat.*

Noster, *Purisve clarum.*

241. *--fœta vt armento, iacens.*
Sub rupe Tigris.

Peruersè mutatum, cùm in libris esset, *fœta vt Armenia.* Tu repone. Ort. Ald. Lugd.

290. *--summe protector deûm*
Et clare Titan.

Scribo diuisim, *proh rector deûm.* & statim † *Herculis coniux timentis.* non, *tumentis.* * Igno rāt ista verba omnes quotquot vidi,

320. * (*--sæua, iamdudum faces*
In te ferentur.) *vindicem tellus suum*
Defendit omnis.

Verba nutricis dehortantis Deianiram à scelere, quod omnes hominū gentes vindicabunt.

exceptâ Fabricianâ editione.

Sed noster liber illustriùs ea & veriùs profert: *saxa iamdudum & faces.* Ea duo tela in populi seditione & aggressu. Virgilius: *Iamque faces & saxa volant.* Iste ipse Poëta, infrà: *Coite gentes, saxa & incensas faces Iaculetur orbis:* in hac ipsa morte Herculis vindicanda.

336. *- antè ab occasu dies*
Nascetur Indis: ante glacialem polum
Scytháſve tepida Phœbus afficiet rota.

Nihil hęrebam: sed vetus me stitit, in quo *glacialis polus* scriptum. Ego verò lego & dispungo: *antè ab occasu dies Nascetur : Indos ante glacialis polus, Scytháſve,* &c. Priùs, inquit, ab occasu ortus erit: priùs Indos glacialis polus tanget, aut Scythas Phæbi rota calidior.

345. *Ire, ire, ad umbras Herculis nuptam licet.*

a Mss. A. B. L. P. b Lug. Par. Sed Ald. Bas. *victã.* c Lug. *libet.*

Probissimè. At vetus, a *Herculi* b *iunctam* c *libet.*

353. *--quid caſum times?*

Nubilosum dictum, & quasi hac mente quid times eam quæ iam cecidit? Tamen ambigo, ne *cassum* scripserit: id esset, quid frustra & in vanum times?

360. *Amat vel ipsam, quòd caret patrio lare.*

Vetus, *vel ipsum.* optimè. Hoc ipsum, inquit, amat in Iole, quod tu pellendo amori esse vis: nempe eius miserias.

363. NVT. *Hoc usitatum est Herculi, captas amat.*

Deleo personã Nutricis: & sermonẽ continuo.

DEI

379. DEI. *Hærere amantes post vagos ignes solent.*
NVT. *Famulámne & hostis præferet gnatam tibi?*

Iterum malè insita persona. Tu Deianirā tolle, & Nutricē substitue: cuius duo ij versus sunt.

385. *Deforme foliis aspicis truncis nemus.*

Apage, ineptè. nunquid Trunca folia? Vetus scriptus, & editus.* *Deforme solis*. Nihil in ne- Ort. more, præter nudos truncos.

391. *Ætas citato senior eripuit gradu.*

Vt fluat sententia, scribe, *& rapuit*.

400. *-quo nimis quisque deos* Mss.
Orabat ullos: nuribus Argolicis fui Par.
Mensura voti. qua

Mens compâret, verba quæro. Meus, *quóve* Del-
mens quicquam deos. Nec hoc placat aures. Rio.

405. *Facibus suis me iungat Eurystheus licet.* quod.
Minus est, toros meruisse regnantis leue est.

In veteri, *toris caruisse regnantem leue est*. quod verissimū credo. Tanti mihi Hercules coniux, inquit, vt contemnam regum præ eo nuptias: & leue mihi sit, regnare, sed carere his toris.

441. *Quē nec nouerca perimit, hunc perimes virum?*
Meus, *nouerca potuit* bene: In sequentibus personæ turbant: quas sic digero: *Perimes virum? Cælestis ira q.p.m. facit, Humana nullos.* NV. *Parce m. & time.* DEI. *contempsit o.i.q.m. prius. Libet ire in enses.*

447. *Cur saeua modicè statuis? vt passa es, dole.*
Legebam, *saua immodicè.* ex sententia: quam
Mss. eādem veriùs fortasse præfert liber, † *saua mo-*
Par. *dicis.* Id est: cur delictis modicis tam sæuam
Lugd. pœnam statuis? ira & vindicta tua, sint pro cul-
pa. Idem etiam liber: *vt lasa es.*

470. *--& cantu fugax,*
Sit deprehensum fulmen.

Optimè vetus, *Stet depreh.* teneatur & ligetur cantu, in ipso illo cursu.

472. *Medius coactus fugerit stellis dies.*
Ille idem, *ferueat stellis.*

498. *Est in remoto sedis egregia loco.*
Restitue eleganter ex meo, *remoto regia sedis loco.*

491. *-amoris pignus Herculei manet.*
Ort. Vetus, * *latet.*
Ald. 494. *Quà celsus astris inserit Pindus caput.*
Lugd. Idem, *Quà trepidus.*

499. *Vnoque turpis subdidit cornu caput.*
Idem, *turpe*, quod melius. & dicit eum caput subdidisse, turpe vno cornu.

502. *Euenus altum gurgitem in Pontum ferens.*
Nemo damnet; sed verior tamē sententia subtiliorque elicitur è veteri, *gurgitem & pontum*, Causa nimirū duplex Eueni aucti & alti, quòd & suas vndas ferebat, & pontum iam acceperat, scilicet per æstum.

Transi-

504. *Transire Nessus verticem solitus vagum,*
Pretium poposcit.

Audi veterem, *solitus vadis*. Planè id germanum est.

522. *Traditque nobis ungulâ insertam suâ.*

Melius, *ungulæ insertam suæ.* atque ita liber.

526. *Hæc docta Mycale Thessalas monuit nurus.*

Vetus, *docuit nurus.*

538. *Mentem per artus adeat, & tactus sinus*
Intret medullas.

Non conuenit *Sinus*. Veteri est, *tactus imas*, legam, *tactum intimas*.

558. *--Peribat flammas mei.*

Liber, *formam mei.*

556. *Nunc congregetur virus, vt vestis bibat.*

Emenda ex eodem, *Nunc congeratur*.

685. *Tenuit Latias Dædalus oras.*

In Latione fuit Dædalus? non nunc succurrit: etsi præfractè haud negem. veteri meo clarè alia vox fuit, sed inducta: An, *Italas*? Nam fuit In Italia sanè, id est, Magna Græcia, Cumis, & eo tractu.

703. *Fertur rapido regina gradu.*

Vetus, *Fertur medio*, quid verbi fuit? cogita.

706. *Vultus loquitur quodcunque negas.*

Idem, *quodcunque tegis.*

Thalamisque

umpha. Iam, inquit, licet exſultes, viciſti. i. pete templa, ſacrifica, ſed Iunoni tantū; cuius odiis gratum tuum miniſterium & inſtrumentū Simile infrà in Choro? *Solaque obductis foribus deorum Templa ſecura pateant nouercæ*. Sequēs autem verſus, *Effare qui*: iterū ſcilicet Deianiræ dādus.

776. *Euboica tellus vertice immenſo tumens*
Pulſatur omni parte. Phryxeum mare
Scindit Caphareus: ſeruit hoc Auſtro latus.
At qua niuoſi patitur Aquilonis minas
Euripus vndas flectit inſtabiles vagus.

Eubœæ deſcriptio eſt, haud ſcio an exactè vera. Ait Capharei promōtorium ad Auſtrū eſſe: mallem ad Ortum dixiſſet, & Geographi mecum. Item, Euripum ad Aquilonem. ille autem certiſſimò ad Occaſum eſt. Quod legitur, *omni parte*: in veteri eſt, *omni latere*. inque eodem, *inſtabilis vagas*. & ſtatim proximò verſu, *Septēque curſus voluit*.

801. *Sic ille gemitu ſidera & pontum ferit.*
Et vaſta Calpe ſonuit, & voces Cyclas
Excepit omnis.

Scio, quod ad veritatē attinet, ἀνευθύνους εἶναι ποιητὰς, & tollere iis rem ſupra fidem licere: ſed tamen cum modo & decoro. Quod autem hòc tam inſolens mendacium, Herculis gemitum è Græcia producere ad Extremam Calpē? Nūquam ille ſcripſit, ſed quod liber ſuggerit,

Chalcis.

DE. *Quid anime cessas? quid stupes factũ scelus.* Prior versus Hyllo tribuitur, malè, tu Deianiræ, & scribe. DII. *Destituit animus.* continenter cum sequenti. Nam illa ad hanc miseriarum narrationem animo linquitur, mox sese exstimulat & armat in suam necem. Sed malim & altero versu legi: *quid stupes? factum est scelus.*

847. *tam leuis pœnas manus*
Tantas reposcit?

Præter Deianiræ mentem ista: quæ vult pœnam hanc leuem videri tanto admisso. Melius, *Leues pœnas manus Tantis reposcit*: siue, *reponit.* Tantis, intellige criminibus.

855. *--perdidi erepto Hercule*
Et ipsa populos.

Ferre possem, nisi liber præluceret ad subtilius dictum: *Perdidi sola Herculem.* quod rectum, si tamen legis in sequenti Hemistichio, *Et ipse:* non, *ipsa.* Acutè ad augendũ facinus suum dicit misera: Ego Herculẽ perdidi, ille terrarũ orbẽ. qui scilicet morte eius, pręda iã feris & tyrãnis.

857. *Coniugem Alcida necem*
Optare pudeat: hoc erit votum, manus
A me petatur, occupa ferrum ocius.
Cur? deme ferrũ. quidquid in mortẽ trahit
Telum est abundè.

Hic quoque argutiolæ pereunt, à me imò à libro subleuãdæ. Ille scribit, *hæc erit voto man⁹.*

optimè,

optimè. Cur necem aliunde, inquit, petā? dabit hæc manus, & expleuerit votū. a me eā capiā. Scribe etiam, † *Cur deinde ferrum? quidquid*, &c.
Ort. Cur autem ferrū peto? inquit. rupes, saxum, &
Ms. quidquid mortem dare potest, mihi pro ferro.
Ald. 895. *Vinci Hercules non potuit, hinc cœpit mori.*
Par. Sanè acutior, quidquid reiiciant, & Poëta no-
Lugd. stro dignior lectio vetus, * *cùm potuit.* Dixerat
Bas. nutrix, Viuit etiam ô Deianira tuus Hercules. Subiicit ista, At cùm inuicta illa virtus vinci potuit (quod veneno meo factum: cui ille non resistit) potuit, imò cœpit iam mori quasi velit, viuum illum vinci non posse: & hoc argumentum mortui aut certè morituri, quòd victus.

199. *Si te ipsa damnas, scelere te misera arguis.*
Librum audi: *sceleris te miseram.*

906. *Lernæa flectens tela furibunda manu.*
Sagittas Herculeas intelligit, quas misit in natos, tinctas Lernæa peste. Huic rei non cōuenit flectendi verbum, quod damnat Codex, & reponit, *figēs*. Sanè figi & defigi sagittas in corporibus scimus.

912. *Fraudem placet punire.*
Vetus, *Placet scelus punire.* & inuidiosis his verbis factum suum semper exauget Deianira.

916. *Immensa pestis coniugis membra abstulit.*
Potiùs, *Immersa.*

930. DE. *Quicunque misero fortè dissuadet mori,*
Crudelis

Crudelis ille est. interim pœna est mori.
NVT. *Sed sæpe donũ in pluribus venia fuit,*
Defende saltem dexteram infelix tuam,
Fraudisque facinus esse, non nuptæ scias.

Tenebras tibi has illumino, face distinctionũ. Vide, *Crudelis ille est.* NVT. *interim pena est mori.* DEI. *Sed sæpe donum*. NVT. *in pluribus venia fuit*. Extremo etiam versu lego cum libro, *sciat:* vt ad Herculem referas.

945. *Meamque fallax vnda decipiat sitim.*

Vetus, *deludat sitim:*

950. *-recipe me comitem tui*
Phasiaca coniux, peior hac, peior tuâ
Vtraque dextra es, scelere seu mater nocens,
Seu dira sors est, adde me comitem tuis.

Litterula mihi dux ad veri latebras. Nam veteri est, *tuo*, non *tuâ*. Totum locum lego & interpungo : *peior tuo Vtroque dextra est scelere, seu.* optima ista mente: O Medea, cape me tibi comitem. nam & ego manus inquinaui: atq; adeò turpiùs, quàm tu vtroque illo parricidio, vel cùm fratrem interfecisti, vel cùm natos,

974. *Virtúsne superest aliqua? Sarmatica & manus*
Intendere arcum tela missurum valet?
Non arma cessent, teq; languenti manu
Non audit arcus, si potest telum dare
Animosa coniux, dexteram exspecto tuam.

Legi hęc scio. nó intelligi, hoc quoq; scio. Quæ

hæc Sarmatica manus? cur Herculi attributa? quiáne vſus ea inter Sarmatas? ſomnia. Veteri eſt, *& armata manus*. Tu ſcribe, *armata*: & ſtatim, *valent*. Eodem auctore corrige, *An arma ceſſant t. l. m. Non audit arcus?* Iam illa indubiè ſic legenda: *ſi potes latum dare Animoſe coniux*. Nam hoc clamat impos ſui mulier: Tua manu ô marite mori iuuat, ſi vires tibi ad dandam mortẽ. Dextera mea vti differo, dum tuã exſpecto.

998. *Ita nulla peragas iuſſa, nec peragens mala.*
Erres per orbem

Hyllũ alloquitur, & deprecatur ab eo labores ac miſerias patris. Commodius ergo veteri, *nec frangens mala*.

1016. *--ſed quid hoc? tellus labat,*
Et aula tectis crepuit, excesſit minax
Vnde iſte cœtus?

Liber, *excuſſis minax*. placet, ſi cuncta ſic mutes. *tectis crepuit excuſſis. minax Vnde iſte cœtus?*

1026. *Peracta iam pars matris eſt, ſtatuit mori,*
Nunc noſtra ſupereſt, mortis auferre impetũ.
O miſera pietas, ſi mori matrem vetas,
Patri es ſceleſtus.

Melius fuerit, certè clarius, *Nunc noſtra ſupereſt. mortis aufero impetum?* Hyllus enim animi inconſtans hæc dicit, & quid ago? inquit, prohibeo matrem mori? in patrem pecco. quem illa interfecit ideoque mori meruit.

Tan-

1034. *Tangens Threiciam chelym.*

Vetus, *Pieriam*, probè.

1039. *Oblitusque sequi fugas*
Amisit liquor impetum.

Credo, *fugax*. Distinctiuncula iuua.

1049. *Abrupit scopulos Athos,*
Et iuxta Rhodope stetit.

Imò, *Rhodopen*. Nam sub ipsa Rhodope cecinisse Orphea vult: ad quam scilicet Athos accesserit. Atque ita liber.

1063. *Manes commonitos adit.*

Idem, *Manes cum tacitos*. nec aliter sententiam vllam feceris: *Adit* autem accipe quasi Adiit, vt suprà monui.

1125. *Quis tantum capiet † nefas* Ort. *nefas*
Fati? quis superis locus?

Adsentior libens meo Codici, *Fratrum* scribenti, non *Fati*. Hoc ait, quis trium fratrum, inter quos diuisus orbis, vnus capiet omnia, cùm vnum erunt omnia? Scis de Ioue, Neptuno, Dite quibus trinum imperium, trino elemẽto. *Fatum*.

1154. *--atrâ nube inhorrescat polus.*
Obsta nouerca, nunc pater cæcum chaos
Reddi decebat.

Scribo, * *nouercæ*. Precatur Hercules lucem & solem eripi, & nubium velum intendi, ne Iuno videat & triumphet in Hercule moriente. * Mss. Pal.

1164. *Cùm penè trepidis excidit Titan equis.*

Bonum hoc, bonum: sed an germanum? N
gat liber, qui præfert, *Cùm penè lassis*. Scriba
lapsis, metu videlicet visi Cerberi vult succ
disse Solares equos.

1173. *Nullum malum prosternit: impendo mal*
In nulla vitam facta.

Elegantiùs liber: *impendo, hei mihi, In nulla*
Quam eādem eiulationem repono versu i
1182. *-cadere potuissem mihi Iunonis odio.*
Lego inquam, *hei mei.*

1191. *Adhuc ferebas esse te Alcidæ parem.*
Cùm nexum sententiæ considero, suadeor
gere, *Adhuc fremebas.*

1201. *Vbique me mors fugit, vt leto inclito*
Fortis carerem.

Audio te, quisquis es, bone boni libri scrip
telo inclita mortis carerem.

1219. *Eheu quis intus scorpius, quis feruidâ*
Plaga reuersus cancer infixus meas
Vrit medullas?

Quanto ille idem melius? *Heu qualis intus*
feruidâ Plagâ reuulsus. Vult scilicet vi abla
& dereptum è cælo in suam pestem.

1226. *-abstulit costis iecur.*
Aliquoties iam antè Iecur nominatum: ve
mè liber, *latus*. In costis ipsis, inquit, ade
nec iam comparêret latus.

1238. *Astris ab ipsis detulit Stymphalidas.*

Scrip

Scriptum, *depulit.*

1246. *--ô vires priùs In me sepultæ .*

Vetus, *vbi vires.* Distinguam, *vbi vires priùs In me? sepultæ.*

1261. *Quæcunque pestis sæua, quæcunque effera es, Palàm timeres.*

In libro, *pestis siue.* cócinno ex hoc reliqua, *siue quæcunque es fera.* Ambigit an pestem hanc dicat, an feram aliquam intra se latentem.

1276. *Flentem, gementem, summe protector poli, Me terra vidit.*

Rectum est, *proh rector.* atque ita liber.

1286. *Fletum * virtus sæpe resoluit.*

Valdè fallor, aut ex reipsa & sequenti imagine, legendũ: *resorbet.* Comprimit virtus lacrymas, & iam labentes tantũ non deuorat & absorbet.

* Ms. Baf. *luctus.*

1303. *Giganta, crede, non minus verum mihi Asserere potui: dum patrem verum puto, Cælo peperci.*

Reformo in alium & pulchriorem sententiæ habitum ex Codice nostro, in quo *cælum*, pro *verum.* Optimè. Distinguo, *Giganta crede, non minus cælum mihi asserere potui.* Nempe Hercules doloris impotens Iouem inuocat vt se fulminet. Quidni? inquit? olim gigãtibus fecisti: crede & me vnum ex illis. Viribus certè nõ inferior, potui & cælum perfringere: nisi pepercissem, ob te patrem. Hæc præalta & tumida:

quis neget? ſed nimirum eiuſmodi complura in hac Tragœdia φυσήματα καὶ μολγεί.

1334. *Adhuc malis feriſque ſuppoſitus fores,*
Si me tuliſſes, vindicem veſtrum malis excipite.

Scribe, *Ni me tuliſſes.* & ſtatim, *Eripite.*

1347. *-ſed umbra ſimile neſcio quid mei*
Agnoſce mater.

Nec damnes ſcriptũ, *vmbrã & vile neſcio quid.*

1363. *--quæ plaga inferni poli*
Vetans flagranti currere in Zona diem?

Dici de polo poſſit nobis depreſſo & min⁹ ſublimi, ſtultè. Aſsẽtiamur libro, *plaga ignifera poli.*

1384. *--qui Thracios fluctus Athos*
Frangit, Tonantis fulmen excipiens Iouis.

Spurium hoc & ſpurcum depurat liber, *Frãgit, Iouiſque fulmen excipiens minas.* ſi tamen iuues & corrigas, *Mimas.* qui mons inter eximios, & ſæpe huic noſtro aliiſque dictus.

1404. *-ille nimius impulſus dolor.*

Vetus, *impuſſans dolor.* Credo, *impulſans.*

1429. *miſeraque nato ſimilis Alcmene nepos.*

Ort. Imò * *fato ſimilis.* quod & vetus editio habet: quam (ignoſcite & tamen agnoſcite Critici) millies deprauaſtis.

1439. *Video nitentem regiam clari ætheris.*

Herculis alucinantis verba, & propinqua morte, cœlum ſomniantis. Sed vetus, *Video intenſam.*

ex

ex quo lego: *Videóne tersam.*

1443. *--ora Phœbeus modò*

Afflabat axis, tam propè à letho fui.

In eodem suo delirio hæc enunciat, & eidem rei. Itaque optimè liber: *tã propè à cælo fui.* Hem, inquit, vbi ego nunc? iterum in terris? paullo antè iuxta Phœbum.

1490. *Est clara, captas inter incultas genus*

Regumque referens, Euryto virgo edita.

Profert hæc ad Hyllũ Hercules, cui tradit sũã Iolẽ. Veteri est, †*incultũ*, nõ *incultas*. Ex eo ego, Ortu inclytam genus. &, *Regnũq;* potiùs quàm *Regum*.

1493. *Victor cruentus abstuli patrio lare.*

Liber, *patriam, lares.* bene.

1508. *-parce iam lacrymis meis.*

Idem, *lacrimis, parens.* quod certè verum.

1510. *Quid tale Iuno peperit, ætherium gerens*

Sceptrum & Tonanti nupta?

Ille ipse, *Quid tale genuit, peperit.* omisso Iunonis nomine: quam hic designari saltem videatur elegantius.

1532. *Quando, proh Titan, vbi, quóve summo*

Herculem in terris alium sequêris?

Scriptura palàm melior, *vbi, quo sub axe?*

1559. *Æacumque inter geminosque Cretas*

Fata discernens. fieri tyranni.

Parcite ô dites, inhibete dextras.

Etiam hic: *Fata discernens, ferios tyrannos*, Ponit Her-

Herculē apud inferos quartū iudicē futurum, & qui propriè, vt olim viuus, puniat tyrannos.

1590. *Non duces sauos miseranda tellus*
Habeat, nec vlla dominetur aulâ,
Qui potest solum decus esse regni*
Semper intensum tenuisse ferrum.

*Mss. *putent.*

Versus alter nónne clarè labat? Erige, *Horreat, nullá.* Nam Sapphici sunt, puri, puti. Lege etiã connexè. *aula Cuipotest:* item, *impensum*, è libro, non *intensum.* Sensum hunc effice. Nusquam imperet, cui solum decus sceptri est, occupatum semper habuisse ferrum.

1596. a *Ecquid hoc? mundus sonat.*

Vetus, b *Heu, quid hoc?* Quem audi, & me scribentem, *tonat.* Mundus enim huic poëtę (nec sine exemplo) ferè semper Cælum.

a Ald. Lugd. *En quid.* b Ort.

1624. *-Chaonis quondam loquax*
Stat lata vasti quercus.

Non nego. tota hæc descriptio exstructi rogi molesta, odiosa. quid facias? aut ne lege, aut corrige: *Stat vasta latè,* traiectu verborum.

1631. *--tunc cadens lenta mora*
Duxit ruinam.

Reperio in scripto, *cadens latam sui*

1653. *Victure felix, has enim nunquam irritas*
Mittes in hostes.

Verba, quîs Hercules sagittas porrigit Philoctetæ. Ea in libro meliora: *Virtute felix iuuenis,*

has

has nunquam.

1722. *--est nostros manus*

Quæ tendat arcus.

Scribe & σκωμματικῶς pronuncia, *en nostros.*

1726. *Rogat ecce iam me genitor.*

Decorúmne Iupiter Roget? Negat ratio, & liber qui habet, *Vocat.*

1733. *Tantum ingemiscit ignis ad durum iecur.*

Concinnius feceris, *ignis: ah durum iecur?*

1748. *--cumque iam forti datum*

Leto satis pensauit, igniferas trabes

Hinc inde traxit, nimia quas flāma occupat

Totasque in ignem vertit.

Scribe, *minima quas flamma.* Nam hoc vult lōga & affectatissima narratiuncula, Herculem postquam probauit satis parē se dolori & cuicumque ferendo letho, trabes rogi corripuisse & ad se traxisse, quę minimum etiam vstæ, scilicet vt totus toto rogo iam perureretur.

1756. *--sed quid hoc? mœstam intuor*

Sinu gerentem reliquias magni Herculis,

Crinemque iactans squallidum Alcmene gemit.

E veteri legas, *sed quid hanc mœstam intuor Sinu gerentem?* & *Cinerem,* non *Crinem.* Quod planè verum reor, si rescribas in fine *gerit.*

1763. *Hic tumulus ille est. ecce vix totam Hercules*

Compleuit vrnam.

Acue sententiam, & lege. *illi est.*

1821. *Hic pax cruento rege prostrato data est,*
Vbi enim negata?

Illustriora hæc facio: *Vbi ei negata est*. sine interrogatione, & vocula addita è libro. Sẽsus, Hic Thraciæ vniuersæ pax est data, postquã Diomedi vni negata est: quem interemit.

1870. *Ille Tyrannus iussit Stygias*
Penetrare domos, populisque mandans
Ponere ferrum.

† Ort. * Lug. Chorus in laudem Herculis pronũciat. Scribo autem, † *tyrannos*, Deinde * *populisq; madẽs*: egregia & vera correctione. Nã vulgatũ illud versus abnuit, & structura dictionum. Mens est, Herculẽ Tyrannos misisse ad inferos, & tinctũ cruore populorum ferrum iussisse deponere.

1897. --*Flete Alciden*
Quòd non stabulis vescitur infans.

Ort. Ego tibi adfirmo scribendum, * *nascitur infans*. Flete, inquit, Herculem, cui deberis, quòd nõ nascuntur vobis pueri, futuri pabulum equis.

1922. *Teque in primo limine Ditis*
Monstra morantur.

Mss. Par. Nihil hic mõstra valẽt. lege cum libro, † *Fata*.

1271. *Proinde luctus pone, quos gnato pater*
Genetrix inerti.

Legam, *gnato paret*. Vetus autem *Meretrix* suggerit, pro *Genetrix*: nec video qui approbem.

1982. *Et numen, & te mundus æternus tenet.*

Mundus,

mundus, id est cælum: Tamen liber, *te numen æternum.* haud improbè. Sequenti versu velim, *Io triumphe* Et vsurpo libens, post longam cum vitiis in hac Fabula pugnã. quæ ipsa (vno verbo dicam) vitiũ: nec in vllo scripto manifestius φρύαγμα & ὄγκος. Pergo

AD THYESTEN.

Quæ fabula bona, & in manibus est minùs maculosa. Eo hic ego breuior.

Vers. 1. *Quis me furor nũc sede ab infausta extrahit?* Tantali verba emergentis ab inferis, sed cum occulta labe. Téne furor extrahit? nullus, sed Furia ipsa, Megæra. Assentiamur igitur meo libro, *Quis me inferorum sede ab infausta.*

9. *Aut pœna Tityi, semper accrescens iecur*
Visceribus atras pascit effossis aues?

Ille ipse hic hemistichio auctior: *Aut pœna Tityi quis specu vasto patẽs.* & subiungit deinde, *Semper accrescẽs iecur.* defectúsne est an illa ab adtextu?

54. *Ornetur altum culmen, & lauro fores.*

Leue est: sed nota fide libri, qui præfert *altum columen.* Ald. Lugd.

59. *Ecquando tollet ignibus iam subditis*
Spumante aheno? membra per partes eant.

Melius distinxeris: *Spumante aheno membra?*

93. *--moneo, ne sacrâ manus*
Violata cæde, néve furiali malo
Aspergat aras.

Impe-

Imperãdi formula ſcribe, *Violate*, itẽq; *Aſpergite*

105. --*iam tuo mœſte pede*
Terra grauantur.

Elegantior lectiõ ſcripta: *tuum mœſta pedem.*

170. --*ſtat miſer obuios*
Fluctus ore vocans.

De Tantali exſtincta ſiti. cui verbum aptius præfert codex, *ore petens*. Nã captat ſanè identidem, non ſolùm aduocat laticem.

228. *Aurata reges ſceptra Tantalici gerunt,*

Vetus, *Tantali*: ego, *Tantalei.*

237. *Pars nulla noſtri tuta ab inſidiis vacat.*

Idem, *Pars nulla generis tuta.*

300. *Maliſque feſſos grauibus & faciles capi*
Preces mouebunt.

Quem cur non & hic audiam? *Prece cõmouebo.*

329. -*multa turbatus ſolet*
Detegere vultus.--

Vetus: *multa ſed trepidus ſolet*, Vtrumuis rectum.

387. *Rex eſt qui metuit nihil.*

Ex manuſcripto & meo & Fabricij verſiculus addendus, *Rex eſt quique cupit nihil.* Cur autem eum deleant? plenitudo ſententiæ poſtulat. nec aliter verè hoc regnum conſtat. niſi duplicem affectum adimas, Spem & Metum.

441. *Pater poteſt regnare*: THY. *cùm poſſim mori.*

Subobſcurum hoc reſponſi. legam, *potes regnare.* THY. *quin poſſum mori*. Nempe impellũt filij

ſhe

(heu, improuidi) Thyestem ad eundum: & spe imprimis regni Ambigis pater? ecce, in propinquo sceptrum. Respondet ille haud vanè timidus, Sed & mors fortasse in propinquo.

459. *--non ventrem improbum*
Alimus tributo gentium. nullus mihi
Vltra Getas metitur & Parthos ager.

Hoc dictum de multitudine seruorum, ad verbum è Senecæ prioris epistolis sumptum moneo. cuiusmodi multa adnotare tibi possim in his fabulis, studio quodam ab eo viro sumpta. Versu tertio, *metatur*, legit codex, & cũ eo ego, *Metabat sese circum loca*, in Poëta veteri legi.

463. *--nulla culminibus meis*
Imposita nutat silua, nec fumant manu
Succensa multa stagna.

O suaues hic interpretes! stagna aiunt succẽdi, vt fundus dulcior, dulciores reddat pisces. Tu scito de balneis domesticis & ambitioso in eas apparatu Poëtam loqui. Non attigissem, nisi iussisset deus Risus.

487. *Eatur, vnum genitor hoc hortamen est.*
TH. *Ego vos sequor, non duco.* PL. *Respiciat Deus.*

Quod *hortamen vnum?* quæ sana hic mens? Egregiam emendationem præit liber. *vnum genitor hoc testor tamẽ Ego vos sequor, nõ duco.* Continẽter hæc Thyestes dicit euictus tãdẽ suadela siue precibus liberorũ, Age, inquit, eam⁹. tamen

men

mē hoc pater vobis testor, sequi me, nō ducere

524. *--ornatus cape,*

Quales mei.

Vetus, *Pares meis.*

578. *Scylla pulsatis resonat cauernis,*

Ort. *Ac mare † intortum timuere nautæ.*

in totū. Frigidum hoc, si attēdis. Quid mirū si Scyllam iratam nautæ timeant? vilius, quàm pro re, dictum Scriptus: *Ac mare in portu timuere nautæ.* Quod verum fateberis, si rimaberis. Nam hoc ait: Cùm Scylla sæuit & tēpestas vbique atrox; nautæ vix in portu securos se putant, illic etiam timent. at cùm serenum rediit, non solū naues, sed & cymbæ persultant, & contemptim ludūt in illo ipso freto. Sequentia vide, huc adigunt.

603. *Anxius sceptrum tenet, & mouentes*

Cuncta diuitias, metuitque casus

Mobiles rerum, dubiumque tempus.

An rex diuitias timet? vouet, scio. Sed alienas fortasse. quia nihil tam sanctum, quod illæ nō violent; tam firmum quod non expugnent. ὄθλος Alij substituunt, *dynastas*: cōtra versuum legem. Librum meum, si sapis, approba: *diuinat metuitq; casus.* Rex, inquit, semper in metu: & si præsentia bona, tamen diuinat & præsagit casus fallaces & summa imis miscentes.

639. *Non quæro quis, sed vter essar e ocyus.*

Labat versus. In scripto legi, *Non quæro quid sit*

sed

sed vtrum est effare. nec hoc rectè. Caliginem in hac festinatione non dimoueo:

640. *In arce summâ Pelopis, vna est pars domus:*
Assentior magis veteri: *Pelopea pars est domus.* Nam Pelopeum, breui penultima, vt Dioneum Catullo.

649. *Arcana in imo regia secessu patet.*
Si arcana, quomodo patet? Liber, *iacet.*

693. *Contrectat, & componit, & ferro admouet;*
Accendit ipse nulla pars sacri perit.
Non prætervolat me scripta lectio, *Attēdit ipse.* & mirum ni vera. Vult eum attentè obseruasse (vt ritus) motus gestusque nouarum istarum hostiarum: volentes se darent ad securim, &c. Nam de igne accenso, haud æquè narrationi faciat. Tamen.

740. *Pectore receptus ensis, in tergo † exiit.* Ort, *exstitit.*
Liber, *in tergo stetit.*

822. *Tenebrasque iubet surgere, nondum*
nocte peractâ.
Minimè verò *peractâ*: sed vt libri veteres: * *paratâ.* Ecce enim Sol sese condens noctē inducebat & surgere iubebat ante tempus. ideoque imparatam. Habes Thyestē: muginor nūc tibi

* Ort, Ald. Lugd.

IN OEDIPVM.

Vers. 1. *Iam nocte pulsâ dubius effulsit dies.*
Haud damnes. tamen purius germaniusq; censcam quod in libro, *Iam nocte Titan dubius expulsa*

pulsa redit. Sanè vocula *Dies*, parum amœnè mox repetitur.

4. *Iam cernet auida peste solatas domos.*

Idem habet, *prospiciet auida.*

34. *Incolumis ergo, scilicet Phœbi reus.*

Amplector scriptum, † *Incolumis adsto.*

42. *--tenuis Ismenos fluit*
Et tingit ipsa nuda vix vnda vada.

Liber, *tingit inopi.* quis non præferat (Et statim *nubilo pallet die.* non vt vulgo, *pallet nouo.*

61. *Properatque vt alium regerat in eundẽ rogum.*

Idem, *vt alium repetat.* Hæc sanè sententia est. Parens à funere properat ad funus, & petit alium quem comburat.

93. *-cruentos pestis infanda tuli*
Rictus.

Idem, *vatis infanda.* De Sphynge sermo.

95. *Cumque è superba rupe iam prade imminens*
Adparet ales verbera, & caudam mouens
Saui leonis more: conciperet minas.

Primo versu, nescio an *superna* melius: altero scribo, *Aptaret alas, verbera & cauda mouens.* In libro quidem meo est, *cauda.* Describit in Sphynge violentam famem & rabiem. Iam, inquit, alas explicabat ad me inuolandum, iam caudæ verberibus se stimulabat, solitũ leoni.

101. *Nodosa fortis verba.*

Vides verum esse, *fortis.*

Vaga

174. *Vaga per lucos simulacra virûm Maiora viris.*

Malim, *Maiora veris*. Hæc opinio veterum, manias istas & mortuales imagines sēper apparêre supra verum humanumq; statum. Nostra ad XI. Taciti vide.

186. *Multoque genas sanguine tingit.*

Conuenit cum nota Thucydidæa in Peste, qui ὀφθαλμῶν ἐρυθήματα appellat: sicut & Lucretius facit, -*oculos suffusa luce rubentes*. Tamen Codex noster, *tendit*, præfert. haud malè: vt multo illic concursu sanguinis tendi velit & horrescere pellem.

244. Si quid video, Personarum discrimen mutandum, & hoc faciendum:

CR. *Queritur peremtum nemo, quem incolumem timet.*

OED. *Curam perempti maior excussit timor.*

CR. *Pium prohibuit vllus officium metus?*

OED. *Prohibent nefandi, &c.*

270. *Ita molle senium ducat, & summum diem Securus alto degat in solio parens.*

Oedipi votum & iuratio est, Ita pater mihi, inquit, quietè moriatur in suo regno. Sed nónne melius huic sententiæ liber? *alto reddat in solio*. censeo. Nā & veteres vulgati, *regnet*, non *degat*.

280. *Vnde altus ima deserit, cælum petens.*

Parnassum describit attollentē se & assurgen-

tem legit vetus, *alta arua deserit*. rectissimè.

334. *Pudet deos nescio quid huc properè admoui.*
Liber, *propè admoui*.

338. *- expauit diem*
Trepidusque vultum obliquat & radios fugit.
Proba, sed an sincera? negat liber, qui suggerit: *vultum solis & radios*. Multa autem hic & rara notabis ad Ritualia sacrorum.

341. *Iuuenca ferro semet opposito induit.*
Mss. Vetus, **imposito*. De securi, non malè. Silius XVI. *Victimaque admota stabat subiecta securi*. Vulgata tamen recta, de cultris quibus cadentem excipiebant & iugulabant.

373. *Quod hoc nefas? conceptus infaustæ bouis.*
Liber, *innuptæ bouis*. Atque ita sanè duplex mõstrum: quod nec suo loco fœtus, quod nec in vacca. Suprà iuuencam appellauit: & solent tales eligi ad sacra.

377. *Infecit arctas liuidus fibras cruor.*
Malo cum libro, *Infecit atras*.

381. *Vox est, nec vsquam territi fugiunt greges.*
Legebam, *mugiunt greges*. appositè. At liber
Mss. suadet, † *resonant*: quod magis approbem, quia mox Mugiendi vox iteratur.

100. *Concinit tadas geminus Cupido.*
Ex ritu antiquo egregiè liber, *Concutit*. Scis in nuptiis faces præferri solere, & plerumque à pueris. Huc respiciens vult Bacchi & Ariadnes

cœtui

cœtui præluxisse Cupidinem vtrumque.

536. *--silua iam fessa cadens Radice.*

Scribe, *illa iã.* auctore libro. Nec enim de silua tota loquitur, sed diuisim de arboribus. Hæc, inquit, ramos amisit: istam iam radix non tenet, &c. Vide versus ipsos. Quod semel monitum, semper fac. Quis enim tibi fructus aliàs ex breuiculis his Notis?

551. *--ipse funesto integit Vates amictu corpus, & frondem quatit.*

Quam frondem? Taxum, cupressum, aut similem aliquem feralem ramum? Non abnuam, nisi quod præualet apud me codicis scriptura, *frontem.* Nam frontem quatere mœsti aut irati solent: nec disconuenit infero huic sacro.

620. *-atque ab omni dissidet turbâ procul.*

Illustra, & scribe, *desidet*, cum meo libro. Nempe vult Laïum, qui inuitus & vi violenta carminis protractꝰ ad superos, procul se remouisse ab aliis, & solũ resedisse, seque occultantem.

634. *--prima qui sæua necis Sceptra, & nefandos occupat matris thoros.*

Præfero quod in meo est. *præmia qui:* siue quod in prisca editione, * *pretia.* Orig. * Elig.

682. *Certissima est regnare cupienti via, Laudare modica, & otium ac somnũ sequi.*

Non Hercules *sequi.* non: sed *loqui.* quod adse-

rit vetus. Nam ita est. qui regno occulti immi-
nēt, regnū & alta sermone detestātur, vt re as-
sequantur, Prudentissimus Historicorū: *Simulatorem segnitiæ, dum temeritati locum reperiat.*

685. CR. *Parúmne me tam longa defendit dies?*
OED. *Aditum nocendi perfido præstat dies.*
Liber vtrobique sufficit, *Fides*, pro *Dies*. Ego libens audio.

701. *-Quisquis in culpa fuit*
Dimissus, odit omne quod dubium putat.
Tenebræ in hac sententia: quas mirabar: si quis penetrabit. Ego dispelli eas censeam, vocibus paullum compositis, aut correctis. *Quisquis in culpa fuit Dimissus, odit. omne quod dubium, puta.* Sententia biceps. Primùm ait, Omnem qui accusatus & dimissus, odisse eum apud quem, & ob quem, in periculo. Deinde vniuersè hoc Regibus præcipit. de quo ambigis, pro certo habe: & culpam ambiguam, puni vt veram. Vide adiuncta, videbis verum me vidisse.

771. *Cecidisse nostri stipitis impulsu obuium.*
Liber, *stipitis pulsu*: fauente versu.

795. *Grauem paterna regna discutiunt metum,*
Et hic ille aptius: * *Omnem p. r. discutiunt metū.*

Ort. Ald. Lugd. Bal. 805. *Quod subditicij præmium gnati petit?*
Liber, *subditiui*, & *petiit*. nota lapsi temporis: vtrumque rectè.

889. *Lene sed modicum fluens*

Aura.

Aura; Par.

Concinnem ex vestigiis scripti: *Lenis & modicè fluens.*

1007. *-qualis attonita & furens*
Cadmæa mater, abstulit nato caput
Sensimve raptum traxit: afflictum alloqui
Cupit, pauetque.

Hæc verò inepta. Scilicet in furore illo sensim & leniter caput auulsum traxerit Agaue? aut hæc ad similitudinē faciant, quā instituit Poëta? nihil. Liber meus: *Sensitve raptū dubitat.* Ex quò aptissimè apto: *Sensitque raptū. dubitat, afflictum alloqui Cupit, pauetque.* Qualis, inquit, Agaue cùm furēs filio caput abstulit, & mox facinus sēsit, attonita stetit, probaret an dānaret facinus, sileret an loqueretur: talis hic Iocasta.

1011. 10. *Cupiunt & horrent ora. Nam quid te vocem?*

Alia in nostro lectio. *Et hæret ore prima vox. quid te vocem* & quidem omissa Iocastæ persona. Ego valdè approbē, si tamen rescribas, *Sed hæret.* itemque diffindas versum, & Iocastam inseras ante hæc verba, *Quid te vocem?*

1014, OED. *quis frui tenebris vetat?*
Quis reddit oculos? mater an matris sonus.

Verum cense: *matris en matris sonus*. atque ita liber. Adfirmatè hoc dicit indignans Oedipus. Quid iuuat eruisse oculos ne viderē matrem?

ecce audio, & taminor ab illo sensu. Silet Oedipus: opem meam poscit

HIPPOLYTVS.

Quæ tamen fabula veteri meo libro PHAEDRA inscribitur: neque nulla de causa.

Vers. 13. *Vbi per glacies lenis Ilissus,*
Vbi Mæander super æquales
Labitur agros.

De Attica sermo. vbi igitur in ea glacies, aut fluuij glaciati? ambigo. An non, *per glareas?* cõtracta in bisyllabam voce, ob versum. Vt velit Ilissum per scrupos & saxa volui, Mæandrum per æquabiles arenas. Videatur. nisi vitium tamen maius, nonnullo indicio librorum. Nam † Mss. Par. meo ecce, * totus ille secũdus versus abest: idque, cùm bis in eo (nescio quo casu) scriptus primus hic Actus. At editioni priscæ, abest totus primus, in qua *Melanes* etiã est, non *Mæander*. Cogita. nam calidè hæc me scribere vides.

163. *Quid pœna præsens conscius noctis pauor?*
Bene. Nam nocte plerumque inquietat scelerũ memoria. Tamen meo est, *mentis pauor.* non minus rectè.

237. NVT. *Resistet ille, seque tractandum dabit?*
Hæc cum sequentibus Nutrici tribuuntur. nolim. Ego Phædr..m ea dicere velim, sed affirmantem, non rogantem. At huic versui personam Nutricis dederim. NVT. *Tibi ponet odium.*

262. *Pro castitatis vindicem armemus manum.*
Nec hoc placet in Nutrice. Da Phædræ; & obiter corrige, *Pro castitate.* Mori enim illa præoptat, quã pudorẽ violare. quod tamen impedit Nutrix, quæ mihi iam dicat, NVT. *Sic te senectus nostra.*

277. *Iste lasciuus puer, acrè nitens.*
Malim, *ac renidens.* Fallaci quodam risu, Cupido. Statim. *moderatur arcu:* ex veteri.

286. *Quaque ad occasus iacet ora seros.*
Probè, nescio an verè. Liber arguit. †*Quaque ad Hesperias iacet ora metas.* Nec moueor, quòd versus non ad Grammaticam legem. Permutat enim interdum pedes hic Poëta: vt mox, *Si qua Parrhasiæ glacialis vrsæ.* Ita enim liber. Ms.

305. *Perque fraternos, mala regna, fluctus.*
Vetus, **noua regna.* Ioui noua: cui regnũ cæli. Mss. Bas.

332. --*quaque ætherio*
Candida mundo sidera currunt.
Idem, *quaque per ipsum Candida mundum* Interpolarunt ij, quibus mundum ἁπλῶς pro Cælo dici, nouum erat.

Altrix profare, quid feras quónam in loco est.
Actus secũdi hoc initium, sed planè παράλογον Quid enim roget Phædrã de successu alloquij, cũ vix digressa ab ea nutrix? Sed nec sequẽtia, ad hanc mentẽ. Liquet mihi transpositũ versiculũ, & infrà alibi inserẽdũ: ac mirũ ni illic, vbi

Phædra ad aſpectum Nutricis in hęc decorè e-
rũpat: tũ denique viſo etiã Hippolyto conci-
dat. Sufficit igitur cenſeam poſt verſ. 584. Vide.

368. *Nec ſe quieti reddit.*

Mss. Vetus, * *Nunc ſe.* Dat quidem ſe quieti, ſed illa
Ald. non admittit.

Par. 403. NVT. *Depone queſtus, nõ leuat miſeros dolor,*
Lugd. *Regina. ſæuis ecquis eſt flammis modus?*
Agreſte placa virginis numen deæ.

Auſim hæc traiicere, ſic? NVT: *Regina ſæuis ecquis*
Mss. *eſt flammis modus?* † *Sepone queſtus: non leuat miſe-*
Par. *ros dolor. Agreſte placa virginis.* Res ſuadet.

Lugd. 444 *Mentem relaxa. motibus feſtis facem Adtolle.*
Liber, *noctibꝰ feſtis.* quod valdè approbo, & ſcio
hæc dici de nocturnis ſacris Triuiæ, Proper.

Cùm videt accenſis deuotam currere tædis
In nemus, & Triuiæ lumina ferre deæ.

512. *ſiue fons largus citas*
Defundit vndas.

Idem, *Defundit.* aptius.

520. *-ſi celer ſomnus premit*
Secura duro membra verſantem thoro.

Idem, *certior ſomnus:* &, *verſantur thoro.*

531. *--non vaſto aggere.*
Crebraque turre cinxerant vrbes lacus.

Lacus interpretantur Foſſas quibus vrbes cin-
Ms. ctæ. Cur librum non magis audiam, † *latus,*
ſcribentem? Vrbes enim ſibi latus cingunt &

clau-

claudunt aggeribus murorum & turribus.

592. *Cur dulce munus reddita lucis fugis?*
Aude anime tenta.

Personis hæc variari placeat: HIP. *Cur dulcem. r.l fugis?* PHAE. *Aude anime.*

605. *Vos testor omnes cælites, hoc quod volo.*
HIP. *Animúsne cupiens aliquid effari nequit?*

Fallor. aut bonæ lectionis & sententiæ mihi liber auctor: * *Vos t.o.c. hoc quod volo Me nolle.* HIP. *Animúsne cupiens aliquid effari nequit?* Phædra aperire amorẽ cupiens, vim eius primò aperit. Et dij mihi testes, inquit, cupere me quod nõ cupio, velle quod nolo, sed adigit sæuus & inuictus ille deus. Nimium sanè hæc bona. Sed versus, inquies, spernit. Iam antè monui, inseri interdum dimidiatos istos versiculos, sentẽtia poscente, nec sine grauiorum vatum exemplo. Quod si concinnare tamen versus placet: deleam τὸ *aliquid* & legam, *cupidus*, pro *cupiens*. Orr.

619. *Muliebre non est, regna tutari patris.*

Germanum credo, * *tutari vrbium:* vt in libro. Ms.

621. *Ciues paterno fortis imperio rege:*
Sinu receptam supplicem ac seruam rege.

Lege è scripto, * *ac seruam tege.* Præiuit Regẽdi verbũ: & iucũda paronomasia Tegẽdi subdit, haud paulo aptius ad Phædræ mentẽ & votũ. Ms.

658. *Et genitor in te toruus, & torua tamen*
Pars aliqua matris.

Lugd. Credo verius,* *in te totus*, fide libri.

768. *Languescunt folio lilia pallido.*

Inserta vocula vetus, *vt lilia*, rectè.

783. *Lasciua nemorum multiuaga dea,*

Panes quas Dryadas montiuagi petunt.

Dic verum. hæc capis? non puto. Liber meus, *Panasque Dryades montiuagos*. Emēdo, *Panas quæ Dryades montiuagos*. Mens & ordo verborum: Te Hippolyte lasciuæ deæ petēt ob tuam hāc formam: illæ ipsæ Dryades, quæ Panas & Satyros solitæ furtim petere.

823. *-Deformis senij limina transeat.*

Hoc sanè aptum &, puto, verum. Quid scriptura tamen vetus vult, *senij monstret imaginem?*

826. *In scelere quærit crine lacerato fidem.*

Ms. Emendant,* *Et scelere*. Meo fuit, *In scelera*, quod valdè probo. Etsi deletum id, & repostum, *En secla?* quod ipsum haud spernam, detestandi & admirandi quadam forma.

852. *Et limine in ipso vasta lamentatio.*

Ms. E veteri, *In limine ipso** *mœsta*, optimè.

Par. 974. *--hominum nimium*

Securus, ades non solicitus

Prodesse bonis, nocuisse malis?

Opinor scribendum, *Securus audis*. Cur tu ô magne deus, inquit, cùm cætera mūdi cures & dirigas, culparis tamē & audis securꝰ hominū? Nam vetus & solita hæc deblacteratio in Deū.

Latuere

1022. *Latuere nube numen Epidauri dei.*

Hoc perplexum vetus euoluet, è quo ſcribe: *Latuere rupes numen.* Illæ rupes, inquit, quas Æſculapius inſidet, latuere præ alto hoc fluctu. Ab Euripide eſt, qui hac ipſa in re Εκρύπτετο δ' Ισθμὸν καὶ πέτραν Ασκληπίου.

1045. *Longum rubenti ſpargitur ſucco latus.*

Veteri, *fucco*. ego, *fuco*.

1063. **Toruuſque currus ante trepidantes ſtetit.* Mss.

Quis *Toruus? Moles?* Nam id præceſſit. Orbili, tuam fidem. Noſter, *Toruaque:* ad Grammaticam, non ad verſum. Lege, *Toruumque.* Et torua Del-Rio, Tauruſque.

1128. *Admota ætheriis culmina ſedibus*
Duros excipiunt Notos.

Verſ. imple è libro: *Euros excipiũt, excipiũt Notos.*

1176. *Animaque memet pariter & ſcelere exuam.*

Liber, *Animaque me fedam pariter*. Quid hoc monſtri? eruo, & ſcio ſcriptum fuiſſe, *Animaq; Fædram pariter.* Sanè hæc ſui compellatio haud paullo validior ad affectum.

1193. *Mucrone pectus impium iuſto patet.*

Poſſit videri illi ſimile, *Eſuriente leone ex ore exſculpere prædam.* & quæ talia. Tamen vereor vt verius ſit, *iuſto pete.*

1271. *En hæc ſuprema vota genitoris cape.*

Vetus. *Et hæc ſuprema* dona.* verè Mss.

1275. *At vos per agros corporis partes vagas*
Acquirite.

Idem,

Idem. *Inquirite.* Aut hoc verum, ant magis *Anquirite.* Excipit nunc

TROAS.

Verſ. 28. *Teſtor deorum numen, aduerſum mihi,*
Patriaque cineres: teque rectorem Phrygum,
Tuoſque manes, quodque ſtetit antè Ilion.

Hecubæ hæc atteſtatio eſt, quæ cōpellat deos, Priamum, Hectorē. ſed de iſto, verba in mendo: quod elues è libro noſtro, *Tuoſque manes quo ſtetit ſtante Iliō.* Nam hoc illa & alij Hectori tribuerunt, Troiam in eo & cum eo vixiſſe. Bella hæc emendatio.

49. *Quod penitus actum, cùm recepiſſet libens,*
Enſis ſenili tinctus è iugulo redit.

Vana verba. Quid enim mirum enſem ſanguineum extractum è vulnere? At contrà voluit. & mea fide ſcribe, *Enſis ſenili intinctus*: quod interpretor, non tinctus; aut ſi diſplicet, voculā immiſce, *ſenili haud tinctus*. Sententia quidem palàm & mens Hecubæ hæc fuit: Priamū, cùm Pyrrhi gladium animosè recepiſſet: tamen emiſiſſe illum ſanguine vix tinctum. Nónne decorè hoc de ſene, qui frigidus & ἀναίμακτος. Nequid ambigas, ecce de eodem Priamo, idem Poëta in Agamemnone: *Vidi, vidi, ſenis in iugulo, Telum Pyrrhi vix exiguo Sanguine tingi.*

56. *-non tamen (ſuperi) ſat eſt,*
Dominum ecce Priami, nuribus & natis, legens

Sortitur

Sortitur vrna:

Liber meus, † *superis sat est*: quod verius & simplicius. Sequentia à me sic concinno, *Donum ecce Priami è nuribus.* Mss. Par. Bas.

87. *-veste reuulsa.*

Substringe sinus.

Idem, * *veste remissa.* Mss.

161. *Felix quisquis bello moriens,* Ald.

Omnia secum consumpta videt. Par.

Præfero scriptum, *consumpta tulit.* Aufert videlicet omnia secum, qui post se nihil linquit. Bas. Lugd.

172. *-terra mugitu fremens,*

Concussa cæcos traxit ex imo sonos.

Quid? vt insonuerit aut vocem emiserit terra? nihil tale. Scribe cum libro, *sinus*, non *sonos.* Est hoc ipsum, quod mox dicit: *Tunc scissa tellus aperit immensos specus.*

203. *Triton ab alto cecinit hymenæum choro.*

A quo alto choro canit Triton? Missis nugis lege, *Tritonum ab alto cecinit Hymenæum chorus.* atque ita liber. Vult Tritones in mari, quia Achilles Thetidis filius, præcinuisse nuptiis eius & Polyxenæ.

228. *-Thracios nutrit greges.*

Scriptus, *mittet greges.*

240. *Iacuit peremptus Hector ante oculos patris,*

Pariterque Memnon.

Quæ mala libido hæc substituendi, cúm in libris

bris

Ort. bris clarè esset, * *Patruique Memnon?* Certè idem
Lugd. Priamus Hectori pater, & Memnoni patruus per fratrem Tithonum.

244. *Didicitque Achilles & diis natos mori.*

Mss. Multo meliùs veriusque noster, * *& dea.* Nam
Par. parente saltem dea genitus Memnon, vti & Achilles.

256. *Quo plura possis, plura patienter feras.*
Quid cæde dira nobilem clari ducis
Aspergis umbram?

Hæc parum inter se nexa, si legendo cōtinues. Personis diuidere malim: PYR. *Quo plura p. p. p. feras,* AGA. *Quid cæde d.*

266. *-Troia nos tumidos facis*
Nimium ac feroces.

Imò verò, *timidos.* Vterque affectus ab illa; Ferocia quia vicerāt, Timor quia tam potens illa victa: exemplū scilicet, nihil esse res humanas.

279. *Affligi Phrygas*
Vincique volui: ruere, & æquari solo
Etiam arguissem.

Scribe, *arcuissem.*

397. *Arctoi Boreæ dissipat impetus.*

Germana vox in veteri, *Dissicit.*

476. *--sed mei fati immemor,*
Tam magna timeo vota.

Sententia postulat, *fati memor.* Reuocat se à tā magnis & felicibus votis Andromacha; & scio,

inquit

inquit, aliud esse fatum Troiæ & Troum.

548. *--si tamen tecum exigas,*

Veniam dabis, quòd bella post annos decem,

Totidemque menses, iam senex miles timet.

Quid ais Vlysse? Bellúmne illud ad Troiam decem annorum & decem mensium? exacta putatio: sed alibi nusquam lecta, imò falsa Nimis iuuat hic liber, *bella post hiemes decem, Totidemq; messes.* Aureola correctio.

552. *-magna res Danaos mouet,*

Futurus Hector. libera nos hoc metu.

In meo, *libera Graios metu.*

596. *Immiti Vlyssi gaudium ac Danais dabo.*

Eodem, *Inuita Vlyssi*, bene.

605. *Vt luce caruit, inter extinctos iacet.*

Versiculi huius corruptio, prioribus omnibus fraudi est; quos non est capere, nisi hoc correcto. Bene autē iuuat meus liber: *Vt luce caret, vt inter.* Nam hic sermo & iuratio Andromaches. Ita, inquit, in patria moriar, ita terra meo Hectori leuis esto: vt Astyanax, quem queris, lucem non videt, vt est inter functos. Et verè iurabat. nam recondebat eum sepulchrum.

699. *Misero datur, quodcunque fortuna datur.*

Sententiam, vt sic dicam, exsensam reformo aptè: *Misera datur, quodcunque fortuna datur.* Verum, ait, illud beneficium est, quod in miseros confertur: cùm das, sine spe recipiendi. Et

sanè

ſanè alia dona, non dona ſed hami.

899. *Cùm dimicantes læta proſpiceres viros.*
Enorme & nimium hoc eſt, vt Helena cũ gaudio adſpexerit pugnãtes Paridem & Menelaũ. Satis, ſi abſque acri dolore. Itaque aſſentire meo libro ſcribenti,* *lenta*.

Ort.

924. *Ignoſce Paridi, iudicem* † *irritum puta, Habitura cauſa eſt.*

† Mss. Ald. Baſ. Par. *iratum*.

Fabricius primus, opinor, *Irritum* iſtud ſubſtituit. vanè. In ſentẽtia nihil video. Lux à codice: *iudice iratũ mea Habitura cauſa eſt.* Dicit Helena: Tu licet Parim excuſes; at mea cauſa iudicem ſuum habet, & quidem iratum. quem? Menelaũ, quẽ nẽpe læſi. In eius nunc ego arbitrio.

947. *Viden' animus ingens lætus vt audierit necem?*
Magis ex lege verſus, liber: *Vide vt animus ingens lætus audierit.* Nam in ſecunda ſede, liberiorem interdum hunc noſtrum video: magis ſtrictum in quarta.

1084. *Hunc pinus, illum laurus, hunc fagus tegit.*
Deſcribit concurſum illum vulgi, omnia, ad adſpectum Aſtyanactæi ſupplicij, occupantis. Sed huic menti magis faciet ſcriptura libri, *fagus gerit.* Vult alium in rupe ſtetiſſe, alium in pinu, lauro, fago.

1117. *--ſilicis incuſſu caput*
Ruptum.
Vetus, *ſilicis impulſu.*

Stupet

1145. *Stupet omne vulgus, & ferè cuncti magis*
** Perituram adulant.* Ald.

Hieronymus Aleander caput huius lectionis Lugd. speciosæ, sed falsæ. Tu Georgi Fabrici, cur subscriptor? Nihil tibi ego detractum eo: sed profectò non laudatissima opera tua, in hoc quidē Poëta, quem sæpius cura tibi innouandi fuit, quàm in veteri nitore cōseruandi. Libri prisci etiam meus, * *Perituram laudant*, quod versus spernit: sed *Peritura* lege, & rem habes. Per γνώμην adiunctā narrat & effert. Omne vulgus attonitū stetit in forma Cassādræ: & eo magis, quòd insitus nobis mos laudādi peritura. Nihil verius, vel loca suppliciorum nostrorum adi. Itaque velut parenthesi quadam hæc legenda.

Vt peritura laudat. Ogr.

1149. *-omnium mentes tremunt,*
Miserentur ac mirantur.

Suauius, quod in libro: *Mirantur ac miserantur.*

Abeo

AD AGAMEMNONEM.

Vers. 15. *Vbi ille celeri corpus euictus rota.*

Malim, *inuinctus.*

35. *Auo nepotem, (prô nefas) patri virum.*
Natis nepotes miscui.

Veteri, † *Auo parentem.* Quæ intemperies mutantium? Historia siue fabula ita depostulat. Nā Thyestes hæc enūciat, qui Ægistho pater idem & auus. Ille, quia genuit: iste, quia ex filia.

Ald. Lugd.

37. *Sed sera tandem respicit fessos malis*
Post fata demum sortis incesta fides.

Lege, *Post facta*. itemque, *incerta*: hac mente. Oraculum hæc scelera elocutum nobis; sed incredulis, donec fides incertæ dictioni ab euẽtis.

Ald. 52. *An deceat hoc te, respice: at matrem decet.*

Lugd. Distinguo & scribo, *An deceat hoc te?* * *respice ad matrem: decet*, Ambigis, ô Ægisthe, inquit, an scelus te deceat? matrem cogita, & quomodo natus sis: decet. Scelere conceptus, quid edas nisi scelus?

84. *Quæq; superbos vrit Erinnys,*
Tumidas semper comitata domos.

Vetus, *Nimias semper*.

104. *Felix, media quisquis turba.*
Parte quietus.

Ipse, *Sorte quietus*.

130. *Proin quid est? da tempus ac spatium tibi.*

Muto, *Proin quidquid est, da tempus*. sic, vt prima vox exaudiatur vnisyllaba.

147. *Cui vltima est fortuna, quid dubium timet?*

Litterula mutata illustro, *dubiã*. Qui in extrema sorte media non timet, nihil euenire peius potest.

208. *Hunc fraude nunc conaris insanâ aggredi.*

Noster, *conaris & furto aggredi*. verè & eleganter. Furta enim, de fallaci quouis & insidianti facto, Latinis dicta.

235. *Tu nos pericli socia, tu Leda sata*
Comitare: tantum sanguinem reddet tibi
Ignauus iste ductor.

Cæci hic interpretes. nos distinctiuncula expedimus: *Comitare tantum, sanguinem r. tibi.* Ait Ægisthus: At tu, ô Clytemnæstra, non ducem te discrimini præbe, sed sociam tantùm: faxo vt Agamemnon hic tuus breui nobis det cruorem. Altero abhinc versu scribito, *vultus languido obtutu stupet.*

254. *Effusa circum pellicum quanto venit*
Turba apparatu? sola sed longè eminet
Tenetque regem famula veridici dei.

Primùm velim, *Affusa.* deinde est in libro, *turba sed longè eminet:* amœnè, nisi damnet versus. Scribas ex eodem, *Tenetque regnum.*

316. *--tu quoque nostros*
Thebana manus comitare choros.

Nónne magis γνήσιον, *Thebais hospes comitare?* Ita meus liber: & scio mutatum imperitis.

334. *--cùm Titanas*
Fulmine misso fregere dei.

Noster *Fulmine victos videre dei.*

427. *Aurata primas prora signauit vias.*

Liber, *prora designat.*

468. *Cùm Luna subitò conditur, stella cadunt,*

Idem, *stella latent*, quod verius & sequenti versu, * *tollitur, cælum perit*, sine copula. Orc.

Ald. 478. *Libycusque arenas auster, ac Syrtes agit.*
Idem, *ad Syrtes.* suo & bono sensu.
504. *Sed trunca toto puppis Ionio natat.*
Ald. In nostro,* *sed fracta toto.*
Lugd. 524. *Vehit ista Danaos Classis & Troas simul.*
Eodem est, *& Troas vehit:* iteratione eiusdem verbi hic apposita.
548. *--tandem horream*
Aliena inerti tela mitti dexterâ?
Meus habet, *téne horream.* Muto faciem orationis, & scribo: *téne horreã? Aliena i.t. mittis dexterâ.* Ad Palladem auertit Aiax, & ego te, inquit, timeam? quæ nec tuum quidem telum in me torques. Nam Iouis hoc est fulmen.
573. *-iam timent terram rates,*
Voluuntque maria: cedit in luctum furor.
Ort. Liber, *maluntque maria,* * *cecidit in lucem furor.* Prius verum & clarum. alterius sententia hæc. Sub lucem demum desisse, vt solet, tempestatē.
621. *--restitit annis*
Troia bis quinis,
Vnius noctis peritura fato.
Idem *peritura furto.* quæ notio verbi suprà mihi notata.
625. *Fatale munus Danaûm traximus nostrâ*
Ort. *Creduli dextrâ.*
Ald. Euariat Codex, * *Danaumque fatale munus duximus nostrâ.*
Lugd.

Non

671. *Non quæ tectis Pistonis ales,*
Residens siluis, impia diri
Furta mariti garrula deflet.

Hirundinem intelligi clarum est, sed cáne in siluis? imò domuum assidua cultrix. Bene igitur liber: *Residens summis:* & mox, *garrula narrat.*

685. *Tristis lacerat brachia tecum,*
Quæ turrita turba parenti
Pectore rauco concita, buxum
Ferit, ut Phrygium lugeat Atym.

Scio de Tibia hæc accipi posse, quæ Gallorum propria, & sæpe ex buxo. Tamē liber occultiorem ritum præit, dum scribit: *Pectora rauco concita buxo Ferit*. Fanatici enim isti in simulato hoc luctu pectora sibi tundere soliti, pinu, aut buxo. Claudian. *Cymbala ferre licet, pectusque illidere pinu.* Lampridius in Commodo: *Isiacos verè pineis usque ad perniciem pectus tundere cogebat.* Statius lib. x. -*quatit ille sacras in pectora pinus, Sanguineosque rotat crines.*

760. *Ardentq; pallentes genæ.*

Veteri, *Turgentque.*

778. *Coniuxque pariter obuios illi tulit*
Gressus.

Placet magis scriptum: *Et festa coniux obuios.* Vult eam læto habitu obuiam ire marito.

817. --*candida Phœbe.*

Liber, *pallida.*

914. *Quos anime demens refugis? externos fugis?*
Domus timenda est.

Electræ ad fratrem verba sunt, quem domo amolitur: haud paullo tamen melius concepta in nostro: *Quid anime dementes refugis externos metus?*

937. *Et ista demum palma Pisæi Iouis*
Velamen eadem præstet.

Liber: *Et ista donum*; verissimè. Palmam significat sibi datam præmium ludis.

961. EL. N*obis: quis iste est alter Agamemnon tuus?* Idem, *Vobis*.

963. Regina *frangam.* EL. *mitius interea mihi*
Tu vidua loquere, vir caret vita tuus.

Ort, * Liber hic contractior, & nescit alterum totũ versum. Sic ille continuat & legit: EL. *Citiùs interea mihi Edisse re vbi sit gnatus*. Sanè vulgata illa, quæsita & frigidula: vt multa in hoc colloquio.

1006. *Vt paria fata Troicus tulerit malis.*

Liber melius, *lueret malis*. Superest mihi vltimus labor

OCTAVIA.

Vers. 41. *En qui ora Tanais primus imposuit iugo.* Legebamus, *Tamesis*. Criticus diuinus, *Britãnis*.

47. ... *nec graues luctus valet*
Irâ coacta tegere crudelis viri.
Secreta refugit semper,

Distingue;

Distingue: *Irâ coacta tegere. crudelis viri Secreta refugit semper.* Id est, Auersa à viro, spernit & fugit cum eo esse sola: quod amant tamē nuptæ.

100, *Tolerāda quāuis patiar: haud vnquā queant Nisi morte tristi nostra finiri mala.*

Ineptè. Exaggerare mala sua vult Octauia: hic sermo attenuat, Scribo, *Toleranda quauis:* hac mente: Vis coërceri à me animum & linguam Nutrix? possim. si modò ea feram, quæ alius ferat. At nostra mala intoleranda, & quæ finiat sola illa omnium finis.

114. *Et morte gaudet auctor infanda necis.*

Malim, *Et sorte.* vt partem sortemque Britannici dicat abisse ad paricidam.

134. *Emergere vndis. & fer auxilium tua.*

Credam prius (etsi quàm multa hic impura) *Emergere te vndis.*

149. *--Criminis factus reus,*

Emendaui alibi, *ficti reus*, adiuuat nunc liber, in quo, * *facti.* Ort.

207. *Aureus idem fulsit in imbri.*

De Ioue, qui liquidus ob Danaëm. Aptius ergo liber: * *fluxit.* Ort.

248. *Vtinam suorum facinorum pœnas luat Nero: † ipse diuo Domitio genitus patre, Orbis tyrannus,* Ort. *insidine.*

Belle. laudatum scilicet ire vult Neronis patrem & stirpē: imò depressum. Atqui & Diuum

Domitium facit, falsò. Liber meus; *Nero nisi duo.* Nos optimè? *Nero insitiuus, Domitio g,* p. Hoc ei obiicit. nec ex stirpe quidem Cæsarea esse, sed fraude muliebri insititium, cùm verus ei pater Domitius.

209. *--prodidit lapsam domum.*

Scribe cum libro, *perdidit.*

458. NE. *Despectus ensis faciat.* SE. *hoc absit nefas.*

Minatur Nero facturum se, vt scita sua & iussa non populi consensus firmet, sed ensis. Sed displicet adiuncta vox ensi: & scribam, *Detectus ensis* siue *conspectus.* Nam in vrbe & toga, gladij tecti ac conditi.

482. *Inuidia tristis victa consensu pio*
Cessit senatus, Equitis accensus fauor,
Plebisque votum est, atque iudicium patrum.
Tu pacis auctor, generis humani arbiter.

Cōfusa hæc sic digeras licet: *Consensu pio Cessit: Senatus, Equitis accensus fauor: Plebisque votis atque iudicio patrum Tu pacis auctor,* Quod scripsi, *votis*: à libro est. in aliis nos adminiculati.

566, *Vix sustinere possit hos thalamos deus*
Videre, populi sancta nec pietas sinat.

Mss. Ald. Par. Lugd. Bas. Lectionem veterem recipe; † *dolor videre populi, sancta nec.*

579. SE. *Negare durum est.* NE. *Principem cogi nefas.*

Imò, *Necare.* Id enim minatur Nero anteriore

versu,

versu, ferro se expressurum, quod precibus nequiret. Statim * *Remittat ipse*, non *Permittat*, est Ort. in libro.

657. *Socerum diri miseranda viri*
Potes hac demens sperare memor?
Hos ad thalamos seruata diu
Victima tandem funesta cades?

Altero versu omnino legendum, *Potes, heu, demens*: & interrogatoriæ notæ delendæ. Quem tamen Socerum intelligit? Si rectum est, censeam Appium Silanum: qui pater L. Iunij Silani, desponsi Octauiæ. Et hic enim, & ille, interempti. Octauiæ igitur vaticinantur eundem exitum. Sed profectò nescio an eligam, *Sociam diri*, hoc sensu? Sperare ô demens potes sociam te futuram Iunij Silani tui viri: & quidem mactandam (quod olim illi factum) ipso die nouarum nuptiarum.

681. *Affigat humo violenta manus*
Similes nimium vultus domina.

Scribo, *Affligat*.

721. *Diducta subitò patuit ingenti mihi*
Tellus hiatu lata, quò praceps toros
Cerno iugales.

Distinguo, *Tellus hiatu: lata quò praceps.* illuc delata præceps.

729. *Irrupit intra tecta tum trepidus mea*
Ensemque iugulo condidit sauum Nero.

Malo, *trepidus meus*. de Nerone.

749. *Iugulo quòd ensem condidit Princeps tuus.*

Malo, *Princeps tuo.*

791. *Quacumque claro marmore effigies stetit,*
Aut ara fulgens, ora Poppaa gerens.

Non negitem Aras etiam positas Poppææ: sed nũquid illæ os eius gerebãt, quod Poëta addit? haud putem. Coniecturã nostrã, credo, approbes: *Aut ære fulgens*. Quæcunque statua, inquit. aut è marmore illi facta, aut ex ære, corruit.

794. *--Membra per partes trahunt,*
Diducta laqueis.

Orr. Non *Diducta*, sed * *Deducta*. Nam is mos vt restem laqueosque statuis altioribus iniicerẽt, & detraherent. Satyricus: *-descendunt statua, restemque sequuntur*. Nota.

796. *--verba conueniunt feris*
Immista factis, qua timor recipit meus.
Sopire flammis Principis sedem parant.

Diffindere hæc non dubitem, & Personam indere, sic: *Immista factis*. CHO. *qua timor recipit meus?* NVN. *Sopire flammis*. Interloquitur ad hæc noua & inopinata Chorus. & quid timidus, inquit, audio?

808. *Lasi tristes dabitis pœnas*
Sanguine vestro.

Conuenientius scribas, *Laui tristes*; O læui & malè prouidi Quirites, luetis & eluetis sangui-

ne ve-

ne vestro hæc facta.

850. *Abstrahere nostris coniugem caram thoris.*
Liber, *coniugem tantam*, probo.

858. *-PR. estne qui sontem arguat?*
NE. Populi furor. PR. quis regere dementes valet?
NE. Quis concitare potuit? PR. haud quẽquã reor.
NE. Mulier, dedit, &c.

Omnia hæc, quia subtiliora, confusa corrupta. Primùm lege, *Qui concitare potuit*. Deinde: PR. *Haudquaquam reor, Mulier.* hac sententia. Quid admisit Octauia? Populus ob eã insaniuit. Quis populum possit regere? illa ipsa, quæ cõcitare. At non puto in feminam id cadere: cui animus quidem nocendi, non tamen vires. Lentè examina mi Raphelengi: probabis.

869. *Vel pœna qua tam sera damnatam premit.*
Etiam hic hærebis, sine manu emendatrice. Nos putamus ad Neronem hæc referenda, sic: NER. *Vel pœna, qua tam sera*. Responsio, quæ pendet à Præfecti verbis vltimis. Dixerat ille, Timore feminas frangi pronas alioqui ad malum. Imò pœna eam premet potiùs, ait Nero: iusta, etsi sera.

892. *--flentem, miseram*
Cernere possis.
Liber, * *possunt*. aptè ad priora. Mss.

977. *Vrbe est nostra mitior Aulis,*
Et Maurorum Barbara tellus

Scio

Scio Pœnos liberos Saturno immolasse, atque ita humanas hostias fecisse. Nec tamē id factū hic tangitur. addit enim, *Hospitis illic cæde litatur*. At nusquam lectum de hospitibus in Mauritania siue Africa vulgò quidem immolatis. Fidenter rescribo, *Et Taurorum*. Ad Tauros & Scythiæ populos, & in iis Dianæ inhospitam aram allusum; quæ tibi nota.

Habes, mi Raphelengi, quæ inter legendum, vt fit, ad oras notaueram mei libri: sed notaueram mihi. Nam describere hæc aut digerere in alienum vsum, nec cogitaui vnquam ἐν ὀνείροις. Tu tamen impulisti & impetrasti. cui si hæc ad editionem quam paras aliquid seruient, (quod spero, imò confido) scopum meum attigi, nec profectò ἅλιον βέλος ἔκφυγε χειρός. Vale. Scripsi Lugduni in Batauis, Nonis *Octob.* CIↃ. IↃ. LXXXVII.

FRAN-

FRANCISCI F. F. RAPHELENGII

AD

TRAGOEDIAS,

QVÆ

L. ANNÆO SENECÆ

TRIBVVNTVR.

Notæ.

ANIMADVERSIONES AD MEDEAM.

AVſpicabor à Medea, manuductorem ſequutus Lipſium: ſed dū me ipsū in hoc proſceniū prodeuntē cōſidero, adeò totus deſpero, vt veniam potiùs mihi petendam putem quàm applauſum, At verò, iacta alea eſt, eatur.

Verſu 160. *Tunc eſt probanda ſi locū virtus habet.* Nutricis mentem non capio, niſi dixerit, vt indicant manifeſtè manuſcriptus vterque, & excuſus Lutetiæ, *Nunc eſt probanda*, &c. Si, inquit, vllum apud te (Medeam alloquitur) virtus locum habet, commoda iam occaſio ſe offert probandi immota patiente & æquo animo iniurias perfer.

199. *--vade veloci viâ.*
Monſtrumque ſæuum, horribile iam dudū auehe.

Fabriciana lectio eſt, *Monſtrum ſuperbum*, noſtram bonam puto.

265. *Prorſuſque veſtro purus à cœtu ſtetit.*

Ms. Baſ. Par. *Proculque.*

294. ME. *Nimis eſt, & ex hoc aliquid abſcindas licet.*
CR. *Et ipſa propera. capite ſupplicium lues;*
Clarus priùs quàm Phœbus attollat diem,
Niſi cedis Iſthmo.

Optimi Ortelij optimus codex verba hæc, *Et ipſa propera*, Medeæ, vt & præcedentem verſum; ſequentia Creonti tribuit: optimè, meo

iudicio, iuuante modò emẽdatiuncula, vt scribatur, *Et ipsa propero*. Petierat Medea aliquantulum moræ parando exilio: diem vnum concessit Creo, tum illa, Nimium, inquit, tribuit, cùm in rem meam etiam sit fugam accelerare.

516. *Hinc rex & illinc.* ME. *est & his maior metus,*
Medea.–

Liber Ortelij & exemplar Parisiense, *Est & hic maior metus*. Quod facit vt totus eam in sententiã Reuerendi P. Antonij Del Rio, legentis, *Est & hinc*, &c. Sic etiam supra versu

436. –*non timor vincit virum*.

Malim quod idem ille vir annotat, *vicit*.

549. *si hic natos amat,*
Bene est, tenetur, vulneri patuit locus.

Lugduni editus, –*sic, natos amat*, &c, emphasi quadam hoc loco non absona.

748. *Vos quoque, vrnis quas foratis irritus ludit labor,*
Danaides, coite.

Suauius videri possit, *Vosq;, quas vrnis*, quod in editionibus Veneta & Parisiensi. Sensus vtrũque admittit.

818. --*vrat serpens*
Flamma medullas.--

Manuscripti & Par. *repens*. quod idem se reperisse ait Del-Rio; vt & versu

826. --*& viuacis*,

Fulgura

Fulgura flamma de cognato
Phaëtonte tuli.-

Pro *cognato, flammato.* ſed leuiuſcula hæc; vti etiam iſta verſu

866. *Frenare neſcit iras*
Medea.--

Fabricius, *non ſcit.* &

892. *Medea, præceps quaſlibet terras pete.*

Baſil *ſedes.*

949. *Iam-iam meo rapientur euulſi ſinu.*

Libri ſcripti Reuerendi P. Del-Rio, & mei bene, *auulſi.*

970. -*victima manes tuos*
Placamus iſta.---

Iidem, *Placemus.*

975. *Tuum quoque ipſe corpus hinc mecum auehe.*

Mss. & Par. *aduehe.*

AD THEBAIDA.

Verſ. 69. *Vis hanc petamus.*

Ortelij codex, *Vis hanc? petamus.* Itidem & poſtea verſu 71.

Quod non notaſſem, niſi conſtitiſſet mihi de inſigni iſtius libri adcuratione in obſeruatione interpunctorum.

114. --*vbi ſæuum eſt mare?*
Duc vbi ſit altis prærutum ſaxis iugum.

Fidenter diſtinctionem immuto, ac ſcribo:

--*vbi ſæuum eſt mare,*

Duc,

Duc, ubi sit altis, &c. quamuis contra librorum consensum.

221. *Ego laticis haustu satior?*

Credam peccatum in legem metri. Edidissem, *Et laticis haustu satior:* si mecum libri,

274. *-si quod etiamnum est tamen,*
Qui facere possunt, dedimus.

Scriptus Ortelij clariùs paulum,

-Si quod & nunc est tamen,
Qui facere possint, dedimus.

330. *--magister iuris & amoris pij*
Ego sum?

Rectè: amoris erga prolem aut fratrem, vel parentes. non minus tamen elegans existimem, *iuris & moris.* Ius ad scriptam legem referas, morem ad natam.

443. *--in omnus ruat*
Vnam iuuentus.--

Mss. Paris. Bas.

Vnà iuuentus.

Mox versu

448. *Mea membra passim spargite.--*

Iidem,

Sparsim spargite.

645. Io. *Ne metue, pœnas & quidē soluet graues,*
Regnabit: hæc est pœna, si dubitas, auo
Patrique crede.

Personam Polynicis interserit scriptus cum

Lugdunensi, ad istum modum: *Regnabit.* PO, *hac est pœna?* IO. *Si dubitas*, &c. Neutrum malè.

654. PO. *Regnare non vult, esse qui inuisus timet.*
Simul ista mundi conditor posuit Deus,
Odium atque regnum. regis & magni reor,
Odia ista premere. multa dominantem vetat
Amor suorum; plus in iratos licet.
IO. *Qui vult amari, languida regnet manu.*
Inuisa nunquam imperia retinentur diu.
Præcepta meliùs Imperi reges dabunt;
Exsilia tu dispone. PO. *pro regno velim*
Patriam, penates, coniugem flammis dare.

Primùm corrigo, *regis at magni reor*: inde quæ sequuntur, ita concinno, iuuantibus ex parte libris scriptis:

-plus in iratos licet.
Qui vult amari, languida regnet manu.
IO. *Inuisa nunquam imperia retinentur diu.*
PO. *Præcepta meliùs imperi reges dabunt;*
Exsilia tu dispone. pro regno velim, &c.

Sic omnino adsuadet mens auctoris: certè tyranni qui præcedentia legat, mecum sentiet.

AD HERCVLEM FVRENTEM.

Vers. 23. *Pariterque natus astra promissa occupet,*
In cuius ortu mundus impendit diem.

Sic in Medea,

Vxor

Vxor impendit animam marito.

Et aliàs sæpe: est tamen, & suo sensu, in Orteliano ac Parisiensi, *impediit diem.*

123. *Mouenda iam sunt bella, clarescit dies,*
Ortuque Titan lucidus croceo subit.

Conlocatio istæc horum versuum à Lipsij partim libro est, partim ab Ortelij, qui in plurimis conformis Lipsiano.

180. *Rota præcipitis vertitur anni.*

Manuscriptus vterque, *voluitur.*

210. *-antèquàm lætam domum*
Contingat, aliud iussus ad bellum meat.

Manuscripti & Parisiensis, *ad bellum exeat.*

268. *Cadmæa proles, atque Ophionius cinis.*

Ita edidi motus auctoritate Fabricij: factum nollem, cùm in omnibus libris reperiam, *ciuis atque Ophionius* quod quà ad versum, quà ad sensum, melius.

273. *---fertque quæ ferri vetat.*

Fert ipsus ille tyrannidem, qui aliis libertatis assertor. Libri omnes, Lugdunēsi excepto, *fieri.*

430. *Sceptroque nostro potior est famulus tibi?*

Rectè Reuerendus Del-Rio, *Sceptróne.*

454. *Non monstra, sæuas Phœbus aut [illegible]it feras.*

Quidam, nec malè:

Num monstra, sæuas Phœbus aut timuit feras?

463. *Verúmne cerno corpus, an fallor tua*
Deceptus vmbra? --

Ortelianus hunc ipsum versum hic suggerit quem Lipsianus:

Teneon' in auras editum? an vana fruor.

Aut valdè ego fallor, aut poëta ad hunc modum scripsit:

Verúmne cerno corpus? an vana fruor.
Deceptus umbra? -

Nec equidem vulgarem editionem omnino damno: tamen vmbræ & corporis antithesim non absurdam censeo.

767. *--concaua lucent gena.*

Ossa atque pellis Charon totus est. Non aliter manuscripti, Parisiensis etiam & Basileensis. Sic Plautus Aulularia: *Quin exta inspicere in sole etiam viuo licet; Ita is pellucet quasi laterna Punica.* Nil itaque me mouet vir doctus, qui mauult: *-concaua squallent gena.*

815. *Resumit animos victus, & vastas furens*
Quassat catenas: penè vectorem abstulit.

Ortelij liber, *victus*. idem & Ms. alter cum excuso Parisiis, *victorem*. Nullo periculo vtrunque admitti possit.

859. *[illegible]ùm mestus sibi quisque sensit*
Obrutum tota caput esse terra.

Qui præcedentia legat, non grauatè manuscriptum meum, atque item Antonij Del-Rio sequatur: in quis, *sentit.*

916. *Trucis antra Zeti, nobiles Dirces aquas.*

Omnes

Omnes quidem, quotquot vidi, *Ceti*. Emendauit Del-Rio, *Zeti*.

941. -*quis diem retrofugat?*

Aldinus, Fabricianus, & Parisiensis, *quid.*

968. -*Saxa cum siluis feram.*

Alij, *traham.*

973. *In cælum Olympus tertio positus gradu*
Perueniat, aut mittatur.--

Mss. Paris. Lugd.

Perueniet aut mittetur.

Mox versu

976. --*gigantes arma pestiferi mouent.*

Basil. *pestifera.*

1255. ---*quisquis in toto fuit*
Rex *sæuus orbe, manibus aut aris nocens.*

Alij, --*aut armis nocens.*

AD HERCVLEM OETAEVM.

22. *Vidi regentem fata.*--

Iouem Stygium.

At libri, Aldinus, Lugdunensis, Basileensis, *Vidi silentum fata.*

46. --*terra defecit gradum.*

Mutãt viri docti. nihil ego: cùm apud me præponderet sensus consensus librorum.

144. *Num Titana ferunt? te Rhodope tulit.*

Lugduni editus:

Num Titana ferum te Rhodope tulit?

Rectè mea opinione. Quærit Chorus quis iste sit Hercules & cuias; aliquis ne de Titanũ genere, & in rupe quapiam seu monte genitus, Rhodope scilicet aut Atho.

156. *Non illum poterunt figere cuspides.*

Si respicias ad historiam, non ineptè cõueniat quod in manuscriptis, & Parisiensi, librisque Del-Rio, *poterant.*

180. *--alias flere ruinas*
Mea fata iubent.-

Malim ego:
Mea fata iubent.

Grauiora passa sum, inquit, grauiùs etiam mihi lugendum.

231. *--nec seruit inops,*
Casus animo qui tulit aquo.

Verba ista, *nec seruit inops*, adpositè iuuandæ sententiæ è Lugdunensi adposuisse me puto.

273. *-quod iubes fiat nefas Reperi.*

Mss. Paris. *fieri*. Lubeat distinguere: *---quod iubes fiat* (vel *fieri*) *nefas?* ac inde tanquam ad se conuersa, *Reperi*, &c.

384. *Est aliquid Hydra potius.--*

Bene qui *peius*. Sed an hoc potius τῷ *potius* (quod Ort. Par. Fab. repræsentãt) iudicent alij.

310. *Pares eramus: non erit votis opus.*

Magis mihi arrideat si substituatur: *Pares eamus.*

mus. Exhortatur seipsam, aut potiùs dolorem suum Deianira animat ad audendum insanum quod facinus.

37. *Vbique caluit, sed leui caluit face.*

Ille verò leui face caluit, qui amore captus ad leues cedit colos? verius *breui*, vt suprà.

Breuique in illas arsit Alcides face.

Possit tamen eadẽ significatione intelligi, *leui*.

546. *--neruo, precor, Grauiore profer.*

Libri ferè omnes, *è numero.*

566. *Nunc congeratur virus, vt vestis bibat.*

Ita emendaui monitu doctissimi Lipsij, antè erat, *congregetur*: in manuscripto, *aggregetur*. Legebam ego, *irrigetur*.

684. *Medium cæli dum sulcat iter.*

Omnes, *pergit*, aut, *peragrat*.

703. *Fertur rapido Regina gradu.*

Monet maximus Lipsius in suo esse, *Fertur medio*. Forte an fuerit *trepido*: vel tale quid. bonum tamen *rapido*.

753. *Vrit lues Nessea.*-

Quo ad sententiam præclarè, inquit Del-Rio, in veteribus libris, *Vrit lues nescio qua.* quod & ego in Ort. reperi. iuuo paulum emendatione etiam versum: *Vrit lues nescio qua.*

799. *-qualis impressa fugax*

Taurus bipenni.--

Eia ergo fugax taurus, atq; illi similis Hercu-

 les:

les? Abſit, *ferox* ille potiùs. Quamuis alioqui inſulſa quàm plurima occurrat in hac Tragœdia, quæ tædiũ & nauſeã pariũt legenti; ſanè mihi:

848. *--tolle fulminibus ſocer*
Nurum ſceleſtam.--

Mss. Pariſ. *redde.* corruptũ fortè fuerit è *perde.*

872. *Coite gentes: ſaxa & incenſas faces*
Iaculetur orbis.--

Liber Ortelij:
Colligite gentes ſaxa: vnde quis colligat, *Conijcite gentes ſaxa*, &c.

900. *Nemo nocens ſibi ipſe pœnas irrogat.*

Facilè credam: tamen non iſtæc mens Deianiræ, Verùm cùm dixiſſet Nutrix, ſi te ipſa damnas, etiam nocentem inſimul te fateris. Nihil illa negat, imò, Ita eſt, inquit, nam *Nemo innocens ſibi ipſe pœnas irrogat.* Ita enim lego.

949. *Vacet vna Danais, has ego explebo vices.*

Quin iam vacat vna; illa ſcilicet quæ ſola pia. Reſtitue igitur, *Vacat.* Ita Furente:
Deeſt vna numero Danais, explebo nefas.

1060. *Et ſerpens latebras fugit*
Tunc oblita veneni.

Glyconicum facit ſecundum verſum Lugdunenſis, qui præfert, *Tunc oblita mali ſui.*

1071. *Increuit Tityi iecur,*
Dum cantus volucres tenet.

Placet *volucrem*, vt in Ortelij libro. Vulturem

Tityi

Tityi carnificē puta. Quamuis Thyeste dicatur Tityus visceribus atras pascere effossis aues.

1143. --*Vincula excutiet patri,*

Cælumque reddet.--

Ald. Lugd. Bas. *Caloque.* eodem sensu.

1169. -*non truci vultu Gigas*

Pindo cadauer obruit toto meum.

Nec absurdè, *Gyges*, vt suprà, *qui tumidus Gyges supra Thessalicos constitit aggeres*. nam qui ibi *Gyas* substituūt, frustra sunt. In Apollodori Bibliotheca quòd γύλω legerūt, ego emēdē γύγην.

1261. *Quacunque pestis siue quacunque es fera.*

Palàm timeres,

Timendi vox hoc loco, vt puto, haud conuenit; nec tamen quid substituā habeo, nec quidpiam iuuant libri. Aliquando cogitaui substituere *venires*: sed non arridet.

1380. *Scythia gemente, flebilis gemitus mihi*

Non excidisset.--

Restitutio istius loci debetur Reuerendo viro Ant. Del-Rio: cuius Aduersaria, si lubet, consule. Antè erat, *gementem.*

1392. --*& quidquid furit.*

Ita omnes quotquot vidi editiones: nec ineptè sunt qui ingerant, *quidquid fuit.*

1420. *Prò lux acerba, pro capax scelerum dolor!*

E coniectura ferè corrigam, *prò capax scelerum dies!* Ecce pòst, *Vnus*, inquit, *eripiet dies Paren-*

tem utrumque.

1448. *Cogis fateri: parce, & hanc vocem occupa.* Aut nullus mihi ſenſus, aut nullo modo conuenit hic verſus Herculi . Conlocandus eſt, inquam, ſub perſona Hylli, poſt verſum 1457. *Compeſce diras genitor irarum minas.*

1559. *Æacumque inter geminoſque Cretas,*
Fata diſcernens.

Libri Ant. Del-Rio, & cum iis Ortelij codex, *Facta:* non malè. facta ſcilicet ſontum diſcernens quod enim quiſque fecit, patitur.

1626. *Vltraque totos porrigit ramos nemus.*
Res poſtulat, *totum.*

1703. *--nec aras impias quiſquam inquinet.*
Nemo neget impias aras poëticas̄ dici : nemo tamen rectè ſcribi etiam poſſe, *impius.*

1978. *Inferna vinco rurſus Alcides loca.*
Legebam ego, *linquo* , cùm ecce eadem penè mente in Orteliano reperio, *vito.*

1981. *-- miſera mens incredula eſt.*
In ſola editione Lugdunenſi inuenire cōtigit, *eſt credula.* Falsè. Prona enim eſt timori ſemper in peius fides.

AD THYESTEN.

9. *Aut pœna Tityi, ſemper adcreſcens iecur*
Viſceribus atras paſcit effoſſis aues?

Præit mihi ad ſaniorem, vt opinor, lectionem liber Lipſij. ille enim hemiſtichio auctior.

Aut

Aut pœna Tityi, qui specu vasto patens.
Illud ego fidenter adfirmo genuinum esse; expungendum verò quod hactenus luctitatur, *semper adcrescens iecur.* Adscriptum enim fuit à Glossariis, desumptum ex Hippolyti illo loco. *Meumque pœna semper adcrescat iecur.* Tibullus:

Porrectusque nouem Tityus per iugera terræ,
Assiduas atro viscera pascit aues.

122. *Piseasque domos turribus inclitas.*
Non displicet Reuerendo Del-Rio, *curribus,* nec mihi *cursibus:* propter certamina Olympica, interim nihil hic prorsus mutandum.

146. *Diuulsusque tuâ est Tantale dexterâ, &c*
155. *Inludit patulis arbor hiatibus.*
Omnes libri, præter excusum Lipsiæ: *Diuisusque:* & *Adludit.*

284. *Quod est in isto scelere præcipuum nefas, hoc ipse faciat:--*
Manuscripti, *faciet.*

427. *Deflecte gressum.*
Mss. *Reflecte.*

438. *Æstus resistens.-*
Ms. Bas. *resurgens.*

439. *-mentem impetit.*
Mss. Ald. Par. Lugd. *impedit.*

444. *Miser esse mauult esse qui felix potest.-*
Liber Reuerendi Del-Rio,
Miser esse mauis esse qui felix potest?

738. *Oblitus in quem fureret.*
Mss. Par. Baſ. *rueret.*

754. *Erepta viuis exta pectoribus tremunt.*
Nonnulli librorum, *Eiecta*. Forte an fuerit, *Exſecta*. Medea; *--& rauca ſtrigis*
Exſecta viua viſcera.

783. *--verterit curſus licet*
Sibi ipſe Titan, obuium ducens iter.
Non mirus conueniat quod in vtroque manuſcripto, Pariſienſi item editione & Baſileenſi, *curſus.*

974. *Si iam meis gaudere felici datur.*
Auctior voce, *filiis*. Ortelij liber. quod recipi queat ſi expungatur, *felici.*

1017. *Phlegethon arenas igneus totas agens.*
Auſim penè iurare, ſcripſiſſe Senecā noſtrum, *toſtas*. licet quidem aliquo modo defendi poſſit lectio vulgata.

AD OEDIPVM.

18. *Eſt maius aliud patre mactato nefas?*
Prò miſera pietas! eloqui fatum pudet.
Interſerit Iocaſtæ perſonā liber Lugdunenſis, cuius priorem verſum facit, ſequentes rurſus Oedipi: quod non abſurdè factum quis dicat; quamuis nec malè conuenire iſte verſus fluctuanti Oedipi menti poſſe videatur.

152. *Perbibit peſtem latebroſa ſerpens.*
Acutè emendat Reuerendus Del-Rio *Perdidit.*

tunc

192. *--tunc amplexu*
Frigida preſſo ſaxa ſatigant,
Quos liberior domus elato
Cuſtode ſinit. petitis fontes
Alitarque ſitis latice ingeſto.

Manuſcriptus, & editio Fabriciana, *iamque amplexu:* quod amplector. Cetera ita diſtinguo:

---iamque amplexu
Frigida preſſo ſaxa fatigant,
Quos liberior domus elato
Cuſtode ſinit, petitis fontes,
Aliturque ſitis latice ingeſto.

261. *Faciatque (num quid grauius optari poteſt?)*
Quidquid ego fugi.---

Aptius ſit, mea opinione, *nam quid.*

425. *Veſte cùm longa regeres leones.*

Manuſcriptus meus cũ libris Del-Rio, *tegeres;* quam vocem longa veſtis exigit.

455. *Viuaces hederas ramus tenet.*

Opinor fuiſſe *remus.* Huc facit Ouidius Metamorph. lib. 3. verſ. 644.

Impediunt hederæ remos, &c.

472. *Senſere terræ Zedacum feroces.*

Emendat Del Rio *Zacarum*, ſeu potiùs *Sacarũ*; ſed vereor vt contra leges verſus. Num fortè, *te Dacûm?* Nihil affirmo, in re crepera; maximè quũ nil iuuẽt libri. Qui nihilominus in nominibus Geographicis plerũq; peccãt; qua inſci-

tia

tia exſcriptorũ, qua incuria: nec enim denominationes locorũ norant, nec noſſe laborabant.

619. *Tandem vocatus ſæpe pudibundum extulit Caput.---*

Nec dictio iſtęc, *extulit*, hoc loco mihi placet; nec mutare tamen quid audeam. Senſus tale quid poſtulat; ſequentia repudiant. Si mecum libri, cenſeam legendum: *ſæpe pudibundũ occulit Caput*. Ecce enim ſubnectit- *atque ab omni deſidet turba procul, Celatque ſemet.*

873. *Congerite ciues ſaxa in infandum caput.*

Omnes excuſi, pręter eum qui Lipſiæ, *infeſtum.* quod propiùs accedit ad *inceſtum.* qualiter ſe reperiſſe in ſcriptis teſtatur Del-Rio.

883. *Gratare matri liberis aucta domo.*

Iidem libri Del Rio, *auctam domum.*

917. *Prædicta poſtquam fata, & infandũ genus Deprendit.--*

Bene manuſcriptus vterque & editio Pariſina. *ſcelus.*

954. *--ſubitus an vultus grauat Perfuſus imber.--*

Idem, *Profuſus.*

1030. *Non ſi ipſe mundum concitans diuûm ſator.*

Mss. Ald. Lugd. Par. Baſ. *diuum pater.*

1052. *--lubricos ponens gradus.*

Idem, *ponens pedes.*

AD

AD HIPPOLYTVM.
seu
PHÆDRAM.

3 *Quæ saxa solo Carpeneito*
Subiecta iacent; quaque Thriasii
Vallibus amnis rapida currens
Verberat vnda.--

Ortelianus, *Thiasis* repono, *Thriasiis*. Campus enim Thriasius in Attica notus. At quod in ea *solum Carpeneitum*, aut, vt plures libri præferũt; *Carpenetum*; quis fluuius Meander aut *Melanes*; quis Acarnan mons, & quæ silua Philipis: haud dum reperi: siue quòd nominum istorum memoria cum rebus interierit, siue quòd corrupta sint ab exscriptoribus, siue quod noster, vt alias assolet, mirũ delectetur longinquorũ locorum appellationibus, ad horrorem vel mirationem audientibus incutiendum.

22. *Vbi per glareas lenis Ilissus,*
Vbi Maander super aquales
Labitur agros.--

Magnæ turbelæ hic in re nulla, Primùm aurea illa correctio Lipsij, qua restituit *glareas* pro *glacies*, quamuis is ipse in manuscripto suo istũ versum non esse dicat: atque idem affirmet de libris suis Del-Rio: ego etiam in manuscriptis & Parisiensi non repererim: vnde aliquomodo inducor vt exulare posse eum asseuerem. Verũ de se-

de sequenti versu quid iudicem, non habeo: nam nec *Maandrum*, nec *Melanem* in Attica agnosco. Preterea. Manuscripti mei habent, *inaquales*: ex quo quidam colligunt scribendum, *per inaquales*. Sed quorsum tot verba in re futili?

110. *Adiudicatam prasidem terra deam.*

In quibusdam *Adiudicare*. ex quo coniicias, *Adiudicata*.

148. *--teneri crede Lethao abditum.*
Thesea profundo, ferre perpetuam Stygem,

Ortelianus, Aldinus, & Basileensis suggerunt: *Tamen tu crede*, &c.

196. *Deum esse Amorem, turpiter vitio fauens*
Finxit libido.--

Fauẽs ego lectioni scriptę, *turpis & vitio fauens*. Nec absonè illi qui *furens* præferunt.

201. *Regnũque; tantũ minimus in superos habet.*

Non dissentio ab iis quibus placet è *superis*.

237. *Resistat ille; seque mulcendum dabit;*
Castosque ritus venere non casta exuet?

Tenebræ obortæ mihi hic erant: tribuebantur enim istæc omnia in omnibus libris Nutrici: & iam legebam:

Recipiet ille; seque mulcendum dabit:
Castosque ritus venere non casta exues?

Discussit tenebellas istas feliciter Doctorum Sol Lipsius.

Vene-

340. *Venere instincti quàm magna gerunt*
Grege pro toto bella iuuenci!

Manuscriptus meus:

Suscipit audax Grege pro toto bella iuuencus.

457. *Arborque celso vertice euincit nemus.*

Libri Del-Rio *euincet.*

504. *-niueo corpus Ismeno fouet,*

Ita emēdauit Fabricius, cui *Ilisso* aut *Elisso* pugnare cōtra legem versus videbatur: quum tamen & Ilissus in Attica (in qua hęc geri finguntur) fluuius sit, haud Ismenus: & syllaba prima etiam produci possit, si deriuetur à Greco εἰλισσ⊕, quo Pausanias & alij vtuntur, teste Geographorum Rege Ortelio. Optimè nihilo minus eiusdem Ortelij liber, *niueo corpus in riuo fouet.* Qui præcedentia & sequentia considerabit, mecum sentiet.

635. *Satisne dixit? precibus admotis agam.*

Scriptus meus cum libris Ant. Del-Rio, *dixi.*

690. *--& tamen tacitum diu*
Crimen biformis partus exhibuit nota.

Melius lib. vet. Mart. Ant. Del Rio, *biformi.*

759. *Stella cùm ventis agitata longes*
Corripit ignes.

Liber meus, atque Ant Del Rio, *Porrigit.*

Sic Troade:

Et stella longa semitam flammâ trahens.

Antonij Del-Rio consule Aduersaria.

1098. *--truncus ambusta sude*
Medium per ignem stipite eiecto tenet.

Dubitaui aliquando an non scripserit: *erecto*. At Lugdunensis editio non omnino malè *iniecto* substituit.

1203. *aequoris abscondit sinu.*

Lege, *condit.* respuit Dactylum ista regione Trochaicus versus.

1258. *-ne metue qui manes regis,*
Casti venimus.

Res & versus efflagitant, *Casti redimus:*

1296. *-fortis hic dextrae locus:*
Hic laeua frenis docta moderandis manus;
Ponenda: laeui lateris agnosco notas.

Tantum non apud me praeponderat Orteliani codicis lectio, *fortis hic humeri locus: Hic dextra frenis*, &c.

AD TROADA.

192. *Ite ite inertes, debitos manibus meis*
Auferte honores.

Manifestè peccatum in legē versus. Nec aliud suggerunt libri. Si audaci mihi liceat esse, reponā *-debitosque manibus*; vt è glossa irrepserit τὸ *meis*. Nisi fortè ad manus, id est, res gestas, robur, &c. referas sensum, non manes; vt post, *quae minor merces potest Tanta dari virtuti!*

[illegible]6. *Vt cuncta sileam merita, non vnus satis*
Honor fuisset.

Rara

Raró fido lectióni Basileensis; hic ferè faciam. in eo reperi, *Vt alia sileam multa.*

306. *--iàmne flammatum geris*
Amore solito pectus, & veneris noua?

Mss. Bas *Amore subito.*

491 SE. *Hæc causa multos vna ab interitu arcuit,*
Credi perisse. vix spei quicquam est super.
Graue pondus illum, magna nobilitas premit.
AN. *Ne prodat aliquis.* SE. *amoue testes doli.*
AN. *Si quæret hostis.* SEN. *vrbe in euersa perIt.*

Confusa hæc, & turbida: at quæ feliciter ad hunc modum concinno:

SE. *Hæc causa multos vna ab interitu arcuit.*
Credi perisse. AN. *vix spei quicquam est super.*
Graue pondus illum, magna nobilitas, premit.
SEN. *Ne prodat aliquis, amoue tèstes doli.*
AN. *Si quæret hostis.* SEN. *vrbe in euersa perIt.*

Consilium reperit ipsa Andromacha; ipsa præ pauore detrectat. Vrget senex & trepidantem animat.

580. *Verberibus, igne, morte, cruciatu eloqui*
Quodcunque celas, adiget inuitam dolor.

Minimè verò in eorum sententiam eo qui malunt, *mortis cruciatu*, quod nec libri quos vidi, præferũt: nec patitur versus: Et sanè haud credam Vlyssẽ tã articulatè pensitasse quid minaretur, vt mortẽ distingueret à cruciatu mortis.

587. *Et quicquid audet victor iratus tumens.*
VLY. *Stulta est fides celare quod prodas statim.*
AN *Animosa nullos mater admittit metus.*
VLY. *Hic ipse, quo nunc contumax perstas amor.*
Consulere paruis liberis Danaos monet.

Variant libri, Manuscripti versum secundum ignorant: Excusi agnoscunt, sed cum sequentibus Vlyssis faciunt. Ego sic dispono: &, nec fallor, bene:

Et quicquid audet victor iratus tumens,
Animosa nullos mater admittit metus.
VLY. *Stulta est fides celare quod prodas statim.*
Hic ipse, &c.

Possit etiam illæsa sententia abesse versus ille qui in manuscriptis abest, *Stulta est fides.*

838. *An ferax varij lapidis Carystos?*

Scaligeri, summi critici, hæc lectio: pro qua faciunt manuscripti mei cum editione Lutetiana. Malunt alij *rari lapidis*, causa metri, cùm tamen versu 1053. huiusce Tragœdiæ etiam dactylum sede secunda reperire sit in Sapphico.

1040. -*tenuit querelas*
Et vir & Pyrrha, mare cùm viderent.

Errorem videre videor: quem tamen nõ tollo. Nam si emendem *Et vir & coniux*, &c. possit intelligi τὸ *Pyrrha* irrepsisse è glossa: tamen au-

daciam

daciam istam non assumo.
1104. --*sponte dissiluit sua*
In media Priami regna--
Libri Mart.Antonij Del-Rio,*desiluit.*
1115. *Et ora & illas nobilis patris notas.*
Manuscriptus meus,*nobiles*.
1136. --*tali nubat Hermione face.*
Manuscripti, & Basil. Paris.*tali nubat Hermione modo.*

AD AGAMEMNONEM.

203. *Mors misera non est commori cum quo velis.*
Ingenuè fateor,nō intelligo:& minus,*qui cum*, quod à Fabricio: aut,*quo cum*,quod ab Anton. Del Rio Ferè scribam , *Mors misera non est cùm mori cum quo velis*. quo, id est,aliquo, copiam, vsitatè. Ad hunc sensum illa ipsa versu præcedenti,--*perdepereundo virum.* & Medea,-*trahere cùm pereas , libet* . Omnis item ille in Troade Chorus cuius initium,*Dulce mœrenti,&c.*
270. *Ignota tibi sunt iura regnorum haud noua.*
Gratior mihi lectio libri Orteliani,*aut noua?*
505. *Nil ratio & vsus audet in magnis malis.*
Sunt qui malint,*ars cessit malis:* & multis exemplis lectionem eam firmant.Nolui ego discedere à librorum consensu:maximè cùm peruulgatum id nostro huic Senecę sit immiscere sparsim sententiolas,
512. --*quisquis ad Troiam iacet,*

summos, vel *superos*.

227. *Quid virginitas, castusque pudor?*

Magis decorè omittit versũ istũ codex Ortelij Et certè inepte in maritata laudetur virginitas

309. *- Hoc quoque nostra*
Videre nefas secula.

Si verá est lectio Manuscriptorum & Parisiensis Lugdunensisque editionum, *Hæc quoque nati Videre nefas secula:* Collatio fuerit istius seculi cum præcedentis. Protulit enim crudelitatis filiæ in parentem exemplum chorus; iam filij:

406. *--quod sequi cursu feras*
Auderet acres, fluctibus tectos graues
Extrahere pisces rete; vel calamo leui
Decipere volucres; premere subiectos iugo
Tauros feroces.---

Vnicum tantùm exemplar videre cõtigit, (cusum anno cIↃ. IↃ. XVII.) in quo ea verba quæ inseri vult vir doctus : *Decipere volucres crate: ceruos aut leuis Tenere laqueo : Premere subiectos*, &c. Cùm verò artem capiendarum siue decipiendarum auicularũ tam industriè docuerit, velim etiam addiscere modum laqueis tenendi ceruos; nisi ille peculiaris fortè gladiatoribus Laqueariis. Mihi verò probatur editio Fabriciana; imò verò consensus librorũ. At si mutãdum quid, legam , *--vel calamo leues Decipere volucres*. vt antè dixit, *feras acres, graues pisces*. &

Funesta.

847. *Cecidere motus impio ferro duces.*

Vt Reuerendus DelRio versu 686. loco *feris* restituit, *feri:* sic ego hic *impij*.

859. *Horrore victum trepidus adstrinxit rigor.*

Adstringendi verbũ postulare videtur, *vinctũ*.

ATQVE *hic esto Notationum nostrarum finis. In quibus breuior si fui, ne mirere. Neque enim operæ pretium ratus sum, multa verba impẽdere. Nam si feliciter emendatum quid à me est seu notatum; veritas conferenti per se elucescet: sin sequius acciderit, prudenter verò verbis peperci. Lector, si quis es, si non faues; saltem ne nimium seuerus carpas. Vale.*

LVCTATII GRAMMATICI ANTIQVI, *(vt volunt)*

IN SENECAE TRAGOEDIAS Periochæ,

Replendis pagellis adiecta.

MEDEA.

IASON suadente patruo suo Pelia, naui parata & collecta nobili societate adiit Colchos, pro aureo vellere acquirendo, quem Medea filia regis Colchorum adamauit: cuius auxilio consilioque, defunctus multis periculis, vellus obtinuit. Iasonẽ ergo Medea, patria & parentibus relictis, secuta est, & eidẽ nupta fuit. Creo rex Corinthiorũ filiam suam traditurus Iasoni

Medeam ob maleficia iussit occidi; sed interueniente Iasone, mortis suppliciũ est cõmutatũ in exilium. Medea obtentis exilij induciis ad spacium vnius diei, Creüsæ filiæ Creontis iam Iasoni despõsatæ, pallã quandã veneno tinctã, carminibusq; consecrata dedit: quam dum tractaret Creüsa, accensus de ea ignis filiam cum patre & palla cõsumpsit: nec Medea hoc cõtenta, proprios filios, quos genuerat Iasoni, in eius cõspectu interfecit, & deinde aufugit per aërẽ.

THEBAIS.

OEDIPVS qui patrem occiderat, & matrem duxerat in vxorẽ, & ob scelera seipsũ excæcauerat, (vt in alia habetur Tragœdia) duos filios genuit ex matre, vxore sua, Eteoclem & Polynicem, & filiam Antigonẽ. Filij adulti patrem expulerunt, & inter se sic regnum diuiserunt, vt vnus vno, alius alio anno regnaret, illo exulante qui non regnaret. Initiò regnauit Eteocles, & vltra tempus pactum tenuit regnum: frater exul vxorem duxit, filiam regis Adrasti, à quo accepto auxilio, fratrem expugnare voluit. Ceciderunt ambo in bello mutuis vulneribus, vt in Statio habetur. Seneca autem non describit finem belli, sed solùm prooemia.

HERCVLES FVRENS.

HERCVLES rex Thebarũ, vir iustus apud priscos habitus est, qui derelicto Creonte socero suo,

ro suo, qui fuit pater Megaræ, & duobus filiis infantibus, & Amphitryone patre & Alcmena matre, ad regni gubernaculũ, assumptisq; secũ Theseo aliisq; procerib*, ad externas nationes profectus est: vt quos ibi sæuos tyrãnos & quæ monstra inuenisset, interficeret, & pestes à populis remoueret. In qua quidem profectione quondã ad inferos fabulosè descendisse fingitur, & inde deduxisse Cerberũ legitur. Cùm per longi æui spacia, mundũ penè totũ perambulãs, moras traxisset, & iam mortuus putaretur; Lycus Thebanus è vili genere ortus, cũ plerisq; habita cõspiratione, seditiosè cæso Creonte & duobus eius filiis, cũ multa cæde regnũ occupauit, & diadema suo capiti imposuit, Megarã vxor: Herculis ad tædas iugales solicitat, cui vim parabat colluctãti & cõstãter recusãti. Repentè rumor de reuersione Herculis cũ Theseo auditus est, & magno triumpho ab effuso vndiq; populo susceptus: cũq; Megarã & Amphitryonẽ luctuosos inspiceret, causã edoctus, Lycum cũ prole sua & fautoribus interficit. Iuno sũmo dolore affecta, quòd Hercules illæsus ab inferis redierat, & inde eduxerat Cerberũ, timẽs ne maiora aggrederetur, scilicet cælũ, primùm sibi dolores immittit, deinde in furorem versa, eã ingreditur viã, qua ipsum Herculẽ in furorem ducat, vt furore captus moriatur. Excitat

citat infernalẽ Furiam, vt faces accendant, quibus ipsum in furorem vertit, vt tela in filios & vxores iaciat.

HERCVLES OETAEVS.

EVRITVS rex Oechaliæ, filiam habet Iolen, quam Hercules adamauit, eamq; à patre petiit, quo denegante, terras eius inuasit, patrem occidit, Iolen abduxit, & ardentius quam vxorem Deianeiram dilexit: quòd cùm audisset Deianeira, Herculi pallam quandam misit, tinctam sanguine Centauri Nessi, quem Hercules vulnerauerat sagittis toxicatis. Nessus autem cum pallam sanguine imbuisset, Deianeiræ dixit, si vnquam ab ea amor Herculis auerteretur, ei pallam mitteret, vt indutus eam, ad eius amorem reuerteretur. Hercules ab vxore missam indutus, statim peste veneni corripitur, ita vt caro eius ab ossibus euelleretur, palla cuti & ossibus adhærente: vnde dolore nimio agitatus, Lycam, qui pallam apportauerat, interemit. Hercules Philoctetæ armigero suo arcum & sagittas tradens, sibi ipse in Oeta silua pyram parauit, in quam assumpta pelle leonis & claua, morte implorata, seipsum imposuit: vbi consumpto quod in eo mortale fuerat, in cælum translatus est.

THYESTES.

ATREVS & Thyestes, è Pelope & Hippoda-

mia,

mia, fratres fuerunt. Thyestes autem adulteriũ commisit cum vxore Atrei, propter quod Atreus in odium Thyestis vehementer exarsit: nec contentus quòd occupato regno fratrem egisset in exilium, sed volens in eum crudeliùs desæuire, finxit se velle ei reconciliari, & ab eo filiiji in obsides acceptis, partitus cum eo regnum est: quem postea vocauit ad conuiuium: & interfectis filiis obsidibus, dedit eos patri vescendos, & eorum cruorem vino commiscuit, quod dedit ei bibere. Super quo scelere sol indignatus à Nycænis fugit. Conuiuio finito, apportauit patri capita filiorum, nuncians ei quòd residuam partem comederit.

OEDIPVS.

CVM Laius rex Thebarum haberet filium ex vxore Iocasta, à quo, ex oraculo Phœbi, deberet interfici, & ille matri propriæ subiacere, eum in monte Citherone exposuit, plantis ignito ferro perforatis. Quem quidam pastor inueniens, seni alendum dedit Corinthio, qui puerum detulit ad reginam, quæ eum adoptauit. Sic educatus in domo regis Polybi, putauit se filium eius & reginę Meropis. Adultus autẽ, audito quòd occisurus patrem esset, & ducturus matrem in vxorem, sponte iuit in exilium, in quo verum patrem casu quodam occidit: postea temporis progressu reginam Thebarũ

viduam

viduam duxit vxorem, nesciens quòd mater eius esset. Cùm autem pestis tam bestias quàm homines regni sui vastaret, consulit Creontem fratrem Iocastæ coniugis suæ, qui dixit ex oraculo Phœbi, esse regnum purgãdum illius exilio, qui regem Laium interfecisset Cùm autem nesciret se illum esse, adiit vatem Tiresiam: qui ex reuelatione deorum infernalium, pãdit Oedipum esse, qui regem interfecerit Laium, & matrem duxerit in vxorem.

HIPPOLYTVS.

HIPPOLYTVS filius Thesei, ex regina Amazonum Antiope, quem Phædra nouerca, vxor Thesei, adamauit: qui dum recusaret eam cognoscere, ab ea falsi criminis delatus, in exilium mittitur. In fuga territus à marino monstro, præcipitatus inter saxa, exspirauit. Phædra seipsam præ dolore interfecit.

TROADES.

TROIA bello decennali euersa, inde cùm Græci vellent ad sua remeare, vento contrario classis eorum detinetur. Noctu appâret Achilles Talthybio, arguens Græcos, quod redire vellent, inferis sibi debitis nondum celebratis, præcepitq; vt Polyxena Priami & Hecubæ filia occideretur ad suum tumulum. Quam cùm Pyrrhus Achillis filius ab Agamemnone peteret, rex se difficilem exhibuit, eo quòd opta-
uerat

uerat eam sibi concubinam, Tandem vates Calchas super detentione Graiæ classis consultus, dixit Polyxenam Achilli immolandam, & Astyanactē paruum Hectoris & Andromachæ filium occidendum, quem à matre absconditum reddi compulit Vlysses, & eum de altissima turri præcipitauit. Pyrrhus verò Polyxenam de gremio matris ereptam ad patris tumulum occidit.

AGAMEMNON.

ATREVS Thyestis frater genuit Agamemnonem & Menelaum, qui vxores duxerunt duas sorores filias Tyndarei & Lædæ, Clytemnæstram & Helenam. E Clytemnæstra Agamemnon genuit Orestem & Electram. Sed cùm Agamemnon profectus esset dux Græcorum ad bellum Troianum, Clytemnæstra adamauit Ægisthum, quem Thyestes ex Pelopeia filia sua genuit. Agamemnon etiam alias mulieres adamauit, & bello finito Cassandram filiam regis Priami coniugem accepit. Vnde Clytemnæstra indignata cum Ægisto mortem Agamemnoni machinata est. quem, dum vestes exueret, Ægisthus vocatus in societatem cædis, gladio perfodit, cumque nondum mortuus, vindictam anhelaret, Clytemnæstra securi arrepta, caput eius diuidit. Volebat etiam filium Orestem occidere, sed Electra ipsum subtraxit

traxit, & cuidam Strophio custodiendum tradidit. Clytemnæstra Electram carceri mancipauit, & Cassandram iussit interfici.

OCTAVIA.

CLAVDIVS Imperator ex vxore Messalina, quam postea occidit, filium habuit Britannicum dictum, & filiam nomine Octauiam. Postea cùm Agrippinam fratris sui vxorem sibi nuptiis copulasset, Octauiam Neroni priuigno suo dedit vxorem, quem post se, suggerente Agrippina, regnare voluit, Britannicum filium imperij faciens exsortem. Nero post Claudium imperans, Octauiam repudiauit, & vxorem aliam duxit Poppæam. Suscitato populi tumultu, propter repudium Octauiæ, Nero in populum desæuit. Octauiam relegauit, & in exilio tandem præcepit interfici.

FINIS.

